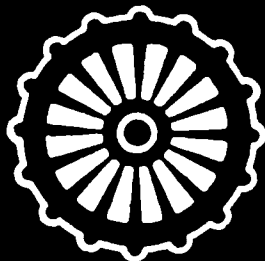

බුද්ධචයන් ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථමාලා: 7

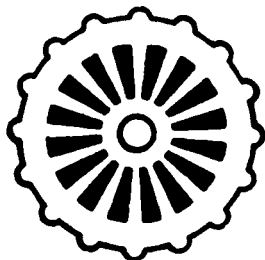
සුත්‍රාන්තපිටකයෙහි

දීඨ්ඨිකාය

ප්‍රථමභාගය

ශීලසකන්ධවග්ගිය

බුද්ධජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථමාලා: 7

සුත්‍රාන්තපිටකයෙහි

01 වන ග්‍රන්ථය

දීඨිනිකාය

ප්‍රථමභාගය

ශීලසකන්ධවග්ගිය

ලඞ්කා බෞද්ධ මණ්ඩලයෙහි ආරාධනයෙන්

ශ්‍රී ලඞ්කා විද්‍යාදය විභ්ව විද්‍යාලයෙහි මහායාන බෞද්ධ ධර්මාංශයෙහි
ප්‍රමුඛාවායථි

අග්ගමහාපණ්ඩිත

බළන්ගොඩ ආනන්දමෙත්‍රෙය නායක ස්ථවිරයන්
වහන්සේ

විසින් කරණ ලද

සිංහල පරිවර්තනයෙන් යුක්තයි.

බු.ව. 2550

ක්‍රි.ව. 2006

Buddha Jayanti Tripitaka Series, Volume 7

The First Book in the
Suttanta-Pitaka

1

DĪGHA-NIKĀYA (I)

With the Sinhala translation by

**The Venerable Aggamahāpandita
Balangoda Ānanda Maitreya Nāyaka Thera**

Professor of the Mahāyāna Buddha-Dharma at
the Vidyodaya University of Ceylon

සුභානන්දපිටකේ
දීඨනිකායො
සිලකඛ්ඛවග්ගො

සුත්තානන්දපිටකසෙහි
දීඨනිකාය
සීලසකඛ්ඛවග්ගය

පටුන

CONTENTS

සංස්කාරක නිවේදනය	xix
සංශෝධනය	xxi
සමකතන කිරුපණය-Abbreviations	xxv
පාළි බෝධි- Pali Alphabet	xxvi
විසයසූචි	xxvii
පෙළ හා පරිච්ඡේද	2 - 643
පදනු කකමණිකා	645 - 672
සඤ්ඤානාමානුකකමණිකා	673 - 674

සංස්කාරකනිවේදනය

සූත්‍රාන්තපිටකයෙහි වතුරගම් විසින් දත්තා ලද සිවුමග සහි අතුරෙහි පළමු සහිය වූ දීඝනිකායෙහි ශීලසකකච්ඡියෙන් යුත් ප්‍රථමභාගය බුද්ධිජයන්හි ත්‍රිපිටකග්‍රන්ථමාලා සංස්කාරයෙන් ගත්වන - සූත්‍රාන්තපිටක ග්‍රන්ථසංස්කාරයෙන් පළමු වන ග්‍රන්ථය වේ.

ලඛ්‍යාබෞද්ධමණ්ඩලය විසින් ආරාධිත වූ - දැනට ශ්‍රී ලඛ්‍යා විද්‍යාදාය විශ්වවිද්‍යාලයෙහි මහායාන බෞද්ධධර්ම පිළිබඳ ප්‍රමුඛාචාර්ය වූ බලුන්ගොඩ ආනන්දප්‍රේමසේන නායක සංවිරයන් වහන්සේ විසින් මෙහි පාලි සංහල භාෂායෙන් පරිවර්තනය කරණ ලදී.

භාෂානතර - සමයානතර අභ්‍යාසයෙන් දීප්ත වූ බුද්ධිප්‍රභූ ඇති බැවින් කථාගතප්‍රවිදිත ධර්මවිනයෙහි දුරව්‍යවිකල්ප වූ තැන් සුබෝධ කරලීමෙහි සම්පිත, ඇති අග්‍රහණයන්හි ආනන්දප්‍රේමසේන නායක සංවිරයන් වහන්සේ විසින් දීඝනිකායාගත දිට්ඨිවිනිවේදන කථාදිග විෂය කොට ඇති ශීලසකකච්ඡියෙහි ගමනිර්වහාසයෙන් යුත් පාලිපදයතව ලියූ අභිව්‍යාධ්‍යානගත පුරාතනාචාර්යයන්ගේ ව්‍යාඛ්‍යාසවරූප ගණන ඇති බව එය කියන සුමතිත්ථ වැටහෙනු නියතයි.

අපගේ අවසාන සංස්කරණයෙන් මුද්‍රණයට පැමිණි මේ ග්‍රන්ථය මෙසේ ප්‍රකට කරලීම පිළිබඳ සිය සුදුසුකම් ඉටු කළ සියලු පින්වත්හු ධර්මදනමග කුසලමගයෙන් සුබභාගී වෙත්වා.

පරමාභූත වජිරඤ්ඤ සමිතිර.
ත්‍රිපිටකපරිවර්තන කාරක සභාවෙහි ද
සංස්කාරක මණ්ඩලයෙහි ද සමපාදක.

බුද්ධවර්ෂ 2505,
ත්‍රිපිටකකාශීලය,
ධම්ප්පාසුම් විද්‍යාලය,
174, දෙමටගොඩ, කොළඹ.

සංඥාපනය

දිසනිකාය:

මහාසංගීති ධූතට තැඟුණු බුද්ධචරිතය සුතත අභිබමම චිතය පිසින් පිටක තුනෙකින් පරිපුරණීය. එහි සුත්‍රපිටකය දීඝානම (දික්සති), මජ්ඣිමානම (මැදමසති), සංයුත්තානම (සංයුත්තසති), අඛණ්ඩකරානම (අභුතුරු සති), බුද්දකානම (බුද්දගත්සති) යි පංචාගමයෙකින් (සති පයෙකින්) සුතත ය. එයින් පාඨශාඛන පුජිත වෑ සිංහලවාසයා සතිය ව මෙහි පළවනුයේ දීඝාගමය ය. ඉතර සිවුසතියෙහි එන සුත්‍රයකට වඩා දීඝී වූ සුත්‍ර ඇතියෙන් මේ දීඝානම - දිසනිකාය නම විය. එහි වග්ගේ සීලකඛකා-වග්ග, මහාවග්ග, පාටිකවග්ග ය යි තුනෙකි. සුත්‍ර ගණන සූතිපෙක. මේ හැම බණවර විසින් සුඛාවෙක. සසුන් පිළිවෙතෙහි මූල ම වූ සිල් පිළිබඳ කථා බහුල වන බැවින් මූල් ම වග්ග සීලකඛකවග්ග නම විය. ඉතිරි තො කොට හැම දිවු ම ඇතුළත් කොට දිට්ඨිපිනිවෙදනස කල බැවින් බ්‍රහ්මජාල සුත්‍රය එහි මූලට තැබිණ. එහෙයින් කිසු පැරැණි විකාශෙහි:

“සීලකථාබාහුලුතො පන සීලකඛකවග්ගො පඨමං නිකායිකො... දිට්ඨිපිනිවෙදනකථාභාවතො පන සුතතනාපිටකස්ස නිරවසෙසදිට්ඨි-විහජනං බ්‍රහ්මජාලං පඨමං නිකායිකනනි දට්ඨබ්බං” යි.

බුද්ධචරිත විසින් දෙසු සුත්‍ර ද මෙහි ඇත. බුද්ධරජුන්ගේ ඉදිරියෙහි ම ශාමිසුන්තෙරුන් සියලු බුද්ධචරිතය කැටි කොට එකක-ද්විකාදි නසින් ගලපා දෙසු දසුතතරසුතත, සංගීතිසුතත දෙක මෙහි විශෙෂ ස්ථානයක් ගනී. මෙයට අනුව බුද්ධපරිනිවෘණයෙන් පසු පැවැති සංගීති විසි සකස් වූ බව සිතිය හෙයි.

ත්‍රිපිටකය ම ප්‍රථම සංගීතියෙන් සංගීත වූයේ, බුද්ධ රජුන් බරමාණ කාලයෙහි ම සම්මන්ත්‍රණයෙන් පිසින් අසා සිතූ දරා ගෙන ආ පරිදි ම ය. එය විකාශෙහි මෙසේ දැක්වෙයි: “යෙභුග්ගොන හි නිණි පිටකානි භගවතො බරමානකාලෙ සිතානුකකමෙනෙව සංගීතානි, විසෙසතො විනයානිබ්බම-පිටකානිනි දට්ඨබ්බං” යි.

දිසනිකායෙහි හැම සුත්‍රයෙක ම සීලසමාධිප්‍රඥකථාව බෙහෙවින් එයි. එහෙත් අතුරු කථාවන්හි බුද්ධකාලයෙහි මිනිසුන් අතර පැවැති සමාජවාදිත්ව, ඉතිහාසප්‍රවානති, තානා දූෂ්ටවාද, කුලවාද, විද්‍යා, ශිල්ප, රාජකීය ආදිය ද සඳහන් වෙයි.

අනාගමිප්‍රදයයෝ:

පෙරවාදීන්ගෙන් ම බෙදී ගිය සබ්බස්වාදීන්ගේ සුත්‍රපිටකයෙහි ද දීඝානම මධ්‍යමානම සංයුත්තානම එකොත්තරානම කුෂ්ඨකානම යැ යි පස් ආගමයෙන් ඇත. එහි දීඝාගමය මහාපිකාරිය පෙරවාදීන්ගේ දිසනිකායට ඇතැම් තැන්හි සමාන වුව ද වෙනස් තැන් බොහෝ වේ. බුද්ධාගමය නම

තෙරුන් විසින් ක්‍රි.ව. 412 - 413 පමණේ දී සකුවෙන් විතභාෂාවට නගන ලද දීඝාගමයෙහි සූත්‍ර 30 කි. අපගේ දික්කහියේ එන මහාලී ජාලිය සුභ මහාසුදස්සන මහාසතිපට්ඨාන පාටික අඤ්ඤාදාසාදික ලක්ඛණ ආවාතාටිය යන සූත්‍ර එහි දක්නට තැන. ඒ වෙනුවට පාලි දික්කහියේ නැති අන්‍ය වූ නමෙකින් හැඳින්වෙන සූත්‍ර කෙනෙක් ඇත.

“එහි පලමු වැන්න වතුළුණි පිළිබඳ එකෙකි. දෙවැන්න එකොත්තර වම් පිළිබඳ ය. තෙවැන්න ත්‍රිරාශිවම් පිළිබඳ ය. සිවුවැන්න නගර වණිතාවෙකි. පස් වැන්න ප්‍රතිපත්තිශුද්ධිය පිළිබඳ ය. සවැන්න ලොකප්‍රඥාපති පිළිබඳ ව යැ”¹ හි විත සමාසවිවාදී දීඝාගමය පිරික්සා බැලූ අනුකූල්වණු ඔන්රිජ් මහතා¹ කියයි.

පාලි දික්කහියේ 34 වැන්න වූ දසුත්තර සූත්‍රය සමාසවිවාදීන්ගේ පොතේ 10 වැන්න වී ඇත. පාලි පොතේ 16 වැන්න වූ මහාපටිනිසාණ සූත්‍රය සමාසවිවාදීන්ගේ පොතේ දෙවෙනි සූත්‍රය වෙයි. පාලි පොතේ 15 වැන්න වූ මහානිදන සූත්‍රය සමාසවිවාදී පොතේ පලමුවැන්න ව සිටි. සංගීති සූත්‍රය පාලි පොතේ 33 වැන්න වුව ද සමාසවිවාදී පොතේ 9 වැන්නයි. සත්විසිවන අඤ්ඤා සූත්‍රය ඒ පොතේ ම පස් වැන්න ව ද, සුවිසිවන පාටික සූත්‍රය පසළොස් වැන්න ව ද, එකුත්තිස්වන පාසාදික සූත්‍රය එහි සතළොස් වැන්න ව ද එයි.

පාලි දික්කහියේ 22 වැන්න වූ මහාසතිපට්ඨාන සූත්‍රය සමාසවි-
වාදීන්ගේ මධ්‍යමාගමයෙහි 98 සූත්‍රය ව ද, තිස්වන ලක්ඛණ සූත්‍රය එහිත් තිස් වැන්න ව ද, බ්‍රහ්මජාල සූත්‍රය එහි එක්විසි වැන්න ව ද සිටි.

විත පොතෙහි එන පිළිවෙලට වඩා පාලි දීඝනිකායේ එන සූත්‍ර පිළිවෙල පිළිගත යුතු යැ යි ආචාර්‍ය් Franke (ප්‍රාංක) කියයි.²

සම්මතිය ආදී අන් නිකායවලට අයත් සූත්‍ර ග්‍රන්ථයන්හි මුල් පිටපත් මෙතෙක් සොයා ගෙන නැත. විත - විබෙව් භාෂාවකට නගන ලද ඔවුන්ගේ ඇතැම් සූත්‍ර දක්නා ලැබෙතත් ඔවුන්ගේ අංගමයක් සම්පූර්ණයෙන් ඇති නියාවෙක් නො පෙනේ.

සූත්‍රසංකෂේප:

1. බ්‍රහ්මජාල සූත්‍රයෙහි - තෙරුවනට මෙරමා කරන නිත්‍යයෙහි නොකිපියැ යුතු බව ද, තෙරුවන් ගුණ කියනු අසා උදම් නොවියැ යුතු බව ද, පුහුදුකන් කරන බුද්ධගුණවැනුම් සිල් පමණක් අරැබෑ කරන සුළු දෑයක් බව ද දක්වෙයි. එයට පසු ශීලකථා ද, දෙකැට මිසදිවු ද, දූෂි-
තිමිසයන් ප්‍රතිතාසමුත්පාදය ද, තථාගතයන් වහන්සේ දූෂිජාලයෙන් මිදුණු බව ද දක්වේ.

1. Sarvastivadi Literature p. 23.

2. Origins of Buddhism by G. C. Pande. p 79, Zeitschrift für Vergleichende Sprachforschung. 1913 (409f).

2. සාමකෘතිය සුත්‍රයෙහි - නිගණ්ඨනාසප්පනාදි ශාස්ත්‍රාත් සදෙනාගේ බව ද, සිල් පුරුෂ පවත් රහත් බව තෙක් ලබන මහණ දම් පල ද දැක්වෙයි.

3. අමබන්ධ සුත්‍රයෙහි - බුදු රජුන් අමබන්ධයාගේ කුල මත් බිදුම, බමුණු කුලයට වඩා කැත්කුලය උසස් නිසාව, වෛදිකයන්ගේ විද්‍යාවරණ, ශාසනික විද්‍යාවරණ, තවුස් පැවිද්ද ශාසනයේ විනාශමුඛය බව යන මෙතෙක් ද දැක්වේ.

4. සොණදණ්ඩ සුත්‍රයෙහි - සොණදණ්ඩබමුණාගේ බුදුගුණ වැනිම ද, බමුණන්ගේ ජාතිවාදයේ නිසරු බව ද, සැබෑ බමුණකු වන සැටි ද, ශීල ප්‍රඥ දෙකේ අගය ද පැවැත්.

5. කුටදන්ත සුත්‍රයෙහි - දහම යාගයේ පිහාර දැක්වේ.

6. මහාලි සුත්‍රයෙහි - දෙව් රු දකුම් ආදියට වඩන සමාධියේ තතු ද, මහණ දහමේ පරමාර්ථය ආර්‍ය ඵල ලාභය බව ද, රූප ජීව දෙක පිළිබඳ ව ඇති වාදකථා ද එයි.

7. ජාලිය සුත්‍රයෙහි - ජීවයන් රූපයන් එකෙක් ම ද? නැත හොත් දෙකෙක් දැයි ප්‍රශ්නය ද, බුදුදහම ඒ අතර දෙක ම නො ගන්නා බව ද දැක්වෙයි.

8. සිහනාද සුත්‍රයෙහි - බැහැරියන්ගේ තපොධම්ම ද, ශාසනික විමුක්ති ක්‍රමය ද, බුදු රජුන්ගේ සිංහනාදය ද දැක්වේ.

9. පොඬුපාද සුත්‍රයෙහි - සංඥානිරෝධය ද, ශීලාදි ස්කන්ධ තුන ද, ආත්මවාද විභාගය ද, බුදුරජුන් වදල නොවදල ද ද, සංස්කාරාසංස්කාර, අත්තාතනනික, අමාරාපිකෙබ්බික යන වාද ද, වතුස්සන්තය ද, ආත්මභාව ප්‍රතිලාභ තුන ද දැක්වේ.

10. සුභ සුත්‍රයෙහි - ආර්‍ය ශීල, ආර්‍ය සමාධි, ආර්‍ය ප්‍රඥ තුන දැක්වේ.

11. කෙට්ඨි* සුත්‍රයෙහි - කුන් පෙලහර ද, අනුශාසන ප්‍රාතිහායියේ උතුම් බව ද, තාම රූප අනුත්පාද නිරෝධයට පැමිණෙන කැත ද දැක්වේ.

12. ලොගිච්ච සුත්‍රයෙහි - 'පරතට දහම් නො දෙසිය යුතු ය' යන මිසදිවුවේ ආදීතව ද, වොදනාඨී ශාස්ත්‍රාත් නිදෙනාගේ සැටි ද, අවොද්‍ය ශාස්ත්‍රයෙන් ගුණ ද දැක්වේ.

13. තෙවිජ්ජ සුත්‍රයෙහි - යාග කොම බබ්ලොව මග නොවන බව ද, සතර බබ්ලොහෙර තතු ද, බබ්‍රා හා එක් වන මග ද දැක්වේ.

* කෙට්ඨි පොත්හි 'කෙට්ඨි' යැයි පෙනේ. මේ පිළිබඳ විවේචනයක් මතු උපසුන්දෙහි එයි.

මේ සුත්‍ර තෙලෙසින් ශීලසකකි වගේ නිමාවට ගෙයි. ඉතර සුත්‍ර පිළිබඳ කරා මී ලග කාණ්ඩ දෙකේ එයි.

මේ සුත්‍රයන්හි එන අවිශද නැත් පිළිබඳ විවරණ ද, දික්සතිගේ තතු හඟවන ප්‍රකාශනාව ද දීක්ෂිකාගේ තුන් වන කාණ්ඩයෙහි ඇතුළත් වෙයි.

මේ ශීලසකකි වගේ පෙළ හා ව්‍යාධ්‍යානය සකස් කිරීමෙහි දැනවිගැන්වූ පරමානුර වජිරඤ්ණ, කොළඹ නව කෝරළයේ ප්‍රධාන සභ්‍යනායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේගේ ද, පණ්ඩිත ලබ්‍රහ්ම ලබ්‍යානාදි මහාස්ථිරයන් වහන්සේගේ ද, පණ්ඩිත කෝදගොඩ ඤාණලොක, දක්ෂිණ ලබ්‍යාමේ ප්‍රධාන සභ්‍යනායක සභීන්ද්‍රයන් වහන්සේගේ ද උපදෙස් බොහෝ ප්‍රයෝජනවත් වූ බව කාතශ්වා සුචික ව සඳහන් කරමිනි.

බලන්ගොඩ ආනන්දමෙත්‍රෙය ස්ථිර,

බුඩ වර්ෂ 2505 වන්නෙහි
ඉල් පුරපහොලොස්වත් ලත් කුප් දින,
ශ්‍රී ලබ්‍යා විද්‍යාදාය විශ්වවිද්‍යාලයේ දී යැ.

සංක්‍ෂිප්තනිරූපණය

ABBREVIATIONS

සි	——	තාරපණණපොත්තං.
සිමු	——	සීහලකර - මුද්දිතපොත්තං.
සසා	——	සසාමකර - මුද්දිතපොත්තං.
මජ්ඣ.	——	මජ්ඣිමනිකායාපිටකපොත්තං.
PTS.	——	Pali Text Society - Dighanikaya.

THE PĀLI ALPHABET

IN SINHALESE CHARACTERS.

VOWELS

உதா. ஓ க் கி ரீ Cu டிபு பீ உ

CONSONANTS

කක	ඛක	ගග	ඝග	ඛ්ග
චච	ඡඡ	ජජ	ඣඣ	ඤ්ඤ
ට්ට	ඨඨ	ඩ්ඩ	ඪඪ	ණ්ණ
තත	ථථ	ද්ද	ධ්ධ	නන
ප්ප	ඵඵ	බ්බ	භ්භ	ම්ම

ଦା	ରା	ଳା	ବା	ସା	ହା	ଞା	ଞାଂ
କା	କା	କି	କି	କୁ	କୁ	କେ	କୋ
କା	କା	କି	କି	କୁ	କୁ	କେ	କୋ
ଗା	=	=	=	=	=	=	=

Conjunct - Consonants

කක kka	ජ්‍යා jja	ජා ttha	බ්‍ර bra
කක kka	කො ක්කා	ත්‍ර tra, ත්‍රි tva	මා mpa
කා kya	කො ක්කා	ද්‍ද dda	මා mpha
ත්‍රි kri	කො, ම ක්කා	ද්‍ධ, ඩි ddha	මි, ඩි mba
කි kva	කො, ඒ ක්කා	ද්‍ර dra	මා mbha
මා kha	කො, ඒ ක්කා	ද්‍ව ව, dva	මා mma
මා khva	කො ක්කා	ධ්‍ව dhva	මා mha
කි ක්කා	වි ත්‍රි	නා nta	යා, යා yya
කි ක්කා	වි, ඩි ත්‍රි	නා ntha	යා yha
ගා gga	කි ද්‍ධ	නා nda	ලා lla
ගා ggha	කි ද්‍ධ	නි ndha	ලා lya
ග්‍ර gra	කො ක්කා	නා nna,	ලා lha
කි ක්කා	කො ක්කා	නා nha	ව්‍ය wha
කි ක්කා	කො ක්කා	පා ppa	සා ssa
වි cca	කො, ඩි ක්කා	පා ppha	සා sma
වි ccha	කො ක්කා	බ්‍ර bba	සා swa
ජා jja	නා tta	බ්‍ර bbha	හා hma
	හා hva	හා lha	

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

විසයසූචි

දීඝනිකායෙ සිලකඛකචග්ගො

විසයා	පිටකඛකා
1. චුභමජාලසුත්තං	2 - 80
2. සාමඤ්ඤඵලසුත්තං	82 - 148
3. අමබ්බස්සුත්තං	150 - 220
4. සොණදණ්ඩසුත්තං	222 - 246
5. කුට්ඨනසුත්තං	248 - 322
6. මනාලිසුත්තං	324 - 346
7. ජාලියසුත්තං	348 - 354
8. සිහනාදසුත්තං	356 - 386
9. පොට්ඨපාදසුත්තං	388 - 436
10. සුභසුත්තං	438 - 482
11. කෙවසිස්සුත්තං	484 - 538
12. ලොභිච්චසුත්තං	540 - 592
13. තෙවිජ්ජසුත්තං	594 - 642

සිලකඛකචග්ගො නිවසිතො.

සුභනන්දපීඨකේ

දීඨිති කා යො

පඨමො භාගො

සිලකබ්බවගො

සුභගතපිටකේ

දීඨිනිකායො

සීලකඛ්ඛවග්ගො

— 3 —

නමො තස්ස භගවතො අරහතො
සමමාසමබුද්ධස්ස.

1.

බ්‍රහ්මජාලසූතං.

1. එවං මෙ සුතං එකං සමයං භගවා අනතරා ච රාජගහං අනතරා ච නාලන්දං අභ්‍යන්තරාමිකපට්ටකෙනා හොති මහතා භික්ඛුසංඝේන සද්ධිං පඤ්චමත්තෙති භික්ඛුසංඝෙති. සුප්පියො'පි ඛො පරිබ්බාජකො අනතරා ච රාජගහං අනතරා ච නාලන්දං අභ්‍යන්තරාමිකපට්ටකෙනා හොති සද්ධිං අනෙතවාසිනා බ්‍රහ්මදුෂෙතනා මාණවෙන.

තත්‍ර සුදං සුප්පියො පරිබ්බාජකො අනෙකපරියායෙන බුද්ධස්ස අවණණං භාසති, ඛමමස්ස අවණණං භාසති, සංඝස්ස අවණණං භාසති. සුප්පියස්ස පන පරිබ්බාජකස්ස අනෙතවාසී බ්‍රහ්මදුෂෙතනා මාණවො අනෙකපරියායෙන බුද්ධස්ස වණණං භාසති, ඛමමස්ස වණණං භාසති, සංඝස්ස වණණං භාසති. ඉතිහ තෙ උතො ආචරියනෙතවාසී අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස උජ්චිතච්චනිකවාදා භගවතං පිට්ඨිතො පිට්ඨිතො අනුබද්ධා¹ හොනති භික්ඛුසංඝං ව.

2. අථ ඛො භගවා අමබ්ලට්ඨිකායං රාජාගාරකෙ එකරතතිවාසං උපගංඡී සද්ධිං භික්ඛුසංඝේන. සුප්පියො'පි ඛො පරිබ්බාජකො අමබ්ලට්ඨිකායං රාජාගාරකෙ එකරතතිවාසං උපගංඡී සද්ධිං අනෙතවාසිනා බ්‍රහ්මදුෂෙතනා මාණවෙන. තත්‍ර 'පි සුදං සුප්පියො පරිබ්බාජකො අනෙකපරියායෙන බුද්ධස්ස අවණණං භාසති, ඛමමස්ස අවණණං භාසති, සංඝස්ස අවණණං භාසති. සුප්පියස්ස පන පරිබ්බාජකස්ස අනෙතවාසී බ්‍රහ්මදුෂෙතනා මාණවො බුද්ධස්ස වණණං භාසති, ඛමමස්ස වණණං භාසති, සංඝස්ස වණණං භාසති. ඉතිහ තෙ උතො ආචරියනෙතවාසී අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස උජ්චිතච්චනිකවාදා විහරන්ති.

3. අළු බෝ සමනලානං භික්ෂුනං රත්තියා පවුසසමයං පවුට්ඨිතානං මණ්ඩලමාලො සනතිසිත්තානං සනතිපතිතානං අයං සඛියාධමො උදපාදි: “අවජිතං ආවුසො, අබ්භුතං ආවුසො, යාවඤ්ඤිතං තෙන භගවතා ජාතතා පසාදා අරහතා සමාසමුද්ධෙත සත්තානං නානාභිමුත්තිකතා සුප්පට්ඨිතා. අයං හි සුප්පිසො පරිබොජකො අනෙකපරියායෙන බුද්ධස්ස අවණණං භාසති, ධම්මස්ස අවණණං භාසති, සඛස්ස අවණණං භාසති. සුප්පියස්ස පන පරිබොජකස්ස අනෙකවාසී බ්‍රහ්මදන්තො මාණවො අනෙකපරියායෙන බුද්ධස්ස වණණං භාසති, ධම්මස්ස වණණං භාසති, සඛස්ස වණණං භාසති. ඉතිහ’මෙ උගො ආවරියනෙතවාසී අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස උජ්ජිප්පව්වතීකවාදො භගවතං පිට්ඨිතො පිට්ඨිතො අනුබද්ධා හොනති භික්ෂුසඛස්ස වා”ති.

4. අළු බෝ භගවා තෙසං භික්ෂුනං ඉමං සඛියාධමං විදිත්වා යෙන මණ්ඩලමාලො තෙනුපසඛිකම්. උපසඛිකම්චා පඤ්ඤානෙත ආසතෙ තිසිදි. තිසප්ප් බෝ භගවා භික්ෂු ආමනෙතභි: “කාය නු’ ත්ථ භික්ඛවෙ එතරහි කථාය සනතිසිත්තා සනතිපතිතා? කා ව පන වො අනාරා කථා විපසකතා?” ති.

එව. වුතෙන තෙ භික්ෂු භගවතං එතදවොචු: “ඉධ භනෙත අමාකං රත්තියා පවුසසමයං පවුට්ඨිතානං මණ්ඩලමාලො සනතිසිත්තානං සනතිපතිතානං අයං සඛියාධමො උදපාදි “අවජිතං ආවුසො, අබ්භුතං ආවුසො, යාවඤ්ඤිතං තෙන භගවතා අරහතා සමාසමුද්ධෙත සත්තානං නානාභිමුත්තිකතා සුප්පට්ඨිතා. අයං හි සුප්පිසො පරිබොජකො අනෙකපරියායෙන බුද්ධස්ස අවණණං භාසති, ධම්මස්ස අවණණං භාසති, සඛස්ස අවණණං භාසති. සුප්පියස්ස පන පරිබොජකස්ස අනෙකවාසී බ්‍රහ්මදන්තො මාණවො අනෙකපරියායෙන බුද්ධස්ස වණණං භාසති, ධම්මස්ස වණණං භාසති, සඛස්ස වණණං භාසති. ඉතිහ ‘මෙ උගො ආවරියනෙතවාසී අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස උජ්ජිප්පව්වතීකවාදො භගවතං පිට්ඨිතො පිට්ඨිතො අනුබද්ධා හොනති භික්ෂුසඛස්සවා’ති. අයං බෝ නො භනෙත අනාරාකථා විපසකතා. අළු භගවා අනුප්පනෙතා” ති.

5. “මමං වා භික්ඛවෙ පරෙ අවණණං භාසෙය්‍යං, ධම්මස්ස වා අවණණං භාසෙය්‍යං, සඛස්ස වා අවණණං භාසෙය්‍යං, තත්‍ර භූමෙහි න ආසාදො න අප්පච්චයො න චෙතසො අතරිතං කරණියං. මමං වා භික්ඛවෙ පරෙ අවණණං භාසෙය්‍යං, ධම්මස්ස වා අවණණං භාසෙය්‍යං, සඛස්ස වා අවණණං භාසෙය්‍යං, තත්‍ර වෙ භූමෙහ අස්සථ කුපිතා වා අනත්තමතා වා, භූමං යෙවස්ස තෙන අනාරායො. මමං වා භික්ඛවෙ පරෙ අවණණං භාසෙය්‍යං, ධම්මස්ස වා අවණණං භාසෙය්‍යං, සඛස්ස වා අවණණං භාසෙය්‍යං, තත්‍ර භූමෙහ අස්සථ කුපිතා වා අනත්තමතා වා, අපි නු පරෙසං සුභාසිතං දුබ්භාසිතං භූමෙහ ආජාතෙය්‍යාථා?”ති

“නො භෙතං භනෙත.”

“මමං වා භික්ඛවෙ පරෙ අවණණං භාසෙය්‍යං, ධම්මස්ස වා අවණණං භාසෙය්‍යං, සඛස්ස වා අවණණං භාසෙය්‍යං, තත්‍ර භූමෙහි අග්‍රතං අග්‍රතො තිබ්බෙය්‍යෙතබ්බො: ‘ඉති’පෙතං අග්‍රතං. ඉති’පෙතං අතථිං. නථි වෙතං අමෙහසු. න ව පනෙතං අමෙහසු සංවජ්ජති” ති.”

6. “මම වා භික්ඛවෙ පරෙ වණණං භාසෙය්‍යං, ධම්මස්ස වා වණණං භාසෙය්‍යං, සඛ්ඤ්ඤා වා වණණං භාසෙය්‍යං, තත්තු ධුමනෙහි ත ආනන්දෙ ඤාන සොමනස්සං න වෙදසො උබ්බිච්චිතතං¹ කරණීයං. මම වා භික්ඛවෙ පරෙ වණණං භාසෙය්‍යං, ධම්මස්ස වා වණණං භාසෙය්‍යං, සඛ්ඤ්ඤා වා වණණං භාසෙය්‍යං, තත්තු වෙ ධුමනෙ අස්සථ ආනන්දිනො සුමනා උබ්බිච්චිතො², ධුමනං යෙවස්ස තෙන අනතරායො. මම වා භික්ඛවෙ පරෙ වණණං භාසෙය්‍යං, ධම්මස්ස වා වණණං භාසෙය්‍යං, සඛ්ඤ්ඤා වා වණණං භාසෙය්‍යං, තත්තු ධුමනෙහි භුතං භුතතො පටිජාතිතබ්බං: “ඉති”පෙතං භුතං, ඉති”පෙතං තච්ඡං. අනි වෙතං අමෙතසු. සංවිජ්ඣති ව පනෙතං අමෙතසු”ති.”

7. “අපමන්තකං බො උනෙතං තිකඛිථෙ ඔරමන්තකං සීලමන්තකං, යෙන පුත්ථිජ්ජනො නථාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය. කතමඤ්ඤා නං තිකඛිථෙ අපමන්තකං ඔරමන්තකං සීලමන්තකං, යෙන පුත්ථිජ්ජනො නථාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය. ?

8. “පාණාතිපාතං පතාය පාණාතිපාතා පටිච්චිතො සමණො
 ගොතමො නිතිතදුණෙඛා නිතිතසන්තො ලජ්ඣ දයාපතො සබ්බපාණභ්ගා-
 නිතානුකම්පි විහරති”ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුජ්ජිත්තො තථාගතස්ස
 වණණං වදමානො වදෙය්‍ය.

9. “අදිනනාදුනං පඤ්ඤා අදිනනාදුනං පටිවිරතො සමනො ගොතමො දිනනාදුහි දිනනපාටිකඛිහි අපේනෙන සුචිභුතෙන අත්තනා විහරති”ති. ඉති වා හි භික්ඛුවෙ පුරුජ්ජනො තථාගඤ්ඤා වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය.

10. “අමුත්තවරියං පසාය මුත්තවාරි සමණො ගොතමො ආරාමාරි
 විරතො මෙජ්ඣා ගාමධම්මා” කී. ඉති වා හි භික්ඛුවෙ පුත්ථස්සො තථාගතස්ස
 වණණං වදමානො වදෙය්‍ය.

11. “මුසාවාදං පභාස මුසාවාද පටිච්චතො සමඤ්ඤා ගොතමො සච්චවාදී සච්චසඤ්ඤා ථෙතො පච්චසිකො අච්චසංවාදකො ලොකස්සා”ති. ඉති වා හි භික්ඛුනෙ පුරුජ්ජනො තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය.

12. “පිටුණං වාවං පතාය පිටුණං වාවාය පටිවිරතො සමණො ගොතමො, ඉතො සුඛා න අමුත්‍ර අකඩානා ඉමෙසමොදය, අමුත්‍ර වා සුඛා න ඉමෙසං අකඩානා අමුසමොදය, ඉති භික්ෂානං වා සකිනා සංභිතානං වා අනුප්පදානා, සමග්ගාරාමො සමග්ගරතො සමග්ගනඤ්ඤි සමග්ගකරණං වාවං භාසිතා”ති, ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුට්ඨජ්ජනො තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය.

13. “ඵරුසං වාවං පතාය ඵරුසාය වාවාය පටිවිරතො සමණො ගොතමො, යා සා වාවා නෙළා කණ්ණසුඛා පෙමනීයා හදයඛිමා පොරී ඛුජ්ජනකන්තා ඛුජ්ජනමන්තා, තථාරූපිං වාවං භාසිතා”ති, ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුට්ඨජ්ජනො තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය.

14. “සමථප්පලාපං පතාය සමථප්පලාපා පටිවිරතො සමණො ගොතමො, කාලවාදී භූතවාදී අත්ථවාදී ඛමමවාදී විනයවාදී, තිබ්බන්තවතීං වාවං භාසිතා කාලෙත සාපදෙසං පරියන්තවතීං අත්ථසංභිතන්ති” ඉති, වා හි භික්ඛවෙ පුට්ඨජ්ජනො තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය.

15. “ඛිජ්ජගාමභූතගාමසමාරම්භා පටිවිරතො සමණො ගොතමො, එක-හත්තිකො සමණො ගොතමො රතතුපරතො විරතො විකාලගොජතා, නච්චගිතවාදිතවිසුකදස්සනා පටිවිරතො සමණො ගොතමො, මාලාගකි-විලෙපනධාරණමණ්ඩනවිභූසනවසානා පටිවිරතො සමණො ගොතමො, උච්චාසයනමහාසයනා පටිවිරතො සමණො ගොතමො, ජාතරූපරජන-පටිග්ගහණා පටිවිරතො සමණො ගොතමො, ආමකඛඤ්ඤපටිග්ගහණා පටිවිරතො සමණො ගොතමො, ආමකමංසපටිග්ගහණා පටිවිරතො සමණො ගොතමො, ඉත්තිකුමාරිකපටිග්ගහණා පටිවිරතො සමණො ගොතමො, දුසිද්ධපටිග්ගහණා පටිවිරතො සමණො ගොතමො, අජේ-ලකපටිග්ගහණා පටිවිරතො සමණො ගොතමො, කුකකුට්ඨකරපටිග්ගහණා පටිවිරතො සමණො ගොතමො, හත්ථිගවාස්සවලවපටිග්ගහණා පටිවිරතො සමණො ගොතමො, ඛෙත්තවජ්ඣපටිග්ගහණා පටිවිරතො සමණො ගොතමො, දුතෙය්‍ය පභිණ්ගමනානුගොගා පටිවිරතො සමණො ගොතමො, කයවිකකයා පටිවිරතො සමණො ගොතමො, කුලාකුට-කංසකුට-මාතකුටා පටිවිරතො සමණො ගොතමො, උකෙකාටන-වඤ්චන-තිකති-සාවියොගා පටිවිරතො සමණො ගොතමො, ඡේදන-වධ්වකිත-විපරාමොස-ආලොප-සහසාකාරා පටිවිරතො සමණො ගොතමො”ති, ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුට්ඨජ්ජනො තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය.

16. “යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණබ්බාහමණා සඤ්ඤායානි භොජනානි භුඤ්ජේත්වා තෙ ඵවරුපං ඛිජ්ජාමහුතගාමසමාරමානං අනුසුතතා විහරන්ති සෙය්‍යපීදං: මූලඛිජං ඛනිඛිජං ඵලඛිජං අග්ගඛිජං ඛිජ්ඣිජමෙව පඤ්චමං. ඉති වා ඉතිඵවරුපා ඛිජ්ජාමහුතගාමසමාරමානා පටිවිරතො සමණො ගොතමෝ”ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුට්ඨජ්ජනො තථාගතස්ස වණණං වදමානො වදෙය්‍ය.

17. “යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණබ්බාහමණා සඤ්ඤායානි භොජනානි භුඤ්ජේත්වා තෙ ඵවරුපං සන්තිධිකාරපරිභොගං අනුසුතතා විහරන්ති. සෙය්‍යපීදං: අත්තසන්තිධිං පාතසන්තිධිං වත්ථසන්තිධිං යාන-සන්තිධිං සග්ගසන්තිධිං ගනිසන්තිධිං ආමසසන්තිධිං. ඉති වා ඉති ඵවරුපා සන්තිධිකාරපරිභොගා පටිවිරතො සමණො ගොතමෝ”ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුට්ඨජ්ජනො තථාගතස්ස වණණං වදමානො වදෙය්‍ය.

18. “යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණබ්බාහමණා සඤ්ඤායානි භොජනානි භුඤ්ජේත්වා තෙ ඵවරුපං විසුකදස්සනං අනුසුතතා විහරන්ති. සෙය්‍යපීදං: නව්වං හිතං වාදිතං පෙක්ඛං අක්ඛානං පාණිස්සරං වෙතාලං¹ කුම්භජ්ජනං සොහනකං² වණ්ඛාලං වංසං බොවනං³ ගජපිප්පුඤ්ඤං අස්ස-පුඤ්ඤං මහිසපුඤ්ඤං උසහපුඤ්ඤං අජපුඤ්ඤං මෙණ්ඩපුඤ්ඤං⁴ කුක්කුචපුඤ්ඤං වච්චක-පුඤ්ඤං දණ්ඩපුඤ්ඤං මුට්ඨිපුඤ්ඤං තිබ්බුඤ්ඤං උය්‍යොධිකං බලග්ගං සෙත්තං-බ්බුතං අතීකදස්සනං. ඉති වා ඉතිඵවරුපා විසුකදස්සනා පටිවිරතො සමණො ගොතමෝ”ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුට්ඨජ්ජනො තථාගතස්ස වණණං වදමානො වදෙය්‍ය.

වෙතාලං, P T S.

3. බොවනං, P T S.

2. සොහන ගරකං, P T S.

4. මෙණ්ඩකපුඤ්ඤං, කළුච්චි.

19. “යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්‍යාසමණා සද්ධාදෙය්‍යානි ගොජනානි භුඤ්ජිතා තෙ එවරුපං ජූතපමාදධිංතානුයොගං අනුසුත්තා විහරන්ති - සෙය්‍යපීදං: අධිපදං දසපදං ආකාසං පරිහාරපථං සන්තිකං ඛලිකං ඝටිකං සලාකහත්ථං අක්ඛං පඬ්ඨවීරං වඬ්ඬකං මොක්ඛවිකං විඬ්ඬලකං පත්තාලුක්ඛං රථකං ඛනුකං අක්ඛරිකං මනෙසිකං යථාවජ්ඣං, ඉති වා ඉතිඑවරුපා ජූතපමාදධිංතානුයොගා පටිවිරතො සමණො ගොතමො”ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුට්ඨජනො තථාගතස්ස වණණං වදමානො වදෙය්‍ය.

20. “යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්‍යාසමණා සද්ධාදෙය්‍යානි ගොජනානි භුඤ්ජිතා තෙ එවරුපං උච්චාසයනමහාසයනං අනුසුත්තා විහරන්ති. සෙය්‍යපීදං: ආසජ්ඣං පලලඬ්ඬකං ගොනකං¹ විත්තකං පටිකං පටලිකං තුලිකං විකතිකං උද්දලොමිං එකන්තලොමිං කට්ඨිස්සං කොසෙය්‍යං කුන්තකං හත්ථත්ථරං අස්සත්ථරං රථත්ථරං අජිතපාවෙණිං කාදලීමිගපට්ඨරපට්ඨත්ථරණං සඋත්තරවජ්ඣං උභතොලොභිතකුපධානං, ඉති වා ඉතිඑවරුපා උච්චාසයනමහාසයනා පටිවිරතො සමණො ගො-තමො”ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුට්ඨජනො තථාගතස්ස වණණං වදමානො වදෙය්‍ය.

21. “යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්‍යාසමණා සද්ධාදෙය්‍යානි ගොජනානි භුඤ්ජිතා තෙ එවරුපං මණ්ඩනවිභුසනධිංතානුයොගං අනුසුත්තා විහරන්ති - සෙය්‍යපීදං: උච්ඡාදනං පරිමද්දනං නසාපනං සමිඛාතනං ආදාසං අඤ්ජනං මාලාපිලෙපනං මුඛචුණ්ණකං මුඛලෙපනං හත්ථඛකං සිඛාඛකං දණ්ඩකං නාමිකං අසිං ජත්තං විනුපාහනං උණ්ඨිසං මණිං වාලවීජනිං ඔදානානි වත්ථානි දීඝදසානි. ඉති වා ඉතිඑවරුපා මණ්ඩනවිභුසනධිංතානුයොගා පටිවිරතො සමණො ගොතමො”ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුට්ඨජනො තථාගතස්ස වණණං වදමානො වදෙය්‍ය.

22. “යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජේතී තෙ ඵවරුපං තීරව්ජානකථං අනුසූතතා විහරන්ති. සෙය්‍යපීදං: රාජකථං වොරකථං මහාමනනකථං සෙනාකථං හයකථං සුග්‍රිකථං අනනකථං පානකථං වත්තකථං සයනකථං මාලාකථං ගක්ඛකථං ඤාතිකථං ධානකථං ගාමකථං නිගමකථං නගරකථං ජනපදකථං ඉන්ද්‍රියකථං¹ සුරකථං විසිඛාකථං කුම්භවිජානකථං පුබ්බපෙතකථං නානත්තකථං ලොකක්ඛාසිකං සමුද්දක්ඛාසිකං ඉතිහවාහවකථං. ඉති වා ඉතිඵවරුපාය තීරව්ජානකථාය පටිවිරතො සමණො ගොතමො”ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුට්ඨජ්ජනො තථාගතස්ස වණණං වදමානො වදෙය්‍ය.

23. “යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජේතී තෙ ඵවරුපං විශ්වාසිකකථං අනුසූතතා විහරන්ති. සෙය්‍යපීදං: න කිං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාසි. අහං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාමි. කිං කිං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානිස්සසි? මිච්ඡාපටිපන්නො කම්මසි, අහමස්මි සම්මා පටිපන්නො. සහිතං මෙ, අසහිතං තෙ. පුරෙ වචනීයං පච්ඡා අවච. පච්ඡා වචනීයං පුරෙ අවච. ආවිණණං² තෙ විපරාවතතං. ආරොපිතො තෙ වාදෙ. නිශ්ශයිකො කම්මසි. වර වාදප්පමොක්ඛාය. නිවෙඛ-
ථෙති වා සචෙ පභොසි’ති. ඉති වා ඉතිඵවරුපාය විශ්වාසිකකථාය පටිවිරතො සමණො ගොතමො”ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුට්ඨජ්ජනො තථාගතස්ස වණණං වදමානො වදෙය්‍ය.

24. “යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජේතී තෙ ඵවරුපං දුතෙය්‍යපටිණගමනානුයොගං අනු-
සූතතා විහරන්ති. සෙය්‍යපීදං: රඤ්ඤං රාජමහාමහනානං ඛතතිස්සානං බ්‍රාහ්මණානං ගහපතිස්සානං කුමාරානං ‘ඉධ ගච්ඡ. අමුත්‍රාගච්ඡ. ඉදං හර. අමුත්‍ර ඉදං ආහරා’ති. ඉති වා ඉතිඵවරුපා දුතෙය්‍යපටිණගමනානුයොගා පටිවිරතො සමණො ගොතමො”ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුට්ඨජ්ජනො තථා-
ගතස්ස වණණං වදමානො වදෙය්‍ය.

25. “යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජේතී තෙ කුහකා ව භොනති ලපකා ව තෙමිහතිකා ව නිප්පෙසිකා ව ලාභෙන ලාභං නිර්භිංසිතාරො. ඉති වා ඉතිඵවරුපා කුහනලපතා පටිවිරතො සමණො ගොතමො”ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුට්ඨජ්ජනො තථාගතස්ස වණණං වදමානො වදෙය්‍ය.

මජ්ඣිමනිකායෙ නිවසිතං.

1. ඉන්ද්‍රිය කථා පුරිස කථා, මජ්ඣ.

2. අභිවිණණං, මජ්ඣ.

26. “යථා වා පනෙතෙ භොනොනා සමණ්ඩ්‍රාහමණා සඤ්ඤායොග්‍යානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤානි තෙ ඵවරුපාය තිරව්නානවිජ්ජාය මව්ජාජ්චෙන ජීවිකං කප්පොනති - සෙය්‍යපිදං: අඛං තිමිත්තං උප්පාතං සුපිනං ලක්ඛණං මුසිකච්ඡින්නං අග්ගිභොමිං දඬුභොමිං පුසභොමිං කණභොමිං තණ්ඩුලභොමිං සප්පිභොමිං තෙලභොමිං මුඛභොමිං ලොහිතභොමිං අඛං-විජ්ජා වජ්ජිවිජ්ජා ඛත්තවිජ්ජා සිව්විජ්ජා භුතවිජ්ජා භූරිවිජ්ජා අභිවිජ්ජා විසවිජ්ජා විවජ්ජිකවිජ්ජා මුසිකවිජ්ජා සකුණවිජ්ජා වායසවිජ්ජා පක්කජ්ජානං¹ සරපරිත්තාණං මිගපක්ඛං. ඉති වා ඉතිඵවරුපාය තිරව්නානවිජ්ජාය මව්ජාජ්චා පටිවිරතො සමණො ගොතමො”ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුටුඤ්ජනො තථාගතස්ස වණණං වදමානො වදෙය්‍ය.

27. “යථා වා පනෙතෙ භොනොනා සමණ්ඩ්‍රාහමණා සඤ්ඤායොග්‍යානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤානි තෙ ඵවරුපාය තිරව්නානවිජ්ජාය මව්ජාජ්චෙන ජීවිකං කප්පොනති - සෙය්‍යපිදං: මණ්ඩ්‍රාහමණං දණ්ඩුලක්ඛණං වත්ථලක්ඛණං අසිලක්ඛණං උසුලක්ඛණං ඛත්තලක්ඛණං ආවුඛලක්ඛණං ඉත්තිලක්ඛණං පුරිසලක්ඛණං කුමාරලක්ඛණං කුමාරිලක්ඛණං දසලක්ඛණං දසිලක්ඛණං හත්තිලක්ඛණං අසුලක්ඛණං මහිසලක්ඛණං උයහලක්ඛණං ගොලක්ඛණං අජලක්ඛණං මේණ්ඩුලක්ඛණං කුක්කුටලක්ඛණං වට්ටකලක්ඛණං ගොඩා-ලක්ඛණං කණණිකාලක්ඛණං කච්ඡපලක්ඛණං මිගලක්ඛණං. ඉති වා ඉති-ඵවරුපාය තිරව්නානවිජ්ජාය මව්ජාජ්චා පටිවිරතො සමණො ගොතමො”ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුටුඤ්ජනො තථාගතස්ස වණණං වදමානො වදෙය්‍ය.

28. “යථා වා පනෙතෙ භොනොනා සමණ්ඩ්‍රාහමණා සඤ්ඤායොග්‍යානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤානි තෙ ඵවරුපාය තිරව්නානවිජ්ජාය මව්ජාජ්චෙන ජීවිකං කප්පොනති - සෙය්‍යපිදං: ‘රඤ්ඤං තිය්‍යානං හවිස්සති. රඤ්ඤං අතියානං හවිස්සති. අඛන්තාරානං රඤ්ඤං උපයානං හවිස්සති. ඛාගිරානං රඤ්ඤං අපයානං හවිස්සති. ඛාගිරානං රඤ්ඤං උපයානං හවිස්සති. අඛන්තාරානං රඤ්ඤං අපයානං හවිස්සති. අඛන්තාරානං රඤ්ඤං ජයො හවිස්සති. ඛාගිරානං රඤ්ඤං පරාජයො හවිස්සති. ඛාගිරානං රඤ්ඤං ජයො හවිස්සති. අඛන්තාරානං රඤ්ඤං පරාජයො හවිස්සති’. ඉති ඉමස්ස ජයො හවිස්සති. ඉමස්ස පරාජයො හවිස්සති. ඉති වා ඉතිඵවරුපාය තිරව්නාන-විජ්ජාය මව්ජාජ්චා පටිවිරතො සමණො ගොතමො”ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුටුඤ්ජනො තථාගතස්ස වණණං වදමානො වදෙය්‍ය.

29. “යථා වා පනෙකෙ ගොනො සමණ්‍යාගමණා සඤ්ඤායානි
 ගොජනානි භුඤ්ජානා තෙ එවරුපාය තිරව්නානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චෙන
 ජිවිකං කප්පෙතති—සෙය්‍යපිදං: වජ්ජග්ගාගො හවිස්සති, පුරිගග්ගාගො
 හවිස්සති, නකඛතතග්ගාගො හවිස්සති, වජ්ජිමපුරිගානං පථගමනං හවිස්සති,
 වජ්ජිමපුරිගානං උප්පථගමනං හවිස්සති, නකඛතතානං පථගමනං හවිස්සති,
 නකඛතතානං උප්පථගමනං හවිස්සති, උක්කාපාතො හවිස්සති, දිසාඛාගො
 හවිස්සති, භුමිවාලො හවිස්සති, දෙවදුඤ්ඤි හවිස්සති, වජ්ජිමපුරිග-
 නකඛතතානං උග්ගමනං ඕගමනං සංකිලෙසං වොදනං හවිස්සති. එවං-
 විපාකො වජ්ජග්ගාගො හවිස්සති, එවංවිපාකො පුරිගග්ගාගො හවිස්සති,
 එවංවිපාකො නකඛතතග්ගාගො හවිස්සති, එවංවිපාකං වජ්ජිමපුරිගානං
 පථගමනං හවිස්සති, එවංවිපාකං වජ්ජිමපුරිගානං උප්පථගමනං හවිස්සති,
 එවංවිපාකං නකඛතතානං පථගමනං හවිස්සති, එවංවිපාකං නකඛතතානං
 උප්පථගමනං හවිස්සති, එවංවිපාකො උක්කාපාතො හවිස්සති, එවං-
 විපාකො දිසාඛාගො හවිස්සති, එවංවිපාකො භුමිවාලො හවිස්සති, එවං-
 විපාකො දෙවදුඤ්ඤි හවිස්සති, එවංවිපාකං වජ්ජිමපුරිගනකඛතතානං
 උග්ගමනං ඕගමනං සංකිලෙසං වොදනං හවිස්සති. ඉති වා ඉතිඑව-
 රුපාය තිරව්නානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චා පටිවිරතො සමණො ගොතමො‘ති.”
 ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුට්ඨජ්ජනො තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය.

30. “යථා වා පනෙකෙ ගොනො සමණ්‍යාගමණා සඤ්ඤායානි
 ගොජනානි භුඤ්ජානා තෙ එවරුපාය තිරව්නානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චෙන
 ජිවිකං කප්පෙතති—සෙය්‍යපිදං: පුබ්බුට්ඨිකා හවිස්සති, දුබ්බුට්ඨිකා
 හවිස්සති, පුත්තිකං හවිස්සති, දුබ්බිකං හවිස්සති, බෙමං හවිස්සති, හයං
 හවිස්සති, රොගො හවිස්සති, ආරොග්‍යං හවිස්සති, ප්‍රියං ගණනා සංඛානං
 කාවෙය්‍යං ලොකායතං. ඉති වා ඉතිඑවරුපාය තිරව්නානවිජ්ජාය මිව්ජා-
 ජ්චා පටිවිරතො සමණො ගොතමො‘ති.” ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුට්ඨජ්ජනො
 තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය.

31. “යථා වා පනෙකෙ ගොනො සමණ්‍යාගමණා සඤ්ඤායානි
 ගොජනානි භුඤ්ජානා තෙ එවරුපාය තිරව්නානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චෙන
 ජිවිකං කප්පෙතති—සෙය්‍යපිදං: ආවාහනං විවාහනං සංවදනං විවදනං
 සංකිරණං විකිරණං පුහගකරණං දුඛගකරණං විරුඬගකරණං
 ජිව්‍යානිඤ්ඤානං¹ හනුසංගතනං හත්ථානිජප්පනං හනුජප්පනං කණ්ණජප්පනං
 ආදාසපඤ්ඤං කුමාරිකපඤ්ඤං දෙවපඤ්ඤං ආදිච්ඡිපට්ඨානං මහකුපට්ඨානං
 අඛකුජ්ජලනං සිරිව්‍යානං. ඉති වා ඉතිඑවරුපාය තිරව්නානවිජ්ජාය
 මිව්ජාජ්චා පටිවිරතො සමණො ගොතමො‘ති.” ඉති වා හි භික්ඛවෙ
 පුට්ඨජ්ජනො තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය.

1. නිසිද්ධිතං. බහුසු.

32. “යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුක්ඤ්ඤා තෙ ඵවරුපාය තිරව්ණනවිජ්ජාය මිව්ණජ්චෙත ජිවිකං කප්පනති—සෙය්‍යපිදං: සන්තිකමමං පණ්ණිකමමං භුරිකමමං¹ වස්සකමමං චොස්සකමමං චන්ද්‍රකමමං චන්ද්‍රපරිකමමං චන්ද්‍රපරිකිරණං ආවමනං තතාපනං ජුහනං වමනං විරෙවනං උද්ධාරිතෙවනං අධොවිරෙවනං සීසවිරෙවනං කණණකෙලං තෙතතතප්පනං නන්දකමමං අඤ්ජනං පච්චඤ්ජනං සාලාකීයං සලලකතය්‍යං දුරකතිකිව්ණං මූලගෙසජ්ජානං අනුප්පදනං ඔසඨිනං පටි-
මොකෙඛා, ඉති වා ඉතිඵවරුපාය තිරව්ණනවිජ්ජාය මිව්ණජ්චා පටිවිරතො සමණො ගොතමොති.” ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුට්ඨජ්ජනො තථාගතස්ස වණණං වදමානො වදෙය්‍ය.

33. ඉදං බො තං භික්ඛවෙ අප්පමත්තකං ඔරමත්තකං සීලමත්තකං යෙන පුට්ඨජ්ජනො තථාගතස්ස වණණං වදමානො වදෙය්‍ය.

මහාසිලං නිවසිතං.

34. අනුචි භික්ඛවෙ අඤ්ඤාච ධම්මා ගමහිරා දුග්ගසා දුරනුබොධා සන්තා පණ්ණිතා අතකකාවචරා නිපුණා පණ්ණිතවෙදනීයා, යෙ තථාගතො සයං අභිඤ්ඤා සව්ණිකත්වා පච්චෙදෙති, යෙහි තථාගතස්ස යථාභුච්චං වණණං සමමා වදමානා වදෙය්‍යං. කතමෙ ව තෙ භික්ඛවෙ ධම්මා ගමහිරා දුග්ගසා දුරනුබොධා සන්තා පණ්ණිතා අතකකාවචරා නිපුණා පණ්ණිතවෙදනීයා යෙ තථාගතො සයං අභිඤ්ඤා සව්ණිකත්වා පච්චෙදෙති, යෙහි තථාගතස්ස යථාභුච්චං වණණං සමමා වදමානා වදෙය්‍යං?

35. සන්ති භික්ඛවෙ එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා පුබ්බන්තකපටිකා පුබ්බන්තානුදිට්ඨිනො පුබ්බන්තං ආරබ්භ අනෙකවිහිතාති අධිවුත්තිපදාති අභිවදන්ති අට්ඨාරසති වන්ති. තෙ ව භොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා කිමාගමම කිමාරබ්භ පුබ්බන්තකපටිකා පුබ්බන්තානුදිට්ඨිනො පුබ්බන්තං ආරබ්භ අනෙකවිහිතාති අධිවුත්තිපදාති අභිවදන්ති අට්ඨාරසති වන්ති?

1. භූතකමමං. කෙසුචි.

36. සන්ති භික්ඛවෙ එතෙ සමණවුගමණො සස්සතවාදා සස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤපෙත්ති චතුති වද්දුති. තෙ ච භොජෙනා සමණවුගමණො කිමංගම කිමාරඛ්ඤ සස්සතවාදා සස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤපෙත්ති චතුති වද්දුති ?

37. ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො සමණො වා වුගමණො වා ආතප්පමනාය පබානමනාය අනුයොගමනාය අප්පමාදමනාය සමමාමනසිකාරමනාය තථාරූපං චෙතොසමාධිං චුසති යථා සමාහිතෙ විතෙත අනෙකවිතිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති. සෙය්‍යපීදං: “එකමපි ජාතිං ඤෝපි ජාතියො තිස්සොපි ජාතියො චතස්සොපි ජාතියො පඤ්ඤෝපි ජාතියො දසොපි ජාතියො විසතිමපි ජාතියො තිංසමපි ජාතියො චතසාරිසමපි ජාතියො පඤ්ඤාසමපි ජාතියො ජාතිසතමපි ජාතිසහස්සමපි ජාතිසතසහස්සමපි අනෙකානිපි ජාතිසතානි අනෙකානිපි ජාතිසහස්සානි අනෙකානිපි ජාතිසතසහස්සානි අමුත්‍රාසිං එවන්තාමො එවඛෙහාතෙතා එවංචණෙණං එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපටිසංචෙදී එවමාසුපරියනෙතා. සො තතො චුතො අමුත්‍ර උපපාදිං¹ තත්‍රාපාසිං එවන්තාමො එවඛෙහාතෙතා එවංචණෙණං එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපටිසංචෙදී එවමාසුපරියනෙතා. සො තතො චුතො ඉබ්බපටතොති.”

ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිතිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති. සො එවමාහ: ‘සස්සතො අත්තා ච ලොකො ච වඤ්ඤා කුට්ටෙස්සා එසිකට්ඨාසිට්ඨිතො. තෙව සත්තා සක්ඛාවන්ති සංසරන්ති වචන්ති උපපජ්ජන්ති, අත්තිකෙව සස්සතිසමං. තං කිස්ස හෙතු ? අහං හි ආතප්පමනාය අනුයොගමනාය අප්පමාදමනාය සමමාමනසිකාරමනාය තථාරූපං චෙතොසමාධිං චුසාමි යථා සමාහිතෙ විතෙත අනෙකවිතිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරාමි. සෙය්‍යපීදං: එකමපි ජාතිං ඤෝපි ජාතියො —පෙ— අනෙකානිපි ජාතිසතසහස්සානි ‘අමුත්‍රාසිං එවන්තාමො එවංගොතෙතා —පෙ— ඉබ්බපටතො’ති. ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිතිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරාමි. ඉතිනාමහං එතං ජාතාමි: යථා සස්සතො අත්තා ච ලොකො ච වඤ්ඤා කුට්ටෙස්සා එසිකට්ඨාසිට්ඨිතො. තෙව සත්තා සක්ඛාවන්ති සංසරන්ති වචන්ති උපපජ්ජන්ති අත්තිකෙව සස්සතිසම”න්ති.

ඉදං භික්ඛවෙ පඨමං ථානං යං ආගමම යං ආරඛ්ඤ එතෙ සමණවුගමණො සස්සතවාදා සස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤපෙත්ති.

1. උදපාදිං සි මු.

38. දුතියෙ ව භොනෙතා සමණ්ණායමිණා කිමාගමම කිමාරබ්බ සස්සතවාදා සස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙතති ?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ආතප්පමනාය පඨානමනාය අනුසයාගමනාය අප්පමාදමනාය සමමාමනස්සාරමනාය තථාරූපං වේදනාසමාධිං චූසති යථා සමාහිතෙ විජ්‍යෙත අනෙකවිහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරති—සෙය්‍යපීදං: එකමපි සංවට්ඨව්වටං ඤෝපි සංවට්ඨව්වටානි තිණ්ණිපි සංවට්ඨව්වටානි චත්තාරිපි සංවට්ඨව්වටානි පඤ්ඤාපි සංවට්ඨව්වටානි දසපි සංවට්ඨව්වටානි ‘අමුත්‍රාසිං එවන්තාමො එවඬෙතාතො එවංචණණො එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපටිසංවේදී එවමාසුපරියනෙතො. සො තතො චූතො අමුත්‍ර උපපාදිං. තත්‍රාපාසිං එවන්තාමො එවඬෙතාතො එවංචණණො එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපටිසංවේදී එවමාසුපරියනෙතො. සො තතො චූතො ඉධුපපනෙතො’ති.’ ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරති.

සො එවමාහ: ‘සස්සතො අත්තා ව ලොකො ව වඤ්ඤා කුට්ටෙය්‍යා එසිකට්ඨාසිට්ඨිතො. තෙව සත්තා සකාචන්ති සංසරන්ති වචන්ති උපපජ්ජන්ති අත්ථිකෙව සස්සතිසමං. තා කිස්ස හෙතු ? අහං හි ආතප්පමනාය —පෙ— තථාරූපං වේදනාසමාධිං චූසාමි යථා සමාහිතෙ විජ්‍යෙත අනෙකවිහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරාමි—සෙය්‍යපීදං: එකමපි —පෙ— දසපි සංවට්ඨව්වටානි ‘අමුත්‍රාසිං එවන්තාමො —පෙ— ඉධුපපනෙතො’ති. ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙක විහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරාමි. ඉමිත්තාපාහං එතං ජානාමි යථා සස්සතො අත්තා ව ලොකො ව වඤ්ඤා කුට්ටෙය්‍යා එසිකට්ඨාසිට්ඨිතො. තෙව සත්තා සකාචන්ති සංසරන්ති වචන්ති උපපජ්ජන්ති. අත්ථිකෙව සස්සතිසමං’ති.’

ඉදං භික්ඛවෙ දුතියං ථානං යං ආගමම යං ආරබ්බ එතෙ සමණ්ණායමිණා සස්සතවාදා සස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙතති.

39. තතියෙ ව භොනෙතා සමණ්ණායමිණා කිමාගමම කිමාරබ්බ සස්සතවාදා සස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙතති ?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ආතප්‍යමනියං පඩාතමනියං අනුසොගමනියං අප්‍යමාදමනියං සමමාමනසිකාරමනියං තථාරූපං චෙතොසමාධිං පුසති යථාසමාගිතෙ විතෙත අනෙකපිතිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති — සෙය්‍යපීදං: දස‘පි සංවට්ඨවට්ඨාති විසතිමපි සංවට්ඨවට්ඨාති තිංසමපි සංවට්ඨවට්ඨාති චත්තාරිසමපි සංවට්ඨවට්ඨාති “අමුත්‍රාසිං එවංනාමො එවංගොතෙතා එවංචණණො එවමාහාරො එවංසුඛ-දුක්ඛපට්ඨංචෙදී එවමාසුපරියනෙතා. සො තතො වුතො අමුත්‍ර උපපාදිං.¹ තත්‍රාපාසිං එවන්තාමො එවඛෙහාතෙතා එවංචණණො එවමාහාරො එවං-සුඛදුක්ඛපට්ඨංචෙදී එවමාසුපරියනෙතා සො තතො වුතො ඉබ්බප්පනොති.” ඉති සාකාරං සඋද්දසං අනෙකපිතිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති.

සො එවමාහ: “සංගතො අතතා ව ලොකො ව චඤ්ඤා කුට්ටෙඨා එසිකට්ඨාසිට්ඨිතො, තෙව සත්තා සංකාමනති සංසරන්ති වචනති උපපජ්ජන්ති අත්ථිකෙව සංසතිසමං. නං කිංග්ග හෙතු? අහං හි ආතප්‍යමනියං —පෙ— තථාරූපං චෙතොසමාධිං පුසාමි යථාසමාගිතෙ විතෙත අනෙකපිතිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරාමි — සෙය්‍යපීදං: දස‘පි සංවට්ඨවට්ඨාති —පෙ— චත්තාරිසමපි සංවට්ඨවට්ඨාති ‘අමුත්‍රාසිං එවන්තාමො —පෙ— ඉබ්බප්පනොති. ඉති සාකාරං සඋද්දසං අනෙකපිතිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරාමි. ඉමිනා මහං එතං ජාතාමි: යථා සංගතො අතතා ව ලොකො ව චඤ්ඤා කුට්ටෙඨා එසිකට්ඨාසිට්ඨිතො, තෙව සත්තා සංකාමනති සංසරන්ති වචනති උපපජ්ජන්ති අත්ථිකෙව සංසතිසමං’ති.”

ඉදං භික්ඛවෙ තතිසං ඨාතං යං ආගමම යං ආරබ්භ එකෙ සමණ-බ්‍රාහ්මණා සංගතවාදා සංගතං අතතාතං ව ලොකං ව පඤ්ඤාපෙන්නි.

40. වතුනෙව ව තොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා කිමාගමම කිමාරබ්භ සංගතවාදා සංගතං අතතාතංඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙන්නි.?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා තකති හොති විමංසි. සො තකකපරියාහතං විමංසානුවරිතං සයමපට්ඨාතං එවමාහ: ‘සංගතො අතතා ව ලොකො ව චඤ්ඤා කුට්ටෙඨා එසිකට්ඨාසිට්ඨිතො, තෙව සත්තා සංකාමනති සංසරන්ති වචනති උපපජ්ජන්ති අත්ථිකෙව සංසතිසමන්ති.

1. උදපාදි, සී මු.

ඉදං භික්ඛවෙ චතුස්ථං ධාතං යං ආගමිම යං ආරබ්භා එකෙ සමණ-
බ්‍රාහ්මණා සස්සතවාදා සස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙත්ති.

41. ඉමෙහි බො තෙ භික්ඛවෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සස්සතවාදා සස්සතං
අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙත්ති චතුහි චජ්ඣිති. යෙ හි කෙච්චි භික්ඛවෙ
සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා සස්සතවාදා සස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච
පඤ්ඤාපෙත්ති, සබ්බෙ තෙ ඉමෙතෙව චතුහි චජ්ඣිති එතෙසං වා අඤ්ඤා-
තරෙත නජ්ඣ ඉතො ඛහිද්ධා.

42. තසිදං භික්ඛවෙ තථාගතො පජානාති: 'ඉමෙ බො දිට්ඨිට්ඨානා
එවංගහිතා එවංපරාමට්ඨා එවංගතිකා හවිස්සන්ති එවංඅභිසම්පරායා'ති.
තඤ්ච තථාගතො පජානාති තතො ච උත්තරිතරං පජානාති. තං ච
පජානතං ත පරාමසති. අපරාමසතො චස්ස පච්චත්තඤ්ඤාච නිබ්බුති
විදිතා. චෙදනාතං සමුදයඤ්ච අත්ථගමඤ්ච අස්සාදඤ්ච ආදීනවඤ්ච නිස්සර-
ණඤ්ච යථාභුතං විදිතා අනුපාදා විමුත්තො භික්ඛවෙ තථාගතො.

43. ඉමෙ බො තෙ භික්ඛවෙ ධම්මා ගම්මිරා දුග්ගසා දුරත්‍රබොධා
සත්තා පණීතා¹ අතකකාවචරා නිපුණා පණීත වෙදනියා² යෙ තථා-
ගතො සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා පච්චෙදෙහී යෙහි තථාගතස්ස යථාභුච්චං
වණණං සම්මා වදමානා වදෙය්‍යුං.

පඨමකභාණවාරං.

44. සන්ති භික්ඛවෙ එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා එකච්චසස්සතිකා එකච්ච-
අසස්සතිකා එකච්චං සස්සතං එකච්චං අසස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච
පඤ්ඤාපෙත්ති චතුහි චජ්ඣිති. තෙ ච භොනෙතො සමණබ්‍රාහ්මණා කිම්ගම්ම
කිම්ආරබ්භා එකච්චසස්සතිකා එකච්චඅසස්සතිකා එකච්චං සස්සතං එකච්චං
අසස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙත්ති චතුහි චජ්ඣිති. ?

2. පනිතා, ම ජ සං.

3. චෙදනියා, ම ජ සං.

45. හොති ඛො සො භික්ඛවෙ සමයො යං කදාපි කරහවි දීඝස්ස අඤ්ඤානො අව්වයෙන අයං ලොකො සංවට්ඨති. සංවට්ඨමානෙ ලොකෙ යෙභුයොසන සත්තා ආභස්සරසංචත්තනිකා හොන්ති. තෙ තථ් හොන්ති මනොමයො පිතිහකකා සයමපහො අන්තලික්ඛවරො සුභට්ඨාසිනො චිරං දීඝමඤ්ඤානං නිට්ඨන්ති.

හොති ඛො සො භික්ඛවෙ සමයො යං කදාපි කරහවි දීඝස්ස අඤ්ඤානො අව්වයෙන අයං ලොකො විවට්ඨති. විවට්ඨමානෙ ලොකෙ සුඤ්ඤං බ්‍රහ්ම-විමානං පාදාහවති. අපඤ්ඤාතරො සත්තො ආයුක්ඛයා වා සුඤ්ඤාක්ඛයා වා ආභස්සරකායා වට්ඨා සුඤ්ඤං බ්‍රහ්මවිමානං උපපජ්ජති. සො තථ් හොති මනොමයො පිතිහකකො සයමපහො අන්තලික්ඛවරො සුභට්ඨාසි චිරං දීඝමඤ්ඤානං නිට්ඨති. තස්ස තථ් එකකස්ස දීඝරත්තං නිබ්බුසිත්තතා අතභි-රති පරිත්තස්සා උපපජ්ජති: 'අහො වත අඤ්ඤාදි සත්තා ඉත්තතං ආගචේත්ඤ්ඤානි'. අප අඤ්ඤාතරොදි සත්තා අයුක්ඛයා වා සුඤ්ඤාක්ඛයා වා ආභස්සරකායා වට්ඨා බ්‍රහ්මවිමානං උපපජ්ජන්ති තස්ස සත්තස්ස සභව්‍යතං. තෙ'පි තථ් හොන්ති මනොමයො පිතිහකකා සයමපහො අන්ත-ලික්ඛවරො සුභට්ඨාසිනො චිරං දීඝමඤ්ඤානං නිට්ඨන්ති.

තත්‍ර භික්ඛවෙ යො සො සත්තො පඨමං උපපන්නො තස්ස එවං හොති: 'අහමස්මි බ්‍රහ්මා මහාබ්‍රහ්මා අභිභූ අතභිභූතො අඤ්ඤාදච්ඡිදයො වසවන්ති ඉස්සරො කත්තා නිමමානා සෙට්ඨා සජ්ජා¹ වසී පිතා භූත-හව්‍යානං. මයං ඉමෙ සත්තා නිමමිතා. තං කිස්ස හෙතු? මමං හි පුබ්බ ඵතදහොසි: අහො වත අඤ්ඤාදි සත්තා ඉත්තතං ආගචේත්ඤ්ඤානි. ඉති මමඤ්ච² මනොපණ්ණිති. ඉමෙ ව සත්තා ඉත්තතං ආගතා'ති. යෙ'පි තෙ සත්තා පච්ඡා උපපන්නා³ තෙසමපි එවං හොති: අයං ඛො හවං බ්‍රහ්මා මහාබ්‍රහ්මා අභිභූ අතභිභූතො අඤ්ඤාදච්ඡිදයො වසවන්ති ඉස්සරො කත්තා නිමමානා සෙට්ඨා සජ්ජා වසී පිතා භූතහව්‍යානං. ඉමිතා මයං හොතා බ්‍රහ්මණා නිමමිතා. තං කිස්ස හෙතු? ඉමං හි මයං අඤ්ඤාම ඉධ පඨමං උපපන්නං. මයං පනමහා පච්ඡා උපපන්නා'ති.

1. ස-ජ්ජා. PTS.

2. මම ව. මජ්ඣ.

3. උපපන්නා. සී චූ. 1.

46. තත්‍ර භික්ඛවෙ යො සො සතො පඨමං උපපන්නො, සො දීඝාසු-
කතරො ව හොති වණ්ණවන්තතරො ව මහෙසක්ඛතරො ව. යෙ පන තෙ
සත්තා පච්ඡා උපපන්නා, තෙ අප්පාසුකතරා ව හොන්ති දුබ්බණ්ණතරා ව
අප්පෙසක්ඛතරා ව. ණානං ඛො පතෙතං භික්ඛවෙ විජ්ජති යං අඤ්ඤාතරො
සතො තඬ්ඨා කායා චචිත්ථා ඉත්තං ආගච්ඡති.

ඉත්තං ආගමො සමානො අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජති. අගාරස්මා
අනගාරියං පබ්බජතො සමානො ආතප්පමනාය පබ්බතමනාය අනුයොග-
මනාය අප්පමාදමනාය සම්මාමනසිකාරමනාය තථාරූපං වෙතොසමාධිං
ඵුසති යථා සමාහිතෙ විතෙත තං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති, තතො පරං
නානුසාරති. සො එවමාහ:

‘යො ඛො සො හවං බ්‍රහ්මා මහාබ්‍රහ්මා අභිභූ අනභිභූතො අඤ්ඤදද්දුදසො
චසවන්ති ඉසාරො කතො නිම්මානා සෙට්ඨො සජ්ජා වසී පිතා භූත-
හව්ශානං, යෙන මයං භොතා බ්‍රහ්මණා නිමිත්තා, සො නිවේවා බ්‍රුවො
සස්සතො අවිපරිණාමධම්මො සස්සතිසමං තප්ථෙව ථස්සති. යෙ පන මයං
අහුමා තෙන භොතා බ්‍රහ්මණා නිමිත්තා, තෙ මයං අනිව්වා අඤ්ඤා
අප්පාසුකා චවතධම්මා ඉත්තං ආගතා’ති.

ඉදං භික්ඛවෙ පඨමං ණානං යං ආගමම යං ආරබ්භ එකෙ සමණ-
බ්‍රාහ්මණා එකච්චසස්සතිකා එකච්චඅසස්සතිකා එකච්චං සස්සතං එකච්චං
අසස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙතති.

47. දුතියෙ ව භොතො සමණබ්‍රාහ්මණා කිමාගමම කිමාරබ්භ
එකච්චසස්සතිකා එකච්චඅසස්සතිකා එකච්චං සස්සතං එකච්චං අසස්සතං
අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙතති ?

සන්ති භික්ඛවෙ බිඛ්ඛාපදෙසිකා නාම දෙවා. තෙ අතිවෙලං හස්ස-
බිඛ්ඛාරතිබමමසමාපන්නා විහරන්ති. තෙසං අතිවෙලං හස්සබිඛ්ඛාරතිබමම-
සමාපන්නානං විහරනං සති මුස්සති. සතියා සමෙමාසා තෙ දෙවා තමා-
කායා වචන්ති.

ථානං ඛො පනෙනං භික්ඛවෙ විජ්ජති යං අඤ්ඤාතරො සතෙනා
තමා කායා වචන්ති ඉත්තතං ආගච්ඡති. ඉත්තතං ආගතො සමානො
අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජති. අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජන්තො සමානො
ආතප්පමන්දාය පඬානමන්දාය අනුයොගමන්දාය අප්පමාදමන්දාය සමමාමනසි-
කාරමන්දාය තපාරූපං වෙතොසමාගිං ජුක්ඛි යපාසමාභිතෙ විතෙන තං
පුත්ඛෙතිවාසං අනුස්සරති, තතො පරං නානුස්සරති.

සො එවමාහ: යෙ ඛො තෙ භොතෙනා දෙවා න බිඛ්ඛාපදෙසිකා,
තෙ න අතිවෙලං හස්සබිඛ්ඛාරතිබමමසමාපන්නා විහරන්ති. තෙසං න
අතිවෙලං හස්සබිඛ්ඛාරතිබමමසමාපන්නානං විහරනං සති න මුස්සති.
සතියා අසමෙමාසා තෙ දෙවා තමා කායා න වචන්ති, නිව්වා ඩුවා සස්සනා
අපිපරිණාමබමා සස්සතිස්මං තප්ථෙව ථස්සන්ති. යෙ පන මයං අනුමිභ
බිඛ්ඛාපදෙසිකා, තෙ මයං අතිවෙලං හස්සබිඛ්ඛාරතිබමමසමාපන්නා විහරමිභ.
තෙසං නො අතිවෙලං හස්සබිඛ්ඛාරතිබමමසමාපන්නානං විහරනං සති
මුස්සති. සතියා සමෙමාසා එවං මයං තමා කායා ඩුවා අනිව්වා අග්ගුවා
අපාසුකා වචනබමා ඉත්තතං ආගතා'ති.

ඉදං භික්ඛවෙ දුතියං ථානං යං ආගමම යං ආරබ්භ එකෙ සමණ-
බ්‍රාහ්මණා එකච්චසස්සතිකා එකච්චඅසස්සතිකා එකච්චං සස්සනං එකච්චං
අසස්සනං අනන්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙත්ති.

48. තතියෙ ව භොතෙනා සමණබ්‍රාහ්මණා කිමාගමම කිමාරබ්භ
එකච්චසස්සතිකා එකච්චඅසස්සතිකා එකච්චං සස්සනං එකච්චං අසස්සනං
අනන්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙත්ති ?

සන්ති භික්ඛවෙ මනොපදෙසිකා නාම දෙවා. තෙ අතිවෙලං අඤ්ඤා-
මඤ්ඤං උපනිජ්ඣායන්ති. තෙ අතිවෙලං අඤ්ඤාමඤ්ඤං උපනිජ්ඣායන්තා,
අඤ්ඤාමඤ්ඤාමති විත්තාති පදුසෙත්ති. තෙ අඤ්ඤාමඤ්ඤාමති පදුට්ඨවිත්තා:
කිලන්තකායා කිලන්තවිත්තා. තෙ දෙවා තමා කායා වචන්ති.

ථානං ඛො ජනෙනං භික්ඛවෙ විජ්ඣති යං අඤ්ඤානරො සතෙනා
තමා කායා ච්චිකා ඉන්ද්‍රියානං ආගච්ඡති. ඉන්ද්‍රියානං ආගතො සමානො
අගාරස්මා අනගාරියං ජබ්බජ්ඣති. ආගරස්මා අනගාරියං ජබ්බජ්ඣතො සමානො
ආතප්පමනාය පට්ඨානමනාය අනුයොගමනාය අප්පමාදමනාය සමමා-
මනසිකාරමනාය තථාරූපං වෙතොසමාසිං පුසති යථාසමාතිතෙ විනේත
නං පුඤ්ඤතිවාසං අනුස්සරති තතො පරං නානුස්සරති.

සො ඵචමාන: සෙ ඛො තෙ භොනේනා දෙවා න මනොපද්දසිකා,
තෙ න අතිවෙලං අඤ්ඤමඤ්ඤං උපනිජ්ඣායන්ති. තෙ න අතිවෙලං
අඤ්ඤමඤ්ඤං උපනිජ්ඣායන්තා අඤ්ඤමඤ්ඤමහි අප්පදුට්ඨවිත්තා අකිලනා-
කායා අකිලනත්ථිත්තා, තෙ දෙවා තමා කායා න ච්චන්ති තිච්චා ධූවා
සංස්සතා අවිපරිණාමධම්මා සංස්සතිසමං තපථච ධුස්සන්ති. සෙ පන මයං
අනුමත මනොපද්දසිකා, තෙ මයං අතිවෙලං අඤ්ඤමඤ්ඤං උපනිජ්ඣාසිමහ.
තෙ මයං අතිවෙලං අඤ්ඤමඤ්ඤං උපනිජ්ඣායන්තා අඤ්ඤමඤ්ඤමහි¹
විත්තාහි පදුසිමහ. තෙ මයං අඤ්ඤමඤ්ඤමහි පදුට්ඨවිත්තා කිලනාකායා
කිලනත්ථිත්තා ඵලං තමා කායා චුතා අතිච්චා අඤ්ඤා අප්පාසුකා
ච්චන්ධම්මා ඉන්ද්‍රියානං ආගතා'ති.

ඉදං භික්ඛවෙ තතීයං ථානං යං ආගමම යං ආරබ්භ ඵකෙ සමණ-
බ්‍රාහ්මණ ඵකච්චසංස්සතිකා ඵකච්චඅසංස්සතිකා ඵකච්චං සංස්සතං ඵකච්චං
අසංස්සතං අත්තානඤ්ඤ ලොකඤ්ඤ ජඤ්ඤපෙනති.

49. චතුසේ ව භොනේනා සමණබ්‍රාහ්මණා කිමාගමම කිමාරබ්භ
ඵකච්චසංස්සතිකා ඵකච්චඅසංස්සතිකා ඵකච්චං සංස්සතං ඵකච්චං අසංස්සතං
අත්තානඤ්ඤ ලොකඤ්ඤ ජඤ්ඤපෙනති?

ඉධ භික්ඛවෙ ඵකච්චො සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා තතඤ්ඤි හොති
විමංසි. සො තක්කපරියාසනං විමංසානුවරිතං සයමපටිභාතං ඵචමාන:
යං ඛො ඉදං චුච්චති චකචුන්ති'පි සොතන්ති'පි ඝාණ'ති'පි කායො'ති'පි,
අයං අත්තා අතිච්චො අඤ්ඤො අසංස්සතො විපරිණාමධම්මො. යං ච ඛො
ඉදං චුච්චති විත්තන්ති වා මනො'ති වා විඤ්ඤාණන්ති වා අයං අත්තා
තිච්චො ධූවො සංස්සතො අවිපරිණාමධම්මා සංස්සතිසමං තපථච ධුස්සති ති.

ඉදං භික්ඛවෙ චතුසේ ථානං යං ආගමම යං ආරබ්භ ඵකෙ සමණ-
බ්‍රාහ්මණ ඵකච්චසංස්සතිකා ඵකච්චඅසංස්සතිකා ඵකච්චං සංස්සතං ඵකච්චං
අසංස්සතං අත්තානඤ්ඤ ලොකඤ්ඤ ජඤ්ඤපෙනති.

ඉමෙ හි ඛො තෙ භික්ඛවෙ සමණ්‍යාහමණො එකච්චසස්සතිකා එකච්චඅසස්සතිකා එකච්චං සස්සතං එකච්චං අසස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙනති චතුති චජ්ඣති.

යෙ හි තෙච්ච භික්ඛවෙ සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා එකච්චසස්සතිකා එකච්චඅසස්සතිකා එකච්චං සස්සතං එකච්චං අසස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙනති, සබ්බෙ තෙ ඉමෙහෙව චතුති චජ්ඣති, එතෙසං වා අඤ්ඤාතරෙත. තඤ්ච ඉතො ඛගිඤ්ඤා.

50. තසිදං භික්ඛවෙ තථාගතො පජානාති: “ඉමෙ දිව්භිට්ඨානා එචං ගතිතා එචං පරාමධා එචංගතිකා හවිස්සන්ති එචංඅභිසම්පරායා”ති. තං ච තථාගතො පජනාති. තතො ච උත්තරිතරං පජානාති. තං ච පජානනං න පරාමසති. අපරාමසතො චස්ස පච්චත්තංයෙථ නිබ්බුති විදිනා. චෙදනාතං සමුදයඤ්ච අත්ථගමඤ්ච අසාදඤ්ච ආදීනචඤ්ච නිස්සරණඤ්ච යථාභූතං විදිනො අනුපාදා විමුත්තො භික්ඛවෙ තථාගතො.

51. ඉමෙ ඛො තෙ භික්ඛවෙ ධම්මා ගමහිරා දුද්දසා දුරනුබොධා සත්තා පණීතා අතක්කාවචරා නිපුණො පණ්ඩිතවෙදනීයා, යෙ තථාගතො සයං අභිඤ්ඤා සචරිකතො පච්චෙදෙති, යෙහි තථාගතස්ස යථාභූචං චණ්ණං සම්මා චදමානා චදෙය්‍යා.

52. සත්ති භික්ඛවෙ එකෙ සමණ්‍යාහමණො අත්තානන්තිකා අත්තානන්තං ලොකස්ස පඤ්ඤාපෙනති චතුති චජ්ඣති. තෙ ච ගොතොනා සමණ්‍යාහමණො කිම්ගමම කිමාරබ්බ අත්තානන්තිකා අත්තානන්තං ලොකස්ස පඤ්ඤාපෙනති චතුති චජ්ඣති?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා අතප්පමනිය පටිනාමනිය අනුයොගමනිය අප්පමාදමනිය සම්මාමනසිකාරමනිය තථාරූපං චේතොසමාධිං චුසති යථාසමාහිතෙ චිත්තෙ අනාසඤ්ඤි ලොකස්මිං විහරති. සො එවමාහ: “අත්තවා අයං ලොකො පරිච්චුමො. තං කිස්ස ගෙතු? අහං හි අතප්පමනිය -පෙ- තථාරූපං චේතොසමාධිං චුසාමි යථා සමාහිතෙ චිත්තෙ අනාසඤ්ඤි ලොකස්මිං විහරාමි. ඉමිනා මහං එතං ජාතාමි: යථා අත්තවා අයං ලොකො පරිච්චුමො”ති.

ඉදං භික්ඛවෙ පඨමා ථාතං යං ආගමම යං ආරබ්බ එකෙ සමණ්‍යාහමණො අත්තානන්තිකා අත්තානන්තං ලොකස්ස පඤ්ඤාපෙනති.

53. දුතියෙ ව ගොනො සමණ්‍යායමණා කිමාගමම කිමාරබ්බ අනානනිකා අනානනං ලොකස්ස පඤ්ඤපෙනති ?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ආතප්පමනාය පබාතමනාය අනුසොගමනාය අප්පමාදමනාය සමමාමනසිකාරමනාය තපාරූපං වෙතොසමාධිං චුසති, යපාසමාහිතෙ චිත්තෙ අනන්තසඤ්ඤී ලොකස්මිං විහරති. සො එවමාහ: “අනොනො අයං ලොකො අපරිට්ඨමො’ති, යෙ තෙ සමණ්‍යායමණො එවමාහංසු: අනන්තො අයං ලොකො පරිට්ඨමො’ති, තෙසං මුසා, අනොනො අයං ලොකො අපරිට්ඨමොනො, තං කිස්ස හෙදු? අහං හි ආතප්පමනාය -පෙ- තපාරූපං වෙතොසමාධිං චුසාමි යපාසමාහිතෙ චිත්තෙ අනන්තසඤ්ඤී ලොකස්මිං විහරාමි. ඉමිනාමහං එතං ජානාමි යපා අනොනො අයං ලොකො අපරිට්ඨමොනො’ති.”

ඉදං භික්ඛවෙ දුතියං ධානං යං ආගමම යං ආරබ්බ එකෙ සමණ-
බ්‍රාහ්මණො අනානනිකා අනානනං ලොකස්ස පඤ්ඤපෙනති.

54. තතියෙ ව ගොනො සමණ්‍යායමණා කිමාගමම කිමාරබ්බ අනානනිකා අනානනං ලොකස්ස පඤ්ඤපෙනති ?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ආතප්පමනාය පබාතමනාය අනුසොගමනාය අප්පමාදමනාය සමමාමනසිකාරමනාය තපාරූපං වෙතොසමාධිං චුසති, යපාසමාහිතෙ චිත්තෙ උඤ්ඤාධො අනන්තසඤ්ඤී ලොකස්මිං විහරති තිරිසං අනන්තසඤ්ඤී. සො එවමාහ: “අනන්තො ව අයං ලොකො අනොනො ව. යෙ තෙ සමණ්‍යායමණො එවමාහංසු: ‘අනන්තො අයං ලොකො පරිට්ඨමො’ති, තෙසං මුසා, යෙ’පි තෙ සමණ්‍යායමණො එවමාහංසු: ‘අනොනො අයං ලොකො අපරිට්ඨමොනො’ති, තෙසමපි මුසා, අනන්තො ව අයං ලොකො අනොනො ව. තං කිස්ස හෙදු? අහං හි ආතප්පමනාය -පෙ- තපාරූපං වෙතොසමාධිං චුසාමි යපා සමාහිතෙ චිත්තෙ උඤ්ඤාධො අනන්තසඤ්ඤී ලොකස්මිං විහරාමි තිරිසං අනන්තසඤ්ඤී. ඉමිනාමිහං එතං ජානාමි: යපා අනන්තො ව අයං ලොකො අනොනො” වානී.

ඉදං භික්ඛවෙ තතියං ධානං යං ආගමම යං ආරබ්බ එකෙ සමණ-
බ්‍රාහ්මණො අනානනිකා අනානනං ලොකස්ස පඤ්ඤපෙනති.

55. චතුත්තරෙ ව ගොනො සමණ්‍යායමණා කිමාගමම කිමාරබ්බ අනානනිකා අනානනං ලොකස්ස පඤ්ඤපෙනති ?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා තක්ඛාං හොති විමංසී. සො තක්ඛපරියාතනං විමංසානුවර්තං සයම්පටිගාතං එවමානා: “තෙව්‍යං ලොකො අනතවා න පතානන්තො. යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණො එවමානාහු: ‘අනතවා අයං ලොකො පරිවට්ඨමො’ති, තෙසං මුසා. යෙ‘පි තෙ සමණබ්‍රාහ්මණො එවමානාහු: ‘අනන්තො අයං ලොකො අපරිගන්තො’ති, තෙසම්පි මුසා. යෙ‘පි තෙ සමණබ්‍රාහ්මණො එවමානාහු: ‘අනතවා ච අයං ලොකො අනන්තො වා’ති තෙසම්පි මුසා. තෙව්‍යං ලොකො අනතවා න පතානන්තො”ති.

ඉදං භික්ඛවෙ චතුස්සං ධාතං යං ආගමම යං ආරබ්භ එකෙ සමණ-
බ්‍රාහ්මණො අනතානන්තිකා අනතානන්තං ලොකස්ස පඤ්ඤාපෙනති.

56. ඉමෙහි ඛො තෙ භික්ඛවෙ සමණබ්‍රාහ්මණො අනතානන්තිකා
අනතානන්තං ලොකස්ස පඤ්ඤාපෙනති චතුසි චජ්ඣති. යෙ හි කෙච්චි
භික්ඛවෙ සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා අනතානන්තිකා අනතානන්තං ලොකස්ස
පඤ්ඤාපෙනති, සබ්බෙ තෙ ඉමෙහෙව චතුසි චජ්ඣති, එතෙසං වා අඤ්ඤාතරෙත.
තස්සී ඉතො ඛතිභා.

57. තස්මිදං භික්ඛවෙ තථාගතො පජානාති: “ඉමෙ දිට්ඨිට්ඨානා
එවං ගතිනා එවං පරාමධා, එවංගතිකා භවස්සන්ති එවං අභිසම්පරායා”ති.
තඤ්ච තථාගතො පජානාති, තතොච උත්තරිතරං පජානාති. තඤ්ච
පජානනං න පරාමසති. අපරාමසතො චස්ස පච්චතතඤ්ඤාච නිබ්බුති
විදිතා. වෙදනාතං සමුදයඤ්ච අත්ථගමඤ්ච අස්සාදඤ්ච ආදීතවිඤ්ච
නිස්සරණඤ්ච යථාභූතං විදිතා අනුපාදා විමුක්තො භික්ඛවෙ තථාගතො.

58. ඉමෙ ඛො තෙ භික්ඛවෙ ධම්මා ගම්භිරා දුද්දසා දුරනුබ්බොධා
සන්තා පණ්ණිකා අතක්ඛාවචරා නිපුණො පණ්ණිකවෙදනීයා යෙ තථාගතො
සයං අභිඤ්ඤා සචරිකතා පච්චෙදෙති, යෙ හි තථාගතස්ස යථාභූතං වණණං
සම්මා වදාමානා වදෙය්‍යං.

59. සන්ති භික්ඛවෙ එකෙ සමණ්‍යාගමණං අමරාවිකේධපිකා තත්ත තත්ත පඤ්ඤාං පුට්ඨා සමානා වාචාවිකේධපං ආපඤ්ඤානි අමරාවිකේධපං වතුති වතුති. තෙ ව ගොනෙතා සමණ්‍යාගමණං කිමාගමම කිමාරඤ්ඤා අමරාවිකේධපිකා තත්ත තත්ත පඤ්ඤාං පුට්ඨා සමානා වාචාවිකේධපං ආපඤ්ඤානි අමරාවිකේධපං වතුති වතුති ?

60. ඉධ භික්ඛවෙ එකවෙවා සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ඉදං කුසලනති යථාභුතං තප්පජානාති. ඉදං අකුසලනති යථාභුතං තප්පජානාති. තස්ස එවං භොති: “අහං ඛො ඉදං කුසලනති යථාභුතං තප්පජානාමි. ඉදං අකුසලනති යථාභුතං තප්පජානාමි. අභ්‍යෙකච ඛො පත ඉදං කුසලනති යථාභුතං තප්පජානෙතො, ඉදං අකුසලනති යථාභුතං තප්පජානෙතො, ඉදං කුසලනති වා ව්‍යාකරෙය්‍යං, ඉදං අකුසලනති වා ව්‍යාකරෙය්‍යං, තත්ත මෙ අස්ස ජ්ඤෙ වා රාගො වා දෙව්‍යො වා පටිඝො වා. යත්ත මෙ අස්ස ජ්ඤෙ වා රාගො වා දෙව්‍යො වා පටිඝො වා, තං මමස්ස මුසා. යං මමස්ස මුසා, සො මමස්ස විසානො, යො මමස්ස විසානො, සො මමස්ස අනතරංගො” ති.

ඉති සො මුසාවාදහයා මුසාවාදපරිජෙද්‍යවජා නෙවිදං කුසලනති ව්‍යාකරොති. න පනිදං අකුසලනති ව්‍යාකරොති. තත්ත තත්ත පඤ්ඤාං පුට්ඨා සමානො වාචාවිකේධපං ආපඤ්ඤානි අමරාවිකේධපං: “එවිමපි මෙ නො. තථා’ති’පි මෙ නො. අඤ්ඤාපා’ති’පි මෙ නො. නො’ති’පි මෙ නො. නො නො’ති’පි මෙ නො” ති.

ඉදං භික්ඛවෙ පඨමං ධාතං යං ආගමම යං ආරඤ්ඤා එකෙ සමණ්-
යාගමණං අමරාවිකේධපිකා තත්ත තත්ත පඤ්ඤාං පුට්ඨා සමානා වාචාවිකේධපං
ආපඤ්ඤානි අමරාවිකේධපං.

61. දුතියෙ ව ගොනෙතා සමණ්‍යාගමණං කිමාගමම කිමාරඤ්ඤා අමරාවිකේධපිකා තත්ත තත්ත පඤ්ඤාං පුට්ඨා සමානා වාචාවිකේධපං ආපඤ්ඤානි අමරාවිකේධපං ?

ඉධ භික්ඛවෙ එකවෙවා සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ඉදං කුසලනති යථා-
භුතං තප්පජානාති. ඉදං අකුසලනති යථාභුතං තප්පජානාති. තස්ස එවං
භොති: “අහං ඛො ඉදං කුසලනති යථාභුතං තප්පජානාමි. ඉදං අකුසලනති
යථාභුතං තප්පජානාමි. අභ්‍යෙකච ඛො පත ඉදං කුසලනති යථාභුතං තප්ප-
ජානෙතො, ඉදං අකුසලනති යථාභුතං තප්පජානෙතො, ඉදං කුසලනති වා
ව්‍යාකරෙය්‍යං, ඉදං අකුසලනති වා ව්‍යාකරෙය්‍යං, තත්ත මෙ අස්ස ජ්ඤෙ
වා රාගො වා දෙව්‍යො වා පටිඝො වා. යත්ත මෙ අස්ස ජ්ඤෙ වා රාගො වා
දෙව්‍යො වා පටිඝො වා, තං මමස්ස උපාදානං. යං මමස්ස උපාදානං,
සො මමස්ස විසානො. යො මමස්ස විසානො, සො මමස්ස අනතරංගො” ති.

ඉති. සො උපාදානහයා උපාදානපරිජේග්‍රවර්තා නෙවිදං කුසලනති ව්‍යාකරොති. න පතිදං අකුසලනති ව්‍යාකරොති. තත් තත් පඤ්ඤාං පුට්ඨං සමානො වාචාවිකේඛිතං ආපජ්ජති අමරාවිකේඛිතං: “ඵචචෙ මෙ තො. තථා’ති’පි මෙ තො. අඤ්ඤථා’ති’පි මෙ තො. තො’ති’පි මෙ තො. තො තො’ති’පි මෙ තො” ති.

ඉදං භික්ඛවෙ ජුතියං ධාතං යං ආගමම යං ආරබ්භ ඵකෙ සමණ-
බ්‍රාහ්මණා අමරාවිකේඛිතං තත් තත් පඤ්ඤාං පුට්ඨං සමානො වාචාවිකේඛිතං
ආපජ්ජනති අමරාවිකේඛිතං.

62. තතියෙ ව භොනෙතො සමණබ්‍රාහ්මණා කිමාගමම කිමාරබ්භ
අමරාවිකේඛිතං තත් තත් පඤ්ඤාං පුට්ඨං සමානො වාචාවිකේඛිතං ආපජ්ජනති
අමරාවිකේඛිතං?

ඉධ භික්ඛවෙ ඵකවෙවො සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ඉදං කුසලනති
යථාභුතං තප්පජානාති. ඉදං අකුසලනති යථාභුතං තප්පජානාති. තස්ස
ඵලං ඡහාති: “අහං ඛො ඉදං කුසලනති යථාභුතං තප්පජානාමි. ඉදං
අකුසලනති යථාභුතං තප්පජානාමි. අහඤ්ඤව ඛො උත ඉදං කුසලනති
යථාභුතං තප්පජානෙතො, ඉදං අකුසලනති යථාභුතං තප්පජානෙතො,
ඉදං කුසලනති වා ව්‍යාකරෙය්‍යං, ඉදං අකුසලනති වා ව්‍යාකරෙය්‍යං, සතති
හි ඛො උත සමණබ්‍රාහ්මණා පණ්ඩිතා නිපුණා කතපරප්පවාදා වාලවෙධිරුපා
වොභිඤ්ඤා මඤ්ඤා වරනති පඤ්ඤාගතෙන දිට්ඨිගතාති, තෙ මං තත්
සම්බුද්ධඤ්ඤායුං සම්බුද්ධානුයුං සම්බුද්ධානුයුං. යෙ මං තත් සම්බු-
ද්ධඤ්ඤායුං සම්බුද්ධානුයුං සම්බුද්ධානුයුං, තෙසාහං න සම්පාදෙය්‍යං.
යෙසාහං න සම්පාදෙය්‍යං, යො මමස්ස විභාතො. යො මමස්ස විභාතො,
සො මමස්ස අනතරායො”ති.

ඉති සො අනුසොගහතො අනුසොගපරිජේග්‍රවර්තා නෙවිදං කුසලනති
ව්‍යාකරොති. න පතිදං අකුසලනති ව්‍යාකරොති. තත් තත් පඤ්ඤාං
පුට්ඨං සමානො වාචාවිකේඛිතං ආපජ්ජති අමරාවිකේඛිතං: “ඵචචෙ
මෙ තො. තථා’ති’පි මෙ තො. අඤ්ඤථා’ති’පි මෙ තො. තො’ති’පි මෙ තො.
තො තො’ති’පි මෙ තො”ති.

ඉදං භික්ඛවෙ තතියං ධාතං යං ආගමම යං ආරබ්භ ඵකෙ සමණ-
බ්‍රාහ්මණා අමරාවිකේඛිතං තත් තත් පඤ්ඤාං පුට්ඨං සමානො වාචාවිකේඛිතං
ආපජ්ජනති අමරාවිකේඛිතං.

63. චතුසේ. ච භොනෙතා සමණ්‍යායමණා කිමාගමම කිමාරබ්බ අමරාවිකේධිකා තස්ස තස්ස පඤ්ඤාං පුට්ඨා සමානා වාචාවිකේධිකං ආපඤ්ඤානි අමරාවිකේධිකං ?

ඉධ භික්ඛව ඵකස්සවා සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා මිඤ්ඤ භොති මොවුහො. භො මජ්ඣකා මොවුහතා තස්ස තස්ස පඤ්ඤාං පුට්ඨා සමානො වාචාවිකේධිකං ආපඤ්ඤානි අමරාවිකේධිකං: “අපි පරො ලොකො”ති ඉති වෙ මං පුට්ඨසි, අපි පරො ලොකො”ති ඉති වෙ මෙ අස්ස, අපි පරො ලොකො”ති ඉති තෙ නං ව්‍යාකරෙය්‍යං. ඵවමපි මෙ තො. තථා”ති”පි මෙ තො. අඤ්ඤථා”ති”පි මෙ තො. තො”ති”පි මෙ තො. තො තො”ති”පි මෙ තො. තපි පරො ලොකො”ති ? -පෙ- අපි ච තපි ච පරො ලොකො ? -පෙ- අපි සත්තා ඔපපාතිකා ? -පෙ- අපි ච තපි ච සත්තා ඔපපාතිකා ? -පෙ- තෙවපි න තපි සත්තා ඔපපාතිකා ? -පෙ- අපි සුකට්ඨකකවානං කම්මානං ඵලං විපාකො ? -පෙ- තපි සුකට්ඨකකවානං කම්මානං ඵලං විපාකො ? -පෙ- අපි ච තපි ච සුකට්ඨකකවානං කම්මානං ඵලං විපාකො ? -පෙ- තෙවපි න තපි සුකට්ඨකකවානං කම්මානං ඵලං විපාකො ? -පෙ- තොති තථාගතො පරමමරණො ? -පෙ- න භොති තථාගතො පරමමරණො ? -පෙ- භොති ච න භොති ච තථාගතො පරමමරණො ? -පෙ- තෙව භොති න න භොති තථාගතො පරමමරණො ති ? ඉති වෙ මං පුට්ඨසි “තෙව භොති න න භොති තථාගතො පරමමරණො”ති ඉති වෙ මෙ අස්ස, තෙව භොති න න භොති තථාගතො පරමමරණො”ති ඉති තෙ නං ව්‍යාකරෙය්‍යං. ඵවමපි මෙ තො. තථා”ති”පි මෙ තො. අඤ්ඤථා”ති”පි මෙ තො. තො”ති”පි මෙ තො. තො තො”ති”පි මෙ තො.”ති.

ඉදං භික්ඛවෙ චතුසං ධානං යං ආගමම යං ආරබ්බ ඵකෙ සමණ- බ්‍රාහ්මණා අමරාවිකේධිකා තස්ස තස්ස පඤ්ඤාං පුට්ඨා සමානා වාචාවිකේධිකං ආපඤ්ඤානි අමරාවිකේධිකං.

64. ඉමෙහි ඛො තෙ භික්ඛවෙ සමණ්‍යායමණා අමරාවිකේධිකා තස්ස තස්ස පඤ්ඤාං පුට්ඨා සමානා වාචාවිකේධිකං ආපඤ්ඤානි. අමරාවිකේධිකං චතුසි වජ්ජිති. යෙ හි කෙවි භික්ඛවෙ සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා අමරාවිකේධිකා තස්ස තස්ස පඤ්ඤාං පුට්ඨා සමානා වාචාවිකේධිකං ආපඤ්ඤානි අමරාවිකේධිකං, සත්ඛෙ තෙ ඉමෙතෙව චතුසි වජ්ජිති, එතෙසං වා අඤ්ඤාතරත, තපි ඉතා බිහිථා,

65. තසිදං භික්ඛවෙ තථාගතො පජානාති: “ඉමෙ දිට්ඨිවසානා එවං ගහිනා එවං පරාමධිං එවංගතීකා හවිසානති එවංඅභිසම්පරායා”ති. තඤ්ච තථාගතො පජානාති. තතො ච උත්තරිතරං පජානාති. තඤ්ච පජානනං න පරිමසති. අපරාමසතො චස්ස පච්චතතං යෙව නිබ්බුති විදිතා. ථෙදනානං සමුදයඤ්ච අත්තගමඤ්ච අසාදඤ්ච අදිනවඤ්ච නිසං-රණඤ්ච යථාභූතං විදිතා අනුපාදා විමුක්තතා භික්ඛවෙ තථාගතො.

ඉමෙ ඛො තෙ භික්ඛවෙ ධම්මා ගමහිරා දුද්දසා දුරනුඛොධා සත්තා පණීතා අතක්ඛාවචරා නිපුණා පණ්ණිතථෙදනීයා ගෙ තථාගතො සයං අභිඤ්ඤා සම්මිකත්වා පච්චෙදෙති, යෙහි තථාගතස්ස යථාභූතං චණ්ණං සම්මා චදමානා චදෙය්‍යං.

66. සනති භික්ඛවෙ එකෙ සමණ්ණාහමණා අභිච්චසමුප්පනතිකා අභිච්චසමුප්පනතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙතති. ද්විති චතුත්ති. තෙ ච තොතො: සමණ්ණාහමණා කිම්ගම්ම කිමාරබ්භ අභිච්චසමුප්පනතිකා අභිච්චසමුප්පනතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙතති ද්විති චතුත්ති ?

සනති භික්ඛවෙ අසඤ්ඤාසත්තා නාම දෙවා. සඤ්ඤාපාදා ච පත තෙ දෙවා තම්භා කායා චචන්ති. ථානං ඛො පතෙතං භික්ඛවෙ මිජ්ජති යං අඤ්ඤාතරො සතොතා තම්භා කායා චචිතා ඉත්තතං ආගච්ඡති. ඉත්තතං ආගතො සමානො අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජති. අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො සමානො ආතප්පමිනිය පඨානමිනිය අනුයොගමිනිය අප්පමාද-මිනිය සමාමිනසිකාරමිනිය තපාරූපං ථෙවොසමාසිං චුසති, යථා-සමාසිතෙ විතෙත සඤ්ඤාපාදං අනුස්සරති තතො පරං නානුස්සරති. සො එවමාන: “අභිච්චසමුප්පනතා අත්තා ච ලොකො ච. තං කිස්ස හෙතු ? අහං හි පුළබ්බ නානොසිං. සො‘මහි එතරහි අනුචා සත්තතතාය¹ පරිණතො”ති.

ඉදං භික්ඛවෙ පටිමං ථානං යං ආගම්ම යං ආරබ්භ එකෙ සමණ-ණාහමණා අභිච්චසමුප්පනතිකා අභිච්චසමුප්පනතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙතති.

1. සත්තතතාය, කප්ඵි.

67. දුතියෙ ච භොනෙතා සමණ්‍යාගමිණා කිමාගමම කිමාරබ්‍භ අභිච්චසමුප්පනතිකා අභිච්චසමුප්පනතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙතති?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා තක්ඛති භොති විමංසි. සො තක්ඛපට්ඨාගතං විමංසානුවර්තං සයමපටිහානං එවමාහ: “අභිච්චසමුප්පනො අත්තා ච ලොකො වා”ති.

ඉදං භික්ඛවෙ දුතියං ථානං යං ආගමම යං ආරබ්භ එකෙ සමණ-
බ්‍රාහ්මණො අභිච්චසමුප්පනතිකා අභිච්චසමුප්පනතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච
පඤ්ඤාපෙතති.

68. ඉමෙහි බො තෙ භික්ඛවෙ සමණ්‍යාගමිණා අභිච්චසමුප්පනතිකා
අභිච්චසමුප්පනතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙතති ද්විතී වද්දුහි.

යෙ හි කෙවි භික්ඛවෙ සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා අභිච්චසමුප්පනතිකා
අභිච්චසමුප්පනතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙතති, සබ්බෙ තෙ
ඉමෙතෙව ද්විතී වද්දුහි, එතෙසං වා අඤ්ඤාතරෙත. තත්ථ ඉතො ඛහිධා.

69. තසිදං භික්ඛවෙ තථාගතො පජානාති -පෙ-* යෙ හි තථාගතස්ස
යථාභූචං වණණං සමමා වදමානා වදෙය්‍යං.

70. ඉමෙහි බො තෙ භික්ඛවෙ සමණ්‍යාගමිණා පුබ්බන්තකපටිකා
පුබ්බන්තානුදිට්ඨිනො පුබ්බන්තං ආරබ්භ අනෙකපිහිතාති අභිච්චතතිපදාති
අභිවදන්ති අවචාරසති වද්දුහි. යෙ හි කෙවි භික්ඛවෙ සමණො වා
බ්‍රාහ්මණො වා පුබ්බන්තකපටිකා පුබ්බන්තානුදිට්ඨිනො පුබ්බන්තං ආරබ්භ
අනෙකපිහිතාති අභිච්චතතිපදාති අභිවදන්ති, සබ්බෙ තෙ ඉමෙතෙව
අවචාරසති වද්දුහි, එතෙසං වා අඤ්ඤාතරෙත. තත්ථ ඉතො ඛහිධා.

71. තසිදං භික්ඛවෙ තථාගතො පජානාති “ඉමෙ දිට්ඨිට්ඨානා එවං
ගහිතා එවං පරමට්ඨා එවංගහිතා ගපිස්සන්ති එවංඅභිසම්පරායා”ති. තඤ්ච
තථාගතො පජානාති. තතො ච උත්තරිතරං පජානාති. තඤ්ච පජානතං
න පරමසති. අපරමසතො වස්ස පච්චත්තඤ්ඤච නිබ්බුති පිදිතා. වෙද-
නානං සමුදයඤ්ච අත්ථගමඤ්ච අස්සාදඤ්ච ආදීනවඤ්ච නිස්සරණඤ්ච
යථාභූතං පිදිතා අනුපාදවිමුත්තො භික්ඛවෙ තථාගතො.

ඉමෙ ඛො තෙ භික්ඛවෙ ධම්මා ගම්හිරා දුද්දසා දුරනුඛොධා සන්තා පණීතා අතක්ඛාවචරා නිපුණා පණ්ණිතවෙදනීයා යෙ තථාගතො සයං අභිඤ්ඤා සචරීකත්වා පච්චෙදෙති, යෙහි තථාගතස්ස යථාභාවිටං විණණං සම්මා වදමානා වදෙය්‍යුං.

72. සන්ති භික්ඛවෙ එකෙ සමණ්‍යාගම්ණා අපරන්තකපටිකා අපරන්තානුදිට්ඨිනො අපරන්තං ආරබ්භ අනෙකච්ඡිතාති අභිච්ඡිත්තිපදාති අභිච්ඡන්ති චතුචත්තාරීසංය වජ්ඣති. තෙ ච භොජනො සමණ්‍යාගම්ණා කිම්මාගම්ම කිම්මාරබ්භ අපරන්තකපටිකා අපරන්තානුදිට්ඨිනො අපරන්තං ආරබ්භ අනෙකච්ඡිතාති අභිච්ඡිත්තිපදාති අභිච්ඡන්ති චතුචත්තාරීසංය වජ්ඣති?

73. සන්ති භික්ඛවෙ එකෙ සමණ්‍යාගම්ණා උඤ්චිමාසාතනිකා සඤ්ඤීවාද උඤ්චිමාසාතනා සඤ්ඤීං අත්තානං පඤ්ඤපෙනති සොලසති වජ්ඣති. තෙ ච භොජනො සමණ්‍යාගම්ණා කිම්මාගම්ම කිම්මාරබ්භ උඤ්චිමාසාතනිකා සඤ්ඤීවාද උඤ්චිමාසාතනා සඤ්ඤීං අත්තානං පඤ්ඤපෙනති සොලසති වජ්ඣති?

රූපි අත්තා හොති අරොගො පරමමරණං සඤ්ඤීති නං පඤ්ඤපෙනති. අරූපි අත්තා හොති අරොගො පරමමරණං සඤ්ඤීති නං පඤ්ඤපෙනති. රූපි ච අරූපි ච අත්තා හොති -පෙ-. තෙව රූපි නාරූපි අත්තා හොති -පෙ-. අනන්තවා අත්තා හොති -පෙ-. අනන්ත වා අත්තා හොති -පෙ-. අනන්තවා ච අනන්තවා ච අත්තා හොති -පෙ-. තෙවනන්තවා¹ නානන්තවා ච අත්තා හොති -පෙ-. එකන්තසඤ්ඤී අත්තා හොති -පෙ-. නානන්තසඤ්ඤී අත්තා හොති -පෙ-. පරිත්තසඤ්ඤී අත්තා හොති -පෙ-. අප්පාමාණසඤ්ඤී අත්තා හොති -පෙ-. එකන්තසුඛි අත්තා හොති -පෙ-. එකන්තදුක්ඛි අත්තා හොති -පෙ-. සුඛදුක්ඛි අත්තා හොති -පෙ-. අදුක්ඛමසුඛි අත්තා හොති අරොගො පරමමරණං සඤ්ඤීති නං පඤ්ඤපෙනති.

1. තෙවනන්තවා ව. කසථි.

74. ඉමෙහි ඛො තෙ භික්ඛවෙ සමණමුග්ගානං උදාමාසාතනිකා අසඤ්ඤිවාද උදාමාසාතනා අසඤ්ඤිං අත්තානං පඤ්ඤාපෙනති සොළසති වජ්ඣති.

යෙ හි කෙව් භික්ඛවෙ සමණා වා මුග්ගානං වා උදාමාසාතනිකා අසඤ්ඤිවාද උදාමාසාතනා අසඤ්ඤිං අත්තානං පඤ්ඤාපෙනති සමෙව තෙ ඉමෙතෙව සොළසති වජ්ඣති, එතෙසං වා අඤ්ඤාතරොත. නත්ති ඉතො ඛිද්ධා.

75. තසිදං භික්ඛවෙ තථාගතො පජානාති “ඉමෙ දිට්ඨිංසානා එවං ගහිතා එවං පරමවසා එවංගතිකා නපිස්සන්ති එවංඅභිසම්පරායා”ති. තඤ්ච තථාගතො පජානාති තතො ච උත්තරිතරං පජානාති. තඤ්ච පජානනං ත පරමසති. අපරමසතො වස්ස පච්චත්තඤ්ඤාච නිබ්බුති ඉදිතා. චේදනානං සමුදයඤ්ච අත්තමඤ්ච අස්සාදඤ්ච ආදීනවඤ්ච නිස්ස-රණඤ්ච සථාභූතං විදිත්වා අනුපාදා විමුත්තො භික්ඛවෙ තථාගතො.

76. ඉමෙ ඛො තෙ භික්ඛවෙ ඛම්මා ගම්හිරා දුද්දසා දුරනුඛොධා සන්තා පණීතා අතකක්ඛාවචරා නිපුණා පණ්ඩිතවෙදනීයා, යෙ තථාගතො සයං අභිඤ්ඤා සම්මිකත්වා පථෙදෙති, යෙහි තථාගතස්ස සථාභූතං වණණං සම්මා වදම්මානා වදෙය්‍යං.

දුතියසාණවාරං.

77. සත්ති භික්ඛවෙ එතෙ සමණමුග්ගානං උදාමාසාතනිකා අසඤ්ඤිවාද උදාමාසාතනා අසඤ්ඤිං අත්තානං පඤ්ඤාපෙනති අවංසි වජ්ඣති. තෙ ච භොජනො සමණමුග්ගානං කිම්ගම්ම කිම්රක්ඛ උදාමාසාතනිකා අසඤ්ඤිවාද උදාමාසාතනා අසඤ්ඤිං අත්තානං පඤ්ඤාපෙනති අවංසි වජ්ඣති?

78. ‘රූපි අත්තා භොති අරොගො පරමමරණා අසඤ්ඤි’ ති නං පඤ්ඤාපෙනති. ‘අරූපි අත්තා භොති -පෙ-. රූපි ච අරූපි ච අත්තා භොති -පෙ-. තෙව රූපි තාරූපි අත්තා භොති -පෙ-. අත්තවා අත්තා භොති -පෙ-. අත්තනවා අත්තා භොති -පෙ-. අත්තවා ච අත්තනවා ච අත්තා භොති -පෙ-. තෙවනනවා තානනනවා අත්තා භොති අරොගො පරමමරණා අසඤ්ඤි ති නං පඤ්ඤාපෙනති.

79. ඉමෙහි ඛො තෙ භික්ඛවෙ සමණව්‍රාග්ගණං උඤ්චාසාතනිකා අසඤ්ඤිවාදාද්‍ය උඤ්චාසාතනා අසඤ්ඤිං අත්තානං පඤ්ඤාපෙනති අට්ඨති වජ්ජති. යෙ හි කෙවි භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාග්ගණා වා උඤ්චාසාතනිකා අසඤ්ඤිවාදාද්‍ය උඤ්චාසාතනා අසඤ්ඤිං අත්තානං පඤ්ඤාපෙනති, සබ්බෙ තෙ ඉමෙහෙව අට්ඨති වජ්ජති, එතෙසං වා අඤ්ඤාතරෙත. තත්ථ ඉතො ඛතිඤ්ඤා.

80. තසිදං භික්ඛවෙ තථාගතො පජානාති -පෙ- යෙහි තථාගතස්ස සථාග්ගච්චං වණණං සම්මා වදමානා විදෙය්‍යං.

81. සතති භික්ඛවෙ එකෙ සමණව්‍රාග්ගණං උඤ්චාසාතනිකා තෙවසඤ්ඤිතාසඤ්ඤිවාදාද්‍ය උඤ්චාසාතනා තෙවසඤ්ඤිතාසඤ්ඤිං අත්තානං පඤ්ඤාපෙනති අට්ඨති වජ්ජති. තෙ ව භොජෙනා සමණව්‍රාග්ගණං කිම්බගම්ම කිම්බරඛ්භ උඤ්චාසාතනිකා තෙවසඤ්ඤිතාසඤ්ඤිවාදාද්‍ය උඤ්චාසාතනා තෙවසඤ්ඤිතාසඤ්ඤිං අත්තානං පඤ්ඤාපෙනති අට්ඨති වජ්ජති?

82. “රුපි අත්තා භොති අරොගො පරමමරණං තෙවසඤ්ඤි තාසඤ්ඤි” ති නං පඤ්ඤාපෙනති. ‘අරුපි අත්තා භොති අරොගො පරමමරණං තෙවසඤ්ඤි තාසඤ්ඤි’ ති නං පඤ්ඤාපෙනති. ‘රුපි ව අරුපි ව අත්තා භොති අරොගො පරමමරණං තෙවසඤ්ඤි තාසඤ්ඤි’ ති නං පඤ්ඤාපෙනති. ‘තෙවරුපි තාරුපි අත්තා භොති අරොගො පරමමරණං තෙවසඤ්ඤි තාසඤ්ඤි’ ති නං පඤ්ඤාපෙනති. ‘අනතවා අත්තා භොති අරොගො පරමමරණං තෙවසඤ්ඤි තාසඤ්ඤි’ ති නං පඤ්ඤාපෙනති. ‘අනතවා ව අනතතවා ව අත්තා භොති අරොගො පරමමරණං තෙවසඤ්ඤි තාසඤ්ඤි’ ති නං පඤ්ඤාපෙනති. ‘තෙවනතවා තානතතවා අත්තා භොති අරොගො පරමමරණං තෙවසඤ්ඤි තාසඤ්ඤි’ ති නං පඤ්ඤාපෙනති.

83. ඉමෙහි ඛො තෙ භික්ඛවෙ සමණව්‍රාග්ගණං උඤ්චාසාතනිකා තෙවසඤ්ඤිතාසඤ්ඤිවාදාද්‍ය උඤ්චාසාතනා තෙවසඤ්ඤිතාසඤ්ඤිං අත්තානං පඤ්ඤාපෙනති අට්ඨති වජ්ජති. යෙ හි කෙවි භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාග්ගණා වා උඤ්චාසාතනිකා තෙවසඤ්ඤිතාසඤ්ඤිවාදාද්‍ය උඤ්චාසාතනා තෙවසඤ්ඤිතාසඤ්ඤිං අත්තානං පඤ්ඤාපෙනති, සබ්බෙ තෙ ඉමෙහෙව අට්ඨති වජ්ජති, එතෙසං වා අඤ්ඤාතරෙත. තත්ථ ඉතො ඛතිඤ්ඤා.

84. තසිදං භික්ඛවෙ තථාගතො පජානාති -පෙ- යෙහි තථාගතස්ස සථාග්ගච්චං වණණං සම්මා වදමානා විදෙය්‍යං.

85. සතති භික්ඛවෙ එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණො උචේදවාදාද සතො සත්තස්ස උචේදං විතාසං විහවං පඤ්ඤාපෙනති සත්තති වජ්ජති. තෙ ව භොනො සමණබ්‍රාහ්මණො කිමාගමම කිමාරබ්බ උචේදවාදාද සතො සත්තස්ස උචේදං විතාසං විහවං පඤ්ඤාපෙනති සත්තති වජ්ජති ?

86. ඉධ භික්ඛවෙ එකවෙවා සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා එවංවාදී භොති එවංදිට්ඨි: ‘යතො ඛො භො අයං අත්තා රුපි වාදාමමහාභුතිකො මානාපෙතතිකසමනවො කායස්ස ගෙදා උච්ඡිජ්ජති විතස්සති. න භොති පරමමරණා. එත්තාවතා ඛො භො අයං අත්තා සමමා සමුච්ඡිනො භොති’ ති. ඉතෙකෙ සතො සත්තස්ස උචේදං විතාසං විහවං පඤ්ඤාපෙනති.

87. තමඤ්ඤා එවමාහ: ‘අපි ඛො භො එසො අත්තා යං තිං වදෙසි තෙසො තප්පිති වදාමි. තො ව ඛො භො අයං අත්තා එත්තාවතා සමමා සමුච්ඡිනො භොති. අපි ඛො භො අඤ්ඤා අත්තා දිබ්බො රුපි කාමාවචරො කඛලිඛකාරා¹භාරහකෙඛා, තං තිං න ජාතාසි න පස්සසි. තමහං ජාතාමි පස්සාමි. සො ඛො භො අත්තා යතො කායස්ස ගෙදා උච්ඡිජ්ජති විතස්සති න භොති පරමමරණා. එත්තාවතා ඛො භො අයං අත්තා සමමා සමුච්ඡිනො භොති’ ති. ඉතෙකෙ සතො සත්තස්ස උචේදං විතාසං විහවං පඤ්ඤාපෙනති.

88. තමඤ්ඤා එවමාහ: ‘අපි ඛො භො එසො අත්තා යං තිං වදෙසි. න සො තප්පිති වදාමි. තො ව ඛො භො අයං අත්තා එත්තාවතා සමමා සමුච්ඡිනො භොති. අපි ඛො භො අඤ්ඤා අත්තා දිබ්බො රුපි මනොමයො සබ්බඛිතපච්චඛිති අභිතිජ්ජියො. තං තිං න ජාතාසි න පස්සසි. තමහං ජාතාමි පස්සාමි. සො ඛො භො අත්තා යතො කායස්ස ගෙදා උච්ඡිජ්ජති විතස්සති න භොති පරමමරණා. එත්තාවතා ඛො භො අයං අත්තා සමමා සමුච්ඡිනො භොති’ ති. ඉතෙකෙ සතො සත්තස්ස උචේදං විතාසං විහවං පඤ්ඤාපෙනති.

89. තමඤ්ඤා එවමාහ: ‘අපි ඛො භො එසො අත්තා යං තිං වදෙසි. නෙසො තප්පිති වදාමි. තො ව ඛො භො අයං අත්තා එත්තාවතා සමමා සමුච්ඡිනො භොති. අපි ඛො භො අඤ්ඤා අත්තා සබ්බසො රුපසඤ්ඤානං සමතික්කමා පටිසසඤ්ඤානං අත්ථගමා² නානාත්තසඤ්ඤානං අමතසිකාරා අනනො ආකාසොති ආකාසානඤ්චායධනනුපගො. තං තිං න ජාතාසි න පස්සසි. තමහං ජාතාමි පස්සාමි. සො ඛො භො අත්තා යතො කායස්ස ගෙදා උච්ඡිජ්ජති විතස්සති න භොති පරමමරණා. එත්තාවතා ඛො භො අයං අත්තා සමමා සමුච්ඡිනො භොති’ ති. ඉතෙකෙ සතො සත්තස්ස උචේදං විතාසං විහවං පඤ්ඤාපෙනති.

1. කඛලිකාරාභාර හකෙඛා, මජ්ඣ.

2. අත්ථගමා, මජ්ඣ.

90. තමඤ්ඤ ඵවමාහ: ‘අපි බොහෝ ඵසො අත්තා යං නිං වදෙයි. තෙසො නපිති වදාමි. නො ව බොහෝ අයං අත්තා ඵත්තාවතා සමමා සමුච්ඡින්නො හොති. අපි බොහෝ අඤ්ඤ අත්තා සබ්බසො ආකාසාකඤ්ඤායතනං සමතික්කමම අත්තනං විඤ්ඤාණානති විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනුපගො. තං නිං න ජානාසි න පසාසි. තමහං ජානාමි පසාමි. සො බොහෝ අත්තා යතො කායස්ස හෙද උච්ඡිත්ති විතස්සති න හොති පරමමරණා. ඵත්තාවතා බොහෝ අයං අත්තා සමමා සමුච්ඡින්නො හොති’ති. ඉතෙකෙ සතො සත්තස්ස උච්ඡිදං විතාසං විහවං පඤ්ඤාපෙනති.

91. තමඤ්ඤ ඵවමාහ: ‘අපි බොහෝ ඵසො අත්තා යං නිං වදෙයි. න සො නපිති වදාමි. නො ව බොහෝ අයං අත්තා ඵත්තාවතා සමමා සමුච්ඡින්නො හොති. අපි බොහෝ අඤ්ඤ අත්තා සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං සමතික්කමම නපිති කිඤ්චිති ආකිඤ්ඤායතනුපගො. තං නිං න ජානාසි න පසාසි. තමහං ජානාමි පසාමි. සො බොහෝ අත්තා යතො කායස්ස හෙද උච්ඡිත්ති විතස්සති න හොති පරමමරණා. ඵත්තාවතා බොහෝ අයං අත්තා සමමා සමුච්ඡින්නො හොති’ති. ඉතෙකෙ සතො සත්තස්ස උච්ඡිදං විතාසං විහවං පඤ්ඤාපෙනති.

92. තමඤ්ඤ ඵවමාහ: ‘අපි බොහෝ ඵසො අත්තා යං නිං වදෙයි. තෙසො නපිති වදාමි. නො ව බොහෝ අයං අත්තා ඵත්තාවතා සමමා සමුච්ඡින්නො හොති. අපි බොහෝ අඤ්ඤ අත්තා සබ්බසො ආකිඤ්ඤායතනං සමතික්කමම සත්තමතං පණ්ණිනමෙනති තෙවසඤ්ඤාතාසඤ්ඤායතනුපගො. තං නිං න ජානාසි න පසාසි. තමහං ජානාමි පසාමි. සො බොහෝ අත්තා යතො කායස්ස හෙද උච්ඡිත්ති විතස්සති න හොති පරමමරණා. ඵත්තාවතා බොහෝ අයං අත්තා සමමා සමුච්ඡින්නො හොති’ති. ඉතෙකෙ සතො සත්තස්ස උච්ඡිදං විතාසං විහවං පඤ්ඤාපෙනති.

93. ඉමෙහි බොහෝ තෙහි කිකිවෙ සමණ්ඩාගමණා උච්ඡිදවාදා සතො සත්තස්ස උච්ඡිදං විතාසං විහවං පඤ්ඤාපෙනති සත්තාහි වජ්ඣති. යෙහි කෙච්ඡි කිකිවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා උච්ඡිදවාදා සතො සත්තස්ස උච්ඡිදං විතාසං විහවං පඤ්ඤාපෙනති, සබ්බෙ තෙ ඉමෙතෙව සත්තාහි වජ්ඣති, එතෙසං වා අඤ්ඤාතරෙන. නපිති ඉතො බහිඤ්ඤා.

94. තසිදං හික්කිවෙ තථාගතො පජානාති -පෙ- යෙහි තථාගතස්ස යථාභාවං වණණං සමමා වදාමාහා වදෙය්‍යං.

95. සතති හික්කිවෙ එකෙ සමණ්ඩාගමණා දිට්ඨධම්මතිබ්බාතවාදා සතො සත්තස්ස පරමදිට්ඨධම්මතිබ්බාතං පඤ්ඤාපෙනති පඤ්ඤාහි වජ්ඣති. තෙ ව හොතොතො සමණ්ඩාගමණා කිමාගමෙ කිමාරබ්බ දිට්ඨධම්මතිබ්බාතවාදා සතො සත්තස්ස පරමදිට්ඨධම්මතිබ්බාතං පඤ්ඤාපෙනති පඤ්ඤාහි වජ්ඣති?

96. ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා එවංවාදී ගොති එවංදිට්ඨි 'යතො ඛො හො අයං අත්තා පඤ්චති කාමගුණෙහි සමපට්ඨො සමබ්බිහුත්තා පරිවාරෙති, එත්තාවතා ඛො හො අයං අත්තා පරමදිට්ඨමමනිබ්බානං පතොනා හොති'ති. ඉතෙථකෙ සතො සත්තස්ස පරමදිට්ඨමමනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙනති.

97 තමඤ්ඤා එවමාහ: 'අපි ඛො හො එසසා අත්තා යං නිං වදෙසි. තෙසො තප්පිති වදාමි. නො ව ඛො නො අයං අත්තා එත්තාවතා පරමදිට්ඨමමනිබ්බානං පතොනා හොති. තං කිස්ස හෙතු? කාමා හි හො අනිච්චා දුක්ඛා විපරිණාමබලො තෙසං විපරිණාමඤ්ඤාථාගාවා උපපජ්ජන්ති සොකපරිඤ්චදුක්ඛකදුක්ඛසංසාරායා යතො ඛො හො අයං අත්තා විච්චෙව ඛාමෙහි විච්චි අකුසලෙහි ධමමෙහි සචිතක්ඛං සම්මාරං විවෙකජං පිතිසුඛං පටිමං කුතං උපසම්පජ්ජි විහරති, එත්තාවතා ඛො හො අයං අත්තා පරමදිට්ඨමමනිබ්බානං පතොනා හොති'ති. ඉතෙථකෙ සතො සත්තස්ස පරමදිට්ඨමමනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙනති.

98. තමඤ්ඤා එවමාහ: 'අපි ඛො හො එසසා අත්තා යං නිං වදෙසි. තෙසො තප්පිති වදාමි. නො ව ඛො හො අයං අත්තා එත්තාවතා පරමදිට්ඨමමනිබ්බානං පතොනා හොති. තං කිස්ස හෙතු? යදෙව තප්පි විතක්ඛිතං විවාරිතං එතෙනෙතං ඔලාරිකං අක්ඛායති. යතො ඛො හො අයං අත්තා විතක්ඛිවිවාරිතං මූලසමා අජ්ඣිත්තං සමපසාදනං චේතනසා එතකාදිභාවං අවිතක්ඛං අවිවාරං සමාධිජං පිතිසුඛං දුතියං කුතං උපසම්පජ්ජි විහරති, එත්තාවතා ඛො හො අයං අත්තා පරමදිට්ඨමමනිබ්බානං පතොනා හොති'ති. ඉතෙථකෙ සතො සත්තස්ස පරමදිට්ඨමමනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙනති.

99. තමඤ්ඤා එවමාහ: 'අපි ඛො හො එසසා අත්තා යං නිං වදෙසි. තෙසො තප්පිති වදාමි. නො ව ඛො හො අයං අත්තා එත්තාවතා පරමදිට්ඨමමනිබ්බානං පතොනා හොති. තං කිස්ස හෙතු? යදෙව තප්පි පිතිගතං චේතසො උබ්බිලාභිතත්තං එතෙනෙතං ඔලාරිකං අක්ඛායති. යතො ඛො හො අයං අත්තා පිතියං ව විරාගා උපෙක්ඛකො ව විහරති සතො ව සමපජානො සුඛං ව කායෙත පටිසංවේදෙති, යත්තං අරියා ආචික්ඛන්ති උපෙක්ඛකො සතිමා සුඛවිහාරීති තං තතියං කුතං උපසම්පජ්ජි විහරති, එත්තාවතා ඛො හො අයං අත්තා පරමදිට්ඨමමනිබ්බානං පතොනා හොති'ති. ඉතෙථකෙ සතො සත්තස්ස පරමදිට්ඨමමනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙනති.

100. තමඤ්ඤා ඵවමාන: ‘අපි බො හො ඵසො අත්තා, යං නිං වදෙසී, නෙසො නපිති වදාමි. නො ව බො හො අයං අත්තා ඵත්තාවතා පරමදිට්ඨධම්මනිබ්බානං පනෙතා හොති. තං කිසං හෙතු? යදෙව තත්ථ සුබ්බිති වේතසො ආහොගො ඵතෙනෙතං ඔලාරිකං අකකායති. යතො බො හො අයං අත්තා සුබ්බස්ස ව පනානා දුක්ඛස්ස ව පහානා පුබ්බෙව සොමනස්සදොමනස්සානං අත්ථගමා¹ අදුක්ඛමසුබං උපෙක්ඛාසතිපාරිසුද්ධිං වතුත්ථං කුසං. උපසම්පජ්ජ විහරති, ඵත්තාවතා බො හො අයං අත්තා පරමදිට්ඨධම්මනිබ්බානං පනෙතා හොති’ති. ඉත්ථෙකෙ සතො සත්තාස්ස පරමදිට්ඨධම්මනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙතති.

101. ඉමෙහි බො තෙ භික්ඛවෙ සමණබ්‍රාහ්මණා දිට්ඨධම්මනිබ්බානවාදා සතො සත්තාස්ස පරමදිට්ඨධම්මනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙතති පඤ්චගි වජ්ඣති. යෙ හි කෙපි භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා දිට්ඨධම්මනිබ්බානවාදා සතො සත්තාස්ස පරමදිට්ඨධම්මනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙතති, සබ්බෙ තෙ ඉමෙහෙව පඤ්චගි වජ්ඣති, එතෙසං වා අඤ්ඤාතරෙත. තප්පි ඉතො ඛතිඥා.

102. තසිදං භික්ඛවෙ තථාගතො පජානාති -පෙ- යෙහි තථාගතස්ස යථාභූවං වණණං සම්මා වදමානා වදෙය්‍යං.

103. ඉමෙහි බො තෙ භික්ඛවෙ සමණබ්‍රාහ්මණා අපරන්තකපටිකා අපරන්තානුදිට්ඨිනො අපරන්තං ආරබ්භ අනෙකපිතිතාති අභිවුත්තිපදාති අභිවදනති වතුචන්තාරිසාය වජ්ඣති. යෙ හි කෙපි භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා අපරන්තකපටිකා අපරන්තානුදිට්ඨිනො අපරන්තං ආරබ්භ අනෙකපිතිතාති අභිවුත්තිපදාති අභිවදනති, සබ්බෙ තෙ ඉමෙහෙව වතුචන්තාරිසාය වජ්ඣති, එතෙසං වා අඤ්ඤාතරෙත. තප්පි ඉතො ඛතිඥා.

104. තසිදං භික්ඛවෙ තථාගතො පජානාති -පෙ- යෙහි තථාගතස්ස යථාභූවං වණණං සම්මා වදමානා වදෙය්‍යං.

105. ඉමෙහි බො තෙ භික්ඛවෙ සමණබ්‍රාහ්මණා පුබ්බන්තකපටිකා ව අපරන්තකපටිකා ව පුබ්බන්තාපරන්තකපටිකා ව පුබ්බන්තාපරන්තානුදිට්ඨිනො පුබ්බන්තාපරන්තං ආරබ්භ අනෙකපිතිතාති අභිවුත්තිපදාති අභිවදනති ආසට්ඨියා වජ්ඣති. යෙ හි කෙපි භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා පුබ්බන්තකපටිකා ව අපරන්තකපටිකා ව පුබ්බන්තාපරන්තකපටිකා ව පුබ්බන්තාපරන්තානුදිට්ඨිනො පුබ්බන්තාපරන්තං ආරබ්භ අනෙකපිතිතාති අභිවුත්තිපදාති අභිවදනති, සබ්බෙ තෙ ඉමෙහෙව ආසට්ඨියා වජ්ඣති, එතෙසං වා අඤ්ඤාතරෙත. තප්පි ඉතො ඛතිඥා.

1. අත්ථගමා. කෙසුචි පොඤ්ඤාසු.

106. තසිදං භික්ඛවෙ තථාගතො පජානාති: ඉමෙ දිට්ඨිට්ඨානා එවං ආගතා එවං පරාමධා එවංගතිකා හවිස්සන්ති එවංඅභිසම්පරාසා'ති. නඤ්ච තථාගතො පජානාති තතො ව උත්තරිතරං පජානාති. තඤ්ච පජානනං න පරාමසති. අපරාමසතො චස්ස උච්චතතඤ්ඤඤච නිබ්බුති විදිතා. වෙදනානං සමුදයඤ්ච අත්ථගමඤ්ච අස්සාදඤ්ච ආදීනවඤ්ච නිස්සරණඤ්ච යථාභූතං විදිමා අනුපාදවිමුත්තො භික්ඛවෙ තථාගතො.

107. ඉමෙ ඛො තෙ භික්ඛවෙ ධම්මා ගම්ථීරා දුද්දසා දුරනුබොධා සන්තා පණ්ණිකා අතකකාචවරා නිපුණා පණ්ණිකවෙදනීයා, යෙ තථාගතො සයං අභිඤ්ඤා සම්මතභි: පච්චෙදන්ති, යෙති තථාගතස්ස යථාභූතං වණ්ණං සම්මා වදමානා වදෙය්‍යං.

108. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණ්ඩ්‍රාහමණා සංඝතවාදා සස්සතං අන්තරානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤපෙන්නි චතුති චජුති, තදපි තෙසං භවතං සමණ්ඩ්‍රාහමණානං අජානනං අපස්සනං වෙදසිතං තණ්හාගතානං පරිතසිතවිපථජිතමෙව

109. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණ්ඩ්‍රාහමණා එකච්චසස්සතිකා එකච්චඅසස්සතිකා එකච්චං සස්සතං එකච්චං අසස්සතං අන්තරානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤපෙන්නි චතුති චජුති, තදපි තෙසං භවතං සමණ්ඩ්‍රාහමණානං අජානනං අපස්සනං වෙදසිතං තණ්හාගතානං පරිතසිතවිපථජිතමෙව.

110. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණ්ඩ්‍රාහමණා අන්තරානනිකා අන්තරානනං ලොකස්ස පඤ්ඤපෙන්නි චතුති චජුති, තදපි තෙසං භවතං සමණ්ඩ්‍රාහමණානං අජානනං අපස්සනං වෙදසිතං තණ්හාගතානං පරිතසිතවිපථජිතමෙව.

111. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණ්ඩ්‍රාහමණා අමරාවිකෙඛපිකා තත්ථ¹ තත්ථ පඤ්ඤං පුට්ඨා සමානා වාචාවිකෙඛපං ආපජ්ජන්ති අමරාවිකෙඛපං චතුති චජුති, තදපි තෙසං භවතං සමණ්ඩ්‍රාහමණානං අජානනං අපස්සනං වෙදසිතං තණ්හාගතානං පරිතසිතවිපථජිතමෙව.

112. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණ්ණාගමිණා අභිච්චසමුප්පන්නා අභිච්චසමුප්පන්නා අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙතති ද්විති වජ්ජති, තදපි තෙසං භවතං සමණ්ණාගමිණානං අජානතං අපස්සතං වෙදසිතං, තණ්හාගතානං පරිතසිතවිප්පජ්ඣතමෙව.

113. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණ්ණාගමිණා පුබ්බන්තකපටිකා පුබ්බන්තානුදිට්ඨිතො පුබ්බන්තං අරබ්භ අනෙකවිතිතාති අභිච්චතතිපදාති අභිච්චතති අට්ඨාරසති වජ්ජති, තදපි තෙසං භවතං සමණ්ණාගමිණානං අජානතං අපස්සතං වෙදසිතං, තණ්හාගතානං පරිතසිතවිප්පජ්ඣතමෙව.

114. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණ්ණාගමිණා උද්ධමාසාතනිකා සඤ්ඤාද්වාද උද්ධමාසාතනා සඤ්ඤාදිං අත්තානං පඤ්ඤාපෙතති සොළසති වජ්ජති, තදපි තෙසං භවතං සමණ්ණාගමිණානං අජානතං අපස්සතං වෙදසිතං, තණ්හාගතානං පරිතසිතවිප්පජ්ඣතමෙව.

115. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණ්ණාගමිණා උද්ධමාසාතනිකා අසඤ්ඤාද්වාද උද්ධමාසාතනා අසඤ්ඤාදිං අත්තානං පඤ්ඤාපෙතති අට්ඨති වජ්ජති, තදපි තෙසං භවතං සමණ්ණාගමිණානං අජානතං අපස්සතං වෙදසිතං, තණ්හාගතානං පරිතසිතවිප්පජ්ඣතමෙව.

116. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණ්ණාගමිණා උද්ධමාසාතනිකා තෙවසඤ්ඤාද්වාද උද්ධමාසාතනා තෙවසඤ්ඤාදිං තාසඤ්ඤාදිං අත්තානං පඤ්ඤාපෙතති අට්ඨති වජ්ජති, තදපි තෙසං භවතං සමණ්ණාගමිණානං අජානතං අපස්සතං වෙදසිතං, තණ්හාගතානං පරිතසිතවිප්පජ්ඣතමෙව.

117. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණ්ණාගමිණා උච්චේද්වාද සතො සත්තස්ස උච්චේදං විනාසං විහවං පඤ්ඤාපෙතති සත්තති වජ්ජති, තදපි තෙසං භවතං සමණ්ණාගමිණානං අජානතං අපස්සතං වෙදසිතං, තණ්හාගතානං පරිතසිතවිප්පජ්ඣතමෙව.

118. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණ්ණාගමිණා දිට්ඨංගමනිබ්බාතවාද සතො සත්තස්ස පරමදිට්ඨංගමනිබ්බාතං පඤ්ඤාපෙතති පඤ්ඤාති වජ්ජති, තදපි තෙසං භවතං සමණ්ණාගමිණානං අජානතං අපස්සතං වෙදසිතං, තණ්හාගතානං පරිතසිතවිප්පජ්ඣතමෙව.

119. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණ්ණාගමිණා අපරන්තකපටිකා අපරන්තානුදිට්ඨිතො අපරන්තං ආරබ්භ අනෙකවිතිතාති අභිච්චතතිපදාති අභිච්චතති වතුච්චතාරිසාය වජ්ජති, තදපි තෙසං භවතං සමණ්ණාගමිණානං අජානතං අපස්සතං වෙදසිතං, තණ්හාගතානං පරිතසිතවිප්පජ්ඣතමෙව.

120. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණව්‍යාගමිණා පුබ්බන්තකපටිකා ව අපරන්තකපටිකා ව පුබ්බන්තාපරන්තකපටිකා ව පුබ්බන්තාපරන්තානු-දිට්ඨිනො පුබ්බන්තාපරන්තං ආරම්භ අනෙකවිහිතානි අභිවුත්තිපදානි අභිවදන්ති ආසට්ඨියා වජ්ඣති, තදපි තෙසං භවතං සමණව්‍යාගමිණානං අජානනං අපස්සතං වෙදසීතං, තණ්හාගතානං පරිතසිතවිපථඤ්ඤිතමෙව.

121. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණව්‍යාගමිණා සස්සතවාදා සස්සතං අත්තානඤ්ඤා ලොකඤ්ඤා පඤ්ඤාපෙනති චතුති වජ්ඣති, තදපි එස්සපච්චයා.

122. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණව්‍යාගමිණා එකච්චසස්සතිකා එකච්චඅසස්සතිකා එකච්චං සස්සතං එකච්චං අසස්සතං අත්තානඤ්ඤා ලොකඤ්ඤා පඤ්ඤාපෙනති චතුති වජ්ඣති, තදපි එස්සපච්චයා.

123. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණව්‍යාගමිණා අන්තානන්තිකා අන්තානන්තං ලොකස්ස පඤ්ඤාපෙනති චතුති වජ්ඣති, තදපි එස්සපච්චයා.

124. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණව්‍යාගමිණා අමරාවිකේධිකා තත් තත් පඤ්ඤං පුට්ඨා සමානා වාවාවිකේධිපං ආපජ්ජන්ති අමරාවිකේධිපං චතුති වජ්ඣති, තදපි එස්සපච්චයා.

125. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණව්‍යාගමිණා අභිච්චසමුප්පන්නා අභිච්චසමුප්පන්නං අත්තානඤ්ඤා ලොකඤ්ඤා පඤ්ඤාපෙනති දව්ඨි වජ්ඣති, තදපි එස්සපච්චයා.

126. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණව්‍යාගමිණා පුබ්බන්තකපටිකා පුබ්බන්තානුදිට්ඨිනො පුබ්බන්තං ආරම්භ අනෙකවිහිතානි අභිවුත්තිපදානි අභිවදන්ති අට්ඨාරසති වජ්ඣති, තදපි එස්සපච්චයා.

127. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණව්‍යාගමිණා උද්ධමාසාතතිකා සඤ්ඤාදිවාදා උද්ධමාසාතනා සඤ්ඤාදිං අත්තානං පඤ්ඤාපෙනති සොළසති වජ්ඣති, තදපි එස්සපච්චයා.

128. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණව්‍යාගමිණා උද්ධමාසාතතිකා අසඤ්ඤාදිවාදා උද්ධමාසාතනා අසඤ්ඤාදිං අත්තානං පඤ්ඤාපෙනති අට්ඨති වජ්ඣති, තදපි එස්සපච්චයා.

129. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණව්‍යාගමිණා උභයාසාතනිකා නෙවසඤ්ඤිතාසඤ්ඤිවාදා උභයාසාතනා නෙවසඤ්ඤිං නාසඤ්ඤිං අත්තානං පඤ්ඤාපෙනති අට්ඨති චජ්ඣති, තදපි එස්සපච්චයා.

130. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණව්‍යාගමිණා උචේදවාදා සතො සත්තස්ස උචේදං විනාසං විභවං පඤ්ඤාපෙනති සත්තති චජ්ඣති, තදපි එස්සපච්චයා.

131. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණව්‍යාගමිණා දිට්ඨධම්මනිබ්බානවාදා සතො සත්තස්ස පරමදිට්ඨධම්මනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙනති පඤ්ඤාති චජ්ඣති, තදපි එස්සපච්චයා.

132. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණව්‍යාගමිණා අපරන්තකපටිකා අපරන්තානුදිට්ඨිතො අපරන්තං ආරබ්භ අනෙකපිහිතාති අභිවුත්තිපදාති අභිවදනති චතුරත්තාරිසාය චජ්ඣති, තදපි එස්සපච්චයා.

133. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණව්‍යාගමිණා පුබ්බන්තකපටිකා ච අපරන්තකපටිකා ච පුබ්බන්තාපරන්තකපටිකා ච පුබ්බන්තාපරන්තානු-දිට්ඨිතො පුබ්බන්තාපරන්තං ආරබ්භ අනෙකපිහිතාති අභිවුත්තිපදාති අභිවදනති ආසට්ඨයා චජ්ඣති, තදපි එස්සපච්චයා.

134. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණව්‍යාගමිණා සස්සතවාදා සස්සතං අත්තානඤ්ඤා ලොකඤ්ඤා පඤ්ඤාපෙනති චතුති චජ්ඣති, තෙ වත අඤ්ඤාත්‍ර එස්සා පටිසංවෙදිස්සන්තීති නෙතං ධානං විජ්ජති.

135. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණව්‍යාගමිණා එකච්චසස්සතිකා එකච්චඅසස්සතිකා එකච්චං සස්සතං එකච්චං අසස්සතං අත්තානඤ්ඤා ලොකඤ්ඤා පඤ්ඤාපෙනති චතුති චජ්ඣති, තෙ වත අඤ්ඤාත්‍ර එස්සා පටිසංවෙදිස්සන්තීති නෙතං ධානං විජ්ජති.

136. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණව්‍යාගමිණා අත්තානන්තාතිකා අත්තානන්තං ලොකස්ස පඤ්ඤාපෙනති චතුති චජ්ඣති, තෙ වත අඤ්ඤාත්‍ර එස්සා පටිසංවෙදිස්සන්තීති නෙතං ධානං විජ්ජති.

137. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණව්‍යාගමිණා අමරාවිකේඛපිකා තත්ථ තත්ථ පඤ්ඤා පුට්ඨා සමානා වාචාවිකේඛපං ආපජ්ජන්ති අමරාවිකේඛපං චතුති චජ්ඣති, තෙ වත අඤ්ඤාත්‍ර එස්සා පටිසංවෙදිස්සන්තීති නෙතං ධානං විජ්ජති.

138. තත්‍ර භික්ඛවෙ සෙ තෙ සමණව්‍යාගමණා අභිච්චසමුප්පන්නා අභිච්චසමුප්පන්නං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙනති දභිති වජ්ඣති, තෙ වත අඤ්ඤත්‍ර එස්සා පටිසංවෙදිස්සන්තීති තෙතං ධානං විජ්ජති.

139. තත්‍ර භික්ඛවෙ සෙ තෙ සමණව්‍යාගමණා පුබ්බන්තකපටිකා පුබ්බන්තානුදිට්ඨිතො පුබ්බන්තං ආරබ්භ අනෙකපිතිතාති අභිච්චත්තිපදාති අභිච්චදන්ති අධාරසති වජ්ඣති, තෙ වත අඤ්ඤත්‍ර එස්සා පටිසං-වෙදිස්සන්තීති තෙතං ධානං විජ්ජති.

140. තත්‍ර භික්ඛවෙ සෙ තෙ සමණව්‍යාගමණා උභිමාසාතතිකා සඤ්ඤිවාද උභිමාසාතතා සඤ්ඤිං අත්තානං පඤ්ඤාපෙනති සොලසති වජ්ඣති, තෙ වත අඤ්ඤත්‍ර එස්සා පටිසංවෙදිස්සන්තීති තෙතං ධානං විජ්ජති.

141. තත්‍ර භික්ඛවෙ සෙ තෙ සමණව්‍යාගමණා උභිමාසාතතිකා අසඤ්ඤිවාද උභිමාසාතතා අසඤ්ඤිං අත්තානං පඤ්ඤාපෙනති අධිති වජ්ඣති, තෙ වත අඤ්ඤත්‍ර එස්සා පටිසංවෙදිස්සන්තීති තෙතං ධානං විජ්ජති.

142. තත්‍ර භික්ඛවෙ සෙ තෙ සමණව්‍යාගමණා උභිමාසාතතිකා තෙවසඤ්ඤිතාසඤ්ඤිවාද උභිමාසාතතා තෙවසඤ්ඤිං නාසඤ්ඤිං අත්තානං පඤ්ඤාපෙනති අධිති වජ්ඣති, තෙ වත අඤ්ඤත්‍ර එස්සා පටිසංවෙදිස්සන්තීති තෙතං ධානං විජ්ජති.

143. තත්‍ර භික්ඛවෙ සෙ තෙ සමණව්‍යාගමණා උචේදවාද සතො සත්තස්ස උචේදං විනාසං විහවං පඤ්ඤාපෙනති සත්තති වජ්ඣති, තෙ වත අඤ්ඤත්‍ර එස්සා පටිසංවෙදිස්සන්තීති තෙතං ධානං විජ්ජති.

144. තත්‍ර භික්ඛවෙ සෙ තෙ සමණව්‍යාගමණා දිට්ඨධම්මතිබ්බාතවාද සතො සත්තස්ස පරදිට්ඨධම්මතිබ්බාතං පඤ්ඤාපෙනති පඤ්ඤාති වජ්ඣති, තෙ වත අඤ්ඤත්‍ර එස්සා පටිසංවෙදිස්සන්තීති තෙතං ධානං විජ්ජති.

145. තත්‍ර භික්ඛවෙ සෙ තෙ සමණව්‍යාගමණා අපරන්තකපටිකා අපරන්තානුදිට්ඨිතො අපරන්තං ආරබ්භ අනෙකපිතිතාති අභිච්චත්තිපදාති අභිච්චදන්ති චතුර්ත්තාරියාස වජ්ඣති, තෙ වත අඤ්ඤත්‍ර එස්සා පටිසංවෙදිස්සන්තීති තෙතං ධානං විජ්ජති.

146. තත්‍ර භික්ඛවෙ සෙ තෙ සමණව්‍යාගමණා පුබ්බන්තකපටිකා ව අපරන්තකපටිකා ව පුබ්බන්තාපරන්තකපටිකා ව පුබ්බන්තාපරන්තානු-දිට්ඨිතො පුබ්බන්තාපරන්තං ආරබ්භ අනෙකපිතිතාති අභිච්චත්තිපදාති අභිච්චදන්ති ආසව්‍යාස වජ්ඣති, තෙ වත අඤ්ඤත්‍ර එස්සා පටිසංවෙදිස්සන්තීති තෙතං ධානං විජ්ජති.

147. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණ්‍යාගමණා සස්සතවාද සස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපනති චතුරි වඤ්ඤි, යෙ'පි තෙ සමණ-
 බ්‍රාහ්මණා එකච්චසස්සතිකා එකච්චඅසස්සතිකා, යෙ'පි තෙ සමණ්‍යාගමණා
 අත්තාතනතිකා, යෙ'පි තෙ සමණ්‍යාගමණා අමරුටිකෙඛපිකා, යෙ'පි තෙ
 සමණ්‍යාගමණා අභිච්චසමුප්පනතිකා, යෙ'පි තෙ සමණ්‍යාගමණා පුබ්බන්ත-
 කප්පිකා, යෙ'පි තෙ සමණ්‍යාගමණා උඤ්චමාසාතතිකා සඤ්ඤිවාද, යෙ'පි
 තෙ සමණ්‍යාගමණා උඤ්චමාසාතතිකා අසඤ්ඤිවාද, යෙ'පි තෙ සමණ-
 බ්‍රාහ්මණා උඤ්චමාසාතතිකා තෙවසඤ්ඤිනාසඤ්ඤිවාද, යෙ'පි තෙ
 සමණ්‍යාගමණා උච්ඡේදවාද, යෙ'පි තෙ සමණ්‍යාගමණා දිට්ඨධම්ම-
 තිබ්බානවාද, යෙ'පි තෙ සමණ්‍යාගමණා අපරන්තකප්පිකා, යෙ'පි තෙ
 සමණ්‍යාගමණා පුබ්බන්තකප්පිකා ච අපරන්තකප්පිකා ච පුබ්බන්තා-
 පරන්තකප්පිකා ච, පුබ්බන්තාපරන්තානුදිට්ඨිනො පුබ්බන්තාපරන්තං ආරබ්භ
 අනෙකච්ඡිතිකාති අභිවුත්තිපදාති අභිවදනති ආසට්ඨියා වඤ්ඤි, සබ්බෙ
 තෙ ඡති එස්සායතනෙති පුස්ස පුස්ස පටිසංවෙදෙත්ති. තෙසං වෙදනාපච්චයා
 තණ්හා, තණ්හාපච්චයා උපාදානං, උපාදානපච්චයා භවො, භවපච්චයා ජාති,
 ජාතිපච්චයා ජරාමරණං සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සපායාසා සම්භවනති.
 යතො බො භික්ඛවෙ භික්ඛු ඡන්තං එස්සායතනානං සමුදයං ච අත්ථගම්.
 ච අස්සාදං ච ආදීනවං ච නිස්සරණං ච සථාගුහං පජානාති, අයං ඉමෙහි
 සප්පඤ්ඤෙව උත්තරිතරං පජානාති.

148. යෙ හි කෙචි භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා පුබ්බන්ත-
 කප්පිකා වා අපරන්තකප්පිකා වා පුබ්බන්තාපරන්තකප්පිකා වා පුබ්බන්තා-
 පරන්තානුදිට්ඨිනො පුබ්බන්තාපරන්තං ආරබ්භ අනෙකච්ඡිතිකාති
 අභිවුත්තිපදාති අභිවදනති, සබ්බෙ තෙ ඉමෙතෙව ආසට්ඨියා වඤ්ඤි
 අනෙතාජාලිකතා එත්ථ සිතා'ව උමමුජ්ජමානා උමමුජ්ජනති, [නිමුජ්ජමානා
 නිමුජ්ජනති.] එත්ථ පරියාපන්නා අනෙතාජාලිකතා'ව උමමුජ්ජමානා
 උමමුජ්ජනති, [නිමුජ්ජමානා නිමුජ්ජනති.]* සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ දුක්ඛො
 කෙවච්චො වා කෙවථවනෙතවාසී වා සුබ්බමච්ඡිකෙත ජාලෙන පරිත්තං
 උදකදහං ඔත්ථරෙය්‍ය, තස්ස එවමස්ස: “යෙ බො කෙචි ඉමසම් උදකදහෙ
 ඔලාරිකා පාණා, සබ්බෙ තෙ අනෙතාජාලිකතා එත්ථ සිතා'ව උමමුජ්ජමානා
 උමමුජ්ජනති, [නිමුජ්ජමානා නිමුජ්ජනති]. එත්ථ පරියාපන්නා අනෙතා-
 ජාලිකතා'ව උමමුජ්ජමානා උමමුජ්ජනති, [නිමුජ්ජමානා නිමුජ්ජනති.” ති.] *
 එවමෙව බො භික්ඛවෙ යෙ හි කෙචි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා පුබ්බන්ත-
 කප්පිකා වා අපරන්තකප්පිකා වා පුබ්බන්තාපරන්තකප්පිකා වා පුබ්බන්තා-
 පරන්තානුදිට්ඨිනො පුබ්බන්තාපරන්තං ආරබ්භ අනෙකච්ඡිතිකාති අභිවුත්ති-
 පදාති අභිවදනති, සබ්බෙ තෙ ඉමෙතෙව ආසට්ඨියා වඤ්ඤි අනෙතාජාලිකතා
 එත්ථ සිතා'ව උමමුජ්ජමානා උමමුජ්ජනති, [නිමුජ්ජමානා නිමුජ්ජනති.]*
 එත්ථ පරියාපන්නා අනෙතාජාලිකතා'ව උමමුජ්ජමානා උමමුජ්ජනති,
 [නිමුජ්ජමානා නිමුජ්ජනති.]*

* [] විණ්ඤානාර්ථක පදාති පොළකෙසු ත දිස්සන්ති

149. උච්ඡින්නාහවනෙතතිකො භික්ඛවෙ තපාගතස්ස කාශො තිට්ඨති. යාවස්ස කාශො ඨස්සති, තාව නං දක්ඛිනති දෙවමනුස්සා. කාශස්ස ගෙද උඬං ජීවිතපරියාදතා න නං දක්ඛිනති දෙවමනුස්සා.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ අමුපිඤ්ඤායා වණවච්ඡින්නාය යාති කානිචි අමානි වණවපට්ඨඤාති, සබ්බාති තාති තදනියාති හවිනති, එවමෙව බො භික්ඛවෙ උච්ඡින්නාහවනෙතතිකො තපාගතස්ස කාශො තිට්ඨති. යාවස්ස කාශො ඨස්සති, තාව නං දක්ඛිනති දෙවමනුස්සා. කාශස්ස ගෙද උඬං ජීවිතපරියාදතා න නං දක්ඛිනති දෙවමනුස්සා'ති.

150. එවං චුතො අයස්මා ආනිකො භගවතං එතදවොච: 'අච්ඡරියං භතො, අබ්බුතං භතො, කො නාමායං භතො ධම්මපරියායො?'ති

“තස්මාතින තං ආනිකො ඉමං ධම්මපරියායං අත්ථජාලනති'පි නං ධාරෙති. ධම්මජාලනති'පි නං ධාරෙති. බ්‍රහ්මජාලනති'පි නං ධාරෙති. දිට්ඨිජාලනති'පි නං ධාරෙති. අනුත්තරො සබ්බාමපිජයො'ති'පි නං ධාරෙති”ති.

ඉදමවොච භගවා. අත්තමනා තෙ භික්ඛු භගවතො භාසිතං අභිනික්ඛති.

ඉමස්මිං ච පන වෙය්‍යාකරණස්මිං භඤ්ඤාමාණෙ දසසහස්සි ලොකධාතු අකමපිත්ථාති.

බ්‍රහ්මජාලසූත්තං නිට්ඨිතං පඨමං.

සාමකැරැල්ල ප්‍රකාශනය

1. එවං මෙ සුතං. එකං සමයං හගවා රාජගහෙ විහරති ජීවකස්ස කොමාරගම්බස්ස අමබවතෙ මහතා භික්ඛුසංඝෙකත සද්ධිං අභිසංකෙලසෙති භික්ඛුසතෙති. තෙන ඛො පන සමයෙන රාජා මාගධො අජාතසතභු වෙදෙහිපුතො; තදහුපොසථෙ පණණරසෙ කොමුදියා වාදුමාසිනියා පුණණාය පුණණමාය රතතියා රාජාමච්චපරිවුතො උපරිපාසාදවරගතො නිසින්නො හොති. අථ ඛො රාජා මාගධො අජාතසතභු වෙදෙහිපුතො; තදහුපොසථෙ උදානං උදානෙසි:

“රමණියා වත හො දෙසිතා රතති, අභිරුපා වත හො දෙසිතා රතති, දස්සනියා වත හො දෙසිතා රතති, පාසාදිකා වත හො දෙසිතා රතති, ලක්ඛකො වත හො දෙසිතා රතති. කතභු බවජ් සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා පසිරුපාසකොපම සන්නො පසිරුපාසකො විතතං පසිදෙය්‍යා!”ති

2. එවං වුතෙත අකුකුතරො රාජාමච්චො රාජානං මාගධං අජාතසතභුං වෙදෙහිපුතතං එතදවොච: ‘අයං දෙව පුරණො කස්සපො සබ්බි වෙච ගණී ව ගණාවරියො ව ඤාතො යසස්සි තිත්ථංකරො¹ සාධුසම්මතො බහුජනස්ස රතතඤ්ඤා විරපබ්බජිතො අභිගතො වයො අනුපාතො. තං දෙවො පුරණං කස්සපං පසිරුපාසකභු. අපොචනාම දෙවස්ස පුරණං කස්සපං පසිරුපාසකො විතතං පසිදෙය්‍යා’ති. එවං වුතෙත රාජා මාගධො අජාතසතභු වෙදෙහිපුතො; තුණති අහොසි.

3. අකුකුතරො‘පි ඛො රාජාමච්චො රාජානං මාගධං අජාතසතභුං වෙදෙහිපුතතං එතදවොච: ‘අයං දෙව මක්ඛලී ගොසාලො සබ්බි වෙච ගණී ව ගණාවරියො ව ඤාතො යසස්සි තිත්ථංකරො සාධුසම්මතො බහුජනස්ස රතතඤ්ඤා විරපබ්බජිතො අභිගතො වයො අනුපාතො. තං දෙවො මක්ඛලී ගොසාලං පසිරුපාසකභු. අපොචනාම දෙවස්ස මක්ඛලී ගොසාලං පසිරුපාසකො විතතං පසිදෙය්‍යා’ති. එවං වුතෙත රාජා මාගධො අජාතසතභු තුණති අහොසි.

4. අඤ්ඤාතරො 'පි ඛො රාජාමච්චො රාජානං මාගධං අජාතසත්තං වෙදෙහිපුත්තං එතදථොච්චි: 'අයං දෙව අජීතො කෙසකම්බලො සඛිති වෙච ගණී ව ගණාවරිගො ව ඤාතො යසස්සි තිත්ථංකරො සාධුසම්මතො ඛත්තඤ්ඤා චිරපබ්බජිතො අභිගතො වයො අනුපාතො. තං දෙවො අජිතං කෙසකම්බලං පසිරුපාසතු. අපොචනාම දෙවස්ස අජිතං කෙසකම්බලං පසිරුපාසතො චිත්තං පසිදෙය්‍යා'ති. එවං වුත්තෙ රාජා මාගධො අජාතසත්තං වෙදෙහිපුත්තො තුණ්හි අහොසි.

5. අඤ්ඤාතරො 'පි ඛො රාජාමච්චො රාජානං මාගධං අජාතසත්තං වෙදෙහිපුත්තං එතදථොච්චි: 'අයං දෙව සඤ්ඤා කම්බායනො¹ සඛිති වෙච ගණී ව ගණාවරිගො ව ඤාතො යසස්සි තිත්ථංකරො සාධුසම්මතො ඛත්තඤ්ඤා චිරපබ්බජිතො අභිගතො වයො අනුපාතො. තං දෙවො පකුඩං කම්බායනං පසිරුපාසතු. අපොචනාම දෙවස්ස පකුඩං කම්බායනං පසිරුපාසතො චිත්තං පසිදෙය්‍යා'ති. එවං වුත්තෙ රාජා මාගධො අජාතසත්තං වෙදෙහිපුත්තො තුණ්හි අහොසි.

6. අඤ්ඤාතරො 'පි ඛො රාජාමච්චො රාජානං මාගධං අජාතසත්තං වෙදෙහිපුත්තං එතදථොච්චි: 'අයං දෙව සඤ්ඤා ඛෙලුච්චුත්තො සඛිති වෙච ගණී ව ගණාවරිගො ව ඤාතො යසස්සි තිත්ථංකරො සාධුසම්මතො ඛත්තඤ්ඤා චිරපබ්බජිතො අභිගතො වයො අනුපාතො. තං දෙවො සඤ්ඤා ඛෙලුච්චුත්තං පසිරුපාසතු. අපොචනාම දෙවස්ස සඤ්ඤා ඛෙලුච්චුත්තං පසිරුපාසතො චිත්තං පසිදෙය්‍යා'ති. එවං වුත්තෙ රාජා මාගධො අජාතසත්තං වෙදෙහිපුත්තො තුණ්හි අහොසි.

7. අඤ්ඤාතරො 'පි ඛො රාජාමච්චො රාජානං මාගධං අජාතසත්තං වෙදෙහිපුත්තං එතදථොච්චි: 'අයං දෙව තිගණේයා නාතපුත්තො සඛිති වෙච ගණී ව ගණාවරිගො ව ඤාතො යසස්සි තිත්ථංකරො සාධුසම්මතො ඛත්තඤ්ඤා චිරපබ්බජිතො අභිගතො වයො අනුපාතො. තං දෙවො තිගණේයා නාතපුත්තං පසිරුපාසතු. අපොචනාම දෙවස්ස තිගණේයා නාතපුත්තං පසිරුපාසතො චිත්තං පසිදෙය්‍යා'ති. එවං වුත්තෙ රාජා මාගධො අජාතසත්තං වෙදෙහිපුත්තො තුණ්හි අහොසි.

8. තෙන ඛො පන සම්මෙත ජීවිකො කොමාරහච්චො රඤ්ඤා මාගධස්ස අජාතසත්තස්ස වෙදෙහිපුත්තස්ස අවිදුරෙ තුණ්හිභුතො නිසින්නො හොති. අථ ඛො රාජා මාගධො අජාතසත්තං වෙදෙහිපුත්තො ජීවිකං කොමාරහච්චො එතදථොච්චි: 'නිං පන සම්ම ජීවක කිං තුණ්හි?'ති

11. අථ ඛො රාජා මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුතො යාවතිකා නාගස්ස භූමි නාගෙන හත්ථා නාගා පච්චොරොගිත්ථා පතතිකො 'ව යෙන මණ්ඩලමාලස්ස ආරං තෙත්ථපසඛකම්. උපසඛකම්ථා ජීවකං කොමාරභවිං එතදවොච; කහං පත සමම ජීවක හගවා'ති.

“එසො මහාරාජ හගවා. එසො මහාරාජ හගවා මජ්ඣිමං ඵමං තිස්සාය පුරන්ධාභිමුඛො නිසින්නො පුරක්කතො භික්ඛුසඛසස්සා”ති.

12. අථ ඛො රාජා මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුතො යෙන හගවා තෙත්ථපසඛකම්. උපසඛකම්ථා එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං සිත්තං ඛො රාජා මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුතො තුණ්හිගුතං තුණ්හිගුතං භික්ඛුසඛසං අනුච්ඡොකෙත්ථා රහදම්ච විපසන්නං, උදුනං උදුනෙසි: ‘ඉමිනා මෙ උපසමෙන උදුසිහපඤ්ඤා¹ කුමාරො සමන්තාගතො භොතු යෙනෙතරහි උපසමෙන භික්ඛුසඛසං සමන්තාගතො’ති.

“අගමා ඛො තිං මහාරාජ යථාපෙමං”ති ?

“පිත්තං මෙ හන්ත උදුසිහපඤ්ඤා¹ කුමාරො. ඉමිනා මෙ හන්ත උපසමෙන උදුසිහපඤ්ඤා¹ කුමාරො සමන්තාගතො භොතු යෙනෙතරහි උපසමෙන භික්ඛුසඛසං සමන්තාගතො”ති.

13. අථ ඛො රාජා මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුතො හගවන්තං අභිවාදෙත්ථා භික්ඛුසඛසස්ස අඤ්ඤාලිපණ්ණාමෙත්ථා එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො රාජා මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුතො හගවන්තං එතදවොච: “පුච්ඡෙය්‍යාමිහං හන්ත හගවන්තං කිඤ්චිදෙව දෙසං, සචෙ මෙ හගවා ඕකාසං කරොති පඤ්ඤාස්ස වෙය්‍යාකරණංයා”ති.

“පුච්ඡ මහාරාජ යදුකඛිසි”ති.

14. “යථා හු ඛො ඉමාති හන්ත පුට්ඨිප්පායත්තාති සෙය්‍යපීදං²; හන්තරොහා අස්සාරොහා රපිකා ධනුස්සාහා³ වෙලකා වලඤා පිණ්ඩදායකා⁴ උක්ඛා රාජපුත්තා පක්ඛඤ්ඤො මහානාගා සුරා වම්මයොධිනො දසක-පුත්තා⁵ ආලාපිකා⁶ කපාකා නාභාපකා⁷ සුදු⁸ මාලාකාරා⁹ රජකා පෙසකාරා තලකාරා¹⁰ කුම්භකාරා ගණකා මුග්ගිකා, යාති වා පනඤ්ඤාති¹¹ පි එවංගතිකාති¹¹ පුට්ඨිප්පායත්තාති, තෙ දිට්ඨිච ධම්මෙ සඤ්චිට්ඨිකං සිප්පඵලං උපජීවන්ති. තෙ තෙත අත්තානං සුඛෙත්ති පිනෙත්ති.¹² මාතාපිතරො සුඛෙත්ති පිනෙත්ති. පුත්තදරං සුඛෙත්ති පිනෙත්ති. මිත්තාමච්චෙ සුඛෙත්ති පිනෙත්ති. සමණෙසු බ්‍රාහ්මණෙසු¹³ උග්ගහිකං දක්ඛිණං පට්ඨාපෙත්ති¹⁴ සොවහිකං සුඛට්ඨාකං සග්ගසංවත්තතිකං. සක්කා හු ඛො හන්ත එවමෙව¹⁵ දිට්ඨිච ධම්මෙ සඤ්චිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පඤ්ඤාපෙදුත්ති”¹⁶

1. උදුසිහපඤ්ඤා, කෙසුථි.	2. සෙය්‍යපීදං, මජ්ඣ.	3. ධනුස්සාහා, සිත්ථි.
4. උදුසිකා, සිත්ථි.	දසක PTS.	5. දසිකා, මජ්ඣ.
6. ආලාපිකා, සිත්ථි.	7. නාභාපකා, මජ්ඣ.	8. නාභාපිකා, සස.
8. සුරා, මජ්ඣ.	9. මාල, මජ්ඣ.	10. නාල, සස.
11. ගතාති, සි. I.	12. පිත්තෙත්ති, මජ්ඣ.	පිණ්ඩෙත්ති, සස. (භක්ඛිත්ථ)
13. භමණ්ණායමණෙසු, සි. I. සිත්ථි.	14. පට්ඨා, සි. I.	15. එවමෙව, (කප්ථි.)
16. පඤ්ඤාපෙදුත්ති, සි. I.		

15. “අභිජානාසි නො නිං මහාරාජ ඉමං උඤ්ඤං අඤ්ඤා සමණ-
 ව්‍යාභණෙ පුච්ඡිතා”ති.

“අභිජානාමහං හනෙන ඉමං උඤ්ඤං අඤ්ඤා සමණව්‍යාභණෙ
 පුච්ඡිතා”ති.

“යථාකථං පන තෙ මහාරාජ බ්‍යාකරිංසු, සචෙ තෙ අගරු භාසස්සු”ති

“න ඛො මෙ හනෙන ගරු යථස්ස භගවා වා නිසින්නො භගවන්ත-
 රුථො වා” ති. “තෙන ගි මහාරාජ භාසස්සු”ති.

16. “එකමිදුහං හනෙන සමයං යෙන පුරණො කස්සපො
 තෙත්තපසඛකමිං. උපසඛකමිනිං පුරණෙන කස්සපෙන සද්ධිං සමමාදිං.
 සමමාදතිං කථං සාරාණීයං විනිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදිං. එකමන්තං
 නිසින්නො ඛො අහං හනෙන පුරණං කස්සපං එතදවොචං: යථා හු
 ඛො ඉමාති නො කස්සප පුත්‍රසිප්පායනනාති සෙය්‍යපිදං හත්ථාරොහා
 -පෙ- යාති වා පනඤ්ඤාති¹ පි එවංගතිකාති පුත්‍රසිප්පායනනාති. තෙ
 දිට්ඨෙව ධම්මෙ සන්ධිට්ඨිකං සිප්පඵලං උපජ්චනති. තෙ තෙන අත්තානං
 පුබ්බෙනති පිනෙනති මාතාපිතරො පුබ්බෙනති පිනෙනති පුත්තදුරං
 පුබ්බෙනති පිනෙනති මිත්තාමචෙව පුබ්බෙනති පිනෙනති සමණෙසු
 ව්‍යාභණෙසු උග්ගහතිකං දක්ඛිණං පතිට්ඨාපෙනති සොවැසිකං පුබ්ච්චාකං
 සග්ගසංවත්තනිකං. සකකා හු ඛො හො කස්සප එවමෙව දිට්ඨෙව ධම්මෙ
 සන්ධිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං උඤ්ඤාපෙත්තුනති.

17. එවං වුත්තෙ නනෙන පුරණො කස්සපො මං එතදවොච: කරොතො
 ඛො මහාරාජ කාරයතො ජිඤ්ඤතො ඡේද්‍යපයතො පචතො පාවයතො
 සොවයතො සොවාපයතො කිලමයතො¹ කිලමාපයතො එඤ්ඤතො
 එඤ්ඤපයතො පාණමතිපාතයතො අදින්නං ආදියතො සන්ධිං ජිඤ්ඤතො
 නිලොපං හරතො එකාගාරිකං කරොතො පරිපජ්ඣෙති ධම්මෙ පරදුරං
 ගච්ඡතො මුසා හණතො කරොතො න කරියති පාපං. මුරපරියන්තෙන
 චෙ² පි වකෙකන යො ඉමස්සා පඨවියා³ පාණෙ එකමංසබලං
 එකමංසපුඤ්ඤං කරෙය්‍ය, නත්ති තතොතිදුහං පාපං, නත්තිපාපස්ස ආගමො.
 දක්ඛිණඤ්ඤා³ පි ගඛිතාය³ තීරං ගච්ඡෙය්‍ය හනන්නො ඝාතෙන්නො
 ජිඤ්ඤතො ඡේද්‍යපෙන්නො පචන්නො පාවෙන්නො, නත්ති තතො තිදුහං
 පාපං, නත්ති පාපස්ස ආගමො. උත්තරඤ්ඤා³ පි ගඛිතාය³ තීරං ගච්ඡෙය්‍ය
 දදන්නො දුපෙන්නො යජන්නො යජාපෙන්නො, නත්ති තතො තිදුහං
 පුඤ්ඤං, නත්ති පුඤ්ඤස්ස ආගමො. දුතෙන දමෙත සංයමෙන සචච්චජ්‍යෙත
 නත්ති පුඤ්ඤං නත්ති පුඤ්ඤස්ස ආගමො³ ති.

1. කිලමයො, කෙසුචි.

2. කරතො එඤ්ඤො, PTS.

3. ගංගාරි, PTS.

ඉත්ථං ඛො මෙ භනෙත පුරණො¹ කස්සපො සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුට්ඨො සමානො අකිරියං බ්‍යාකාසි.²

සෙය්‍යථාපි භනෙත අම්බං වා පුට්ඨො ලබ්බජං බ්‍යාකරෙය්‍ය³ ලබ්බජං වා පුට්ඨො අම්බං බ්‍යාකරෙය්‍ය⁴, එවමෙව ඛො මෙ භනෙත පුරණො¹ කස්සපො සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුට්ඨො සමානො අකිරියං බ්‍යාකාසි.²

තස්ස මග්ගං භනෙත එතද්දහොසි: ‘කථං හි තාම මාදිසො සමණං වා මුහම්මං වා විජ්ඣෙ වසන්තං අපසාදෙනබ්බං මඤ්ඤය්‍යා’ති. සො ඛො අහං භනෙත පුරණස්ස කස්සපස්ස භාසිතං නෙව අභිනන්දිං තප්පටිකෙකාසිං.³ අතභිතන්දිචා අප්පටිකෙකාසිචා අතත්තමනො අතත්තමත්තවාචං අතිච්ඡාරෙඤා තමෙව වාචං අනුග්ගණන්තො⁴ අතිකුල්පන්තො⁵ උට්ඨායාසනා පකකාමිං.⁶

18. එකමිදුහං භනෙත සමයං යෙන මකඛලී ගොසාලො තෙතූප-සංකමිං. උපසංකමිචා මකඛලීනා ගොසාලෙන⁷ සද්ධිං සමෙමාදිං. සමෙමාදනීයං කථං සාරාණීයං⁸ විතීසාරෙඤා එකමන්තං තිසිදිං. එකමන්තං තිසින්නො ඛො අහං භනෙත මකඛලී ගොසාලං⁹ එතද්දොචං.¹⁰ ‘යථා භු ඛො ඉමානි හො ගොසාල පුප්පිප්පායත්තානි සෙය්‍යපීදං: හත්ථාරොහා -පෙ- සකකාභු ඛො හො ගොසාල එවමෙව දිට්ඨොව ඛමෙම සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පඤ්ඤපෙතුනති.

19. එවං වුත්තෙත භනෙත මකඛලී ගොසාලො මං එතද්දොචා: ‘තඤ්ඤ මහාරාජ හෙතු තත්ථි පච්චයො සත්තානං සංකිලෙසාය. අහෙතු අප්පච්චයා සත්තා සංකිලිස්සන්ති. තත්ථි හෙතු තඤ්ඤ පච්චයො සත්තානං විපුද්ධියා. අහෙතු අප්පච්චයා සත්තා විපුජ්ඣන්ති. තඤ්ඤ අත්තකාරෙ තත්ථි පරකාරෙ තත්ථි පුරිසකාරෙ තත්ථි බලං තත්ථි චිරියං තත්ථි පුරිසථාමො තත්ථි පුරිසපරකකමො. සබ්බෙ සත්තා සබ්බෙ පාණා සබ්බෙ භූතා සබ්බෙ ජීවා අවසා අබලා අචිරියා තිසතිසඛගතිභාවපරිණතා ඡසෙසවාහිජාතිසු පුබ්බකං පටිසංචෙදෙනති.

වුද්දස ඛො පතිමානි යොනිපාමුඛසතසහස්සානි සට්ඨි ව සතානි ඡ ව සතානි, පඤ්ච ව කමමුතො සතානි, පඤ්ච ව කමමානි, තිණි ව කමමානි, කමෙම ව අබ්බිකමෙම ව.

1 පුරාණො, මජ්ඣ.

2 වා, PTS.

3. තප්පටිකෙකාසිං, PTS.

4. අනුගණනා, PTS

5. අතිකුල්පන්තො, මජ්ඣ. භ්‍යා.

6 පකකාමිං, මජ්ඣ.

7. මකඛලීගොසාලෙන, PTS.

8. සාරාණීයං, මජ්ඣ.

9. මකඛලීගොසාලා, PTS.

10. එතද්දොචා, PTS.

11. පඤ්ඤපෙත්ති PTS.

චුට්ඨි ටට්ඨදා, චුට්ඨිනනරකපො, ජලභිජාතියො, අට්ඨ පුරිස-
භූමිතො, එකුනටඤ්ඤස ආජිවකසතෙ, එකුනපඤ්ඤස පරිබොජකසතෙ,
එකුනටඤ්ඤස නාගාවාසසතෙ, ඵෙස ඉන්ද්‍රියසතෙ, තිංස නිරසසතෙ,
ජතතිංස රජොධාතුතො, සත්ත සඤ්ඤිගඛො, සත්ත අසඤ්ඤිගඛො, සත්ත
නිගණ්ඨිගඛො, සත්ත දෙවො, සත්ත මානුසො, සත්ත පෙසාවො, සත්ත සරා,
සත්ත පට්ඨවා, සත්ත පට්ඨවසතාති, සත්ත පටාතා, සත්ත පටාතසතාති,
සත්ත සුරිනා, සත්ත සුරිනසතාති, චූළාසිති මහාකපපුතො සතසගඤ්ඤාති
යාති බාලෙ ච පණ්ණිතෙ ව සකාපිචා සංසරිතා දුක්ඛස්සන්තං කරිස්සන්ති.

තත්ත තත්ථි ඉමිනාහං සිලෙන වා වතෙන වා තපෙන වා
බ්‍රහ්මචරියෙන වා අපරිපක්ඛං වා කම්මං පරිපාවෙස්සාමිති පරිපක්ඛං වා
කම්මං චුස්ස චුස්ස බ්‍යන්ති කරිස්සාමිති තෙවං තත්ථි. දෙණමිතෙ පුබ්බකෙඛ
පරියන්තකතෙ. සංසාරෙ තත්ථි භායනවිබ්ඝිනෙ, තත්ථි උක්ඛංසාවකංසෙ.
සෙය්‍යථාපි නාම සුත්තගුලෙ බින්නෙ නිබ්බසියමානතෙව පලෙති, එවමෙව
බාලෙ ව පණ්ණිතෙ ව සකාපිචා සංසරිතා දුක්ඛස්සන්තං කරිස්සන්ති.

ඉදං ඛො මෙ භනෙත මක්ඛලී ගොසාලො සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං
පුට්ඨො සමානො සංසාරපුද්ධිං බ්‍යාකාසි. සෙය්‍යථාපි භනෙත අමං වා
පුට්ඨො ලබ්බජං බ්‍යාකරෙය්‍ය, ලබ්බජං වා පුට්ඨො අමං බ්‍යාකරෙය්‍ය,
එවමෙව ඛො මෙ භනෙත මක්ඛලී ගොසාලො සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං
පුට්ඨො සමානො සංසාරපුද්ධිං බ්‍යාකාසි. තස්ස මස්ස භනෙත එතදහොසි:
කථං හි නාම මාදිසො සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා විජිතෙ වසන්තං අපසා-
දෙතබ්බං මඤ්ඤෙය්‍යාති. සො ඛො අහං භනෙත මක්ඛලීස්ස ගොසාලස්ස
භාසිතං තෙව අභිනන්දිං නප්පටිකෙකාසිං. අනභිනන්දිචා අප්පටිකෙකාසිචා
අතත්තමනො අතත්තමනවාචං අනිවර්තරොති තමෙව වාචං අනුක්කණ්ණ-
නෙතො අතිකුජ්ඣෙතො උට්ඨායාසතා පක්ඛාමිං.

20. එකමදහං භනෙත සමයං යෙන අජිතො කෙසකම්මලො¹
තෙත්‍රපසිඛමිං. උපසිඛමිතිං අජිතෙත කෙසකම්මලෙන² සද්ධිං සමමොදිං.
සමමොදනීයං කථං සාරාණීයං³ ඵිතිසාරොති එකමන්තං නිසීදිං. එකමන්තං
නිසීන්නො ඛො අහං භනෙත අජිතං කෙසකම්මලං⁴ එතදවොචො⁵ 'යථා නු
ඛො ඉමාති ගො අජිත පුට්ඨිප්පායතනාති සෙය්‍යපීදං⁶ හත්ථාරොහා-
-පෙ- සක්ඛා නු ඛො තො අජිත' එවමෙව දිට්ඨිව ධම්මෙ සන්දිට්ඨිකං
සාමඤ්ඤඵලං ටඤ්ඤපෙකුන්ති?'⁸.

1. කෙසකම්මලී, කත්ථි.

2. කෙසකම්මලීතා, කත්ථි

3. සාරණීයං, මජ්ඣං.

4. කෙසකම්මලී, කත්ථි

5. එතදවොච, කත්ථි

6. සෙය්‍යපීදං, මජ්ඣං.

7. ඛො අජිතො, කත්ථි

8. ටඤ්ඤපෙකුති, මජ්ඣං.

එවං වුත්තෙ භනන්ත අජිතො කෙසකම්බලො¹ මං එතදවොච: “නත්ථි මහාරාජ දින්නං, නත්ථි සිට්ඨං, නත්ථි හුතං, නත්ථි සුකට්ඨකකවානං කම්මානං ඵලං විපාකො, තත්ථි අයං ලොකො, නත්ථි පරො² ලොකො, නත්ථි මාතා, තත්ථි පිතා, නත්ථි සත්තා ඔපපාතිකා, තත්ථි ලොකෙ සමණ්ණාභමණා සම්මඤ්ඤා³ සම්මාපට්ඨනතා යෙ ඉමඤ්ඤ ලොකං පරඤ්ඤ ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පථෙදෙනති. වාතුමමහාභුතිකො අයං පුරිසො යද්ද කාලං කරොති, පඨවී පඨවිකායං අනුපෙති අනුපගච්ඡති. ආතරා ආපොකායං අනුපෙති අනුපගච්ඡති. තෙජෝ තෙජොකායං අනුපෙති අනුපගච්ඡති. වායො වායොකායං අනුපෙති අනුපගච්ඡති. ආකාසං ඉන්ද්‍රියානි සංකමන්ති. ආසන්ධිපඤ්ඤා පුරිසා මහං ආදාය ගච්ඡන්ති. යාව ආලහනා පදානි පඤ්ඤායන්ති. කාපොතකානි අට්ඨති භවන්ති. භස්මන්තා ආහුතිසො. දන්තපඤ්ඤාතං යද්දිදං දුතං, තෙසං තුවච්ඡං මුසා විලාපො යෙ කෙචි අත්ථිකවාදං වදන්ති. බාලෙ ච පණ්ණිතෙ ච කායස්ස හෙදා උච්ඡ්ඡන්ති විතස්සන්ති න භොන්ති පරමමරණා”ති.

ඉතං ඛො මෙ භනන්ත අජිතො කෙසකම්බලො සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුට්ඨං සමානො උචෙත්ථං බ්‍යාකාසි. සෙය්‍යථාපි භනන්ත අඞ්ඞං වා පුට්ඨං ලබුජං බ්‍යාකරෙය්‍ය, ලබුජං වා පුට්ඨං අඞ්ඞං බ්‍යාකරෙය්‍ය, එවමෙව ඛො භනන්ත අජිතො කෙසකම්බලො සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුට්ඨං සමානො උචෙත්ථං බ්‍යාකාසි.

තස්ස මය්‍යං භනන්ත එතදහෙසි: ‘කථං හි නාම මාදිසො සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා විජ්ඣෙව වසන්තං අපසාදෙනබ්බං මඤ්ඤාය්‍යා’ ති සො ඛො අහං භනන්ත අජිතස්ස කෙසකම්බලස්ස භාසිතං තෙව අතිතන්දිං නප්පට්ඨි-කෙකාසිං. අතභිනන්දිත්වා අප්පට්ඨකකාසිත්වා අනත්තමනො අනත්තමනවාචං අතිව්ජාරෙත්වා තමෙව වාචං අනුග්‍රහණභනන්තා අතිකුල්පන්තො උට්ඨායාසතා පකකාමිං.

1. කෙසකම්බලි, PTS.

2. පරලොකො, කප්ඵි.

3. සමග්ගතා, සමග්ගගතා, මජ්ඣං.

21. එකමිදුනං භනන්ත සමයං යෙන පකුට්ඨො කම්මායනො තෙනුපසඞ්කමිං. උපසඞ්කමිත්වා පකුට්ඨෙන කම්මායනෙන සද්ධිං සමමොදිං. සමමොදනීයං කථං සාරාණීයං චිතිසාරෙතො එකමන්තං නිසිදිං. එකමන්තං නිසින්නො ඛො අභං භනන්ත පකුට්ඨං කම්මායනං එතදවොචං: යථා නු ඛො ඉමානි භො කම්මායන පුට්ඨිසායතනානි, සෙය්‍යපීදං: හත්ථාඤ්ඤා-පෙ- සක්කා නු ඛො භො කම්මායන එවමෙව දිට්ඨෙව ධර්මෙව සන්දිට්ඨිකං සාමිඤ්ඤඵලං පඤ්ඤපෙතු ? නති.

එවං වුත්තෙ භනන්ත පකුට්ඨො කම්මායනො මං එතදවොච: “සත්තිමෙ මහාරුජ කාසා අකථා අකථවිධා අනිමිත්තා අනිමිත්තා වඤ්ඤා කුට්ටස්ස එසිකට්ඨාසිට්ඨිතා. තෙ න ඉඤ්ජනති, න විපරිණමනති, න අඤ්ඤමඤ්ඤං ව්‍යාඛාමෙහති, නාලං අඤ්ඤමඤ්ඤං සුඛාය වා දුක්ඛාය වා සුඛදුක්ඛාය වා. කතමෙ සත්ත? පඨවිකායො ආරොකායො තෙජජාකායො වායොකායො සුඛෙ දුක්ඛෙ ජීවෙ සත්තමෙ. ඉමෙ සත්ත කායා අකථා අකථවිධා අනිමිත්තා අනිමිත්තා වඤ්ඤා කුට්ටස්ස එසිකට්ඨාසිට්ඨිතා. තෙ න ඉඤ්ජනති, න විපරිණමනති, න අඤ්ඤමඤ්ඤං ව්‍යාඛාමෙහති, නාලං අඤ්ඤමඤ්ඤං සුඛාය වා දුක්ඛාය වා සුඛදුක්ඛාය වා. තත්ථ නත්ති භනන්තා වා ඤාතො වා සොතො වා සාවේතො වා විඤ්ඤාතො වා විඤ්ඤපෙතො වා. යො’පි තිණේහන සමන්ත සිසං ජීඤ්ඤි, ත කොචි කඤ්චි ජීවිතා වොරොපෙති. සත්තන්තං යෙව කායානමන්තරෙත සත්ථං විවරමනුපතති”ති.

ඉත්ථං ඛො මෙ භනන්ත පකුට්ඨො කම්මායනො සන්දිට්ඨිකං සාමිඤ්ඤඵලං පුට්ඨො සමානො අඤ්ඤෙත අඤ්ඤං ඛ්‍යාකාසි. සෙය්‍යථාපි භනන්ත අමිං වා පුට්ඨො ලමුජං ඛ්‍යාකරෙය්‍ය, ලමුජං වා පුට්ඨො අමිං ඛ්‍යාකරෙය්‍ය, එවමෙව ඛො මෙ භනන්ත පකුට්ඨො කම්මායනො සන්දිට්ඨිකං සාමිඤ්ඤඵලං පුට්ඨො සමානො අඤ්ඤෙත අඤ්ඤං ඛ්‍යාකාසි.

තස්ස මග්ගං භනන්ත එතදහොසි: කථං හි තාම මාදිසො සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා චිත්තෙ වසන්තං අපසාදෙතබ්බං මඤ්ඤෙය්‍යා? “ති. යො ඛො අභං භනන්ත පකුට්ඨස්ස කම්මායනස්ස භාසිතං තෙව අභිතන්දිං. තප්පට්ඨිකොසිං. අනභිතන්දිත්වා අප්පට්ඨිකොසිත්වා අනත්තමනො අනත්තමනවාචං අනිච්ඡාරෙතො තමෙව වාචං අනුග්ගණන්තො අතිකඤ්ඤානො උට්ඨා-යාසනා පසක්කමිං.

22. එකමිදුනං භනන්ත සමයං යෙන නිගණේයො නාතපුත්තො තෙනුපසඞ්කමිං. උපසඞ්කමිත්වා නිගණේයෙන නාතපුත්තෙන සද්ධිං සමමොදිං. සමමොදනීයං කථං සාරාණීයං චිතිසාරෙතො එකමන්තං නිසිදිං. එකමන්තං නිසින්නො ඛො අභං භනන්ත නිගණේයො නාතපුත්තං එතදවොචං:

“යථා ණු බො ඉමානි හො අග්ගිවෙස්සන පුථුසිප්පායතනානි, සෙය්‍යපීදං: හත්ථාරොහා -පෙ- සකකා ණු බො හො අග්ගිවෙස්සන ඵලමෙවං දිවෙඨව ඛමෙම සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පඤ්ඤාපෙතු” ? නති

ඵලං වුතෙන භනෙන නිගණ්ඨො නාතපුතෙනා මං ඵතදවොච: “ඉඛ මහාරාජ නිගණ්ඨො වාදුයාමසංවරසංවුතො හොති. කථඤ්ච මහාරාජ නිගණ්ඨො වාදුයාමසංවරසංවුතො හොති? ඉඛ මහාරාජ නිගණ්ඨො සබ්බවාරිවාරිතො ව හොති, සබ්බවාරිසුතො ව, සබ්බවාරිබුතො ව, සබ්බ-වාරිපුට්ඨො ව. ඵලං බො මහාරාජ නිගණ්ඨො වාදුයාමසංවරසංවුතො හොති. යතො බො මහාරාජ නිගණ්ඨො ඵලං වාදුයාමසංවරසංවුතො හොති, අයං වුච්චති මහාරාජ නිගණ්ඨො ගතතෙනා ව යතතෙනා ව සිතතෙනා වා” ති.

ඉත්ථං බො මෙ භනෙන නිගණ්ඨො නාතපුතෙනා සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුට්ඨො සමානො වාදුයාමසංවරං ඛ්‍යාකාසි. සෙය්‍යථාපි භනෙන අම්බං වා පුට්ඨො ලබුජං ඛ්‍යාකරෙය්‍ය, ලබුජං වා පුට්ඨො අම්බං ඛ්‍යාකරෙය්‍ය, ඵලමෙව බො භනෙන නිගණ්ඨො නාතපුතෙනා සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුට්ඨො සමානො වාදුයාමසංවරං ඛ්‍යාකාසි.

තස්ස මග්ගං භනෙන ඵතදහොසි: කථං ති නාම මාදිසො සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා විජ්ඣෙ වසනනං අපසාදෙතබ්බං මඤ්ඤෙය්‍යා? ‘ති. සො බො අහං භනෙන නිගණ්ඨස්ස නාතපුතස්ස භාසිතං තෙව අභිනන්දිං. තප්පට්ඨෙකාසිං. අනභිනන්දිනා අප්පට්ඨෙකාසිනා අනත්තමනො අනත්ත-මතවාචං අනිවජ්ජරෙත්වා තමෙව වාචං අනුග්‍රහණභනෙනා අනිකඤ්ඤාජනෙනා උට්ඨායාසනා පකකාමිං.

23. ඵකමදුහං භනෙන සමයං යෙන සඤ්ඤයො ඛෙලට්ඨිපුතෙය්‍යා¹ තෙනුපසඛකමිං. උපසඛකමිනා සඤ්ඤයෙන ඛෙලට්ඨිපුතෙනන සද්ධිං සමෙමාදිං. සමෙමාදනියං කථං සාරාණීයං විනිසාරෙත්වා ඵකමනනං නිසිදිං. ඵකමනනං නිසිතෙනා බො අහං භනෙන සඤ්ඤයං ඛෙලට්ඨිපුතනං ඵතදවොචං: “යථා ණු බො ඉමානි හො සඤ්ඤ පුථුසිප්පායතනානි, සෙය්‍යපීදං - හත්ථාරොහා -පෙ- සකකා ණු බො හො සඤ්ඤ ඵලමෙව දිවෙඨව ඛමෙම සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පඤ්ඤාපෙතු” ? නති

1. පුට්ඨො, PTS. පුඨො (පෙජනමාගමි).

2. ඛෙලට්ඨිපුතෙය්‍යා, කප්ථි.

එවං වුත්තෙ භනෙත සඤ්ඤායො බෙලට්ඨිපුත්තො මං එතදවොච: 'අභි පරො ලොකො?'ති ඉති වෙ මං පුච්ඡති, 'අභි පරො ලොකො'ති ඉති වෙ මෙ අස්ස, 'අභි පරො ලොකො'ති ඉති තෙ නං ඛ්‍යාකරෙය්‍යං. එවන්ති'පි මෙ තො. තථා'ති'පි මෙ තො. අඤ්ඤථා'ති'පි මෙ තො. තො 'ති'පි මෙ තො. තො තො 'ති'පි මෙ තො. 'නභි පරො ලොකො'ති -පෙ- 'අභි ච නභි ච පරොලොකො?' -පෙ- 'නෙවනි න නභි පරො ලොකො' -පෙ- 'අභි සත්තා ඔපපාතිකා?' -පෙ- 'නභි සත්තා ඔපපාතිකා?' -පෙ- 'අභි ච නභි ච සත්තා ඔපපාතිකා?' -පෙ- 'නෙවනි න නභි සත්තා ඔපපාතිකා?' -පෙ- 'අභි සුකට්ඨකකථානං කම්මානං ඵලං විපාකො?' -පෙ- 'නභි සුකට්ඨකකථානං කම්මානං ඵලං විපාකො?' -පෙ- 'අභි ච නභි ච සුකට්ඨකකථානං කම්මානං ඵලං විපාකො?' -පෙ- 'නෙවනි න නභි සුකට්ඨකකථානං කම්මානං ඵලං විපාකො?' -පෙ- 'හොති තථාගතො පරමමරණො?' -පෙ- 'ත හොති තථාගතො පරමමරණො?' -පෙ- 'හොති ච න හොති ච තථාගතො පරමමරණො?' -පෙ- 'නෙව හොති න ත හොති තථාගතො පරමමරණො?' ති ඉති වෙ මං පුච්ඡති, 'නෙව හොති න ත හොති තථාගතො පරමමරණො'ති ඉති වෙ මෙ අස්ස, 'නෙව හොති න ත හොති තථාගතො පරමමරණො'ති ඉති තෙ නං ඛ්‍යාකරෙය්‍යං. එවන්ති'පි මෙ තො. තථා'ති'පි මෙ තො. අඤ්ඤථා'ති'පි මෙ තො. තො'ති'පි මෙ තො. තො තො'ති'පි මෙ තො'ති.

ඉදං බො මෙ භනෙත සඤ්ඤායො බෙලට්ඨිපුත්තො සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුට්ඨො සමානො විකේඛටං බ්‍යාකාසි. සෙය්‍යථාපි භනෙත අම්බං වා පුට්ඨො ලබුජං බ්‍යාකරෙය්‍ය, ලබුජං වා පුට්ඨො අම්බං බ්‍යාකරෙය්‍ය, එවමෙව බො භනෙත සඤ්ඤායො බෙලට්ඨිපුත්තො සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුට්ඨො සමානො විකේඛටං බ්‍යාකාසි.

තස්ස මග්ගං භනෙත එතදහොසි: අයඤ්ච ඉමෙසං සමණ්‍රාගමණං සබ්බබාලො සබ්බමුලො. කථං හි නාම සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුට්ඨො සමානො විකේඛටං බ්‍යාකරෙය්‍යති? ති. තස්ස මග්ගං භනෙත එතදහොසි: කථං හි නාම මාදියො සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා විජ්ඣෙ වසන්තං අප-සාදෙතබ්බං මඤ්ඤෙය්‍යා? ති. සො බො අහං භනෙත සඤ්ඤායො බෙලට්ඨිපුත්තස්ස භාසිතං නෙව අභිනන්දිං. නප්පට්ඨෙකාසිං. අනභිනන්දිනි අප්පට්ඨෙකාසිනි අනත්තමනො අනත්තමනවාචං අනිච්ඡාරෙනි තමෙව වාචං අනුග්‍රහණෙනො අනිකකුජ්ජෙනො උට්ඨායාසනා පක්කාමිං.

24. සො 'හං හතෙන හගවන්තමපි පුච්ඡාමි: යථා භු ඛො ඉමානි හතෙන පුච්ඡිප්පායතනානි, සෙය්‍යපීදං: හත්ථාරොහා -පෙ- සක්කා භු ඛො මෙ හතෙන ඵවමෙව දිට්ඨෙව ධම්මෙ සන්ධිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පඤ්ඤාපෙතු ?න්ති".

"සක්කා මහාරාජ". තෙන හි මහාරාජ තඤ්ඤාවෙන් පටිපුච්ඡියාමි. යථා තෙ ඛමෙය්‍ය, තථා නං ඛ්‍යාතරෙය්‍යාසි".

25. "හං කිඛුඤ්ඤාසි, මහාරාජ, ඉධ තෙ අස්ස පුරිසො දුසො කම්මකරො පුබ්බුට්ඨාසි පච්ඡාතිපාතී කිඛිකාරපටිස්සාපී මනාපචාරී පියවාදී මුටුලොකකො. තස්ස ඵවමස්ස: 'අච්ඡරියං වත හො, අඛුභුතං වත හො, පුඤ්ඤානං ගති පුඤ්ඤානං විපාකො. අයං හි රාජා මාගධො අජාතසතතු වෙදෙහිපුත්තො මනුස්සො. අහමපි මනුස්සො. අයං හි රාජා මාගධො අජාතසතතු වෙදෙහිපුත්තො පඤ්ඤාති කාමගුණෙහි සමපට්ඨො සම්බිඤ්ඤාතො පරිවාරෙති දෙවො මඤ්ඤා. අහමපනමති'ස්ස දුසො කම්මකරො පුබ්බුට්ඨාසි පච්ඡාතිපාතී කිඛිකාරපටිස්සාපී මනාපචාරී පියවාදී මුටුලොකකො. සො වතස්සාහං පුඤ්ඤාති කාරෙය්‍යං. යනනුනාහං කෙසංසං ඛ්‍යාතරො කාසායාති වත්ථාති අච්ඡාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජෙය්‍ය'න්ති.

සො අපරෙන සමයෙන කෙසමස්සං ඛ්‍යාතරො කාසායාති වත්ථාති අච්ඡාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජෙය්‍ය. සො ඵවං පබ්බජිතො සමානො කායෙන සංවුත්තො විහරෙය්‍ය, වාචාය සංවුත්තො විහරෙය්‍ය, මනසා සංවුත්තො විහරෙය්‍ය, ඝාසච්ඡාදනපරමතාය සනතුමස්මා අභිරුක්ඛා පටිවෙකෙ.

තඤ්ඤා තෙ පුරිසා ඵවමාරොවෙය්‍යං: 'ගණ්ඨා දෙව ජාතෙය්‍යාසි, සො තෙ පුරිසො දුසො කම්මකරො පුබ්බුට්ඨාසි පච්ඡාතිපාතී කිඛිකාර-පටිස්සාපී මනාපචාරී පියවාදී මුටුලොකකො, සො දෙව කෙසමස්සං ඛ්‍යාතරො කාසායාති වත්ථාති අච්ඡාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො. සො ඵවං පබ්බජිතො සමානො කායෙන සංවුත්තො විහරති, වාචාය සංවුත්තො විහරති, මනසා සංවුත්තො විහරති, ඝාසච්ඡාදනපරමතාය සනතුමස්මා අභිරුක්ඛා පටිවෙකෙ'ති. අපි භු ත්වං ඵවං වදෙය්‍යාසි: ඵතු මෙ හො සො පුරිසො. පුනදෙව හොතු දුසො කම්මකරො පුබ්බුට්ඨාසි පච්ඡාතිපාතී කිඛිකාරපටිස්සාපී මනාපචාරී පියවාදී මුටුලොකකො" ති.

“නො හෙතං භනන්ත. අථ බො නං මයමෙව අභිවාදෙය්‍යාමපි, පච්චු-
ට්ඨෙය්‍යාමපි, ආසනෙනපි නිමනෙතය්‍යාම. අභිනිමනෙතය්‍යාමපි නං
චිවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපච්චයහෙසජ්ජපරික්ඛාරෙහි. ධම්මකම්පිඤ්ඤා
රක්ඛාවරණභූතනිං සංවිද්දෙය්‍යාමා”ති.

“තං කීමමඤ්ඤාසි මහාරාජ, යදි ඵලං සනෙත හොති වා සඤ්චිකං
සාමඤ්ඤඵලං නො වා ?”ති

“අඤ්ඤා බො භනන්ත ඵලං සනෙත හොති සඤ්චිකං සාමඤ්ඤඵලං ”ති.

“ඉදං බො තෙ මහාරාජ මයා පඨමං දිට්ඨෙව ධම්මෙව සඤ්චිකං
සාමඤ්ඤඵලං පඤ්ඤානත”නති.

26. “සක්කා පන භනන්ත අඤ්ඤාමපි ඵලමෙව දිට්ඨෙව ධම්මෙව
සඤ්චිකං සාමඤ්ඤඵලං පඤ්ඤාපෙතු ?”නති

“සක්කා මහාරාජ. තෙන හි මහාරාජ, තඤ්ඤාචෙත්ථ පටිපුච්ඡස්සාමි.
යථා තෙ ධම්මෙය්‍ය තථා නං බ්‍යාකරෙය්‍යාසි. නං කීමමඤ්ඤාසි මහාරාජ
ඉධ තෙ අස්ස පුරිසො කස්සකො ගහපතිකො කාරකාරකො රාසිවඩ්ඪකො,
තස්ස ඵලමස්සා: “අච්ඡරියං වත භො අබ්බුතං වත භො පුඤ්ඤානං ගති
පුඤ්ඤානං විරාකො. අයං හි රුජා මාගධො අජාතසත්තභූ චෙදෙහිපුත්තො
මනුස්සො. අනම්පි මනුස්සො. අයං හි රුජා මාගධො අජාතසත්තභූ චෙදෙහි-
පුත්තො පඤ්ඤාසි කාමභූතෙහි සමපට්ඨතො සමච්ඡිභූතො පරිවාරෙති
දෙවො මඤ්ඤා. අනම්පනම්පිඤ්ඤා කස්සකො ගහපතිකො කාරකාරකො
රාසිවඩ්ඪකො. සො වතස්සාහං පුඤ්ඤාති කඤ්ඤාසං. යනත්තාහං
කෙසමස්සං ඔහාරෙත්වා කාසායාති වත්ථාති අච්ඡාදෙත්වා අගාරස්මා
අනගාරියං පබ්බජෙය්‍යා”ති.

සො අපරෙත සමයෙන අපං වා භොගකකිං පහාය මහනතං වා
භොගකකිං පහාය අපං වා ඤ්ඤාතිපරිවට්ටං. පහාය මහනතං වා
ඤ්ඤාතිපරිවට්ටං පහාය කෙසමස්සං ඔහාරෙත්වා කාසායාති වත්ථාති අච්ඡාදෙත්වා
අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජෙය්‍යා. සො ඵලං පබ්බජිතො සමානො කායෙන
සංවුත්තො විහරෙය්‍ය, වාචාය සංවුත්තො විහරෙය්‍ය, මනසා සංවුත්තො විහරෙය්‍ය,
ඝාසච්ඡාදනපරමතාය සන්තුට්ඨා අභිරතො පව්වෙකෙ.

තං වෙ තෙ පුරිසා ඵලමාරොචෙය්‍යා: ‘යයෙස දෙව ජාතෙය්‍යාසි. සො
තෙ පුරිසො කස්සකො ගහපතිකො කාරකාරකො රාසිවඩ්ඪකො, සො
දෙව කෙසමස්සං ඔහාරෙත්වා කාසායාති වත්ථාති අච්ඡාදෙත්වා අගාරස්මා
අනගාරියං පබ්බජිතො. සො ඵලං පබ්බජිතො සමානො කායෙන සංවුත්තො
විහරති වාචාය සංවුත්තො විහරති, මනසා සංවුත්තො විහරති, ඝාසච්ඡාදන-
පරමතාය සන්තුට්ඨා අභිරතො පව්වෙකෙ’ති. අපි නු තං ඵලං විදෙය්‍යාසි:
‘ඵතු මෙ හො සො පුරිසො. පුත්තදෙව භොතු කස්සකො ගහපතිකො
කාරකාරකො රාසිවඩ්ඪකො’ති ?

“නො හෙතෙං හනෙත. අථ ඛො නං මයමෙව අභිවාදෙය්‍යාමපි පච්චු-
චෝය්‍යාමපි, අසනෙතපි නිමනෙතය්‍යාම, අභිනිමනෙතය්‍යාමපි නං
චිවරපිණ්ඩපාතසෙනාසතභිලානපච්චයහෙසජ්ජපරික්ඛාතෙති. ධම්මකම්පි‘සා
රක්ඛාවරණගුත්තිං සංචිද්දෙතය්‍යාමා”ති.

“තං කිම්මඤ්ඤෙයි මහාරාජ, යදි ඵලං සනෙත භොති වා සන්දිට්ඨිකං
සාමඤ්ඤඵලං නො වා ?”ති

“අඬා ඛො හනෙත ඵලං සනෙත භොති සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵල”නති.

“ඉදං ඛො තෙ මහාරාජ මයා දුතියං දිට්ඨොව ධම්මෙ සංන්දිට්ඨිකං
සාමඤ්ඤඵලං පඤ්ඤානතනති”.

27. “සක්කා පන හනෙත අඤ්ඤෙයි දිට්ඨොව ධම්මෙ සන්දිට්ඨිකං
සාමඤ්ඤඵලං පඤ්ඤාපෙත්තුං ඉමෙහි සන්දිට්ඨිකෙහි සාමඤ්ඤඵලෙහි
අභික්කන්තතරඤ්ඤා පණිතතරඤ්ඤා ?”ති

“සක්කා මහාරාජ. තෙන හි මහාරාජ සුඤ්ඤාති සාධුකං මනසි
කරොති භාසිසාමි”ති.

“ඵලං හනෙත”ති ඛො රුජා මාගධො අජාතසත්තා වෙදෙහිපුතො
හග්ගතො පච්චසොසි.

28. හගවා එතදවොච: “ඉධ මහාරාජ තථාගතො ලොකො උපජ්ජති
අරහං සම්මාසම්බුද්ධො විජ්ජාවරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිද්ධ අනුත්තරෙ
පුරිසදම්මසාරපි සත්ථා දෙවමනුසානං බුද්ධා හගවා. සො ඉමං
ලොකං සදෙවකං සමාරකං සබ්බමකං සසාමණ්ඩාසමණිං. පජං
සදෙවමනුසානං සං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්ති පච්චෙදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති
අද්දිකල්‍යාණං මරේකකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාත්ථං සබ්බඤ්ඤං
කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං. බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති.

29. තං ධම්මං සුඤ්ඤාති ගහපති වා ගහපතිපුතො වා අඤ්ඤාතරසම් වා
කුලෙ පච්චාජාතො. සො තං ධම්මං සුඤ්ඤා තථාගතෙ සද්ධං පටිලහති.
සො තෙන සද්ධාපටිලාහෙන සමන්තාගතො ඉති පටිසංචික්ඛති: ‘සම්බොධො
සර්වාසො රජාපථො¹. අසේනාකාසො පබ්බජ්‍යා. තසිදං සුකරං අගාරං
අජ්ඣාචිකො එකන්තපරිපුණ්ණං එකන්තපරිසුද්ධං සංඛලිඛිතං බ්‍රහ්මචරියං
චරිතුං. යතනුනාහං කෙසම්ඤ්ඤං ඔහාරෙතා කාසායාති වත්ථාති
අච්ඡාදෙතා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජෙය්‍යා’නති.

1. රජාපථො, කන්චි.

සො අපරෙත සමයෙන අපං වා ගොගකකිකිං පහාය මහන්නං වා ගොගකකිකිං පහාය අපං වා ඤ්ඤිපරිවට්ටං පහාය මහන්නං වා ඤ්ඤිපරිවට්ටං පහාය කෙසමස්සා ඔහාරෙතො කාසායාති වජ්ඣාති අවජාදෙතො අභාරස්මා අනභාරියං පබ්බජති. සො ඵලං පබ්බජිතො සමානො පාතිමොක්ඛසංවරසංවුත්තො විහරති ආචාරගොචරසමපන්නො අණුමත්තෙත්ත සමුත්තෙත්ත හගදස්සාවි. සමාදාය සික්ඛති සික්ඛාපදෙත්ත කායකමමච්චිකමෙත්ත සමත්තාගතො කුසළත්ත. පරිසුද්ධාජ්ඣො සිලසමපන්නො ඉන්ද්‍රියෙත්ත ගුහන-ආරො භොජනෙ මත්තඤ්ඤා සතිසමපජඤ්ඤාන සමත්තාගතො සන්තුට්ඨා.

29. කථඤ්ඤ මහාරාජ භික්ඛු සිලසමපන්නො භොති? ඉධ මහාරාජ භික්ඛු පාණොතිපාතං පහාය පාණොතිපාතා පටිවිරතො භොති නිභිතදුශෙකො නිභිතසඤ්ඤො ලජ්ජි දයාපන්නො. සබ්බපාණගුහනිතානුකමපි විහරති. ඉදමපි'ස්ස භොති සිලස්මි.

අදින්නාදානං පහාය අදින්නාදානා පටිවිරතො භොති දින්නාදාසි දින්නපාටිකඛිකි. අපෙන්නෙත්ත සුචගුත්තෙත්ත අත්තතා විහරති. ඉදමපි'ස්ස භොති සිලස්මි.

අබ්‍රහ්මචරියං පහාය බ්‍රහ්මචාරී භොති ආරාචාරී¹ වරතො මෙට්ඨතා ගාමධම්මා. ඉදමපි'ස්ස භොති සිලස්මි.

මුසාවාදං පහාය මුසාවාදා පටිවිරතො භොති සච්චවාදී සච්චසඤ්ඤා පෙතො² පච්චසිකො අවිසංවාදකො ලොකස්ස. ඉදමපි'ස්ස භොති සිලස්මි.

පිසුණං වාවං³ පහාය පිසුණාය වාවාය පටිවිරතො භොති. ඉතො සුත්තාන අමුත්ත අක්ඛාතා ඉමෙසං හෙදාය. අමුත්ත වා සුත්තාන ඉමෙසං අක්ඛාතා අමුත්තං හෙදාය. ඉති භික්ඛානං වා සක්ඛාතා, සංඛිතානං වා අනුපාදා⁴ සමභාරාමො⁵ සමභාරතො සමභාරනන්දිං සමභාරකරණිං වාවං ගාසිතා භොති. ඉදමපි'ස්ස භොති සිලස්මි.

ඵරුසං වාවං⁶ පහාය ඵරුසාය වාවාය පටිවිරතො භොති. යා සා වාවා නෙළා කණ්ණසුඛා පෙමනීයා⁷ කදාඛිතො පොරි ඛුත්තකකතා ඛුත්තකමාපා, තථාරුපිං⁸ වාවං ගාසිතා භොති. ඉදමපි'ස්ස භොති සිලස්මි.

සම්පසලාපං පහාය සම්පසලාපා පටිවිරතො භොති කාලවාදී ගුහවාදී අත්ථවාදී ඛමමවාදී විතයවාදී. නිධානවතිං වාවං ගාසිතා භොති කාලෙත සාපදෙසං පරියන්තවතිං අත්ථසඤ්ඤිතං. ඉදමපි'ස්ස භොති සිලස්මි.

1 අභාරාජ, මජ්ඣ.

2 පෙතො, සා.

3. පිසුණාවා, PTS. 4. අනුපාදා, PTS. 5. සමභාරාමො, මජ්ඣ.

6. ඵරුසාවා, PTS සිඤ්ඤ

7. පෙමනීයා, මජ්ඣ.

8. ඵරුපි. PTS. සිඤ්ඤ.

30. ඛිජ්ඣාමභුතගාමසමාරම්භා¹ පටිවිරතො හොති. එකභතතිකො² හොති රතතුපරතො³ පටිවිරතො⁴ විකාලනොජනා. නච්චග්ගවාදිත-
විසුකදස්සනා⁵ පටිවිරතො හොති. මාලාගනිවලෙපතධාරණමණ්ඩන-
විභූසනධර්මානා පටිවිරතො හොති. උච්චාසයනමහාසයනා පටිවිරතො
හොති. ජාතරූපරජතපටිග්ගහණා⁶ පටිවිරතො හොති. ආමකඛඤ්ඤ-
පටිග්ගහණා⁶ පටිවිරතො හොති. ආමකමංසපටිග්ගහණා⁶ පටිවිරතො
හොති. ඉන්ද්‍රියමාරිකපටිග්ගහණා⁶ පටිවිරතො හොති. දුග්ධප්පටිග්ගහණා⁶
පටිවිරතො හොති. අපේළකපටිග්ගහණා⁶ පටිවිරතො හොති. කුකකුට-
සුකරපටිග්ගහණා⁶ පටිවිරතො හොති. තජ්ජිගවස්සවලවා⁷ පටිග්ගහණා
පටිවිරතො හොති. බෙත්තවච්ඡුපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. දුතෙය්‍ය-
පහණ⁸ගමනානුසයානා පටිවිරතො හොති. කයවිකකයා පටිවිරතො
හොති. කුලාකුටකංසකුටමානකුටා⁹ පටිවිරතො හොති. උකේකාටනවඤ්චන-
තිකතිසාචි¹⁰යොගා පටිවිරතො හොති. ඡේදනවධබ්බකිඛවිපරාමොස-
ආලොපසහසාකාරා¹¹ පටිවිරතො හොති. ඉද්ධමිප්ප්ප්ස හොති සීලසම්මං.

චූලසීලං¹² නිවසිතං.

31. යථා වා පනෙතෙ නොනෙතා සමණව්‍යාගමිණා සඤ්ඤාදෙය්‍යාති
හොජ්ඣාති භුඤ්ජේතිා තෙ එවරූපං ඛිජ්ඣාමභුතගාමසමාරම්භා¹³ අනුසුත්තා
විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: මූලබිජං බකිබිජං එඵ්බිජං¹⁴ අග්ගබිජං
ඛිජ්ඣිජමෙව¹⁵ පඤ්චමං. ඉති වා ඉතිඑවරූපා¹⁶ ඛිජ්ඣාමභුතගාමසමාරම්භා¹⁷
පටිවිරතො හොති. ඉද්ධමිප්ප්ප්ස හොති සීලසම්මං.

32. යථා වා පනෙතෙ නොනෙතා සමණව්‍යාගමිණා සඤ්ඤාදෙය්‍යාති
හොජ්ඣාති භුඤ්ජේතිා තෙ එවරූපං සනතිධිකාරපරිභොගං අනුසුත්තා
විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: අත්තසනතිධිං පානසනතිධිං වත්ථසනතිධිං
යානසනතිධිං සයනසනතිධිං ගකිසනතිධිං ආමසසනතිධිං. ඉති වා ඉති
එවරූපා සනතිධිකාරපරිභොගා පටිවිරතො හොති. ඉද්ධමිප්ප්ප්ස හොති
සීලසම්මං.

1. සමාරම්භා, මජ්ඣ.

3. රතතුපරතො, මජ්ඣ.

5. විසුකා, මජ්ඣ.

7. ගවස්සං, සෙ. වලවා, මජ්ඣ.

9. කුටා, මජ්ඣ.

12. චූල සීලං, මජ්ඣ.

14. එලං, සෙ. එලුං, සි. ටෙ.

16. ඉති එවරූපා, ඤානසුචි.

2. එකං භතතිකො, මජ්ඣ.

4. විරතො, ටෙ. සෙ.

6. පටිග්ගහණා, (සබ්බත්ථ)

8. පඨිණ, සීචු. මජ්ඣ. ස්‍යා.

11. සහසං, මජ්ඣ.

13. සමාරම්භා, මජ්ඣ.

15. ඛිජ්ඣිජං එඵ. ටෙ.

17. සමාරම්භා, මජ්ඣ.

33. යථා වා පනෙතෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජේතා තෙ ඵවරුපං විසුකදස්සනං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: තච්චං ගිතං වාදිතං පෙකඛං අක්ඛානං පාණ්ණස්සරං වෙනාලං කුම්භථුතං සොභනකං¹ වණ්ඤාලං වංසං ඛොපනකං² තජ්ඣුසුඛං අස්සුසුඛං මහිසසුඛං³ උසහසුඛං අජ්ජුඛං මෙණ්ඩුසුඛං⁴ කුක්කුච-සුඛං වට්ඨකසුඛං දණ්ඩුසුඛං මුට්ඨිසුඛං⁵ නිබ්බුඛං උයොසාඛිකං බලග්ගං සෙනාබ්බුතං අණ්ඨකදස්සනං⁶. ඉති වා ඉති ඵවරුපා විසුකදස්සනා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලස්මිං.

34. යථා වා පනෙතෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජේතා තෙ ඵවරුපං ජ්ඣප්පමාදව්ඨානානුයොගං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: අට්ඨපදං දසපදං ආකාසං පරිකාරපථං සන්තතිකං ඛලිකං ඝට්ඨකං සලාකහජං අකඛං පඛහවීරං වඩ්ඩකං මොක්ඛවිකං විභිඤ්ඤාකං පත්තාලාකං රථකං ඛනුකං අක්ඛරිකං මනෙසිකං යථාචර්ථං. ඉති වා ඉති ඵවරුපා ජ්ඣප්පමාදව්ඨානානුයොගා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලස්මිං.

35. යථා වා පනෙතෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජේතා තෙ ඵවරුපං උච්චාසගතමහාසගතං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: ආසනිදං පලුඛිකං ගොතකං විත්තකං පටිකං පටලිකං තුලිකං විකතිකං උද්දලොමිං ඵකන්තලොමිං කට්ඨිස්සං කොසෙය්‍යං කුත්තකං හජ්ඣරං අස්සජරං රථජරං අජිනප්පවෙණ්ණං කාදලීම්භපවරපට්ඨජරණං සඋත්තරච්ජදං උභතොලොභිතකුපධානං ඉති වා ඉති ඵවරුපා උච්චාසගතමහාසගතා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලස්මිං.

1. සොභනගරකං, කජ්ඣි. සොභනකරකං, PTS. සොභනකරකං, මජ්ඣං.

2. ඛොවනං, කජ්ඣි ඛොපනං, සිත්ථි.

3. මහිං, මජ්ඣං.

4. මෙණ්ඩුකං, මජ්ඣං.

5. සීහල පොත්කෙසු න දිස්සති.

6. අනික- කෙසුචි.

36. යථා වා පනෙතක හොනොනා සමණ්ණාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි හොජනානි භුඤ්ජේත්වා තෙ ඵවරුපං මණ්ඩනවිභුසනට්ඨානානුයොගං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: උච්ඡාදනං පරිමද්දනං නභාපනං සමොහනං ආදාසං අඤ්ජනං මාලාපිලෙපනං මුඛචූණණං¹ මුඛලෙපනං² හත්ථඛනං සිඛාඛනං දණ්ඩකං නාමිකං ඛණං ජතං විත්‍රාපාහනං උණ්ඨිසං මණ්ණං වාලපිජනිං ඔදනානි වත්ථානි දීඝදසානි. ඉති වා ඉති-ඵවරුපා මණ්ඩනවිභුසනට්ඨානානුයොගා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ය්‍ය හොති සීලසම්.

37. යථා වා පනෙතක හොනොනා සමණ්ණාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි හොජනානි භුඤ්ජේත්වා තෙ ඵවරුපං තිරච්ඡානකථං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: රුජකථං වොරකථං මහාමිත්තකථං සෙනාකථං හයකථං සුඛකථං අන්තකථං පානකථං වත්ථකථං සයනකථං මාලාකථං ගකිකථං ඤජිකථං යානකථං ගාමකථං තිගමකථං නගරකථං ජනපදකථං ඉජ්ජිකථං පුරිසකථං [කුමාරකථං කුමාරිකථං]³ සූරකථං විසිඛාකථං කුමහට්ඨානකථං පුබ්බපෙතකථං නානත්තකථං ලොකක්ඛාසිකං සමුද්දා-ක්ඛාසිකං ඉතීහවාහවකථං. ඉති වා ඉතිඵවරුපාය තිරච්ඡානකථාය පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ය්‍ය හොති සීලසම්.

38. යථා වා පනෙතක හොනොනා සමණ්ණාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි හොජනානි භුඤ්ජේත්වා තෙ ඵවරුපං විඤ්ඤානකථං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: “න නිං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාසි. අහං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාමි. කිං නිං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානිස්සාසි? මුච්ඡාපට්ටනොනා නිමසී. අහමස්මි සම්මාපට්ටනොනා, සභිතං මෙ, අසභිතං තෙ. පුරෙ වචනීයං පච්ඡා අවච. පච්ඡා වචනීයං පුරෙ අවච. ආවිණ්ණං⁴ තෙ විපරාවතං, ආජරාපිතො තෙ වාදො, නිග්ගහිතො නිමසී. වර වාදපමොක්ඛාය, තිබ්බෙ-ෂෙඨි වා සථෙ පගොසී”ති. ඉති වා ඉතිඵවරුපාය විඤ්ඤානකථාය පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ය්‍ය හොති සීලසම්.

39. යථා වා පනෙතක හොනොනා සමණ්ණාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි හොජනානි භුඤ්ජේත්වා තෙ ඵවරුපං දුතෙය්‍යපටිඤ්ඤගමනානුයොගමනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: රඤ්ඤං රුජමහාමිත්තානං ඛතතියානං බ්‍රාහ්මණානං ගහපතිකානං කුමාරානං “ඉධ ගච්ඡ. අමුත්‍රාගච්ඡ. ඉදං හර. අමුත්‍ර ඉදං ආහර”ති. ඉති වා ඉතිඵවරුපා දුතෙය්‍යපටිඤ්ඤගමනානුයොගා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ය්‍ය හොති සීලසම්.

1. මුඛචූණණං, මජ්ඣ.
3. මරමිපොත්ථකෙසුගෙවි දිස්සතෙ

2. මුඛලෙපනං, සිමු.
4. අවිච්ඡිණ්ණං, කෙසුචි.

40. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ණාගමණං සඤ්ඤාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජේතා තෙ කුතකා ව භොනති ලපකා ව තෙමිත්තිකා ව තිසෙසසිකා ව ලාභෙන ව ලාභං නිජ්ඣංසිතායෙ. ඉති වා ඉතිඵවරූපා කුතනලපතා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලස්මිං.

මජ්ඣිමනිකායෙ.

41. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ණාගමණං සඤ්ඤාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජේතා තෙ ඵවරූපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චෙන ජිවිකං¹ කප්පනති, සෙය්‍යපිදං: අඛං නිමිත්තං උප්පාතං² පුරිණං³ ලක්ඛණං මුසිකවජ්ජනං අග්ගිකොමං දබ්බිකොමං ථුසංගොමං තණ්හුලභොමං සප්පිකොමං කෙලකොමං මුඛප්පාමං ලොභිතකොමං අඛගිජ්ජා වජ්ජවිජ්ජා ඛත්තවිජ්ජා⁴ සිව්විජ්ජා භුතවිජ්ජා භුරිවිජ්ජා අභිවිජ්ජා විසවිජ්ජා විවජ්ජාභිජ්ජා මුසිකවිජ්ජා සකුණවිජ්ජා වායසවිජ්ජා පක්කකුක්ඛානං⁵ සරපරිත්තානං මිගපක්ඛං. ඉති වා ඉතිඵවරූපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලස්මිං.

42. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ණාගමණං සඤ්ඤාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජේතා තෙ ඵවරූපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චෙන ජිවිකං කප්පනති, සෙය්‍යපිදං: මණ්ඩලක්ඛණං වත්ථලක්ඛණං දණ්ඩලක්ඛණං⁶ අසීලක්ඛණං උසුලක්ඛණං ධනුලක්ඛණං ආට්ඨිමලක්ඛණං⁷ ඉන්ද්‍රලක්ඛණං පුරිස්සලක්ඛණං කුමාරලක්ඛණං කුමාරිලක්ඛණං දසලක්ඛණං දාසීලක්ඛණං හත්ථිලක්ඛණං අස්සලක්ඛණං මහිසලක්ඛණං⁸ උසහලක්ඛණං ගො-ලක්ඛණං⁹ අජලක්ඛණං මෙණ්ඩලක්ඛණං¹⁰ කුක්කුලලක්ඛණං වට්ඨක-ලක්ඛණං ගොඛාලක්ඛණං කණ්ණිකාලක්ඛණං කව්චපලක්ඛණං මිගලක්ඛණං. ඉති වා ඉතිඵවරූපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලස්මිං.

43. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ණාගමණං සඤ්ඤාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජේතා තෙ ඵවරූපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චෙන ජිවිකං කප්පනති සෙය්‍යපිදං: රඤ්ඤං නිසානං හවිස්සති, රඤ්ඤං අනිසානං හවිස්සති, අඛනන්තරුතං රඤ්ඤං උපයානං හවිස්සති, බාහිරුතං රඤ්ඤං අපයානං හවිස්සති, බාහිරුතං රඤ්ඤං උපයානං හවිස්සති, අඛනන්තරුතං රඤ්ඤං අපයානං හවිස්සති, අඛනන්තරුතං රඤ්ඤං ජයො හවිස්සති, බාහිරුතං රඤ්ඤං පරුජයො හවිස්සති, බාහිරුතං රඤ්ඤං ජයො හවිස්සති, අඛනන්තරුතං රඤ්ඤං පරුජයො හවිස්සති. ඉති ඉමස්ස ජයො හවිස්සති. ඉමස්ස පරුජයො හවිස්සති. ඉති වා ඉති-ඵවරූපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලස්මිං.

1. ජිවිකා, මජ්ඣං.

2. උප්පාදං, සිමු.

3. පුරිණං, මජ්ඣං. පුරිණකා, සි.

4. ඛෙත්තා, කෙසුචි.

5. පක්ඛා, කෙසුචි.

6. දණ්ඩලක්ඛණං සත්ථලක්ඛණං, මජ්ඣං.

7. ආට්ඨිම, කෙසුචි.

8. මහිස, මජ්ඣං.

9. ගොණ, මජ්ඣං.

10. මෙණ්ඩක, කෙසුචි.

44. යථා වා පනෙනෙක හොනෙතා සමණමුග්ගමණා සද්ධාදෙය්‍යාති හොජනාති භුඤ්ජේතා තෙ ඵවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙතති. සෙය්‍යපීදං: ව්‍යද්ධානො හවිස්සති. සුරියඤ්ඤානො හවිස්සති. නක්ඛත්තඤ්ඤානො හවිස්සති. ව්‍යද්ධිමසුරියානං පථගමනං හවිස්සති. ව්‍යද්ධිමසුරියානං උප්පථගමනං හවිස්සති. නක්ඛත්තානං පථගමනං හවිස්සති. නක්ඛත්තානං උප්පථගමනං හවිස්සති. උක්කාපානො හවිස්සති. දීසාඛානො හවිස්සති. භූමිවාලො හවිස්සති. දෙවදුදුඤ්ඤාති හවිස්සති. ව්‍යද්ධිමසුරියනක්ඛත්තානං උග්ගමනං ඕගමනං¹ සංකිලෙසං වොදනං හවිස්සති. ඵවංවිපාකො ව්‍යද්ධානො හවිස්සති. ඵවංවිපාකො නක්ඛත්තඤ්ඤානො හවිස්සති. ඵවං-විපාකං ව්‍යද්ධිමසුරියානං පථගමනං හවිස්සති. ඵවංවිපාකං ව්‍යද්ධිමසුරියානං උප්පථගමනං හවිස්සති. ඵවංවිපාකං නක්ඛත්තානං පථගමනං හවිස්සති. ඵවංවිපාකං නක්ඛත්තානං උප්පථගමනං හවිස්සති. ඵවංවිපාකො උක්කාපානො හවිස්සති. ඵවංවිපාකො දීසාඛානො හවිස්සති. ඵවංවිපාකො භූමිවාලො හවිස්සති. ඵවංවිපාකො දෙවදුදුඤ්ඤාති හවිස්සති. ඵවංවිපාකං ව්‍යද්ධිමසුරියනක්ඛත්තානං උග්ගමනං ඕගමනං සංකිලෙසං වොදනං හවිස්සති. ඉති වා ඉතිඵවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

45. යථා වා පනෙනෙක හොනෙතා සමණමුග්ගමණා සද්ධාදෙය්‍යාති හොජනාති භුඤ්ජේතා තෙ ඵවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙතති. සෙය්‍යපීදං: සුඛුච්චිකා හවිස්සති. දුඛුච්චිකා හවිස්සති. සුඛික්ඛං හවිස්සති. දුඛික්ඛං හවිස්සති. ඛෙමං හවිස්සති. භයං හවිස්සති. රොගො හවිස්සති. ආරොග්‍යං හවිස්සති. මුද්දා ගණනා සංඛාතං කාවේය්‍යං ලොකායතං. ඉති වා ඉතිඵවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චෙන පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

46. යථා වා පනෙනෙක හොනෙතා සමණමුග්ගමණා සද්ධාදෙය්‍යාති හොජනාති භුඤ්ජේතා තෙ ඵවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙතති. සෙය්‍යපීදං: ආවාහනං විවාහනං සංවදනං විවදනං සංකිරණං විකිරණං සුභගකරණං දුඛගකරණං විරුද්ධගබ්භකරණං ජිව්‍යාතිත්ථමනං² හනුසංහතනං හත්ථාහිජ්ජානං හනුජ්ජානං කණණ-ජ්ජානං ආදාසපඤ්ඤානං කුමාරිපඤ්ඤානං දෙවපඤ්ඤානං ආදිව්චුපට්ඨානං මහකුපට්ඨානං අබ්බුජ්ජානං සිරිව්‍යානං. ඉති වා ඉතිඵවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

1. ඕග්ගමනං, කෙසුචි.

2. ජිව්‍යාතිත්ථමනං, ඛෙසු.

47. යථා වා පනෙනෙ භොනෙනා සමණ්ණාගමණා සඤ්ඤායානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤානි තෙ ඵවරුපාය තිරව්නානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙතති. සෙය්‍යපීදං: සන්තිකමමං පණ්ඩිතමමං භූතකමමං භූරිකමමං වංශකමමං වොංශකමමං වජ්ජිකමමං වජ්ජිපරිකීර්ණං අවමනං නභාපනං ජුහනං වමනං විරෙවනං උග්ගවිරෙවනං අබොවිරෙවනං සීසවිරෙවනං කණණ්ණෙලං නෙත්තනප්පනං නඤ්ඤකමමං අඤ්ඤනං පච්චඤ්ඤනං සාලාකීයං සලලකත්තියං දුරකතීකීව්ජ්ඤා මූලභෙසජ්ජානං අනුපාදනං ඔසගීනං පටිමොක්ඛො. ඉති වා ඉතිඵවරුපාය තිරව්නානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉද්ධපි'ස්ස භොති සීලයමිං.

48. ස ඛො¹ සො මහාරුජ භික්ඛු ඵවං සීලසම්පන්නො න කුතොචි භයං සමනුපස්සති යදිදං සීලසංවරතො. සෙය්‍යථාපි මහාරුජ ඛතතිස්සො මුඤ්ඤාචසින්නො² නිත්තපච්චාමින්නො න කුතොචි භයං සමනුපස්සති යදිදං පච්චජ්ජිකතො, ඵවමෙව ඛො මහාරුජ භික්ඛු ඵවං සීලසම්පන්නො න කුතොචි භයං සමනුපස්සති යදිදං සීලසංවරතො. සො ඉමිනා අරියෙන සීලක්ඛකේන සමන්නාගතො අජ්ඣිත්තං අනවජ්ජුඛං පටිසංවෙදෙති. ඵවං ඛො මහාරුජ භික්ඛු සීලසම්පන්නො භොති.

49. කථංඤ්ඤා මහාරුජ භික්ඛු ඉද්ධියෙසු ගුත්තථොරො භොති? ඉධ මහාරුජ භික්ඛු වක්ඛුනා රූපං දිස්වාන නිමිත්තඤ්ඤාභි භොති නානුබ්බාසඤ්ඤානඤ්ඤාභි. යත්ථාධිකරණමේතං වක්ඛුන්ද්‍රියං අසංවුත්තං විහරන්තං අභිජ්ඣාදෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනුස්සවෙය්‍යං³ තස්ස සංවරය පටිපජ්ජති. රක්ඛති වක්ඛුන්ද්‍රියං. වක්ඛුන්ද්‍රියෙ සංවරං අපජ්ජති. සොතෙන සද්දං සුචා-පෙ-සාණෙන ගතං සාධිතා-පෙ-ජ්චායා රසං සාධිතා-පෙ-කායෙන ථොට්ඨංඛං චුඤ්ඤා-පෙ-මනසා ධම්මං විඤ්ඤාන නිමිත්තඤ්ඤාභි භොති නානුබ්බාසඤ්ඤානඤ්ඤාභි. යත්ථාධිකරණමේතං මනිජ්ජියං අසංවුත්තං විහරන්තං අභිජ්ඣාදෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනුස්සවෙය්‍යං තස්ස සංවරය පටිපජ්ජති, රක්ඛති මනිජ්ජියං. මනිජ්ජියෙ සංවරං අපජ්ජති. සො ඉමිනා අරියෙන ඉද්ධියසංවරෙන සමන්නාගතො අජ්ඣිත්තං අබ්බාසෙකසුඛං පටිසංවෙදෙති. ඵවං ඛො මහාරුජ භික්ඛු ඉද්ධියෙසු ගුත්තථොරො භොති.

1. අථ ඛො, කෙසුචි.

2. මුඤ්ඤාචසින්නො, කෙසුචි.

3. අනුස්සවෙය්‍යං, අනුස්සවෙය්‍යං, කෙසුචි.

50. කථංඤ්ව මහාරුජ භික්ඛු සත්තමප්පඤ්ඤාන සමන්තාගතො
හොති? ඉධ මහාරුජ භික්ඛු අභික්ඛන්තො පටික්ඛන්තො සමපජානකාරී
හොති. ආලොකිතෙ විලොකිතෙ සමපජානකාරී හොති. සමිඤ්ඤ්ඤ¹
පසාරිතෙ සමපජානකාරී හොති. සංඝාපිටත්තවිවර්ධාරණෙ සමපජානකාරී
හොති. අසිතෙ පිතෙ බාසිතෙ සාසිතෙ සමපජානකාරී හොති. උච්චාර-
පසාරාධකමම සමපජානකාරී හොති. ගතෙ සිතෙ තිසින්නෙ සුත්තො
ජාගරිතෙ භාසිතෙ තුණ්හිතාටෙ සමපජානකාරී හොති. ඵලං ඛො මහාරුජ
භික්ඛු සත්තමප්පඤ්ඤාන සමන්තාගතො හොති.

51. කථංඤ්ව මහාරුජ භික්ඛු සන්තුටෙඨා හොති? ඉධ මහාරුජ
භික්ඛු සන්තුටෙඨා හොති කායපරිහාරියෙන චිවරෙන කුච්ඡිපරිහාරියෙන²
පිණ්ඩපාතෙන. සො යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදයෙව පක්කමති.
සෙය්‍යථාපි මහාරුජ පක්ඛි සකුණො යෙන යෙනෙව ඛෙති සපත්තභාගේ³ව
ඛෙති, ඵලමෙව ඛො මහාරුජ භික්ඛු සන්තුටෙඨා හොති කායපරිහාරියෙන
චිවරෙන කුච්ඡිපරිහාරියෙන පිණ්ඩපාතෙන. සො යෙන යෙනෙව
පක්කමති සමාදයෙව පක්කමති. ඵලං ඛො මහාරුජ භික්ඛු සන්තුටෙඨා හොති.

52. සො ඉමිනා ව අරියෙන සීලක්ඛකේන³ සමන්තාගතො ඉමිනා ව
අරියෙන ඉඤ්චියංචරෙන සමන්තාගතො ඉමිනා ව අරියෙන සත්තමප්ප-
ඤ්ඤාන සමන්තාගතො ඉමාය ව අරියාය සන්තුට්ඨියා සමන්තාගතො
විවිත්තං සෙත්තාසනං හජති අරඤ්ඤං රුක්ඛමූලං පඛතං කන්දරං හිරිගුහං
සුසානං චන්දනං අබ්බොකාසං පලාලපුඤ්ජං. සො පච්ඡාගත්තං
පිණ්ඩපානපටික්ඛන්තො නිසීදති පලලඛකං ආභුජ්ඣා උජ්ජං කායං පණ්ඩාය
පරිථුඛං සතිං උපට්ඨපෙඤ්ඤා.

53. සො අභිජ්ඣං ලොකෙ පහාය විගතාභිජ්ජෙඤ්ඤා වෙතසා විහරති.
අභිජ්ඣාය විතතං පරිසොඤ්ඤාති. ඛ්‍යාපාදපදෙසං පහාය අඛ්‍යාපත්තාවිතො
විහරති සංඛපාණ්ණුනභිතානුකම්පී. ඛ්‍යාපාදපදෙසා විතතං පරිසොඤ්ඤාති.
පිනම්භං පහාය විගතපිනම්භෙඤ්ඤා විහරති ආලොකඤ්ඤාදී අතො
සමපජානො. පිනම්භා විතතං පරිසොඤ්ඤාති. උභිච්චකුක්ඛච්චං පහාය
අනුභූතො විහරති අජ්ඣන්තං වූපසන්තවිතො. උභිච්චකුක්ඛච්චා විතතං
පරිසොඤ්ඤාති. විවිකිච්ඡං පහාය තිණ්ණවිවිකිච්ඡා විහරති අකථංකපී
කුසලෙසු ඛමෙමසු. විවිකිච්ඡාය විතතං පරිසොඤ්ඤාති.

1. සමිඤ්ඤ්ඤ, කෙසුචි.

2. පරිහාරිකෙත, සිඬු.

3. ඉමිනා සීලක්ඛකේන, සංඝිතං.

54. සෙය්‍යථාපි මහාරාජ පුරිසො ඉණං ආදාය කම්මනෙත පයො-
ජෙය්‍ය, තස්ස තෙ කම්මතතා සම්පේකියස්ස, සො යාති ච පොරාණාති
ඉණමුලාති තාති ච බ්‍යන්තීකරෙය්‍ය, සියා වස්ස උත්තරිං අවසිට්ඨං
දුරතරණං, තස්ස ඵවමස්ස: “අහං බො පුබ්බෙ ඉණං ආදාය කම්මනෙත
පයොජෙසිං. තස්ස මෙ තෙ කම්මතතා සම්පේකියස්ස. සො හං යාති ච
පොරාණාති ඉණමුලාති තාති ච බ්‍යන්තී අකාසිං. අපි ච මෙ උත්තරිං
අවසිට්ඨං දුරතරණං”ති. සො තතොතිදුතං ලහෙථ පාමොජ්ජං, අධි-
ගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

55. සෙය්‍යථාපි මහාරාජ පුරිසො ආබාධිකො අස්ස දුක්ඛිනො
බාලුහිලානො, හත්තං වස්ස තච්ඡාදෙය්‍ය, න වස්ස කායෙ බලම්තතා,
සො අපරෙත සමයෙන තම්හා ආබාධා මුළුවෙය්‍ය, හත්තඤ්ඤා ඡාදෙය්‍ය,
සියා වස්ස කායෙ බලම්තතා, තස්ස ඵවමස්ස: “අහං බො පුබ්බෙ ආබාධිකො
අහොසිං දුක්ඛිනො බාලුහිලානො. හත්තං ච මෙ තච්ඡාදෙසි. තවස්ස
මෙ ආසි කායෙ බලම්තතා. සො‘මහි ඵතරහි තම්හා ආබාධා මුත්තො
හත්තඤ්ඤා මෙ ඡාදෙති. අපි ච මෙ කායෙ බලම්තතා”ති. සො තතොතිදුතං
ලහෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

56. සෙය්‍යථාපි මහාරාජ පුරිසො බ්‍යකිනාගාරෙ බද්ධො අස්ස, සො
අපරෙත සමයෙන තම්හා බ්‍යකිනාගාරා මුළුවෙය්‍ය සොත්ථිනා අබ්බයෙන¹,
න වස්ස කිඤ්චි භොගානං වයො, තස්ස ඵවමස්ස: “අහං බො පුබ්බෙ
බ්‍යකිනාගාරෙ බද්ධො අනොසිං. සො‘මහි ඵතරහි තම්හා බ්‍යකිනාගාරා මුත්තො
සොත්ථිනා අබ්බයෙන. තපි ච මෙ කිඤ්චි භොගානං වයො”ති. සො
තතොතිදුතං ලහෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

57. සෙය්‍යථාපි මහාරාජ පුරිසො දුසො අස්ස අත්තනාසිනො
පරාසිනො න යෙනකාමඛගමො, සො අපරෙත සමයෙන තම්හා දුසබ්‍යා
මුළුවෙය්‍ය අත්තනාසිනො අපරාසිනො භුජ්ඣෙය්‍ය යෙනකාමඛගමො, තස්ස
ඵවමස්ස: “අහං බො පුබ්බෙ දුසො අනොසිං අත්තනාසිනො පරාසිනො
න යෙනකාමඛගමො, සො‘මහි ඵතරහි තම්හා දුසබ්‍යා මුත්තො අත්තනාසිනො
අපරාසිනො භුජ්ඣෙය්‍ය යෙනකාමඛගමො”ති. සො තතොතිදුතං ලහෙථ
පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

1. අව්‍යයෙක, PTS.

59. සෙය්‍යථාපි මහාරුජ පුරිසො සධ්වො සහොගො කන්තාරභාන-
මග්ගං උපිපජේය්‍ය දුබ්භිකං සප්පට්ඨං. සො අපරෙත භමසෙන නං
කන්තාරං නිත්තරෙය්‍ය, සොඤ්ඤා ගාමනං අනුපාපුණෙය්‍ය ඛෙමිං
අප්පට්ඨං, තස්ස ඵවමස්ස: “අහං ඛො පුබ්බ සධ්වො සහොගො
කන්තාරභානමග්ගං උපිපජේ. දුබ්භිකං සප්පට්ඨං. සො’ම්හි ඵතරුහි
තං කන්තාරං තිණේණ සොඤ්ඤා ගාමනං අනුපාපුණො ඛෙමිං අප්පට්-
ඨං”නති. සො තහො නිදානං ලභෙථ පාමොජ්. අධිගමේය්‍ය සොමනස්සං. -

60. ඵවමෙව ඛො මහාරුජ භික්ඛු යථා ඉණං යථා රුගං යථා
ඛකිනාගාරං යථා දුසඛ්‍යං යථා කන්තාරභානමග්ගං ඵවං ඉමෙ පඤ්ඤා
නිවරණේ අප්පට්ඨිතේ අත්තති සමනුපස්සති. සෙය්‍යථාපි මහාරුජ ආනන්ද්‍යං
යථා ආරුහං යථා ඛකිනා මොක්ඛං යථා භුජිස්සං යථා ඛෙමනාභුමිං
ඵවමෙව ඛො මහාරුජ භික්ඛු ඉමෙ පඤ්ඤා නිවරණේ පටිඤ්ඤා අත්තති
සමනුපස්සති.

61. තස්සිමෙ පඤ්ඤා නිවරණේ පටිඤ්ඤා අත්තති සමනුපස්සන්තො
පාමොජ්. ජායති. පමුදිතස්ස පිති ජායති. පිතිමනස්ස කායො පස්සං-
මාති. පස්සංභිකායො සුඛං වෙදෙති. සුඛිනො විතතං සමාධියති.

62. සො විච්චෙව ඛාමෙහි විච්චව අකුසලෙහි ඛමෙමහි සමිතකකං
සවිචාරං විචෙකජං. පිතිසුඛං පඨමං කානං උපසම්පජ් විහරති. සො
ඉමමෙව කායං විචෙකජෙන පිතිසුඛෙන අභිසන්තනති¹ පරිසන්තනති²
පරිපුරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස විචෙකජෙන
පිතිසුඛෙන අපච්චං නොති.

63. සෙය්‍යථාපි මහාරුජ දකෙඛා න්‍යාපකො වා න්‍යාපකන්තොවාසී වා
කංසථාලෙ න්‍යාතීයවුණ්ණාති ආකිරිතො උදකෙන පරිපෙඨාසකං
පරිපෙඨාසකං සන්තොය්‍ය³ සායං න්‍යාතීයපිණ්ඩි සෙනහානුගතො සෙනහපරෙතො
සන්තරමාතිරු පුට්ඨා සෙනහෙන න ව පඤ්ඤා⁴ -

ඵවමෙව ඛො මහාරුජ භික්ඛු ඉමමෙව කායං විචෙකජෙන පිතිසුඛෙන
අභිසන්තනති පරිසන්තනති පරිපුරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො
කායස්ස විචෙකජෙන පිතිසුඛෙන අපච්චං නොති. ඉදම්ච ඛො මහාරුජ
සන්ධිසිකං සාමඤ්ඤාඵලං පුරිමෙහි සන්ධිසිකෙහි සාමඤ්ඤාඵලෙහි
අභිකකන්තතරඤ්ඤා පඤ්ඤාතතරඤ්ඤා.

1. අභිසන්තනති සිමු, මජ්ඣ.

2. පරිසන්තනති. සිමු, මජ්ඣ.

3. සන්තොය්‍ය. සිමු, මජ්ඣ.

64. පුන ව පරං මහාරුජ භික්ඛු විතකකම්මාරුතං වූපසමා අජ්ඣානං සම්පසාදනං චේතසො ඵකොදිභාවං අවිතකකං අවිවාරං සමාධිජං පිතිසුඛං දුතියං ක්කානං උපසම්පජ්ජි විහරති. සො ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපථරති. නායං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අපච්ඡිටං හොති.

65. සෙය්‍යථාපි මහාරුජ උදකරහදො උබ්භිද්දෙකො, තස්ස තෙවස්ස පුරත්තිමාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, න දකුණිකාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, න පච්ඡිමාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, න උත්තරාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, දෙවො ව න කාලෙන කාලං සම්මා ධාරං අනුපවේච්ඡියා, අථ ඛො තමො ව උදකරහදො සිතා වාරිධාර උබ්භිජ්ජිතා තමෙව උදකරහදං සිතෙන වාරිතා අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙය්‍ය පරිපථරෙය්‍ය, නායං කිඤ්චි සබ්බාවතො උදකරහදස්ස වාරිතා සිතෙන අපච්ඡිටං අස්ස-

ඵවමෙව ඛො මහාරුජ භික්ඛු ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපථරති. නායං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අපච්ඡිටං හොති.

ඉදංවි ඛො මහාරුජ සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුරිමෙහි සන්දිට්ඨිකෙහි සාමඤ්ඤඵලෙහි අභිකක්ඛන්තරඤ්ච පණීතතරඤ්ච.

66. පුන ව පරං මහාරුජ භික්ඛු පිතියා ව විරුගා උපෙක්ඛකො ව විහරති සතො සම්පජානො සුඛඤ්ච කායෙන පටිසංචෙදෙති. යනතං අරියා ආවික්ඛන්ති: උපෙක්ඛකො සතිමා සුඛවිහාරිති තතියං ක්කානං උපසම්පජ්ජි විහරති.

සො ඉමමෙව කායං නිපට්ඨිකෙන සුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති, පරිපථරති නායං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස නිපට්ඨිකෙන සුඛෙන අපච්ඡිටං හොති.

67. සෙය්‍යථාපි මහාරුජ උපාලිනියං වා පදුමිනියං වා පුණ්ඩරිකිනියං වා අප්පෙකම්මානි උපාලානි වා පදුමානි වා පුණ්ඩරිකානි වා උදකෙ ජාතානි උදකෙ සංවිධානි උදකානුස්සතානි අනෙතානිමුග්ගපොසිති¹ තානි යාව වග්ගා යාව ව මූලා සිතෙන වාරිතා අභිසන්තානි² පරිසන්තානි³ පරිපුරති, පරිපච්ඡිවති නායං⁴ කිඤ්චි සබ්බාවතං උපාලානං වා පදුමානං වා පුණ්ඩරිකානං වා සිතෙන වාරිතා අපච්ඡිටං අස්ස.

1. අනෙතානිමුග්ග පොසිති, බෞ. ස. ස.

3. පරිසන්තානි, ලො. ස. ස.

2. අභිසන්තානි, බෞ. ස. ස.

4. නායං, බහුසු.

එවමෙව ඛො මහාරුජ භික්ඛු ඉමමෙව කායං නිපට්ඨිකෙන සුඛෙන අභිසංඤ්ඤාති පරිසංඤ්ඤාති පරිපුරෙති පරිපථරති. නායං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස නිපට්ඨිකෙන සුඛෙන අපච්ඡවං හොති.

ඉදංවි ඛො මහාරුජ සංඤ්චරිකං සාමඤ්ඤඵලං පුරිමෙහි සංඤ්චරිකෙහි සාමඤ්ඤඵලෙහි අභිකක්ඛන්තරඤ්ච පණීතතරඤ්ච.

68. පුන ව පරං මහාරුජ භික්ඛු සුඛස්ස ව පහානා දුක්ඛස්ස ව පහානා පුප්ඛව සොමනස්සදෙමනස්සානං. අත්ඛගමා අදුක්ඛමසුඛං උපෙක්ඛා-සත්පාරිසුද්ධිං වතුත්ථං ක්කානං උපසම්පජ්ජ පිහරති. සො ඉමමෙව කායං පරිපුරෙති වෙනසා පරියොදනෙන ඵරිඤා නිසින්නො හොති. නායං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස පරිපුරෙති වෙනසා පරියොදනෙන අපච්ඡවං හොති.

සෙය්‍යථාපි මහාරුජ පුරිසො ඔදනෙන වත්තෙන සසීසං පාරුපිඤා නිසින්නො අස්ස, නායං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස ඔදනෙන වත්තෙන අපච්ඡවං අස්ස, එවමෙව ඛො මහාරුජ භික්ඛු ඉමමෙව කායං පරිපුරෙති වෙනසා පරියොදනෙන ඵරිඤා නිසින්නො හොති. නායං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස පරිපුරෙති වෙනසා පරියොදනෙන අපච්ඡවං හොති.

ඉදංවි ඛො මහාරුජ සංඤ්චරිකං සාමඤ්ඤඵලං පුරිමෙහි සංඤ්චරිකෙහි සාමඤ්ඤඵලෙහි අභිකක්ඛන්තරඤ්ච පණීතතරඤ්ච.

69. පුන ව පරං මහාරුජ සො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිපුරෙති පරියොදනෙ අනඛගණේ විගතුපක්ඛිලෙසෙ මුද්දගුතෙ කම්මතිසෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජායතො ඤ්ඤාදස්සනාය විතතං අභිනිහරති අභිනිත්තා-මෙති. සො එවං පජානාති: “අයං ඛො මෙ කායො රුපි වාතුමමහාභුතිසො මාතාපෙත්තිකසමභවො ඔදනකුම්මාසුපවයො අනිච්චුච්ඡාදනපරිමඤ්ජන-හෙදනවිඤ්ඤාසනබ්බෙවො. ඉදං ව පන මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිබ්ඛා”නති.

70. සෙය්‍යථාපි මහාරුජ මණ්ණි වෙඨරියො සුභො ජාතිමා අට්ඨංසො සුපරිකම්මකතො අවෙජ්ඣා විපසන්නො අනාවිලො සබ්බාකාරසම්පන්නො, තත්ත්වස්ස සුත්තං ආවුතං නිලං වා පිතං වා ලොභිතං වා ඔදනං වා පණ්ඩුසුත්තං වා. තමෙනං වක්ඛමා පුරිසො තත්තේ කර්ඤා පච්චවෙකෙඛය්‍ය “අයං ඛො මණ්ණි වෙඨරියො සුභො ජාතිමා අට්ඨංසො සුපරිකම්මකතො, අවෙජ්ඣා විපසන්නො අනාවිලො සබ්බාකාරසම්පන්නො. තත්ත්වස්ස සුත්තං ආවුතං නිලං වා පිතං වා ලොභිතං වා ඔදනං වා පණ්ඩුසුත්තං වා”ති.

ඵවමෙව ඛො මහාරුජ භික්ඛු ඵවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ පරියොදුතෙ අනඛග්ගේ විගතුපක්කිලෙසෙ මුද්දුග්ගෙ කම්මනියෙ ධීතෙ ආනෙඤ්ජපාතෙත ඤාණදක්ඛනාය විතතං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො ඵවං පජානාති අයං ඛො මෙ කායො රූපි වායුමමහාභුතිකො මානාපෙතතිකසමග්ගො ඔදනකුමමාසුපවයො අතිවුට්ඨාදනපරිමදදනනෙදන විඤ්ඤාසනධමෙවො. ඉදං ව පත මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිබඤ්ඤාති.

ඉදම්පි ඛො මහාරුජ සජ්ඣේදිකං සාමඤ්ඤඵලං පුරිමෙති සජ්ඣේදිකෙති සාමඤ්ඤඵලෙති අභිකක්ඛන්තතරඤ්ඤා පණීතතරඤ්ඤා.

71. සො ඵවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ පරියොදුතෙ අනඛග්ගේ විගතුපක්කිලෙසෙ මුද්දුග්ගෙ කම්මනියෙ ධීතෙ ආනෙඤ්ජපාතෙත මනෝමයං කායං අභිනිමිත්තනාය¹ විතතං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො ඉමමහා කායා අඤ්ඤං කායං අභිනිමිත්තාති රූපිං මනෝමයං සබ්බබ්ගපච්චබ්බිං අභිනිත්ථියං,

සෙය්‍යථාපි මහාරුජ පුරිසො මුඤ්ඤාමහා ඉතිකං² පවාහෙය්‍ය³. තස්ස ඵවමස්ස: අයං මුඤ්ඤා අයං ඉතිකා අඤ්ඤා මුඤ්ඤා අඤ්ඤා ඉතිකා මුඤ්ඤානෙව ඉතිකා පවාලාති⁴.

සෙය්‍යථාපි වා පත මහාරුජ පුරිසො අසිං කොසියා පවාහෙය්‍ය. තස්ස ඵවමස්ස: “අයං අසි අයං කොසි, අඤ්ඤා අසි අඤ්ඤා කොසි, කොසියානෙව අසි පවාලො”ති.

සෙය්‍යථාපි වා පත මහාරුජ පුරිසො අසිං කරණ්ණා උඤ්ඤෙය්‍ය. තස්ස ඵවමස්ස: “අයං අසි අයං කරණ්ණො, අඤ්ඤා අසි අඤ්ඤා කරණ්ණො, කරණ්ණොනෙව අසි උඤ්ඤො”ති⁵.

ඵවමෙව ඛො මහාරුජ භික්ඛු ඵවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ පරියොදුතෙ අනඛග්ගේ විගතුපක්කිලෙසෙ මුද්දුග්ගෙ කම්මනියෙ ධීතෙ ආනෙඤ්ජපාතෙත මනෝමයං කායං අභිනිමිත්තනාය විතතං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො ඉමමහා කායා අඤ්ඤං කායං අභිනිමිත්තාති රූපිං මනෝමයං සබ්බබ්ගපච්චබ්බිං අභිනිත්ථියං. ඉදම්පි ඛො මහාරුජ සජ්ඣේදිකං සාමඤ්ඤඵලං පුරිමෙති සජ්ඣේදිකෙති සාමඤ්ඤඵලෙති අභිකක්ඛන්තතරඤ්ඤා පණීතතරඤ්ඤා.

1. අභිනිමිත්තාය. ඡෙය්‍යස.

3. පඤ්ඤාය. ඡෙය්‍යස.

2. ථිසිකං. ඡෙය්‍යස.

4. පඤ්ඤාය. ඡෙය්‍යස.

5. උඤ්ඤො, සස.

72. සො එවං සමාහිතෙ විතොන පරිසුද්ධො පරියොදනෙ අනඛණ්ණෙ විගතූපකකිලෙසෙ මුද්දුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජයනෙන ඉද්ධිවිධාය විතං අභිනීතරති අභිනිත්තාමෙති. සො අනෙකපිහිතං ඉද්ධිවිධං පච්චසුතොති: එකො'පි සුඤ්ඤා ඛුද්ධා හොති ඛුද්ධාපි සුඤ්ඤා එකො හොති, ආචිභාවං තිරොභාවං තිරොකුඤ්ඤං තිරොපාකාරං තිරොපබ්බතං අසල්-මානො ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ, පඤ්චයා'පි උමමුජ්ජනිමුජ්ජං කරොති සෙය්‍යථාපි උදකෙ, උදකෙ'පි අභිජ්ජමානෙ ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි පඤ්චයං, ආකාසෙ'පි පලලභෙකත කම්මති සෙය්‍යථා'පි පකඨි සකුණො. ඉමෙ'පි චන්දිමසුරියෙ එවංමගිද්ධිකෙ එවංමහානුතාපෙ පාණිතා පරාමසති පරිමජ්ජති. යාව බ්‍රහ්මලොකාපි කායෙත වසං වහෙතති.

73. සෙය්‍යථාපි මහාරාජ දකෙඛා කුමාකාමො වා කුමාකාරනොතොවාසී වා සුපරිකම්මකතාය මහතිකාය යං යදෙව භාරතවිකතිං ආකඤ්ඤාය තං තදෙව කරෙය්‍ය අභිනිප්පාදෙය්‍ය-

සෙය්‍යථාපි වා පත මහාරාජ දකෙඛා දනතකාමො වා දනතකාරනොතො-වාසී වා සුපරිකම්මකතසම්මිං දනතසම්මිං යං යදෙව දනතවිකතිං ආකඤ්ඤාය තං තදෙව කරෙය්‍ය අභිනිප්පාදෙය්‍ය-

සෙය්‍යථා වා පත මහාරාජ දකෙඛා සුචණ්ණකාමො වා සුචණ්ණකා-රොනොතොවාසී වා සුපරිකම්මකතසම්මිං සුචණ්ණසම්මිං යං යදෙව සුචණ්ණවිකතිං ආකඤ්ඤාය තං තදෙව කරෙය්‍ය අභිනිප්පාදෙය්‍ය-

එවමෙව ඛො මහාරාජ භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතොන පරිසුද්ධො පරියොදනෙ අනඛණ්ණෙ විගතූපකකිලෙසෙ මුද්දුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජයනෙන ඉද්ධිවිධාය විතං අභිනීතරති අභිනිත්තාමෙති. සො අනෙකපිහිතං ඉද්ධිවිධං පච්චසුතොති: එකො'පි සුඤ්ඤා ඛුද්ධා හොති. ඛුද්ධා'පි සුඤ්ඤා එකො හොති. ආචිභාවං තිරොභාවං තිරොකුඤ්ඤං තිරොපාකාරං තිරොපබ්බතං අසල්මානො ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ, පඤ්චයා'පි උමමුජ්ජනිමුජ්ජං කරොති සෙය්‍යථාපි උදකෙ, උදකෙ'පි අභිජ්ජමානෙ ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි පඤ්චයං, ආකාසෙ'පි පලලභෙකත කම්මති සෙය්‍යථාපි පකඨි සකුණො. ඉමෙ'පි චන්දිමසුරියෙ එවංමගිද්ධිකෙ එවංමහානුතාපෙ පාණිතා පරාමසති පරිමජ්ජති. යාව බ්‍රහ්මලොකා'පි කායෙත වසං වහෙතති.

ඉදමපි බො මහාරාජ සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුරිමෙහි සන්දිට්ඨිකෙහි සාමඤ්ඤඵලෙහි අභික්ඛන්තතරඤ්ච පණීතතරඤ්ච.

74. සො ඵලං සමාහිතෙ වින්ත පරිසුඤ්ඤා පරියොද්ධතෙ අනඛණ්ණෙ විගතුපක්ඛිලෙසෙ මුද්දහුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජපාතෙන දිබ්බාය සොනඛාතුයා වින්තං අභිනීභරති අභිනීන්තාමෙති. සො දිබ්බාය සොනඛාතුයා විසුඤ්ඤාය අභික්ඛන්තමානුසිකාය උභො සද්දෙ සුණාති දිබ්බෙ ව මානුසෙ ව යෙ දුරෙ සන්තිකෙ ව.

75. සෙය්‍යථාපි මහාරාජ පුරිසො අඤ්ඤානමග්ගපටිපන්නො සො සුඤ්ඤාය හෙරිසද්දමපි මුද්දිඛසද්දමපි සඛිපණ්ණවදෙණ්ඩිමසද්දමපි, තස්ස ඵලමස්සා: හෙරිසද්දෙ ඉති'පි මුද්දිඛසද්දෙ ඉති'පි සඛිපණ්ණවදෙණ්ඩිමසද්දෙ ඉති'පි. ඵලමෙව බො මහාරාජ හික්ඛු ඵලං සමාහිතෙ වින්ත පරිසුඤ්ඤා පරියොද්ධතෙ අනඛණ්ණෙ විගතුපක්ඛිලෙසෙ මුද්දහුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජපාතෙන දිබ්බාය සොනඛාතුයා වින්තං අභිනීභරති අභිනීන්තාමෙති. සො දිබ්බාය සොනඛාතුයා විසුඤ්ඤාය අභික්ඛන්තමානුසිකාය උභො සද්දෙ සුණාති දිබ්බෙ ව මානුසෙ ව යෙ දුරෙ සන්තිකෙ ව.

ඉදමපි බො මහාරාජ සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුරිමෙහි සන්දිට්ඨිකෙහි සාමඤ්ඤඵලෙහි අභික්ඛන්තතරඤ්ච පණීතතරඤ්ච.

76. සො ඵලං සමාහිතෙ වින්ත පරිසුඤ්ඤා පරියොද්ධතෙ අනඛණ්ණෙ විගතුපක්ඛිලෙසෙ මුද්දහුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජපාතෙන චෙතොපරියඤ්ඤායා වින්තං අභිනීභරති අභිනීන්තාමෙති. සො පරසත්තානං පරපුග්ගලානං චෙතසා චෙතො පරිච්චි පජානාති: “සරුගං වා වින්තං සරුගං වින්තනති පජානාති. චිත්තරුගං වා වින්තං චිත්තරුගං වින්තනති පජානාති. සද්දෙසං වා වින්තං සද්දෙසං වින්තනති පජානාති. විතද්දෙසං වා වින්තං විතද්දෙසං වින්තනති පජානාති. සමොහං වා වින්තං සමොහං වින්තනති පජානාති. විතමොහං වා වින්තං විතමොහං වින්තනති පජානාති. සඛිතින්තං වා වින්තං සඛිතින්තං වින්තනති පජානාති. වික්ඛිතින්තං වා වින්තං වික්ඛිතින්තං වින්තනති පජානාති. මහග්ගතං වා වින්තං මහග්ගතං වින්තනති පජානාති. අමහග්ගතං වා වින්තං අමහග්ගතං වින්තනති පජානාති. සඋත්තරං වා වින්තං සඋත්තරං වින්තනති පජානාති. අනුත්තරං වා වින්තං අනුත්තරං වින්තනති පජානාති. සමාහිතං වා වින්තං සමාහිතං වින්තනති පජානාති. අසමාහිතං වා වින්තං අසමාහිතං වින්තනති පජානාති. විමුත්තං වා වින්තං විමුත්තං වින්තනති පජානාති. අවිමුත්තං වා වින්තං අවිමුත්තං වින්තනති පජානාති.

77. සෙය්‍යථාපි මහාරාජ ඉත්ථි වා පුරිසො වා දහරො වා සුචා මණ්ඩනකජාතිකො ආදිසෙ වා පරිසුඤ්ඤා පරියොද්ධතෙ අචේජ වා උදකපතෙන සකං මුඛනිෂිතං පච්චිවෙතකමානො සකණ්ණිකං වා සකණ්ණිකනති ජානෙය්‍ය, අකණ්ණිකං වා අකණ්ණිකනති ජානෙය්‍ය-

එවමෙව බො මහාරාජ භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විෂත්ත පරිසුද්ධො පරියොදාතෙ අනඛග්ගණ විගතුපක්ඛිලෙසෙ මුද්දානෙ කම්මනියෙ ධීනෙ ආනෙඤ්ජයානෙන වෙතොපරියඤ්ඤාය විතතං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති.

සො පරසත්තානං පරපුග්ගලානං වෙනසා වෙතො පරිච්ච පජානාති: සරාගං වා විතතං සරාගං විතතනති පජානාති. විතරාගං වා විතතං විතරාගං විතතනති පජානාති. සද්දසං වා විතතං සද්දසං විතතනති පජානාති. විතද්දසං වා විතතං විතද්දසං විතතනති පජානාති සමොගං වා විතතං සමොගං විතතනති පජානාති විතමොගං වා විතතං විතමොගං විතතනති පජානාති. සඛින්නං වා විතතං -පෙ- විඛින්නං වා විතතං -පෙ- මග්ගතං වා විතතං -පෙ- අමග්ගතං වා විතතං -පෙ- සඋත්තරං වා විතතං -පෙ- අනුත්තරං වා විතතං -පෙ- සමාහිතං වා විතතං -පෙ- අසමාහිතං වා විතතං -පෙ- විමුත්තං වා විතතං විමුත්තං විතතනති පජානාති අවිමුත්තං වා විතතං අවිමුත්තං විතතනති පජානාති.

ඉදම්පි බො මහාරාජ සඤ්චරිකං සාමඤ්ඤඵලං පුරිෂමභි සඤ්චරිකෙති සාමඤ්ඤඵලෙහි අභිකක්ඛන්තතරඤ්ච පණීතතරඤ්ච.

78. සො එවං සමාහිතෙ විෂත්ත පරිසුද්ධො පරියොදාතෙ අනඛග්ගණ විගතුපක්ඛිලෙසෙ මුද්දානෙ කම්මනියෙ ධීනෙ ආනෙඤ්ජයානෙන පුබ්බෙ- නිවාසානුස්සන්ධිඤ්ඤාය විතතං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සො අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති සෙසාපීදං: එකමපි ජාතියොදො'පි ජාතියො නිස්සො'පි ජාතියො චතස්සො'පි ජාතියො පඤ්ච'පි ජාතියො දස'පි ජාතියො විසමපි ජාතියො තිංශමපි ජාතියො චත්තාරිසමපි ජාතියො රාතීසතමපි ජාතීසහස්සමපි ජාතීසතසහස්සමපි අනෙකෙ'පි සංවට්ටකපො අනෙකෙ'පි විවට්ටකපො අනෙකෙ'පි සංවට්ටවිවට්ටකපො අමුත්තාසිං එවංතාමො එවංගොත්තො එවංචණණො එවමාහාරො එවං පුබ්බස්ස- පටිසංචෙදී එවමාසුපරියනො, සො තතො වුතො අමුත්ත උපපාදිං තත්තාපාසිං එවංතාමො එවංගොත්තො එවංචණණො එවමාහාරො එවං- පුබ්බස්සපටිසංචෙදී එවමාසුපරියනො, සො තතො වුතො ඉඬුපපනො'ති. ඉති සාකාරං සඋදෙද්දං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති.

79. සෙසාපාපි මහාරාජ පුරිසො සකමො ගාමො අඤ්ඤං ගාමං ගචේත්ඨා තමො'පි ගාමො අඤ්ඤං ගාමං ගචේත්ඨා. සො තමො ගාමො සකඤ්ඤච ගාමං පච්චාගචේත්ඨා. තස්ස එවමස්ස: 'අහං බො සකමො ගාමො අමුං ගාමං අගචිං තත්ත එවං අට්ඨාසිං එවං තිසිදිං එවං අභාසිං එවං තුණ්හි අපහාසිං, තමොපි ගාමො අමුං ගාමං අගචිං තත්තාපි එවං අට්ඨාසිං එවං තිසිදිං එවං අභාසිං එවං තුණ්හි අපහාසිං. සො'මති තමො ගාමො සකඤ්ඤච ගාමං පච්චාගත්තො'ති.

ඵවමෙව ඛො මහාරුජ භික්ඛු ඵවං සමාහිතො විතොන පරිසුද්ධො පරියොදානො අනඛණ්ණො විගතූපකක්කිලයො මුදුගුතො ාමමනියො සීතො ආනෙඤ්ජාපතොන පුබ්බෙතිවාසානුස්සන්ධිඤ්ඤායා විතො. අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො අනෙකපිතිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති සෙය්‍යපිදො: ඵකමපි ජාතීං දො'පි ජාතියො තිණ්ණා'පි ජාතියො චතණ්ණා'පි ජාතියො පඤ්ඤා'පි ජාතියො දස'පි ජාතියො විසමපි ජාතියො තිංසමපි ජාතියො චතතාරිසමපි ජාතියො පඤ්ඤාසමපි ජාතියො ජාතීසතමපි ජාතීසහස්සමපි ජාතීසතසහස්සමපි අනෙකෙ'පි සංවට්ටකප්පො අනෙකෙ'පි විවට්ට-කප්පො අනෙකෙ'පි සංවට්ටවිවට්ටකප්පො අමුත්‍රාසිං. ඵවංනාමො ඵවං-ගොතොනා ඵවංචණේණා ඵවමාහාරො ඵවංසුඛදුක්ඛපටිසංවේදී ඵවමාසු-පරියනොනා. සො තතො චුතො අඤ්ඤා උපපාදිං තාත්‍රපාසිං. ඵවංනාමො ඵවගොතොනා ඵවංචණේණා ඵවමාහාරො ඵවංසුඛදුක්ඛපටිසංවේදී ඵවමාසු-පරියනොනා. සො තතො චුතො ඉබ්බපපෙනා'ති ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකපිතිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති.

ඉදං මපි ඛො මහාරුජ සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං. පුරිමෙහි සන්දිට්ඨිකෙහි සාමඤ්ඤඵලෙහි අභිකක්ඛන්තතරඤ්ඤා පණීතතරඤ්ඤා.

80. සො ඵවං සමාහිතො විතොන පරිසුද්ධො පරියොදානො අනඛණ්ණො විගතූපකක්කිලයො මුදුගුතො කම්මනියො සීතො ආනෙඤ්ජාපතොන සත්තානං චුත්‍රපපාතඤ්ඤායා විතො. අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො දිබ්බෙත චක්ඛුතා විසුද්ධාන අතික්ඛන්තමානුසකොන සතොන පස්සති වචමානො උපපජ්ජමානො හීනො පණීතො සුචණේණ දුබ්බණේණ සුගතො දුග්ගතො යථාකම්මුපගො සතොන පජානාති: 'ඉමෙ වත භොතොනා සත්තා කායදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා වච්චුච්චරිතෙන සමන්තාගතා චෙනාදුච්ච-රිතෙන සමන්තාගතා අරියානං උපපාදකා මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡා-දිට්ඨිකාමිමසමාදානා. තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතීං විනිපාතං තිරයං උපපන්නා. ඉමෙ වා පත භොතොනා සත්තා කාය-සුචරිතෙන සමන්තාගතා වච්චුච්චරිතෙන සමන්තාගතා චෙනාසුචරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං අනුපපාදකා සම්මාදිට්ඨිකා සම්මාදිට්ඨිකම්ම-සමාදානා. තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතීං සග්ගං ලොකං උපපන්නා'ති. ඉති දිබ්බෙත චක්ඛුතා විසුද්ධාන අතික්ඛන්තමානුසකොන සතොන පස්සති වචමානො උපපජ්ජමානො හීනො පණීතො සුචණේණ දුබ්බණේණ සුගතො දුග්ගතො යථාකම්මුපගො සතොන පජානාති.

81. සෙය්‍යථාපි මහාරුජ මජ්ඣෙ සිංඝාවතෙ පාසාදෙ, තස්ම චක්ඛුමා පුරිමසා ධීන්තා පණ්ණෙය්‍ය මනුෂෙය්‍ය ගෙහං පටිසන්තො'පි රටියා විතීන්ඤ්ච-රන්තො'පි මජ්ඣෙ සිංඝාවතෙ නිසින්නො'පි, තස්ස ඵචමෙය්‍යා: ඵතෙ මනුස්සා ගෙහං පටිසන්ති, ඵතෙ නික්ඛමන්ති, ඵතෙ රටියා විතීන්ඤ්චරන්ති, ඵතෙ මජ්ඣෙ සිංඝාවතෙ නිසින්නො'ති.

ඵචමෙව ඛො මහාරුජ භික්ඛු ඵචං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුඤ්ඤා පරිශොදනෙ අතඛණ්ණෙ විගතුපක්ඛිලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මනිකෙ ධීතෙ ආනෙඤ්ජපාතෙත සත්තානං චුතුපපාතඤ්ඤාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති, සො දිඤ්ඤා චක්ඛුතා විසුඤ්ඤාන අතික්කන්තමානු-සකෙත සතෙත පණ්ණති ඵචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පණීතෙ සුචණ්ණෙ දුඛණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ සථාකම්මුපගෙ සතෙත පජානාති: 'ඉමෙ වත භොන්තො සත්තා කායදුච්චරිතෙත සමන්තාගතා වච්චුච්චරිතෙත සමන්තාගතා මනොදුච්චරිතෙත සමන්තාගතා අරියානං උපවාදකා ඔච්ඡාදිට්ඨිකා ඔච්ඡාදිට්ඨිකම්මසමාදානා, තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණං අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපන්නා, ඉමෙ ටා පත භොන්තො සත්තා කායසුචරිතෙත සමන්තාගතා වච්චුච්චරිතෙත සමන්තාගතා මනොසුචරිතෙත සමන්තාගතා අරියානං අනුපවාදකා සම්මාදිට්ඨිකා සම්මාදිට්ඨිකම්මසමාදානා, තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණං සුගතිං සංයං ලොකං උපපන්නා'ති. ඉති දිඤ්ඤා චක්ඛුතා විසුඤ්ඤාන අතික්කන්ත-මානුසකෙත සතෙත පණ්ණති ඵචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පණීතෙ සුචණ්ණෙ දුඛණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ සථාකම්මුපගෙ සතෙත පජානාති.

ඉදංවි ඛො මහාරුජ සන්දිට්ඨිකා සාමඤ්ඤඵලං පුරිමෙති සන්දිට්ඨිකෙති සාමඤ්ඤඵලෙති අතික්කන්තතරඤ්ච පණීතතරඤ්ච.

82. සො ඵචං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුඤ්ඤා පරිශොදනෙ අතඛණ්ණෙ විගතුපක්ඛිලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මනිකෙ ධීතෙ ආනෙඤ්ජපාතෙත අසථානං ඛගඤ්ඤාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති සො ඉදං දුක්ඛානති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛසමුදයො'ති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛතිරේණධා'ති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛතිරේණධාමිනිපට්ටපදා'ති යථාභූතං පජානාති, ඉමෙ ආසවා'ති යථාභූතං පජානාති, අයං ආසව-සමුදයො'ති යථාභූතං පජානාති, අයං ආසවතිරේණධො'ති යථාභූතං පජානාති, අයං ආසවතිරේණධාමිනිපට්ටපදා'ති යථාභූතං පජානාති, තස්ස ඵචං ජාතතො ඵචං පණ්ණතො කාමාසවාපි විතතං විමුච්චති භවාසවාපි විතතං විමුච්චති අවිජ්ජාසවාපි විතතං විමුච්චති, විමුත්තස්මිං විමුත්තමිති ඤ්ඤාණං භොති, ඩිණං ජාති වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං කතං කරණීයං නාමරං ඉත්තත්තායාති පජානාති.

83. තෙසාපාපි මහාරාජ පබ්බතසංඛිතෙ උදකරහදෙ අචේන්ද්‍රියසංනේනා අනාච්චො. තත්ථ චක්ඛුමා පුරිසො තිරෙ සිනො පසෙසයා සිප්පිසම්බුකම්පි සක්ඛරකඨලම්පි මච්ඡගුම්බම්පි වරන්තම්පි තිට්ඨන්තම්පි. තස්ස ඵම්මස්සා අයං ඛො උදකරහදෙ අචේන්ද්‍රියසංනේනා අනාච්චො. තත්ත්වමෙ සිප්පිසම්බුකාපි සක්ඛරකඨලාපි මච්ඡගුම්බාපි වරන්තිපි තිට්ඨන්තිපිති.

ඵවමෙව ඛො මහාරාජ භික්ඛු ඵවං සමාහිතෙ විතෙත පරිපුඤ්ඤා පරිසෙයදානෙ අනඛිතණේ විගතූපක්ඛිතලසෙ මුද්දගුතෙ කම්මතිසෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජානෙත ආසවානං ඛයඤ්ඤාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛසමුදයොති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛනිරෝධොති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනිපටිපදාති යථාභූතං පජානාති. ඉමෙ ආසවාති යථාභූතං පජානාති. අයං ආසවනිරෝධොති යථාභූතං පජානාති. අයං ආසවනිරෝධගාමිනිපටිපදාති යථාභූතං පජානාති.

තස්ස ඵවං ජාතතො ඵවං පස්සතො කාමාසවාපි විතතං විමුච්චති, භවාසවාපි විතතං විමුච්චති, අවිජ්ජාසවාපි විතතං විමුච්චති. විමුත්තසම්මං විමුත්තමිති ඤ්ඤාං භොති. ඩිණං ජාති, වුසිතං භුගම්මරියං, කතං කරණීයං තාපරං ඉත්තතායාති පජානාති.

ඉදං ඛො මහාරාජ සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුරිමෙති සන්දිට්ඨිකෙහි සාමඤ්ඤඵලෙහි අභික්ඛන්තතරඤ්ඤා පණිතතරඤ්ඤා. ඉමසමා ව පන මහාරාජ සන්දිට්ඨිකා සාමඤ්ඤඵලා අඤ්ඤා සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං උත්තරිතරං වා පණිතතරං වා නජීති.

84. ඵවං වුතෙත රාජා මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුත්තො හගචන්තං ඵතදචේවාච: 'අභික්ඛන්තං හන්තං, අභික්ඛන්තං හන්තං. සෙසාපාපි හන්තං නිකුජ්ජිතං වා උක්ඛුජ්ජෙයා, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය, මුලුත්තං වා මග්ගං ආවිකෙධස්ස, අනික්ඛාසෙ වා තෙලපජේයානං ඛාසෙය්‍ය චක්ඛුමිතො රූපාති දක්ඛින්නිති, ඵවමෙව හන්තං හගචන්තං අනෙකපරිසාසෙන ධම්මො පකාසිතො. ඵසාහං හන්තං හගචන්තං සරණං ගච්ජාමි, ධම්මඤ්ඤා භික්ඛුසම්බුද්ධා. උපාසකං මං හගවා ඛාසෙය්‍ය අජ්ජතස්සෙ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතං. අව්ච්ඡෙයා මං හන්තං අව්ච්ඡගමා යථාමාලං යථාමුලං යථාඅකුසලං යොහං පිතරං ධම්මිකං ධම්මරුජානං ඉස්සරියස්ස කාරණං ජිවිතා වොරොපෙසිං. තස්ස මෙ හන්තං හගවා අව්ච්ඡං අව්ච්ඡගතො පටිග්ගණ්ඨානු ආයතිං සංවරුසා'ති.

85. නග්ග නිං මහාරුජ අව්වනො අව්වගමා යථාබාලං යථාමුලුකං යථාඅකුසලං යො නිං පිතරං බමමිකං බමමරුජානා ජිවිතා වොරොපෙසි. යතො ව බො නිං මහාරුජ අව්වයං අව්වයතො දිස්වා යථාබමමං පටිකරුසි. තනන්ත මයං පටිගණ්හාම. වුද්ධි හෙසා මහාරුජ අරියස්ස ටිතසෙ යො අව්වයං අව්වයතො දිස්වා යථාබමමං පටිකරුති ආයනං සංවරං ආපජ්ජති.

86. එවං වුත්තෙ රුජා මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුත්තො හගවන්තං එතදවොච: හන්ද ව දුති මයං හන්තෙ ගච්ඡාමි බහුකිම්බා මයං බහුකරණීයා'ති.

“යස්ස ‘දුති නිං මහාරුජ කාලං මඤ්ඤාසී’ති.

අථ බො රුජා මාගධා අජාතසත්තු වෙදෙහිපුත්තො හගවතො භාසිතං අභිනන්දිත්වා අනුමොදිත්වා උට්ඨායාසනා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා පදකම්මං කත්වා පකකාමි.

87. අථ බො හගවා අවිරපකකන්තස්ස රඤ්ඤා මාගධස්ස අජාත-සත්තුස්ස වෙදෙහිපුත්තස්ස භික්ඛු ආමනෙතසි: බතායං භික්ඛවෙ රුජා, උපහතායං භික්ඛවෙ රුජා, සවායං භික්ඛවෙ රුජා පිතරං බමමිකං බමමරුජානං ජිවිතානි වොරොපෙසුථ ඉමස්මිං යෙව ආසනෙ විරජං විතමලං බමමච්ඡත්වා උපාජ්ජස්සාඨාති.

ඉදමවොච හගවා. අත්තමනා තෙ භික්ඛු හගවතො භාසිතං අභිනන්දුන්ති.

සාමඤ්ඤාචරපුත්තං නිවසිතං දුතියං.

අමබන්ධයුතන.

1. එවිං මේ¹ සුභං එකං සමයං භගවා කොසලෙසු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ෂුසඛෙක සද්ධිං පඤ්චමනෙතති භික්ෂුසතෙති යෙන ඉච්ඡානඛලං² නාම කොසලානං බ්‍රාහ්මණගාමො තදවසරි. තත්‍ර සුදං භගවා ඉච්ඡානඛලෙ³ විහරති ඉච්ඡානඛලචනසණ්ඛි.

2. තෙන ඛො පන සමයෙන බ්‍රාහ්මණො පොකඛරසාති⁴ උක්කඨ්ඨං අජ්ඣාචසති සතතුස්සදං සතිණ්කඨෙඨාදකං සබඤ්ඤං රාජභොග්ගං රඤ්ඤ පසෙනදිනා⁵ කොසලෙන දිනනං රාජදායං බ්‍රහ්මදෙය්‍යං. අස්සොසි ඛො බ්‍රාහ්මණො පොකඛරසාති:

“සමණො බලු නො ගොතමො සක්‍යසුතෙනා සක්‍යකුලා පබ්බජිතො කොසලෙසු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ෂුසඛෙක සද්ධිං පඤ්චමනෙතති භික්ෂුසතෙති ඉච්ඡානඛලං අනුප්පනෙනා ඉච්ඡානඛලෙ විහරති ඉච්ඡානඛලචනසණ්ඛි. තං ඛො පන භවින්නං ගොතමං එවං කල්‍යාණො කිත්තිසද්දො අබ්බුග්ගනො: “ඉතිපි සො භගවා අරහං සමමාසවුද්ධො විජ්ජාචරණසමපන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරථි⁶ සත්‍යා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා.”⁷ සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සබ්‍රහ්මකං සස්සමණ්‍යායුණිං පජං සදෙවමනුස්සං සයං අභිඤ්ඤා සවජ්ජකතා පච්චෙදති. සො ඛමමං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣිකල්‍යාණං පරිගොසානකල්‍යාණං සාත්ථං සඛ්‍යඤ්ජනං⁸ කෙච්ච-පරිපුණ්ණං පරිපුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං පසාසෙති. සාමු ඛො පන තථාරූපානං අරහතං දස්සන්තං නොති”ති.

3. තෙන ඛො පන සමයෙන බ්‍රාහ්මණස්ස පොකඛරසාතිස්ස අමබන්ධො නාම මාණවො⁹ අනන්තවාසී හොති අජ්ඣායකො මනනධරො තිණ්ණං වෙදානං පාරගු සතිසණ්ඤ්ඤෙවුහානං සාකඛරපාහෙදානං ඉතිහාස-පඤ්චමානං පදකො වෙය්‍යාකරණො ලොකායතමහාපුරිසලක්ඛණෙසු අතචයො අනුඤ්ඤානපටිඤ්ඤායො සතෙ ආචරියකෙ තෙවිජ්ජකෙ පාචචිතෙ යමහං ජානාමි තං නිං ජානාසි, යං නිං ජානාසි තමහං ජානාමිති.

1. එවමම, PTS. 2. තඛකල, PTS. ඉච්ඡානඛලකතිපි පාඨො, අ.

3. ඉච්ඡානඛල, PTS. සබ්බන්. 4. සාදි, සබ්බන්. පොකඛරසාතිඉතිපි වුවමන, අ.

5. පසෙනදි, PTS. පසෙහනදිනා, සිමු.

6. සාරථි, සිමු. සා.

7. සහවාති, මජ්. සස. 8. සච්ඤ්ජනං, PTS.

9. අමබන්ධො මාණවො, PTS. මානවො, PTS-n.

4. අථ ඛො බ්‍රාහ්මණො පොකඛරසාති අමබ්බං මාණවං ආමනෙතසි:
“අයං තාත අමබ්බං සමණො ගොතමො සකාසුතො සකාසුල
පබ්බජනො කොසලෙසු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ඛුසංඝෙසු සද්ධිං
පඤ්චනෙතති භික්ඛුසතෙති ඉවජ්ඣාඛලං අනුප්පනො ඉවජ්ඣාඛලෙ
වහරති ඉවජ්ඣාඛලවතසණ්ඨි.

තං ඛො පන භවන්තං ගොතමං එවං කල්‍යාණො කිත්තිසද්දො
අභිඥානො: “ඉතිපි සො හගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො -පෙ-
බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති, සාධු ඛො පන තථාගුපාතං අරහතං දස්සනං
හොති”ති.

එහි ඥා තාත අමබ්බං යෙන සමණො ගොතමො තෙනුපසඛකම.
උපසඛකමිතා සමණං ගොතමං ජානාති යදි වා තං භවන්තං ගොතමං
තථාසන්තංයෙව සද්දො අභිඥානො, යදි වා නො තථා, යදි වා සො
හවං ගොතමො තාදිසො, යදිවා න තාදිසො, තථා මයං තං භවන්තං
ගොතමං චෙදිස්සාමාති.

5. “යථා කථං පනාහං නො තං භවන්තං ගොතමං ජානිස්සාමි
යදි වා තං භවන්තං ගොතමං තථාසන්තංයෙව සද්දො අභිඥානො,
යදි වා නො තථා, යදි වා සො හවං ගොතමො තාදිසො යදි වා න
තාදිසො”ති.

6. “ආගතාති ඛො තාත අමබ්බං අමිත්තං මනෙතසු අවතීංස-
මහාපුරිසලක්ඛණාති යෙති සමන්තාගතස්ස මහාපුරිසස්ස දොව
ගතිගො භවන්ති අනඤ්ඤා: සචෙ අගාරං අජ්ඣාචසති රාජා හොති
චක්කවත්ති ධම්මිකො ධම්මරාජා වාතුරනො විජ්ඣාචි ජනපදථා-
වරියප්පනො සත්තරතකසමන්තාගතො, තසසිමාති සත්තරතතාති
භවන්ති. සෙය්‍යපිදං: චක්කරතනං හඤ්චරතනං අස්සරතනං මණ්ඩරතනං
ඉඤ්චරතනං ගහපතිරතනං පටිනායකරතනමෙව සත්තමං. පරොසහස්සං
ඛො පනස්ස පුත්තා භවන්ති සුරා වීරඛහරූපා පරසෙතපමද්දනා, සො
ඉමං පඨවිං සාගරපරිසන්තං අදණ්ඨෙන අසඤ්ඤා ධම්මෙන අභිවිජ්ඣ
අජ්ඣාචසති.

සචෙ ඛො පන අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජති අරහං හොති
සම්මාසම්බුද්ධො ලොකෙ විවත්තවජ්ඣෙ¹. අහං ඛො පන තාත අමබ්බං
මන්තාතං දතා ඥා මන්තාතං පටිග්ගහොති”ති.

1. විවත්තවජ්ඣෙ. බො.ස.හ. විවච්ච්ඣෙ. සා. විවච්ච්ඣෙ. මජ්ඣ.

“එවං හොති ඛො අමබධො මාණවො බ්‍රාහ්මණස්ස පොක්ඛරසානිය්ස පටිසුත්තා උට්ඨායාසනා බ්‍රාහ්මණං පොක්ඛරසානිං අභිවාදෙත්වා පදක්ඛිණං කත්වා වළුවාරථමාරුය්න සමිහුලෙහි මාණවෙහි¹ සද්ධිං යෙන ඉච්ඡාතඞ්ගලවතසණ්ඛා තෙන පායාසි. යාවතිකා යානස්ස භූමි යානෙන ගන්ත්වා යානා පච්චොරෙහිත්වා පතතිකොච අරුමං පාචිසි.

7. තෙන ඛො පන සමයෙන සමිහුලා භීකූ අබොහාකාසෙ වඞ්කමන්ති. අථ ඛො අමබධො මාණවො යෙන තෙ භීකූ තෙහුපසඞ්කමී. උපසඞ්කමීත්වා තෙ භීකූ එතදවොච: “කහනහු ඛො හො එතරහි සො භවං ගොතමො විහරති? තං හි මයං භවන්තං ගොතමං දස්සන්තාය ඉච්චපසඞ්කන්තා”ති.

8. අථ ඛො තෙසං භීකූන් එතදගොසි: “අයං ඛො අමබධො-මාණවො අභිඤ්ඤාතකොලඤ්ඤා වෙච අභිඤ්ඤාතස්ස ච බ්‍රාහ්මණස්ස පොක්ඛරසානිය්ස අනෙතවාසී. අගරු ඛො පන භගවතො ඵවරුපෙහි කුලපුතෙතහි සද්ධිං කථාසල්ලාපො හොති”ති. තෙ අමබධො මාණවං එතදවොචු: “එසො අමබධා විහාරො සංවුතථාරො, තෙන අපසසද්දො උපසඞ්කමීත්වා අතරමානො ආලිඤං පචිසිත්වා උක්කාසිත්වා අග්ගලං ආකොටෙහි. විවරිස්සති තෙ භගවා ආරන්ති.”

9. අථ ඛො අමබධො මාණවො යෙන සො විහාරො සංවුතථාරො තෙන අපසසද්දො උපසඞ්කමීත්වා අතරමානො ආලිඤං පචිසිත්වා උක්කාසිත්වා අග්ගලං ආකොටෙහි. විවරි භගවා ආරං. පාචිසි අමබධො මාණවො. මාණවකාපි පචිසිත්වා භගවතා සද්ධිං සම්මොදිංසු. සම්මොදනීයං කථං සාරාණීයං චීතිසාරෙත්වා එකමන්තං තිසිදිංසු. අමබධො පන මාණවො වඞ්කමන්තොපි තිසින්නෙත භගවතා කඤ්චි කඤ්චි කථං සාරාණීයං චීතිසාරෙති. සීතොපි තිසින්නෙත භගවතා කඤ්චි කඤ්චි කථං සාරාණීයං චීතිසාරෙති.

10. අථ ඛො භගවා අමබධො මාණවං එතදවොච: එවනහු ඛො තෙ² අමබධා බ්‍රාහ්මණෙහි චුදොති මහලුකෙහි ආචරියපාවරියෙහි සද්ධිං කථාසල්ලාපො හොති යථසිදං වරං තිට්ඨං තිසින්නෙත මයා කඤ්චි කඤ්චි කථං සාරාණීයං චීතිසාරෙසි?”ති

“නොහිදං හො ගොතම. ගච්ඡන්තො වා හි හො ගොතම ගච්ඡන්තන බ්‍රාහ්මණො බ්‍රාහ්මණෙන සද්ධිං සල්ලපිතුමරහති. සීතො වා හි හො ගොතම සීතෙන බ්‍රාහ්මණො බ්‍රාහ්මණෙන සද්ධිං සල්ලපිතුමරහති. තිසින්නො වා හි හො ගොතම තිසින්නෙත බ්‍රාහ්මණො බ්‍රාහ්මණෙන සද්ධිං සල්ලපිතුමරහති. සයානො වා හි හො ගොතම සයානෙන බ්‍රාහ්මණො බ්‍රාහ්මණෙන සද්ධිං සල්ලපිතුමරහති. යෙ ච ඛො තෙ හො ගොතම මුණ්ඩකා සමණකා ඉබ්බා කණ්ඨා³ බනුපාදුපච්චා, තෙහිපි මෙ සද්ධිං එවං කථාසල්ලාපො හොති යථරිච හොතා ගොතමෙනා”ති.

1. මානවකෙහි, කන්චි.

2. කිණ්ඨා, මජ්ඣ.

11. “අප්පිකච්ඡො ඛො ථන තෙ අමබන්ධි ඉධාගමනං අහොසි. යායෙව ඛො ථනත්ථාය ආගචේත්ථයාපථා තණ්මව අත්ථං සංඛුකං මනසි කරෙය්‍යාථො¹. අවුසිතවා යෙව ඛො ථන ගො අයං අමබන්ධො මාණ්ණවා, වුසිතමානී² කිමඤ්ඤග්‍ර අවුසිතතතා”ති.

12. අථ ඛො අමබන්ධො මාණ්ණවා හගච්ඡා අවුසිතවාදෙන වුච්චමානො කුපිතො අතතතමනො හගච්ඡතංයෙව බුංසෙනෙනා හගච්ඡතංයෙව චෛතනෙනා හගච්ඡතංයෙව උපවදමානො සමණො ච මෙ හො ගොතමො ථාපිතො හවිසානීති හගච්ඡතං එතදවොච: “චණ්ඩා හො ගොතම සක්‍යජාති, ඵරුසා ගො ගොතම සක්‍යජාති, ලුහුසා හො ගොතම සක්‍යජාති, රහසා හො ගොතම සක්‍යජාති. ඉබ්බා සත්ථා ඉබ්බා සමානා න බ්‍රාහ්මණේ සක්කරොනති න බ්‍රාහ්මණේ ගරුකරොනති න බ්‍රාහ්මණේ මානෙතති න බ්‍රාහ්මණේ පුජෙතති න බ්‍රාහ්මණේ අපවායනති. තසිදං හො ගොතම නච්ඡන්තං තසිදං නප්පට්ඨං යදීමෙ සක්‍යා ඉබ්බා සත්ථා ඉබ්බා සමානා න බ්‍රාහ්මණේ සක්කරොනති න බ්‍රාහ්මණේ ගරු කරොනති න බ්‍රාහ්මණේ මානෙතති න බ්‍රාහ්මණේ පුජෙතති න බ්‍රාහ්මණේ අපවායනති”ති.

ඉතිහ අමබන්ධො මාණ්ණවා ඉදං ථස්මං සකෙකසු ඉබ්බවාදං නිපාතෙයි.

13. “කිමපන තෙ අමබන්ධි සක්‍යා අපරස්සුනති ?”

“එක භිදුහං හො ගොතම සමයං ආචරියස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස පොකකර-සාතිස්ස කෙනවිදෙව කරණීයෙන කපිලවද්දුං අගමාසිං. යෙන සක්‍යානං සන්ථාගාරං තෙනුපසඛිකමිං. තෙන ඛො ථන සමයෙන සම්බහුලා සක්‍යා වෙව සක්‍යකුමාරා ච සන්ථාගාරෙ උච්චිසු ආසනෙසු තිසිත්තා ගොතති අඤ්ඤ-මඤ්ඤං අභිභුලිපතොදකෙති සඤ්ජග්ගන්තා සංකිලන්තා අඤ්ඤදද්දු මමඤ්ඤෙව මඤ්ඤෙ අනුජග්ගන්තා. න මි. කොචි ආසනෙන’පි නිමිනෙතයි. තසිදං හො ගොතම නච්ඡන්තං, තසිදං නප්පට්ඨං, යදීමෙ සක්‍යා ඉබ්බා සත්ථා ඉබ්බා සමානා න බ්‍රාහ්මණේ සක්කරොනති න බ්‍රාහ්මණේ ගරුකරොනති න බ්‍රාහ්මණේ මානෙතති න බ්‍රාහ්මණේ පුජෙතති න බ්‍රාහ්මණේ අපවායනති”ති.

ඉතිහ අමබට්ඨො මාණ්ඩො ඉදං දුතියං සකෙකපු ඉබ්බවාදං නිපාතෙසි.

14. “ලට්ඨකිකාපි ඛො අමබට්ඨ සකුණිකා සකෙක කුලාවතෙ කාමිලාපිති භොති. සකං ඛො පනෙනං අමබට්ඨ සක්ඛානං යදිදං කපිලවත්ථු. න අරහතායසමා අමබට්ඨො ඉමාය අපමන්තාය අභිසජ්ඣනති.”

15. “විත්තාරො‘මේ හො ගොතම වණණා; ඛතතියා බ්‍රාහ්මණා වෙස්සා පුද්ද. ඉමෙසං හි ගො ගොතම වතුන්තං වණණානං තයො වණණා ඛතතියා ව වෙස්සා ව පුද්ද ව අඤ්ඤදත්ථු බ්‍රාහ්මණස්සෙව පරිවාරිකං සමපජ්ඣති. තසිදං හො ගොතම නවජන්තං තසිදං නපාටිරූපං යදි මේ සක්ඛා ඉබ්බා සන්තා ඉබ්බා සමානා න බ්‍රාහ්මණ සකකරොති න බ්‍රාහ්මණ ගරුකරොති න බ්‍රාහ්මණ මානෙනති න බ්‍රාහ්මණ පුජෙති න බ්‍රාහ්මණ අපවායනති” ති.

ඉතිහ අමබට්ඨො මාණ්ඩො ඉදං තතියං සකෙකපු ඉබ්බවාදං නිපාතෙසි.

16. අථ ඛො භගවතො එතදභොසි: අතිබාලානං ඛො අයං අමබට්ඨො මාණ්ඩො සකෙකපු ඉබ්බවාදෙන නිමමානෙති¹. යනතුනාහං ගොතනං පුජෙජ්ජයනති.

අථ ඛො භගවං අමබට්ඨො මාණ්ඩො එතදවොච: ‘කථං ගොතෙතාසි අමබට්ඨා?ති’ ‘කණ්ණායනො‘භමසමි හො ගොතමා’ති.

17. “පොරාණං ඛො පත තෙ අමබට්ඨ මාතෘපෙතතිකං නාමගොතනං අනුස්සරතො අයාපුත්තා සක්ඛා භවන්ති, දුසිපුත්තා ත්‍රිමසි සක්ඛානං. සක්ඛා ඛො පත අමබට්ඨ රුජානං ඕක්කාකං පිතෘමතං දහනති.

‘භූතපුබ්බං අමබට්ඨ රුජා ඕක්කාකො යා සා මහෙසි පියා මනාපා තස්සා පුත්තස්ස රජ්. පරිණාමේතුකාමො ජෙට්ඨකුමාරෙ රට්ඨසමා පබ්බාජෙසි උක්කාමුඛං² කරකණ්ඨං³ හත්ථිතිකං නිපුරං⁴. තෙ රට්ඨසමා පබ්බාජිතා හිමවන්තපස්සා පොකකිරණියා තිථෙ මහාසාකසණ්ඨො තත්ථ වාසං කප්පෙසුං. තෙ ජාතිසමොදහයා සකාහි භගතීහි සද්ධිං සංවාසං කප්පෙසුං

1 .තිමොදෙහි, කත්ථි. 2. එකාමුඛ, කත්ථි. 3. කරකණ්ඨ, කත්ථි.

4. සිහිපුර, බො.ස.ස. සිහිපුර, PTS.

අථ ඛො අමබව්ව රුජා ඕක්කානෙකා අමුවෙව පාරිසප්ප ආමනෙතයි:
“කතනනු ඛො හො එතරගි කුමාරා සමමනති”?

“අභි දෙව ගිමවනනපනෙක පොකබරණියා තීරෙ මහාසාකසණෙකිං
තපෙථතරගි කුමාරා සමමනති, තෙ ජාතිසමොදගයා සකාති හගනිගි
සද්ධිං සංවාසං කප්පෙතති”ති.

අථ ඛො අමබව්ව රුජා ඕක්කානෙකා උද්දනං උද්දනෙයි: “නකායා වත
නො කුමාරා පරමසකායා වත හො කුමාරා”ති. තදග්ගෙ ඛො පත
අමබව්ව සකායා පඤ්ඤායනති. සො‘ව¹ තෙසං පුබ්බපුරිසො.

රඤ්ඤා ව ඛො පත අමබව්ව ඕක්කානෙකා දිසා නාම දාසි අග්ගෙයි.
සා කණ්ණා² නාම ජනෙයි. ජාතො කණ්ණො පඛායාහයි: “ඛොව්ථ මං
අමම, නභාපෙථ මං අමම, ඉමෙමා මං අමම අසුචිසමා පරිමොචෙථ,
අතොස චො හවිසාම”ති.

සථා ඛො පත අමබව්ව එතරගි මනුස්සා පිසාවෙ දිසාවා ‘පිසාවා’ති
සඤ්ජානතී. එවමෙව ඛො අමබව්ව තෙත සමගෙත මනුස්සා පිසාවෙ
‘කණ්ණා’ති සඤ්ජානතී. තෙ එවමානාසු: අයං ජාතො පඛායාහයි:
‘කණ්ණො ජාතො පිසාචො ජාතො’ති.

තදග්ගෙ ඛො පත අමබව්ව කණ්ණායනා පඤ්ඤායනති. සො ව
කණ්ණායනානං පුබ්බපුරිසො. ඉති ඛො තෙ අමබව්ව පොරුණං මාතෘ-
පෙතතිකං නාමගොතනං අනුස්සරතො අයසපුත්තා සකායා ගවිනති.
දසිපුත්තො තිමිසි සකායානතී.

18. එවං වුත්තෙ තෙ මාණවකා හගවිත්තං එතදච්ඡා: “මා හවං
ගොතමො අමබව්වං මාණවං අතීඛාලං දාසිපුත්තවාදෙන තිමොනෙයි.
සුජාතො ව හො ගොතම අමබව්වො මාණවො කුලපුත්තො ව අමබව්වො
මාණවො බහුසුත්තො ව අමබව්වො මාණවො කල්යාණවාක්කරණො ව
අමබව්වො මාණවො පණ්ඩිතො ව අමබව්වො මාණවො. පග්ගොති ව
අමබව්වො මාණවො ගොතා ගොතමෙන සද්ධිං අයමිං වචනෙ පටිමනෙත-
තු”තී.

19. අථ ඛො භගවා තෙ මාණවකෙ එතදවොච: “සථෙ ඛො භුමාකං මාණවකා ඵලං හොති ‘දුජ්ජානො ව අබ්බට්ඨො මාණවො, අකුලපුත්තො ව අබ්බට්ඨො මාණවො, අප්පසුතො ව අබ්බට්ඨො මාණවො, අකල්‍යාණවාක්කරණො ව අබ්බට්ඨො මාණවො, දුප්පඤ්ඤා ව අබ්බට්ඨො මාණවො, න ව පහොති අබ්බට්ඨො මාණවො සමණෙන ගොතමෙන සද්ධිං අසම්මිං වචනෙ පටිමනෙතතුනති, තිට්ඨතු අබ්බට්ඨො මාණවො, භුමො මයා සද්ධිං මනාගවො¹ අසම්මිං වචනෙ, සථෙ පන භුමාකං මාණවකා ඵලං හොති: පුජ්ජානො ව අබ්බට්ඨො මාණවො, කුලපුත්තො ව අබ්බට්ඨො මාණවො, ඛුප්පුතො ව අබ්බට්ඨො මාණවො, කල්‍යාණවාක්කරණො ව අබ්බට්ඨො මාණවො, පණ්ඩිතො ව අබ්බට්ඨො මාණවො, පහොති ව අබ්බට්ඨො මාණවො සමණෙන ගොතමෙන සද්ධිං අසම්මිං වචනෙ පටිමනෙතතුනති, තිට්ඨතු භුමො, අබ්බට්ඨො මාණවො මයා සද්ධිං පටිමනෙතතු”ති.

20. “පුජ්ජානො ව හො ගොතම් අබ්බට්ඨො මාණවො, කුලපුත්තො ව අබ්බට්ඨො මාණවො, ඛුප්පුතො ව අබ්බට්ඨො මාණවො, කල්‍යාණ-වාක්කරණො ව අබ්බට්ඨො මාණවො, පණ්ඩිතො ව අබ්බට්ඨො මාණවො, පහොති ව අබ්බට්ඨො මාණවො ගොතා ගොතමෙන සද්ධිං අසම්මිං වචනෙ පටිමනෙතතුං, භුණ්ඨි මයං හපිංසාමි. අබ්බට්ඨො මාණවො හොතා ගොතමෙන සද්ධිං අසම්මිං වචනෙ පටිමනෙතතු”ති.

21. අථ ඛො භගවා අබ්බට්ඨං මාණවං එතදවොච: අයං ඛො පන තෙ අබ්බට්ඨ සභගම්මිකො පඤ්ඤා අගච්ඡති. අකාමාපි ව්‍යාකානඤ්ඤා, සථෙ ඤාං න ව්‍යාකරිංසසි අඤ්ඤාන වා අඤ්ඤං පටිවරිංසසි, භුණ්ඨි වා භවිංසසි, පකාමිංසසි වා, එතෙථ තෙ සත්තං චූඨා ඵලිංසති. තං කිං මඤ්ඤසි අබ්බට්ඨ? කිනති තෙ සුතං බ්‍රාහ්මණානං චූඨානං මහලුකානං ආචරියපාචරියානං කුමනාපභුතිකා කණ්ඩායනා? කො ව කණ්ඩායනානං පුබ්බපුරිසො? ති

ඵලං චූත්තන අබ්බට්ඨො මාණවො භුණ්ඨි අහොසි. දුතියමපි ඛො භගවා අබ්බට්ඨං මාණවං එතදවොච: තං කිමමඤ්ඤසි අබ්බට්ඨ? කිනති තෙ සුතං බ්‍රාහ්මණානං චූඨානං මහලුකානං-පෙ-කො ව ‘කණ්ඩායනානං පුබ්බපුරිසො? ති දුතියමපි ඛො අබ්බට්ඨො මාණවො භුණ්ඨි අහොසි.

අථ ඛො භගවා අබ්බට්ඨං මාණවං එතදවොච: ව්‍යාකරෙති ‘දුති අබ්බට්ඨ, න ‘දුති තෙ භුණ්ඨිභාවංස කාලො. යො ඛො අබ්බට්ඨ තපාගතෙන යාවතතිසකං සභගම්මිකං පඤ්ඤා පුට්ඨො න ව්‍යාකරෙති එතෙථස්ස සත්තං චූඨා ඵලිංසති.

22. තෙන ඛො පන සමයෙන චජ්රපාණි යකෙඛා මහත්තං අගොකුටං ආදාය ආදිත්තං සමපජ්ජිතං සජ්ජාතිගුතං අමබ්බස්ස මාණවස්ස උපරිවෙත්තාසං ඩීප්තා හොති: සවායං අමබ්බස්ස මාණවො ගගවතා යාවතතියකං සහබම්මිකං පඤ්ඤං පුරෙස්සා න ව්‍යාකරිස්සති එතෙවස්ස සත්තඛා මුඛං එංගුලස්සාමිති. තං ඛො පන චජ්රපාණි යකඛං හගවා වෙච්ච පස්සති අමබ්බස්සා ච මාණවො.

23. අථ ඛො අමබ්බෙස්සා මාණවො භිනො සංවිග්ගො ලොමහට්ඨජාතො ගගචන්තනංයෙච්ච තාණගවෙසී හගචන්තනංයෙච්ච ලෙණගවෙසී හගචන්තනංයෙච්ච සරණගවෙසී උපතිසීදිතා හගචන්තනං එතදවොච: “ඛිං මෙ තං හවං ගොතමො ආත? පුත හවං ගොතමො බ්‍රහ්ම”ති.

“තං කිමමඤ්ඤාසී අමබ්බ? කිත්ති තෙ පුතං බ්‍රාහ්මණානං වුඤ්ඤානං මහලලකානං ආචරිතපාවරිගානං භාසමානානං, කුතොපභුතිකා කණ්ඨාසනා? කො ච කණ්ඨාසනානං පුබ්බපුරිසො?ති.”

“එච්චෙච්ච මෙ ගො ගොතම පුතං, යථෙච්ච හවං ගොතමො ආත. තතොපභුතිකා කණ්ඨාසනා. කො ච කණ්ඨාසනානං පුබ්බපුරිසො”ති.

24. එච්චං වුත්තෙත තෙ මාණවකා උත්තාදිතො උච්චාසද්දමනාසද්ද අගෙත්ත: “දුජාතො කිර හො අමබ්බෙස්සා මාණවො, අකුලපුත්තො කිර හො අමබ්බෙස්සා මාණවො, දුසිපුත්තො කිර හො අමබ්බෙස්සා මාණවො සකාසානං, අයාපුත්තො කිර හො අමබ්බෙස්ස මාණවස්ස සකාසා හවන්ති. ඛම්මවාදිං යෙච්ච කිර මයං සම්මං ගොතමං අපසාදදතබ්බං අමඤ්ඤිමහා”ති.

25. අථ ඛො හගවතො එතදහොසි: “අතිබාලුං ඛො ඉමෙ මාණවකා අමබ්බස්ස මාණවං දුසිපුත්තවාදෙන නිම්මානෙත්ති. යනත්තනාහං පරිමො-වෙය්‍යත්ති.” අථ ඛො හගවා තෙ මාණවතෙ එතදවොච: “මා ඛො කුමෙම මාණවකා අමබ්බස්ස මාණවං අතිබාලුං දුසිපුත්තවාදෙන නිම්මානෙථ. උලාගේ සො කණ්ඨො ඉසී අගොසී. ඥා දුක්ඛිණ්ණ ජතපදං ගන්තා බ්‍රහ්ම මනෙත අසීසිතා රුජානං ඔක්කාකං උපසම්බුමිතා. මට්ඨරුපිං¹ සිතරං යාචි. තස්ස රුජා ඔක්කාතො ‘කො තෙච්ච රෙ අයං මයං දුසිපුත්තො සමානො මට්ඨරුපිං සිතරං යාචති’ති කුපිතො අතත්තමනො චුරපං සත්තයති. ඥො තං චුරපං තෙච්ච අසකම් බ්‍රහ්මිකුං, තො පටිසංහරිකුං.

අථ ඛො මාණවකා අමබවා පාටිසඤ්ඤා කණ්ණං ඉසිං උපසඛකමිත්වා එතදථොචුං: “සොඤ්ඤා හදනොන හොතු රඤ්ඤා, සොඤ්ඤා හදනොන හොතු රඤ්ඤා”ති.

“සොඤ්ඤා හවිසානි රඤ්ඤා, අපි ච රාජා යදි අභො චුරපාං මුඤ්ඤානි යාවතා රඤ්ඤා ටිජ්ඨං එතතාවතා පඨථි උද්ධිසානි”ති.

“සොඤ්ඤා හදනොන හොතු රඤ්ඤා, සොඤ්ඤා ජනපදස්සා”ති.

“සොඤ්ඤා හවිසානි රඤ්ඤා, සොඤ්ඤා ජනපදස්සා. අපි ච රාජා යදි උභං චුරපාං මුඤ්ඤානි යාවතා රඤ්ඤා ටිජ්ඨං එතතාවතා සත්තවස්සානි දෙථො න වසිසානි”ති.

“සොඤ්ඤා හදනොන හොතු රඤ්ඤා, සොඤ්ඤා ජනපදස්සා, දෙථො ච වසිසානි”ති.

“සොඤ්ඤා හවිසානි රඤ්ඤා, සොඤ්ඤා ජනපදස්සා, දෙථො ච වසිසානි. අපි ච රාජා ජෙට්ඨකුමාරො චුරපාං පතිට්ඨාපෙතු, සොඤ්ඤා කුමාරො, පලොමො හවිසානි”ති.

අථ ඛො මාණවකා, අමබවා ඔක්කාකස්ස ආරොවෙසුං: “දෙථො ජෙට්ඨකුමාරො චුරපාං පතිට්ඨාපෙතු, සොඤ්ඤා කුමාරො, පලොමො හවිසානි”ති. අථ ඛො රාජා ඔක්කාකො ජෙට්ඨකුමාරො චුරපාං පතිට්ඨාපෙසි. සොඤ්ඤා කුමාරො පලොමො හවි.

අථ ඛො තස්ස රාජා ඔක්කාකො භිතො සංවිසොනො ලොමහට්ඨජාතො බ්‍රහ්මදණ්ඩන තජ්ජතො මට්ඨරූපිං ධිතරං අදසි. මා ඛො ධුමෙන මාණවකා අමබවා මාණවං අතිබාලං දසිපුත්තවාදෙන නිමමානෙථ. උලාභෙ සො කණ්ණො ඉසි අභොසි.

26. අථ ඛො හගවා අමබවා මාණවං ආමනොසි: “තං කිමමඤ්ඤාසි අමබවා? ඉධ ඛතතිකුමාරො බ්‍රාහ්මණකඤ්ඤාය සද්ධිං සංවාසං කප්පෙය්‍ය, තෙසං සංවාසමිත්තං පුතොතා ජායෙථ, සො සො ඛතතිකුමාරො බ්‍රාහ්මණකඤ්ඤාය පුතොතා උපනොතා, අපි භු සො ලභෙථ බ්‍රාහ්මණෙසු ආසනං වා උදකං වා?”ති,

“ලභෙථ හො හොතම”.

“අපි භු තං බ්‍රාහ්මණා හොජෙය්‍යං සද්ධි වා ථාප්පාකෙ වා සඤ්ඤා වා පාසුතෙ වා?”ති

“තො හිදං හො ගොතමි.”

“අපි නු නං බ්‍රාහ්මණා හොජෙය්‍යං සද්ධං වා ථාලිපංකෙ වා යඤ්ඤෙ වා පාත්‍රතෙ වා?”ති

“තො හිදං හො ගොතමි.”

“අපි නු නං බ්‍රාහ්මණා මනෙත වාචෙය්‍යං වා නො වා?”ති.

“තො හිදං හො ගොතමි.”

“අපි නු’ඤ්ඤ ඉජ්ඣ ආවටං වා අඤ්ඤ අනාවටං වා?”ති”

“ආවටං හි’ඤ්ඤ හො ගොතමි.”

29. “නං කිම්මඤ්ඤෙහි අමබ්බ? ඉධ ඛතතියං ඛතතියං කිම්මච්චෙව පකරණෙ බුරමුණ්ඨං කරිණා අඤ්ඤප්පටත වසිණා රට්ඨා වා නගරා වා පබ්බාජෙය්‍යා, අපි නු සො ලතෙථ බ්‍රාහ්මණෙසු ආසනං වා උදකං වා?”ති”

“ලතෙථ හො ගොතමි.”

“අපි නු නං බ්‍රාහ්මණා හොජෙය්‍යං සද්ධං වා ථාලිපංකෙ වා යඤ්ඤෙ වා පාත්‍රතෙ වා?”ති”

“හොජෙය්‍යං හො ගොතමි.”

“අපි නු නං බ්‍රාහ්මණා මනෙත වාචෙය්‍යං වා නො වා?”ති

“වාචෙය්‍යං හො ගොතමි.”

“අපි නු’ඤ්ඤ ඉජ්ඣ ආවටං වා අඤ්ඤ අනාවටං වා?”ති

“අනාවටං හි’ඤ්ඤ හො ගොතමි.”

“ථත්තාවතා ඛො අමබ්බ ඛතතියො පරමනිභිතතං පනෙතා හොති, යදෙව නං ඛතතියා බුරමුණ්ඨං කරිණා අඤ්ඤප්පටත වසිණා රට්ඨා වා නගරා වා පබ්බාජෙත්ති. ඉති ඛො අමබ්බ යදා ඛතතියො පරමනිභිතතං පනෙතා හොති, තදාපි ඛතතියා’ව සෙට්ඨා හිතා බ්‍රාහ්මණා.

30. බ්‍රහ්මනා’පි අමබ්බ සන්ධිකුමාරොති ගාථා සාහිතා:

‘ඛතතියො සෙට්ඨා ජනෙතස්මිං

සෙ ගොතතපටිසාරිනො,

විජ්ජාචරණසම්පනො

සො සෙට්ඨා දෙවමාත්‍රසෙ’ති

සා ඛො පනෙසා අමබ්බ බ්‍රහ්මනා සන්ධිකුමාරොති ගාථා සුහිතා නො දුග්ගිතා, සුභාසිතා නො දුබ්බාසිතා, අත්ථසංභිතා නො අනත්ථසංභිතා, අත්‍රමිතා මයා. අගමපි¹ අමබ්බ ඵටං වදාමි:

‘ඛතතියො සෙට්ඨා ජනෙතස්මිං

සෙ ගොතතපටිසාරිනො,

විජ්ජාචරණසම්පනො

සො සෙට්ඨා දෙවමාත්‍රසෙ’ති.

ගාණමාරො පඨමො.

1. අගමපිති, මජ්ඣ.

31. “කතමං පන තං භො ගෞතමී වරණං, කතමා ච පන සා විජ්ජා?”ති. “න ඛො අමබ්බසු අනුත්තරාය විජ්ජාවරණසම්පදය ජාතිවාදෙ වා වුච්චති ගෞත්තවාදෙ වා වුච්චති මානවාදෙ වා වුච්චති: ‘අරහසි වා මං තිං න වා මං තිං අරහසි’ති. යත් ඛො අමබ්බසු ආවාහො වා හොති, විවාහො වා හොති, ආවාහවිවාහො වා හොති, එතෙතං වුච්චති ජාතිවාදෙ වා ඉතිපි, ගෞත්තවාදෙ වා ඉතිපි, මානවාදෙ වා ඉතිපි: ‘අරහසි වා මං තිං න වා මං තිං අරහසි’ති. යෙ හි කෙවි අමබ්බසු ජාතිවාදවිනිබ්බාදා වා ගෞත්තවාදවිනිබ්බාදා වා මානවාදවිනිබ්බාදා වා ආවාහවිවාහවිනිබ්බාදා වා, ආරකා තෙ අනුත්තරාය විජ්ජාවරණසම්පදය. පහාය ඛො අමබ්බසු ජාතිවාදවිනිබ්බාදාදි ගෞත්තවාදවිනිබ්බාදාදි මානවාදවිනිබ්බාදාදි ආවාහවිවාහවිනිබ්බාදාදි අනුත්තරාය විජ්ජාවරණසම්පදය සම්මතීරියං හොති”ති.

32. “කතමං පන තං භො ගෞතමී වරණං? කතමා ච සා විජ්ජා?”ති “ඉධ අමබ්බසු තපාගතො ලොකෙ උපපජ්ජති අරහං සම්මාසම්බුද්ධො විජ්ජාවරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරෙ පුරිසදම්මසාරපි සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො ගගවා. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සමුගමකං සංසාරමණ්ඩපායොතිං පජං සදෙවමනුස්සං සංගං අභිඤ්ඤා සම්මතීකම්භං පච්චෙදති. සො ධම්මං දෙසෙති අද්දිසල්ලාණං මජ්ඣිමනිකායාණං පරිසොදානිකල්ලාණං සාත්ථං සමාසඤ්ඤං කෙවලපරිපුර්ණං පරිපුර්ණං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති.

33. තං ධම්මං සුණාති ගහපතී වා ගහපතීපුත්තො වා අඤ්ඤාතරහම්භං වා කුලෙ පච්චාජාතො. සො තං ධම්මං සුණ්වා තපාගතෙ සද්ධං පටිලභති. සො තෙන සද්ධාපටිලාභෙන සම්මතාගතො ඉති පටිසම්මතීකම්භං: “සම්මාසම්බුද්ධො ඤාතො රජපාපපො අභිනාසාසො පබ්බජ්ජා. නිසිදං සුකරං අගාරං අරක්ඛාවසනං එකත්තපරිපුර්ණං එකත්තපරිපුර්ණං සංඛලිඛිතං බ්‍රහ්මචරියං වරිද්ධං, යනුක්ඛානං කෙසම්ඤ්ඤං ඕහාරෙත්ථා කාසායාති වත්ථාති අවජාදෙත්ථා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජෙත්ථා”නති.

සො අපරෙතෙ සම්මතෙ අපං වා භොගකකිකිං පහාය මහත්තං වා භොගකකිකිං පහාය අපං වා ඤාතිපරිවට්ටං පහාය මහත්තං වා ඤාතිපරිවට්ටං පහාය කෙසම්ඤ්ඤං ඕහාරෙත්ථා කාසායාති වත්ථාති අවජාදෙත්ථා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජති. ඤා එවං පබ්බජිතො සමාසනා පාතිමොක්ඛසංවරසංවුත්තො විතරති ආචාරගෝචරසම්පන්නො අඤ්ඤාතො වජේසු ගගදස්සාචී. සමාදාය සිකම්භි සිකම්භපදෙසු කායකම්මවට්ඨිකම්මන සම්මතාගතො කුසලෙන, පරිපුර්ණාච්චො සිලසම්පන්නො ඉන්ද්‍රියෙසු ගුණාදොරො හොජ්ජෙ මහත්ඤ්ඤා සතිසම්ප-ජ්ඤාදෙන සම්මතාගතො සනතුට්ඨා.

34. කථංඤා අමබන්ධා භික්ඛු සිලසම්පන්නො භොති ?

ඉධ අමබන්ධා භික්ඛු පාණාතිපාතා පහාය පාණාතිපාතා පටිවිරතො භොති තිභිතදඤ්ඤා තිභිතසප්ථා ලජ්ජා දයාපන්නො සබ්බපාණ-
භූතතිතානුකම්පි විහරති. ඉදංචි'ස්ස භොති සිලස්මිං.

අදින්නාදානා පහාය අදින්නාදානා පටිවිරතො භොති. දින්නාදාසි
දින්නපාටිකංසි අපේතෙත ප්‍රවිභූතෙත අත්තතා විහරති. ඉදංචි'ස්ස භොති
සිලස්මිං.

අමුග්ගවර්ගං පහාය මුග්ගවාරි භොති ආරුචාරි විරතො මෙට්ඨනා
ගාමබම්මා. ඉදංචි'ස්ස භොති සිලස්මිං.

මුසාවාදං පහාය මුසාවාදා පටිවිරතො භොති සම්බවාදී අවබසඤ්ඤා
ථෙතො පට්ඨස්සිතො අවිසංවාදකො ලොකස්ස. ඉදංචි'ස්ස භොති සිලස්මිං.

පිටුණං වාචං පහාය පිටුණංය වාචාය පටිවිරතො භොති. ඉතො සුචා
න අමුත්ත අකඩාතා ඉතමසං හෙදාය. අමුත්ත වා සුචා න ඉමෙසං අකඩාතා
අමුත්තං හෙදාය. ඉති භික්ඛානං වා සකිංසා සංහිතානං වා අනුසාදානා
සමග්ගාරමො සමග්ගාරතො සමග්ගනද්දී සමග්ගකරණීං වාචං භාසිතා
භොති. ඉදංචි'ස්ස භොති සිලස්මිං.

ඵරුසං වාචං පහාය ඵරුසාය වාචාය පටිවිරතො භොති. යා සා
වාචා තෙලා කණ්ණසුධා පෙමනීයා හදයබ්බමා පොරි බහුජනකතතා
බහුජනමතාපා තථාරූපිං වාචං භාසිතා භොති. ඉදංචි'ස්ස භොති සිලස්මිං.

සම්ඵසාලාපං පහාය සම්ඵසාලාපා පටිවිරතො භොති කාලවාදී භූතවාදී
අත්ථවාදී බම්බවාදී විතයවාදී තිබ්බානවතිං වාචං භාසිතා භොති කාලෙත
සාපදෙසං පරිසන්නවතිං අත්ථසඤ්ඤිතං ඉදංචි'ස්ස භොති සිලස්මිං.

35. ඛිජ්ගාමභූතනාමසමාරම්භා පටිවිරතො භොති. එකභතතින්තො
භොති රත්තූපරතො පටිවිරතො විකාලභොජනා. නම්බනිතවාදිතවිසුක-
දස්සනා පටිවිරතො භොති. මාලාගකිවිලෙපනබාරණමණ්ඩනවිභූතනධානා
පටිවිරතො භොති. උච්චාසයනමහාසයනා පටිවිරතො භොති. ජාතරූපරජන-
පටිග්ගහණා පටිවිරතො භොති. ආමකබඤ්ඤාපටිග්ගහණා පටිවිරතො
භොති. ආමකමංසපටිග්ගහණා පටිවිරතො භොති. ඉත්තිකුමාරිකපටිග්ගහණා
පටිවිරතො භොති. දුසිද්ධසපටිග්ගහණා පටිවිරතො භොති. අජේලක-
පටිග්ගහණා පටිවිරතො භොති. කුකකුට්ඨකරපටිග්ගහණා පටිවිරතො
භොති. හත්ථිගවාස්සවලවිපටිග්ගහණා පටිවිරතො භොති. බෙත්තවදුටු-
පටිග්ගහණා පටිවිරතො භොති. දුතෙය්‍යපටිග්ගහණානුග්ගො පටිවිරතො
භොති. කයවික්කයා පටිවිරතො භොති. කුලාකුට්ඨංසකුට්ඨානකුට්ඨා
පටිවිරතො භොති. උකෙකාටනවඤ්චනතිකතිසාවිකොගා පටිවිරතො
භොති. ඡේදනවිධවකිනවිපරුණමාසආලොපසහසාකාරා පටිවිරතො භොති.
ඉදංචි'ස්ස භොති සිලස්මිං.

36. යථා වා පනෙකෙ හොනොනා සමණමුග්ගණා සද්ධාදෙය්‍යානි හොජනානි භුඤ්ජානා තෙ ඵවරුපං ඤිජගාමභුතගාමසමාරම්භං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: මුලඤ්ජං ඛනිඤ්ජං එඵඤ්ජං අග්ගඤ්ජං ඤිජඤ්ජමෙව උඤ්ජමිං. ඉති ඵවරුපා ඤිජගාමභුතගාමසමාරම්භා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලසමිං.

37. යථා වා පනෙකෙ හොනොනා සමණමුග්ගණා සද්ධාදෙය්‍යානි හොජනානි භුඤ්ජානා තෙ ඵවරුපං සන්තිධිකාරපරිභොගං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: අත්තසන්තිධිං පාතසන්තිධිං වත්තසන්තිධිං යාතසන්තිධිං සත්තසන්තිධිං ගතිසන්තිධිං ආමිසසන්තිධිං. ඉති වා ඉති ඵවරුපා සන්තිධිකාරපරිභොගා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලසමිං.

38. යථා වා පනෙකෙ හොනොනා සමණමුග්ගණා සද්ධාදෙය්‍යානි හොජනානි භුඤ්ජානා තෙ ඵවරුපං විසුකදස්සනං අනුසුත්තා විහරන්ති සෙය්‍යපීදං: නම්මං ගිතං වාදිතං පෙක්ඛං අක්ඛාතං පාණිස්සරං වේදාලං කුම්භථුතං සොහනගරකං වණ්ඤාලං වංසං ඛොවනං හත්තිසුඤ්ඤං අස්සාසුඤ්ඤං මග්ගසුඤ්ඤං උසහසුඤ්ඤං අජසුඤ්ඤං මේඤ්ඤසුඤ්ඤං කුක්කුචසුඤ්ඤං වට්ඨකසුඤ්ඤං දණ්ඩසුඤ්ඤං මුට්ඨිසුඤ්ඤං නිබ්බුඤ්ඤං උය්‍යාසිකං බලස්සං සෙතාබ්බතං අණ්ඩකදස්සනං. ඉති වා ඉති ඵවරුපා විසුකදස්සනා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලසමිං.

39. යථා වා පනෙකෙ හොනොනා සමණමුග්ගණා සද්ධාදෙය්‍යානි හොජනානි භුඤ්ජානා තෙ ඵවරුපං ජ්ඣත්තමාදට්ඨානානුසොගං අනුසුත්තා විහරන්ති. සෙය්‍යපීදං: අට්ඨපදං දසපදං ආකාසං පරිභාරපථං සන්තිකං ඛලිකං ඝටිකං සලාකහත්තං අක්ඛං පඞ්ගපිරං ටඞ්ඤකං මොක්ඛපිකං විඞ්ඤාලකං පත්තාලාකං රථකං ඛතුකං අක්ඛරිකං මනෙසිකං යථාචර්‍යං. ඉති වා ඉති ඵවරුපා ජ්ඣත්තමාදට්ඨානානුසොගා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලසමිං.

40. යථා වා පනෙකෙ හොනොනා සමණමුග්ගණා සද්ධාදෙය්‍යානි හොජනානි භුඤ්ජානා තෙ ඵවරුපං උච්චාසගතමහාසගනං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: ආසජ්ඣං පලලඞ්ඤං ගොතකං විතතකං පටිකං පට්ඨිකං කුලිකං විකතිකං උද්දලොමිං එකන්තලොමිං කට්ඨිස්සං කොසෙය්‍යං කුත්තකං හත්තජරං අස්සජරං රථජරං අජිතප්පච්ඡේදං කාදලිමිග-පවරපච්චජරණං සඋත්තරවජ්ඣං උග්ගොලොකිතකුප්පානං-ඉති වා ඉති ඵවරුපා උච්චාසගතමහාසගනා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලසමිං.

41. යථා වා පනෙතෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජේතී තෙ ඵවරුපං මණ්ඩිතවිභුසනට්ඨානානුසොගං අනුසුත්තා විහරන්ති සෙය්‍යපීදං: උච්ඡාදනං පරිමද්දනං තභාපතං සමබාහනං ආදයං අඤ්ඤානං මාලාවිපලපනං මුඛවුණ්ණකං මුඛාලෙපනං හත්ථබ්බකං සිඛාබ්බකං දණ්ඩකං තාමිකං බග්ගං ජතතං විත්තුපාහනං උණ්ඨිසං මණ්ණං වාලුපිජනිං ඔද්දානාති වත්ථාති දීඝදසාති. ඉති වා ඉතිථවරුපා මණ්ඩිතවිභුසනට්ඨානානුසොගා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි'ඤ්ඤා භොති සිලසමිං.

42. යථා වා පනෙතෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජේතී තෙ ඵවරුපං තීරච්ඡාතකථං අනුසුත්තා විහරන්ති සෙය්‍යපීදං: රුජකථං වොරකථං මහාමිත්තකථං සෙතාකථං හයකථං සුභිකථං අත්තකථං පානකථං වත්ථකථං සයනකථං මාලාකථං ගකිකථං ඤ්ඤිකථං යානකථං ගාමකථං නිගමකථං නිගරකථං ජනපදකථං ඉන්ද්‍රිකථං පුරිසකථං කුමාරකථං කුමාරිකථං සුරකථං විසිඛාසකථං කුමිහට්ඨානකථං පුබ්බපෙතකථං නාතත්තකථං ලොකකඛාසිකං සමුද්දකඛාසිකං ඉතිහවා-තවකථං. ඉති වා ඉතිථවරුපාය තීරච්ඡාතකථාය පටිවිරතො භොති. ඉදමපි'ඤ්ඤා භොති සිලසමිං.

43. යථා වා පනෙතෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජේතී තෙ ඵවරුපං විග්ගාහිකකථං අනුසුත්තා විහරන්ති සෙය්‍යපීදං: ත නිං ඉමං ධම්මවිතයං ආජානාසි. අහං ඉමං ධම්මවිතයං ආජානාමි. කිං නිං ඉමං ධම්මවිතයං ආජානිංසාසි? ඔච්ඡාපටිපනෙතා නිමසි, අහමස්මි සම්මාපටිනෙතා. සහිතමෙ¹ අසහිතනෙතා. පුරෙ වචනිකං පච්ඡා අවච්ඡි, පච්ඡාචචනිකං පුරෙ අවච්ඡි. ආවිණ්ණං තෙ විපරිච්ඡිතං. ආරොපිතො තෙ වාදො නිග්ගාහිතො'සි. වර වාදපමොක්ඛාය. නිබ්බද්ධොසි වා සචෙ පසගාසිති. ඉති වා ඉතිථවරුපාය විග්ගාහිකකථාය පටිවිරතො භොති. ඉදමපි'ඤ්ඤා භොති සිලසමිං.

44. යථා වා පනෙතෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජේතී තෙ ඵවරුපං දුක්ඛෙය්‍යපඨිණ්ණගමිනානුසොගමිනුසුත්තා විහරන්ති සෙය්‍යපීදං: රඤ්ඤං රුජමහාමිත්තානං බග්ගධානං ඩ්‍රාගමණානං ගහපතීකානං කුමාරානං: ඉධ ගච්ඡ, අමුත්තාගච්ඡ, ඉදං හර, අමුත්ත ඉදං ආගරුති. ඉති වා ඉතිථවරුපා දුක්ඛෙය්‍යපඨිණ්ණගමිනානුසොගා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි'ඤ්ඤා භොති සිලසමිං.

1. සංහිතමෙම අසංහිතං තෙ. කෙසුචි.

45. යථා වා පනෙතෙ භොතතා සමණ්ඩ්‍රාගමිණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජේතා තෙ කුතකා ව ගොනති ලපකා ව තෙමිතතිකා ව නිෂ්පාසිකා ව ලාහෙන ලාංගං නිජ්ඣංසිතානරු ව. ඉති වා ඉතිඵවරුපා කුතනලපනා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි'ස්ස නොති සිලසමිං.

46. යථා වා පනෙතෙ භොතතා සමණ්ඩ්‍රාගමිණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජේතා තෙ ඵවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙනති සෙය්‍යපීදං: අභිං නිජ්ඣතං උප්පාදං සුපිනං ලකඛණං මුසිකව්ජිතතං අග්ගිනාමං දබ්බිනොමං පුසතොමං කණ්ණොමං තණ්ඩුලභොමං සප්පිභොමං තෙලපහාමං මුඛපහාමං ලොහිතභොමං අභිග්ගිජ්ජා වත්ථුපිජ්ජා බහනවිජ්ජා සිව්විජ්ජා භුතවිජ්ජා භුජිවිජ්ජා අභිවිජ්ජා මිහවිජ්ජා විව්ජිකවිජ්ජා මුසිකවිජ්ජා සකුණ්ඩවිජ්ජා වායසවිජ්ජා පකකජ්ඣාතං සරපරිත්තාතං මගවිකකං. ඉති වා ඉතිඵවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි'ස්ස නොති සිලසමිං.

47. යථා වා පනෙතෙ භොතතා සමණ්ඩ්‍රාගමිණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජේතා තෙ ඵවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙනති සෙය්‍යපීදං: චණ්ඩලකඛණං වත්ථලකඛණං දණ්ඩලකඛණං අසිලකඛණං උසුලකඛණං ඛත්තලකඛණං ආවුඛලකඛණං ඉන්ද්‍රිලකඛණං පුරිසලකඛණං කුමාරලකඛණං කුමාරිලකඛණං දසලකඛණං දසිලකඛණං හත්ථිලකඛණං අස්සලකඛණං මහිසලකඛණං උසනලකඛණං ගොලකඛණං අජලකඛණං මෙණ්ඩලකඛණං කුකකුට්ඨලකඛණං වට්ටකලකඛණං ගොධා-ලකඛණං කණ්ණිකාලකඛණං කව්චලකඛණං මගලකඛණං. ඉති වා ඉති ඵවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි'ස්ස නොති සිලසමිං.

48. යථා වා පනෙතෙ භොතතා සමණ්ඩ්‍රාගමිණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජේතා තෙ ඵවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙනති සෙය්‍යපීදං: රඤ්ඤං නිග්ගානං හවිස්සති, රඤ්ඤං අනිග්ගානං හවිස්සති. අබ්භතාරුතං රඤ්ඤං උප්පාතං හවිස්සති, බාහිරුතං රඤ්ඤං අප්පාතං හවිස්සති. බාහිරුතං රඤ්ඤං උප්පාතං හවිස්සති, අබ්භතාරුතං රඤ්ඤං අප්පාතං හවිස්සති. අබ්භතාරුතං රඤ්ඤං ජයො හවිස්සති, බාහිරුතං රඤ්ඤං පරාජයො හවිස්සති. බාහිරුතං රඤ්ඤං ජයො හවිස්සති, අබ්භතාරුතං රඤ්ඤං පරාජයො හවිස්සති. ඉති වා ඉතිඵවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි'ස්ස නොති සිලසමිං.

49. යථා වා පනෙකෙ හොනෙතා සමණ්ණාගමණං සද්ධාදෙය්‍යාති හොජනාති භුඤ්ජති තෙ ඵවරූපාය තිරව්න්තවිජ්ජාය මිව්න්ජවෙන ජිවිකං කප්පෙන්නති සෙය්‍යපිදං: වජ්ජකාහො හවිසාති සුරියග්ගාහො හවිසාති නකඛතග්ගාහො හවිසාති. වජ්ජමුරියානං පථගමනං හවිසාති වජ්ජමුරියානං උප්පථගමනං හවිසාති නකඛතානං පථගමනං හවිසාති නකඛතානං උප්පථගමනං හවිසාති. උකකාපානො හවිසාති. දිසාඛාහො හවිසාති. භූමිවාලො හවිසාති. එවංවිපාකො දෙවදුඤ්ඤති හවිසාති. එවංවිපාකං වජ්ජමුරියානකඛතානං උග්ගමනං ඔග්ගමනං සංකිලෙසං වොද්දනං හවිසාති. එවංවිපාකො වජ්ජකාහො හවිසාති. එවංවිපාකො සුරියග්ගාහො හවිසාති. එවංවිපාකො නකඛතග්ගාහො හවිසාති. එවංවිපාකං වජ්ජමුරියානං පථගමනං හවිසාති. එවංවිපාකං වජ්ජමුරියානං උප්පථගමනං හවිසාති. එවංවිපාකං නකඛතානං පථගමනං හවිසාති. එවංවිපාකො උකකාපානො හවිසාති. එවංවිපාකො දිසාඛාහො හවිසාති. එවංවිපාකො භූමිවාලො හවිසාති. එවංවිපාකො දෙවදුඤ්ඤති හවිසාති. එවංවිපාකං වජ්ජමුරියානකඛතානං උග්ගමනං ඔග්ගමනං සංකිලෙසං වොද්දනං හවිසාති. ඉති වා ඉති ඵවරූපාය තිරව්න්තවිජ්ජාය මිව්න්ජවං පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'සා හොති සිලසම්.

50. යථා වා පනෙකෙ හොනෙතා සමණ්ණාගමණං සද්ධාදෙය්‍යාති හොජනාති භුඤ්ජති තෙ ඵවරූපාය තිරව්න්තවිජ්ජාය මිව්න්ජවෙන ජිවිකං කප්පෙන්නති සෙය්‍යපිදං: සුඛ්ඛුට්ඨිකං හවිසාති දුඛ්ඛුට්ඨිකං හවිසාති. සුභිකං හවිසාති දුඛිකං හවිසාති. ඛෙමං හවිසාති ගයං හවිසාති. රොගො හවිසාති ආරෝග්‍යං හවිසාති. මුද්දං ගණනං සංඛානං කාවෙය්‍යං ලොකායතං. ඉති වා ඉති ඵවරූපාය තිරව්න්තවිජ්ජාය මිව්න්ජවං පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'සා හොති සිලසම්.

51. යථා වා පනෙකෙ හොනෙතා සමණ්ණාගමණං සද්ධාදෙය්‍යාති හොජනාති භුඤ්ජති තෙ ඵවරූපාය තිරව්න්තවිජ්ජාය මිව්න්ජවෙන ජිවිකං කප්පෙන්නති සෙය්‍යපිදං: ආවාහනං විවාහනං සංවදනං විවදනං සංකීරණං විකීරණං සුභගකරණං දුඛගකරණං විරුභිගඛකරණං ජිව්හාතිස්සනං හනුසංහතනං හත්ථාභිජ්ජානං හනුජ්ජානං කණ්ණජ්ජානං ආදායපඤ්ඤං කුමාරිපඤ්ඤං දෙවිපඤ්ඤං ආදිවුට්ඨානං මහභුට්ඨානං අභිභුජ්ජානං සිරිව්හායනං. ඉති වා ඉති ඵවරූපාය තිරව්න්තවිජ්ජාය මිව්න්ජවං පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'සා හොති සිලසම්.

52. යථා වා පනෙතො හොනො; සමණ්ඩ්‍රාගමිණා සද්ධාදෙශ්‍යාති හොජනාති භුඤ්ජේතිා තෙ එවරුපාය තිරව්න්තවිජ්ජාය ඡ්විජ්ජවෙන ජිවිකං කපොනති - සෙය්‍යපිදං: සන්තිකමමං පණ්ඩිකමමං භූරිකමමං වස්සකමමං වොස්සකමමං වජ්ජකමමං වජ්ජපරිකිරණං ආවමනං නගාපනං ජුහනං වමනං විරෙවනං උභවිජ්ජරවනං අබොවිජ්ජරවනං සිසවිජ්ජරවනං කණ්ණතෙලං තෙතතපතපානං නජ්ජකමමං අඤ්ජනං පච්චඤ්ජනං සාලාකියං සල්ලකතියං දාරකතියව්ජ්ජා මූලතෙසජ්ජානං අනුපාදානං මසසිනං පටිමොකෙකා. ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරව්න්තවිජ්ජාය ඡ්විජ්ජවො පටිවිර-තො හොති. ඉද්ධපි'ස්ස හොති සිලකමං.

53. අථ ඛො සො අමබව්ස භික්ඛු එවං සිලසම්පන්නො න කුතොපි භගං සම්නුපස්සති යදිදං සිලසංවරතො. සෙය්‍යථාපි අමබව්ස ඛතතිසො මුඛාවසිත්තො නිහතපච්චාමිත්තො න කුතොපි භගං සම්නුපස්සති යදිදං පච්චිජ්ජිකපනා, එවමෙව ඛො අමබව්ස භික්ඛු එවං සිලසම්පන්නො න කුතොපි භගං සම්නුපස්සති යදිදං සිලසංවරතො. සො ඉමිනා අරියෙන සිලකඩකින සම්නනාගතො අර්ඛිතං අතවජ්ජුඛං පටිසංවෙදෙති. එවං ඛො අමබව්ස භික්ඛු සිලසම්පන්නො හොති.

54. කථංඤා අමබව්ස භික්ඛු ඉද්ධියෙසු ගුත්තආණ්ණෙ හොති? ඉධ අමබව්ස භික්ඛු වක්ඛුතං රූපං දිස්වා න නිමිත්තභාගාති හොති නානුඛ්‍යඤ්ජනභාගාති. යථාධිකරණමේතං වක්ඛුද්ධියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣා - දෙමිනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනියස්සවෙය්‍යං තස්ස සංවරය පටිපජ්ජති රක්ඛති වක්ඛුද්ධියං, වක්ඛුද්ධියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සොෂතත සද්දං සුචා - පෙ - ඝාෂණත ගඤ්ඤං සාධිතා - පෙ - ජිව්හාය රසං සාධිතා - පෙ - කාශෙන පේඨාධිඛං චුසිතා - පෙ - භික්ඛා ධම්මං විඤ්ඤාය න නිමිත්තභාගාති හොති නානුඛ්‍යඤ්ජනභාගාති. යථාධිකරණමේතං මනිද්ධියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදෙමිනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනියස්සවෙය්‍යං, තස්ස සංවරය පටිපජ්ජති රක්ඛති මනිද්ධියං. මනිද්ධියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සො ඉමිනා අරියෙන ඉද්ධියසංවරෙන සම්නනාගතො අර්ඛිතං අබ්‍යාසෙකසුඛං පටිසංවෙදෙති. එවං ඛො අමබව්ස භික්ඛු ඉද්ධියෙසු ගුත්තආණ්ණෙ හොති.

55. කථංඤ්ච අමබව්ඨ භික්ඛු සතිසම්පජ්ඣෙඤ්ඤාන සම්මනාගතො හොති ? ඉධ අමබව්ඨ භික්ඛු අභික්කන්තොන පටික්කන්තොන සම්පජානකාරී හොති, ආලොකිතෙ පිලොකිතෙ සම්පජානකාරී හොති, සමිඤ්ඤිතෙ පසාරිතෙ සම්පජානකාරී හොති, සංඛ්‍යාපිපත්තච්චරඛාරණෙ සම්පජානකාරී හොති, අසිතෙ පිතෙ බාසිතෙ සාසිතෙ සම්පජානකාරී හොති, උච්චාර-පසංචාලකමම සම්පජානකාරී හොති, ගතෙ සිතෙ නිසින්නෙ ධුතොන ජාගරිතෙ භාසිතෙ භුණ්හිතානෙ සම්පජානකාරී හොති. එවං ඛො අමබව්ඨ භික්ඛු සතිසම්පජ්ඣෙඤ්ඤාන සම්මනාගතො හොති.

56. කථංඤ්ච අමබව්ඨ භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති ?

ඉධ අමබව්ඨ භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති කායපටිභාරිකෙන චිත්තරෙන භූච්ඡිපටිභාරිකෙන පිණ්ඩපාතෙන. සො යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදායෙව පක්කමති. සෙය්‍යථාපි අමබව්ඨ පක්ඛි සතුණො යෙන යෙනෙව ඛෙති සපත්තභාණ්ඩං ඛෙති, එවිමෙව ඛො අමබව්ඨ භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති කායපටිභාරිකෙන චිත්තරෙන භූච්ඡිපටිභාරිකෙන පිණ්ඩපාතෙන. සො යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදායෙව පක්කමති. එවං ඛො අමබව්ඨ භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති.

57. සො ඉමිනා ව අරියෙන සීලක්ඛකිකෙන සම්මනාගතො ඉමිනා ව අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සම්මනාගතො ඉමිනා ව අරියෙන සති-සම්පජ්ඣෙඤ්ඤාන සම්මනාගතො ඉමිය ව අරියාය සන්තුට්ඨියා සම්මනාගතො විවිත්තං සෙත්තං සත්ථි අරඤ්ඤං රුක්ඛමූලං පඛබ්බං කන්දරං ගිරිගුහං ධුසානං චනපථං අභේඛාකාසං පලාලපුඤ්ඤං. සො පච්ජාගත්තං පිණ්ඩපාත-පටික්කන්තොනා නිසිදති පලලඛිකා ආභුජිතා උජ්ඣං කායං පණ්ඩාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙත්වා.

58. සො අභිජ්ඣං ලොකෙ පහාය විගතාභිජජ්ඣිත චේතසා විහරති අභිජ්ඣාය විත්තං පරිසොඛෙති. ඛ්‍යාපාදපදෙසං පහාය අඛ්‍යාපත්තවිත්තො විහරති සඛ්ඛපාණ්ඤානසිත්තානුසම්පී, ඛ්‍යාපාදපදෙසං විත්තං පරිසොඛෙති. චිතමිඤ්ඤං පහාය විගතචිතමිඤ්ඤො විහරති ආලොකසඤ්ඤා සතො සම්පජානො, චිතමිඤ්ඤං විත්තං පරිසොඛෙති. උඤ්චිචකුක්කඤ්චං පහාය අනුඤ්ඤා විහරති අජ්ඣිතං චූපසත්තවිත්තො, උඤ්චිචකුක්කඤ්චං විත්තං පරිසොඛෙති. විචිකිච්ජං පහාය තිණ්ණපිචිකිච්ජං විහරති අකථංසම් භුසලෙසු ඛමෙසු, විචිකිච්ජං විත්තං පරිසොඛෙති.

59. සෙය්‍යථාපි අමබව්ඳු පුරිසො ඉණං ආදාය කම්මනෙත පයොජෙය්‍ය තස්ස තෙ කම්මනතා සමිජ්ඣෙය්‍යං, සො යාති ච පොරුණාති ඉණමුලාති තාති ච බ්‍යන්ධිකරෙය්‍ය, සියා චස්ස උත්තරිං අවසිට්ඨං දුරහරණාය, තස්ස ඵවමිස්ස: 'අහං ඛො පුබ්බ ඉණං ආදාය කම්මනෙත පයොජෙය්‍යං තස්ස මෙ තෙ කම්මනතා සමිජ්ඣෙය්‍ය සො'හං යාති ච පොරුණාති ඉණමුලාති තාති ච බ්‍යන්ධිකරෙය්‍යං. අත්ථි ච මෙ උත්තරිං අවසිට්ඨං දුරහරණාය'ති. සො තතොතිදුතං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිග්‍යෙව්‍යය සොමනස්සං.

60. සෙය්‍යථාපි අමබව්ඳු පුරිසො ආබාධිකො අස්ස දුක්ඛිතො බාලුග්ගිලානො, හත්තං චස්ස තච්ඡාදෙය්‍ය, න චස්ස කායෙ බලම්භතා. සො අපරෙත සම්මෙත තම්හා ආබාධා මුළෙවය්‍ය හත්තඤ්ඤා ජාදෙය්‍ය සියා චස්ස කායෙ බලම්භතා. තස්ස ඵවමිස්ස: 'අහං ඛො පුබ්බ ආබාධිකො අභොසිං දුක්ඛිතො බාලුග්ගිලානො හත්තං මෙ තච්ඡාදෙයි න චස්ස මෙ අසි කායෙ බලම්භතා. සො'මහි ඵතරහි තම්හා ආබාධා මුත්තො හත්තඤ්ඤා මෙ ජාදෙති අත්ථි ච මෙ කායෙ බලම්භතා'ති, සො තතොතිදුතං ලභෙථ පාමොජ්ජං අධිග්‍යෙව්‍යය සොමනස්සං.

61. සෙය්‍යථාපි අමබව්ඳු පුරිසො ඛකිනාගාරෙ බ්‍යඤ්ඤා අස්ස, සො අපරෙත සම්මෙත තම්හා ඛකිනාගාරා මුළෙවය්‍ය සොත්ථිතො අබ්බයෙත, න චස්ස කිඤ්ඤි භොගාතං වයො. තස්ස ඵවමිස්ස: 'අහං ඛො පුබ්බ ඛකිනාගාරෙ බ්‍යඤ්ඤා අභොසිං. සො'මහි ඵතරහි තම්හා ඛකිනාගාරා මුත්තො සොත්ථිතො අබ්බයෙත. තත්ථි ච මෙ කිඤ්ඤි භොගාතං වයො'ති. සො තතොතිදුතං ලභෙථ පාමොජ්ජං අධිග්‍යෙව්‍යය සොමනස්සං.

62. සෙය්‍යථාපි අමබව්ඳු පුරිසො දුසො අස්ස අතත්තාසිනො පරාසිනො න යෙනකාමිඛාමො. සො අපරෙත සම්මෙත තම්හා දුසංඝා මුළෙවය්‍ය අතත්තාසිනො අපරාසිනො භුජිස්සො යෙනකාමිඛාමො. තස්ස ඵවමිස්ස: 'අහං ඛො පුබ්බ දුසො අභොසිං අතත්තාසිනො පරාසිනො න යෙනකාමිඛාමො. සො'මහි ඵතරහි තම්හා දුසංඝා මුත්තො අතත්තාසිනො අපරාසිනො භුජිස්සො යෙනකාමිඛාමො'ති. සො තතොතිදුතං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිග්‍යෙව්‍යය සොමනස්සං.

63. සෙය්‍යථාපි අමබන්ධි පුරිසො සබ්බො සන්තොයො කන්තාරඤ්චාන-
මඤ්චං පටිපජ්ජෙය්‍ය දුබ්බිකං සප්පට්ඨං. සො අපරෙත සමයෙන තං
කන්තාරං තිත්ථෙය්‍ය සොච්ඡා ගාමිනං අනුපාපුණෙය්‍ය ඛෙමං අප්පට්ඨං.
තස්ස එවමෙය්‍ය: 'අහං ඛො පුබ්බෙ සබ්බො සන්තොයො කන්තාරඤ්චානමඤ්චං
පටිපජ්ජං දුබ්බිකං සප්පට්ඨං. සො'මිහි එතරහි තං කන්තාරං තිණ්ණං
සොච්ඡා ගාමිනං අනුපාපෙතො ඛෙමං අප්පට්ඨං'නති. සො තතො තිදුතං
ලහෙථ පාෂමාජ්ජං අභිග්ගෙය්‍ය සොමනස්සං.

එවමෙව ඛො අමබන්ධි භික්ඛු යථා ඉණං යථා රුරං යථා ඛක්ඛාගාරං
යථා දුසස්සං යථා කන්තාරඤ්චානමඤ්චං එවං ඉමෙ පඤ්ඤානිවරණෙ
අප්පට්ඨෙන අත්තති සමුත්ථස්සති. සෙය්‍යථාපි අමබන්ධි ආනණං යථා
ආරාගං යථා ඛක්ඛා මොක්ඛං යථා භුජ්ජං යථා ඛෙමන්තභූමිං එවමෙව
ඛො අමබන්ධි භික්ඛු ඉමෙ පඤ්ඤානිවරණෙ පභිනෙ අත්තති සමුත්ථස්සති.

64. තස්සිමෙ පඤ්ඤානිවරණෙ පභිනෙ අත්තති සමුත්ථස්සන්තො
පාෂමාජ්ජං ජායති, පමුදිතස්ස පිති ජායති, පිතිමනස්ස කායො පස්සමාහි,
පස්සධිකායො සුඛං වෙදෙති, සුඛිතො විතං සමාහි යති.

65. සො විච්චෙව්ව කාමෙහි විව්ව අකුසලෙහි ඛමෙමිහි සවිතක්ඛං
සව්චාරං විචෙකජං පිතිසුඛං පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජි විහරති. සො
ඉමමෙව කායං විචෙකජෙන පිතිසුඛෙන අභිසන්නෙති පරිසන්නෙති
පරිපුරෙති පරිපථරති. තාස්ස කිඤ්ඤි සබ්බාවතො කායස්ස විචෙකජෙන
පිතිසුඛෙන අපච්චං ගොති.

66. සෙය්‍යථාපි අමබන්ධි දුකඛා ත්භාපසො වා ත්භාපසන්නවාසී
වා කංසථාලෙ ත්භානිසුඤ්ඤාති ආකිරිතො උදකෙන පරිපෙඨාසකං
පරිපෙඨාසකං සන්නය්‍ය, සායං ත්භානිසුඤ්ඤාති සෙත්තානුගතො සෙත්තපරෙතො
සන්නරඛාහිද්දු වා ඤාතෙහි, ත ච පහසරිණි,

එවමෙව ඛො අමබන්ධි භික්ඛු ඉමමෙව කායං විචෙකජෙන පිතිසුඛෙන
අභිසන්නෙති පරිසන්නෙති පරිපුරෙති පරිපථරති. තාස්ස කිඤ්ඤි සබ්බාවතො
කායස්ස විචෙකජෙන පිතිසුඛෙන අපච්චං ගොති. ඉදම්පි'ස්ස නොති
වරණසම්මං.

67. පුත්ථ පරං අමබන්ධි භික්ඛු විතක්ඛව්චාරං වූපසමා අඤ්ඤාතං
සම්පසාදනං වේතසො එකොදිභාවං අවිතක්ඛං අව්චාරං සමාධිජං පිතිසුඛං
දුතියං කුතං උපසම්පජ්ජි විහරති. සො ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන
පිතිසුඛෙන අභිසන්නෙති පරිසන්නෙති පරිපුරෙති පරිපථරති තාස්ස කිඤ්ඤි
සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අපච්චං ගොති.

68. සෙයාපාපි අමබන්ධ උදකරහදෙ ගමනිනේ උච්ඡිද්‍යද්‍යෙකා, තසා නෙවසා පුරුච්ඡිමා දිසා උදකසා ආයමුම, න දකකිනාය දිසා උදකසා ආයමුම, න පච්ඡිමා දිසා උදකසා ආයමුම, න උත්තරා දිසා උදකසා ආයමුම, දෙපවා ව න සාද්‍යෙකා කාලං සමා මාරං අනු-සාද්‍යෙකාය, අප බො තමා ව උදකරහද සිතා මාරිකා උච්ඡිද්‍යද්‍යෙකා තමා උදකරහදං සිතෙන මාරිකා අභිසන්තතා¹ පරිසන්තතා² පරිසුරෙය පරිපච්ඡෙය, තාසා කිසුච්ඡි සබ්බාවතො උදකරහදසා සිතෙන මාරිකා අපච්ඡිං අසා,

එවමෙව බො අමබන්ධ භික්ඛු ඉමමෙව කායං සමාධිපත්ති පිතිසුචෙන අභිසන්තතා පරිසන්තතා පරිසුරෙති පරිපච්ඡෙති. තාසා කිසුච්ඡි සබ්බාවතො කායසා සමාධිපත්ති පිතිසුචෙන අපච්ඡිං හොති. ඉදම්පි'සා හොති වරණසමිං.

69. පුත්ති පරං අමබන්ධ භික්ඛු පිතිසා ව විරාගා උපෙකකිකො ව විහරති සතො සමපජානො, සුඛඤ්ච කායෙන පටිසංවෙදෙති, යනතං අරියං අභිකම්මනා: උපෙකකිකො සතිමා සුඛවිහාරිති තං තතියං කිංතං උපසම්පජ්ඣ විහරති.

සො ඉමමෙව කායං නිපට්ඨිකතන සුචෙන අභිසන්තතා පරිසන්තතා පරිසුරෙති පරිපච්ඡෙති, තාසා කිසුච්ඡි සබ්බාවතො කායසා නිපට්ඨිකතන සුචෙන අපච්ඡිං හොති.

සෙයාපාපි අමබන්ධ උපාලිතියං මා පදුමිතියං මා පුඤ්චිකිතියං මා අපොකම්මාති උපාලාති මා පදුමාති මා පුඤ්චිකාති මා උදෙක ජාතාති උදෙක සංවද්ධාති උදකානුකතාති අනෙතාතිමුක්තපාසිති තාති යාව වග්ගා යාව ව මුලා සිතෙන මාරිකා අභිසන්තතා පරිසන්තතා: පරිසුරෙති පරිපච්ඡෙති තාසා කිසුච්ඡි සබ්බාවතං උපාලාතං මා පදුමාතං මා පුඤ්චිකාතං මා සිතෙන මාරිකා අපච්ඡිං අසා,

එවමෙව බො අමබන්ධ භික්ඛු ඉමමෙව කායං නිපට්ඨිකතන සුචෙන අභිසන්තතා පරිසන්තතා පරිසුරෙති පරිපච්ඡෙති තාසා කිසුච්ඡි සබ්බාවතො කායසා නිපට්ඨිකතන සුචෙන අපච්ඡිං හොති. ඉදම්පි'සා හොති වරණසමිං.

70. පුත්තිපරං අමබන්ධ භික්ඛු සුඛසා ව පභානා දුක්ඛසා ව පභානා පුඤ්චෙව සොමනස්සදුමනස්සාතං අත්ථකමා අදුක්ඛමුඛං උපෙකකා-සතිපාට්ඨද්ධිං වතුත්තං කිංතං උපසම්පජ්ඣ විහරති. සො ඉමමෙව කායං පරිසුරෙති වෙතසා පරිසොද්ධෙන ඵරිද්ධා නිසින්නො හොති තාසා කිසුච්ඡි සබ්බාවතො කායසා පරිසුරෙති වෙතසා පරිසොද්ධෙන අපච්ඡිං හොති.

සෙයාපාපි අමබන්ධ පුරිසො ඔද්දෙන වජේන සසිං පාරුපිකා නිසින්නො අසා, තාසා කිසුච්ඡි සබ්බාවතො කායසා ඔද්දෙන වජේන අපච්ඡිං අසා, එවමෙව බො අමබන්ධ භික්ඛු ඉමමෙව කායං පරිසුරෙති වෙතසා පරිසොද්ධෙන ඵරිද්ධා නිසින්නො හොති තාසා කිසුච්ඡි සබ්බාවතො කායසා පරිසුරෙති වෙතසා පරිසොද්ධෙන අපච්ඡිං හොති. ඉදම්පි'සා හොති වරණසමිං.

ඉදං බො තං අමබන්ධ වරණං.

1. අභිසන්තතා, මජ්ඣ.	2. පරිසන්තතා, මජ්ඣ.
3. අභිසන්තති පරිසන්තති, මජ්ඣ.	අභිසන්තති පරිසන්තති?

71. [පුන ච පරං අමබන්ධ] සො එවං සමාහිතෙ විනත්ත පරිසුද්ධො පරියොදානෙ අනඛණ්ණෙ විගතූපකක්ඛිණලසෙ මුද්දානෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජානෙත ඤාණදස්සනාය විතතං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො එවං පජානාති: අයං ඛො මෙ කායො රූපි වාතූමමහාභුතිකො මානාපෙතතිකසමාචො ඔදනකුමාසුපචයො අතිච්චුච්ඡාදනපරිමද්දන-හෙදනවිභංසනධම්මො. ඉදං ච පත මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිබභානති.

සෙත්තාපාපි අමබන්ධ මණ්ණි චෙචරියො සුභො ජාතිමා අවංගො සුපරිකම්මකත්තා අචේත්ථ විසසනො අනාපිලො සබ්බාකාරසම්පන්නො, තත්ත්වං සුතතං ආවුතං නිලං වා පිතං වා ලොහිතං වා ඔදනං වා පණ්ඩුසුතතං වා. තමෙතං වකුමා පුරිසො හත්ථෙ කැනි පච්චෙවෙකඩත්තා: අයං ඛො මණ්ණි චෙචරියො සුභො ජාතිමා අවංගො සුපරිකම්මකත්තා අචේත්ථ විසසනො අනාපිලො සබ්බාකාරසම්පන්නො. තත්ත්වං සුතතං ආවුතං නිලං වා පිතං වා ලොහිතං වා ඔදනං වා පණ්ඩුසුතතං වා'ති.

එවමෙව ඛො අමබන්ධ හිකුමු එවං සමාහිතෙ විනත්ත පරිසුද්ධො පරියොදානෙ අනඛණ්ණෙ විගතූපකක්ඛිණලසෙ මුද්දානෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජානෙත ඤාණදස්සනාය විතතං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො එවං පජානාති: අයං ඛො මෙ කායො රූපි වාතූමමහාභුතිකො මානාපෙතතිකසමාචො ඔදනකුමාසුපචයො අතිච්චුච්ඡාදනපරිමද්දන-හෙදනවිභංසනධම්මො. ඉදං ච පත මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිබභානති. ඉදමපි'ත්ත හොති විජ්ජාය.

72. සො එවං සමාහිතෙ විනත්ත පරිසුද්ධො පරියොදානෙ අනඛණ්ණෙ විගතූපකක්ඛිණලසෙ මුද්දානෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජානෙත මනාමයං කායං අභිනිමිත්තාය විතතං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො ඉමමා කායා අඤ්ඤං කායං අභිනිමිත්තාති රූපිං මනාමයං සබ්බඛපට්ඨිඛිති අභිනිද්දියං.

සෙය්‍යථාපි අමබන්ධ පුරිසො මුඤ්ඤා ථිසිකං පබ්බාසෙය්‍ය. තස්ස ඵවමස්ස: අයං මුඤ්ඤා, අයං ථිසිකා, අඤ්ඤා මුඤ්ඤා, අඤ්ඤා ථිසිකා, මුඤ්ඤානෙව ථිසිකා පබ්බාසා'ති. සෙය්‍යථා වා පන අමබන්ධ පුරිසො අපිං කොසිතා පබ්බාසෙය්‍ය, තස්ස ඵවමස්ස: අයං අපි, අයං කොසි, අඤ්ඤා අපි, අඤ්ඤා කොසි, කොසිතානෙව අපි පබ්බාසා'ති. සෙය්‍යථා වා පන අමබන්ධ පුරිසො අහිං කරණං උභරෙය්‍ය, තස්ස ඵවමස්ස: අයං අහි, අයං කරණං, අඤ්ඤා අහි, අඤ්ඤා කරණං, ඤරණංනෙව අහි උබ්බතො'ති. ඵවමෙව ඛො අමබන්ධ භික්ඛු ඵවංසමාහිතෙ විනතා පරිසුද්ධි පරියොද්ධෙ අනඛණ්ණ විගතුපක්කිලෙසෙ මුද්දුතෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජයතෙ මනෝමයං කායං අභිනිමිතනාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. යො ඉමිත්තා කායා අඤ්ඤා කායං අභිනිමිතාති රූපිං මනෝමයං සබ්බඛ්‍යපච්චඛිං අභිනිද්දිං. ඉදම්පි'ස්ස හොති විජ්ජාය.

73. යො ඵවං සමාහිතෙ විනතා පරිසුද්ධි පරියොද්ධෙ අනඛණ්ණ විගතුපක්කිලෙසෙ මුද්දුතෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජයතෙ ඉද්ධිවිධාය විතතං අභිනිහරති, අභිනින්නාමෙති. යො අනෙකමිතිතං ඉද්ධිවිධං පච්චත්තං හොති: එකකා'පි හුත්වා ඛුත්වා ලොති, ඛුත්වාපි හුත්වා එකකා හොති, ආවිහාමං තිශ්ඨෙහාමං තිරොකුඛං තිරොපාකාරං. තිරොපබ්බතං අපජ්ජමානො ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ. පච්චිතා පි උමමුජ්ජනිමුජ්ජං කරොති සෙය්‍යථාපි උදකෙ. උදකකා'පි අභිජ්ජමානෙ ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි පච්චිතං. ආකාසෙ'පි පලලබ්ධතා කමති සෙය්‍යථාපි පක්ඛි සකුණො. ඉමො'පි වජ්ජිමුත්තරෙ ඵවංමභිද්ධිකෙ ඵවංමහාත්තං පාණිනා පරිමසති පරිමජ්ජති. යාව ඛුගමිත්‍රොකා'පි කාසයන ව්‍යං විනෙන්නි.

සෙය්‍යථාපි අමබන්ධ දුකෙකා කුම්බකාසරං වා කුම්බකාරනෙතවාසී වා සුපරිකම්මකතාය මිත්තිකාය යං යදෙව භාජනවිකතිං ආකම්බිතය තං තදෙව කසරය අභිනිප්පාදෙය්‍ය. සෙය්‍යථා වා පන අමබන්ධ දුකෙකා දන්නකාරෙ වා දන්නකාරනෙතවාසී වා සුපරිකම්මකතාය දන්නකම්. යං යදෙව දන්නවිකතිං ආකම්බිතය තං තදෙව කසරය අභිනිප්පාදෙය්‍ය. සෙය්‍යථා වා පන අමබන්ධ දුකෙකා සුචණ්ණකාරො වා සුචණ්ණකාරනෙතවාසී වා සුපරිකම්මකතාය සුචණ්ණකම්. යං යදෙව සුචණ්ණවිකතිං ආකම්බිතය තං තදෙව කසරය අභිනිප්පාදෙය්‍ය, ඵවමෙව ඛො අමබන්ධ භික්ඛු ඵවං සමාහිතෙ විනතා පරිසුද්ධි පරියොද්ධෙ අනඛණ්ණ විගතුපක්කිලෙසෙ මුද්දුතෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජයතෙ ඉද්ධිවිධාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති.

සො අනෙකවිතිතං ඉඳ්විධං පච්චන්දනොති එකො'පි හුතා ඛහුතා හොති ඛහුතාපි හුතා එකො හොති. ආචිතාචං තිරොනාචං තිරොකුඛිං තිරොපාකාරං තිරොපබ්බතං අසජ්ජමානො ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ. පථවියාපි උමුච්ඡන්තිමුච්ඡං කුරෙති සෙය්‍යථාපි උදකෙ. උදකො'පි අභිජ්ජමානෙ ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි පථවියං. ආකාසො'පි පලලබ්බකත කමති සෙය්‍යථාපි පක්ඛි සතුණො. ඉමො'පි චන්ද්‍රිමසුරිතෙ එවං. මිහිඳ්විකෙ එවං- මහානුතාවෙ පාණිනා පරිමන්ති. පරිමජ්ජති. යාව ඛුගමලොකා'පි කාසෙත වසං වන්තෙති. ඉදම්පි'යං හොති විජ්ජාය.

74. සො එවං සමාගිතෙ වින්තෙ පරිපුඤ්ඤා පරියොද්ධතෙ අනඛණ්ණෙ විගතාපක්ඛිප්පලසෙ මුද්දානක කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජපාතෙත¹ දිබ්බාය සොතඛාදායා විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො දිබ්බාය සොතඛාදායා විප්‍රදාය අතික්කන්තමානුසිකාය උභො සද්දෙ සුණාති දිබ්බෙ ච මානුසෙ ච යෙ දුරෙ සන්නිකෙ ව.

සෙය්‍යථාපි අමබන්ධ පුරිසො අභිනිමග්ගපටිපන්නො සො සුඤ්ඤාය ගෙහිසද්දම්පි මුද්දානසද්දම්පි සබ්බපණ්ණවදෙණිමසද්දම්පි. තස්ස එවමස්සා ගෙහිසද්දෙ ඉතිපි මුද්දානසද්දෙ ඉතිපි සබ්බපණ්ණවදෙණිමසද්දෙ ඉතිපි. එවමෙව ඛො අමබන්ධ භික්ඛු එවං සමාගිතෙ වින්තෙ පරිපුඤ්ඤා පරියොද්ධතෙ අනඛණ්ණෙ විගතාපක්ඛිප්පලසෙ මුද්දානක කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජපාතෙත දිබ්බාය සොතඛාදායා විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති.

සො දිබ්බාය සොතඛාදායා විප්‍රදාය අතික්කන්තමානුසිකාය උභො සද්දෙ සුණාති දිබ්බෙ ච මානුසෙ ච යෙ දුරෙ සන්නිකෙ ව. ඉදම්පි'යං හොති විජ්ජාය.

75. සො එවං සමාගිතෙ වින්තෙ පරිපුඤ්ඤා පරියොද්ධතෙ ආනෙඤ්ජපාතෙත චෙතොපරිගඤ්ඤාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො පරසත්තානං පුරුෂාලානං චේතසා චේතො පරිච්ච පජානාති:

- සරුතං වා විතතං සරුතං විතතනති පජානාති,
- චිත්තරුතං වා විතතං චිත්තරුතං විතතනති පජානාති,
- සද්දසං වා විතතං සද්දසං විතතනති පජානාති,
- චිත්තද්දසං වා විතතං චිත්තද්දසං විතතනති පජානාති,
- සමොගං වා විතතං සමොගං විතතනති පජානාති,
- චිත්තමොගං වා විතතං චිත්තමොගං විතතනති පජානාති,
- සබ්බිතතං වා විතතං සබ්බිතතං විතතනති පජානාති,
- වික්ඛිතතං වා විතතං වික්ඛිතතං විතතනති පජානාති,
- මග්ගතතං වා විතතං මග්ගතතං විතතනති පජානාති,
- අමග්ගතතං වා විතතං අමග්ගතතං විතතනති පජානාති,
- සඋත්තරං වා විතතං සඋත්තරං විතතනති පජානාති,
- අනුත්තරං වා විතතං අනුත්තරං විතතනති පජානාති,
- සමාගිතං වා විතතං සමාගිතං විතතනති පජානාති,
- අසමාගිතං වා විතතං අසමාගිතං විතතනති පජානාති,
- විමුත්තං වා විතතං විමුත්තං විතතනති පජානාති,
- අවිමුත්තං වා විතතං අවිමුත්තං විතතනති පජානාති.

1. ආනෙජ්ජපාතෙත (කෙසුචි පොඨකෙසු)

සෙය්‍යථාපි අමබව්හුත්තං ඉති වා පුරිසො වා දහරෙ වා යුවා මණ්ඩන-
ජාතිකො ආදාසෙ වා පරිසුද්ධො පරියොදානෙ අවෙජ්ඣා උදෙසංගෙන සකං
මුඛතිමත්තං පච්චිකෙවකම්මානො සකණ්ණිකං වා සකණ්ණිකානති ජානෙය්‍ය,
අකණ්ණිකං වා අකණ්ණිකානති ජානෙය්‍ය, එවමෙව ඛො අමබව්හුති කුචු ඵලං
සමාසිතෙ විත්තන පරිසුද්ධො පරියොදානෙ අනඛිගණේ විගතූපකකිලෙසෙ
මුද්දානෙ කම්මතිසෙ සීතො ආනෙඤ්ජාපනෙත වෙතොපරියඤ්ඤාය විත්තං
අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති.

සො පරසත්තානං පරපුඤ්ඤානං වෙතසා වෙතො පරිච්චි පජානාති:

“සරුතං වා විත්තං සරුතං විත්තනති පජානාති,
විතරුතං වා විත්තං විතරුතං විත්තනති පජානාති,
සදෙසං වා විත්තං සදෙසං විත්තනති පජානාති,
විතදෙසං වා විත්තං විතදෙසං විත්තනති පජානාති,
සමොතං වා විත්තං සමොතං විත්තනති පජානාති,
විතමොතං වා විත්තං විතමොතං විත්තනති පජානාති,
සඛිතිතං වා විත්තං සඛිතිතං විත්තනති පජානාති,
විකම්මිතං වා විත්තං විකම්මිතං විත්තනති පජානාති,
මහණතං වා විත්තං මහණතං විත්තනති පජානාති,
අමහණතං වා විත්තං අමහණතං විත්තනති පජානාති,
සඋත්තරං වා විත්තං සඋත්තරං විත්තනති පජානාති,
අනුත්තරං වා විත්තං අනුත්තරං විත්තනති පජානාති,
සමාසිතං වා විත්තං සමාසිතං විත්තනති පජානාති,
අසමාසිතං වා විත්තං අසමාසිතං විත්තනති පජානාති,
විමුත්තං වා විත්තං විමුත්තං විත්තනති පජානාති,
අවිමුත්තං වා විත්තං අවිමුත්තං විත්තනති පජානාති.”
ඉදම්පි සො වෙතං විජජාය.

76. සො ඵලං සමාසිතෙ විත්තන පරිසුද්ධො පරියොදානෙ අනඛිගණේ
විගතූපකකිලෙසෙ මුද්දානෙ කම්මතිසෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජාපනෙත පුඤ්ඤා-
නිවාසානුස්සන්ඤ්ඤාය විත්තං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො අනෙක-
විතිතං පුඤ්ඤානිවාසං අනුස්සරති. ඤායපිදං: එකමපි ජාතීං ඤාපි ජාතියො
තිස්සොපි ජාතියො චතස්සොපි ජාතියො පඤ්ඤාපි ජාතියො දසපි ජාතියො
විසමපි ජාතියො තිංසමපි ජාතියො චතාරිකමපි ජාතියො පඤ්ඤාපි
ජාතියො ජාතිසමමපි ජාතිසමසමමපි ජාතිසමසමසමමපි අනෙකෙපි
සංචරිතකපෙ අනෙකෙපි විචරිතකපෙ අනෙකෙපි සංචරිතවිචරිතකපෙ
“අමුත්තාසිං එවත්තාමො එවංගොත්තො එවංචණණො එවමායාරො
එවංසුඤ්ඤාකපටිසංචෙදී එවමායුපරියත්තො. සො තතො වුත්තො අමුත්ත
උපපාදිං. තත්තාපාසිං එවංතාමො එවංගොත්තො එවංචණණො එවමායාරො
එවංසුඤ්ඤාකපටිසංචෙදී එවමායුපරියත්තො. සො තතො වුත්තො
ඉබ්බපත්තො” ති. ඉති සාකාරං සඋදෙද්දං අනෙකවිතිතං පුඤ්ඤානිවාසං
අනුස්සරති.

සෙය්‍යථාපි අමබන්ධ පුරිතො සකම්භා ගාමා අඤ්ඤං ගාමං ගච්ඡන්තො,
තම්භාපි ගාමා අඤ්ඤං ගාමං ගච්ඡන්තො, සො තම්භා ගාමා සකඤ්ඤාච
ගාමං පච්චාගච්ඡන්තො, තස්ස එවමස්සා: අහං ඛො සකම්භා ගාමා අමුං ගාමං
අගච්ඡං. තත්‍ර එවං අට්ඨාසිං එවං නිසීදිං එවං අහංසිං එවං කුණ්ඨි අහංසිං.
තම්භාපි ගාමා අමුං ගාමං අගච්ඡං. තත්‍රාපි එවං අට්ඨාසිං එවං නිසීදිං
එවං අහංසිං එවං කුණ්ඨි අහංසිං. සො මහි තම්භා ගාමා සකඤ්ඤාච
ගාමං පච්චාගච්ඡන්ති,

එවමෙව ඛො අමබන්ධ භික්ඛු එවං සමාසිනෙ විතෙත පරිසුඤ්ඤා
පරියොද්ධෙ අනඛග්ගෙ විගතූපකකිලෙසෙ මුද්දග්ගෙ කම්මනියෙ සිනෙ
ආතෙඤ්ඤාපාතෙත පුඤ්ඤාචාරාමානුස්සාදිඤ්ඤාය විතතං අභිනිහරති අභි-
නිත්තාමෙති. සො අනෙකච්ඡිතං පුඤ්ඤාචාරාමං අනුස්සරති: සෙය්‍යපීදං
එකමපි ජාතං ඤේපි ජාතියො තිස්සොපි ජාතියො චතස්සොපි ජාතියො
පඤ්ඤාපි ජාතියො දසපි ජාතියො විසමපි ජාතියො තිංසමපි ජාතියො
චතසාරිසමපි ජාතියො පඤ්ඤාසමපි ජාතියො ජාතිසතමපි ජාතිසහස්සමපි
ජාතිසතසහස්සමපි අනෙකෙපි සංවට්ටකපො අනෙකෙපි විවට්ටකපො
අනෙකෙපි සංවට්ටිවට්ටකපො: අමුත්‍රාසිං එවංතාමො එවංගොතෙතා
එවංචණණං එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපටිසංචෙදී එවමාසුපරියතෙතා,
සො තතො චුතො අමුත්‍ර උපපාදිං. තත්‍රාපාසිං එවංතාමො එවංගොතෙතා
එවංචණණං එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපටිසංචෙදී එවමාසුපරියතෙතා. සො
තතො චුතො ඉබ්බපතෙතා'ති. ඉති සාකාරං සඋදෙදසං අනෙකපිතිතං
පුඤ්ඤාචාරාමං අනුස්සරති. ඉදමපි'ස්ස භොති විජ්ජාය.

77. සො එවං සමාසිනෙ විතෙත පරිසුඤ්ඤා පරියොද්ධෙ අනඛග්ගෙ
විගතූපකකිලෙසෙ මුද්දග්ගෙ කම්මනියෙ සිනෙ ආතෙඤ්ඤාපාතෙත සත්තාතං
චුත්‍රපපාතඤ්ඤාය විතතං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො දිඤ්ඤා
චක්ඛුතා විසුඤ්ඤාන අතික්කන්තමානුසකෙත සතෙත පස්සති විවමානෙ
උපපජ්ජමානෙ සිනෙ පණිතෙ සුචණ්ණ දුඛණ්ණ සුගතෙ දුග්ගතෙ
යථාකම්මුපගෙ සතෙත පජානාති: ඉමෙ චත භොතෙතා සත්තා කාය-
දුච්චරිතෙත සමන්තාගතා විච්චුච්චරිතෙත සමන්තාගතා මනොදුච්චරිතෙත
සමන්තාගතා අරියාතං උපවාදකා ඔච්ඡාදිවසීකා ඔච්ඡාදිවසීකම්මසමාදානා,
තෙ කායස්ස භෙද පරමමරණං අපායං දුග්ගතිං පිනිපාතං නිරයං උපපන්නා,
ඉමෙ වා පන භොතෙතා සත්තා කායසුචරිතෙත සමන්තාගතා විච්චුච-
රිතෙත සමන්තාගතා මනොසුචරිතෙත සමන්තාගතා අරියාතං අනුපවාදකා
සමමාදිවසීකා සමමාදිවසීකම්මසමාදානා. තෙ කායස්ස භෙද පරමමරණං
සුගතං සග්ගං ලොකං උපපන්නා'ති. ඉති දිඤ්ඤා චක්ඛුතා විසුඤ්ඤාන
අතික්කන්තමානුසකෙත සතෙත පස්සති විවමානෙ උපපජ්ජමානෙ සිනෙ
පණිතෙත සුචණ්ණ දුඛණ්ණ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මුපගෙ සතෙත
පජානාති.

සෙය්‍යථාපි අමබව්ඳ මජ්ඣෙ සිංහාවකෙ පසාදෙ, තත්ථ චක්ඛුමි, පුරිසො සිතො පසෙය්‍යස් මනුසො ගෙහං පටිසන්නෙ'පි නික්ඛමන්නෙ'පි රපියා විතිසඤ්චරන්නෙ'පි මජ්ඣෙ සිංහාවකෙ නිසින්නෙ'පි, තස්ස එවමස්ස: එතෙ මනුස්සා ගෙහං පටිසත්ති, එතෙ නික්ඛමෙති, එතෙ රපියා විතිසඤ්චරන්ති, එතෙ මජ්ඣෙ සිංහාවකෙ නිසින්නා'ති.

එවමෙව ඛො අමබව්ඳ හික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත්ත පරිසුද්ධෙ පරිසොද්දතෙ අනඛගණේ විගතුපක්ඛිලෙස චූළභූතෙ කම්මනියෙ සිතෙ අනෙඤ්ජපත්තෙ සත්තානං චුතුපපාතඤ්ඤාය චිත්තං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො දිඤ්ඛෙත චක්ඛුතා විසුද්ධාන අතික්කමානානුසකෙත සත්තෙත පස්සති චචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පණීතෙ සුවණේණ දුඛිණේණ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මෙය්‍යෙ සත්තෙත පජානාති: ඉමෙ චත භොගෙත්තා සත්තා කායදුච්චිරිතෙත සමිත්තාගතා වපිදුච්චිරිතෙත සමිත්තාගතා මනොදුච්චිරිතෙත සමිත්තාගතා අරිකානං උපවාදකා මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨිකම්මසමාදානා, තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණො අපායං දුග්ගතියං විනිපාතං තීරයං උපපන්නා, ඉමෙ ච: පත භොගෙත්තා සත්තා කායසුචිරිතෙත සමිත්තාගතා වපිසුචිරිතෙත සමිත්තාගතා මනො-සුචිරිතෙත සමිත්තාගතා අරියානං අනුපවාදකා සමමාදිට්ඨිකා සමමා-දිට්ඨිකම්මසමාදානා, තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණො සුගතියං සග්ගං ලොකං උපපන්නා'ති. ඉති දිඤ්ඛෙත චක්ඛුතා විසුද්ධාන අතික්කමානා-නුසකෙත සත්තෙත පස්සති චචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පණීතෙ සුවණේණ දුඛිණේණ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මෙය්‍යෙ සත්තෙත පජානාති, ඉදම්පි'ස්ස භොති විජාය.

78. සො එවං සමාහිතෙ විතෙත්ත පරිසුද්ධෙ පරිසොද්දතෙ අනඛගණේ විගතුපක්ඛිලෙස චූළභූතෙ කම්මනියෙ සිතෙ අනෙඤ්ජපත්තෙ අභවිතං ඛගඤ්ඤාය චිත්තං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති.

සො ඉදං දුක්ඛතති යථාභූතං පජානාති.
අයං දුක්ඛසමුදයො'ති යථාභූතං පජානාති.
අයං දුක්ඛනිරෝධො'ති යථාභූතං පජානාති.
අයං දුක්ඛනිරෝධායාමනිපටිපද්ධියං යථාභූතං පජානාති.
ඉමෙ අසමා'ති යථාභූතං පජානාති.
අයං අසමසමුදයො'ති යථාභූතං පජානාති.
අයං අසමච්චිතිරෝධො'ති යථාභූතං පජානාති.
අයං අසමනිවර්තනාමනි පටිපද්ධියං යථාභූතං පජානාති.

තස්ස එවං ජාතො ඵලං පස්සන්තො කාමාසමා'පි චිත්තං විමුච්චති, භමාසමා'පි චිත්තං විමුච්චති, අවජ්ජාසමා'පි චිත්තං විමුච්චති, විමුත්තස්මිං විමුත්තස්මිති ඤ්ඤාං භොති.

'ඛිණං ජාති, වුසිතං භුගම්මරියං, කතං කරණියං, නාපරං ඉත්තත්තායා'ති පජානාති.

සෙය්‍යථාපි අමබ්බසුත්තං පබ්බතඝට්ඨොප උදකරහඳො අවේජා විසාසනේතා අනාවේශා, තත්ථ චක්ඛුමා පුරිසො තිසරො සිත්තං පසංකායා සිප්පිසම්බුක්ඛො භක්ඛරකභලොපි මච්ඡගුමොපි චරන්තොපි තිට්ඨන්තොපි. තස්ස ඵලමස්සා: අයං ඛො උදකරහඳො අවේජා විසාසනේතා අනාවේශා. තත්ත්වමෙ සිප්පිසම්බුක්ඛා'පි භක්ඛරකභලා'පි මච්ඡගුමො'පි චරන්ති'පි තිට්ඨන්ති'පිති. ඵලමෙව ඛො අමබ්බසුත්තං භක්ඛු සමාහිතෙ වින්තා පරිසුඤ්ඤා පරියොදානෙ අනභිනිශ්ඤා විග්ගාපකකිසලෙයෙ මුද්දානෙ කම්මනියෙ සිත්තෙ ආනෙඤ්ජායෙනෙ ආසවානං ඛයඤ්ඤාය වින්තං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති.

සො 'ඉදං දුක්ඛන්ති' යථාභුතං පජානාති. 'අයං දුක්ඛසමුදයො'ති යථාභුතං පජානාති.

'අයං දුක්ඛනිරෝධො'ති යථාභුතං පජානාති. 'අයං දුක්ඛනිරෝධාමිති පටිපදා'ති යථාභුතං පජානාති.

'ඉමෙ ආසවා'ති යථාභුතං පජානාති. 'අයං ආසාවසමුදයො'ති යථාභුතං පජානාති.

'අයං ආසවනිරෝධො'ති යථාභුතං පජානාති. 'අයං ආසවනිරෝධාමිති පටිපදා'ති යථාභුතං පජානාති.

තස්ස ඵලං ජාතනො ඵලං පස්සනො කාමසවා'පි වින්තං විමුච්චති, භවාසවා'පි වින්තං විමුච්චති, අපිජාසවා'පි වින්තං විමුච්චති. විමුක්ඛත්වං විමුක්ඛත්වෙති ඤ්ඤාං හොති.

'භිණ්ණං ජාති, වුසිතං මුග්ගචරිතං, කතං කරණිතං, නාපරං ඉත්තකායා'ති පජානාති. අයං ඛො සා අමබ්බසුත්තං විජා.

79. අයං වුච්චති අමබ්බසුත්තං භක්ඛු විජාසමපනේතා ඉතිපි, චරණ සමපනේතා ඉතිපි, විජාචරණසමපනේතා ඉතිපි. ඉමාය ච අමබ්බසුත්තං විජාසමපදාය චරණසමපදාය ච අඤ්ඤා විජාසමපදා ච චරණසමපදා ච උත්තරිතරා වා පණිතතරා වා නත්ති.

80. ඉමාය ඛො අමබ්බසුත්තං අනුත්තරාය විජාචරණසමපදාය වින්තාරි අපායමුඛොති භවන්ති. කතමාති වින්තාරි? ඉධ අමබ්බසුත්තං ඵකත්ථො සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ඉමෙඤ්ඤෙව අනුත්තරං විජාචරණසමපදං අනභිසම්භුණ්ණානො ඛාරිට්ඨමාදාය අරඤ්ඤායන්තං අපේක්ඛානාති පච්ඡන්තපලහොජනො භවිස්සාමිති. සො අඤ්ඤාදත්ථු විජාචරණසමපනානෙයොව පරිවාරකො සමපජාති. ඉමාය ඛො අමබ්බසුත්තං අනුත්තරාය විජාචරණසමපදාය ඉදං පඨමං අපායමුඛං භවති.

81. පුත්ත ච පරං අමබ්බසුත්තං ඉධෙකත්ථො සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ඉමෙඤ්ඤෙව අනුත්තරං විජාචරණසමපදං අනභිසම්භුණ්ණානො පච්ඡන්තපලහොජනකත්ථු අනභිසම්භුණ්ණානො කුද්දාලපිටකං ආදාය අරඤ්ඤායන්තං මපේක්ඛානාති කත්ථුමුලපලහොජනො භවිස්සාමිති. සො අඤ්ඤාදත්ථු විජාචරණසමපනානෙයොව පරිවාරකො සමපජාති. ඉමාය ච ඛො අමබ්බසුත්තං අනුත්තරාය විජාචරණසමපදාය ඉදං දුතියං අපායමුඛං භවති.

82. පුත ව පරං අමබන්ධ ඉබෙකව්වා සමණෝ වා බ්‍රාහ්මණෝ වා ඉමිඤ්ඤව අනුත්තරං විජ්ජාචරණසමාදාං අනභිසම්මාණමානෝ පවත්තථලංගොජනනඤ්ච අනභිසම්මාණමානෝ කඤ්ඤුලථලංගොජනනඤ්ච අනභිසම්මාණමානෝ ගාමිසාමිත්තා වා නිගමිසාමිත්තා වා අග්‍යාගාරං කරිනිං අග්‍නිං පරිවරන්තො අවජ්ඣති. සො අඤ්ඤදදන්ති විජ්ජාචරණසමාදානකොච පරිවාරකො සමපජ්ඣති. ඉමාය ඛො අමබන්ධ අනුත්තරාය විජ්ජාචරණසමාදාය ඉදං තතියං අපායමුඛං භවති.

83. පුත ව පරං අමබන්ධ ඉබෙකව්වා සමණෝ වා බ්‍රාහ්මණෝ වා ඉමිඤ්ඤව අනුත්තරං විජ්ජාචරණසමාදාං අනභිසම්මාණමානෝ පවත්තථලංගොජනනඤ්ච අනභිසම්මාණමානෝ කඤ්ඤුලථලංගොජනනඤ්ච අනභිසම්මාණමානෝ අග්‍නිපරිවරියඤ්ච අනභිසම්මාණමානෝ වාතුමමාපපෙච චතුථාරං අගාරං කරිනිං අවජ්ඣති. සො ඉමාහි චතුහි දිසාහි ආගමිත්තාහි සමණෝ වා බ්‍රාහ්මණෝ වා තමිහං යථායතනි යථාබලං පටිපුජෙත්තාමිති. සො අඤ්ඤදදන්ති විජ්ජාචරණසමාදානකොච පරිවාරකො සමපජ්ඣති. ඉමාය ඛො අමබන්ධ අනුත්තරාය විජ්ජාචරණසමාදාය ඉදං චතුස්සං අපායමුඛං භවති.

ඉමාය ඛො අමබන්ධ අනුත්තරාය විජ්ජාචරණසමාදාය ඉමාහි චතුස්සං අපායමුඛාහි භවත්ති.

84. තං කිම්මඤ්ඤයි අමබන්ධ? අපි නු තිං ඉමාය අනුත්තරාය විජ්ජාචරණසමාදාය කඤ්ඤායාසං සාවරියකො?"ති

"නො හිදං හො ගොතමි. කො වාහං හො ගොතමි සාවරියකො? කා ච අනුත්තරා විජ්ජාචරණසමාදා? අරකා'හං හො ගොතමි අනුත්තරාය විජ්ජාචරණසමාදාය සාවරියකො"ති.

"තං කිම්මඤ්ඤයි අමබන්ධ? අපි නු තිං ඉමිඤ්ඤව අනුත්තරං විජ්ජාචරණසමාදාං අනභිසම්මාණමානෝ ඛාරිවිවධමාදාය අරඤ්ඤවනමිජ්ජාගාහි සාවරියකො පවත්තථලංගොජනනො හපිත්තාමිති?"

"නො හිදං හො ගොතමි."

"තං කිම්මඤ්ඤයි අමබන්ධ? අපි නු තිං ඉමිඤ්ඤව අනුත්තරං විජ්ජාචරණසමාදාං අනභිසම්මාණමානෝ පවත්තථලංගොජනනඤ්ච අනභිසම්මාණමානෝ කුද්දුලපිටකං ආදාය අරඤ්ඤවනමිජ්ජාගාහි සාවරියකො කඤ්ඤුලථලංගොජනනො හපිත්තාමිති?"

"නො හිදං හො ගොතමි."

"තං කිම්මඤ්ඤයි අමබන්ධ? අපි නු තිං ඉමිඤ්ඤව අනුත්තරං විජ්ජාචරණසමාදාං අනභිසම්මාණමානෝ පවත්තථලංගොජනනඤ්ච අනභිසම්මාණමානෝ කඤ්ඤුලථලංගොජනනඤ්ච අනභිසම්මාණමානෝ ගාමිසාමිත්තා වා නිගමිසාමිත්තා වා අග්‍යාගාරං කරිනිං අග්‍නිං පරිවරන්තො අවජ්ඣති සාවරියකො?"ති

"නො හිදං හො ගොතමි."

“තං කිම්මෙකෙසු අමබව්හු අපි හු තිං ඉමිකෙව අනුත්තරං විජ්ජාචරණසම්පදං අනභිසම්භුණම්මානො පටිත්තඵලභොජනකඤ්ච අනභිසම්භුණම්මානො කඤ්චුලඵලභොජනකඤ්ච අනභිසම්භුණම්මානො අභිපරිවරියඤ්ච අනභිසම්භුණම්මානො වාසුමමසාපථෙ වසුඤ්චාරං අගාරං කරිසීං අච්ඡිදි සාචරියකො, සො ඉමාහි වතුහි දිසාහි ආගමිණ්ණති සමිණො වා බ්‍රාහ්මණො වා තං මගං යථාසත්ති යථාබලං පටිපුජෙණ්ණාමාති?”

“නො හිදං හො ගොතමි.”

85. ඉති ඛො අමබව්හු ඉමාහි වෙ ව තිං අනුත්තරාය විජ්ජාචරණසම්පදං පරිනිනො සාචරියකො. යෙ විෂම අනුත්තරාය විජ්ජාචරණසම්පදං චත්තාරි අපායමුඛාති භවනති, තනො ව තිං පරිනිනො සාචරියකො. භාසිතො ඛො පන තෙ ඵසා අමබව්හු ආචරියෙත බ්‍රාහ්මණෙන පොකඛරසාදිතො වාචා “තෙ ව බ්‍රහ්මකා සමණකා ඉමිං කණ්ණා ඛඤ්චුපාදපච්චා, කා ව තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං සාකච්ඡා” ති, අත්තනො ආපාසිකො’පි අපරිපුරයම්මානො. පණ්ණ අමබව්හු යාච අපරඤ්ඤා තෙ ඉදං ආචරියණ්ණ බ්‍රාහ්මණණ්ණ පොකඛරසාදිතො.

86. බ්‍රාහ්මණො ඛො පන අමබව්හු පොකඛරසාදි රඤ්ඤා පසෙතදිණ්ණ කොසලණ්ණ දතතිකං සුඤ්ඤති. තණ්ණ රුජා පසෙතදි කොසලො සමමුඛි-භාවමිති න දදති. යද්දපි තෙන මනෙතති තිඤ්ඤාදිකො මනෙතති. යණ්ණ ඛො පන අමබව්හු බමමිකං පයනං හික්ඛං පතිගණ්ණකයා, තථං තණ්ණ රුජා පසෙතදි කොසලො සමමුඛිභාවමිති න දදෙයා? පණ්ණ අමබව්හු යාච-අපරඤ්ඤා තෙ ඉදං ආචරියණ්ණ බ්‍රාහ්මණණ්ණ පොකඛරසාදිතො.

තං කිම්මෙකෙසු අමබව්හු? රුජා පසෙතදි කොසලො හත්තිචාය වා තිසිනෙතො අණ්ණපිටෙඛි වා තිසිනෙතො රුජපඤ්ඤා වා භිකො උගෙහි වා රුජඤ්ඤාහි වා කිඤ්චිදෙව මනනණං මනෙතයා, සො තමිං පදෙසා අපකකම්ම ඵකමත්තං තිට්ඨෙයා. අථ ආගච්ඡෙයා පුද්දො වා පුද්දදසො වා, සො තමිං පදෙසෙ භිකො තදෙව මනනණං මනෙතයා: ඵවමිති රුජා පසෙතදි කොසලො ආග ඵවමිති රුජා පසෙතදි කොසලො ආහාති. අපි හු සො රුජභණ්ඩං වා හණති රුජමත්තං වා මනෙතති, ඵත්තාවතො සො අණ්ණ රුජා වා රුජමහාමනෙතො වාති?”

“නො හිදං හො ගොතමි.”

87. ඵවමිති ඛො තිං අමබව්හු, යෙ තෙ අනෙත්තං බ්‍රාහ්මණානං පුබ්බකා ඉසයො මනනානං කත්තාරො මනනානං පටිත්තාරො, යෙසම්දං ඵතරහි බ්‍රාහ්මණො පොරුණං මනනපදං ගිතං පට්ඨතං සමුඛිතං තදනුගායනති තදනුගායනති භාසිතමනුගායනති වාචනමනුචාචෙතති, සෙය්‍යපිදං: අට්ටකො වාමකො වාමදෙවො වෙණ්ණාමිනෙතො යමතහි අභිහිරසො භාරඤ්ඤා වාඤ්ඤා කණ්ණපො හගු, ත්‍යාගං මනෙත අධිගාමි සාචරියකො’ති තාවතො තිං භට්ටකො ඉති වා ඉතිත්තාය වා පටිපනෙතො’ති තෙතං යානං විජ්ජති.

88. නං කිද්දෙදුසි අමබව්භුතං කිනති තෙ සුතං බ්‍රාහ්මණානං වුද්ධානං ථෙගුලකානං ආචරියපාචරියානං භාෂමානානං: “නෙ තෙ අනෙසුං බ්‍රාහ්මණානං පුබ්බකා ඉසගො මන්තානං කත්තාරො මන්තානං පච්ඡත්තාරො, ගෙසමිදං එතර්භි බ්‍රාහ්මණා පොරුණං මන්තපදං හිතං පවුත්තං සමුභිතං තදනුගායනති තදනුභාසනති භාසිතමනුගායනති වාචිතමනුවාචෙතති ගෙය්‍යථාපි: අට්ටකො, වාමිලකා, වාමිදෙවො, වෙය්‍යාමිතෙතා, යමිතග්ගි, අඛිතිරසො, භාරථොපො, වාසෙවෙය්‍යා, කස්සපො, හගු- එවං සු තෙ සුත්තානා පුට්ඨිත්තා කප්පිතකෙසුමෙසු ආමුත්තමණිකුණ්ඩලාගරණං ඕද්ධවචනවසනා පඤ්චති කාමගුණෙහි සමපට්ඨා සමිඛිනිගුතා පරිවාරෙතති, ගෙය්‍යථාපි තිං එතර්භි සාවරියකො?”ති.

“නො හිදං හො ගොතමි.”

89. “එවං සු තෙ සාලිතං ඕද්ධං පුට්ඨමංසුපසෙවනං විචිතකාරකං අනෙකසුපං අනෙකඛ්‍යාඤ්ඤං පරිභුඤ්ඤති, ගෙය්‍යථාපි තිං එතර්භි සාවරියකො?”ති.

“නො හිදං හො ගොතමි.”

“එවං සු තෙ වෙඨනකපස්සාහි නාරිහි පරිවාරෙතති ගෙය්‍යථාපි තිං එතර්භි සාවරියකො?”ති.

“නො හිදං හො ගොතමි.”

“එවං සු තෙ කුත්තවාලෙහි වලවාරපෙඨි දීඝාහි පකොදලට්ඨිහි වාහනෙ විකුදෙත්තා විපරියායනති ගෙය්‍යථාපි තිං එතර්භි සාවරියකො?”ති.

“නො හිදං හො ගොතමි.”

“එවං සු තෙ උකකිණ්ණපරිබාසු ඔක්ඛිත්තපලිකාසු නගරුපකාරිකාසු දීඝාහිඛෙද්ධාහි පුරිසෙහි රක්ඛාපෙති ගෙය්‍යථාපි තිං එතර්භි සාවරියකො?”ති.

“නො හිදං හො ගොතමි.”

ඉති ඛො අමබව්භුතං තෙව තිං ඉසි, න ඉසිත්තාය පටිපන්නො සාවරියකො. යස්ස ඛො පන අමබව්භුතං මසි කඩ්ඛා වා විමිති වා, සො මං පඤ්ඤාන, අහං වෙය්‍යකරණෙන සොධිස්සාමි”ති.

90. අථ ඛො හගවා විහාරා තිකඛමම වඩ්ඛමං අභ්‍යුට්ඨාසි. අමබවෙය්‍යා’පි මාණ්ඩො විහාරා තිකඛමම වඩ්ඛමං අභ්‍යුට්ඨාසි. අථ ඛො අමබවෙය්‍යා මාණ්ඩො හගවත්තං වඩ්ඛමත්තං අනුවඩ්ඛමමානො කායෙ ආත්මිංස- මහාපුරිසලක්ඛණානි සමිනෙතසි. අද්දුත ඛො අමබවෙය්‍යා මාණ්ඩො හගවත්තො කායෙ ආත්මිංසමහාපුරිසලක්ඛණානි ගෙභුගොත්තං යපෙය්‍යා දො. ද්විසු මහාපුරිසලක්ඛණෙසු කඩ්ඛති විචිකිච්ඡති තාහිමුච්චති න සමපසිද්ධති කොපසාහිතෙ ව වන්භුග්ගො¹ පසුතජ්චතාය. ව.

1. සොභාවතිත වස්තුගුණ. (මහායානිකාදීනං ගෞතමා)

91 අථ ඛො භගවතො එතද්දසොසි පසාඨි ඛො මෙ අයං අමබවෙඨා මාණවො ආතතිංසමහාපුරිසලකඩණ්ඩානි යෙභුසොසත ධාපනා ඥො. ආසු මහාපුරිසලකඩණ්ණෙසු කඩිති විවික්ච්ඡති නාසිද්විච්ඡති න සමපසිද්ධති කොසොගිතෙ ච වන්ථගුණො පසුතජ්චතතාය වානි.

අථ ඛො භගවා තථාරූපං ඉඤ්ඤාසිසඤ්ඤාරං අභිසඤ්ඤාසි යථා අද්දස අමබවෙඨා මාණවො භගවතො කොසොගිතං වන්ථගුණං. අථ ඛො භගවා ජිව්හං නිත්තාමෙත්වා උගො'පි කණ්ණසොතානි අනුමසි පරිමසි. උගො'පි නාසිකාසොතානි අනුමසි පරිමසි. කෙවලමපි නලාචමණ්ඩලං ජිව්හාය ඡාදෙසි.

අථ ඛො අමබව්භුත මාණවස්ස එතද්දසොසි සමත්තාගතො ඛො සමමණ්ණා ගොතමො ආතතිංසමහාපුරිසලකඩණ්ණෙහි පරිපුණ්ණෙහි නො අපරිපුණ්ණෙහිති භගවන්තං එතද්දවොච: “භද්ද ව'දානි මයං හො ගොතම ගච්ඡාමි. ඛුක්ඛිච්චා මයං ඛුක්ඛරණ්ණා”ති.

“ගසාඨ'දානි තිං අමබව්භුත කාලං මඤ්ඤාසිති”.

අථ ඛො අමබවෙඨා මාණවො විලවාරථමාරුග්ග පකකාමි.

92. තෙන ඛො පත සමයෙන බ්‍රාහ්මණො පොකබරසාදි උකකව්ඨාය නිකමිත්වා මහතා බ්‍රාහ්මණගණෙන සද්ධිං සකෙ ආරුමෙ නිසින්නො හොති අමබව්ඨං යෙව මාණවං පතිමානෙන්නො. අථ ඛො අමබවෙඨා මාණවො යෙන සකො ආරුමො තෙන පාසාසි. යාවතිකා යාතස්ස භූමි යානෙන ගත්වා යානා පච්චොරොගිත්වා පතතිකො'ව යෙන බ්‍රාහ්මණො පොකබරසාදි තෙහුපසඤ්ඤාමි, උපසඤ්ඤාමිත්වා බ්‍රාහ්මණං පොකබරසාදිං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසිදි.

93. එකමන්තං නිසින්නං ඛො අමබව්ඨං මාණවං බ්‍රාහ්මණො පොකබරසාදි එතද්දවොච: කච්චි තාත අමබව්ඨ අද්දස තං භවන්තං ගොතමන්ති ?.

“අද්දසාම ඛො මයං හො තං භවන්තං ගොතමන්ති.”

“කච්චි තාත අමබව්ඨ තං භවන්තං ගොතමං තථාසන්නො යෙව සද්දා අභිභූග්ගන්තො නො අඤ්ඤාදා ? කච්චි පත හො සො භවං ගොතමො තාදිසො නො අඤ්ඤාදිසො ?”ති.

“තථා සන්නො යෙව හො තං භවන්තං ගොතමං සද්දා අභිභූග්ගන්තො නො අඤ්ඤාදා. තාදිසො'ව හො සො භවං ගොතමො නො අඤ්ඤාදිසො. සමත්තාගන්තා ච හො සො භවං ගොතමො ආතතිංසමහාපුරිසලකඩණ්ණෙහි පරිපුණ්ණෙහි නො අපරිපුණ්ණෙහි”ති.

“අහු පත තෙ තාන අමබට්ඨ සමිණේන ගොතමෙන සද්ධිං කොච්ඡෙව කරාසල්ලාපො?”ති.

“අහු ඛො යෙව් නො සමිණේන ගොතමෙන සද්ධිං කොච්ඡෙව කරාසල්ලාපො?”ති.

“සපාසපං පත තෙ තාන අමබට්ඨ අහු සමිණේන ගොතමෙන සද්ධිං කොච්ඡෙව කරාසල්ලාපො?”ති.

අථ ඛො අමබට්ඨා මාණවො යාවතකො අහොසි හගවතා සද්ධිං කරාසල්ලාපො තං සබ්බං බ්‍රාහ්මණස්ස පොකඛරසාදිස්ස ආරොවෙසි.

94. එවං වුත්තන බ්‍රාහ්මණො පොකඛරසාදි අමබට්ඨං මාණවං එතදවොච: “අහො වත රො, අමිහාකං පණ්ඩිතකා! අහො වත රො අමිහාකං ඛහුස්සුතකා! අහො වත රො, අමිහාකං තෙවිජ්ජකා! එවරුපෙන කිර හො පුරිසො අත්ථවරතෙන කායස්ස හෙද පරමමරණො අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං කිරයං උපපජ්ජය්‍ය. යදෙව ඛො තිං අමබට්ඨ තං හවන්තං ගොතමං එවං ආසජ්ජ ආසජ්ජ අවමාසි. අථ ඛො හවං ගොතමො අමෙත’පි එවං උපතෙය්‍ය උපතෙය්‍ය අවමි. අහො වත රො, අමිහාකං පණ්ඩිතකා! අහො වත රො, අමිහාකං ඛහුස්සුතකා! අහො වත රො, අමිහාකං තෙවිජ්ජකා! එවරුපෙන කිර හො පුරිසො අත්ථවරතෙන කායස්ස හෙද පරමමරණො අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං කිරයං උපපජ්ජය්‍ය”ති කුපිතො අනතත්මිනො අමබට්ඨං මාණවං පදසා යෙව් පවිත්තෙසි. ඉච්ඡති ච තාවදෙව් හගවන්තං දස්සන්තං උපසඞ්කමිතුං.

95. අථ ඛො තෙ බ්‍රාහ්මණො බ්‍රාහ්මණං පොකඛරසාදිං එතදවොචු: අතිවිකාශො ඛො හො අජ්ජ සමිණං ගොතමං දස්සන්තං උපසඞ්කමිතුං. සෙවද්දති හවං පොකඛරසාදි සමිණං ගොතමං දස්සන්තං උපසඞ්කමිස්සති”ති.

අථ ඛො බ්‍රාහ්මණො සකෙ නිවෙසනෙ පණ්ඩිතං බාදනීයං භොජනීයං පටිශාදපෙතී යානෙසු ආරොපෙතී උක්කාසු බාරියමානාසු උක්කට්ඨාය තිශ්‍යාසි. තෙන ඉච්ඡාතඞ්කලවතසණ්ඩො තෙන පායාසි. යාවතීකා යානස්ස භූමි යානෙන ගතො යාතා පච්චාරොගිතී පතතිකො’ව යෙන හගවා තෙහුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිතී හගවතා සද්ධිං සමෙමාදනීයං කරා සාරුණීයං විතීසාරොති එකමිත්තං තිසිදි. එකමිත්තං තිසිත්තො ඛො බ්‍රාහ්මණො පොකඛරසාදි හගවන්තං එතදවොච: “ආගමීහුබ්බිහ හො ගොතම අමිහාකං අනන්තමාසි අමබට්ඨා මාණවො?”ති.

“අංගමා ඛො තෙ බ්‍රාහ්මණ අනෙතවාසී අම්බවෙඨා මාණවො”ති.

“අහු පත තෙ හො ගොතම් අම්බවෙඨන මාණවෙන සද්ධං කොච්ඡෙව කථාසල්ලාපො?”ති.

“අහු ඛො මේ බ්‍රාහ්මණ අම්බවෙඨන මාණවෙන සද්ධං කොච්ඡෙව කථාසල්ලාපො”ති.

“යථාකථං පත තෙ හො ගොතම් අහු අම්බවෙඨන මාණවෙන සද්ධං කොච්ඡෙව කථාසල්ලාපො?”ති.

අථ ඛො හගවා යාවතිකො අහොසි අම්බවෙඨන මාණවෙන සද්ධං කථාසල්ලාපො, තං සංඛං බ්‍රාහ්මණස්ස පොකඛරසාදිස්ස අපරොවෙසි.

“එවං චූත්තන බ්‍රාහ්මණො පොකඛරසාදී හගවන්තං එතදවොච: බාලො හො ගොතම් අම්බවෙඨා මාණවො. ධම්තු හවා ගොතමො අම්බවත්ඨස්ස මාණවස්සා”ති.

“සුඬි හොතු බ්‍රාහ්මණ අම්බවෙඨා මාණවො”ති.

96. අථ ඛො බ්‍රාහ්මණො පොකඛරසාදී හගවන්තො කායෙ ආත්මනි-මහාපුරිසලක්ඛණානි සම්පන්නසි. අද්දසා ඛො බ්‍රාහ්මණො පොකඛරසාදී හගවන්තො කායෙ ආත්මනිමහාපුරිසලක්ඛණානි යෙසුයෙසන ධර්මො ආචො. ආහු මහාපුරිසලක්ඛණෙහු කඛධති විවිකිච්ඡති තාඛිමුච්චති න සම්පසිද්ධති කොසොභිතෙ ච වත්ථගුග්ගො පසුතජ්චතායං ච.

97. අථ ඛො හගවන්තො එතදහොසි: පස්සති ඛො මේ අයං බ්‍රාහ්මණො පොකඛරසාදී ආත්මනිමහාපුරිසලක්ඛණානි යෙසුයෙසන ධර්මො ආචො. ආහු මහාපුරිසලක්ඛණෙහු කඛධති විවිකිච්ඡති තාඛිමුච්චති න සම්පසිද්ධති කොසොභිතෙ ච වත්ථගුග්ගො පසුතජ්චතායං චාති.

අථ ඛො හගවා තථාගුරුං ඉභ්බාභිසංඛාරං අභිසංඛාරං යථා අද්දස බ්‍රාහ්මණො පොකඛරසාදී හගවන්තො කොසොභිතං වත්ථගුග්ගං. අථ ඛො හගවා ජ්ච්චං නිත්තාමෙත්ථා උගො‘පි කණ්ණසොතානි අනුමිසි, පටිමිසි, උගො‘පි තාඛිකාසොතානි අනුමිසි, පටිමිසි. කෙවලමිපි නලොචම්භකිලං ජ්ච්චායං ඡාදෙසි.

98. අථ ඛො බ්‍රාහ්මණස්ස පොකඛරසාදිස්ස එතදහොසි: “සම්පන්නාගන්තො ඛො සම්මණො ගොතමො ආත්මනිමහාපුරිසලක්ඛණෙහි පරිපුණ්ණෙහි තො අපරිපුණ්ණෙහි”ති හගවන්තං එතදවොච: අඛවාසෙතු මේ හවා ගොතමො අජ්ඣතායං හන්තං සද්ධං භික්ඛුසංඛෙසනා”ති. අඛවාසෙසි හගවා තුණ්හිභාවෙන.

99. අථ ඛො බ්‍රාහ්මණො පොකඛරසාදී හගවන්තො, අඛවාසනං විදිත්වා’ හගවන්තො කාලං අරෙවෙසි: ,කාලො හො ගොතම්, නිවිසිතං භන්තනති.’

අප්ඵ ඛො භගවා පුබ්බන්තසමිඨං නිවාසෙත්වා පත්තච්චරමාදාය සද්ධිං භික්ඛුසංඝොතං යෙන බ්‍රාහ්මණස්ස පොක්ඛරසාදිස්ස පරිවෙසනා තෙනුප-
සබ්බමි. උපසබ්බමිත්ථො පඤ්ඤානෙත ආත්තෙ නිසීදි. අප්ඵ ඛො බ්‍රාහ්මණො
පොක්ඛරසාති භගවන්තං පඤ්ඤෙත ඛාදනියෙත ගොජනියෙත සහස්සං
සන්තප්පෙති සමපවාසෙති. මාණවකා'පි භික්ඛුසබ්බං. අප්ඵ ඛො බ්‍රාහ්මණො
පොක්ඛරසාති භගවන්තං භුත්තාපිං ඕනිතපත්තපාණිං අඤ්ඤාතරං නිවා
ආසනං ගගෙත්වා එකමිත්තං නිසීදි.

100. එකමිත්තං නිසීන්තස්ස ඛො බ්‍රාහ්මණස්ස පොක්ඛරසාදිස්ස
භගවා ආනුපුබ්බිකථං කපෙති, සෙය්‍යපිදං දානකථං සීලකථං සන්තකථං
කාමිකං ආදීනවං ඕකාරං සංක්කිලෙසං තෙක්ඛමෙම ව ආනිසංසං පකාසෙති.
යද භගවා අඤ්ඤාති බ්‍රාහ්මණං පොක්ඛරසාතිං කල්ලචිත්තං මුදුචිත්තං
විනිවරණචිත්තං උදග්ගචිත්තං පසන්නචිත්තං, අප්ඵ යා බුද්ධානං සාමුක්ඛකංසිකා
බම්මදෙසන්තා තං පකාසෙති: දුක්ඛං සමුදයං නිරෝධං මග්ගං.

සෙය්‍යථාපි නාම සුද්ධං වත්ථං අපගතකාලකං සම්මදෙව රජනං
පටිග්ගණෙත්‍යය, එවමේව බ්‍රාහ්මණස්ස පොක්ඛරසාදිස්ස තත්ථං යෙව ආසන්ත
විරජං. විතම්ලං බම්මචිත්තං උදපාදි යං කිඤ්චි සමුදයබම්මං සබ්බං තං
නිරෝධබම්මන්ති.

101. අප්ඵ ඛො බ්‍රාහ්මණො පොක්ඛරසාදි දිට්ඨිබ්බමෙමා පත්තබ්බමෙමා
විදිතබ්බමෙමා පරිසොභාසුබ්බමෙමා තිණ්ණච්චිකිච්චො, විගතකථංකපො
මෙසාරජ්ජපනෙතා අපරපච්චිතො සජුඝාසන්ත භගවන්තං එතදවොච:
“අභික්ඛන්තං ගො ගොතමි අභික්ඛන්තං ගො ගොතමි. සෙය්‍යථාපි ගො
ගොතමි නික්ඛාය්‍යං වා උක්ඛාය්‍යං පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය මුලුහස්ස
වා මග්ගං ආවිසෙක්ඛය්‍ය අනිකාසෙ වා තෙලපජ්ජාතං ඛාරෙය්‍ය වක්ඛ-
මනෙතා රූපානි දුක්ඛන්තීති, එවමේව ගොතා ගොතමෙත අනෙකපරිශංයෙත
බ්බමො පකාසිතො. එසාහං ගො ගොතමි සපුතෙතා සහරියො සපරිසො
සාමිච්චො හවන්තං ගොතමි සරණං ගච්ඡාමි බව්බඤ්ච භික්ඛුසබ්බඤ්ච.
උපාසකං මං හවං ගොතමො ඛාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණ්ණපෙතං සරණං
ගතං. යථා ව හවං ගොතමො උක්ඛාය්‍යං අඤ්ඤාති උපාසකකුලානි
උපසබ්බමිති එවමේව හවං ගොතමො පොක්ඛරසාදිකුලං උපසබ්බමිතු.
තත්ථ යෙ තෙ මාණවකා වා මාණවකා වා හවන්තං ගොතමි අභිවා-
දෙස්සන්ති වා පච්චුට්ඨස්සන්ති වා ආත්තං වා උදකං වා දස්සන්ති චිත්තං
වා පසාදෙස්සන්ති, තෙසං තං හවිස්සති දීඝරන්තං හිතාය සුඛායා”ති.
“කල්‍යාණං වුච්චති බ්‍රාහ්මණො”ති.

සෞභූතභාවය

1. එවිං මේ සුභං, එකං සමයං භගවා අමෙකසු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ඛුසංඝෙකං සද්ධිං පඤ්චමනෙතති භික්ඛුසතෙති යෙන චම්පො තදවසරි. තත්‍ර සුදං භගවා චම්පායං විහරති ගගගරාය පොකබරණියා තිරෙ.

තෙන බො පන සමයෙන සෞභූතභාවො බ්‍රාහ්මණො චම්පං අජකිංවසති සතතුස්සදං සතිණකචේතාදකං සබ්බඤ්ඤං රුජ්භොග්ගං රඤ්ඤා මාගධෙන සෙතිජයන බිම්බිසාමරෙන දින්නං රුජදයං බ්‍රහ්මදෙයං.

2. අසක්කාසු බො චම්පයාකා බ්‍රාහ්මණගතපතිකා “සමයො ඛලු භො ගොතමො සකාසප්පෙතො සකාසකුලා පබ්බජ්භො අමෙකසු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ඛුසංඝෙකං සද්ධිං පඤ්චමනෙතති භික්ඛුසතෙති චම්පං අනුප්පෙතො, චම්පායං විහරති ගගගරාය පොකබරණියා තිරෙ. තං බො පන භවතං ගොතමිං එවං කල්‍යාණො කිත්තිසඤ්ඤා අභිතුස්සතො: “ඉතිපි සො භගවා අරතං සමමාසම්බුද්ධො විජ්ජාචරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරපි සත්ථා දෙවම්බුස්සානං බුද්ධො භගවාති. සො ඉමිං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සබ්‍රහ්මකං සස්සමණ්‍යබ්‍රාහ්මණිං පජං සදෙවම්බුස්සානං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතො පච්චෙදෙති. සො ඛම්මං දෙසෙති අදිකල්‍යාණං මජ්ඣිකල්‍යාණං පරිසොසානකල්‍යාණං සත්ථා සබ්බඤ්ඤං කෙවලපරිපුර්ණං පරිපුර්ණං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති. සාබ්‍ර බො පන තථාරූපානං අරහතං දස්සතං භොති”ති.

3. අථ බො චම්පයාකා බ්‍රාහ්මණගතපතිකා චම්පාය නිකම්මිතො සබ්බසම්බි ගණිතුතා යෙන ගගගරා පොකබරණී තෙනුපසම්බම්බන්ති.

4. තෙන බො පන සමයෙන සෞභූතභාවො බ්‍රාහ්මණො උපරිපාසාදෙ දිව්‍යාභයයං උපගතො භොති. අද්දා බො සෞභූතභාවො බ්‍රාහ්මණො චම්පයාකෙ බ්‍රාහ්මණගතපතිකෙ චම්පාය නිකම්මිතො සබ්බසම්බි ගණිතුතෙ යෙන ගගගරා පොකබරණී තෙනුපසම්බම්බන්තො. දිස්වා ඛතං අමනෙතසි: “කිනත්‍රු බො භො ඛතෙත චම්පයාකා බ්‍රාහ්මණගතපතිකා චම්පාය නිකම්මිතො සබ්බසම්බි ගණිතුතා යෙන ගගගරා පොකබරණී තෙනු-පසම්බම්බන්ති ?”ති

“අපි බොහෝ සමයේ ගොතමේ සකාපුත්තො සකාකුලා පබ්බජිතො අමෙතසු චාරිකං වරම්නො මගතො භික්ෂුසමෙතන සද්ධිං පඤ්චමනෙනාභි භික්ෂුසතෙති වමං අනුපාදෙනා වමායං විහරති ගග්ගරාය පොකකිරණියා නිරේ. තං බො පන භවන්තං ගොතමිං එවං කල්යාණේ කිත්තිසද්දො අබ්බුත්තො: ‘ඉතිපි සො සගවා අරහං සම්මාසම්මුද්ධො විජ්ජාවරණ-සම්පන්නො සුගතො ලොකපිදු අනුත්තරේ පුරිසදම්මසාරපි සන්තා දෙවම්මුත්තාතං බුද්ධො සගවා’ති. තමෙතෙ භවන්තං ගොතමිං දස්සන්තාය උපසඤ්ඤාමිති”ති.

5. තෙන හි ගො බතෙන යෙන වමෙපයාකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිති: වමෙපයාතෙ බ්‍රාහ්මණගහපතිතෙ එවං වදෙති: “සොණදණ්ඩො ගො බ්‍රාහ්මණො එවමිහ: ‘ආගමෙනා කිර භවතො සොණදණ්ඩො’පි බ්‍රාහ්මණො සමණං ගොතමිං දස්සන්තාය උපසඤ්ඤාමිත්තාති”ති.

‘එවං ගො’ති බො සො බතො සොණදණ්ඩස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස පටිසසුත්තා යෙන වමෙපයාකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිති: වමෙපයාතෙ බ්‍රාහ්මණගහපතිතෙ එතදවොච: “සොණදණ්ඩො ගො බ්‍රාහ්මණො එමිහ: ‘ආගමෙනා කිර භවතො. සොණදණ්ඩො’පි බ්‍රාහ්මණො සමණං ගොතමිං දස්සන්තාය උපසඤ්ඤාමිත්තාති”ති.

6. තෙන බො පන සමයෙන තාතාවරජ්ජාතං බ්‍රාහ්මණතං පඤ්චමන්තාති බ්‍රාහ්මණතොති වමායං පටිච්ඡන්ති කෙතම්දෙව කරණීයෙන. අස්සොසුං බො තෙ බ්‍රාහ්මණො: ‘සොණදණ්ඩො කිර බ්‍රාහ්මණො සමණං ගොතමිං දස්සන්තාය උපසඤ්ඤාමිත්තාති’ති. අප් බො තෙ බ්‍රාහ්මණො යෙන සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො තෙනුපසඤ්ඤාමිසු. උපසඤ්ඤාමිති: සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො එතදවොචු: ‘සච්චං කිර භවං සොණදණ්ඩො සමණං ගොතමිං දස්සන්තාය උපසඤ්ඤාමිත්තාති’”ති

“එවං බො මෙ ගො ගොති අහම්පි සමණං ගොතමිං දස්සන්තාය උපසඤ්ඤාමිත්තාමි”ති.

7. “මා භවං සොණදණ්ඩො සමණං ගොතමිං දස්සන්තාය උපසඤ්ඤාමි. ත අරහති භවං සොණදණ්ඩො සමණං ගොතමිං දස්සන්තාය උපසඤ්ඤාමිදුං. තච භවං සොණදණ්ඩො සමණං ගොතමිං දස්සන්තාය උපසඤ්ඤාමිත්තාති, ගොතො සොණදණ්ඩස්ස ගතො හාසිත්තාති සමණස්ස ගොතමස්ස ගතො අභිවර්ධිත්තාති. යම්පි ගොතො සොණදණ්ඩස්ස ගතො හාසිත්තාති සමණස්ස ගොතමස්ස ගතො අභිවර්ධිත්තාති, ඉමිනා පබ්බතන න අරහති භවං සොණදණ්ඩො සමණං ගොතමිං දස්සන්තාය උපසඤ්ඤාමිදුං. සමණො තෙව ගොතමො අරහති භවන්තං සොණදණ්ඩො දස්සන්තාය උපසඤ්ඤාමිදුං.

භවිං හි සොණදණ්ඩා උභතො පුජාතො මාතිතො ච පිතිතො ච,
සංපුඤ්ඤානිතො යාච සත්තමා පිතාමහසුතා, අකම්මතො අනුපකතුට්ඨා
ජාතිවාදෙන.

යමි හවි. සොණදණ්ඩ, උහනෙ, හුජානෙ, මාතිනෙ ව පිතිනෙ ව, සංඥාගතණ්ඩකො යාව සත්තමි පිතාමහගුරා, අක්ඛිතනා අනුපකකුටෙයි ජාතිවාදෙන. ඉමිනා පඬෙහත්ත න අරහති හවි. සොණදණ්ඩ, සමණං ගොතමි දසානාය උපසඬකිත්තු. සමණො තෙව ගොතමො අරහති හවත්තං සොණදණ්ඩ දසානාය උපසඬකිත්තු.

හාමි. හි සොණදණෙහි, අභිසිංහ, මහභික්ෂු, මහාභාග්‍ය-පෙ-.

හවං හි සොණදණ්ඩා, අජකායනකා මිත්තඛරේ තිණණං වෙදුතා පාරග සතිසක්ඛුකෙට්ඨහානා සාකඛරපානෙදුතං ඉතිතාසපඤ්චමානං, පදකො, වේග්‍යාකරණො, ලොකායතමහාපුරිසලක්ඛණේසු අනවශො-පේ-.

හැටි කි සොණදණෙහි අභිරුපො දක්‍ෂණියා පාසාදිනො පරමාය වණනපොකබරතාය සම්පන්නාගතො බ්‍රහ්මවණණ් බ්‍රහ්මවිච්චි, අකබ්බදා-වකාසො දක්‍ෂණිය-පෙ-.

හමං හි සොණදණෙකා, සිලවා වුඩ්හිලි වුඩ්හිලෙන සමන්තාගමනා-පෙ-
හමං හි සොණදණෙකා, කල්‍යාණවාචෙටි කල්‍යාණවාකාරණො, පොරියා
වාචාය සමන්තාගතො විසුට්ඨාය අනෙලලාය අත්ථසා විසුට්ඨනිසා-පෙ-.

[illegible]

භවිං හි සෞඤ්ඤකාං ඛත්තං. ආවර්ගපාවර්ගො, තිණි මාණ-
වකසතාති මනො වාජවතී. ඛු ඛො පත තානාදිසා තානාජතපද
මාණවකා ආගල්නති ගොතො සෞඤ්ඤකාං සන්තිකො මනනසිකා
මනො දුසිසිකාමා-ප-.

හැටි හි සොණදණෙකි, පිණෙණ, වුඳො, මහලුකො අභිගතො
විසො අනුසායෙනො, සමිණො ගොතමො, තරුණො, වෙච් තරුණංඛජිතො
ව-සෙ-

හැවිං කි සොණදිගෙඩි, රඤ්ජු, මංගය්‍යන්, නෙතිග්‍යන්, බිම්බිසාර්‍යන්
සකුන්තලා, ගරුඩානා, මානිකා, පුරිකා, අර්චනා-ලෙ-.

හවං හි සෞභූද්ධෝ බ්‍රාහ්මණස්ස පොකඛරසාතිස්ස සක්කතො
 ගරුක්කතො මාතිතො පුජිතො ආරච්ඡිතො-පෙ-.

හවං හි සොණදණ්ඩො වම්පං අජ්ඣාචසති සත්තුස්සදං සතිණ-
කට්ඨාදකං සබ්බඤ්ඤං රාජගොඤ්ඤං රඤ්ඤං මාගධෙන සෙතිගෙන
බිම්බිසාරෙන දින්නං රාජදායං බ්‍රහ්මදෙය්‍යං.

යමපි හවං සොණදණ්ඩො වම්පං අජ්ඣාචසති සත්තුස්සදං සතිණ-
කට්ඨාදකං සබ්බඤ්ඤං රාජගොඤ්ඤං රඤ්ඤං මාගධෙන සෙතිගෙන බිම්බි-
සාරෙන දින්නං රාජදායං බ්‍රහ්මදෙය්‍යං, ඉමිනාපඤ්ඤන න අරහති හවං
සොණදණ්ඩො සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසඞ්කමිතුං. සමණො තෙව
ගොතමො අරහති භවිත්තං සොණදණ්ඩො දස්සනාය උපසඞ්කමිතුනති.

8. එවං වුත්තෙ සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො තෙ බ්‍රාහ්මණ ඵතදවොච:
තෙත හි හො මමපි පුණ්ඨං, යථා මයමෙව අරහාමි තං භවිත්තං ගොතමං
දස්සනාය උපසඞ්කමිතුං තතෙව අරහති සො හවං ගොතමො අමාකං
දස්සනාය උපසඞ්කමිතුං. සමණො ඛලු හො ගොතමො උභතො සුජාතො
මාතිතො ච පිතිතො ච, සංසුඤ්ඤාසම්මො යාච සත්තමා පිතාමහසුගා,
අකඛිතො අනුපකකුට්ඨො ජාතිවාදෙන.

යමපි හො සමණො ගොතමො උභතො සුජාතො මාතිතො ච පිතිතො ච,
සංසුඤ්ඤාසම්මො යාච සත්තමා පිතාමහසුගා, අකඛිතො අනුපකකුට්ඨො
ජාතිවාදෙන, ඉමිනාපඤ්ඤන න අරහති සො හවං ගොතමො අමාකං
දස්සනාය උපසඞ්කමිතුං. අථ ඛො මයමෙව අරහාමි තං භවිත්තං ගොතමං
දස්සනාය උපසඞ්කමිතුං.

සමණො ඛලු හො ගොතමො මිත්තං ඤ්ඤතිසඞ්ඤං ඔනාය පබ්බජිතො....
සමණො ඛලු හො ගොතමො පසුතං භීරඤ්ඤසුවණ්ණං ඔනාය පබ්බජිතො
භුමිගතඤ්ඤා වෙහාසට්ඨඤ්ඤා...

සමණො ඛලු හො ගොතමො දහරේ'ව සමානො සුචා සුසු කාල-
කෙසො හද්දෙන යොධෙණෙන සමත්තාගතො පඨමෙන වයසා අභාරස්මි
අනුහාරියං පබ්බජිතො...

සමණො ඛලු හො ගොතමො අකාමකානං මාතාපිතූත්තං අස්සමුඛානං
රුද්දන්තානං කෙසමිස්සං ඔනාරෙචා කාසායාති වජාති අච්ඡාදෙචා
අභාරස්මි අනුහාරියං පබ්බජිතො...

සමණො ඛලු හො ගොතමො අභිරුපො දස්සනියො පාසාදිකො පරමාය
වණ්ණපොකාරතාය සමත්තාගතො බ්‍රහ්මවණ්ණි බ්‍රහ්මවච්චපි අකුච්ඡ-
වකාසො දස්සනාය...

සමණො ඛලු හො ගොතමො සිලවා අරියසිලි කුසලසිලි කුසලසිලෙන
සමත්තාගතො...

සමණො ඛලු හො ගොතමො කල්‍යාණවාපවා කල්‍යාණවානකරණො පොරියො වාචාය සමන්තාගතො විසංවික්ඛාය අතෙලගලාය අත්ථස්ස විඤ්ඤාපතිං.-පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමො ඛුත්තං ආචරියපාචරියො.-පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමො ඩිණකාමරුගො විහතවාපලො.-පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමො කම්මවාදී කිරියවාදී අපාපපුරෙකකාරො බුභමඤ්ඤාය පජාය.-පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමො උච්චා කුලා පබ්බජිතො අසමතින්න-
ඛතතියකුලා.-පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමො අභිසං කුලා පබ්බජිතො මහඥානා
මහාභොගා.-පෙ-

සමණං ඛලු හො ගොතමං තිණරුවා තිණරජනපදා සම්පුච්ඡිතුං
ආගච්ඡන්ති.-පෙ-

සමණං ඛලු හො ගොතමං අනෙකානි දෙවනාසහස්සානි පාණෙනි
සරණං ගතාති.-පෙ-

සමණං ඛලු හො ගොතමං එවං කල්‍යාණො කිත්තිසද්දො අබ්බුක්ඛතො
'ඉතිපි සො හතවා අරහං සමමාසම්බුද්ධො විජ්ජාවරණසම්පන්නො
සුගතො ලොකට්ඨ අනුත්තරෙ පුරිසදම්මසාරපි සත්ථා දෙවම්බුක්ඛානං
බුද්ධො හතවා'ති.-පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමො ආත්තිංසම්භාපුරිසලක්ඛණෙනි සමන්තා-
ගතො.-පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමො එතිසාගතවාදී සබ්බලා සමෙමාදකො
අක්ඛාකුටිකො උත්තාතමුක්ඛො පුබ්බගාහි.-පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමො චතුත්තං පරිසාතං සක්කතො ගරුකතො
මානිකො පුජිතො අපච්ඡතො.-පෙ-

සමණෙ ඛලු හො ගොතමෙ ඛුද්දවා මනුස්සා ච අභිපසන්නා.-පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමො යහමිං ගාමෙ වා නිගමෙ වා පටිට්ඨති, ත
තහමිං ගාමෙ වා නිගමෙ වා අමනුස්සා මනුස්සො විගෙයොනති-පෙ-.

සමණො ඛලු හො ගොතමො සබ්බි ගණි ගණාවරියො පුට්ඨතිත්ථකරුනං
අභ්‍යමකඛායති-පෙ-.

යථා ඛො පත හො එකකසං සමණබ්‍රාහ්මණොනං යථා වා තථා වා
යසසා සමුද්ගච්ඡති ත හෙවං සමණස්ස ගොතමස්ස යසො සමුද්ගතො.
අථ ඛො අනුත්තරුය විජ්ජාචරණසම්පදාය සමණස්ස ගොතමස්ස යසො
සමුද්ගතො...

සමණං ඛලු හො ගොතමං රාජා මාගධො සෙතියො ත්‍රිමිසාරො
සපුත්තො සහරියො සපරියො සාමළෙව්‍යා පාණ්ඩු සරණං ගතො-පෙ-.

සමණං ඛලු හො ගොතමං රාජා පළෙසනදි කොසලො සපුත්තො
සහරියො සපරියො සාමළෙව්‍යා පාණ්ඩු සරණං ගතො-පෙ-.

සමණං ඛලු හො ගොතමං බ්‍රාහ්මණො පොකඛරසාති සපුත්තො
සහරියො සපරියො සාමළෙව්‍යා පාණ්ඩු සරණං ගතො-පෙ-.

සමණො ඛලු හො ගොතමො රඤ්ඤා මාගධස්ස සෙතියස්ස
ත්‍රිමිසාරස්ස සක්කත්තො ගරුකත්තො මාතිත්තො පුජිත්තො අපචිත්තො -පෙ-.

සමණො ඛලු හො ගොතමො රඤ්ඤා පළෙසනදිස්ස කොසලස්ස
සක්කත්තො ගරුකත්තො මාතිත්තො පුජිත්තො අපචිත්තො-පෙ-.

සමණො ඛලු හො ගොතමො බ්‍රාහ්මණස්ස පොකඛරසාතිස්ස
සක්කත්තො ගරුකත්තො මාතිත්තො පුජිත්තො අපචිත්තො-පෙ-.

සමණො ඛලු හො ගොතමො වම්පං අනුසුත්තො වම්පායං විහරති
ගහගරුය පොකඛරණියා තීරෙ. ඔ ඛො පත හො කෙච්ඡි සමණො වා
බ්‍රාහ්මණො වා අමාකං ගාමකෙකත්තං ආගච්ඡති, අතිපි හො තෙ හොනති.
අතිපි ඛො පතමෙති සක්කාතඛො ගරුකාතඛො මානෙතඛො පුජෙතඛො
අපචෙතඛො. යම්පි හො සමණො ගොතමො වම්පං අනුසුත්තො වම්පායං
විහරති ගහගරුය පොකඛරණියා තීරෙ. අතිථමාකං සමණො ශ්‍රගාතමො.
අතිපි ඛො පතමෙති සක්කාතඛො ගරුකාතඛො මානෙතඛො
පුජෙතඛො අපචෙතඛො. ඉමිනාපමෙතන ත අරහති සො හටං ගොතමො
අමාකං දස්සනාය උපසබ්බමිතුං. අථ ඛො පත මයමෙව අරහම් තං
ගමන්තං ගොතමං දස්සනාය උපසබ්බමිතුං.

එත්තත්ත ඛො අහං හො තස්ස ගොතො ගොතමස්ස ගුණ
පරියාපුණාමි. හො ව ඛො සො හටං ගොතමො එත්තකච්ඡෙණො,
අපරිමාණච්ඡෙණො හි සො හටං ගොතමො”ති.

9. එවං වුතෙන තෙ බ්‍රාහ්මණා සොණදණ්ඩං බ්‍රාහ්මණං එතදවොචුං: 'ඤා ඛො භවං සොණදණ්ඩා සමණස්ස ගොතමස්ස වණ්ණෙ භාසති ඉතො වෙ'පි සො භවං ගොතමො යොජනස්සෙ විහරති, අලමෙව සද්ධෙන කුලපුත්තෙන දස්සනාය උපසඞ්කමිතුං අපි පුටොසෙත¹. තෙන හි හො සඤ්චව මයං සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසඞ්කමිස්සාමා'ති.

අථ ඛො සොණදණ්ඩා බ්‍රාහ්මණො මහතා බ්‍රාහ්මණගණෙන සද්ධං යෙන ගගගර පෙක්ඛරණී තෙනුපසඞ්කමි.

10. අථ ඛො සොණදණ්ඩස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස තිරොවනසණ්ඩගතස්ස එවං වෙනසො පරිවිතකෙක්කා උදපාදි: "අගඤ්චව ඛො පන සමණො ගොතමං පඤ්ඤං පුටේජ්ජයාං, තත්ථ වෙ මං සමණො ගොතමො එවං වදෙය්‍ය: 'ත ඛො එස බ්‍රාහ්මණ පඤ්ඤා එවං පුටේජ්ජකඛො, එවං නාමෙස බ්‍රාහ්මණ පඤ්ඤා පුටේජ්ජකඛො'ති. තෙන මං අයං පරිසා පරිභවෙය්‍ය: 'ඛාලො සොණදණ්ඩා බ්‍රාහ්මණො අබ්‍යතෙතා, තාසකම් සමණං ගොතමං යොතිසො පඤ්ඤං පුටේජ්ජනති'. යං ඛො පනායං පරිසා පරිභවෙය්‍ය, යසො'පි තස්ස භාගෙථ, යස්ස ඛො පන යසො භාගෙථ ගොගා'පි තස්ස භාගෙය්‍යං. යසොලඤ්ඤා ඛො පනමාකං ගොගා. මඤ්චව ඛො පන සමණො ගොතමො පඤ්ඤං පුටේජ්ජයා, තස්ස වාහං පඤ්ඤාස්ස වෙය්‍යාකරණෙන විතතං ත ආරුඤ්චයාං, තත්ථ වෙ මං සමණො ගොතමො එවං වදෙය්‍ය: 'ත ඛො එස බ්‍රාහ්මණ පඤ්ඤා එවං ව්‍යාකාතකඛො. එවං නාමෙස බ්‍රාහ්මණ පඤ්ඤා ව්‍යාකාතකඛො'ති, තෙන මං අයං පරිසා පරිභවෙය්‍ය: 'ඛාලො සොණදණ්ඩා බ්‍රාහ්මණො අබ්‍යතෙතා තාසකම් සමණස්ස ගොතමස්ස පඤ්ඤාස්ස වෙය්‍යාකරණෙන විතතං ආරුඤ්චනති. යං ඛො පනායං පරිසා පරිභවෙය්‍ය, යසො'පි තස්ස භාගෙථ, යස්ස ඛො පන යසො භාගෙථ ගොගා'පි තස්ස භාගෙය්‍යං. යසොලඤ්ඤා ඛො පනමාකං ගොගා. අගං වෙච ඛො පන එවං සම්පගතො සමානො අදිස්වා'ව සමණං යොතමං නිවතෙතය්‍යං, තෙන මං අයං පරිසා පරිභවෙය්‍ය: 'ඛාලො සොණදණ්ඩා බ්‍රාහ්මණො අබ්‍යතෙතා මාතඤ්ඤො සිතො ව. නො විසති සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසඞ්කමිතුං. කථං හි නාම සම්පගතො සමානො අදිස්වා සමණං ගොතමං නිවතතිස්සති?' ති. යං ඛො පනායං පරිසා පරිභවෙය්‍ය යසො'පි තස්ස භාගෙථ, යස්ස ඛො පන යසො භාගෙථ, ගොගා'පි තස්ස භාගෙය්‍යං. යසොලඤ්ඤා ඛො පනමාකං ගොගා'ති.

11. අථ ඛො සොණදණ්ඩා බ්‍රාහ්මණො යෙන ගගවා තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිතො ගගවතා සද්ධං සමමොදි. සමමොදනීයං කථං සාරණීයං විතීසාරෙතො එකමන්තං නිසිදි. වමෙපය්‍යකාපි ඛො බ්‍රාහ්මණගහපතීකා අපොකවෙච ගගවතං අභිවාදෙතො එකමන්තං නිසිදිංසු. අපොකවෙච ගගවතා සද්ධං සමමොදිංසු. සමමොදනීයං කථං සාරණීයං විතීසාරෙතො එකමන්තං නිසිදිංසු. අපොකවෙච යෙන ගගවා තෙනඤ්ඤං පනාමෙතො එකමන්තං නිසිදිංසු. අපොකවෙච නාමගගතං සාවෙතො එකමන්තං නිසිදිංසු. අපොකවෙච තුණ්හිගුතා එකමන්තං නිසිදිංසු.

1. පුටිසෙතාය'පි පාඨො කෙසුචි පොඨකෙසු.

12. තත්‍රපි පුදං සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො එතදෙව බහුලමනුරිත-
කෙකතොතො නිසින්නො නොති: “අහං වෙච්ච ඛො පන සමණං ගොතමං
පඤ්ඤං පුච්ඡෙය්‍යං තත්‍ර වෙ මං සමණො ගොතමො එචං වදෙය්‍ය ‘න
ඛො එස බ්‍රාහ්මණ පඤ්ඤා පුච්ඡිතබ්බො’ති, තෙන මං අයං පරිසා
පරිහවෙය්‍ය ‘බාලො සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො අබ්‍යතොතො, නාසකඛි
සමණං ගොතමං ගොතිපසො පඤ්ඤං පුච්ඡිතුන්ති’ යං ඛො පනායං පරිසා
පරිහවෙය්‍ය යසො’පි තස්ස භාගෙථ. යස්ස ඛො පන යසො භාගෙථ
ගොතොපි තස්ස භාගෙයස්සං. යසොලඤ්ඤා ඛො පනමානං තොගා. මඤ්ඤව
ඛො පන සමණො ගොතමො පඤ්ඤං පුච්ඡෙය්‍ය, තස්ස වාහං පඤ්ඤාසා
වෙය්‍යාකරණෙන විතතං න ආරාධෙය්‍යං, තත්‍ර වෙ මං සමණො ගොතමො
එචං වදෙය්‍ය ‘න ඛො එස බ්‍රාහ්මණ, පඤ්ඤා එචං ව්‍යාකාතබ්බො, එචං
නාමෙස බ්‍රාහ්මණ පඤ්ඤා ව්‍යාකාතබ්බො’ති, තෙන මං අයං පරිසා
පරිහවෙය්‍ය: ‘බාලො සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො අබ්‍යතොතො, නාසකඛි
සමණස්ස ගොතමස්ස පඤ්ඤස්ස වෙය්‍යාකරණෙන විතතං ආරාධෙය්‍යන්ති.’
යං ඛො පනායං පරිසා පරිහවෙය්‍ය යසො’පි තස්ස භාගෙථ යස්ස ඛො
පන යසො භාගෙථ තොගාපි තස්ස භාගෙයස්සං. යසොලඤ්ඤා ඛො පනමානං
තොගා. අහො වත මං සමණො ගොතමො සකෙ ආචරියකෙ තෙවිජ්ජකෙ
පඤ්ඤං පුච්ඡෙය්‍ය. අඤ්ඤාචරියස්සං විතතං ආරාධෙය්‍යං පඤ්ඤාසා
වෙය්‍යාකරණෙනා’ති.

13. අථ ඛො හගවහො සොණදණ්ඩස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස වෙතසා වෙතො-
පරිවිතකකමඤ්ඤාය එතදගොති: “චිතඤ්ඤාති ඛො අයං සොණදණ්ඩො
බ්‍රාහ්මණො ඥාතො විතතො. යනත්තොහං සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො සකෙ
ආචරියකෙ තෙවිජ්ජකෙ පඤ්ඤං පුච්ඡෙය්‍යන්ති.”

අථ ඛො හගවා සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො එතදවොච: “කතීති පන
බ්‍රාහ්මණ අබ්බෙති සමන්තාගතං බ්‍රාහ්මණො බ්‍රාහ්මණො පඤ්ඤාපෙනති බ්‍රාහ්ම-
ණො’ඤ්ඤාති ච වදමානො සමමා වදෙය්‍ය න ච පන මුසාවාදං
ආපජේය්‍යා ?”ති

14. අථ ඛො සොණදණ්ඩස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස එතදගොති: යං වත
තො අහොසි ඉච්ඡිතං, යං ආකරිඛිතං, යං අධිප්පෙතං, යං අභිපජ්ඣිතං ‘අහො
වත මං සමණො ගොතමො සකෙ ආචරියකෙ තෙවිජ්ජකෙ පඤ්ඤං
පුච්ඡෙය්‍ය, අඤ්ඤා වතස්සාහං විතතං ආරාධෙය්‍යං පඤ්ඤාසා
වෙය්‍යාකර-
ණෙනා’ති, තත්‍ර මං සමණො ගොතමො සකෙ ආචරියකෙ තෙවිජ්ජකෙ
පඤ්ඤං පුච්ඡති. අඤ්ඤා වතස්සාහං විතතං ආරාධෙය්‍යාමි පඤ්ඤාසා
වෙය්‍යාකරණෙනා’ති.

15, අථ ඛො සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො අබ්‍යුත්තාමෙඤ්ඤා කායං
අනුප්ප්ලොකෙය්‍යා පරිසං හගවිතතං එතදවොච: “පඤ්ඤාති හෝ ගොතම
අබ්බෙති සමන්තාගතං බ්‍රාහ්මණො බ්‍රාහ්මණො පඤ්ඤාපෙනති ‘බ්‍රාහ්මණො’ඤ්ඤාති
ච වදමානො සමමා වදෙය්‍ය න ච පන මුසාවාදං ආපජේය්‍ය. කතමෙති
පඤ්ඤාති ? ඉධ සො ගොතමො බ්‍රාහ්මණො උභතො සුජාතො හොති මාතිතො ච
පිතිතො ච, සංසුඤ්ඤානෙකො යච සත්තමො පිතාමහසුරො, අකඛින්නො
අනුපකක්‍ඛුපෙය්‍යා ජාතිවාදෙන. අජ්ඣායකො හොති මන්තබ්බෙති තිණ්ණං
වෙදනං පාරගු සතිසංඤ්ඤාසංගතං සාකරප්පහෙදනං ඉතිහාසපඤ්ඤාමානං,
පදකො වෙය්‍යාකරණො ලොකායතමොපුරිසලකඩ්ඩෙසු අනවශ්‍යො:

අභිරුපො හොති දසානිකායෙ පාසාදිකො පරමාය වණ්ණපොකබරතාය සමන්තාගතො, බ්‍රහ්මවණ්ණි බ්‍රහ්මවච්චිසි අනුප්පාදකායො දසානාය. සීලවා හොති වුඤ්ඤි වුඤ්ඤිලෙන සමන්තාගතො, පණ්ණිනො ච හොති මෙධාපී, පඨමො චා දුතියො චා සුජං පග්ගණනතානං. ඉමෙති ඛො හො ගොතම පඤ්චති අඛෙති සමන්තාගතො බ්‍රාහ්මණො බ්‍රාහ්මණං පඤ්ඤපෙතති. බ්‍රාහ්මණො'හමිති ච වදමානො සමමා වදෙය්‍ය න ච පන මුසාවාදං ආපජෙය්‍යාති.

16. “ඉමෙසං පන බ්‍රාහ්මණ පඤ්චන්තො අඛිතානං සක්කා එකං අඛිතං ධපෙති, වතුති අඛෙති සමන්තාගතං බ්‍රාහ්මණං පඤ්ඤපෙතුං බ්‍රාහ්මණො'හමිති ච වදමානො සමමා වදෙය්‍ය න ච පන මුසාවාදං ආපජෙය්‍යාති”ති.

17. “සක්කා හො ගොතම. ඉමෙසං හි හො ගොතම පඤ්චන්තං අඛිතානං වණ්ණො ධපයාමි. කිං හි වණ්ණො කර්හන්ති? යතො ඛො හො ගොතම බ්‍රාහ්මණො උගතො සුජාතො හොති මාතීතො ච පිතීතො ච, සංසුඤ්ඤායො යාච සත්තමා පිතාමහසුගා, අක්ඛිතො අනුපකකුචො ජාතිවාදෙන, අජ්ඣායකො ච හොති මිත්තධරො, තිණ්ණො වෙදනං පාරගු සතිඝඤ්ඤාකවුත්තං සාකබරප්පහදනං ඉතිහාසපඤ්චො, පදකො, වෙය්‍යාකරණො, ලොකානන්තාපුරිසලක්ඛණසු අනවගො. සීලවා ච හොති වුඤ්ඤි වුඤ්ඤිලෙන සමන්තාගතො, පණ්ණිනො ච හොති මෙධාපී පඨමො චා දුතියො චා සුජං පග්ගණනතානං. ඉමෙති ඛො හො ගොතම වතුඛඛෙති සමන්තාගතං බ්‍රාහ්මණො බ්‍රාහ්මණං පඤ්ඤපෙතති බ්‍රාහ්මණො'හමිති ච වදමානො සමමා වදෙය්‍ය න ච පන මුසාවාදං ආපජෙය්‍යාති”ති.

18. “ඉමෙසං පන බ්‍රාහ්මණ වතුන්තං අඛිතානං සක්කා එකං අඛිතං ධපෙති, තිති අඛෙති සමන්තාගතං බ්‍රාහ්මණං පඤ්ඤපෙතුං බ්‍රාහ්මණො'හමිති ච වදමානො සමමා වදෙය්‍ය න ච පන මුසාවාදං ආපජෙය්‍යාති”ති.

19. “සක්කා හො ගොතම. ඉමෙසං හි හො ගොතම වතුන්තං අඛිතානං මනෙත ධපයාමි. කිං හි මනො කර්හන්ති? යතො ඛො හො ගොතම බ්‍රාහ්මණො උගතො සුජාතො හොති මාතීතො ච පිතීතො ච, සංසුඤ්ඤායො යාච සත්තමා පිතාමහසුගා, අක්ඛිතො අනුපකකුචො ජාතිවාදෙන, සීලවා ච හොති වුඤ්ඤි වුඤ්ඤිලෙන සමන්තාගතො, පණ්ණිනො ච හොති මෙධාපී, පඨමො චා දුතියො චා සුජං පග්ගණනතානං. ඉමෙති ඛො හො ගොතම වතුඛඛෙති සමන්තාගතං බ්‍රාහ්මණො බ්‍රාහ්මණං පඤ්ඤපෙතති බ්‍රාහ්මණො'හමිති ච වදමානො සමමා වදෙය්‍ය න ච පන මුසාවාදං ආපජෙය්‍යාති”ති.

20. “ඉමෙකං පන බ්‍රාහ්මණ භික්ෂුණං අභිනාතං සකකා එකං අභිනං ධර්මකං ආරාධනාං සම්මතං. බ්‍රාහ්මණං පඤ්ඤාපෙතං, බ්‍රාහ්මණොත්තරං ව ච චරිතං. සම්මතං චරිතං ව ච පන බ්‍රාහ්මණං ආරාධනාං?”

21. “සකකා හො ගොතම. ඉමෙකං හි හො ගොතම භික්ෂුණං අභිනාතං ජාතිං ධර්මකං. කිං හි ජාති කාරිකා? යනො ඛො ගො ගොතම බ්‍රාහ්මණො සිලවා ව හොති චුද්ධිසිලි චුද්ධිසිලෙන සම්මතං. පඤ්ඤාපෙතං ව හොති මෙධාවි පඤ්ඤා වා දුතියං වා සුජං පඤ්ඤාපෙතං. ඉමෙහි ඛො ගො ගොතම ආරාධනාං සම්මතං. බ්‍රාහ්මණො බ්‍රාහ්මණං පඤ්ඤාපෙතං. බ්‍රාහ්මණොත්තරං ව චරිතං. සම්මතං චරිතං ව ච පන බ්‍රාහ්මණං ආරාධනාං?”

22. එවං චුතො තෙ බ්‍රාහ්මණො සෞභූතදර්ශනං බ්‍රාහ්මණං එතදවොච: “ඔ හවං සෞභූතදර්ශනං එවං අච්ච. මා හවං සෞභූතදර්ශනං එවං අච්ච. අපච්චෙතො හවං සෞභූතදර්ශනං වර්ණං, අපච්චෙතො මහො, අපච්චෙතො ජාතිං. එකංගොතම හවං සෞභූතදර්ශනං සම්මතං. සම්මතං වාදං අනුපකඩ්ඪෙති”

23. අච්ච ඛො හතවා තෙ බ්‍රාහ්මණො එතදවොච: “තච ඛො භුක්ඛාකං බ්‍රාහ්මණං එවං ගොති, ‘අපච්චෙතො ව සෞභූතදර්ශනං බ්‍රාහ්මණො, අභිනාතං වාසනාකාරිකං ව සෞභූතදර්ශනං බ්‍රාහ්මණො, දුතියං ව සෞභූතදර්ශනං බ්‍රාහ්මණො, න ච පඤ්ඤාපෙතං සෞභූතදර්ශනං බ්‍රාහ්මණො. සම්මතං ගොතමෙන සද්ධිං අභිනං වචනෙ පටිමනෙතොති, තිට්ඨතු සෞභූතදර්ශනං බ්‍රාහ්මණො, භුක්ඛාකං සද්ධිං මහොති. සච්ච පන භුක්ඛාකං බ්‍රාහ්මණං එවං ගොති: ‘ඛුක්ඛාකං ව සෞභූතදර්ශනං බ්‍රාහ්මණො, කල්‍යාණවාසනාකාරිකං ව සෞභූතදර්ශනං බ්‍රාහ්මණො, පඤ්ඤාපෙතං ව සෞභූතදර්ශනං බ්‍රාහ්මණො, පඤ්ඤාපෙතං ව සෞභූතදර්ශනං බ්‍රාහ්මණො. සම්මතං ගොතමෙන සද්ධිං අභිනං වචනෙ පටිමනෙතොති’ තිට්ඨතු සම්මතං, සෞභූතදර්ශනං බ්‍රාහ්මණො මහො සද්ධිං පටිමනෙතොති”

24. එවං චුතො සෞභූතදර්ශනං බ්‍රාහ්මණො හතවන්තං එතදවොච: “තිට්ඨතු හවං ගොතමො. භුක්ඛාකං හවං ගොතමො ගොතො. අභිනං තෙකං සකකමෙන පටිමනං කාරිකා”

අච්ච ඛො සෞභූතදර්ශනං බ්‍රාහ්මණො තෙ බ්‍රාහ්මණො එතදවොච: “මා හවන්තො එවං අච්චෙතො, මා හවන්තො එවං අච්චෙතො: ‘අපච්චෙතො හවං සෞභූතදර්ශනං වර්ණං, අපච්චෙතො මහො, අපච්චෙතො ජාතිං, එකංගොතම. හවං සෞභූතදර්ශනං සම්මතං. සම්මතං වාදං අනුපකඩ්ඪෙති’ තිට්ඨතු සම්මතං, සෞභූතදර්ශනං බ්‍රාහ්මණො මහො සද්ධිං පටිමනෙතොති”

25. තෙන ඛො පන සමගෙන සොණදණ්ඩස්ස චුග්ගමිණස්ස කාභිනෙය්‍යො අබ්බකො නාම මාණවකො තස්සං පරිසායං නිසින්නො හොති. අථ ඛො සොණදණ්ඩා චුග්ගමිණො තෙ චුග්ගමිණෝ එතදවොචි: “පස්සන්ති නො හොන්නො ඉමං අබ්බකං මාණවකං අමායාකං කාභිනෙය්‍යන්ති?”

“එච්. හො.”

“අබ්බකො ඛො හො මාණවකො අභිරුපො දස්සන්තියො පාසාදිකො පරමාය වණ්ණපාකඛරතාය සමිත්තාගතො චුග්ගමිණෝ චුග්ගමිච්චපි අක්ඛුද්ධවකාසො දස්සන්තාය. නාස්ස ඉමිස්සං පරිසායං සමිසමො අත්ථි වණ්ණෙන, ඨපෙත්වා සමිණං ගොතමිං.

අබ්බකො ඛො හො මාණවකො අර්කායකො මිත්තධරො, තිණණං වේදනං පාරගු සතිකණ්ඩුපකට්ඨානං සාකඛරප්පතදානං ඉතිහාසපඤ්ච-මානං. පදකො වේය්‍යාකරණො ලොකායතමිතාපුරිසලකඩණෙත්‍ර අතවගො. අතමස්ස මිත්තෙ වාචෙතා.

අබ්බකො ඛො හො මාණවකො උභතො පුජාතො මාතිතො ච පිතිතො ච, සංග්‍රහිගතණිකො යාව සත්තමා පිතාමහසුගා, අක්ඛින්නො අනුපක්කතුපඨා ජාතිවාදෙන. අතමස්ස මාතාපිතරො, ජානාමි.

අබ්බකො ඛො හො මාණවකො පාණම්පි හනෙය්‍ය අදින්නම්පි ආදිගෙය්‍ය පරදරම්පි ගච්ඡන්තා චුසාපි හණෙය්‍ය මජ්ඣම්පි පිචෙය්‍ය, එත්ථදුති හො කිං වණ්ණණං කරිස්සන්ති, කිං මිත්තා, කිං ජාති.?

යතො ඛො හො චුග්ගමිණෝ සීලවා ච හොති වුඤ්ඤි වුඤ්ඤිලෙන සමිත්තාගතො, පණ්ඩිතො ච හොති මේධාවි පඨමො වා දුතිතො වා සුජං පහගණකතානං. ඉමෙහි ඛො හො ද්විගචෙතති සමිත්තාගතං චුග්ගමිණො චුග්ගමිණං පඤ්ඤපෙත්ති. චුග්ගමිණො’ගම්ති ච වදමානො සම්මා වදෙය්‍ය, න ච පන චුසාවාදං ආපරේය්‍යා”ති.

26. “ඉමෙසං පන චුග්ගමිණ ද්විත්තං අබ්බකං සක්කා එකං අබ්බං ඨපෙත්වා එකෙන අබ්බකෙ සමිත්තාගතං චුග්ගමිණං පඤ්ඤපෙත්වා, චුග්ගමිණො’ගම්ති ච වදමානො සම්මා වදෙය්‍ය. න ච පන චුසාවාදං ආපරේය්‍යා?”ති

“නො හිදං හො ගොතමි. සීලපරිබොතා හි හො ගොතමි පඤ්ඤ, පඤ්ඤපරිබොතං සීලං. යත්ථ සීලං තත්ථ පඤ්ඤ, යත්ථ පඤ්ඤ තත්ථ සීලං. සීලවතො පඤ්ඤ, පඤ්ඤවතො සීලං. සීලපඤ්ඤණං ච පන ලොකගම් අභ්‍යං මක්ඛායති. සෙය්‍යපාපි හො ගොතමි හත්ථෙන වා හත්ථං ඛොචෙය්‍ය පාදෙන වා පාදං ඛොචෙය්‍ය, එවමෙව ඛො හො ගොතමි සීලපරිබොතා පඤ්ඤ, පඤ්ඤපරිබොතං සීලං. යත්ථ සීලං තත්ථ පඤ්ඤ, යත්ථ පඤ්ඤ තත්ථ සීලං. සීලවතො පඤ්ඤ, පඤ්ඤවතො සීලං. සීලපඤ්ඤණං ආපන ලොකගම් අභ්‍යං මක්ඛායති.

“එවමේනං බ්‍රාහ්මණ. සීලපරිබොධා හි බ්‍රාහ්මණ පඤ්ඤා, පඤ්ඤාපරිබොධා සීලං. යත්ථ සීලං තත්ථ පඤ්ඤා, යත්ථ පඤ්ඤා තත්ථ සීලං. සීලවතො පඤ්ඤා, පඤ්ඤාවතො සීලං. සීලපඤ්ඤාණංඤච උභ ලොකස්මිං අග්ගමස්සායති.

“ඝාතමිං උත තං බ්‍රාහ්මණ සීලං? කතමා සා පඤ්ඤා”?ති

“එත්තකපරමා’ව මගං ගො ගොතමි එතස්මිං අනේ. සංඛු වත භවන්තංගෙව ගොතමිං පටිභාතු එතස්ස භාසිතස්ස අනේ”ති.

“තෙන හි බ්‍රාහ්මණ සුණාහි, සංඛුකං මතසි කරොති, භාසිස්සාමි”ති.

‘එවං ගො’ති ඛො නොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො භගවතො උච්චිතස්සාසි. භගවා එතදවොච:

25. “ඉධ බ්‍රාහ්මණ තථාගතො ලොකෙ උප්පජ්ඣති අරහං සම්මා-සම්බුද්ධො-පෙ-.

(යථා සාමඤ්ඤඵලෙ එවං වින්දාසරතඛං.) එවං ඛො බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු සීලසම්පන්නා හොති ඉදං ඛො තං බ්‍රාහ්මණ සීලං-පෙ-, පඨමං කුතං උපසම්පජ්ඣ විහරති...දුතීයං කුතං උපසම්පජ්ඣ විහරති -පෙ- තතීයං කුතං උපසම්පජ්ඣ විහරති -පෙ- චතුත්ථං කුතං උපසම්පජ්ඣ විහරති -පෙ- අයං ඛො සො බ්‍රාහ්මණ සමාසි -පෙ- ආසවානං බයඤ්ඤාණංඤ විත්තං අභිනිත්ථති, අභිනිත්තාමෙති -පෙ- තාපරං ඉත්ථත්තායාති පජානාති. ඉදංමපි’ස්ස හොති පඤ්ඤාය. අයං ඛො සා බ්‍රාහ්මණ පඤ්ඤා”ති.

26. එවං වුත්තෙත සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච: “අභික්ඛන්තං හො ගොතමි, අභික්ඛන්තං හො ගොතමි. සෙය්‍යථාපි හො ගොතමි තික්ඛුජ්ඣතං වා උක්ඛුජ්ඣතං පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය මුත්තස්ස වා මග්ගං ආවිසක්ඛය්‍ය අකිකාසෙ වා තෙලපජ්ජාතං ඛාසෙය්‍ය චක්ඛුමිත්තොරුපාති දුක්ඛිත්තනිති, එවමෙව හොතා ගොතමෙත අනෙකපරිගං-ගෙත ඛමෙමා උකාසිතො. එසාහං භවන්තං ගොතමිං සරණං ගච්ජාමි ඛම්මංඤ භික්ඛුසම්ඤ්ඤච. උපාසකං මං භවං ගොතමො ඛාසෙතු අජ්ඣන්තෙය්‍ය පාණ්ණපෙතං සරණං ගතං. අභිවාසෙතු ච මෙ භවං ගොතමො ඤාතන්තං භවන්තං සද්ධං භික්ඛුසම්ඤ්ඤා”ති. අභිවාසෙසි භගවා තුණ්හිභාවෙන.

27. අථ ඛො සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො හගවතො අභිවාසනං විදිතො උට්ඨංසාසනා හගවත්තං අභිවාදෙතො පදක්ඛිණං කතො පක්කාමි. අථ ඛො සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො තස්සා රතතියං අව්වසෙත සකෙ තිවෙසනෙ පණීතං බාදනියං ගොජනියං පටියාදාපෙතො හගවතො කාරං ආරොවාපෙසි: කාලො හො ගොතමි, නිවිසිතං හත්තනති.

28. අථ ඛො හගවා පුබ්බිත්තසම්මං නිවාසෙතො පත්තච්චරමාදාය සද්ධිං භික්ඛුසංඝො නෙත සොණදණ්ඩස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස තිවෙසනං තෙත්ථපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිතො පඤ්ඤාතෙත ආසනෙ නිසිදි. අථ ඛො සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො පුද්ධිපමුඛං භික්ඛුසංඝං පණීතෙන බාදනියෙන ගොජනියෙන සහත්වා සත්තපොසසි සමපවාරෙසි.

29. අථ ඛො සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො හගවත්තං භුත්තාපිං ඕනිතපත්තපාණිං අඤ්ඤාතරං නිවං ආසනං ගහෙතො එකමත්තං නිසිදි. එකමත්තං නිසිත්තො ඛො සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො හගවත්තං එතද-වොච: “අහඤ්ච ඛො පත හො ගොතමි පරිසගතො සමානො ආසනා වුට්ඨිතො හවත්තං ගොතමිං අභිවාදෙය්‍යං, තෙන මං සං පරිසං පරිහවෙය්‍ය. යං ඛො පත සං පරිසං පරිහවෙය්‍ය යසො’පි තස්ස භාගෙථ. යස්ස ඛො පත යසො භාගෙථ ගොගාපි තස්ස භාගෙය්‍යං. යසොලභො ඛො පතමාකං නොගා.

අහඤ්ච ඛො පත හො ගොතමි පරිසගතො සමානො අඤ්ඤා-පඤ්ඤාසෙය්‍යං, ආසනා මේ තං හවං ගොතමො පච්චුට්ඨාතං බාරෙතු.

අහඤ්ච ඛො පත හො ගොතමි පරිසගතො සමානො වෙඨනං ඔමුඤ්චෙය්‍යං, සිරසා මේ තං හවං ගොතමො අභිවාදනං බාරෙතු.

අහඤ්ච ඛො පත හො ගොතමි යානගතො සමානො යානා පච්චො-රොතිතො හවත්තං ගොතමිං අභිවාදෙය්‍යං, තෙන මං සං පරිසං පරිහවෙය්‍ය. යං ඛො පත සං පරිසං පරිහවෙය්‍ය යසො’පි තස්ස භාගෙථ. යස්ස ඛො පත යසො භාගෙථ ගොගාපි තස්ස භාගෙය්‍යං. යසොලභො ඛො පතමාකං නොගා.

අහඤ්ච ඛො පත හො ගොතමි යානගතො සමානො පතොදලවිසිං අබ්භුත්තාමෙය්‍යං, යානා මේ තං හවං ගොතමො පච්චොරොහනං බාරෙතු.

අහඤ්ච ඛො පත හො ගොතමි යානගතො සමානො ජත්තං අපතාමෙය්‍යං, සිරසා මේ තං හවං ගොතමො අභිවාදනං බාරෙතු”ති.

අථ ඛො හගවා සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො බම්මියා කථංස සන්දස්සෙතො සමාදාපෙතො සමුත්තරෙතො සමපනංසෙතො උට්ඨංසාසනා පක්කාමිති.

සොණදණ්ඩුත්තං නිවිසිතං චතුස්ථං.

කුටදන්තසුත්තං

1. එවං මෙ සුතං. එකං සමයං හගවා මගබ්බසු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ඛුසංඝොන සද්ධිං පඤ්චමනෙතති භික්ඛුසතෙති, යෙන ඛංශ්ඤමිතං නාම මග්ගිකං. බ්‍රාහ්මණගාමො තදවසරී. තත්‍ර සුදං හගවා බංශ්ඤමනෙ විතරති අම්බලට්ඨිකායං.

තෙන ඛො පත සමයෙන කුටදන්තො බ්‍රාහ්මණො බංශ්ඤමිතං අජිකාවසති සතතුක්ඛදං සතිණ්ඩවොදකං සබ්බද්දං රාජතොග්ගං රඤ්ඤ මාගබ්බෙන සෙතිගෙන ඛිම්බිසාපරනි දින්නං රාජදායං බ්‍රහ්මදෙශ්‍යං.

තෙන ඛො පත සමයෙන කුටදන්තො බ්‍රාහ්මණො මහායඤ්ඤ උපසක්ඛවො නොති. සත්ත ව උසගසතාති සත්ත ව වච්ඡතරසතාති සත්ත ව වච්ඡතරිසතාති සත්ත ව අපසතාති සත්ත ව උරබ්බසතාති උත්තපතිතාති හොතති යඤ්ඤත්ථාය.

2. අයෙස්සාපුං ඛො බංශ්ඤමිතො බ්‍රාහ්මණගහපතිකා: “සමණො ඛුප්පො ගොතමො සක්කප්පෙනො සක්කතුලං පබ්බරිතො මගබ්බසු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ඛුසංඝොන සද්ධිං පඤ්චමනෙතති භික්ඛුසතෙති බංශ්ඤමිතං අනුප්පෙනො බංශ්ඤමනෙ විතරති අම්බලට්ඨිකායං.

‘තං ඛො පත හවන්තං නොතමං එවං කල්‍යාණො කිත්තිසද්දෙ අබ්බුත්තයො’; ඉතිපි සො හගවා අරහං සමමාසම්මුද්ධො විජ්ජාවරණසමපන්නො සුගතො ලොකපිදු අනුත්තරෙ පුරිසදම්මසාරපි සත්ථා දෙවම්බුක්ඛානං බ්‍රිෂඬ්ඛා හගවා’ති. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සමුහම්කං සංගමණ්ඩ්‍රාහ්මණං පථං සදෙවම්බුක්ඛං සයං අභිඤ්ඤා සචරිකත්ථා පච්චෙදෙති. සො ඛම්මං දෙණසති ආදිකල්‍යාණං ඔපේක්කකල්‍යාණං පරිගොසානකල්‍යාණං සාත්ථං සබ්බඤ්ජනං කොට්ඨපරිපුණ්ණං පරිපුද්ධං බ්‍රහ්මචරිතං පකාසෙති. සාමු ඛො පත තථාරූපානං අරහතං දක්ඛනං නොති”ති.

අථ ඛො බංශ්ඤමිතො බ්‍රාහ්මණගහපතිකා බංශ්ඤමිතා නිකම්භිත්ථා සමාසම්බි ගණිගුතා ජයෙන අම්බලට්ඨිකා තෙතුවම්බමතති.

3. තෙන ඛො ජන සමයෙන කුට්ඨකොනා බ්‍රාහ්මණො උපරිපාසාදෙ දිවාසෙය්‍යා උපගතො හොති. අද්දසා ඛො කුට්ඨකොනා බ්‍රාහ්මණො බාණ්ණමිතකෙ බ්‍රාහ්මණගහපතිකෙ බාණ්ණමිතා තික්කමිතිා සඛ්ඤ්ඤාසම්මානෙ අමබ්බුට්ඨිකා තෙනුපසඛ්ඤ්ඤාමිතො. දිස්වා ඔහොතො ආමනෙතයි: “කිනත්‍ර ඛො හො ඛතො බාණ්ණමිතකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා බාණ්ණමිතා තික්කමිතිා සඛ්ඤ්ඤාසම්මානෙ ගණිගුතා යෙන අමබ්බුට්ඨිකා තෙනුපසඛ්ඤ්ඤාමිතා” ? ති.

“අපි ඛො හො සමිණො ගොතමො සකාසප්පතො සකාසකුලා පඛ්ඤ්ඤා මහසෙත්‍ථ වාරිකං වර්මානො මහතා තික්කමිතිා සද්ධිං පඤ්ඤාමනොති තික්කමිතිා බාණ්ණමිතං අනුප්පතො බාණ්ණමිතෙ විහරති අමබ්බුට්ඨිකායං. තං ඛො ජන ගව්‍යං ගොතමං එවං කල්‍යාණො කිත්තිසද්දෙ අභිග්ගතො: ඉතිපි සො හගවා අරහං සම්මාසම්මුද්ධො විජ්ජාචරණසම්පන්නො සුගතො ලොකමිද්ධ අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරපි සත්ථා දෙවමනුස්සානං මුද්ධො හගවා’ති. තමෙතෙ ගව්‍යං ගොතමං දස්සනාය උපසඛ්ඤ්ඤාමිතා”ති.

4. අථ ඛො කුට්ඨකොනා බ්‍රාහ්මණො එතද්දොසොති “සුතං ඛො ජන මෙ තං: සමිණො ගොතමො තිව්ඛං යඤ්ඤාසම්පදං සොළසපරික්කාරං ජාතාතිති. තං ඛො ජනානං ජාතමි තිව්ඛං යඤ්ඤාසම්පදං සොළසපරික්කාරං. ඉවජ්ඣි වාහං මහායඤ්ඤං යජ්ඣං. යත්තනානං සමිණං ගොතමං උපසඛ්ඤ්ඤාමිතිා තිව්ඛං යඤ්ඤාසම්පදං සොළසපරික්කාරං පුච්ඡෙය්‍යන්ති”.

අථ ඛො කුට්ඨකොනා බ්‍රාහ්මණො ඛතො ආමනෙතයි “තෙන ගි හො ඛතො යෙන බාණ්ණමිතකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා තෙනුපසඛ්ඤ්ඤාමි. උපසඛ්ඤ්ඤාමිතිා බාණ්ණමිතකෙ බ්‍රාහ්මණගහපතිකෙ එවං චදෙගි “කුට්ඨකොනා හො බ්‍රාහ්මණො එවමාන: ආගමෙනතු කිර හවෙනො. කුට්ඨකොනා’පි බ්‍රාහ්මණො සමිණං ගොතමං දස්සනාය උපසඛ්ඤ්ඤාමිතා”ති.

‘එවං හො’ති ඛො සො ඛතො කුට්ඨකොනා බ්‍රාහ්මණො පටිසුත්තිා යෙන බාණ්ණමිතකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා තෙනුපසඛ්ඤ්ඤාමි. උපසඛ්ඤ්ඤාමිතිා බාණ්ණමිතකෙ බ්‍රාහ්මණගහපතිකෙ එතද්දොසොති “කුට්ඨකොනා හො බ්‍රාහ්මණො එවමාන: ආගමෙනතු කිර හොනො. කුට්ඨකොනා’පි බ්‍රාහ්මණො සමිණං ගොතමං දස්සනාය උපසඛ්ඤ්ඤාමිතා”ති.

5. තෙන ඛො ජන සමයෙන අනෙකාති බ්‍රාහ්මණසතාති බාණ්ණමිතෙ පටිච්ඡන්ති ‘කුට්ඨකොනා බ්‍රාහ්මණො මහායඤ්ඤං අනුගමිස්සාමා’ති. අස්සොස්ස ඛො තෙ බ්‍රාහ්මණො ‘කුට්ඨකොනා කිර’ බ්‍රාහ්මණො සමිණං ගොතමං දස්සනාය උපසඛ්ඤ්ඤාමිතා’ති. අථ ඛො තෙ බ්‍රාහ්මණො යෙන කුට්ඨකොනා බ්‍රාහ්මණො තෙනුපසඛ්ඤ්ඤාමි. උපසඛ්ඤ්ඤාමිතිා කුට්ඨකොනා බ්‍රාහ්මණො එතද්දොසොති ‘සචං කිර හවං කුට්ඨකොනා සමිණං ගොතමං දස්සනාය උපසඛ්ඤ්ඤාමිතා’ති

“ඵලං ඛො මෙ භො භොති: අහමි සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසඛකමිත්තං”ති.

6. “මා හවං කුටදන්තො සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසඛකමි. න අරහති හවං කුටදන්තො සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසඛකමිද්දං. සථෙ හවං කුටදන්තො සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසඛකමිත්තං හොතො කුටදන්තස්ස යසො හාසිස්සති. සමණස්ස ගොතමස්ස යසො අභිවඛ්ඛිස්සති. යමි හොතො කුටදන්තස්ස යසො හාසිස්සති සමණස්ස ගොතමස්ස යසො අභිවඛ්ඛිස්සති, ඉමිනාපථෙහන න අරහති හවං කුටදන්තො සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසඛකමිද්දං, සමණො තෙව ගොතමො අරහති හවන්තං කුටදන්තං දස්සනාය උපසඛකමිද්දං.

හවං හි කුටදන්තො උහන්තො සුජාතො මාතිතො ච පිතිතො ච, සංසුඤ්ඤාමානස්සො යාච සත්තමා පිතාමහසුගා, අකම්මිතො අනුපකකුට්ඨො ජාතිවාදෙන. යමි හවං කුටදන්තො උහන්තො සුජාතො මාතිතො ච පිතිතො ච සංසුඤ්ඤාමානස්සො යාච සත්තමා පිතාමහසුගා, අකම්මිතො අනුපකකුට්ඨො ජාතිවාදෙන, ඉමිනාපථෙහන න අරහති හවං කුටදන්තො සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසඛකමිද්දං. සමණො තෙව ගොතමො අරහති හවන්තං කුටදන්තං දස්සනාය උපසඛකමිද්දං.

හවං හි කුටදන්තො අභිසං මහඤ්ඤා මනාගොගො. -පෙ-.

හවං හි කුටදන්තො අජ්ඣායස්සො මන්තවරො තිත්තං වෙදනං පාරගු සතිසංඝුකෙවුහානං සාකඛරප්පහදනං ඉතිනාසපඤ්චමානං, පදස්සො වෙය්‍යාකරණො ලොකායතමහාපුරිසලකඛලොසු අනවසො -ප-.

හවං හි කුටදන්තො අභිරුපො දස්සනීයො පාසාදිස්සො පරමාය වණ්ණපාකඛරතාය සමන්තාගතො, බ්‍රහ්මවණ්ණි බ්‍රහ්මවට්ඨසි අකුච්ඡා-වකාසො දස්සනාය -පෙ-.

හවං හි කුටදන්තො සීලවා භොති වුඤ්ඤි වුඤ්ඤිලෙහ සමන්තා-ගතො -පෙ-.

හවං හි කුටදන්තො කල්‍යාණවාචො කල්‍යාණවාකකරණො පොරියා වාචාය සමන්තාගතො විස්සට්ඨාය අනෙලගලාය අත්ඪස්ස විඤ්ඤපතිනා -පෙ-.

හවං හි කුටදන්තො ඛහුන්තං ආචරියපාචරියො. තිණි මාණවකසතාති මනෙත වාචෙති. ඛහු ඛො ජන තානාදිසා තානාජනපද මාණවකා ආහව්ජනති හොතො කුටදන්තස්ස සන්තිකෙ මන්තපිකා මනෙත අභිසිද්ධකාමා.

හවං හි කුටදන්තො ජණේණා වුද්ධො මහල්ලන්තො අභිගන්තො වයො අනුප්පන්නො, සමණො ගොතමො තරුණො චෙචි තරුණපබ්බජිතො ච -පෙ-.

හවං හි කුටදන්තො රඤ්ඤා මාගධස්ස සෙනියස්ස බිම්බිසාරස්ස සක්කන්තො ගරුකන්තො මාතින්තො පුජිතො අපචිතො -පෙ-.

හවං හි කුටදන්තො බ්‍රාහ්මණස්ස පොක්ඛිරසාතිස්ස සක්කන්තො ගරුකන්තො මාතින්තො පුජිතො අපචිතො -පෙ-.

හවං හි කුටදන්තො බාණ්ණමතං අජ්ඣාටසති සත්තුස්සදං සතිණ්-
කපට්ඨාදකං සබ්බඤ්ඤං රුජ්ඣොග්ගං රඤ්ඤා මාගධෙන සෙනියෙන
බිම්බිසාරෙන දින්නං රාජදයං බ්‍රහ්මදෙයං, යමි හවං කුටදන්තො
බාණ්ණමතං අජ්ඣාටසති සත්තුස්සදං සතිණ්කපට්ඨාදකං සබ්බඤ්ඤං රුජ්ඣොග්ගං
රඤ්ඤා මාගධෙන සෙනියෙන බිම්බිසාරෙන දින්නං රාජදයං බ්‍රහ්මදෙයං,
ඉමිනාපඤ්ඤාන න අරහති හවං කුටදන්තො සමණො ගොතමං දස්සනාය
උපසම්බුද්ධො, සමණො චෙචි ගොතමො අරහති හවන්තං කුටදන්තො
දස්සනාය උපසම්බුද්ධො.

7. එවං වුත්තා කුටදන්තො බ්‍රාහ්මණො තෙ බ්‍රාහ්මණෙ එතදවොච:
“තෙන හි හො මමිදි සුණංඨ යථා මියමෙච අරහාම තං හවන්තං
ගොතමං දස්සනාය උපසම්බුද්ධො, තෙනිච අරහති නො හවං ගොතමො
අමාකං දස්සනාය උපසම්බුද්ධො.

“සමණො ඛලු හො ගොතමො උගන්තො සුජාතො මාතින්තො ච පිතින්තො
ච, සංසුභිගහණිකො යාච සත්තමා පිතාමහසුගා, අකම්මන්තො අනුප්පක්ඛුට්ඨා
ජාතිවාදෙන, යමි හො සමණො ගොතමො උගන්තො සුජාතො මාතින්තො
ච පිතින්තො ච, සංසුභිගහණිකො යාච සත්තමා පිතාමහසුගා, අකම්මන්තො
අනුප්පක්ඛුට්ඨා ජාතිවාදෙන, ඉමිනාපඤ්ඤාන න අරහති සො හවං ගොතමො
අමාකං දස්සනාය උපසම්බුද්ධො, අථ ඛො මියමෙච අරහාම තං හවන්තං
ගොතමං දස්සනාය උපසම්බුද්ධො.

සමණො ඛලු හො ගොතමො මහන්තං ඤාතිසංඛ්‍යං ඕහාය පබ්බ-
ජිතො -පෙ-.

සමණො ඛලු හො ගොතමො පසුතං භිරඤ්ඤාසුචණ්ණං ඕහාය
පබ්බජිතො භූමිගතඤ්ච වෙතාසට්ඨඤ්ච -පෙ-.

සමණො ඛලු හො ගොතමො දහරේ'ච සමානො යුචා සුසු කාළ-
කෙසො හද්දෙන යොබ්බතෙන සමන්තාගතො පඨමෙන වග්ගො අගාරස්මි
අනගාරියං පබ්බජිතො -පෙ-.

සමණො ඛුට්ඨො හොතමො අකාමකානං මාතාපිතූහනං අසුඛමුඛානං රුද්ධතාතං කෙසමසුං ඕනාරෙඨා කාසායාති වජාති අවජාදෙඨි අභාරසමා අනනාරියං පබ්බජිතො-පෙ-

සමණො ඛුට්ඨො හොතමො අභිරුපො දස්සනීයො පාසාදිකො පරමාය වණ්ණපොකකරතාස සමනනාගතො ඩුභමවණ්ණේ ඩුභමවච්චසි අකචුද්ද-වකාසො දස්සනාය-පෙ-

සමණො ඛුට්ඨො හොතමො සිලවා අරියසීලී කුසලසීලී කුසලසීලෙන සමනනාගතො-පෙ-

සමණො ඛුට්ඨො හොතමො කල්‍යාණවානවා කල්‍යාණවාකකරණො පොරියා වාචාය සමනනාගතො විසුච්චාය අනෙලගලාය අනුසං විඤ්ඤාපතියා-පෙ-

සමණො ඛුට්ඨො හොතමො බහුතනං ආචරියපාචරියො-පෙ-

සමණො ඛුට්ඨො හොතමො බිණකාමරුගො ටිගචවාපලො-පෙ-

සමණො ඛුට්ඨො හොතමො කම්මවාදී කිරිගවාදී අපාපපුරෙකකාරෙ ඩුභමඤ්ඤාය පජාය-පෙ-

සමණො ඛුට්ඨො හොතමො උච්චාකුලා පබ්බජිතො අසමනින-බන්ධිගකුලා-පෙ-

සමණො ඛුට්ඨො හොතමො අසිං කුලා පබ්බජිතො මහභිනා මහානායා-පෙ-

සමණං ඛුට්ඨො හොතමං තිණෙරට්ඨා තිණෙජනපද සම්පුච්ඡිකුං ආගච්ඡති-පෙ-

සමණං ඛුට්ඨො හොතමං අනෙකාති දෙවතාසහසාති පාණෙති සරණං ගතාති-පෙ-

සමණං ඛුට්ඨො හොතමං එවා කල්‍යාණො කිත්තිසද්දො අබ්බුග්ගතො 'ඉතිපි හොතගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො විජ්ජාචරණසම්පන්නො සුගතො ලොකපිදු අනුත්තරෙ පුරිසදම්මසාර්ථි සත්ථා දෙවමත්තස්සානං බුද්ධො ගතවා'ති-පෙ-

සමණො ඛුට්ඨො හොතමො ආත්මිකමහාපුරිසලක්ඛණෙති සමනනා-ගතො-පෙ-

සමණො ඛුට්ඨො හොතමො එභිසාගතවාදී සබ්බෙසං සම්මොදකො අබ්බාකුට්ඨො උත්තානමුඛො පුබ්බගාමි-පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමො චතුන්නා පරිසානං සක්කතො ගරුකතො මානිතො පුරිතො අපචිතො-පෙ-.

සමණෙ ඛලු හො ගොතමෙ ඛසු දෙවා ව මනුස්සා ව අභිසසන්නා-පෙ-.

සමණො ඛලු හො ගොතමො යසම් ගාමෙ වා නිගමෙ වා පච්චිසති, න තසම් ගාමෙ වා නිගමෙ වා අමනුස්සා මනුස්සො විගෙයෙනති-පෙ-.

සමණො ඛලු හො ගොතමො සබ්බි ගණී ගණාවරියො පුට්ඨිත්ථ-කරුනං අග්ගමක්ඛායති. යථා ඛො පන හො එකෙසං සමණව්‍යාභිණානං යථා වා තථා වා යසො සමුද්ගච්ඡති, න තෙවං සමණස්ස ගොතමස්ස යසො සමුද්ගතො, අථ ඛො අනුතතරං පිජ්ජාචරණසමපදං සමණස්ස ගොතමස්ස යසො සමුද්ගතො-පෙ-.

සමණං ඛලු හො ගොතමං රුජා මාගධො සෙතියො බිම්බිසාරො සපුතො සහරියො සපරිසො සාමචේවා පාණෙහි සරණං ගතො. සමණං ඛලු හො ගොතමං රුජා පසෙනදී කොසලො සපුතො සහරියො සපරිසො සාමචේවා පාණෙහි සරණං ගතො. සමණං ඛලු හො ගොතමං ව්‍යාභිණො පොකඛරසාති සපුතො සහරියො සපරිසො සාමචේවා පාණෙහි සරණං ගතො. සමණො ඛලු හො ගොතමො රඤ්ඤ මාගධස්ස සෙතියස්ස බිම්බිසාරස්ස සක්කතො ගරුකතො මානිතො පුරිතො අපචිතො. සමණො ඛලු හො ගොතමො රඤ්ඤ පසෙනදියො කොසලස්ස සක්කතො ගරුකතො මානිතො පුරිතො අපචිතො. සමණො ඛලු හො ගොතමො ව්‍යාභිණස්ස පොකඛරසාතියො සක්කතො ගරුකතො මානිතො පුරිතො අපචිතො.

සමණො ඛලු හො ගොතමො බාණ්ණමතං අනුසුතො, බාණ්ණමතෙ විහරති අම්බලට්ඨිකායං. යෙ ඛො පන කෙටි සමණො වා ව්‍යාභිණො වා අමාසං ගාමකෙඛතං අගච්ඡති, අතිපී නො තෙ ගොතති. අතිපී ඛො පනතෙහි සක්කාතබ්බො ගරුකාතබ්බො මාතෙතබ්බො පුජෙතබ්බො අපචේතබ්බො. සම්පි හො සමණො ගොතමො බාණ්ණමතං අනුසුතො විහරති අම්බලට්ඨිකායං. අතිපමාසං සමණො ගොතමො, අතිපී ඛො පනතෙහි සක්කාතබ්බො ගරුකාතබ්බො මාතෙතබ්බො පුජෙතබ්බො අපචේතබ්බො.

ඉමිනං පච්ඡෙදන නිරුහති සො හම්මං ගොතමො අමානං දක්ඛනං උපසම්බුද්ධං. අපි ඛො මගමො අරුණං තං භවන්තං ගොතමං දක්ඛනං උපසම්බුද්ධං.

එතනෙන ඛො අහං හො තස්ස හොතො ගොතමස්ස වණ්ණෙ පටිපාසුණම්. තො ව ඛො සො හම්මං ගොතමො එතනකවණ්ණො. අපරිච්ඡාණවණ්ණො හි සො හම්මං ගොතමො'ති.

8. එවං වුත්තෙ තෙ බ්‍රාහ්මණා කුට්ඨකප්පකං බ්‍රාහ්මණං එතද්දොවුං: “ගථං ඛො හම්මං කුට්ඨකප්පකං සම්මාණං ගොතමස්ස වණ්ණෙ කාසති ඉතො වෙ'පි සො හම්මං ගොතමො යොජනසතෙ විහරති, අලමෙව සඤ්චිත කුලපුත්තෙතං දක්ඛනං උපසම්බුද්ධං අපි පුට්ඨෙතොපි¹. තෙන හි හො සමෙව මගං සම්මාණං ගොතමං දක්ඛනං උපසම්බුද්ධං”ති.

9. අපි ඛො කුට්ඨකප්පකා බ්‍රාහ්මණො මහතා බ්‍රාහ්මණගණෙන සද්ධං යෙන අමඛලවිකා යෙන හගවා තෙනුපසම්බුද්ධං. උපසම්බුද්ධො හගවතා සද්ධං සමමාදි. සමමාදනිකං කපං සාරාණිකං විනිසාරණි එකමන්තං නිසිදි. බාණ්ණමතිකා'පි ඛො බ්‍රාහ්මණගතපතිකා අපොකච්චි හගවන්තං අභිවාදෙතා එකමන්තං නිසිදිංසු, අපොකච්චි හගවතා සද්ධං සමමාදිංසු. සමමාදනිකං කපං සාරාණිකං විනිසාරණි එකමන්තං නිසිදිංසු. අපොකච්චි යෙන හගවා තෙනසුඤ්චි පණාමෙතා එකමන්තං නිසිදිංසු අපොකච්චි තාමගොතනං සාවෙතා එකමන්තං නිසිදිංසු. අපොකච්චි කුණ්ඩිකුතා එකමන්තං නිසිදිංසු.

10. එකමන්තං නිසිත්තො ඛො කුට්ඨකප්පකා බ්‍රාහ්මණො හගවන්තං එතද්දොවුං: “සුතං මෙන හො ගොතම සම්මාණං ගොතමො තිවිධං යඤ්ඤසම්පදං සොලසපරිකඛාරං ජානාතිති. න ඛො පතාහං ජානාමි තිවිධං යඤ්ඤසම්පදං සොලසපරිකඛාරං. ඉච්ඡාමි වාහං මහායඤ්ඤං යජ්ඣං. සාධු මේ හම්මං ගොතමො තිවිධං යඤ්ඤසම්පදං සොලසපරිකඛාරං දෙසෙතු”ති.

“තෙන හි බ්‍රාහ්මණ සුණොති සාධුකං මනසිකරොති තාසිස්සාමි”ති.

‘එවං සො’ති ඛො කුට්ඨකප්පකා බ්‍රාහ්මණො හගවතො පච්චික්ඛාසි. හගවා එතද්දොවුං:

11. “භූතපුබ්බං බ්‍රාහ්මණ රුජා මහාවිජිත්තො තාම අතොසි, අසෙසා මහභිතො මහාසොගො පසුතජාතරුපරජතො පසුතච්චිතකුපකරණො පසුතඛතඛඤ්ඤා පරිපුණ්ණතාසකොට්ඨායාරො. අපි ඛො බ්‍රාහ්මණ රඤ්ඤා මහාවිජිතස්ස රතොගතස්ස පටිසලලිතස්ස එවං ඓතිකසො පටිච්චකෙක්ඛා උදාදි: “අධිගතා ඛො මේ චිත්තං මානුසකා භාගා. මහත්තං පඨවිමණ්ඩලං අභිවිජිත අරුණාචාසාමි. යනුතානං මහායඤ්ඤං යජෙය්‍යං, යං මමස්ස දීඝරත්තං හිතාය පුබ්බාය”ති.

1. පුට්ඨෙතොපි (කෙසුළු පොත්කෙසු)

අථ ඛො බ්‍රාහ්මණ රාජා මහාවිජ්ජො පුරොගිතං බ්‍රාහ්මණං ආමනෙතති
එතදවොච: ‘ඉධ මග්ගං බ්‍රාහ්මණ රහොගතස්ස පටිසලලීතස්ස එවං
වෙනසො පරිවිතකෙකා උදපාදි: “අභිගතා ඛො මෙ විපුලා මානුසකා
හොගා. මහනතං පඨවිමණ්ඩලං අභිවිජ්ජ අජ්ඣාචසාමි. යනනුතාහං
මහාසද්දස්සං යජෙය්‍යං, යං මම’ස්ස දීඝරතතං කිතාය පුබ්බායා’ති. ඉච්ඡාමකං
බ්‍රාහ්මණ මහාසද්දස්සං යජිතුං. අනුසාසතු මං භවං, යං මම’ස්ස දීඝරතතං
කිතාය පුබ්බායා”ති.

12. එවං පුතෙන බ්‍රාහ්මණ පුරොගිතො බ්‍රාහ්මණො රාජානං මහාවිජ්ජං
එතදවොච: ‘භොතො ඛො රඤ්ඤෙ ජනපදෙ සකණ්ටකො සඋපපිලො.
ගාමසාතා’පි දිස්සන්ති, නිගමසාතා’පි දිස්සන්ති, පඤ්ඤාතා’පි දිස්සන්ති.
භවං වෙ ඛො පත රාජා එවං සකණ්ටකෙ ජනපදෙ සඋපපිලෙ බලිමුඛා-
රෙය්‍ය, අකිච්චකාරී අස්ස තෙන භවං රාජා, සීයා ඛො පත භොතො
රඤ්ඤෙ එවමස්ස: ‘අහමෙතං දස්සුබ්බිලං වධෙන වා බකෙන වා ජාතියා
වා ගරහාය වා පබ්බාජනාය වා සමුහනිස්සාමි’ති. න ඛො පනෙනස්ස
දස්සුබ්බිලස්ස එවං සමමා සමුග්ගාතො හොති. යෙ තෙ හතාවසෙසකා
භවිස්සන්ති, තෙ පච්ඡා රඤ්ඤෙ ජනපදං විහෙයෙස්සන්ති. අපි ච ඛො
ඉදං සංවිධානං. ආගමි එවමෙතස්ස දස්සුබ්බිලස්ස සමමා සමුග්ගාතො
හොති. තෙන හි භවං රාජා යෙ භොතො රඤ්ඤෙ ජනපදෙ උස්සහන්ති
කසිගොරකෙඛ, තෙසං භවං රාජා බීජහත්තං අනුප්පදෙතු. යෙ භොතො
රඤ්ඤෙ ජනපදෙ උස්සහන්ති වණ්ණිජ්ජාය, තෙසං භවං රාජා පාහතං
අනුප්පදෙතු. යෙ භොතො රඤ්ඤෙ ජනපදෙ උස්සහන්ති රාජපොරිසෙ,
තෙසං භවං රාජා හත්තවෙනතං පකප්පතු. තෙ ච මනුස්සා සකමමපසුතා
රඤ්ඤෙ ජනපදං න විහෙයෙස්සන්ති. මහා ව රඤ්ඤෙ රාසිකො භවිස්සති,
බෙමට්ඨිතා ජනපදා අකණ්ටකා අනුප්පිලා. මනුස්සා ච මුද්ධ මොදමානා උරෙ
පුතෙන නවෙවන්තා අපාරුතඤ්ඤ මඤ්ඤෙ විහරිස්සන්ති”ති.

13. ‘එවං භො’ති ඛො බ්‍රාහ්මණ රාජා මහාවිජ්ජො පුරොගිතස්ස
බ්‍රාහ්මණස්ස පටිසුත්තා යෙ රඤ්ඤෙ ජනපදෙ උස්සහිංසු කසිගොරකෙඛ,
තෙසං රාජා මහාවිජ්ජො බීජහත්තං අනුප්පාදයි.¹ යෙ රඤ්ඤෙ ජනපදෙ
උස්සහිංසු වණ්ණිජ්ජාය, තෙසං රාජා මහාවිජ්ජො පාහතං අනුප්පාදයි.
යෙ රඤ්ඤෙ ජනපදෙ උස්සහිංසු රාජපොරිසෙ, තෙසං රාජා මහාවිජ්ජො
හත්තවෙනතං පකපෙයි. තෙ ච මනුස්සා සකමමපසුතා රඤ්ඤෙ ජනපදං
න විහෙයෙස්සං. මහා ව රඤ්ඤෙ රාසිකො අහොසි, බෙමට්ඨිතා ජනපදා
අකණ්ටකා අනුප්පිලා. මනුස්සා මුද්ධ මොදමානා උරෙ පුතෙන
නවෙවන්තා අපාරුතඤ්ඤ මඤ්ඤෙ විහරිස්සු.

1. අනුප්පාදයි. (කෙසු වි පොඤ්ඤ)

14. අථ ඛො බ්‍රාහ්මණ රාජා මහාපිරිතො පුරොගිතං බ්‍රාහ්මණං ආමිනෙතති ඵතදවොච: “සමුග්ගො ඛො මෙ හො සො දසසුඛිලො හොතො සංවිධානං ආගමි. මහා ච මෙ රුහිකො, ඛෙමච්ඡිතා ජනපදා අකණ්ඩකා අනුපපිලා. මනුස්සා මුදා මොදමානා උරෙ පුනෙත නවෙවන්තා අපාරුකකරා මඤ්ඤා විහරන්ති. ඉච්ඡාමහං බ්‍රාහ්මණ මහායඤ්ඤං යජ්ඣං. අනුසාසතු මං හවං, යා මමිංසා දීඝරතතං හිතාය පුබ්බායා”ති.

“තෙන හි හවං රුජා යෙ හොතො රඤ්ඤා ජනපදෙ ඛතති යා අනුසුතතා තෙනමා වෙච ජානපදා ච, තෙ හවං රාජා ආමිනෙතතං, ‘ඉච්ඡාමහං හො මහායඤ්ඤං යජ්ඣං. අනුජානන්තු මෙ හොතො, යං මමිංසා දීඝරතතං හිතාය පුබ්බායා’ති. යෙ හොතො රඤ්ඤා ජනපදෙ අමච්චා පාරිසජ්ජා තෙනමා වෙච ජානපදා ච -පෙ- බ්‍රාහ්මණමහාසාලා තෙනමා වෙච ජානපදා ච, තෙ හවං රාජා ආමිනෙතතං: ‘ඉච්ඡාමහං හො මහායඤ්ඤං යජ්ඣං. අනුජානන්තු මෙ හවිනෙතො, යං මමිංසා දීඝරතතං හිතාය පුබ්බායා’ති.

‘ඵචං හො’ති ඛො බ්‍රාහ්මණ රාජා මහාපිරිතො පුරොගිතස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස පටිසසුතො යෙ රඤ්ඤා ජනපදෙ ඛතති යා අනුසුතතා තෙනමා වෙච ජානපදා ච, තෙ රාජා මහාපිරිතො ආමිනෙතති: “ඉච්ඡාමහං හො මහායඤ්ඤං යජ්ඣං. අනුජානන්තු මෙ හොතො, යං මමිංසා දීඝරතතං හිතාය පුබ්බායා”ති.

“යජ්ඣං හවං රාජා යඤ්ඤං. යඤ්ඤකාලො මහාරාජා”ති.

යෙ රඤ්ඤා ජනපදෙ අමච්චා පාරිසජ්ජා තෙනමා වෙච ජානපදා ච -පෙ- බ්‍රාහ්මණමහාසාලා තෙනමා වෙච ජානපදා ච -පෙ- ගහපඨිතෙවසිකා තෙනමා වෙච ජානපදා ච, තෙ රාජා මහාපිරිතො ආමිනෙතති: “ඉච්ඡාමහං හො මහායඤ්ඤං යජ්ඣං. අනුජානන්තු මෙ හවිනෙතො, යං මමිංසා දීඝරතතං හිතාය පුබ්බායා”ති.

“යජ්ඣං හවං රාජා යඤ්ඤං. යඤ්ඤකාලො මහාරාජා”ති.

ඉතිමෙ චන්තාරො අනුමිතිපක්ඛා තස්සෙව යඤ්ඤස්ස පරික්ඛාරො හවන්ති.

15. රාජා මහාපිරිතො අට්ඨති අභිග්ගි සමන්තාගතො:

උතතො පුජාතො මානිතො ච පිතිතො ච, සංසුඤ්ඤානිකො යච සත්තමා පිතාමහසුතො,

අකඛිනෙනා අනුපක්කතුටෙඨා ජාතීවාදෙන,

අභිරුපො දස්සනියො පාසාදිකො, පරමාය වණ්ණන්තපාකඛරතාය
සමන්තාගතො, බ්‍රහ්මවණ්ණි බ්‍රහ්මචච්චසි අනබ්බවද්දවකායො දස්සනාය.

අඤ්ඤා මහභිකො මහාතොගො පසුතජාතරුපරජතො පසුතච්ඡිකතු-
පකරණො පසුතඛිතඛඤ්ඤා පරිපුණ්ණකොයකොට්ඨාගාරො.

බලවා වතුරඛිනිනියා සෙනාය සමන්තාගතො අස්සවාය ඔවාදපටිකරාය,
පතපති මඤ්ඤා පච්චජජිකො යසසා.

සද්ධො දායකො දානපති අනාවච්චායො, සමණබ්‍රාහ්මණකපණ්ණික-
වණ්ණිබ්බකයාවකානං ඔපානතුතො, පුඤ්ඤාති කරොති.

බහුස්සුතො තස්ස තස්ස සුතජාතස්ස. තස්ස තස්සෙව ඛො පන
භාසිතස්ස අත්ථං ජානාති: 'අයං ඉමස්ස භාසිතස්ස අත්ථො අයං ඉමස්ස
භාසිතස්ස අත්ථො'ති.

පණ්ණිනො විශතො මෙධාවී පටිබලො අතිතානාගතපට්ඨුපතො
අත්ථං විතොතුං.

රාජා මහාපිජ්ජො ඉමෙහි අට්ඨති අඛෙහි සමන්තාගතො.

ඉති ඉමාති'පි අට්ඨඛිනාති තස්සෙව යඤ්ඤාස්ස පරික්ඛාරා හවිනති.

16. පුරොගිතො'පි බ්‍රාහ්මණො වතුහඛෙහි සමන්තාගතො:

උහතො සුජාතො මාතීගතො ව පිතීතො ව. සංසුඛගහණීකො යාව
සතතමා පිතාමහසුගා. අකඛිනෙනා අනුපක්කතුටෙඨා ජාතීවාදෙන,

අජ්ඣායකො මන්තධරො තීණණං චෙදුනං පාරගු සතිසණ්ඛුකෙට්ඨානං
සාකඛරපභෙදුනං ඉතිභාසපඤ්චමානං. පදකො වෙය්‍යාකරණො
ලොකායතමහාපුරිසලක්ඛණෙසු අනවයො.

සීලවා වුද්ධසීලී වුද්ධසීලෙන සමන්තාගතො.

පණ්ණිනො විශතො මෙධාවී පඨමො වා දුතියො වා සුජං, පණ්ණින-
තානං.

පුරොගිතො බ්‍රාහ්මණො ඉමෙහි වතුහඛෙහි සමන්තාගතො. ඉති
ඉමාති'පි වතනාරි අඛිනාති තස්සෙව යඤ්ඤාස්ස පරික්ඛාරා හවිනති.

17. අථ ඛො බ්‍රාහ්මණ, පුරොගිතො බ්‍රාහ්මණො රඤ්ඤා මහාවිජ්ඣාසං පුබ්බෙව යඤ්ඤා තිස්සො විධා දෙසෙසි:

“සීයා ඛො පන භොතො රඤ්ඤා මහායඤ්ඤාං සිට්ඨකාමස්ස කොවිදෙව විපාටිසාරො ‘මහා වත මෙ භොගකකකො විගච්ඡිත්ති’ති, සො භොතො රඤ්ඤා විපාටිසාරො න කරණීයො. සීයා ඛො පන භොතො රඤ්ඤා මහායඤ්ඤාං යජමානස්ස කොවිදෙව විපාටිසාරො ‘මහා වත මෙ භොගකකකො විගච්ඡිත්ති’ති, සො භොතො රඤ්ඤා විපාටිසාරො න කරණීයො. සීයා ඛො පන භොතො රඤ්ඤා මහායඤ්ඤාං සිට්ඨස්ස කොවිදෙව විපාටිසාරො ‘මහා වත මෙ භොගකකකො විගච්ඡිත්ති, සො භොතො රඤ්ඤා විපාටිසාරො න කරණීයො’ති.

ඉමා ඛො පන බ්‍රාහ්මණ පුරොගිතො බ්‍රාහ්මණො රඤ්ඤා මහාවිජ්ඣාසං පුබ්බෙව යඤ්ඤා තිස්සො විධා දෙසෙසි.

18. අථ ඛො බ්‍රාහ්මණ, පුරොගිතො බ්‍රාහ්මණො රඤ්ඤා මහාවිජ්ඣාසං පුබ්බෙව යඤ්ඤා දසකාකාරෙහි පටිග්ගාහකෙසු විපාටිසාරං පටිවිනොදෙසි: “ආගමිස්සන්ති ඛො භොතො යඤ්ඤාං පාණාතිපාතිනෝ’පි පණාතිපාතා පටිවිරතා’පි. යෙ තස්ස පාණාතිපාතිනො තෙසඤ්ඤාච තෙන. යෙ තස්ස පාණාතිපාතා පටිවිරතා තෙ ආරාධා යජනං හවං, සජ්ජනං හවං, මොදනං හවං, විත්තමෙව හවං අනතරං පසාදෙතු. ආගමිස්සන්ති ඛො භොතො යඤ්ඤාං අදින්නාදුසිනෝ’පි අදින්නාදුතා පටිවිරතා’පි -පෙ- කාමෙසු මිච්ඡාචාරිනෝ’පි කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිවිරතා’පි -පෙ- මුසාවාදිනෝ’පි මුසාවාද පටිවිරතා’පි -පෙ- පිපුණවාසිනෝ’පි පිපුණාය වාමාය පටිවිරතා’පි -පෙ- ඵරුසවාසිනෝ’පි ඵරුසාය වාමාය පටිවිරතා’පි -පෙ- සමඵසලා-පිනෝ’පි සමඵසලාපා පටිවිරතා’පි -පෙ- අභිජ්ඣාලුනෝ’පි අතභිජ්ඣාලුනෝ’පි -පෙ- බ්‍රහ්මචරිනෝ’පි අබ්‍රහ්මචරිනෝ’පි -පෙ- මිච්ඡාදිට්ඨිකා’පි සමමා-දිට්ඨිකා’පි. යෙ තස්ස මිච්ඡාදිට්ඨිකා තෙසඤ්ඤාච තෙන. යෙ තස්ස සමමාදිට්ඨිකා තෙ යජනං හවං, සජ්ජනං හවං, මොදනං හවං, විත්තමෙව හවං අනතරං පසාදෙතු”ති.

ඉමෙහි ඛො බ්‍රාහ්මණ පුරොගිතො බ්‍රාහ්මණො රඤ්ඤා මහාවිජ්ඣාසං පුබ්බෙව යඤ්ඤා දසකාකාරෙහි පටිග්ගාහකෙසු විපාටිසාරං පටිවිනොදෙසි.

19. අථ ඛො බ්‍රාහ්මණ, පුරොගිතො බ්‍රාහ්මණො රඤ්ඤා මහාවිජ්ඣාසං මහායඤ්ඤාං යජමානස්ස සොලසකාකාරෙහි විතතං සද්දස්සෙසි සමාදපෙසි සමුත්තතජ්ඣ සමපහංසෙසි: සීයා ඛො පන භොතො රඤ්ඤා මහායඤ්ඤාං යජමානස්ස කොවිදෙව වතනා: “රාජා ඛො මහාවිජ්ඣො මහායඤ්ඤාං යජති. තො ච ඛො තස්ස ආමන්තිතා ඛතතියා අනුසුතතා නෙගමා වෙව ජානපදා ච. අථ ච පන හවං රාජා ඵවරුපං මහායඤ්ඤාං යජති”ති. ඵවමපි භොතො රඤ්ඤා වතනා ඛමමතො තත්ථි. භොතා ඛො පන රඤ්ඤා ආමන්තිතා ඛතතියා අනුසුතතා නෙගමා වෙව ජානපදා ච.

ඉමිනාපෙනං හවං රාජා ජානාතු. යජනං හවං, සජ්ජනං හවං, මොදනං හවං, විතතමෙව හවං අනතරං පසාදෙතු.

20. සියා බො පන හොතො රඤ්ඤා මහායඤ්ඤාං යජමානස්ස කොවිදෙව චත්තා 'රාජා බො මහාවිජ්ඣො මහායඤ්ඤාං යජති, නො ච බො තස්ස ආමන්තිතා අමච්චා පාරිසජ්ජා නෙගමා වෙව ජානපදා ච-පෙ-ප්‍රාභවිණ්ණමහාසාලා නෙගමා වෙව ජානපදා ච-පෙ-ගහපතිනෙවසිකා නෙගමා වෙව ජානපදා ව. අථ ච පන හවං රාජා ඵවරුපං මහායඤ්ඤාං යජති'ති. ඵවමිපි හොතො රඤ්ඤා චත්තා ඛම්මතො නත්ති. හොතා බො පන රඤ්ඤා ආමන්තිතා ගහපතිනෙවසිකා නෙගමා වෙව ජානපදා ව. ඉමිනාපෙනං හවං රාජා ජානාතු. යජනං හවං, සජ්ජනං හවං, මොදනං හවං, විතතමෙව හවං අනතරං පසාදෙතු.

21. සියා බො පන හොතො රඤ්ඤා මහායඤ්ඤාං යජමානස්ස කොවිදෙව චත්තා 'රාජා බො මහාවිජ්ඣො මහායඤ්ඤාං යජති. නො ච බො උභතො සුජාතො මාතිතො ච පිතිතො ච, සංසුභගහණිකො යාව සත්තමා පිනාමහසුභා, අකම්මතො අනුපකක්ඛායා ජාතිවාදෙත. අථ ච පන හවං රාජා ඵවරුපං මහායඤ්ඤාං යජති'ති. ඵවමිපි හොතො රඤ්ඤා චත්තා ඛම්මතො නත්ති. හවං බො පන රාජා උභතො සුජාතො මාතිතො ච පිතිතො ච, සංසුභගහණිකො යාව සත්තමා පිනාමහසුභා, අකම්මතො අනුපකක්ඛායා ජාතිවාදෙත. ඉමිනාපෙනං හවං රාජා ජානාතු. යජනං හවං, සජ්ජනං හවං, මොදනං හවං, විතතමෙව හවං අනතරං පසාදෙතු.

22. සියා බො පන හොතො රඤ්ඤා මහායඤ්ඤාං යජමානස්ස කොවිදෙව චත්තා 'රාජා බො මහාවිජ්ඣො මහායඤ්ඤාං යජති. නො ච බො අභිරුපො දස්සනියො පාසාදිකො පරමාය වණ්ණපොකබරතාය සමන්තාගතො බ්‍රහ්මවණ්ණි බ්‍රහ්මවච්චසි අකුට්ඨකායො දස්සනාය-පෙ-නො ච බො අසෙසා මහභිතො මහාහොහො පසුතජාතරුපරජතො පසුතජිතතුපකරණො පසුතබ්බතඛණ්ණො පරිපුණ්ණකොසකොච්ඡායාරො-පෙ-නො ච බො බලවා වතුරවිතිනියා සෙනාය සමන්තාගතො අස්සවාය ඔවාදපටිකරාය පතපති මඤ්ඤා පච්චත්තිකො යසකා-පෙ-නො ච බො සද්ධො දායකො දුනපති අනාවච්චාරො සමණ්ණාසමණකපණ්ණිකවණ්ණිබ්බකයාවකානං ඔපානගුතො පුඤ්ඤති කරොති -පෙ-නො ච බො බහුසුභො තස්ස තස්ස සුතජාතස්ස -පෙ-නො ච බො තස්ස තස්සෙව බො පන ගාසිතස්ස අත්ථං ජානාති.

‘අයං ඉමස්ස භාසිතස්ස අන්තො අයං ඉමස්ස භාසිතස්ස අන්තො’ති. -පෙ-
නො ච ඛො පණ්ණිනො විශතොනා මේධාවි පටිබලො අතිතානාගතපච්චුසනෙන
අන්තො විනෙතං. -පෙ- අථ ච පන භවං රාජා ඵවරුපං මහායඤ්ඤං
යජති’ති.

ඵවමිපි භොතො රඤ්ඤා වතො ඛමමතො නත්ති. භවං ඛො පන රාජා
-පෙ- පණ්ණිනො විශතොනා මේධාවි පටිබලො අතිතානාගතපච්චුසනෙන
අන්තො විනෙතං. ඉමිනාපපතං භවං රාජා ජානාතු. යජතං භවං, යජ්ජතං
භවං, මොදනං භවං, විතතමෙව භවං අනතරං පසාදෙතු.

23. සියං ඛො පන භොතො රඤ්ඤා මහායඤ්ඤං යජමානස්ස
කොවිදෙව වතො: ‘රාජා ඛො මහාවිජ්ජො මහායඤ්ඤං යජති. නො ච
ඛමස්ස පුරොගිතො බ්‍රාහ්මණො උභතො සුජාතො මාතිතො ච පිතිතො ච.
සංසුඤ්ඤානිකො යච සත්තමා පිතාමහසුගා. අකම්මෙතො අනුපකකුට්ඨො
ජාතිවාදෙන. අථ ච පන භවං රාජා ඵවරුපං මහායඤ්ඤං යජති’ති.
ඵවමිපි භොතො රඤ්ඤා වතො ඛමමතො නත්ති. භොතො ඛො පන
රඤ්ඤා පුරොගිතො බ්‍රාහ්මණො උභතො සුජාතො මාතිතො ච පිතිතො
ච සංසුඤ්ඤානිකො යච සත්තමා පිතාමහසුගා, අකම්මෙතො අනුපකකුට්ඨො
ජාතිවාදෙන. ඉමිනාපපතං භවං රාජා ජානාතු. යජතං භවං, යජ්ජතං
භවං, මොදනං භවං. විතතමෙව භවං අනතරං පසාදෙතු.

24. සියං ඛො පන භොතො රඤ්ඤා මහායඤ්ඤං යජමානස්ස
කොවිදෙව වතො: ‘රාජා ඛො මහාවිජ්ජො මහායඤ්ඤං යජති. නො ච
ඛමස්ස පුරොගිතො බ්‍රාහ්මණො අජ්ඣායකො මහතධරො තිණ්ණං චෙද්දනං
පාරගු සතිසංක්ඛාදකවුහානං සංකම්පකප්පෙද්දනං ඉතිහාසපඤ්චමානං පදකො
වේයකාකරණො ලොකාසතමහාපුරිසලකිණිපු අතචයො -පෙ- නො ච
ඛමස්ස පුරොගිතො බ්‍රාහ්මණො සිලවා වුඤ්ඤිථි වුඤ්ඤිලෙත සමන්තාගතො
-පෙ- නො ච ඛමස්ස පුරොගිතො බ්‍රාහ්මණො පණ්ණිනො විශතොනා
මේධාවි පට්ඨමො වා දුතියො වා සුජං පග්ගණන්තානං. අථ ච පන භවං
රාජා ඵවරුපං මහායඤ්ඤං යජති’ති. ඵවමිපි භොතො රඤ්ඤා වතො
ඛමමතො නත්ති.

හොතො ඛො පන රඤ්ඤ පුරොගිතො බ්‍රාහ්මණො පණ්ඩිතො විශන්තො මොධාරී පඨමො වා දුතියො වා සුජම්පන්නන්තො. ඉමිනා පෙනං හවං රාජා ජානාතු. යජතං හවං, සජ්ජතං හවං, මොදනං හවං, විත්තමෙව හවං අන්තරං පසාදෙතු'ති.

ඉමෙහි ඛො බ්‍රාහ්මණ, පුරොගිතො බ්‍රාහ්මණො රඤ්ඤ මහාවිජ්ජනස්ස මහායඤ්ඤං යජමානස්ස සොළසභී ආකාරෙහි වින්තං සන්දස්සෙසි, සමාදපෙසි, සමුත්තනජෙසි, සමපනංසෙසි.

25. තස්මිං ඛො බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤෙ තෙව ගාවො හඤ්ඤිංසු, න අජප්ලකා හඤ්ඤිංසු, න කුක්කුටසුකරා හඤ්ඤිංසු, න විවිධා පාණා සංඝාතා ආපජ්ජංසු, න රුක්ඛා ජීජ්ජංසු¹ සුප්පාය, න දඬා ලුසිංසු ඛරිහිසන්ථාය.² ඤෙ'පි'ස්ස අහෙසුං දසා'ති වා පෙස්සා'ති වා කම්මකරා'ති වා, තෙ'පි න දණ්ඩතජ්ජිතා න ගභතජ්ජිතා න අසුච්චා රුදමානා පරිකම්මාති අකංසු. අථ ඛො යෙ ඉච්ඡිංසු තෙ අකංසු. යෙ න ඉච්ඡිංසු න තෙ අකංසු. යං ඉච්ඡිංසු තං අකංසු. යං න ඉච්ඡිංසු න තං අකංසු. සපටිතෙලනවතීත-දධිමුච්චාණිතෙන වෙව සො යඤ්ඤෙ නිට්ඨානමගමාසි.

26. අථ ඛො බ්‍රාහ්මණ ඛතතීසා අනුසුත්තා නෙගමා වෙව ජාතපද ව අම්ච්චා පාරිසජ්ජා නෙගමා වෙව ජාතපද ව, බ්‍රාහ්මණමහාසාලා නෙගමා-වෂව ජාතපද ව, ගහපතිනෙවසිකා නෙගමා වෙව ජාතපද ව පහුතං සාපතෙය්‍යං ආදාය රාජානං මහාවිජ්ජනං උපසඬකම්මානා ඵවමාහංසු: “ඉදං දෙව පහුතං සාපතෙය්‍යං දෙවඤ්ඤෙව උද්දිස්ස ආහතං. තං දෙවො පතීගණ්හාතු”ති.

“අලං හො. මම්පි ඉදං පහුතං සාපතෙය්‍යං ඛම්මිකකන ඛලිනා අභිසඬ්ඛතං. තඤ්ච වො හොතු ඉතො ව භීෂය්‍යා හරථා”ති.

27. තෙ රඤ්ඤ පටික්ඛිත්තා ඵකම්මන්තං අපක්කමම ඵචං සම්මනෙතසුං: “න ඛො ඵතං අමහාකං පතීරුපං යං මයං ඉමානි සාපතෙය්‍යානි පුනදෙව සකානි සරානි පටිහරෙය්‍යාම. රාජා ඛො මහාවිජ්ජනො මහායඤ්ඤං යජති. හන්දස්ස මයං අනුයාගිතො හොමා”ති.

1. රුක්ඛ ජීජ්ජංසු, (කප්ඵ.)

2. ඛරිහි-සන්ථාය, (කප්ඵ.)

අථ ඛො බ්‍රාහ්මණ පුරුෂිමෙන යඤ්ඤවාටස්ස ඛතතියා අනුසුත්තා නෙගමා වෙව ජානපද ව දුතාති පට්ඨපෙසුං. දක්ඛිණෙන යඤ්ඤවාටස්ස අමච්චා පාරිසර්‍යා නෙගමා වෙව ජානපද ව දුතාති පට්ඨපෙසුං. පච්ඡිමෙන යඤ්ඤවාටස්ස බ්‍රාහ්මණමිත්‍යාසාලා නෙගමා වෙව ජානපද ව දුතාති පට්ඨපෙසුං. උත්තරෙන යඤ්ඤවාටස්ස ගහපතිනෙවයිකා නෙගමා වෙව ජානපද ව දුතාති පට්ඨපෙසුං. තෙසු'පි ඛො බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤෙසු තෙව ගාවො හඤ්ඤෙසු, න අපච්ඡෙසු හඤ්ඤෙසු, න කුක්කුටසුකරා හඤ්ඤෙසු, න විවිධා පාණා සංඝාතං ආපජ්ජෙසු, න රුක්ඛා ජජ්ජෙසු සුපතොය, න දඬා ලුසිංසු ඛජ්ජිසන්ධාය. යෙ'පි තෙසං අගෙසුං දාසා'ති වා පෙණ්ණා'ති වා කම්මකරා'ති වා තෙ'පි න දණ්ඩනජ්ජිතා න හස්තජ්ජිතා න අසුමුඛා රුදමානා පරිකම්මාති අකංසු. අථ ඛො යෙ ඉච්ඡිංසු තෙ අකංසු. යෙ න ඉච්ඡිංසු න තෙ අකංසු. යං ඉච්ඡිංසු, තං අකංසු. යං න ඉච්ඡිංසු, න තං අකංසු. සප්පිනෙලනවතිතදම්මවුච්ඡාණිතෙන වෙව තෙ යඤ්ඤ නිට්ඨාන-මගමංසු.

28. ඉති චිත්තාරො ව අනුමතිපක්ඛා, රාජා මහාපිරිතො අට්ඨහඬෙහති සමන්තාගතො, පුරොගිතො බ්‍රාහ්මණො වතුහඬෙහති සමන්තාගතො, තිණ්ණො ව විධා. අයං වුවච්ඡිති බ්‍රාහ්මණ තිවිධා යඤ්ඤාෂම්පද සොලස-පරික්ඛාරා'ති.

29. එවං වුත්තන තෙ බ්‍රාහ්මණො උත්තාරදිනො උච්චාසද්දමනාසද්ද අනෙසුං: “අනො යඤ්ඤෙසු අනො යඤ්ඤාෂම්පද”ති. කුටදන්තො පන බ්‍රාහ්මණො කුණ්ඨිභුතො' ව තිසිනෙතො හොති. අථ ඛො තෙ බ්‍රාහ්මණො කුටදන්තං බ්‍රාහ්මණං එතදවොචුං: කසමා පන හවං කුටදන්තො සමණස්ස ගොතමස්ස සුභාසිතං සුභාසිතතො නාබහු-මොදමි.

“නාහං හො සමණස්ස ගොතමස්ස සුභාසිතං සුභාසිතතො නාබහු-මොදමි. මුද්ධාපි තස්ස විපතය්‍ය යො සමණස්ස ගොතමස්ස සුභාසිතං සුභාසිතතො නාබහුමොදෙය්‍ය. අපි ව මෙ හො එවං හොති: න සමණො ගොතමො එවමාන: ‘එවං මෙ සුතනති වා එවං අරහති හවිකුනති’ වා. අපි ව සමණො ගොතමා: ‘එවං තද අසි ඉතං තද අසි’තෙව හාසති. තස්ස මය්‍යං හො එවං හොති: “අද්ධා සමණො ගොතමො තෙන සමග්ගෙත රාජා වා අහොසි මහාපිරිතො යඤ්ඤාසාමි, පුරොගිතො වා බ්‍රාහ්මණො තස්ස යඤ්ඤස්ස යාපජා’ති. අභිජානාති පන හවං ගොතමො එවරුපං යඤ්ඤං යජ්ජි වා යාජෙති වා කායස්ස හෙද පරමමරණො සුගතියං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජිතා?” ති.

“අභිජානාමනං බ්‍රාහ්මණ ඵවරුපං යඤ්ඤං යජ්ඣා වා යාජේඤා වා කායස්ස හෙතු පරමමරණා සුගතීං සංගං ලොකං උපපජ්ජිතා. අහං තෙන සමයෙන, පුරොගිතො බ්‍රාහ්මණො අහොසිං තස්ස යඤ්ඤස්ස යාජේතා”ති.

30. “අත්ථ පන හො ගොතම අඤ්ඤා යඤ්ඤා ඉමාය තීට්ඨාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොළසපරික්ඛාරාය අප්පඛිතතරෙ ව අප්පසමාරම්භතරෙ ව මහපථලතරෙ ව මහානිසංසතරෙ වා ?” ති.

“අත්ථ ඛො බ්‍රාහ්මණ අඤ්ඤා යඤ්ඤා ඉමාය තීට්ඨාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොළසපරික්ඛාරාය අප්පඛිතතරෙ ව අප්පසමාරම්භතරෙ ව මහපථලතරෙ ව මහානිසංසතරෙ වා”ති.

31. කතමො පන සො හො ගොතම යඤ්ඤා ඉමාය තීට්ඨාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොළස පරික්ඛාරාය අප්පඛිතතරෙ ව අප්පසමාරම්භතරෙ ව මහපථලතරෙ ව මහානිසංසතරෙ වා ?” ති.

“යාති ඛො පන තාති බ්‍රාහ්මණ නිව්චදානාති අනුකුලයඤ්ඤාති සීල-වනෙන් පබ්බජිතො උද්දස්ස දීයන්ති, අයං ඛො බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤා ඉමාය තීට්ඨාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොළසපරික්ඛාරාය අප්පඛිතතරෙ ව අප්පසමාරම්භතරෙ ව මහපථලතරෙ ව මහානිසංසතරෙ වා”ති.

32. ඡකා භු ඛො නො ගොතම හෙතු ඡකා පච්චයො යෙන තං නිව්චදනං අනුකුලයඤ්ඤා ඉමාය තීට්ඨාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොළසපරික්ඛාරාය අප්පඛිතතරෙ අප්පසමාරම්භතරෙ මහපථලතරෙ මහානිසංසතරෙ ඤා ?” ති.

න ඛො බ්‍රාහ්මණ ඵවරුපං යඤ්ඤං උපසඞ්ඛමන්ති අරහන්තො වා අරහත්තමග්ගං වා සමාපන්නා. තං කිස්ස හෙතු ? දීස්සන්ති හෙත්ථ බ්‍රාහ්මණ දණ්ඩප්පභාරාපි ගලග්ගාභාරාපි. තස්මා ඵවරුපං යඤ්ඤං න උපසඞ්ඛමන්ති අරහන්තො වා අරහත්තමග්ගං වා සමාපන්නා. යාති ඛො පන තාති බ්‍රාහ්මණ නිව්චදානාති අනුකුලයඤ්ඤාති සීලවනෙන් පබ්බජිතො උද්දස්ස දීයන්ති, ඵවරුපං ඛො බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤං උපසඞ්ඛමන්ති අරහන්තො වා අරහත්තමග්ගං වා සමාපන්නා. තං කිස්ස හෙතු ? න හෙත්ථ බ්‍රාහ්මණ දීස්සන්ති දණ්ඩප්පභාරාපි ගලග්ගාභාරාපි. තස්මා ඵවරුපං යඤ්ඤං උපසඞ්ඛමන්ති අරහන්තො වා අරහත්තමග්ගං වා සමාපන්නා. අයං ඛො බ්‍රාහ්මණ හෙතු අයං පච්චයො යෙන තං නිව්චදනං අනුකුලයඤ්ඤා ඉමාය තීට්ඨාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොළස පරික්ඛාරාය අප්පඛිතතරෙ අප්පසමාරම්භතරෙ මහපථලතරෙ මහානිසංසතරෙ ඤා”ති.

33. “අත්ථි පන භො ගොතම අඤ්ඤා යඤ්ඤා ඉමාය ච නිව්ඛාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොලසපරික්ඛාරාය ඉමිනා ච නිව්චදනෙන අනුකුලයඤ්ඤාන අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො චා” ? ති.

“අත්ථි ඛො බ්‍රාහ්මණ අඤ්ඤා යඤ්ඤා ඉමාය ච නිව්ඛාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොලසපරික්ඛාරාය ඉමිනා ච නිව්චදනෙන අනුකුලයඤ්ඤාන අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපථලතරො මහානිසංසතරො චා” ති.

“කතමො පන සො භො ගොතම යඤ්ඤා ඉමාය ච නිව්ඛාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොලසපරික්ඛාරාය ඉමිනා ච නිව්චදනෙන අනුකුලයඤ්ඤාන අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො චා” ? ති.

“යො ඛො බ්‍රාහ්මණ වාදුද්දිසං සඛ්ඤං උද්දිසා විහාරං කරොති, අයං ඛො බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤා ඉමාය ච නිව්ඛාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොලසපරික්ඛාරාය ඉමිනා ච නිව්චදනෙන අනුකුලයඤ්ඤාන අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො චා” ති.

34. “අත්ථි පන භො ගොතම අඤ්ඤා යඤ්ඤා ඉමාය ච නිව්ඛාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොලසපරික්ඛාරාය ඉමිනා ච නිව්චදනෙන අනුකුලයඤ්ඤාන ඉමිනා ච විහාරදුනෙන අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො චා” ? ති.

“අත්ථි ඛො බ්‍රාහ්මණ අඤ්ඤා යඤ්ඤා ඉමාය ච නිව්ඛාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොලසපරික්ඛාරාය ඉමිනා ච නිව්චදනෙන අනුකුලයඤ්ඤාන ඉමිනා ච විහාරදුනෙන අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො චා” ති.

“කතමො පන සො භො ගොතම අඤ්ඤා යඤ්ඤා ඉමාය ච නිව්ඛාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොලසපරික්ඛාරාය ඉමිනා ච නිව්චදනෙන අනුකුලයඤ්ඤාන ඉමිනා ච විහාරදුනෙන අප්පට්ඨතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො චා” ? ති.

“යො ඛො බ්‍රාහ්මණ පසන්නවිනේනා බුද්ධිං සරණං ගච්ඡති, ධම්මං සරණං ගච්ඡති, සඛ්ඤං සරණං ගච්ඡති, අයං ඛො බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤා ඉමාය ච නිව්ඛාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොලසපරික්ඛාරාය ඉමිනා ච නිව්චදනෙන අනුකුලයඤ්ඤාන ඉමිනා ච විහාරදුනෙන අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො චා” ති.

35. “අත්ථි පන භො ගොතම අඤ්ඤා යඤ්ඤා ඉමාය ච නිව්ඛාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොලසපරික්ඛාරාය ඉමිනා ච නිව්චදනෙන අනුකුලයඤ්ඤාන ඉමිනා ච විහාරදුනෙන ඉමෙහි ච සරණගමනෙහි අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො චා” ? ති.

“අප්පි ඛො බ්‍රාහ්මණ අශ්‍යෙඤ්ඤා යශ්‍යෙඤ්ඤා ඉමාය ච නිව්ඛාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොළසපරික්ඛාරාය ඉමිනා ච නිව්චදනෙන අනුකුලයඤ්ඤාන ඉමිනා ච විහාරදනෙන ඉමෙහි ච සරණගමනෙහි අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො වා”ති.

කතමො පන සො හො ගොතම අශ්‍යෙඤ්ඤා යශ්‍යෙඤ්ඤා ඉමාය ච නිව්ඛාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොළසපරික්ඛාරාය ඉමිනා ච නිව්චදනෙන අනුකුලයඤ්ඤාන ඉමිනා ච විහාරදනෙන ඉමෙහි ච සරණගමනෙහි අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො වා” ? ති.

“ඥො ඛො බ්‍රාහ්මණ පසන්නවිත්තො සික්ඛාපදානි සමාදිසති පාණාතිපාතා වෙරමණිං අදින්නාදනා වෙරමණිං කාමෙසු මිච්ඡාචාරා වෙරමණිං මුසාචාදා වෙරමණිං සුරාමෙරයමජ්ජපමාදධානා වෙරමණිං, අයං ඛො බ්‍රාහ්මණ යශ්‍යෙඤ්ඤා ඉමාය ච නිව්ඛාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොළසපරික්ඛාරාය ඉමිනා ච නිව්චදනෙන අනුකුලයඤ්ඤාන ඉමිනා ච විහාරදනෙන ඉමෙහි ච සරණගමනෙහි අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො වා”ති.

36. “අප්පි පන හො ගොතම අශ්‍යෙඤ්ඤා යශ්‍යෙඤ්ඤා ඉමාය ච නිව්ඛාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොළසපරික්ඛාරාය ඉමිනා ච නිව්චදනෙන අනුකුලයඤ්ඤාන ඉමිනා ච විහාරදනෙන ඉමෙහි ච සරණගමනෙහි ඉමෙහි ච සික්ඛාපදෙහි අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො වා” ? ති.

“අප්පි ඛො බ්‍රාහ්මණ අශ්‍යෙඤ්ඤා යශ්‍යෙඤ්ඤා ඉමාය ච නිව්ඛාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොළසපරික්ඛාරාය ඉමිනා ච නිව්චදනෙන අනුකුලයඤ්ඤාන ඉමිනා ච විහාරදනෙන ඉමෙහි ච සරණගමනෙහි ඉමෙහි ච සික්ඛාපදෙහි අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො වා” ? ති.

“කතමො පන සො ගොතම යශ්‍යෙඤ්ඤා ඉමාය ච නිව්ඛාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොළසපරික්ඛාරාය ඉමිනා ච නිව්චදනෙන අනුකුලයඤ්ඤාන ඉමිනා ච විහාරදනෙන ඉමෙහි ච සරණගමනෙහි ඉමෙහි ච සික්ඛාපදෙහි අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො වා” ? ති.

37. “ඉධ බ්‍රාහ්මණ තථාගතො ලොකෙ උප්පජ්ජති අරහං සමා-සමුද්ඛො විජ්ජාචරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිද්ධ අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරපි සත්ථා දෙවමත්ඤ්ඤානං බුද්ධො භගවා. සො ඉමං ලොකං සද්දෙවකං සමාරකං සමුක්ඛකං සංඝමණ්ඩානම්ඤ්ඤං පජං සද්දෙවමනුස්සං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකම්භා පච්චෙදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣිකල්‍යාණං පරිග්‍යාසානකල්‍යාණං සාත්ථං සබ්බස්සන්තං කෙවලපරිපුර්ණණං පරිසුද්ධං බුද්ධචරියං පකාසෙති.

38. තං ධම්මං සුණාති ගහපති වා ගහපතිපුත්තො වා අඤ්ඤාතරසම්භා කුලෙ පච්චාජාතො, සො තං ධම්මං සුඤ්ඤා තථාගතෙ සද්ධං පටිලභාති. සො තෙන සද්ධාපටිලාභෙන සමන්නාගතො ඉති පටිසංවික්ඛාති: ‘සම්මාඥො සරාචාසො රජොපථො අබ්බොකාසො පබ්බජ්ජා, නසිදං සුකරං අගාරං අජ්ඣාචසනා එකන්තපරිසුද්ධං සංඛිද්ධිකං බුද්ධචරියං චරිතුං, යනන්තානං කෙසම්ඤ්ඤං මහාරොඤ්ඤා කාසායාති වජ්ජාති අච්ඡාදෙඤ්ඤා අගාරස්මා අනගාරිතං පබ්බජෙය්‍යන්ති.

සො අපරෙත සමයෙන අපං වා භොගකඩකිං පහාය මගනනං වා භොගකඩකිං පහාය අපං වා ඤාතිපරිවට්ටං පහාය මගනනං වා ඤාතිපරිවට්ටං පහාය කෙසුමස්සුං ඔහාරෙතා කානායාති වන්ථාති අවජා-
දෙතා අගාරසමා අනගාරියං පබ්බජති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො
පාඨිමොක්ඛසංවරසංවුතො විහරති ආචාරගොචරසම්පන්නො, අණුමනෙනග්ග
වජේසු හයදස්සාථී. සමාදාය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු. කායකම්මවචිකම්මෙන
සමනනාගතො කුසලෙන, පරිසුද්ධාච්චො සීලසම්පන්නො ඉන්ද්‍රියෙසු
ගුහනථාරො භොජනෙ මත්තඤ්ඤ සතිසම්පජ්ඣෙඤ්ඤාන සමනනාගතො
සනතුට්ඨො.

39. කප්ඤ්ච බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු සීලසම්පන්නො හොති? ඉධ බ්‍රාහ්මණ
භික්ඛු පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටිවිරතො හොති නිහිතදණ්ඩො
නිහිතසන්ධො ලජ්ජ දයාපන්නො සබ්බපාණගුහතිතානුකම්පි විහරති.
ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

අදින්නාදුතං පහාය අදින්නාදුතා පටිවිරතො හොති දින්නාදුති
දින්නපාථිකසිති. අපේතෙන සුචිගුතෙන අත්තනා විහරති. ඉදම්පි'ස්ස හොති
සීලස්මිං.

අබ්‍රහ්මවරියං පහාය බ්‍රහ්මවාරි හොති ආරාමාරි විරතො මෙට්ඨනා ගාමධම්මො.
ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

මුසාවාදං පහාය මුසාවාද පටිවිරතො හොති සම්මවාදී සම්මසංකො
ථෙතො පම්මසිංකො අවිසංවාදකො ලොකස්ස. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

පිසුණං වාවං පහාය පිසුණං වාවාය පටිවිරතො හොති. ඉතො
සුචා න අමුත්ත අසකාතා ඉමෙසං හෙදය. අමුත්ත වා සුචා න ඉමෙසං
අකකාතා අමුසං හෙදය. ඉති භික්කවානං වා සකාතා සංභිතානං වා
අනුපාදානා සමග්ගාරාමො සමග්ගරතො සමග්ගනන්දී සමග්ගකරණිං වාවං
ගාසිතා හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

ඵරුසං වාවං පහාය ඵරුසාය වාවාය පටිවිරතො හොති. යා සං
වාචා තෙලා කණ්ණසුඛා පෙම්භියා හදයභිගමා පොරි බහුජ්ඣකනනා
බහුජ්ඣමනාපා, තථාරූපිං වාවං ගාසිතා හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති
සීලස්මිං.

සම්ථසලාපං පහාය සම්ථසලාපා පටිවිරතො හොති. කාලවාදී
ගුහවාදී අත්ථවාදී ධම්මවාදී විතප්ථවාදී, නිබ්බන්ධිතං වාවං ගාසිතා කාලෙන
සාපදෙසං පටියන්තවතිං අත්ථඤ්ඤිතං. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

40. බිජ්ගාමභූතගාමසමාරම්භා පටිවිරතො හොති. එකභතතිකො හොති අතභූපරතො විරතො විකාලභොජනා. නවවිනවාදිතවිසුකදස්සනා පටිවිරතො හොති. මාලාගකිවිලපතධාරණමණ්ඩණවිභූසනවසානා පටිවිරතො හොති. උච්චාසගතමහාසයනා පටිවිරතො හොති. ජාතරූපරජන-පටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. ආමකධිඤ්ඤපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. ආමකමංසපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. ඉන්ද්‍රියාදිකපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. දුස්සපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. අජේලක-පටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. කුකකුට්ඨකරපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. ගජපිගවාස්සවලවෘපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. බ්‍රහ්මචර්‍ය්‍ය පටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. දුතෙය්‍යපභිණගමණානුයොගා පටිවිරතො හොති. කයපිකකා පටිවිරතො හොති. කුලාකුට්ඨකංසකුට්ඨානකුට්ඨා පටිවිරතො හොති. උකෙකාට්ඨවඤ්චනනිකතිසාවිශොගා පටිවිරතො හොති. ඡේදනවධ්වක්කිතවිපරාමොසආලොපසහසාකාරා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලස්මි.

(වුලසිලං නිවර්තං.)

41. යථා වා පනෙනෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජිතා තෙ එවරූපං බිජ්ගාමභූතගාමසමාරම්භං අනුයුතතා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: මූලබිජං බකිබිජං එඵබිජං අග්ගබිජං බිජ්බිජමෙව පඤ්චමං. ඉති වා ඉතිඑවරූපා බිජ්ගාමභූතගාමසමාරම්භා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලස්මි.

42. යථා වා පනෙනෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජිතා තෙ එවරූපං සන්තිධිකාරපටිභොගං අනුයුතතා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං අන්තසන්තිධිං පානසන්තිධිං වත්ථසන්තිධිං යාන-සන්තිධිං සයනසන්තිධිං ගකිසන්තිධිං ආමිසසන්තිධිං. ඉති වා ඉතිඑවරූපා සන්තිධිකාරපටිභොගා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලස්මි.

43. යථා වා පනෙනෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජිතා තෙ එවරූපං විසුකදස්සනං අනුයුතතා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: නවිං ගිතං වාදිතං ටෙකඛං අකඛානං පාණිස්සරං චේතාලං කුම්භපුත්තං සොහනගරකං වණ්ඩාලං වංසං ඛොපනං ඤජ්‍යුඤ්ඤං මහිසුඤ්ඤං උසහසුඤ්ඤං අජ්‍යුඤ්ඤං මේණ්ඩකසුඤ්ඤං කුකකුට්ඨසුඤ්ඤං වට්ඨකසුඤ්ඤං දණ්ඩසුඤ්ඤං මුට්ඨිසුඤ්ඤං නිබ්බුඤ්ඤං උයොසාධිකං බලග්ගං සෙතාබ්‍රහ්මං අභිකදස්සනං. ඉති වා ඉතිඑවරූපා විසුකදස්සනා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලස්මි.

44. යථා වා පනෙතෙ භොතොතා සමණ්ඩ්‍රාගමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජන්තා තෙ ඵවරූපං ස්වපාමාදවිඝ්නානුයොගං අනුසුතතා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: අවිඝ්නපදං දසපදං ආකාසං පටිහාරපථං සන්තිකං ඛලිකං ඝටිකං සලාකගත්ථං අකඛං පඞ්ගවීරං වඞ්ඤකං මොක්ඛවිකං විඞ්ගුලකං පත්තාලකං රථකං ඛනුකං අකඛරිකං මනෙසිකං යථාචර්ජං. ඉති වා ඉතිඵවරූපා ස්වපාමාදවිඝ්නානුයොගා පටිවීරතො භොති. ඉදම්පි'ත්ත භොති සිලගමිං.

45. යථා වා පනෙතෙ භොතොතා සමණ්ඩ්‍රාගමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජන්තා තෙ ඵවරූපං උච්චාසයනමහාසයනං අනුසුතතා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: ආසන්දිං පලලඞ්කං ගොතකං විත්තකං පටිකං පටිලිකං තුලිකං විකතිකං උද්දලොමිං ඵකන්තලොමිං කට්ඨිත්තං කොසෙය්‍යං කුත්තකං හත්ථත්ථරං අත්තත්ථරං රථත්ථරං අර්තපාපවණිං කාදලිමිගං පවරපච්චත්ථරණං සඋත්තරච්ඡදං උහතොලොතිතකුපබානං. ඉති වා ඉති ඵවරූපා උච්චාසයනමහාසයනා පටිවීරතො භොති. ඉදම්පි'ත්ත භොති සිලගමිං.

46. යථා වා පනෙතෙ භොතොතා සමණ්ඩ්‍රාගමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජන්තා තෙ ඵවරූපං මණ්ඩිනවිභුසනවිඝ්නානුයොගං අනුසුතතා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: උච්ඡාදනං පටිමද්දනං නිකාපනං සම්මාහනං ආදාසං අඤ්ජනං මාලාච්ඡෙපනං ලිඛවුණ්ණකං මුඛාලෙපනං හත්ථඞ්කං සිඛාඞ්කං දණ්ඩකං නාලිකං ඛත්තං ජත්තං චිත්‍රාපාහනං උණ්ඨිකං මණිං වාලවීරතිං ඔද්දානි වත්ථානි දීඝදසාති. ඉති වා ඉතිඵවරූපා මණ්ඩිනවිභුසනවිඝ්නානුයොගා පටිවීරතො භොති. ඉදම්පි'ත්ත භොති සිලගමිං.

47. යථා වා පනෙතෙ භොතොතා සමණ්ඩ්‍රාගමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජන්තා තෙ ඵවරූපං තීරච්ඡාතකථං අනුසුතතා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: රුරකථං චොරකථං මහාමත්තකථං භොතාකථං ගගකථං සුභිකථං අත්තකථං පානකථං වත්ථකථං සගතකථං මාලාකථං ගතිකථං ඤාතිකථං යාතකථං ගාමකථං තිගමකථං නගරකථං ජනපදකථං ඉන්ද්‍රිකථං පුරිසකථං [කුමාරකථං කුමාරිකථං] සුරකථං පිට්ඨකථං කුමාරවිඝ්නකථං පුබ්බපෙතකථං නානත්තකථං ලොකකඛාසිකං සමුද්දාකඛාසිකං ඉතිගව්‍යාහවකථං. ඉති වා ඉතිඵවරූපා තීරච්ඡාතකථාය පටිවීරතො භොති. ඉදම්පි'ත්ත භොති සිලගමිං.

48. යථා වා පතෙනෙක භොනෙතා සමණ්ණාගමණං සඤ්ඤායානි භොජනානි භුඤ්ජානා තෙ එවරූපං විඤ්ඤානිකකථං අනුසුත්තා විහරන්ති: සෙය්‍යපීදං: 'න කං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාසි, අහං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාසි. කිං කං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාසාසි? මිච්ඡාපටිපත්තො කම්මසි, අහම්මසි සම්මාපටිපත්තො. සතිතත්ම අසතිතත්තො. පුරෙ වචනියං පච්ඡා අවච. පච්ඡා වචනියං පුරෙ අවච. අවිච්ඡිකණං තෙ විපරාච්ඡතං. ආරොපිතො තෙ වාදෙ. නිග්ගහිතො'සි. චර වාදප්පමොක්ඛාය, නිබ්බේදොති වා සමෙව පභොසි'ති. ඉති වා ඉතිඑවරූපාය විඤ්ඤානිකකථාය පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලගමිං.

49. යථා වා පතෙනෙක භොනෙතා සමණ්ණාගමණං සඤ්ඤායානි භොජනානි භුඤ්ජානා තෙ එවරූපං දුතෙය්‍යපටිඤ්ඤානානුගායානුසුත්තා විහරන්ති. සෙය්‍යපීදං: රඤ්ඤා රුජමහාමිත්තානං බ්බතියානං බ්බාගමණානං ගහපතිකානං කුමාරානං ඉධ ගච්ඡ, අමුත්තාගච්ඡ, ඉදං හර, අමුත්ත ඉදං ආහරාති. ඉති වා ඉතිඑවරූපා දුතෙය්‍යපටිඤ්ඤානානුගායානුගායානු පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලගමිං.

50. යථා වා පතෙනෙක භොනෙතා සමණ්ණාගමණං සඤ්ඤායානි භොජනානි භුඤ්ජානා තෙ කුහකා ච භොනති ලපකා ච නෙමිත්තකා ච නිප්පෙසිකා ච ලාභෙන ලාභං නිජ්ඣිසිතාරො ච. ඉති වා ඉතිඑවරූපා කුහනලපකා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලගමිං.

(මජ්ඣිමනිකායෙ නිවසිතං.)

51. යථා වා පතෙනෙක භොනෙතා සමණ්ණාගමණං සඤ්ඤායානි භොජනානි භුඤ්ජානා තෙ එවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චේත ජ්ඣිකං කප්පෙතති. සෙය්‍යපීදං: අඛං නිමිත්තං උපාදං සුපිණං ලක්ඛණං මුසිකච්ඡිත්තං අග්ගිහොමං දබ්බිත්තොමං පුසගොමං කණ්ණොමං තණ්හුලගොමං සප්පිහොමං තෙලගොමං මුඛගොමං ලොහිතගොමං අඛාපිජ්ජා වජ්ජුච්ඡා බ්බතාච්ඡා සිව්ච්ඡා භුතාච්ඡා භුජිච්ඡා අභිච්ඡා විසප්ච්ඡා විච්ඡිකච්ඡා මුසිකච්ඡා සකුණච්ඡා වායසප්ච්ඡා පක්කජ්ඣානං සරපජිත්තානං මිගච්ඡකං. ඉති වා ඉතිඑවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චේත පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලගමිං.

52. යථා වා පනෙතෙ ගොතෙනා සමණ්ණාගමණං සඤ්ඤායානි තොපනානි භුඤ්ජේතාං තෙ ඵවරූපාය තිරව්ණනවිජ්ජාය මිව්ණජ්ඣෙත ජ්ඣිකං කප්පෙතති, සෙය්‍යපීදං: මණ්ඩලකකණං චන්ද්‍රකකණං දණ්ඩලකකණං අසිලකකණං උත්තලකකණං ධනුලකකණං ආවුධලකකණං ඉන්ද්‍රිලකකණං පුරිසලකකණං කුමාරලකකණං කුමාරිලකකණං දසලකකණං දසිලකකණං හත්තිලකකණං අසුලකකණං මහිසලකකණං උසහලකකණං ගොලකකණං අජලකකණං මේණ්ඩලකකණං කුක්කුටලකකණං විවිධලකකණං ගොධා-ලකකණං කණ්ණිකාලකකණං කව්චලකකණං මිගලකකණං. ඉති වා ඉති ඵවරූපාය තිරව්ණනවිජ්ජාය මිව්ණජ්ඣා පටිවිරතො හොති, ඉද්ධපි'ස්ස හොති සිලසමිං.

53. යථා වා පනෙතෙ ගොතෙනා සමණ්ණාගමණං සඤ්ඤායානි තොපනානි භුඤ්ජේතාං තෙ ඵවරූපාය තිරව්ණනවිජ්ජාය මිව්ණජ්ඣෙත ජ්ඣිකං කප්පෙතති, සෙය්‍යපීදං: රඤ්ඤං නිය්‍යානං හවිස්සති, රඤ්ඤං අනිය්‍යානං හවිස්සති, අබ්බන්තරානං රඤ්ඤං උපයානං හවිස්සති, බාහිරානං රඤ්ඤං අපයානං හවිස්සති, බාහිරානං රඤ්ඤං උපයානං හවිස්සති, අබ්බන්තරානං රඤ්ඤං අපයානං හවිස්සති, අබ්බන්තරානං රඤ්ඤං ජයො හවිස්සති, බාහිරානං රඤ්ඤං පරාජයො හවිස්සති, බාහිරානං රඤ්ඤං ජයො හවිස්සති, අබ්බන්තරානං රඤ්ඤං පරාජයො හවිස්සති, ඉති ඉමස්ස ජයො හවිස්සති, ඉමස්ස පරාජයො හවිස්සති. ඉති වා ඉතිඵවරූපාය තිරව්ණන-විජ්ජාය මිව්ණජ්ඣා පටිවිරතො හොති. ඉද්ධපි'ස්ස හොති සිලසමිං.

54. යථා වා පනෙතෙ ගොතෙනා සමණ්ණාගමණං සඤ්ඤායානි තොපනානි භුඤ්ජේතාං තෙ ඵවරූපාය තිරව්ණනවිජ්ජාය මිව්ණජ්ඣෙත ජ්ඣිකං කප්පෙතති, සෙය්‍යපීදං: චන්ද්‍රකකණං හවිස්සති, සුරියකකණං හවිස්සති, තකඛතකකණං හවිස්සති, චන්ද්‍රමසුරියානං පථගමනං හවිස්සති, චන්ද්‍රමසුරියානං උපපථගමනං හවිස්සති, තකඛතානං පථගමනං හවිස්සති, තකඛතානං උපපථගමනං හවිස්සති, උකකාපාතො හවිස්සති, දිසංඛාගො හවිස්සති, භූමිවාලො හවිස්සති, දෙවද්‍රැඤ්ඤි හවිස්සති, චන්ද්‍රමසුරියතකඛතානං උග්ගමනං ඔගමනං සංකිලෙසං වොද්දනං හවිස්සති, එවංවිපාකො චන්ද්‍රකකණං හවිස්සති, එවංවිපාකො සුරියකකණං හවිස්සති, එවංවිපාකො තකඛතකකණං හවිස්සති, එවංවිපාකං චන්ද්‍රමසුරියානං පථගමනං හවිස්සති, එවංවිපාකං චන්ද්‍රමසුරියානං උපපථගමනං හවිස්සති, එවංවිපාකං තකඛතානං පථගමනං හවිස්සති, එවංවිපාකං තකඛතානං උපපථගමනං හවිස්සති, එවංවිපාකො උකකාපාතො හවිස්සති, එවංවිපාකො දිසංඛාගො හවිස්සති, එවංවිපාකො භූමිවාලො හවිස්සති, එවංවිපාකො දෙවද්‍රැඤ්ඤි හවිස්සති, එවංවිපාකං චන්ද්‍රමසුරියතකඛතානං උග්ගමනං ඔගමනං සංකිලෙසං වොද්දනං හවිස්සති, ඉති වා ඉතිඵවරූපාය තිරව්ණනවිජ්ජාය මිව්ණජ්ඣා පටිවිරතො හොති. ඉද්ධපි'ස්ස හොති සිලසමිං.

55. යථා වා පනෙකෙ හොනෙතා සමණ්ණාහමණො සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිතා තෙ ඵවරුපාය භිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙන්නති, සෙය්‍යපීදං: සුඛවුට්ඨිකා හවිස්සති, දුඛවුට්ඨිකා හවිස්සති, සුතික්ඛං හවිස්සති, දුඛතික්ඛං හවිස්සති, ඛෙමං හවිස්සති, භයං හවිස්සති, රොගො හවිස්සති, ආරොග්‍යං හවිස්සති. මුද්‍ය ගණනා සංඛානං කාවෙය්‍යං ලොකායතං, ඉති වා ඉතිඵවරුපාය භිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලසම්මං.

56. යථා වා පනෙකෙ හොනෙතා සමණ්ණාහමණො සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිතා තෙ ඵවරුපාය භිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙන්නති, සෙය්‍යපීදං: ආවාහනං විවාහනං සාවදනං විවදනං සංකීරණං විකීරණං සුභගකරණං දුඛගකරණං විරුද්ධගඛකරණං ජිව්හානිත්ථමහනං ගනුසංගතනං ගජ්ඣාභිජයනං කණ්ණජයනං ආදාසපඤ්ඤං කුමාරිපඤ්ඤං දෙවපඤ්ඤං ආදිවුට්ඨිකානං මහතුට්ඨිකානං අඛුජ්ජලනං සිරව්හායතං. ඉති වා ඉතිඵවරුපාය භිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලසම්මං.

57. යථා වා පනෙකෙ හොනෙතා සමණ්ණාහමණො සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිතා තෙ ඵවරුපාය භිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙන්නති, සෙය්‍යපීදං: සන්තිකම්මං පණ්ණිකම්මං [භුතකම්මං] භූරිකම්මං වස්සකම්මං වොස්සකම්මං වජ්ඣකම්මං වජ්ඣපරිකීරණං ආවමනං නනාපනං ජුතනං වමනං පිරෙවනං උභිවිරෙවනං අබොවිරෙවනං සීසවිරෙවනං කණ්ණතෙලං තෙතතතයනං නච්ඡිකම්මං අඤ්ඤං පච්චඤ්ඤං සාලාකියං සලලකතියං දුරකයිකිව්ජා මූලභෙසජ්ජානං අනුප්පදනං ඔසතිනං පටිමොජකං. ඉති වා ඉතිඵවරුපාය භිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලසම්මං.

58. අථ ඛො බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු එවං සීලසම්පන්නො න කුතොචි හංගං සමනුපස්සාති යදිදං සීලසංවරතො. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ, ඛන්ධියො මුද්ධාවසින්නො¹ නිත්තපච්චාමින්නො න කුතොචි හංගං සමනුපස්සාති යදිදං පච්චත්තිකතො. එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු එවං සීලසම්පන්නො න කුතොචි හංගං සමනුපස්සාති යදිදං සීලසංවරතො. සො ඉමිනා අරියෙන සීලකඛනේන සමන්තාගතො අර්ඛිත්තං අනවර්ජුඛං පටිසංචෙදෙති. එවං ඛො බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු සීලසම්පන්නො හොති.

(මහාසීලං නිවසිතං)

59. කථංඤ්ඤා බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තඤ්ඤා රො හොති? ඉධ බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු චක්ඛුතා රූපං දිශා න නිමිත්තභ්‍යාති හොති නානු-බ්‍යඤ්ජනභ්‍යාති. යත්ථාධිකරණමේතං චක්ඛුන්ද්‍රියං අසංවුත්තං විහරන්තං අභිජ්ඣා දෛමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනාසංචෙය්‍යං, තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජති. රක්ඛති චක්ඛුන්ද්‍රියං, චක්ඛුන්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සොතෙන සද්දං සුත්වා-පෙ-සාණෙන ගතං සාධිත්වා-පෙ-ථිව්භාය රසං සාධිත්වා-පෙ-කායෙන ථොට්ඨබ්බං චුඨිත්වා-පෙ-මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය න නිමිත්තභ්‍යාති හොති නානුබ්‍යඤ්ජනභ්‍යාති. යත්ථාධිකරණමේතං මනින්ද්‍රියං අසංවුත්තං විහරන්තං අභිජ්ඣා දෛමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනාසංචෙය්‍යං, තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජති, රක්ඛති මනින්ද්‍රියං, මනින්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සො ඉමිනා අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්තාගතො අර්ඛිත්තං අබ්‍යාසෙකසුඛං පටිසංචෙදෙති. එවං ඛො බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තඤ්ඤා රො හොති.

60. කථංඤ්ඤා බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු සඨිසම්පජ්ඣෙඤ්ඤාන සමන්තාගතො හොති? ඉධ බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු අභික්ඛානෙන පටික්ඛානෙන සම්පජානකාරී හොති, ආලොකිතෙ විලොකිතෙ සම්පජානකාරී හොති, සම්මේඤ්ජිතෙ පසාරිතෙ සම්පජානකාරී හොති, සම්භාවිතත්ථිවරධාරණෙ සම්පජානකාරී හොති, අසිතෙ පිතෙ බාසිතෙ සාසිතෙ සම්පජානකාරී හොති. උච්චාර-පස්සාමකමෙම සම්පජානකාරී හොති. ගතෙ ජිතෙ නිගින්නෙ සුත්තෙ ජාගරිතෙ භාසිතෙ කුණ්ඨිනාවෙ සම්පජානකාරී හොති. එවං ඛො බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු සඨිසම්පජ්ඣෙඤ්ඤාන සමන්තාගතො හොති.

1. මුද්ධාසින්නො. බෙං. ස. ස.

61. කථංඤ්ඤා චාත්මනං භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති? ඉධ චාත්මනං භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති කායපරිහාරිකෙන චිත්තෙන කුච්ඡිපරිහාරිකෙන පිණ්ඩපාතෙන. සො යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදයෙව පක්කමති. ඥාය්‍යථාපි චාත්මනං පක්ඛි සකුණො යෙන යෙනෙව ඛෙති සපත්තභාරොච ඛෙති, එවමෙව ඛො චාත්මනං භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති කායපරිහාරිකෙන චිත්තෙන කුච්ඡිපරිහාරිකෙන පිණ්ඩපාතෙන. සො යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදයෙව පක්කමති. එවං ඛො චාත්මනං භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති,

62. සො ඉමිනා ව අරියෙන සීලකඩකෙන සමන්තාගතො, ඉමිනා ව අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්තාගතො, ඉමිනා ව අරියෙන සති-සම්පජ්ඣෙඤ්ඤා සමන්තාගතො, ඉමාය ව අරියාය සන්තුට්ඨො සමන්තා-ගතො, විවිත්තං ඥානාසනං භජති අරඤ්ඤං රුක්ඛමූලං පබ්බතං කන්දරං ගිරිගුහං සුසානං චනපතං අබ්බොකාසං පලාලපුඤ්ජං. සො පච්ඡාභ්‍යාසං පිණ්ඩපාතපටික්කනෙනා නිසිදති පලලභිකං ආභුජ්ඣා උජ්ජං කායං පණ්ඩාරං පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙඤ්ඤා.

63. සො අභිජ්ඣං ලොකෙ පහාය විගතාභිජ්ඣෙත වේදනා විහරති අභිජ්ඣාය විතතං පරිසොධෙති. බ්‍යාපාදපදෙසං පහාය අබ්‍යාපන්නවිතතා විහරති සබ්බපාණභූතභිතානුකම්පී. බ්‍යාපාදපදෙසා විතතං පරිසොධෙති. ජිනමිඳ්ධං පහාය විගතජිනමිඳ්ධං විහරති ආලොකසඤ්ඤා සතො සම්ප-ජානො. ජිනමිඳ්ධා විතතං පරිසොධෙති. උද්ධච්චකුක්කුච්චං පහාය අනුද්ධං විහරති අභිකතතං මුපසන්නවිතතො උද්ධච්චකුක්කුච්චා විතතං පරිසොධෙති. විචිකිච්ඡං පහාය කිණ්ණවිචිකිච්ඡං විහරති. අකථංකපී කුසලෙසු ඛලෙමුසු. විචිකිච්ඡාය විතතං පරිසොධෙති.

64. ඥාය්‍යථාපි චාත්මනං පුරිසො ඉණං ආදාය කම්මනො පයො-ජේය්‍ය, තස්ස ඤා කම්මනා සම්පේක්ඛය්‍යං, සො යාති ව පොරොණාති ඉණමූලාති තාති ව බ්‍යන්තිකරෙය්‍ය. සියා වස්ස උත්තරිං අවසිට්ඨං දුරහරණාය. තස්ස එවමස්ස: 'අභා ඛො පුබ්බෙ ඉණං ආදාය කම්මනො පයොජේය්‍ය, තස්ස මෙ ඤා කම්මනා සම්පේක්ඛය්‍යං, සො'හං යාති ව පොරොණාති ඉණමූලාති තාති ව බ්‍යන්තිකරෙය්‍ය. අහි ව මෙ උත්තරිං අවසිට්ඨං දුරහරණාය'ති. සො තතො නිදානං ලභෙථ පාමොජ්ජං. අභිගඤ්ඤාය සොමනස්සං.

65. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ පුරිසො ආබාධිකො අස්ස දුක්ඛිතො බාලාගිලානො, හත්තං වස්ස නච්ඡාදෙය්‍ය, න වස්ස කායෙ බලමිත්තා. සො අපරෙත සමයෙන තම්හා ආබාධා මුලෙවය්‍ය, හත්තඤ්චස්ස ඡාදෙය්‍ය, සියා වස්ස කායෙ බලමිත්තා. තස්ස එවමස්ස: අහං ඛො පුබ්බෙ ආබාධිකො අහොසිං, දුක්ඛිතො බාලාගිලානො, හත්තං ච මෙ නච්ඡාදෙසි. න වස්ස මෙ අසි කායෙ බලමිත්තා. සො'මහි එතරහි තම්හා ආබාධා මුත්තො හත්තඤ්ච මෙ ඡාදෙහි, අනි ච මෙ කායෙ බලමිත්තා'ති. සො තතොතිදුතං ලහෙථ පාමොජ්ජං අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං.

66. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ පුරිසො බක්ඛිනාගාරෙ බඤ්ඤා අස්ස. සො අපරෙත සමයෙන තම්හා බක්ඛිනා මුලෙවය්‍ය සොඤ්ඤා අබ්බයෙන. න වස්ස කිඤ්චි නොගාතං වයො. තස්ස එවමස්ස: 'අහං ඛො පුබ්බෙ බක්ඛිනාගාරෙ බඤ්ඤා අහොසිං. සො'මහි එතරහි තම්හා බක්ඛිනා මුත්තො සොඤ්ඤා අබ්බයෙන. තනි ච මෙ කිඤ්චි නොගාතං වයො'ති. සො තතොතිදුතං ලහෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං.

67. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ පුරිසො දූෂකා අස්ස අත්තනාධිතො පරාධිතො න යෙනකාමඛගමො. සො අපරෙත සමයෙන තම්හා දූෂකා මුලෙවය්‍ය, අත්තනාධිතො අපරාධිතො භුජ්ඣො යෙනකාමඛගමො. තස්ස එවමස්ස: 'අහං ඛො පුබ්බෙ දූෂකා අහොසිං. අත්තනාධිතො පරාධිතො න යෙනකාමඛගමො. සො'මහි එතරහි තම්හා දූෂකා මුත්තො අත්තනාධිතො අපරාධිතො භුජ්ඣො යෙනකාමඛගමො'ති. සො තතො තිදුතං ලහෙථ පාමොජ්ජං අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං.

68. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ පුරිසො සධ්‍යො සහොගො කන්තාරඤ්ඤානමිත්තං පටිපජ්ජෙය්‍ය දුබ්භිකං සප්පට්ඨයං. සො අපරෙත සමයෙන තං කන්තාරං තිත්ථරය්‍ය, සොඤ්ඤා ගාමිත්තං අනුපාපුරුණං ඛෙමං අප්පට්ඨයං. තස්ස එවමස්ස: 'අහං ඛො පුබ්බෙ සධ්‍යො සහොගො කන්තාරඤ්ඤානමිත්තං පටිපජ්ජෙය්‍ය දුබ්භිකං සප්පට්ඨයං. සො'මහි එතරහි තං කන්තාරං තිත්ථරණං සොඤ්ඤා ගාමිත්තං අනුපාපුරුණං ඛෙමං අප්පට්ඨයෙනාති. සො තතො තිදුතං ලහෙථ පාමොජ්ජං අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං.

69. එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු යථා ඉණං යථා රොගං යථා බක්ඛිනාගාරං යථා දූෂකා යථා කන්තාරඤ්ඤානමිත්තං. එවං ඉමෙ පඤ්ච-නිවරණෙ අප්පට්ඨෙන අත්තති සමනුපස්සති. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ අතණ්‍යං යථා ආරොග්‍යං යථා බක්ඛිනා මොක්ඛං යථා භුජ්ඣං යථා ඛෙමනතභූමිං, එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු ඉමෙ පඤ්චනිවරණෙ පටිත්තෙ අත්තති සමනුපස්සති.

70. තස්සිනම පඤ්චනිවරණෙ පභිනෙ අත්තනි සමනුපස්සතො පාමොජ්ජං¹ ජායති. පමුද්ධස්ස පිති ජායති පිතිමනස්ස කායො පස්සමහති. පස්සඤ්ඤායො සුඛං වෙදෙති. සුඛිනො විතතං සමාධියති.

71. සො විච්චේච්ච කාමෙහි, විච්ච්ච අකුසලෙහි ධර්මෙහි, සචිතක්කං සම්මාරං. විචේකජං පිතිසුඛං පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජි විහරති. සො ඉමමෙව කායං විචේකජෙන පිතිසුඛෙන අභිසන්නෙති පරිසන්නෙති පරිපුරෙති පරිපථරති. තාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස විචේකජෙන පිතිසුඛෙන අපච්චං ගොති.

72. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ දුකෙඛා න්‍යාපකො වා න්‍යාපකන්නෙවාසී වා කංසථාලෙ න්‍යානියමුණ්ණොති ආකිරිනා උදකෙන පරිපෙඨාසකං පරිපෙඨාසකං සන්නායා, සායං න්‍යානියමිණි සෙනහානුගතා සෙනහ-
පරෙතා සන්තර්වාහිරා චුට්වා සෙතගෙන, ත ච පඤ්ඤාණී.

එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු ඉමමෙව කායං විචේකජෙන පිතිසුඛෙන අභිසන්නෙති පරිසන්නෙති පරිපුරෙති පරිපථරති. තාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස විචේකජෙන පිතිසුඛෙන අපච්චං ගොති.

අයං ඛො බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤා පුරිමෙහි යඤ්ඤාති අප්පට්ඨතරො ච අප්පසම්මතතරො ච මහප්පලතරො ච මහාතිස්සතරො ච.

73. පුන ච පරං බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු විතක්කම්මාරාතං වූපසමා අජ්ඣතතං සම්පසාදතං වෙනසො ඵසකාදිභාවං අචිතක්කං අච්චාරං සමාධිජං. පිතිසුඛං දුතියජ්ඣානං උපසම්පජ්ජි විහරති. සො ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අභිසන්නෙති පරිසන්නෙති පරිපුරෙති පරිපථරති. තාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අපච්චං ගොති.

74. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ උදකරහඳො ගමිතරො උබ්බිදෙදකො, තස්ස නෙවස්ස පුරජම්මාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, ත දක්ඛිණාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, ත පච්ඡිමාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, ත උත්තරාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, දෙවො ච න කාලෙන කාලං සමමා ඛාරං අනුප්පවචෙත්සා, අථ ඛො තමා ච උදකරහදා සීතා වාරිඛාරා උබ්බිජ්ජනා තමෙව උදකරහදං සීතතා වාරිනා අභිසන්නායා පරිසන්නායා පරිපුරෙය්‍යා පරිපථරෙය්‍යා. තාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො උදකරහදස්ස සීතතා වාරිනා අපච්චං අස්ස. එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අභිසන්නෙති පරිසන්නෙති පරිපුරෙති පරිපථරති. තාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අපච්චං ගොති.

අයං ඛො බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤා පුරිමෙහි යඤ්ඤාහි අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො ච.

75. පුන ච පරං බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු පිතියා ච විරාගා උපෙක්ඛකො ච විහරති සත්තා සම්පජානො, සුඛඤ්ච කායෙන පටිසංවෙදෙති. යන්නං අරියං ආවික්ඛනති උපෙක්ඛන්තා සතිමා සුඛවිහාරීති. තං තතියං ක්‍යාතං උපසම්පජ්ඡ විහරති. සො ඉමමෙව කායං නිපට්ඨිතෙත සුඛෙන අභිසන්නෙති පරිසන්නෙති පරිපුරෙති පරිපථරති. නායං කිඤ්චි සබ්බාවගො කායස්ස නිපට්ඨිතෙත සුඛෙන අපච්ඡටං හොති.

76. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ උප්පලිතියං වා පදුමිතියං වා පුණ්ඤ්චිකිතියං වා අප්පෙක්ඛවාති උප්පලාති වා පදුමාති වා පුණ්ඤ්චිකාති වා උදකෙ ජාතාති උදකෙ සංවඤ්ඤා¹ උදකානුගතාති අනෙතාතිමුග්ගපොසිති, තාති යාව වග්ගා යාව ච මූලා සිත්තන වාරිතා අභිසන්නාති² පරිසන්නාති පරිපුරාති පරිපච්ඡාති. නායං කිඤ්චි සබ්බාවගං උප්පලාතං වා පදුමාතං වා පුණ්ඤ්චිකාතං වා සිත්තන වාරිතං අපච්ඡටං අස්ස. එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු ඉමමෙව කායං නිපට්ඨිතෙත සුඛෙන අභිසන්නෙති පරිසන්නෙති පරිපුරෙති පරිපථරති. නායං කිඤ්චි සබ්බාවගො කායස්ස නිපට්ඨිතෙත සුඛෙන අපච්ඡටං හොති.

අයං ඛො බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤා පුරිමෙහි යඤ්ඤාහි අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො ච.

77. පුන ච පරං බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු සුඛස්ස ච පහානා දුක්ඛස්ස ච පහානා පුබ්බෙව සොමනස්සදොමනස්සානං අත්ථිඛමා අදුක්ඛමසුඛං උපෙක්ඛානතිපාරිසුද්ධිං චතුස්සං ක්‍යාතං උපසම්පජ්ඡ විහරති. සො ඉමමෙව කායං පරිසුද්ධෙත වේතසා පරියොදානෙන ඵරිඤ්ඤා නිසින්නො හොති. නායං කිඤ්චි සබ්බාවගො කායස්ස පරිසුද්ධෙත වේතසා පරියොදානෙන අපච්ඡටං හොති.

78. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ පුරිසො ඔදනෙන වන්ථන සභිසං පාරුපිඤ්ඤා නිසින්නො අස්ස, නායං කිඤ්චි සබ්බාවගො කායස්ස ඔදනෙන වන්ථන අපච්ඡටං අස්ස. එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු ඉමමෙව කායං පරිසුද්ධෙත වේතසා පරියොදානෙන ඵරිඤ්ඤා නිසින්නො හොති. නායං කිඤ්චි සබ්බාවගො කායස්ස පරිසුද්ධෙත වේතසා පරියොදානෙන අපච්ඡටං හොති.

අයං ඛො බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤා පුරිමෙහි යඤ්ඤාහි අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො ච.

1. සංවුද්ධාති. (කෙසුම්ඵ පොත්කෙසු). 2. අභිසන්ඤාති පරිසන්ඤාති. මජ්ඣ. PTS.

79. සො ඵං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ පරියොදානෙ අනභිගණේ විගතුපකක්කිලෙසෙ මුද්දගුතෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජප්පතෙන¹ ඤාණ-දස්සනාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො ඵං පජානාති: ‘අයං ඛො මෙ කායො රූපි වාතූමමගාභුතිකො මාතාපෙතතිකසම්භවො ඕදනකුම්මාසුපචයො අතිච්චුච්ඡාදනපරිමදදනතෙදනපිඬංසනධමෙමො, ඉදං ච පන මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිබ්බාදනං’.

80. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ, මණ්ණි වෙඵරියො සුභො ජාතිමා අට්ඨංසො සුපරිකම්මකතො අවෙජ්ඣා විප්පසනො අනාච්ඡො සබ්බාකාරසම්පන්නො, තත්‍රස්සා සුත්තං ආවුතං නීලං වා පිතං වා ලොහිතං වා ඔදනං වා පණ්ඩුසුත්තං² වා, තමෙන චක්ඛුමා සුරියො හතේ කරිත්වා පච්චවෙකෙඛය්‍ය, ‘අයං ඛො මණ්ණි වෙඵරියො සුභො ජාතිමා අට්ඨංසො සුපරිකම්මකතො අවෙජ්ඣා විප්පසනො අනාච්ඡො සබ්බාකාරසම්පන්නො. තත්‍රිදං සුත්තං ආවුතං නීලං වා පිතං වා ලොහිතං වා ඔදනං වා පණ්ඩුසුත්තං වා’ති.

එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු ඵං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ පරියොදානෙ අනභිගණේ විගතුපකක්කිලෙසෙ මුද්දගුතෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජප්පතෙන ඤාණදස්සනාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො ඵං පජානාති: ‘අයං ඛො මෙ කායො රූපි වාතූමමගාභුතිකො මාතාපෙතතිකසම්භවො, ඕදනකුම්මාසුපචයො, අතිච්චුච්ඡාදනපරිමදදන-හෙදනපිඬංසනධමෙමො, ඉදං ච පන මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිබ්බාදනං’.

අයං ඛො බ්‍රාහ්මණ, යඤ්ඤෙති අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො ච.

81. සො ඵං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ පරියොදානෙ අනභිගණේ විගතුපකක්කිලෙසෙ මුද්දගුතෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජප්පතෙන මනොමයං කායං අභිනිමම්භනාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො ඉම්මො කායා අඤ්ඤං කායං අභිනිමම්භාති රූපිං මනොමයං සබ්බභූතපච්චිඛිං අභිනිත්ථියං.

1. ආනෙජ්ජප්පතෙන, කළුච්ඡි.

2. පණ්ඩුරසුත්තං, කළුච්ඡි.

සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ, පුරිසො මුඤ්ඤාමා ඊසිකං¹ පබ්බාසෙය්‍ය, තස්ස එවමස්ස “අයං මුඤ්ඤා, අයං ඊසිකා. අඤ්ඤා මුඤ්ඤා, අඤ්ඤා ඊසිකා. මුඤ්ඤා තෙව ඊසිකා පබ්බාලා”ති.

සෙය්‍යථා වා පන බ්‍රාහ්මණ, පුරිසො අසි කොසියා පබ්බාසෙය්‍ය, තස්ස එවමස්ස “අයං අසි, අයං කොසි, අඤ්ඤා අසි, අඤ්ඤා කොසි, කොසියාතෙව අසි පබ්බාලො”ති.

සෙය්‍යථා වා පන බ්‍රාහ්මණ, පුරිසො අහිං කරණො උද්ධරෙය්‍ය, තස්ස එවමස්ස “අයං අහි, අයං කරණො, අඤ්ඤා අහි, අඤ්ඤා කරණො, කරණො තෙව අහි උද්ධරො”ති.

එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ, හික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ පරිසොද්ධෙ අනඛන්ධෙ විගතුපක්කිලසෙ මුද්දගුතෙ කම්මතිසෙ සිතෙ ආතෙඤ්ඤාසතෙත මනෝමයං කායං අභිනිමිතනාය විතතං අභිනිගරති අභිනින්නාමෙති. සො ඉමමිතා කායං අඤ්ඤං කායං අභිනිමිතාති රූපිං මනෝමයං සබ්බඛතපච්චිඛිං අභිනිජ්ජියං.

අයං ඛො බ්‍රාහ්මණ, යඤ්ඤා පුරිමෙහි යඤ්ඤාහි අප්පට්ඨිතරො ච අප්පසාරම්භනුරො ච මහපථලතරො ච මහාතිස්සකතරො ච.

82. සො එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ පරිසොද්ධෙ අනඛන්ධෙ විගතුපක්කිලසෙ මුද්දගුතෙ කම්මතිසෙ සිතෙ ආතෙඤ්ඤාසතෙත ඉද්ධිවිධාය විතතං අභිනිගරති අභිනින්නාමෙති. සො අතෙකච්ඡිතං ඉද්ධිවිධං පච්චික්ඛන්තාති එකොපි හුළා ඛුඛා හොති, ඛුඛාපි හුළා එකො හොති, ආච්ඡාචං තිජරාභාවා තිජරාකුඛං තිජරාපාකාරං තිජරාපබ්බතං අභ්‍යුත්ථානො ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ. පඨවියාපි උමච්ඡුජ්ජතිමුජ්ජං කරොති සෙය්‍යථාපි උදකෙ. උදකෙපි අභිජ්ජමාතෙ ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි පඨවියං. ආකාසෙපි පලලඛෙකත කම්මති සෙය්‍යථාපි පක්ඛි සකුණො. ඉමෙපි චජ්ජිමසුරියෙ එවං මහිද්ධිකෙ එවං මහානුභාවෙ පාණිනා පරිමසති පරිමජ්ජති යාව බ්‍රහ්මලොකාපි කාසෙත චස්ස විතෙතති.

සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ, දකෙඛා කුම්බකාරො වා කුම්බකාරනතවාසි වා සුපරිකම්මකතාය මත්තිකාය යං යදෙව භාර්තවිකතිං ආකඤ්ඤාය තං තදෙව කරෙය්‍ය අභිනිප්ථාදෙය්‍ය;

සෙය්‍යථා වා පන බ්‍රාහ්මණ, දකෙඛා දන්තකාරො වා දන්තකාරනතවාසි වා සුපරිකම්මකතස්මිං දන්තස්මිං යං යදෙව දන්තවිකතිං ආකඤ්ඤාය තං තදෙව කරෙය්‍ය අභිනිප්ථාදෙය්‍ය;

1. ඉසිකං PTS.

සෙය්‍යථා චං පන බ්‍රාහ්මණ, දුකෙධා සුවණ්ණකාරො චා සුවණ්ණකාරනොචාසී චා සුපරිකම්මකතස්මිං සුවණ්ණස්මිං යං යදෙව සුවණ්ණවිකතිං ආකඛෙධස්‍ය, තං තදෙව කරෙස්‍ය අභිනිප්පාදෙස්‍ය;

එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු එවං සමාභිතෙ විතොන පරිසුද්ධා පරියොදුතෙ අනඛගණෙ විගතූපකක්ඛිණලසෙ මුදුගුතෙ කම්මනියෙ ධීතෙ ආනෙඤ්ජප්පතොන ඉද්ධිවිධාය විතනං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සො අනෙකපිතිතං ඉද්ධිවිධං පච්චන්‍රහොති එකො'පි හුන්චා ඛන්‍රධා හොති ඛන්‍රධා'පි හුන්චා එකො හොති. ආචීභාවං තිරොභාවං තිරොකුඛ්ඛා තිරොපාකාරං තිරොපබ්බතං අසජ්ජමානො ගච්ඡති සෙය්‍යථා'පි ආකාසෙ. පඨවියා'පි උම්මුල්ලනිමුල්ලං කරොති සෙය්‍යථා'පි උදකෙ. උදකෙ'පි අභිජ්ජමානෙ ගච්ඡති සෙය්‍යථා'පි පඨවියං. ආකාසෙ'පි පලලභිකත කම්මති සෙය්‍යථාපි පක්ඛි සතුණො. ඉමෙ'පි චන්දිමසුරියෙ එවාමග්ගිඤ්ඤෙ එවාමහානුභාෂෙ පාණීනා පරිමසති පරිමජ්ජති. යාව ඛුහම්ලොකා'පි කායෙන චසං වතොකති.

අයං ඛො බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤා පුරිමෙහි යඤ්ඤාදි අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො ච.

83. සො එවං සමාභිතෙ විතොන පරිසුද්ධා පරියොදුතෙ අනඛගණෙ විගතූපකක්ඛිණලසෙ මුදුගුතෙ කම්මනියෙ ධීතෙ ආනෙඤ්ජප්පතොන දිබ්බාය සොතඛාදායා විතනං අභිනීහරති, අභිනින්නාමෙති. සො දිබ්බාය සොතඛාදායා විසුද්ධාය අතික්කන්තමානුසිකාය උභො සද්දෙ සුණාති දිබ්බෙ ච මානුසෙ ච යෙ දුරෙ සන්තිකෙ ච.

84. සෙය්‍යථා'පි බ්‍රාහ්මණ, පුරිසො අධානමග්ගපට්ටනො, සො සුණෙස්‍ය හෙරිසද්දට්ඨි මුද්ධිගසද්දට්ඨි සඛිපණ්වදෙණ්ඨිමසද්දට්ඨි. තස්ස එවමස්ස 'හෙරිසද්දෙ ඉති'පි මුද්ධිගසද්දෙ ඉති'පි සඛිපණ්වදෙණ්ඨිමසද්දෙ ඉති'පි. එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු එවං සමාභිතෙ විතොන පරිසුද්ධා පරියොදුතෙ අනඛගණෙ විගතූපකක්ඛිණලසෙ මුදුගුතෙ කම්මනියෙ ධීතෙ ආනෙඤ්ජප්පතොන දිබ්බාය සොතඛාදායා විතනං අභිනීහරති, අභිනින්නාමෙති. සො දිබ්බාය සොතඛාදායා විසුද්ධාය අතික්කන්තමානුසිකාය උභො සද්දෙ සුණාති දිබ්බෙ ච මානුසෙ ච යෙ දුරෙ සන්තිකෙ ච.

අයං ඛො බ්‍රාහ්මණ, යඤ්ඤා පුරිමෙහි යඤ්ඤාදි අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො ච.

85. සො එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ පරියොද්දතෙ අනඛගණේ විගනුපක්කිලෙසෙ මුදුහුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජයනෙත චෙතො-පරිසංඝණාය විතතං අභිනිගරති අභිනින්නාමෙති. සො පරසත්තානං පරපුඤ්ජානං චෙතසා චෙතො පරිච්ච පජානාති. සරුගං වා විතතං සරුගං විතතනති පජානාති, චිතරුගං වා විතතං චිතරුගං විතතනති පජානාති, සද්දෙසං වා විතතං සද්දෙසං විතතනති පජානාති, චිතද්දෙසං වා විතතං චිතද්දෙසං විතතනති පජානාති, සමොහං වා විතතං සමොහං විතතනති පජානාති, චිතමොහං වා විතතං චිතමොහං විතතනති පජානාති, සඛිකතං වා විතතං සඛිකතං විතතනති පජානාති, වික්ඛිතං වා විතතං වික්ඛිතං විතතනති පජානාති, මහග්ගතං වා විතතං මහග්ගතං විතතනති පජානාති, අමහග්ගතං වා විතතං අමහග්ගතං විතතනති පජානාති, සඋතතරං වා විතතං සඋතතරං විතතනති පජානාති, අනුතතරං වා විතතං අනුතතරං විතතනති පජානාති, සමාහිතං වා විතතං සමාහිතං විතතනති පජානාති, අසමාහිතං වා විතතං අසමාහිතං විතතනති පජානාති, විමුත්තං වා විතතං විමුත්තං විතතනති පජානාති, අවිමුත්තං වා විතතං අවිමුත්තං විතතනති පජානාති.

86. සෙය්‍යථා'පි බ්‍රාහ්මණ, ඉපී වා පුරිසො වා දහරො වා සුචා මණ්ඩනජාතිකො ආදුසෙ වා පරිසුද්ධෙ පරියොද්දතෙ අභව්ජ වා උදකපතෙත සකං මුඛතිමිතං පච්චචෙක්ඛමානො සකණිකං වා සකණිකනති ජානෙය්‍ය අකණිකං වා අකණිකනති ජානෙය්‍ය.

එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ පරියොද්දතෙ අනඛගණේ විගනුපක්කිලෙසෙ මුදුහුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජයනෙත චෙතොපරිසංඝණාය විතතං අභිනිගරති අභිනින්නාමෙති.

සො පරසත්තානං පරපුඤ්ජානං චෙතසා චෙතො පරිච්ච පජානාති: සරුගං වා විතතං සරුගං විතතනති පජානාති. චිතරුගං වා විතතං චිතරුගං විතතනති පජානාති. සද්දෙසං වා විතතං සද්දෙසං විතතනති පජානාති. චිතද්දෙසං වා විතතං චිතද්දෙසං විතතනති පජානාති. සමොහං වා විතතං සමොහං විතතනති පජානාති. චිතමොහං වා විතතං චිතමොහං විතතනති පජානාති. සඛිකතං වා විතතං-පෙ-වික්ඛිතං වා විතතං-පෙ-මහග්ගතං වා විතතං-පෙ-අමහග්ගතං වා විතතං-පෙ-සඋතතරං වා විතතං-පෙ-අනුතතරං වා විතතං-පෙ-සමාහිතං වා විතතං-පෙ-අසමාහිතං වා විතතං-පෙ-විමුත්තං වා විතතං විමුත්තං විතතනති පජානාති අවිමුත්තං වා විතතං අවිමුත්තං විතතනති පජානාති.

අයං ඛො බ්‍රාහ්මණ, යඤ්ඤ පුරිමෙහි යඤ්ඤති අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහාතිසංසතරො ච.

87. සො එවං සමාහිතෙ විනේන පරිසුද්ධො පරියොදානෙ අනභිගණේ විග්ගුපකකිලෙසෙ මුද්දගුතෙ කම්මනියෙ ධීනෙ ආනෙඤ්ජායනෙත පුබ්බෙ-
තිවාසානුස්සතිඤ්ඤායාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො අනෙක-
විහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති සෙය්‍යවිදං: එකමපි ජාතීං දොපි ජාතියො තිස්සොපි ජාතියො චතස්සොපි ජාතියො පඤ්ඤාපි ජාතියො දසපි ජාතියො විසමපි ජාතියො තිංසමපි ජාතියො චත්තාරිසමපි ජාතියො පඤ්ඤාසමපි ජාතියො ජාතිසතමපි ජාතිසහස්සමපි ජාතිසතසහස්සමපි අනෙකෙපි සංවට්ටකපො අනෙකෙපි විවට්ටකපො අනෙකෙපි සංවට්ට-
විවට්ටකපො: “අමුත්‍රාසිං එවංනාමො එවංගොතෙතා එවංවණණං එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමායුපරියනෙතා. සො තතො චුතො අමුත්‍ර උපපාදිං. තත්‍රාපාසිං එවංනාමො එවංගොතෙතා එවංවණණං එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමායුපරියනෙතා. සො තතො චුතො ඉබ්බපට්ඨනො”ති. ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති.

88. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ, පුරිසො සකභ්‍යා ගාමා අඤ්ඤං ගාමං ගචේත්ඨ්‍ය, තම්හාපි ගාමා අඤ්ඤං ගාමං ගචේත්ඨ්‍ය. සො තම්හා ගාමා සකඤ්ඤාච ගාමං පට්ඨාගචේත්ඨ්‍ය, තස්ස එවමස්ස: “අහං බො සකභ්‍යා ගාමා අමුං ගාමං අගචිං, තත්‍ර එවං අට්ඨාසිං එවං නිසීදිං එවං අභාසිං එවං කුණ්ඨි අගොසිං. තම්හාපි ගාමා අමුං ගාමං අගචිං. තත්‍රාපි එවං අට්ඨාසිං එවං නිසීදිං එවං කුණ්ඨි අගොසිං. සො’මහි තම්හා ගාමා සකඤ්ඤාච ගාමං පට්ඨාගතො”ති.

එවමෙව බො බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විනේන පරිසුද්ධො පරියොදානෙ අනභිගණේ විග්ගුපකකිලෙසෙ මුද්දගුතෙ කම්මනියෙ ධීනෙ ආනෙඤ්ජායනෙත පුබ්බෙතිවාසානුස්සතිඤ්ඤායාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති සෙය්‍යවිදං: එකමපි ජාතීං දොපි ජාතියො තිස්සොපි ජාතියො චතස්සොපි ජාතියො පඤ්ඤාපි ජාතියො දසපි ජාතියො විසමපි ජාතියො තිංසමපි ජාතියො චත්තාරිසමපි ජාතියො පඤ්ඤාසමපි ජාතියො ජාතිසතමපි ජාතිසහස්සමපි ජාතිසතසහස්සමපි අනෙකෙපි සංවට්ටකපො අනෙකෙපි විවට්ටකපො අනෙකෙපි සංවට්ටවිවට්ටකපො අමුත්‍රාසිං එවංනාමො එවංගොතෙතා එවංවණණං එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමායුපරියනෙතා. සො තතො චුතො අමුත්‍ර උපපාදිං. තත්‍රාපාසිං එවංනාමො එවංගොතෙතා එවංවණණං එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමායුපරියනෙතා. සො තතො චුතො ඉබ්බපට්ඨනො”ති. ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති.

අයං ඛො බ්‍රාහ්මණ, යඤ්ඤ පුරිමේහි යඤ්ඤෙහි අප්පට්ඨතරො ච අප්පසම්මර්ඛතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො ච.

89. සො එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොද්ධෙන අනඛණ්ණෙ විගතුපක්කිලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මතිසෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජප්පතෙත සත්තානං චුතුපපාතඤ්ඤාය විතතං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො දිබ්බෙත චක්ඛුතා විසුද්ධොත අතික්කන්තමානුසකෙත සතෙත පස්සති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පණීතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මුපගෙ සතෙත පජානාති: ඉමෙ වත භොනෙතා සත්තා කාය-දුච්චරිතෙන සමන්තාගතා වච්චුච්චරිතෙන සමන්තාගතා මනෝදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං උපවාදකා මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨිකමමසමාදානා. තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණං අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපන්නා. ඉමෙ වා පත භොනෙතා සත්තා කායසුචරිතෙන සමන්තාගතා වච්චුච්චරිතෙන සමන්තාගතා මනෝසුචරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං අනුපවාදකා සමමාදිට්ඨිකා සමමාදිට්ඨිකමමසමාදානා. තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණං සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නා'ති. ඉති දිබ්බෙත චක්ඛුතා විසුද්ධොත අතික්කන්තමානුසකෙත සතෙත පස්සති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පණීතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මුපගෙ සතෙත පජානාති.

90. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ, මජ්ඣේ සිංඝාවකෙ¹ පාසාදෙ. තත්ථ චක්ඛුමා පුරිසො සීතො පස්සෙය්‍ය මනුස්සෙ ගෙහං පටිසන්නො'පි නික්කමන්නො'පි රථියා විනිසඤ්ඤරන්නො'පි මජ්ඣේ සිංඝාවකෙ¹ නිසින්නො'පි. තස්ස එවමස්ස, එතෙ මනුස්සා ගෙහං පටිසන්නති, එතෙ නික්කමන්නති, එතෙ රථියා විනිසඤ්ඤරන්නති, එතෙ මජ්ඣේ සිංඝාවකෙ¹ නිසින්නා'ති;

එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොද්ධෙන අනඛණ්ණෙ විගතුපක්කිලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මතිසෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජප්පතෙත සත්තානං චුතුපපාතඤ්ඤාය විතතං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො දිබ්බෙත චක්ඛුතා විසුද්ධොත අතික්කන්තමානුසකෙත සතෙත පස්සති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පණීතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මුපගෙ සතෙත පජානාති: ඉමෙ වත භොනෙතා සත්තා කායදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා වච්චුච්චරිතෙන සමන්තාගතා මනෝදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං උපවාදකා මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨිකමමසමාදානා. තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණං අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපන්නා. -

ඉමෙ වා පන භොනෙතා සත්තා කායසුවරිතෙන සමන්තාගතා විචිත්තවරිතෙන සමන්තාගතා මනොසුවරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං අනුපවාදකා සම්මාදිට්ඨිකා සම්මාදිට්ඨිකම්මසම්මාදනා. තෙ කායස්ස භෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නා'ති. ඉති දිබ්බෙත චක්ඛුතා විසුඤ්ඤාන අභික්ඛන්තමානුසංකෙත සතෙන පස්සති වචමානෙ උපපජ්ජ-මානෙ භිතෙ පණිතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මුපගෙ සතෙන පාජනාති.

අයං ඛො බ්‍රාහ්මණ, යඤ්ඤා පුරිමෙහි යඤ්ඤාති අප්පට්ඨතරො ච අප්පසම්මාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහාතිසංසතරො ච.

91. සො එට්ඨං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුඤ්ඤා පරියොදාතෙ අනඛගණෙ විගතූපකක්ඛිලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මතිසෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජප්පතෙත ආසවානං ඛයඤ්ඤාණං චිත්තං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො ඉදං දුක්ඛනති යථාභූතං පජානාති. 'අයං දුක්ඛසමුදයො' ති යථාභූතං පජානාති. 'අයං දුක්ඛනිරෝධො' ති යථාභූතං පජානාති. 'අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනීපට්ඨපද' ති යථාභූතං පජානාති. 'ඉමෙ ආසවා' ති යථාභූතං පජානාති. 'අයං ආසව-සමුදයො' ති යථාභූතං පජානාති. 'අයං ආසවනිරෝධො' ති යථාභූතං පජානාති. 'අයං ආසවනිරෝධගාමිනීපට්ඨපද' ති යථාභූතං පජානාති. තස්ස එචං ජාතතො එචං පස්සතො කාමාසවා'පි චිත්තං විමුච්චති. භවාසවා'පි චිත්තං විමුච්චති. අවිජ්ජාසවා'පි චිත්තං විමුච්චති. විමුත්තසම්මි. විමුත්තමිති ඤ්ඤාණං භොති. ඛිණ්ණා ජාති වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං කතං කරණීයං නාපරං ඉත්තනායා' ති පජානාති.

92. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ, පබ්බතසබ්බෙතප උදකරහදෙ අවෙජා විප්පසනෙතා අනාවිලො, තත්ථ චක්ඛුමා පුරිසො තීරෙ සිතො පස්සෙය්‍ය සිප්පිසම්බුකමපි සක්ඛරකඨලමපි මච්ඡගුමමපි වරන්නමපි තිට්ඨන්නමපි. තස්ස එවමස්සා අයං ඛො උදකරහදෙ අවෙජා විප්පසනෙතා අනාවිලො. තත්ත්මෙ සිප්පිසම්බුකා'පි සක්ඛරකඨලා'පි මච්ඡගුමමා'පි වරන්න'පි තිට්ඨන්න පි'ති;

එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු එචං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුඤ්ඤා පරියොදාතෙ අනඛගණෙ විගතූපකක්ඛිලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මතිසෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජප්පතෙත ආසවානං ඛයඤ්ඤාණං චිත්තං අභිනිහරති අභිනින්නා-මෙති. 'සො ඉදං දුක්ඛනති' යථාභූතං පජානාති. 'අයං දුක්ඛසමුදයො' ති යථාභූතං පජානාති. 'අයං දුක්ඛනිරෝධො' ති යථාභූතං පජානාති. 'අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනීපට්ඨපද' ති යථාභූතං පජානාති. 'ඉමෙ ආසවා' ති යථාභූතං පජානාති. 'අයං ආසවසමුදයො' ති යථාභූතං පජානාති. 'අයං ආසව-නිරෝධො' ති යථාභූතං පජානාති. අයං ආසවනිරෝධගාමිනීපට්ඨපද' ති යථාභූතං පජානාති.

තස්ස එවං ජාතො ඵලං පස්සො කාමාසවා' පි විතතං විමුවචති. හවාසවා' පි විතතං විමුවචති. අවිජ්ජාසවා' පි විතතං විමුවචති. විමුත්තස්මිං විමුත්තමිති ඤාණං භොති. ඩිණං ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණියං, නාපරං ඉත්ථත්තායාති පජානාති.

අයම්පි ඛො බ්‍රාහ්මණ, යඤ්ඤ පුරිමෙති යඤ්ඤති අප්පට්ඨතරො ච අප්පසම්පරිභ්‍යතරො ච මහානිසංසතරො ච. ඉමාය ච බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤ-සම්පදාය අඤ්ඤ යඤ්ඤසම්පදා උත්තරිතරො චා පණීතතරො චා නත්ථි"ති.

93. එවං වුත්තො කුටදන්තො බ්‍රාහ්මණො හගවන්තං එතදවොච: අභික්කන්තං භො ගොතමි, අභික්කන්තං භො ගොතමි. ඥෙය්‍යථාපි භො ගොතමි තික්කජුජ්ජිතං චා උක්කජුජ්ජය්‍ය පටිච්ඡන්තං. චා විචරෙය්‍ය මුල්ලස්ස චා මග්ගං ආවිකේඛය්‍ය අකිකාරෙ චා තෙලපජ්ජාතං. ධාරෙය්‍ය: චක්ඛු-මනොනා රුපානි දක්ඛිනානිති. එවමෙව භොතා ගොතමෙන අනෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො. එසාහං හවන්තං ගොතමං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මඤ්ච තික්ඛුසඛිකං. ච. උපාසකං මං හවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතං. එසාහං භො ගොතම සත්ත ච උසහසතාති සත්ත ච චච්ඡතරසතාති, සත්ත ච චච්ඡතරිසතාති, සත්ත ච අජ්ජතාති සත්ත ච උරබ්බසතාති මුඤ්චාමි, ජිවිතං දෙමි. හරිතාති වෙච තිණාති බාදනතු සීතාති ච පානීයාති පිචනතු සීතො ච නෙසං වාතො උපවායතුති.

94. අථ ඛො හගවා කුටදන්තස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස ආනුසුඛිකථං කපෙසි සෙය්‍යථීදං? දුක්ඛථං සීලකථං සග්ගකථං කාමානං ආදීනවං ඕකාරං සංකිලෙෂං නෙක්ඛමෙම ච ආනිසංසං පකාසෙසි. යද්ද හගවා අඤ්ඤාසි කුටදන්තං බ්‍රාහ්මණං කල්ලචිතතං මුද්‍රචිතතං විනිවරණචිතතං උදග්ග-චිතතං පසන්නචිතතං. අථ යා බුද්ධානං සංමුක්කංසිකා ධම්මදෙසනා, තං පකාසෙසි: දුක්ඛං සමුදයං නිරොධං මග්ගං.

සෙය්‍යථාපි නාමි සුද්ධං චත්ථං අපගහකාලකං සම්මදෙව රජනං පටිග්ග-ණෙහය්‍ය, එවමෙවං කුටදන්තස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස තස්මිං ඥෙව ආසනෙ විරජං චිතමලං ධම්මචක්ඛුං උදපාදි: යං කිඤ්චි සමුදයධම්මං සබ්බන්තං නිරොධධම්මනති

95. අථ ඛො කුටදන්තො බ්‍රාහ්මණො දිට්ඨධම්මො පත්තධම්මො විදිතධම්මො පරිශොගාලුඛධම්මො තිණණ්ට්ඨිකීචෙජ්ඣ විගතකථංකප්ථා වෙසාරජ්ජප්පත්තො අපරප්පච්චයො සඤ්ඤාසනෙ හගවන්තං එතදවොච: අධිවාසෙකු මෙ හවං ගොතමො සවාතනාය හත්තං සද්ධිං භික්ඛුසඛෙසතාති. අධිවාසෙසි හගවා තුණ්ඨිභාවෙන.

97. අථ ඛො කුට්ඨනොනා බ්‍රාහ්මණො හගච්ඡො අභිවාසනං පිදිති උට්ඨායාසනා හගච්ඡනං අභිවාදෙති පදකම්මණං කතා පක්කාමි. අථ ඛො කුට්ඨනොනා බ්‍රාහ්මණො තස්ස රතතියා අච්චයෙන සතෙ යඤ්ඤවාටෙ පණීතං බාදනීයං ගොජනීයං පටියාද්‍යපෙතා හගච්ඡො කාලං ආරොවාපෙසි කාලො හො ගොතමි, නිට්ඨිතං හත්තන්ති.

98. අථ ඛො හගවා පුබ්බත්තසමයං නිවාසෙති පත්තච්චරං ආදය සග්ගිං භික්ඛුසඛෙසන යෙන කුට්ඨනාස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස යඤ්ඤවාටො තෙත්ථපසඛකමි. උපසඛකමිති පඤ්ඤතො ආසතෙ නිසීදී. අථ ඛො කුට්ඨනොනා බ්‍රාහ්මණො බුඬපමුඛං භික්ඛුසඛසං පණීතෙන බාදනීයෙන ගොජනීයෙන සත්තං සත්තපොසි සමපවාරෙසි. අථ ඛො කුට්ඨනොනා බ්‍රාහ්මණො හගච්ඡනං භුත්තාපිං ඕනීතපත්තපාණිං අඤ්ඤතරං නිවං ආසනං ගහෙති එකමනනං නිසීදී. එකමනනං නිසින්නං ඛො කුට්ඨනං බ්‍රාහ්මණං හගවා ධම්මියා කථාය සද්දසොති සමාදපෙති සමුත්තරෙති සමපතංසෙති උට්ඨායාසනා පක්කාමිති.

කුට්ඨනසුත්තං නිට්ඨිතං සංඤ්චමං.

6. මහාලිසුන්.

1. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං හගවා වෙසාලියං විහරති මහාවතෙ කුටාගාරසාලායං.

තෙන ඛො පන සමයෙන සම්බුද්ධා කොසලකා ව බ්‍රාහ්මණද්වතා මාගධකා ව බ්‍රාහ්මණද්වතා වෙසාලියං පටිවසන්ති කෙනවිදෙව කරණීයෙන. අසොසාසං ඛො තෙ කොසලකා ව බ්‍රාහ්මණද්වතා මාගධකා ව බ්‍රාහ්මණද්වතා, “සමණො ඛලු හො ගොතමො සක්කපුත්තො සක්කකුලා පබ්බජිතො වෙසාලියං විහරති කුටාගාරසාලායං. තං ඛො පන භවන්තං ගොතමං එවං සල්‍යාණො කිත්තිසද්දො අබ්බුත්තතො: ‘ඉති’පි සො හගවා අරහං සමමාසමුද්ධො විජ්ජාචරණසමපන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරථි සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධා භගවා’ති. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සමුග්ගිකං සංසමණබ්‍රාහ්මණීං පරං සදෙවමනුස්සං සයං අභිඤ්ඤා සචරිකත්වා පච්චෙදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣිකල්‍යාණං පරියො-සානකල්‍යාණං සත්ථං සම්මාද්දන්තං කෙවලපරිපුණ්ණං පරිපුර්ණං බ්‍රහ්මචරියං පට්ඨාසෙති. සාමු ඛො පන තථාරූපානං අරහතං දස්සන්තං හොති”ති.

2. අථ ඛො තෙ කොසලකා ව බ්‍රාහ්මණද්වතා මාගධකා ව බ්‍රාහ්මණද්වතා යෙන මහාවතං කුටාගාරසාලා තෙනුපසඬකමිංසු. තෙන ඛො පන සමයෙන ආයසමා නාගිතො භගවතො උපට්ඨාකො ගොති. අථ ඛො තෙ කොසලකා ව බ්‍රාහ්මණද්වතා මාගධකා ව බ්‍රාහ්මණද්වතා යෙනායසමා නාගිතො තෙනුපසඬකමිංසු. උපසඬකමිත්වා ආයසමන්තං නාගිතං එතදවොචු: “කහං හු ඛො හො නාගිත, එතරගි සො භවං ගොතමො විහරති? දස්සන්තාමා හි මයං තං භවන්තං ගොතමන්ති.”

“අකාලො ඛො ආට්ඨසො හගවන්තං දස්සන්තාය. පටිසලුචිතො හගවා”ති.

අථ ඛො තෙ කොසලකා ව බ්‍රාහ්මණද්වතා මාගධකා ව බ්‍රාහ්මණද්වතා තත්ථෙව එකමන්තං නිසිදිංසු: “දිස්වා’ව මයං තං භවන්තං ගොතමං ගමිස්සාමා”ති.

3. ඔට්ඨාඤ්ඤා’පි ලිච්ඡි මහතියා ලිච්ඡිපරිසාය සද්ධිං යෙන මහාවතං කුටාගාරසාලා යෙනායසමා නාගිතො තෙනුපසඬකමි. උපසඬකමිත්වා ආයසමන්තං නාගිතං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං සීතො ඛො ඔට්ඨාඤ්ඤා’පි ලිච්ඡි ආයසමන්තං නාගිතං එතදවොච: “කහං හු ඛො හන්තන නාගිත, එතරගි සො හගවා විහරති අරහං සමමාසමුද්ධො? දස්සන්තාමා හි මයං තං භගවන්තං අරහන්තං සමමාසමුද්ධන්ති.”

“අකාලො ඛො මහාලි හගවන්තං දස්සනාය, පටිසලලීනො හගවා”ති. ඔට්ඨඥො’පි ලිච්ඡි තතෙව ඵකමන්තං නිසිදි. “දිස්වා ව අතං තං හගවන්තං ගමිස්සාමි අරහන්තං සමමාසමුද්ධානති.”

4. අථ ඛො සීහො සමණ්ණදදුසො යෙනායසමා තාගිතො තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිති ආයසමන්තං තාගිතං අභිවාදෙති ඵකමන්තං අට්ඨාසි. ‘ඵකමන්තං සීහො ඛො සීහො සමණ්ණදදුසො ආයසමන්තං තාගිතං ඵතදවොච: ඵතෙ හන්තෙ කස්සප, සමමුත්තො කොසලකා ව බ්‍රාහ්මණද්වතා මාගධකා ව බ්‍රාහ්මණද්වතා ඉබ්බපසඛකන්තා හගවන්තං දස්සනාය, ඔට්ඨඥො’පි ලිච්ඡි මහතීයා ලිච්ඡිපරිසාය සද්ධිං ඉබ්බපසඛකන්තා හගවන්තං දස්සනාය, සාමු හන්තෙ කස්සප ලහතං ඵසා ජතතා හගවන්තං දස්සනාය’ති.

‘තෙන හි සීහ, තිසෙකද්ව ව හගවන්තො ආරොචෙහීති’. ‘ඵචං හන්තෙ’ති ඛො සීහො සමණ්ණදදුසො ආයසමන්තො තාගිතස්ස පටිසසුති යෙන හගවා තෙනුපසඛකමිති හගවන්තං අභිවාදෙති ඵකමන්තං අට්ඨාසි. ඵකමන්තං සීහො ඛො සීහො සමණ්ණදදුසො හගවන්තං ඵතදවොච: “ඵතෙ හන්තෙ සමමුත්තො කොසලකා ව බ්‍රාහ්මණද්වතා මාගධකා ව බ්‍රාහ්මණද්වතා ඉබ්බපසඛකන්තා හගවන්තං දස්සනාය, ඔට්ඨඥො’පි ලිච්ඡි මහතීයා ලිච්ඡිපරිසාය සද්ධිං ඉබ්බපසඛකන්තො හගවන්තං දස්සනාය, සාමු හන්තෙ ලහතං ඵසා ජතතා හගවන්තං දස්සනාය”ති.

“තෙන හි සීහ විහාරපච්ඡායායං ආසනං පඤ්ඤාපෙහි”ති.

“ඵචං හන්තෙ’ති ඛො සීහො සමණ්ණදදුසො හගවන්තො පටිසසුති විහාරපච්ඡායායං ආසනං පඤ්ඤාපෙහි. අථ ඛො හගවා විහාර නික්කමම විහාරපච්ඡායායං පඤ්ඤාතෙත ආසනෙ නිසිදි.

5. අථ ඛො තෙ කොසලකා ව බ්‍රාහ්මණද්වතා මාගධකා ව බ්‍රාහ්මණද්වතා යෙන හගවා තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිති හගවන්තං සද්ධිං සමමොදිංසු, සමමොදනීයං කථං සාරාණීයං චිතිසාරෙති ඵකමන්තං නිසිදිංසු. ඔට්ඨඥො’පි ලිච්ඡි මහතීයා ලිච්ඡිපරිසාය සද්ධිං යෙන හගවා තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිති හගවන්තං අභිවාදෙති ඵකමන්තං නිසිදි. ඵකමන්තං නිසින්නො ඛො ඔට්ඨඥො ලිච්ඡි හගවන්තං ඵතදවොච:

‘පුරිමාති හන්තෙ දිවසාති පුරිමතරාති සුනකකතො ලිච්ඡිපුතො යෙනාහං තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිති මං ඵතදවොච: ‘යද්දෙහෙ අහං මහාලි, හගවන්තං උපනිස්සාය විහරාමි ත විරං තිණි වස්සාති, දිඛාති හි ඛො රූපාති පස්සාමි පිඨරූපාති කාමුපසංභිතාති රජනීයාති, තො ව ඛො දිඛාති සද්දාති සුණාමි පිඨරූපාති කාමුපසංභිතාති රජනීයාති’ති. සන්තානෙව නු ඛො හන්තෙ සුනකකතො ලිච්ඡිපුතො දිඛාති සද්දාති තාස්සොසි පිඨරූපාති කාමුපසංභිතාති රජනීයාති උද්ග්‍ර අසන්තාති’ ? ති.

“සත්‍යානෙව ඛො මහලී සුතකම්මතො ලීච්ඡිපුතො දිඛානි
සංයුති නාණොසි පියරූපානි කාමුසංභිතානි රජනීයානි නො
අසත්‍යානී” යි.

6. “කොහු බොහොනෙහි හෙතු කොපව්වයෝ, යෙන සත්තානෙව
 සුතකමතො ලිච්ඡිපුතො, දිබ්බාති සංඝති නායොසි පිරුපාති
 කාමුපසංභිතාති රජනියාති තො අසත්තාති?”ති.

“ඉබ මහාලී භික්ඛුනෝ පුරත්තිමය දිසාය එකංසහාවිතෝ සමාධි
 භොති දිබ්බානං රූපානං දස්සනාය පියරූපානං කාමුපසංහිතානං රජනීයානං,
 නො ච බො දිබ්බානං සඤ්ඤානං සචණ්ඤාය පියරූපානං කාමුපසංහිතානං
 රජනීයානං. සො පුරත්තිමය දිසාය එකංසහාවිතෙ සමාධිමහි දිබ්බානං
 රූපානං දස්සනාය පියරූපානං කාමුපසංහිතානං රජනීයානං, නො ච
 බො දිබ්බානං සඤ්ඤානං සචණ්ඤාය පියරූපානං කාමුපසංහිතානං රජනීයානං.
 පුරත්තිමය දිසාය දිබ්බානි රූපානි පස්සති පියරූපානි කාමුපසංහිතානි
 රජනීයානි, නො ච බො දිබ්බානි සඤ්ඤානි ඥානානි පියරූපානි කාමුපසංහිතානි
 රජනීයානි. තං කිස්ස භෙදා: එවං භෙදා මහාලී භොති භික්ඛුනෝ
 පුරත්තිමය දිසාය එකංසහාවිතෙ සමාධිමහි දිබ්බානං රූපානං දස්සනාය
 පියරූපානං කාමුපසංහිතානං රජනීයානං, නො ච බො දිබ්බානං සඤ්ඤානං
 සචණ්ඤාය පියරූපානං කාමුපසංහිතානං රජනීයානං.”

7. පුත වපරා මහාලී භික්ෂුනො දක්ඛිණොය දිසාය-පෙ-පච්චිමාය දිසාය-පෙ- උත්තරාය දිසාය-පෙ- උඤ්චමධො තිරිසං එකංසභාවිතො සමාධි හොති දිබ්බානං රූපානං දස්සනාය පිගරූපානං කාමමුසංභිතානං රජනීයානං, නො ච ඛො දිබ්බානං සඤ්ඤානං සචණ්ණොය පිගරූපානං කාමුපසංභිතානං රජනීයානං, සො උඤ්චමධො තිරිසං එකංසභාවිතො සමාධිමථි දිබ්බානං රූපානං දස්සනාය පිගරූපානං කාමුපසංභිතානං රජනීයානං, නො ච ඛො දිබ්බානං සඤ්ඤානං සචණ්ණොය පිගරූපානං කාමු-පසංභිතානං රජනීයානං, උඤ්චමධො තිරිසං දිබ්බාති රූපානි පස්සාති පිගරූපානි කාමුපසංභිතාති රජනීයාති නො ච ඛො දිබ්බාති සඤ්ඤාති පුණ්ණාති පිගරූපාති කාමුපසංභිතාති රජනීයාති. තං කිස්ස හෙතු? එවං හෙතෙ මහාලී හොති භික්ෂුනො දක්ඛිණොය දිසාය-පෙ-උඤ්චමධො තිරිසං එකංසභාවිතො සමාධිමථි දිබ්බානං රූපානං දස්සනාය පිගරූපානං කාමුප-සංභිතානං රජනීයානං, නො ච ඛො දිබ්බානං සඤ්ඤානං සචණ්ණොය පිගරූපානං කාමුපසංභිතානං රජනීයානං.

8. ඉබ් මහාලී හික්කුතො පුරත්ථිමාය දිසාය එකංසභාවිතො සමාධි
 භොති දිබ්බානං සඤ්ඤානං සචණ්දාය පියරූපානං කාමුපසංහිතානං රජනීයානං,
 නො ච ඛො දිබ්බානං රූපානං දස්සනාය පියරූපානං කාමුපසංහිතානං
 රජනීයානං. සො පුරත්ථිමාය දිසාය එකංසභාවිතෙ සමාධිමහි දිබ්බානං
 සඤ්ඤානං සචණ්දාය පියරූපානං කාමුපසංහිතානං රජනීයානං, නො ච ඛො
 දිබ්බානං රූපානං දස්සනාය පියරූපානං කාමුපසංහිතානං රජනීයානං.
 පුරත්ථිමාය දිසාය දිබ්බාති සඤ්ඤාති සුඤ්ඤාති පියරූපාති කාමුපසංහිතාති
 රජනීයාති, නො ච ඛො දිබ්බාති රූපාති පස්සති කාමුපසංහිතාති රජනී-
 යාති. තං කිස්ස හෙතු: එවං තෙනං මහාලී හොති හික්කුතො පුරත්ථිමාය
 දිසාය එකංසභාවිතෙ සමාධිමහි දිබ්බානං සඤ්ඤානං සචණ්දාය පියරූපානං
 කාමුපසංහිතානං රජනීයානං, නො ච ඛො දිබ්බානං රූපානං දස්සනාය
 පියරූපානං කාමුපසංහිතානං රජනීයානං.

9. පුත ව පරං මහාලි භික්ඛුනො දක්ඛිණාය දිසාය-පෙ-පච්ඡිමාය දිසාය-පෙ-උත්තරාය දිසාය-පෙ-උඤ්චමධො තිරියං එකංසභාවිනො සමාධි තොති දිබ්බානං සද්දනං සචණ්දාය පියරූපානං කාමුපසංභිතානං රජනීයානං, නො ව ඛො දිබ්බානං රූපානං දස්සනාය පියරූපානං කාමුපසංභිතානං රජනීයානං. සො දක්ඛිණාය දිසාය-පෙ-තිරියං එකංසභාවිනො සමාධිමති දිබ්බානං සද්දනං සචණ්දාය පියරූපානං කාමුපසංභිතානං රජනීයානං, නො ව ඛො දිබ්බානං රූපානං දස්සනාය පියරූපානං කාමුපසංභිතානං රජනීයානං. උඤ්චමධො තිරියං දිබ්බාති සද්දති සුණාති පියරූපාති කාමු-පසංභිතාති රජනීයාති, නො ව ඛො දිබ්බාති රූපාති පසසති පියරූපාති කාමුපසංභිතාති රජනීයාති. තං කිස්ස හෙතු? එවං හෙතං මහාලි තොති භික්ඛුනො දක්ඛිණාය දිසාය-පෙ-තිරියං එකංසභාවිනො සමාධිමති දිබ්බානං සද්දනං සචණ්දාය පියරූපානං කාමුපසංභිතානං රජනීයානං, නො ව ඛො දිබ්බානං රූපානං දස්සනාය පියරූපානං කාමුපසංභිතානං රජනීයානං.

10. ඉධ මහාලි භික්ඛුනො පුරුජිමාය දිසාය උභයංසභාවිනො සමාධි තොති දිබ්බානස්සථ රූපානං දස්සනාය පියරූපානං කාමුපසංභිතානං රජනීයානං, දිබ්බානස්සථ සද්දනං සචණ්දාය පියරූපානං කාමුපසංභිතානං රජනීයානං. සො පුරුජිමාය දිසාය උභයංසභාවිනො සමාධිමති දිබ්බානස්සථ රූපානං දස්සනාය පියරූපානං කාමුපසංභිතානං රජනීයානං, දිබ්බානස්සථ සද්දනං සචණ්දාය පියරූපානං කාමුපසංභිතානං රජනීයානං, පුරුජිමාය දිසාය දිබ්බාති ව රූපාති පසසති පියරූපාති කාමුපසංභිතාති රජනීයාති, දිබ්බාති ව සද්දති සුණාති පියරූපාති කාමුපසංභිතාති රජනීයාති. තං කිස්ස හෙතු? එවං හෙතං මහාලි තොති භික්ඛුනො පුරුජිමාය දිසාය උභයංසභාවිනො සමාධිමති දිබ්බානස්සථ රූපානං දස්සනාය පියරූපානං කාමුපසංභිතානං රජනීයානං, දිබ්බානස්සථ සද්දනං සචණ්දාය පියරූපානං කාමුපසංභිතානං රජනීයානං.

11. පුත ව පරං මහාලි භික්ඛුනො දක්ඛිණාය දිසාය-පෙ-පච්ඡිමාය දිසාය-පෙ-උත්තරාය දිසාය-පෙ-උඤ්චමධො තිරියං උභයංසභාවිනො සමාධි තොති දිබ්බානස්සථ රූපානං දස්සනාය පියරූපානං කාමුපසංභිතානං රජනීයානං, දිබ්බානස්සථ සද්දනං සචණ්දාය පියරූපානං කාමුපසංභිතානං රජනීයානං. සො දක්ඛිණාය දිසාය-පෙ-උඤ්චමධො තිරියං උභයංසභාවිනො සමාධිමති දිබ්බානස්සථ රූපානං දස්සනාය පියරූපානං කාමුපසංභිතානං රජනීයානං. දිබ්බානස්සථ සද්දනං සචණ්දාය පියරූපානං කාමුපසංභිතානං රජනීයානං. උඤ්චමධො තිරියං දිබ්බාති රූපාති පසසති පියරූපාති කාමුප-සංභිතාති රජනීයාති, දිබ්බාති ව සද්දති සුණාති පියරූපාති කාමුපසංභිතාති රජනීයාති. තං කිස්ස හෙතු? එවං හෙතං මහාලි තොති භික්ඛුනො උඤ්චමධො තිරියං උභයංසභාවිනො සමාධිමති දිබ්බානස්සථ රූපානං දස්සනාය පියරූපානං කාමුපසංභිතානං රජනීයානං, දිබ්බානස්සථ සද්දනං සචණ්දාය පියරූපානං කාමුපසංභිතානං රජනීයානං.

අයං ඛො මහාලි හෙතු අයං පච්චයො, යෙන සන්තානෙව සුතකඩතෙනා ලිච්ඡපිපුතෙනා දිබ්බාති සද්දති නායෙසාධි පියරූපාති කාමුපසංභිතාති රජනීයාති නො අසන්තාති”ති.

12. “එතාසං නුත හතෙත සමාධිභාවතානං සච්ඡිකිරියාහෙතු භික්ඛු භගවති බ්‍රහ්මචරියං වරන්ති”ති.

13. ත ඛො මහාලි, එතාසං සමාධිභාවනානං සච්ඡිකිරියාහෙතු භික්ඛු මසි බුභමචරියං වරන්ති. අනච්ඡි ඛො මහාලි, අකෙදුදු' ව ධම්මො උත්තරිතරං ව පණීතතරං ව යෙසං සච්ඡිකිරියාහෙතු භික්ඛු මසි බුභමචරියං වරන්තිති.

14. කතම පන තෙ භනෙත ධම්මො උත්තරිතරං ව පණීතතරං ව, යෙසං සච්ඡිකිරියාහෙතු භික්ඛු භගවති බුභමචරියං වරන්තිති.

15. ඉධ මහාලි, භික්ඛු තිණ්ණං සංයොජනානං පරික්ඛයාසොතාපනොතො හොති අවිනිපාතධම්මො නිගමො සමබ්බාසිපරායණො. අයං'පි ඛො මහාලි, ධම්මො උත්තරිතරො ව පණීතතරො ව යෙසං සච්ඡිකිරියාහෙතු භික්ඛු මසි බුභමචරියං වරන්ති.

පුත ව'පරං මහාලි, භික්ඛු තිණ්ණං සංයොජනානං පරික්ඛයා රුහදොසමොභානං තනුභතා සකදායාමී හොති සතිදෙව ඉමං ලොකං ආගන්ති, උක්ඛස්සන්තං කරොති. අයමි ඛො මහාලි, ධම්මො උත්තරිතරො ව පණීතතරො ව යෙසං සච්ඡිකිරියාහෙතු භික්ඛු මසි බුභමචරියං වරන්ති.

පුත ව'පරං මහාලි, භික්ඛු ඔරමහාසියානං සංයොජනානං පරික්ඛයා ඔපපාතීතො හොති තස්ස පරිනිබ්බාසි අනාවතතිධම්මො තස්මා ලොකා. අයමි ඛො මහාලි, ධම්මො උත්තරිතරො ව පණීතතරො ව යෙසං සච්ඡිකිරියාහෙතු මසි බුභමචරියං වරන්ති.

පුත ව'පරං මහාලි, භික්ඛු අසවානං ඛයා අනාසමං චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං දිට්ඨොව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකරිතා උපසම්පජ්ජ පිහරති. අයමි ඛො මහාලි, ධම්මො උත්තරිතරො ව පණීතතරො ව යෙසං සච්ඡිකිරියාහෙතු භික්ඛු මසි බුභමචරියං වරන්ති.

ඉමෙ ඛො තෙ මහාලි ධම්මො උත්තරිතරං ව පණීතතරං ව යෙසං සච්ඡිකිරියාහෙතු භික්ඛු මසි බුභමචරියං වරන්ති"ති.

16. "අනච්ඡි පන භනෙත මගො, අනච්ඡි පටිපදා එතෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියායා?"ති.

"අනච්ඡි ඛො මහාලි, මගො, අනච්ඡි පටිපදා, එතෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියායා"ති.

17. “කතනම පන භනෙන මග්ගො, කතමා පටිපදා, එතෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියායා?”ති.

“අයමෙව අරියො අට්ඨබ්බිකො මග්ගො, සෙය්‍යපිදං? සම්මාදිට්ඨි සම්මාසංකප්පො, සම්මාචාරා, සම්මාකම්මනො, සම්මාආර්ථවා, සම්මාචාරායාමො සම්මාසත්ති සම්මාසමාධි. අයං ඛො මහාලී මග්ගො අයං පටිපදා, එතෙසං සච්ඡිකිරියායා.

18. එකදුතං මහාලී සමයං භොසමිතිං විහරාමි කොසිතාරාමෙ. අථ ඛො ඥො පබ්බජිතා මංගලිකො ව පරිබ්බාජකො ජාලියො ව දුරුපතති-කතනවාසී යෙනාහං තෙනුපසංකම්පු. උපසංකම්පිතා මම සද්ධං සම්මාදිංසු, සම්මාදනීයං කථං සාරාණීයං විනිසාරෙතො එකමනතං අට්ඨංසු. එකමනතං භීතා ඛො තෙ ඥො පබ්බජිතා මං එතදවොචුං. “කිනන්තුවො ආවුසො ගොතම, තං ජීවං තං සරීරං? උදාහු අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරං?”නති.

“තෙන භාවුසො සුඤ්ඤං සාධුකං මනසි කතෙථ ගාහිස්සාමි”ති.

“එවමාවුසො”ති ඛො තෙ ඥො පබ්බජිතා මම පච්චස්සොසුං. අහං එතදවොචං:

19. ඉධාවුසො තථාගතො ලොකෙ උප්පජ්ඣති අරහං සම්මාසම්මුද්ධො [යථා සාමඤ්ඤඵලෙ එවං විනාරොතබ්බං]-පෙ-

තස්සිනම පඤ්චනිවරණේ පතීනෙ අත්තති සම්නුපස්සතො පාමොජ්ජං ජායති. පමුදිතස්ස පිති ජායති. පිතිමතස්ස කායො පස්සමනති. පස්සද්ධි-කායො සුඛං චෙතදති සුඛිනො විතතං සමාගියති.

20. සො විච්චෙව්ව කාමෙහි විච්චව අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතක්කං සවිචාරං විචෙකජ්ජං පිතිසුඛං පඨමජ්ඣාතං උපසම්පජ්ජා විහරති. සො ඉමමෙව කායං විචෙකජ්ජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිඤ්ඤි සබ්බාවතො කායස්ස විචෙකජ්ජෙන පිතිසුඛෙන අපච්චං ගොති.

සෙය්‍යථාපි ආවුසො දුකෙඛා නතාපකො වා නතාපකතෙනවාසී වා කංසථාලෙ නතානියප්පිණ්ණොති ආකීරිතො උදකෙන පරිපෙථාසකං පරිපෙථා-සකං සංඤ්ඤාය. සංයං නතානියපිණ්ණි සෙනහානුගතො සෙනහපරෙතො සනතරඬාහිදා චුට්ඨං සෙතනෙන, න ච පග්ගරණී.

එවමෙව ඛො ආවුසො භික්ඛු ඉමමෙව කායං විචෙකජ්ජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිඤ්ඤි සබ්බාවතො කායස්ස විචෙකජ්ජෙන පිතිසුඛෙන අපච්චං ගොති.

යො භු ඛො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං භු ඛො තස්සෙතං වචනාය තං ජීවං තං සරීරනති වා අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති වා? ති.

යො සො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං තස්සෙතං වචනාය තං ජීවං තං සරීරනති වා අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති වාති.

අහං ඛො පනෙතං ආවුසො එවං ජානාමි එවං පස්සාමි. අප ව පනාහං න වදාමි තං ජීවං තං සරීරනති වා අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති වාති.

21. පුත වපරං ආවුසො භික්ඛු විතකකම්මාරුතං. වූපසමා අජඤ්ඤානං සම්පසාදනං වෙතස්සො එකොදිභාවං අවිතකකං අවිචාරං සමාධිජං පිතිසුඛං දුතිසර්ඤ්ඤානං උපසම්පජ්ජා විතරති. සො ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන පිති-සුඛෙන අභිසංඤ්ඤාති පරිසංඤ්ඤාති පරිපුරෙති පරිපථරති. තාස්ස කිඤ්ඤි සම්මාවතො කායස්ස සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අපච්චං ගොති.

22. සෙය්‍යථාපි ආවුසො උදකරහඤ්ඤා ගමහිරො උබ්භිදදුකො - [ගථා සාමඤ්ඤාථලෙ එවං විජාරෙතඛං.]

තාස්ස කිඤ්ඤි සම්මාවතො උදකරහඤ්ඤා සිතෙන වාරිතා අපච්චං අස්ස, එවමෙව ඛො ආවුසො භික්ඛු ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤාති පරිසංඤ්ඤාති පරිපුරෙති පරිපථරති. තාස්ස කිඤ්ඤි සම්මාවතො කායස්ස සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අපච්චං ගොති.

23. පුත ව පරං ආවුසො භික්ඛු පිතිසංච විරුතා උපෙකකො ව විතරති සතො සම්පජානො, සුඛඤ්ඤා කායෙන පටිසංචෙදෙති, යං තං අරියො ආවිකක්ඛති: උපෙකකො සතිමා සුඛවිහාරීති තතිසර්ඤ්ඤානං උපසම්පජ්ජා විතරති. සො ඉමමෙව කායං නිප්පිතිකෙන සුඛෙන අභිසංඤ්ඤාති පරිසංඤ්ඤාති පරිපුරෙති පරිපථරති. තාස්ස කිඤ්ඤි සම්මාවතො කායස්ස නිප්පිතිකෙන සුඛෙන අපච්චං ගොති.

24. සෙය්‍යථාපි ආවුසො උප්පලිනියං වා පදුමනියං වා - පෙ-
පුණ්ඩරිකානං වා සිතෙන වාරිතා අපච්චං අස්ස.

එවමෙව ඛො ආවුසො භික්ඛු ඉමෙමෙව කායං නිපටිතිකෙන සුඛෙන අභිසංඤ්ඤාති පරිසංඤ්ඤාති පරිපුරති පරිපථරති. නායං කිංඤ්ඤාති සංඛා-
වතො කායස්ස නිපටිතිකෙන සුඛෙන අපඤ්චං ගොති.

යො භු ඛො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං භු ඛො තස්සෙතං වචනාය 'තං ජීවං තං සරිරනති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරිරනති' වා?ති.

"යො සො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං තස්සෙතං වචනාය 'තං ජීවං සරිරනති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරිරනති' වා"ති.

අහං ඛො පතෙතං ආවුසො එවං ජානාමි, එවං පස්සාමි. අථ ච පනාහං න වදාමි 'තං ජීවං තං සරිරනති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරිරනති' වාති.

25. පුත ව පරං ආවුසො භික්ඛු සුඛස්ස ච පහානා දුක්ඛස්ස ච පහානා පුඤ්ඤව සොමනස්සද්දොමනස්සාතං අත්ථගමා අදුක්ඛමසුඛං උපෙකවා-
සතිපාරිසුද්ධිං චතුස්සං ක්කාතං උපසම්පජ්ජා විහරති. සො ඉමමෙව කායං පරිසුද්ධො වෙතසා පරියොදානෙන ඵරිත්වා නිසිනො ගොති. නායං කිංඤ්ඤාති සංඛාවතො කායස්ස පරිසුද්ධො වෙතසා පරියොදානෙන අපඤ්චං ගොති.

සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරිසො ඔදානෙන වජේන සසිසං පාරුචිත්වා නිසිනො අස්ස, නායං කිංඤ්ඤාති සංඛාවතො කායස්ස ඔදානෙන වජේන අපඤ්චං අස්ස, එවමෙව ඛො ආවුසො භික්ඛු ඉමමෙව කායං පරිසුද්ධො වෙතසා පරියොදානෙන ඵරිත්වා නිසිනො ගොති. නායං කිංඤ්ඤාති සංඛාවතො කායස්ස පරිසුද්ධො වෙතසා පරියොදානෙන අපඤ්චං ගොති.

යො භු ඛො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං භු ඛො තස්සෙතං වචනාය 'තං ජීවං තං සරිරනති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරිරනති' වා?ති.

"යො සො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං තස්සෙතං වචනාය 'තං ජීවං තං සරිරනති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරිරනති' වා"ති.

අහං ඛො පතෙතං ආවුසො එවං ජානාමි එවං පස්සාමි. අථ ච පනාහං න වදාමි 'තං ජීවං තං සරිරනති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරිරනති' වාති.

26. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුඤ්ඤා පරියොදනෙ අනභිග්ගෙ විගතූපකතිපලනෙ මුද්දානෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජනපත්තෙ ඤාණදස්සනාය විතතං අභිනිභරති අභිනිත්තාමෙති. සො එවං පජානාති ‘අයං බො මෙ කායො රූපි වාතූමමහාභුතිකො මාතාපෙතතිකසමභවො ඔදනකුමමාසුපච්ඡයො අනිවුච්ඡාදනපරිමඤ්ඤාන-තෙදනපිඤ්ඤාසනධර්මො. ඉදංඤ්ඤා පන මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිබ්බානති. සෙය්‍යපාපි ආවුසො මණ්ණි වෙච්චියො -පෙ- සබ්බාකාර-සමපනේනා, තත්‍ර සුත්තං ආවුතං නිලං වා -පෙ- පණ්ඩුසුත්තං වා, තමෙනං චක්ඛුමා පුරිසො තත්ථෙ කරිනො පට්ඨවෙකෙකියා ‘අයං බො මණ්ණි වෙච්චියො -පෙ- සබ්බාකාරසමපනේනා, තත්‍ර සුත්තං ආවුතං නිලං වා -පෙ- පණ්ඩු-සුත්තං වා’ති. එවමෙව බො ආවුසො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත -පෙ- ඤාණදස්සනාය විතතං අභිනිභරති -පෙ- සො එවං පජානාති ‘අයං බො මෙ කායො රූපි -පෙ- ඉදං ච පන මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිබ්බානති’.

යො භු බො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සාති, කල්ලනත්‍ර බො තස්සෙතං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරිරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරිරනති’ වා” ? ති.

“යො සො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සාති, කල්ල-තස්සෙතං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරිරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරිරනති’ වා”ති.

අතං බො පනේතං ආවුසො එවං ජානාමි එවං පස්සාමි. අප ච පනාහං න ‘වදාමි ‘තං ජීවං තං සරිරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරිරනති’ වාති.

27. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත -පෙ- මනෝමයං කායං අභිනිමිත්තනාය විතතං අභිනිභරති -පෙ- සෙය්‍යපාපි ආවුසො පුරිසො මුඤ්ඤා ජිහ්වං පබ්බාතෙය්‍යා -පෙ- එවමෙව බො ආවුසො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත -පෙ- මනෝමයං කායං අභිනිමිත්තනාය විතතං අභිනිභරති -පෙ- සො ඉමමා කායා අඤ්ඤං කායං අභිනිමිත්තාති -පෙ- අභිනිත්ථියං.

යො භු බො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සාති, කල්ලනත්‍ර බො තස්සෙතං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරිරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරිරනති’ වා”ති.

“යො සො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සාති, කල්ල-තස්සෙතං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරිරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරිරනති’ වා”ති.

අභං ඛො පනෙනං ආවුසො එවං ජානාමි එවං පසාමි. අථ ච පනාහං න වදාමි ‘තං ජීවං තං සරීරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති’ වාහි.

28. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විනෙත -පෙ- ඉද්ධිවිධාය විතතං අභිනීහරති -පෙ- සෙය්‍යථාපි ආවුසො දූෂකඛා කුම්භා- කාරො වා කුම්භකාරනෙතවාසී වා සුපරිකම්මකතාය මහතිකාය යං යදෙව භාජනවිකතිං ආකෂෙඛය්‍ය තං තදෙව කරෙය්‍ය -පෙ- එවමෙව ඛො ආවුසො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විනෙත -පෙ- ඉද්ධිවිධාය විතතං අභිනීහරති -පෙ- සො අනෙකවිතිතං ඉද්ධිවිධං පච්චික්ඛායාහි -පෙ- යාවුඛාගමලොකාපි කායෙත වසං වනෙනති.

යො භු ඛො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පසාති, කල්ලනහු ඛො තසෙසතං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරීරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති’ වා ඉති.

“යො සො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පසාති, කල්ලං තසෙසතං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරීරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති’ වා”ති.

අභං ඛො පනෙනං ආවුසො එවං ජානාමි එවං පසාමි. අථ ච පනාහං න වදාමි ‘තං ජීවං තං සරීරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති’ වාහි.

29. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විනෙත -පෙ- දිඛ්ඛාය සොතඛාකුයා විතතං අභිනීහරති -පෙ- සො දිඛ්ඛාය සොත- ඛාකුයා -පෙ- උභො සද්දෙ සුණාති දිඛෙඛ ව මානුසෙ ව -පෙ- සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරිසො අභිකම්මාපට්ඨපනො, සො සුණෙය්‍ය ගෙරිකද්දම්පි -පෙ- තස්ස එවමෙසා ගෙරිසද්දෙ ඉතිපි -පෙ- එවමෙව ඛො ආවුසො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විනෙත -පෙ- දිඛ්ඛාය සොතඛාකුයා විතතං අභිනීහරති -පෙ- සො දිඛ්ඛාය සොතඛාකුයා -පෙ- උභො සද්දෙ සුණාති දිඛෙඛ ව මානුසෙ ව යෙ දුරෙ සනතිකෙ ව.

යො භු ඛො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පසාති, කල්ලනහු ඛො තසෙසතං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරීරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති’ වාහි.

“යො සො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පසාති, කල්ලං තසෙසතං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරීරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති’ වා”ති.

අභං පනෙනං ආවුසො එවං ජානාමි එවං පසාමි. අථ ච පනාහං න වදාමි ‘තං ජීවං තං සරීරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති’ වාහි.

30. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත -පෙ-
වේතොපරියඤ්ඤාය විතතං අභිනිහරති -පෙ- සො පරසත්තානං පර-
පුඤ්ඤානං වේතසා වේතො පරිච්ච පජානාති. සරාගං වා විතතං සරාගං
විතතනති පජානාති -පෙ- අවිමුත්තං වා විතතං අවිමුත්තං විතතනති
පජානාති. සෙය්‍යපාපි ආවුසො ඉත්ථි වා පුරිසො වා -පෙ- ආදාසෙ වා
-පෙ- උදකපතෙත සකං මුඛතිමිත්තං පච්චවේකධමානො සකඤ්ඤං වා
සකඤ්ඤනති ජාතෙය්‍ය, අකඤ්ඤං වා අකඤ්ඤනති ජාතෙය්‍ය, එච්ඡෙව
ඛො ආවුසො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත -පෙ- වේතොපරියඤ්ඤාය
විතතං අභිනිහරති -පෙ- සො පරසත්තානං පරපුඤ්ඤානං වේතසා
වේතො පරිච්ච පජානාති, සරාගං වා විතතං සරාගං විතතනති පජානාති
-පෙ- අවිමුත්තං වා විතතං අවිමුත්තං විතතනති පජානාති.

යො හු ඛො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලනහු
ඛො තස්සෙතං වචනාය 'තං ජීවං තං සරීරනති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං
සරීරනති' වා ?ති.

“යො සො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං
තස්සෙතං වචනාය 'තං ජීවං තං සරීරනති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං
සරීරනති' වා”ති.

අහං පතෙතං ආවුසො එවං ජානාමි එවං පස්සාමි. අප ච පනාහං
න වදාමි 'තං ජීවං තං සරීරනති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති'
වාති.

31. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ -පෙ- පුඤ්ඤ-
නිවාසානුස්සාතිඤ්ඤාය විතතං අභිනිහරති -පෙ- සො අනෙකවිභිතං
පුඤ්ඤනිවාසං අනුස්සරති, සෙය්‍යපීදං එකමපි ජාතිං -පෙ- අනෙකෙ'පි
සංවච්චවිච්චකප්පො අමුත්තාසිං එවත්තාමො එවංගොතෙතා -පෙ- ඉති
සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිභිතං පුඤ්ඤනිවාසං අනුස්සරති.

යො හු ඛො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලනහු
ඛො තස්සෙතං වචනාය 'තං ජීවං තං සරීරනති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං
අඤ්ඤං සරීරනති' වා ?ති.

“යො සො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං
තස්සෙතං වචනාය 'තං ජීවං තං සරීරනති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං
සරීරනති' වා”ති.

අහං පතෙතං ආවුසො එවං ජානාමි එවං පස්සාමි. අප ච පනාහං
න වදාමි 'තං ජීවං තං සරීරනති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති'
වාති.

32. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත -පෙ-
සත්තානං චුතුපපාතඤ්ඤාය විතතං අභිනිහරති -පෙ- සො දිඤ්ඤන
චක්ඛුතා -පෙ- සතෙත පස්සති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ -පෙ-
සුගතෙ දුගතෙ සපාකමුත්තපගෙ සතෙත පජානාති.

සෙය්‍යථාපි ආවුසො පබ්බතසංඝිධිපෙ උදකරහදෙ අවේන්
විප්පසනෙනා අනාවිලො, තත්ථ චක්ඛුමා පුරිසො තීරෙ සිතො පසොය්‍ය
සිප්පිසල්ලුකම්පි සකඛරකථලම්පි මච්ඡගුඛම්පි වරනනම්පි නිට්ඨනනම්පි, තස්ස
ඵවමස්ස: අයං ඛො උදකරහදෙ අවේන් විප්පසනෙනා අනාවිලො, තත්ත්මෙ
සිප්පිසල්ලුකා'පි සකඛරකථලා'පි මච්ඡගුඛා'පි වරනන'පි නිට්ඨනන'පිති,
ඵවමෙව ඛො ආවුසො භික්ඛු සමාහිතෙ විතත-පෙ-ආසවානං ඛයඤ්ඤාය
විතතං අභිනීභරති අභිනින්නාමෙති. සො ඉදං දුක්ඛනති යථාභූතං
පජානාති -පෙ- අයං ආසවනිරෝධගාමිනී පටිපදා'ති යථාභූතං පජානාති.

තස්ස ඵලං ජානතො ඵලං පස්සතො කාමාසවා'පි විතතං විමුච්චති.
භවාසවා'පි විතතං විමුච්චති. අවිජ්ජාසවා'පි විතතං විමුච්චති. විමුත්තසම්.
විමුත්තමති ඤ්ඤාං හොති. 'ඛිණං ජාති, වුසිතං වුසම්චරිතං, කතං කරණීයං,
නාපරං ඉස්ථතතයාති පජානාති.

33. යො ඛො ආවුසො භික්ඛු ඵලං ජානාති ඵලං පස්සති, කල්ලං
හු ඛො තස්සෙතං වචනාය 'තං ජීවං තං සරීරනති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං
අඤ්ඤං සරීරනති වා' ? ති.

“යො සො ආවුසො භික්ඛු ඵලං ජානාති ඵලං පස්සති, න කල්ලං
තස්සෙතං වචනාය 'තං ජීවං තං සරීරනති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං
සරීරනති වා” ති.

අතං ඛො පනෙතං ආවුසො ඵලං ජානාමි ඵලං පස්සාමි. අථ ච
පතාහං න වදාමි 'තං ජීවං තං සරීරනති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං
සරීරනති' වා ති.

34. ඉදම්චොච භගවා. අත්තමනො ඔට්ඨද්ධො ලිච්ඡි භගවතො භාසිතං
අභිනන්දීති.

7. ඡාලිය සුත්තං

1. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා නොසමබ්බං විහරති නොසිත්තාම. තෙන ඛො ථන සමයෙන ථෙව පබ්බජිතා මණ්ඩයො ව පරිබ්බාජකො ඡාලියො ව දුරුපතතිකන්තවාසී යෙන භගවා තෙනුප-සබ්බමිංසු. උපසබ්බමිනි: භගවතා සද්ධිං සමෙමාදිංසු. සමෙමාදනීයං කථං සාරාණියං විනිසාරෙතා එකමන්තං අට්ඨංසු. එකමන්තං සීතා ඛො තෙ ථෙව පබ්බජිතා භගවන්තං එතදවොචු: “කීනත්ත ඛො ආට්ටියො ගොතමි තං ජිවං තං සරිරං? උදත්ත අඤ්ඤං ජිවං අඤ්ඤං සරිරං?”ති.

2. තෙන භාට්ටියො සුණාථ. සාධුකං මනසි කරොථ. හාසිසාමි’ති. ‘එවමාට්ටියො’ති ඛො තෙ ථෙව පබ්බජිතා භගවතො පච්චසොසාසුං. භගවා එතදවොච:

3. ඉධාට්ටියො තථාගතො ලොකෙ උපපජ්ජති අරහං සමමාසමුද්ධො -පෙ- (ගථා සාමඤ්ඤථලෙ එවා විතාරෙතබ්බං). එවං ඛො ආට්ටියො හිකඬු සීලසම්පන්නො නොති.

4. කථං ව ආට්ටියො හිකඬු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තථාරො නොති? ඉධාට්ටියො හිකඬු වකඬුනා රූපං දිස්සා න නිමිත්තභ්ගාති නොති -පෙ- එවං ඛො ආට්ටියො හිකඬු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තථාරො නොති.

5. කථං ව ආට්ටියො හිකඬු සතිසම්පජ්ඣෙඤ්ඤාන සමන්තාගතො නොති? ඉධාට්ටියො හිකඬු අභික්කන්තෙ පටික්කන්තෙ සම්පජ්ඣකාරී නොති. ආලොකිතෙ විලොකිතෙ -පෙ- එවං ඛො ආට්ටියො හිකඬු සතිසම්ප-ජ්ඣෙඤ්ඤාන සමන්තාගතො නොති.

6. කථං ආට්ටියො හිකඬු සන්තුට්ඨො නොති? ඉධාට්ටියො හිකඬු සන්තුට්ඨො නොති කායපාරිභාරිකෙන චිචරෙන -පෙ- එවං ඛො ආට්ටියො හිකඬු සන්තුට්ඨො නොති.

7. සො ඉමිනා ව අරියෙන සීලකඩකේන සමන්තාගතො -පෙ- පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙතා, -පෙ- සො අභිජ්ඣං ලොකෙ පහාය -පෙ- ඵච්ඡිකිල්පාය චිත්තං පරිසොධෙති.

සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරිසො ඉණ්ඤා ආදාය කම්මනෙත පයොජෙය්‍ය -පෙ- සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරිසො ආබාධිකො අස්ස -පෙ- සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරිසො ඛකිනාගාරෙ ඛඤ්ඤා අස්ස -පෙ- සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරිසො දාසො අස්ස අනත්තාධිනො -පෙ- සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරිසො සධනො සභොගො කන්තාරඥානමය්‍යා පටිපජ්ජෙය්‍ය -පෙ- ඉමෙ පංචනීවරණේ අප්පකිණේ අත්තනී සමනුපස්සෙය්‍ය -පෙ- සො අපරෙත සම්මෙත තං කන්තාරං නිත්තරෙය්‍ය -පෙ- එවමෙව ඛො භික්ඛු ඉමෙ පංචනීවරණේ පභිණේ අත්තනී සමනුපස්සති -පෙ-.

තස්සිමෙ පංචනීවරණේ පභිණේ අත්තනී සමනුපස්සතො -පෙ- චිත්තං සමාගිගති.

සො විවිච්චව කාමෙහි -පෙ- පඨමං කුණං උපසම්පජ්ජි විහරති. -පෙ- තාස්ස කිංකුචි සබ්බාවතො කායස්ස විවේකජෙන පිතිසුඛෙන අපච්චං ගොති.

යො හු ඛො ආවුසො එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං තස්සෙතං වචනාය 'තං ජිවං තං සරීරනති' වා 'අඤ්ඤං ජිවං අඤ්ඤං සරීරනති' වා ?ති.

"යො සො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං තස්සෙතං වචනාය 'තං ජිවං තං සරීරනති' වා 'අඤ්ඤං ජිවං අඤ්ඤං සරීරනති' වා"ති.

අහං ඛො පනෙතං ආවුසො එවං ජානාමි එවං පස්සාමි. අථ ච පනාහං ත වදාමි 'තං ජිවං තං සරීරනති' වා 'අඤ්ඤං ජිවං අඤ්ඤං සරීරනති' වාති.

8. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු විතක්කච්චාරායං වූපසමා -පෙ- දුතියං කුණං උපසම්පජ්ජි විහරති. -පෙ- තාස්ස කිංකුචි සබ්බාවතො කායස්ස සමාගිජෙන පිතිසුඛෙන අපච්චං ගොති.

යො හු ඛො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං තස්සෙතං වචනාය 'තං ජිවං තං සරීරනති' වා 'අඤ්ඤං ජිවං අඤ්ඤං සරීරනති' වා ?ති.

"යො සො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං තස්සෙතං වචනාය 'තං ජිවං තං සරීරනති' වා 'අඤ්ඤං ජිවං අඤ්ඤං සරීරනති' වා"ති.

අහං ඛො පනෙතං ආවුසො එවං ජානාමි එවං පස්සාමි. අථ ච පනාහං ත වදාමි 'තං ජිවං තං සරීරනති' වා 'අඤ්ඤං ජිවං අඤ්ඤං සරීරනති' වාති.

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු පිතියා ච විරාගා -පෙ- තතියං කුණං උපසම්පජ්ජි විහරති. -පෙ- තාස්ස කිංකුචි සබ්බාවතො කායස්ස නිපටිඤ්ඤෙන සුඛෙන අපච්චං ගොති.

යො භු ඛො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං භු ඛො තස්සෙතං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරීරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති’ වා? ති.

“යො සො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං තස්සෙතං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරීරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති’ වා” ති.

අහං ඛො පනෙතං ආවුසො එවං ජානාමි එවං පස්සාමි. අප්ච ව පනාහං ත වදාමි ‘තං ජීවං තං සරීරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති’ වා ති.

9. පුත ව පරං ආවුසො භික්ඛු සුඛස්ස ව පහානා දුක්ඛස්ස ච පහානා -පෙ- චතුස්සං කෘතං උපසම්පජ්ජා විහරති. -පෙ- තාස්ස කිඤ්චි සම්ඛාවතො කායස්ස පරිසුද්ධොත වේතසා පරියොදානෙන අපච්චං ගොති.

යො භු ඛො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං භු ඛො තස්සෙතං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරීරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති’ වා? ති.

“යො සො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං තස්සෙතං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරීරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති’ වා” ති.

අහං ඛො පනෙතං ආවුසො එවං ජානාමි එවං පස්සාමි. අප්ච ව පනාහං ත වදාමි ‘තං ජීවං තං සරීරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති’ වා ති.

10. පුත ව පරං ආවුසො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත -පෙ- ඤ්ඤාණදස්සනාය විතතං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො එවං පජානාති ‘අයං ඛො මෙ කායො රූපි වාතූමමහාභුතීකො -පෙ- හෙදනවිඤ්ඤාන-ධමෙමා. ඉදං ව පන මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිබ්භානති. සෙය්‍යථාපි ආවුසො මණ්ණි චෙළරියො -පෙ- තත්ත්වස්ස සුත්තං ‘අයං ඛො මණ්ණි චෙළරියො -පෙ- තත්ත්වං සුත්තං ආවුතං නිලං වා -පෙ- පණ්ඩු-සුත්තං වා’ ති. එවමෙව ඛො ආවුසො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත -පෙ- ඤ්ඤාණදස්සනාය විතතං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො එවං පජානාති. අයං ඛො මෙ කායො රූපි -පෙ- ඉදං ව පන මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිබ්භානති. -පෙ- [යථා පුබ්බෙ එවං විත්ථායෙ තබ්බං.]

11. පුතවපරං ආවුසො -පෙ- එවං සමාහිතෙ විතෙත -පෙ- මනොමයං කායං අභිනිමිත්තනාය විතතං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති -පෙ-

12. පුතචජරං ආවුසො හිකඛු -පෙ- එවං සමාහිතෙ විතෙත -පෙ- ඉද්ධිවිධාය විතතං අභිනීතරති -පෙ- යාව බ්‍රහ්මලොකාපි කායෙත වසං වතෙතති. -පෙ-

13. පුතචජරං ආවුසො හිකඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත -පෙ- දිබ්බාය සොතඛාදාය -පෙ- වෙතොපරියඤ්ඤාය -පෙ- පුරබ්බනිවාසානුස්සාති-ඤ්ඤාය -පෙ- [යථා මනාලිපුතෙත එවං විඤ්ඤාතොවං].

14. පුතචජරං ආවුසො හිකඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත -පෙ- සත්තානං චුත්‍රපපාතඤ්ඤාය විතතං අභිනීතරති -පෙ- යථාකම්මුපගෙ සතෙත පජානාති.

යො ඛො ආවුසො හිකඛු එවං ජානාති එවං පසාති, කල්ලං හු ඛො තසෙසතං වචනාය 'තං ජීවං තං සරීරනති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති' වා ?"ති

"යො සො ආවුසො හිකඛු එවං ජානාති එවං පසාති, කල්ලං තසෙසතං වචනාය 'තං ජීවං තං සරීරනති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති' වා"ති.

අහං ඛො පතෙතං ආවුසො එවං ජානාමි එවං පසාමි, අප ච පතාහං න වදාමි 'තං ජීවං තං සරීරනති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති' වාති.

15. පුතචජරං ආවුසො හිකඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත -පෙ- අයව්‍යානං බ්‍යඤ්ඤාය විතතං අභිනීතරති අභිනින්නාමෙති. සො ඉදං දුක්ඛනති යථාභූතං පජානාති. -පෙ- ඕණ්ණ ජාති වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං කතං කරණීයං නාපරං ඉත්තකායාති පජානාති.

යො හු ඛො ආවුසො හිකඛු එවං ජානාති එවං පසාති, කල්ලං හු ඛො තසෙසතං වචනාය 'තං ජීවං තං සරීරනති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති' වා ?"ති

"යො සො ආවුසො හිකඛු එවං ජානාති එවං පසාති, න කල්ලං තසෙසතං වචනාය 'තං ජීවං තං සරීරනති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති' වා"ති.

අහං ඛො පතෙතං ආවුසො එවං ජානාමි එවං පසාමි, අප ච පතාහං න වදාමි 'තං ජීවං තං සරීරනති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති' වා"ති.

16. ඉද්ධිවොච භගවා, අත්තමනා තෙ දො පබ්බජ්ජා භගවතො භාසිතං අභිනික්ඛන්ති.

8. සිහිනාදසුනාං*

1. එවිං මෙ සුතං: එකං සමයං හගවා උජ්ඣාසං¹ විහරති කණ්ණකාසප්පෙ² මිගද්දෙ. අපි බො අවෙලො කසසපො ගෙන හගවා තෙත්තපසකමි. උපසකමිත්වා හගවතා සද්ධිං සමොදි. සමොදනීයං³ කපං සාරණීයං⁴ ඵිතිසාරෙත්වා එකමනනං අධිසාසි.

2. එකමනනං සීතො බො අවෙලො කසසපො හගවනනං එතදවොච: “සුතමෙවනං⁵ තො ගොතමි, ‘සමණො ගොතමො සබ්බං තපං ගරහති. සබ්බං තපසසිං ලුබ්භීති. එකංසෙන උපකෙකාසති උපවදනී’ති. යෙ තෙ හො ගොතමි එවමාහංසු ‘සමණො ගොතමො සබ්බං තපං ගරහති, සබ්බං තපසසිං ලුබ්භීති. එකංසෙන උපකෙකාසති උපවදනී’ති. කච්චි තෙ හොතො ගොතමස්ස වුත්තවාදිනො? න ච හවනනං ගොතමං අභුතෙන අබ්භාවිකකනති? ධම්මස්ස වාත්තධම්මං ඛ්‍යාකරොනති? න ච කොචි සහධම්මකො වාදත්තවාදෙ ගාරස්සං ථානං ආගමිති? අනබ්භකකාදුකාමා හි මයං හවනනං ගොතමි”නති.

3. යෙ තෙ කසසප එවමාහංසු: ‘සමණො ගොතමො සබ්බං තපං ගරහති. සබ්බං තපසසිං ලුබ්භීති. එකංසෙන උපකෙකාසති උපවදනී’ති න මෙ තෙ වුත්තවාදිනො. අබ්භාවිකකනති ච පන මං තෙ අසකා අභුතෙන.

ඉදං කසසප එකච්චං තපසසිං ලුබ්භීති. පස්සාමි දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුද්ධිත අතිකකන්තමාත්‍රසකෙන කායස්ස හෙද පරම්මරණං අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං තීරයං උපපන්නං. ඉධ පතාහං කසසප එකච්චං තපසසිං ලුබ්භීති. පස්සාමි දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුද්ධිත අතිකකන්තමාත්‍රසකෙන කායස්ස හෙද පරම්මරණං සුගතිං සක්ඛං ලොකං උපපන්නං.

ඉදං⁶ කසසප එකච්චං තපසසිං අපදුක්ඛවිහාරිං පස්සාමි දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුද්ධිත අතිකකන්තමාත්‍රසකෙන කායස්ස හෙද පරම්මරණං අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං තීරයං උපපන්නං.

*. කසසප සිහිනාද සුනාං, කෙසුචි. මුද්ධිසිහිනාදසුනනතිපි. අධිසකපා.

මහාසිහිනාදසුනාං, මජ්ඣං.

1. උජ්ඣාසං. සීමු.

2. කණ්ණකප්පෙ. සීමු.

3. සමොදනීයං. මජ්ඣං.

4. සාරණීයං. මජ්ඣං.

5. සුතමෙවනං. සීමු.

6. ඉධපතාහං, භා.

ඉබ්භනානං කස්සප එකච්චං තපස්සිං අපාදුක්ඛවිහාරිං පස්සාමි
දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධින අතීක්ඛනනමානුසංකත කායස්ස හෙද
පරමමරණං සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නං.

සො'හං කස්සප ඉමස්සං තපස්සීනං එවං ආගතීඤ්ච ගතීඤ්ච චුතීඤ්ච
උපපත්තීඤ්ච යථාභුතං පජානාමි. සො'හං කිං සබ්බං තපං ගරභිස්සාමි,
සබ්බං වා තපස්සිං දුබ්බාජිමිං එකංගෙන උපකෙකාසිස්සාමි උපවදිස්සාමි ?

4. සනති කස්සප එකෙ සමණ්ණාගමිණා පණ්ණිනා තිපුණං
කතපරප්පවාදා වාලවෙතිරූපා ආවේජ්ජනා¹ මඤ්ඤා වරනති පඤ්ඤා-
ගතෙන දිව්ඪිගතානි. තෙනි'පි මේ සද්ධිං එකච්චෙසු ධාතෙසු සමෙති²
එකච්චෙසු ධාතෙසු න සමෙති³. යනෙන එකච්චං වදෙනති සාචු'ති,
මයමපි තං එකච්චං වදෙම සාචු'ති. යනෙන එකච්චං වදෙනති න
සාචු'ති, මයමපි තං එකච්චං වදෙම න සාචු'ති. යනෙන එකච්චං වදෙනති
සාචු'ති, මයං තං එකච්චං වදෙම න සාචු'ති. යනෙන එකච්චං වදෙනති
න සාචු'ති, මයං තං එකච්චං වදෙම සාචු'ති. යං මයං එකච්චං වදෙම
සාචු'ති, පරො'පි තං එකච්චං වදෙනති සාචු'ති. යං මයං එකච්චං වදෙම
න සාචු'ති, පරො'පි තං එකච්චං වදෙනති න සාචු'ති. යං මයං එකච්චං
වදෙම න සාචු'ති, පරො'පි තං එකච්චං වදෙනති සාචු'ති. යං මයං එකච්චං
වදෙම සාචු'ති, පරො'පි තං එකච්චං වදෙනති න සාචු'ති.

තෘතං උපසංඝමිත්වා එවං වදාමි: යෙසු නො ආවුසො ධාතෙසු න
සමෙති, තිව්ඪිනතු තානි ධාතානි. යෙසු ධාතෙසු සමෙති, තත්ථ විඤ්ඤා
සම්නුසුඤ්ජනං සම්නුගාහනං සම්නුභාසනං සත්ථාරං වා සත්ථාරං
සංකප්පන වා සංකප්පං: “යෙ ඉමෙස්සං භවතං ධම්මා අකුසල්ලා අකුසල්ල-
සංකප්පානා සාවච්ජා සාවච්ජසංකප්පානා අසංවිතඛානා අසංවිතඛාසංකප්පානා
න අලමරියා න අලමරියසංකප්පානා කණ්ණා කණ්ණසංකප්පානා, භො ඉමේ
ධම්මෙ අනවසෙසං පභාස වත්තති, සමණො වා ගොතමො පරෙ වා පත
භොනෙතො ගණවරියා ?”ති.

ඌතං ඔවා පනෙනං කස්සප විජ්ජති යං විඤ්ඤ සමනුසුඤ්ඤානා සමනුගාහනා සමනුගාසනා ඵලං වදෙය්‍යං: “යෙ ඉමෙසං භවතං ධම්මා අකුසලා අකුසලසංඛාතා සාවජ්ජා සාවජ්ජසංඛාතා අසෙවිතඛා අසෙවිතඛසංඛාතා න අලමරියා න අලමරියසංඛාතා කණ්ණා කණ්ණසංඛාතා, සමණො ගොතමො ඉමෙ ධම්මෙ අනවසෙසං පහාය වත්තති, යං වා පන ගොතෙනා පරෙ ගණාවරියා”ති.

ඉතීඝ කස්සප විඤ්ඤ සමනුසුඤ්ඤානා සමනුගාහනා සමනුගාසනා අලෙඛව තථ්ථ යෙභුගෙයන පසංසෙය්‍යං.

5. අපරම්පි නො කස්සප විඤ්ඤ සමනුසුඤ්ඤානං සමනුගාහනං සමනුගාසනං සත්ථාරා වා සත්ථාරං සංකේත වා සංකං: “යෙ ඉමෙසං භවතං ධම්මා කුසලා කුසලසංඛාතා අනවජ්ජා අනවජ්ජසංඛාතා සෙවිතඛා සෙවිතඛසංඛාතා අලමරියා අලමරියසංඛාතා සුක්කා සුක්කසංඛාතා, කො ඉමෙ ධම්මෙ අනවසෙසං සමාදාය වත්තති සමණො වා ගොතමො පරෙ වා පන ගොතෙනා ගණාවරියා?”ති.

ඌතං ඔවා පනෙනං කස්සප විජ්ජති යං විඤ්ඤ සමනුසුඤ්ඤානා සමනුගාහනා සමනුගාසනා ඵලං වදෙය්‍යං: “යෙ ඉමෙසං භවතං ධම්මා කුසලා කුසලසංඛාතා අනවජ්ජා අනවජ්ජසංඛාතා සෙවිතඛා සෙවිතඛසංඛාතා අලමරියා අලමරියසංඛාතා සුක්කා සුක්කසංඛාතා, සමණො ගොතමො ඉමෙ ධම්මෙ අනවසෙසං සමාදාය වත්තති යං වා පන ගොතෙනා පරෙ ගණාවරියා”ති.

ඉතීඝ කස්සප විඤ්ඤ සමනුසුඤ්ඤානා සමනුගාහනා සමනුගාසනා අලෙඛව තථ්ථ යෙභුගෙයන පසංසෙය්‍යං.

6. අපරම්පි නො කස්සප විඤ්ඤ සමනුසුඤ්ඤානං සමනුගාහනං සමනුගාසනං සත්ථාරා වා සත්ථාරං සංකේත වා සංකං: “යෙ ඉමෙසං භවතං ධම්මා අකුසලා අකුසලසංඛාතා සාවජ්ජා සාවජ්ජසංඛාතා අසෙවිතඛා අසෙවිතඛසංඛාතා න අලමරියා න අලමරියසංඛාතා කණ්ණා කණ්ණසංඛාතා කො ඉමෙ ධම්මෙ අනවසෙසං පහාය වත්තති ගොතමො සාවකසලකි වා පරෙ වා පන ගොතෙනා ගණාවරියසාවකසලකි?”ති.

ථානං ඛො පනෙනං කස්සප විජ්ජති යං විඤ්ඤා සමනුසුඤ්ජනා සමනුගාහනා සමනුසාසනා ඵලං වදෙය්‍යං: “යෙ ඉමෙසං භවතං ධම්මා අකුසලා අකුසලසංඛාතා සාවජ්ජා සාවජ්ජසංඛාතා අසෙවිතඛා අසෙවිතඛසංඛාතා න අලමරියා න අලමරියසංඛාතා කණ්ණා කණ්ණසංඛාතා, ගොතමසාවකසංඛො ඉමෙ ධම්මෙ අනවසෙසං පභාය වත්තති, යං වා පන භොනෙතා පරෙ ගණ්ණවරියසාවකසංඛො”ති.

ඉතිහ කස්සප විඤ්ඤා සමනුසුඤ්ජනා සමනුගාහනා සමනුසාසනා අමෙතව තත්ථ යෙභුයොගත පසංසෙය්‍යං.

7. අපරම්පි නො කස්සප විඤ්ඤා සමනුසුඤ්ජනං සමනුගාහනං සමනුසාසනං සත්ථාරා වා සත්ථාරං සංඛෙසත වා සංඛං: “යෙ ඉමෙසං භවතං ධම්මා කුසලා කුසලසංඛාතා අනවජ්ජා අනවජ්ජසංඛාතා සෙවිතඛා සෙවිතඛසංඛාතා අලමරියා අලමරියසංඛාතා පුක්කා පුක්කසංඛාතා, කො ඉමෙ ධම්මෙ අනවසෙසං සමාදය වත්තති? ගොතමසාවකසංඛො වා, පරෙ වා පන භොනෙතා ගණ්ණවරියසාවකසංඛො?”ති.

ථානං ඛො පනෙනං කස්සප විජ්ජති යං විඤ්ඤා සමනුසුඤ්ජනා සමනුගාහනා සමනුසාසනා ඵලං වදෙය්‍යං “යෙ ඉමෙසං භවතං ධම්මා කුසලා කුසලසංඛාතා අනවජ්ජා අනවජ්ජසංඛාතා සෙවිතඛා සෙවිතඛසංඛාතා අලමරියා අලමරියසංඛාතා පුක්කා පුක්කසංඛාතා, ගොතමසාවකසංඛො ඉමෙ ධම්මෙ අනවසෙසං සමාදය වත්තති, යං වා පන භොනෙතා පරෙ ගණ්ණවරියසාවකසංඛො”ති.

ඉතිහ කස්සප විඤ්ඤා සමනුසුඤ්ජනා සමනුගාහනා සමනුසාසනා අමෙතව තත්ථ යෙභුයොගත පසංසෙය්‍යං.

8. අනි කස්සප මග්ගො අනි පටිපදා යථා පටිපනෙතා සාමඤ්ඤාව ඤායාති සාමං දුකඛිති “සමණො”ව ගොතමො කාලවාදී භූතවාදී අත්ථවාදී ධම්මවාදී විනයවාදී”ති.

කතමො ව කස්සප මග්ගො කතමා පටිපදා යථා පටිපනෙතා සාමඤ්ඤාව ඤායාති සාමං දුකඛිති “සමණො”ව ගොතමො කාලවාදී භූතවාදී අත්ථවාදී ධම්මවාදී විනයවාදී?”ති.

අයමෙව අරියො අට්ඨබ්බිකො මහො. සෙය්‍යපීදං: සමමාදිට්ඨි සමමාසකපෙසා සමමාචාරා සමමාකම්මනෙනා සමමාආර්ථො සමමාචාරාමො සමමාසනී සමමාසමාති.

අයං ඛො කස්සප මහො අයං පට්ටද, යථා පට්ටනො සාමසොද්ධි ඤායානී සාමං දක්ඛිනී 'සමමාණ'ව ගොතමො කාලවාදී භූතවාදී අත්ථවාදී ධම්මවාදී විනයවාදී'ති.

9. එවං වුත්තෙ අවෙලො කස්සපො භගවන්තං එතදවොච:

“ඉමෙ’පි ඛො ආවුත්තො ගොතමි තපොපක්කමා එකෙසං සමණ-
 චාග්ගිණානං සාමසොද්ධිසංඛාරා ව චුහම්ඤ්ඤාසංඛාරා ව: අවෙලකො හොති
 මුත්තාවාසරං, හත්ථාපලොඛනො, න එතිහදන්තිකො, න ත්විතිහදන්තිකො,
 නාභිතථං, න උද්දිස්සකථං, න තිමන්තනං සාදිග්ගි. සො න කුමහිමුඛා
 පටිග්ගණානී, න කලොපිමුඛා පටිග්ගණානී, න එළකම්මන්තරං, න
 දණ්ඩම්මන්තරං, න මුසලම්මන්තරං, න ද්විත්තං භුඤ්ජාමානානා, න ගබ්බිනියා,
 න පායමානාය, න පුරිසන්තරගතාය, න සංකිත්තිපු, න යත්ථ සා
 උපට්ඨිතො හොති, න යත්ථ මක්ඛිකා සංකිසංකිචාරිනී, න මච්ඡං න
 මංසං. න පුරං න මෙරගං න පුස්සෙදකං පිට්ඨි. සො එකාගාරිකො වා
 හොති එකාලොපිකො, ආගාරිකො වා හොති ආලොපිකො, සත්තා-
 ගාරිකො වා හොති සත්තාලොපිකො, එකිකාපි දන්තියා යාපෙති, ද්විතිපි
 දන්තියා යාපෙති, සත්තතිපි දන්තියා යාපෙති, එකාතිකමපි ආහාරං
 ආහාරෙති, ආතිකමපි ආහාරං ආහාරෙති, සත්තාතිකමපි ආහාරං ආහාරෙති.
 ඉති එවිරූපං අභිමාසිකමපි පරියායභවත්තොප්පාදනානුගාමිනුසුත්තො
 මහරති.

10. ඉමෙ'පි ඛො ආට්ඨසො ගොතම් තපොපක්කමා එකෙසං සමිණ්ඩාහමිණිනං සාමිඤ්ඤසබ්බානා ව චුහමිඤ්ඤසබ්බානා ව: සාකහකෙඛා වා හොති, සාමාකහකෙඛා වා හොති, නිවාරහකෙඛා වා හොති, දදුලහකෙඛා වා හොති, හටහකෙඛා වා හොති, කණ්ණකෙඛා වා හොති, ආවාමහකෙඛා වා හොති, පිඤ්ඤකහකෙඛා වා හොති, තිණ්හකෙඛා වා හොති, ගොමිසහකෙඛා වා හොති, චන්ඩුලඵලාභායෙ යාපෙති පට්ඨන-ඵලහොජී.

11. ඉමෙ'පි ඛො ආට්ඨසො ගොතම් තපොපක්කමා එකෙසං සමිණ්ඩාහමිණිනං සාමිඤ්ඤසබ්බානා ව චුහමිඤ්ඤසබ්බානා ව: සාණාති පි බාණෙති, මිසාණාති පි බාණෙති, ජවදුස්සාති පි බාණෙති, පංසුකුලාති පි බාණෙති, නිවිලාති පි බාණෙති, අජිනමපි බාණෙති, අජිනකම්පමපි බාණෙති, කුසවිරමපි බාණෙති, වාකවිරමපි බාණෙති, ඵලකවිරමපි බාණෙති, කෙස-කම්මලමපි බාණෙති, වාලකම්මලමපි බාණෙති, උදුකපක්කිකමපි බාණෙති, කෙසමිසුලොවකො'පි හොති කෙසමිසුලොවනානුයොගමනුයුතො, උබ්බට්ඨකො'පි හොති අසතපටික්ඛිතො, උක්ඛුට්ඨකො'පි හොති උක්ඛුට්ඨකපාමනමනුයුතො, කණ්ඩකාපස්සකිකො'පි හොති, කණ්ඩ-කාපස්සයෙ සෙය්‍යං කප්පෙති, ඵලකසෙය්‍යමපි කප්පෙති, එණ්ඩිලසෙය්‍යමපි කප්පෙති, එකපස්සසකිකො'පි හොති, රජොජල්ලබයෙ අභොගාකාසිකො'පි හොති යථාසන්ධිකො, වෙකට්ඨකො'පි හොති විකට්ඨොජනානුයොග-මනුයුතො, අපානකො'පි හොති අපානකතනමනුයුතො, සායනනිග-කමපි¹ උදකොරෙහණානුයොගමනුයුතො විහරති"ති.

12. “අවෙලකො වෙ'පි කස්සප හොති මුත්තාචාරො හත්ථාපලෙඛනො -පෙ- සත්තානිකමපි ආහාරං ආහාරෙති. ඉති එවරුපං අභිමාසිකමපි පටිසායනතනොජනානුයොගමනුයුතො විහරති. තස්ස වායං සීලසම්පදා විත්තසම්පදා පඤ්ඤසම්පදා අනාපිතා හොති අසමිතිකා. අථ ඛො හො ආරකා'ව සාමිඤ්ඤ, ආරකා'ව චුහමිඤ්ඤ.

යනො ඛො කස්සප භික්ඛු අවෙරං අබ්‍යාපජ්‍යං මෙත්තවිත්තං භාවෙති, ආයචානඤ්ච ඛයා අනායචං වෙතොවිමුත්තං පඤ්ඤවිමුත්තං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සං අභිඤ්ඤ සමිතිකතා උපසම්පජ්‍ය විහරති. අයං වුවචති කස්සප භික්ඛු සමිණො ඉති'පි චුහමිණො ඉති'පි.

1. සායනනිගකමපි පි පාඨො.

13 සාකච්ඡාව: චේටි කසාප හෙතී සාමානසාධකය: චේටි කසාප හෙතී -පෙ- විනමුලථලාභාරො යාපෙති පච්ඡන්දනාදි. තස්ස වාසං සිලසම්පදා විතර්කම්පදා පඤ්ඤාසම්පදා අභාවිතා හෙතී අසම්පන්නා. අථ ඛො සො ආරක්ඛාමි සාමඤ්ඤා ආරක්ඛාමි බ්‍රහ්මඤ්ඤා.

යනො ඛො කසාප හිකුටු අවේරං අඛ්‍යාපජ්ජං මෙතනවිතතං භාවෙති, ආසවානඤ්ඤා ඛයා අනාසවං චේතනාවිමුක්තියං පඤ්ඤා විමුක්තියං දිට්ඨංච ඛමෙව සයං අභිඤ්ඤා සම්පන්නා උපසම්පජ්ජා විහරති, අයං වුච්චති කසාප හිකුටු සමණො ඉති'පි බ්‍රාහ්මණො ඉති'පි.

14. සංඝාති චේටි කසාප ධාරෙති මහාඝාතී'පි ධාරෙති -පෙ- සායනනිකාමි උදකොභාරාභාරානුයෝගනුයුතො විහරති, තස්ස වාසං සිලසම්පදා විතර්කම්පදා පඤ්ඤාසම්පදා අභාවිතා හෙතී අසම්පන්නා, අථ ඛො සො ආරක්ඛාමි සාමඤ්ඤා ආරක්ඛාමි බ්‍රහ්මඤ්ඤා.

යනො ඛො කසාප හිකුටු අවේරං අඛ්‍යාපජ්ජං මෙතනවිතතං භාවෙති ආසවානඤ්ඤා ඛයා අනාසවං චේතනාවිමුක්තියං පඤ්ඤා විමුක්තියං දිට්ඨංච ඛමෙව සයං අභිඤ්ඤා සම්පන්නා උපසම්පජ්ජා විහරති, අයං වුච්චති කසාප හිකුටු සමණො ඉති'පි බ්‍රාහ්මණො ඉති'පි.

15. එවං වුතෙන අවජ්ජා කසාපො ගගචන්තං එතදචෝච: දුක්ඛාරං හො ගොතමි සාමඤ්ඤං දුක්ඛාරං බ්‍රහ්මඤ්ඤානති.

“පකති ඛො එසං කසාප ලොකස්මිං දුක්ඛාරං සාමඤ්ඤං දුක්ඛාරං බ්‍රහ්මඤ්ඤානති.”

අවේලකො චේටි කසාප හෙතී බ්‍රහ්මචාරො -පෙ- ඉති එවරුපං අභිමාසිකම්පි පරිශායනතනාසංකප්පානුයෝගනුයුතො විහරති, ඉමාය ව කසාප මත්තාය ඉමිනා ව තපොපක්කමෙන සාමඤ්ඤං වා අභවිසං බ්‍රහ්මඤ්ඤං වා දුක්ඛාරං සුදුක්ඛාරං, තෙතං අභවිසං කල්‍යාණං වචනාය දුක්ඛාරං සාමඤ්ඤං දුක්ඛාරං බ්‍රහ්මඤ්ඤානති.

16. සකකාච පනෙතං අභවිසං කාචං ගගචන්තං වා ගගචති- පුතෙතන වා අනතමසො කුමාදසියා'පි: “භද්‍රං අවේලකො හොමි බ්‍රහ්මචාරො -පෙ- ඉති එවරුපං අභිමාසිකම්පි පරිශායනතනාසංකප්පානුයෝගනුයුතො විහරාමි”ති. යසමා ව ඛො කසාප අඤ්ඤානුච ඉමාය මත්තාය අඤ්ඤානු ඉමිනා තපොපක්කමෙන සාමඤ්ඤං වා හොති. බ්‍රහ්මඤ්ඤං වා දුක්ඛාරං සුදුක්ඛාරං, තස්මා එතං කල්‍යාණං වචනාය දුක්ඛාරං සාමඤ්ඤං දුක්ඛාරං බ්‍රහ්මඤ්ඤානති.

යනො ඛො කස්සප හිකුඤ්ඤා අවෙරං අඛ්‍යාපජ්ජං මෙත්තචිත්තං භාවෙති, ආසවානඤ්ඤා ඛයා අනාසවං වෙතොවිමුත්තං පඤ්ඤාචිත්තං දිට්ඨං ධම්මෙ සං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා උපසම්පජ්ජා විහරති, අයං වුච්චති කස්සප හිකුඤ්ඤා සමනො ඉති'පි බ්‍රාහ්මණො ඉති'පි.

17. සාකහකෙඛා වෙ'පි කස්සප හොති -පෙ- චන්ත්‍රිඋප්පාභාතරා යාපෙති පචන්තථලගොජ්. ඉමාය ච කස්සප මත්තාය ඉමිනා තපො-පක්කමෙන සාමඤ්ඤං වා අභවිස්ස චුභම්ඤ්ඤං වා දුක්ඛාරං සුදුක්ඛාරං, තෙන අභවිස්ස කල්ලං චචනාය 'දුක්ඛාරං සාමඤ්ඤං දුක්ඛාරං චුභම්ඤ්ඤානති'.

සකකා ච පනෙන අභවිස්ස කාතුං ගහපතිනා වා ගහපඨිපුත්තෙන වා අත්තමිසො කුමහදුසියාපි: 'භන්දුහං සාකහකෙඛා වා හොමි, -පෙ- චන්ත්‍රිඋප්පාභාතරා යාපෙමි පචන්තථලගොජ්'ති. යස්මා ච ඛො කස්සප අඤ්ඤාත්‍රෙව ඉමාය මත්තාය අඤ්ඤාත්‍ර ඉමිනා තපොපක්කමෙන සාමඤ්ඤං වා හොති චුභම්ඤ්ඤං වා දුක්ඛාරං සුදුක්ඛාරං, තස්මා එතං කල්ලං චචනාය 'දුක්ඛාරං සාමඤ්ඤං දුක්ඛාරං චුභම්ඤ්ඤානති'.

යනො ඛො කස්සප හිකුඤ්ඤා අවෙරං අඛ්‍යාපජ්ජං මෙත්තචිත්තං භාවෙති, ආසවානඤ්ඤා ඛයා අනාසවං වෙතොවිමුත්තං පඤ්ඤාචිත්තං දිට්ඨං ධම්මෙ සං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා උපසම්පජ්ජා විහරති, අයං වුච්චති කස්සප හිකුඤ්ඤා සමනො ඉති'පි බ්‍රාහ්මණො ඉති'පි.

18. සාණාති වෙ'පි කස්සප ධාරෙති මසාණාති'පි ධාරෙති -පෙ- සායනඨිග්ගකම්පි උදුකොරොගණානුගොගමනුසුත්තො විහරති. ඉමාය ච කස්සප මත්තාය ඉමිනා තපොපක්කමෙන සාමඤ්ඤං වා අභවිස්ස චුභම්ඤ්ඤං වා දුක්ඛාරං සුදුක්ඛාරං, තෙන අභවිස්ස කල්ලං චචනාය 'දුක්ඛාරං සාමඤ්ඤං දුක්ඛාරං චුභම්ඤ්ඤානති'.

සකකා ච පනෙන අභවිස්ස කාතුං ගහපතිනා වා ගහපඨිපුත්තෙන වා අත්තමිසො කුමහදුසියාපි: 'භන්දුහං සාණාති'පි ධාරෙමි, මසාණාති'පි ධාරෙමි, -පෙ- සායනඨිග්ගකම්පි උදුකොරොගණානුගොගමනුසුත්තො විහරාමි'ති. යස්මා ච ඛො කස්සප අඤ්ඤාත්‍රෙව ඉමාය මත්තාය අඤ්ඤාත්‍ර ඉමිනා තපොපක්කමෙන සාමඤ්ඤං වා හොති චුභම්ඤ්ඤං වා දුක්ඛාරං සුදුක්ඛාරං, තස්මා එතං කල්ලං චචනාය 'දුක්ඛාරං සාමඤ්ඤං දුක්ඛාරං චුභම්ඤ්ඤානති'.

යනො ඛො කස්සප හිකුඤ්ඤා අවෙරං අඛ්‍යාපජ්ජං මෙත්තචිත්තං භාවෙති, ආසවානඤ්ඤා ඛයා අනාසවං වෙතොවිමුත්තං පඤ්ඤාචිත්තං දිට්ඨං ධම්මෙ සං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා උපසම්පජ්ජා විහරති, අයං වුච්චති කස්සප හිකුඤ්ඤා සමනො ඉති'පි බ්‍රාහ්මණො ඉති'පි.

19. එවං චුතෙන අවේලො කස්සපො භගවන්තං එතදවොච:
“දුජ්ජානො හො ගොතම සමණො දුජ්ජානො බ්‍රාහ්මණො”ති.

“පකඨි ඛො එසා කස්සප ලොකස්මිං ‘දුජ්ජානො සමණො දුජ්ජානො
බ්‍රාහ්මණො’ති.

20 අවේලකො චෙ’පි කස්සප හොති -පෙ- ඉති එවරුරං අභිමාසිකමපි
පරියායභත්තහොජ්ඣානුයොගමනුසුතෙනා විහරති, ඉමාය කස්සප මත්තාය
ඉමිනා තපොපක්කමෙන සමණො වා අභවිස්ස බ්‍රාහ්මණො වා දුජ්ජානො
සුදුජ්ජානො, තෙනං අභවිස්ස කල්ලං වචනාය ‘දුජ්ජානො සමණො දුජ්ජානො
බ්‍රාහ්මණො’ති.

සකකා ව පනෙසො අභවිස්ස ඤාතුං ගතපතිනා වා ගතපතිපුතෙත්ත වා
අත්තමසො කුමහ දුසිංසාපි: අයං අවේලකො නොති මුත්තාචාරො -පෙ-
ඉති එවරුරං අභිමාසිකමපි පරියායභත්තහොජ්ඣානුයොගමනුසුතෙනා
විහරතිති. යස්මා ව ඛො කස්සප අඤ්ඤත්‍රෙව ඉමාය මත්තාය අඤ්ඤත්‍ර ඉමිනා
තපොපක්කමෙන සමණො වා හොති බ්‍රාහ්මණො වා දුජ්ජානො සුදුජ්ජානො,
තස්මා එතං කල්ලං වචනාය දුජ්ජානො සමණො දුජ්ජානො බ්‍රාහ්මණො’ති.

යතො ව ඛො කස්සප භික්ඛු අවේරං අබ්‍යාපජ්ජං මේතතවිත්තං
භාවෙති, අාසවානඤ්ච ඛො අනාසවං වේතනාවිමුත්තිං පඤ්ඤාපිමුත්තිං.
දිවෙඨව ඛමෙව සයං අභිඤ්ඤා සචරිකතා උපසම්පජ්ජ විහරති, අයං
චුවචති කස්සප භික්ඛු සමණො ඉති’පි බ්‍රාහ්මණො ඉති’පිති.

21. සාකහකෙඛා චෙ’පි කස්සප හොති සාමාකහකෙඛා චෙ’පි
කස්සප හොති -පෙ- වනමුලඵලාභාරො යාපෙති පචත්තඵලහොජ්. ඉමාය ව
කස්සප මත්තාය ඉමිනා තපොපක්කමෙන සමණො වා අභවිස්ස
බ්‍රාහ්මණො වා දුජ්ජානො සුදුජ්ජානො, තෙනං අභවිස්ස කල්ලං වචනාය
‘දුජ්ජානො සමණො දුජ්ජානො බ්‍රාහ්මණො’ති.

සකකා ව පනෙසො අභවිස්ස ඤාතුං ගතපතිනා වා ගතපතිපුතෙත්ත වා
අත්තමසො කුමහදුසිංසාපි: ‘අයං සාකහකෙඛා වා හොති සාමාක-
හකෙඛා වා -පෙ- වනමුලඵලාභාරො යාපෙති පචත්තඵලහොජ්’ති.
යස්මා ව ඛො කස්සප අඤ්ඤත්‍රෙව ඉමාය මත්තාය අඤ්ඤත්‍ර ඉමිනා
තපොපක්කමෙන සමණො වා හොති බ්‍රාහ්මණො වා දුජ්ජානො
සුදුජ්ජානො, තස්මා එතං කල්ලං වචනාය ‘දුජ්ජානො සමණො
දුජ්ජානො බ්‍රාහ්මණො’ති.

යතො ඛො කස්සප භික්ඛු අචේරං අබ්‍යාපජ්ජං මේතනවිත්තං භාවෙති, අසවානඤ්ච ඛයා අනාසවා චේතනාවිමුත්තං පඤ්ඤාපිමුත්තං දිට්ඨං ව ධම්මෙ සං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජා විහරති, අයං වුච්චති කස්සප භික්ඛු සමණො ඉති'පි බ්‍රාහ්මණො ඉති'පි.

22. සාණාති චේ'පි කස්සප ධාරෙති, මසාණාති'පි ධාරෙති -පෙ- සායතනීයකම්පි උදකොරොහණානුයෝගමිනුසුත්තො විහරති, ඉමාය ව කස්සප මත්තාය ඉමිනා තපොපකකමේන සමණො වා අභවිස්සා බ්‍රාහ්මණො වා දුජ්ජානො සුදුජ්ජානො, තෙනං අභවිස්සා කල්ලං වචනාය 'දුජ්ජානො සමණො දුජ්ජානො බ්‍රාහ්මණො'ති.

සකකා ව පතෙසො අභවිස්සා ඤාතුං ගහපතිනා වා ගහපතීපුත්තෙන වා අනතමසො කුම්භදුගියාපි: 'අයං සාණාති'පි ධාරෙති මසාණාති'පි ධාරෙති -පෙ- සායතනීයකම්පි උදකොරොහණානුයෝගමිනුසුත්තො විහරති'ති. යස්මා ව ඛො කස්සප අඤ්ඤාත්‍රෙව ඉමාය මත්තාය අඤ්ඤාත්‍ර ඉමිනා තපොපකකමේන සමණො වා හොති බ්‍රාහ්මණො වා දුජ්ජානො සුදුජ්ජානො, තස්මා එතං කල්ලං වචනාය 'දුජ්ජානො සමණො දුජ්ජානො බ්‍රාහ්මණො'ති.

යතො ඛො කස්සප භික්ඛු අචේරං අබ්‍යාපජ්ජං මේතනවිත්තං භාවෙති, අසවානඤ්ච ඛයා අනාසවා චේතනාවිමුත්තං පඤ්ඤාපිමුත්තං දිට්ඨං ව ධම්මෙ . සං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජා විහරති, අයං වුච්චති කස්සප භික්ඛු සමණො ඉති'පි බ්‍රාහ්මණො ඉති'පිති.

23. එවං වුත්තෙ අචේලො කස්සපො භගවිත්තං එතදවොච: "කතමා පත සා හො ගොතම සීලසම්පදා, කතමා විතතසම්පදා, කතමා පඤ්ඤාසම්පදා?"ති.

ඉධ කස්සප තපාගතො ලොකෙ උප්පජ්ජති අරහං -පෙ- භගවා. නො ඉමං ලොකං -පෙ- සං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පච්චේදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති -පෙ- බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති. තං ධම්මං සුණාති ගහපති වා -පෙ- සො තං ධම්මං සුඤ්ඤා තපාගතෙ සද්ධං පටිලහති. සො තෙන සද්ධංපටිලාසෙන සමන්තාගතො ඉති පටිසඤ්චිකති: සම්මාධො කරාවාසො -පෙ- 'යනනුතාහං කෙසම්ඤ්ඤං ඕහාරෙති කාසායාති වත්ථාති අච්ඡාදෙති අභාරස්මා අනගාරියං පබ්බජෙය්‍යානති'.

සො අපරෙත සමයෙන -පෙ- අනගාරියං පබ්බජති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො පාතිමොක්ඛසංවරසංවුත්තො විහරති -පෙ- සමාදාය සිකති සිකාපදෙසු -පෙ-

24. කථංඤා කස්සප භික්ඛු සිලසම්පන්නො හොති ? ඉධ කස්සප භික්ඛු පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටිවිරතො හොති -පෙ- ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලසම්පදා.- පෙ- [යථා සාමඤ්ඤාචලෙ එවං විතරෙතබ්බං.]

යථා චා පනෙකෙ හොන්නො සමණත්වාහමණො සද්ධාදෙය්‍යාති හොජනාති භුඤ්ජිතො තෙ එවරුපාය තිරච්ඡානවිජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජිවිකං කපෙන්නති, සෙය්‍යපිදං සන්තිකම්මං -පෙ- ඔසගිතං පටිමොක්ඛො ඉති චා ඉති එවරුපාය තිරච්ඡානවිජාය මිච්ඡාජ්චා පටිවිරතො හොති. ඉදම්ස්ස හොති සිලසම්පදා.

ස ඛො සො කස්සප භික්ඛු එවං සිලසම්පන්නො න කුතොපි භයං සම්නුපස්සති යදිදං සිලසංවරතො. සෙය්‍යථාපි කස්සප රාජා ඛතතියො මුද්ධාච්චිකෙතො නිහතපච්චාමිකෙතො න කුතොපි භයං සම්නුපස්සති යදිදං පච්චත්තිකතො, එවමෙව ඛො කස්සප භික්ඛු එවං සිලසම්පන්නො න කුතොපි භයං සම්නුපස්සති යදිදං සිලසංවරතො.

සො ඉමිනා අරියෙන සිලකඩකෙන සමන්තාගතො, අර්ඛත්තං අනවජ්ජුඛං පටිසංවෙදෙති. එවං ඛො කස්සප භික්ඛු සිලසම්පන්නො හොති. අයං ඛො කස්සප සිලසම්පදා -පෙ-

25. කථංඤා කස්සප භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තථාතරො හොති ? ඉධ කස්සප භික්ඛු චක්ඛුතා රූපං දිස්වා නිමිත්තභ්‍යාහි හොති නානුඛ්‍යඤ්ඤානභ්‍යාහි -පෙ- චක්ඛුන්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සොතෙන සද්දං සුඤ්ඤා -පෙ- ඤාණෙන ගතිං ඤාසිත්වා -පෙ- ජීව්‍යාය රසං ඤාසිත්වා -පෙ- කායෙන ථොට්ඨබ්බං පුසිත්වා -පෙ- මහසා ධම්මං විඤ්ඤාය න නිමිත්තභ්‍යාහි හොති නානුඛ්‍යඤ්ඤානභ්‍යාහි -පෙ- මනින්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සො ඉමිනා අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්තාගතො අර්ඛත්තං අඛ්‍යාසෙකසුඛං පටිසංවෙදෙති. එවං ඛො කස්සප භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තථාතරො හොති.

26. කථංඤා කස්සප භික්ඛු සතිසම්පජ්ඤෙඤාන සමන්තාගතො හොති ? ඉධ කස්සප භික්ඛු අභික්ඛකන්ත පටික්ඛකන්ත සම්පජානකාරී හොති. -පෙ- ගතෙ සිතෙ නිසින්නෙ සුතෙත ජාගරිතෙ භාසිතෙ කුණ්ඨිභාවෙ සම්පජානකාරී හොති. එවං ඛො කස්සප භික්ඛු සතිසම්පජ්ඤෙඤාන සමන්තාගතො හොති.

27. කථංඤා ආවුසො භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති? ඉධාවුසො භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති කායපාරිහාරිකෙන චිවරෙන -පෙ- කුච්ඡිපාරිහාරිකෙන පිණ්ඩපාතෙන. සො යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදයෙව පක්කමති. එවං ඛො ආවුසො භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති.

28. සො ඉමිනා අරියෙන සීලක්ඛනේන සමන්තාගතො ඉමිනා'ව අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්තාගතො ඉමිනා'ව අරියෙන සතිසම්පජ්ඣෙඤාන සමන්තාගතො ඉමාය ව අරියාය සන්තුට්ඨො සමන්තාගතො විවිත්තං සෙත්තාසනං හජති අරඤ්ඤං රුක්ඛමූලං පබ්බතං කාන්තරං ගිරිගුහං සුසානං වනපඤ්ඤං අලංකාරාකාසං පලාලපුෂ්පං. සො පච්ඡායතනං පිණ්ඩපාතපටික්කනෙතා නිසිදති පලලබ්බං අභුජ්ඣා උජ්ජං කායං පණ්ඩාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙත්තා.

29. සො ලොභෙ අභිජ්ඣං පභාය විගතාභිජ්ඣෙන වෙතසා විහරති. අභිජ්ඣාය චිත්තං පරිසොඝෙති -පෙ- ව්‍යාපාදපදෙසං පභාය අව්‍යාපානනවිතෙතා විහරති -පෙ- චිත්තමිද්ධං පභාය විගතචිත්තමිද්ධො විහරති -පෙ- උද්ධමකුක්කුච්චං පභාය අනුද්ධමො විහරති -පෙ- විචිකිච්ඡං පභාය තිණ්ණවිචිකිච්ඡො විහරති. අකථංකපි කුසලෙසු ධර්මෙසු, විචිකිච්ඡාය විත්තං පරිසොඝෙති.

සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරිසො ඉණං ආදාය කම්මනෙන් පයොජේය්‍ය. තස්ස භෙ කම්මනා සමිජ්ජෙය්‍යං -පෙ- සො තතො නිදානං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං. සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරිසො ආබාධිතො අස්ස දුක්ඛිතො -පෙ- සො අපරෙත සමයෙන තම්හා ආබාධා මුච්චෙය්‍ය -පෙ- සො තතො නිදානං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං. සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරිසො ඛකිතාගාරෙ ඛද්දො අස්ස, සො අපරෙත සමයෙන තම්හා ඛකිතා මුච්චෙය්‍ය -පෙ- සො තතො නිදානං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං. සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරිසො දුසො අස්ස අනත්තාධිතො -පෙ- සො අපරෙත සමයෙන තම්හා දුසවා මුච්චෙය්‍ය -පෙ- සො තතො නිදානං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං. සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරිසො සබ්බො සහොභො කන්තාරභානමස්සං පටිපජ්ජෙය්‍ය -පෙ- සො අපරෙත සමයෙන තං කන්තාරං නිත්තරෙය්‍ය -පෙ- සො තතො නිදානං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං. එවමෙව ඛො ආවුසො භික්ඛු යථා ඉණං යථා රොගං යථා ඛකිතාගාරං යථා දුසවා යථා කන්තාරභානමස්සං ඉමෙ පඤ්ඤානිවරණේ අපාඨිණේ අත්තනි සමනුපස්සති. සෙය්‍යථාපි ආවුසො අතණ්ඨං යථා ආරොග්‍යං යථා ඛකිතමොක්ඛං යථා භුජ්ස්සං යථා ඛෙමගුමිං, එවමෙව ඛො ආවුසො භික්ඛු ඉමෙ පඤ්ඤානිවරණේ පඨිණේ අත්තනි සමනුපස්සති.

30. තසසීමෙ පඤ්චාචරණෙ පතීණෙ අතනති සමනුපසානො පාමොඡං ජායති. පමුදිතස්ස පිති ජායති. පිතිමනස්ස කායො පසානනති. පසානාධිකායො ඉධං වෙදෙති. සුඛිතො විතතං සමාගියති. ඥාං විවිච්චව කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි ධමෙමහි -පෙ- පඨමං ඤානං උපසම්පජ්ජි විහරති -පෙ- දුතීයං ඤානං -පෙ- තතීයං ඤානං -පෙ- චතුසං ඤානං උපසම්පජ්ජි විහරති. ඉදම්පි'ස්ස හොති විතතසම්පදාය. අයං ඛො සා කස්සප විතතසම්පදා.

31. සො එවං සමාහිතෙ විතතන -පෙ- ඤ්ඤාදස්සනාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති -පෙ- ඉදම්පි'ස්ස හොති පඤ්ඤාසම්පදාය. -පෙ- නාපරං ඉත්තනායාති පජානාති. ඉදම්පි'ස්ස හොති පඤ්ඤාසම්පදාය. අයං ඛො සා කස්සප පඤ්ඤාසම්පදා.

32. ඉමාය ච කස්සප සීලසම්පදාය ඉමාය ච විතතසම්පදාය ඉමාය ච පඤ්ඤාසම්පදාය අඤ්ඤා සීලසම්පදා විතතසම්පදා පඤ්ඤාසම්පදා උත්තරිතරා වා පඤ්ඤිතරා වා තත්ති.

33. සනති කස්සප එකෙ සමණවුහමිණා සීලවාදා. තෙ අනෙක-පරියායෙන සීලස්ස වණණං භාසන්ති. යාවතා කස්සප අරියං පරමං සීලං, නාහං තත් අතතනො සමසමං සමනුපසානම්. කුතො භියොසා? අථ ඛො අතමෙව තත් භියොසා යද්දං අධිසීලං.

34. සනති කස්සප එකෙ සමණවුහමිණා තපොඡ්ඤ්ච්ඤාවාදා. තෙ අනෙකපරියායෙන තපොඡ්ඤ්ච්ඤාය වණණං භාසන්ති. යාවතා කස්සප අරියං පරමා තපොඡ්ඤ්ච්ඤා, නාහං තත් අතතනො සමසමං සමනුපසානම්. කුතො භියොසා? අථ ඛො අතමෙව තත් භියොසා යද්දං අධිඡ්ඤ්ච්ඤා.

35. සනති කස්සප එකෙ සමණවුහමිණා පඤ්ඤාවාදා. තෙ අනෙක-පරියායෙන පඤ්ඤාය වණණං භාසන්ති. යාවතා කස්සප අරියං පරමා පඤ්ඤා, නාහං තත් අතතනො සමසමං සමනුපසානම්. කුතො භියොසා? අථ ඛො අතමෙව තත් භියොසා යද්දං අධිපඤ්ඤා.

36. සනති කස්සප එකෙ සමණවුහමිණා විමුත්තිවාදා. තෙ අනෙක-පරියායෙන විමුත්තියා වණණං භාසන්ති. යාවතා කස්සප අරියං පරමා විමුත්ති, නාහං තත් අතතනො සමසමං සමනුපසානම්. කුතො භියොසා? අථ ඛො අතමෙව තත් භියොසා යද්දං අධිවිමුත්ති.

37. ණානං බො පනෙතං කස්සප විජ්ජති යං අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්‍යුං: “සීහනාදං බො සමණො ගොතමො නදති. තඤ්ඤා බො සුඤ්ඤාගාරෙ නදති නො පරිසාසු”ති. තෙ ‘මා හෙවනති’ය්‍යු වචනියා. “සීහනාදඤ්ඤා සමණො ගොතමො නදති, පරිසාසු ව නදති”ති එවමෙය්‍යු කස්සප වචනියා.

38. ණානං බො පනෙතං කස්සප විජ්ජති යං අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්‍යුං: “සීහනාදඤ්ඤා සමණො ගොතමො නදති, පරිසාසු ව නදති. නො ච බො විසාරදො නදති”ති. තෙ ‘මා හෙවනති’ය්‍යු වචනියා. “සීහනාදඤ්ඤා සමණො ගොතමො නදති, පරිසාසු ව නදති, විසාරදො ච නදති”ති. එවමෙය්‍යු කස්සප වචනියා.

39. ණානං බො පනෙතං කස්සප විජ්ජති යං අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්‍යුං: “සීහනාදඤ්ඤා සමණො ගොතමො නදති, පරිසාසු ව නදති, විසාරදො ච නදති, නො ච බො නං පඤ්ඤං පුච්ඡන්ති”ති. තෙ ‘මා හෙවනති’ය්‍යු වචනියා. “සීහනාදං ච සමණො ගොතමො නදති. පරිසාසු ව නදති, විසාරදො ච නදති, පඤ්ඤාඤ්ඤා නං පුච්ඡන්ති”ති. එවමෙය්‍යු කස්සප වචනියා.

40. ණානං බො පනෙතං කස්සප විජ්ජති යං අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්‍යුං: “සීහනාදං ච සමණො ගොතමො නදති, පරිසාසු ව නදති, විසාරදො ච නදති, පඤ්ඤං ච නං පුච්ඡන්ති, නො ච බො නෙසං පඤ්ඤං පුච්ඡා බ්‍යාකරොති”ති. තෙ ‘මා හෙවනති’ය්‍යු වචනියා. “සීහනාදඤ්ඤා සමණො ගොතමො නදති, පරිසාසු ව නදති, විසාරදො ච නදති, පඤ්ඤං ච නං පුච්ඡන්ති. පඤ්ඤාඤ්ඤා නෙසං පුච්ඡා බ්‍යාකරොති”ති. එවමෙය්‍යු කස්සප වචනියා.

41. ණානං බො පනෙතං කස්සප විජ්ජති යං අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්‍යුං: “සීහනාදඤ්ඤා සමණො ගොතමො නදති, පරිසාසු ව නදති -පෙ- පඤ්ඤාඤ්ඤා නෙසං පුච්ඡා බ්‍යාකරොති, නො ච බො පඤ්ඤාසං වෙය්‍යාකරණෙන විතතං ආරාධෙති”ති. තෙ ‘මා හෙවනති’ය්‍යු වචනියා. “සීහනාදං ච සමණො ගොතමො නදති, -පෙ- පඤ්ඤාසං ව වෙය්‍යාකරණෙන විතතං ආරාධෙති”ති. එවමෙය්‍යු කස්සප වචනියා.

42. ණානං බො පනෙතං කස්සප විජ්ජති යං අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්‍යුං: “සීහනාදඤ්ඤා සමණො ගොතමො නදති. පරිසාසු ව නදති -පෙ- පඤ්ඤාසං ච වෙය්‍යාකරණෙන විතතං ආරාධෙති, නො ච බො සොතබ්බං මිඤ්ඤානති”ති. තෙ ‘මා හෙවනති’ය්‍යු වචනියා: “සීහනාදඤ්ඤා සමණො ගොතමො නදති -පෙ- පඤ්ඤාසං ච වෙය්‍යාකරණෙන විතතං ආරාධෙති. සොතබ්බාඤ්ඤාසං මිඤ්ඤානති”ති. එවමෙය්‍යු කස්සප වචනියා.

43. ණානං බො පනෙතං කස්සප විජ්ජති යං අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්‍යුං: “සීහනාදඤ්ච සමණෝ ගොතමෝ තදති, පරිසාසු ව තදති -පෙ- සොතබ්බඤ්චස්ස මඤ්ඤානති. තො ව බො සුඤ්ඤා වස්ස පසීදනති”ති. තෙ ‘මා හෙවනති’ය්‍යු වචනීයා. “සීහනාදඤ්ච සමණෝ ගොතමෝ තදති -පෙ- සොතබ්බඤ්චස්ස මඤ්ඤානති. සුඤ්ඤා වස්ස පසීදනති”ති එවමය්‍යු කස්සප වචනීයා.

44. ණානං බො පනෙතං කස්සප විජ්ජති යං අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්‍යුං: “සීහනාදඤ්ච සමණෝ ගොතමෝ තදති, පරිසාසු ව තදති -පෙ- සුඤ්ඤා වස්ස පසීදනති, තො ව බො පසන්නා පසන්නාකාරං කරොනති”ති. තෙ ‘මා හෙවනති’ය්‍යු වචනීයා. “සීහනාදං ව සමණෝ ගොතමෝ තදති -පෙ- සුඤ්ඤා වස්ස පසීදනති, පසන්නා ව පසන්නාකාරං කරොනති”ති එවමය්‍යු කස්සප වචනීයා.

45. ණානං බො පනෙතං කස්සප විජ්ජති යං අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්‍යුං: “සීහනාදං ව සමණෝ ගොතමෝ තදති, පරිසාසු ව තදති -පෙ- පසන්නා ව පසන්නාකාරං කරොති තො ව බො තථත්තාය පටිපජ්ජනති”ති. තෙ ‘මා හෙවනති’ය්‍යු වචනීයා. “සීහනාදං ව සමණෝ ගොතමෝ තදති -පෙ- පසන්නා ව පසන්නාකාරං කරොනති. තථත්තාය ව පටිපජ්ජනති”ති එවමය්‍යු කස්සප වචනීයා.

46. ණානං බො පනෙතං කස්සප විජ්ජති යං අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්‍යුං: “සීහනාදං ව සමණෝ ගොතමෝ තදති -පෙ- තථත්තාය ව පටිපජ්ජනති, තො ව බො පටිපන්නා ආරාධෙන්නි”ති. තෙ ‘මා හෙවනති’ය්‍යු වචනීයා. “සීහනාදඤ්ච සමණෝ ගොතමෝ තදති, පරිසාසු ව තදති, විසාරදො ව තදති, උඤ්ඤාඤ්ච කං පුච්ඡනති, පඤ්ඤාඤ්ච නෙසං පුට්ඨො බ්‍යාකරොති, උඤ්ඤාස්ස ව වෙය්‍යාකරණෙන විතතං ආරාධෙති, සොතබ්බඤ්චස්ස මඤ්ඤානති, සුඤ්ඤා වස්ස පසීදනති, පසන්නා ව පසන්නාකාරං කරොනති, තථත්තාය ව පටිපජ්ජනති පටිපන්නා ව ආරාධෙන්නි”ති එවමය්‍යු කස්සප වචනීයා.

47. එකමිදුතං කස්සප සමයං ග්ජග්ගහෙ විහරුමි ගීජ්ඣකුමෙ පබ්බතෙ. තත්‍ර මං අඤ්ඤාතරො තපබ්බහම්මාරී නිග්ග්‍රොමො නාම අධිජෙග්ගුචේත් උඤ්ඤං පුච්ඡී. තස්සාහං අධිජෙග්ගුචේත් උඤ්ඤං පුට්ඨො බ්‍යාකාසිං. බ්‍යාකතො ව පන මෙ අත්තමතො අගොසි පරං විස මත්තායාති.

48. “කො භි භනෙන භගවතො ධම්මං සුත්වා න අත්තමනො අස්ස පරං පිය මෙතාය? අනම්පි භනෙන භගවතො ධම්මං සුත්වා අත්තමනො පරං පිය මෙතාය. අභික්ඛන්තං භනෙන, අභික්ඛන්තං භනෙන, සෙය්‍යථාපි භනෙන නික්ඛුජ්ජිතං වා උක්ඛුජ්ජය්‍ය, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය, මුලාස්ස වා මග්ගං ආවික්ඛෙය්‍ය, අක්ඛිකාරෙ වා තෙලපජ්ජානං ඛාරෙය්‍ය වක්ඛුමනො රූපානි දක්ඛිත්තීති, එවමෙව භගවතා අනෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො. එසංභා භනෙන භගවන්තං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මඤ්ච භික්ඛුභසිඤ්ච. ලභෙය්‍යාහං භනෙන භගවතො සන්තිකෙ පබ්බජ්ජං, ලභෙය්‍යං උපසම්පදන්ති”.

49. “යො ඛො කස්සප අඤ්ඤාතිත්ථියපුබ්බො ඉමස්මිං ධම්මවිනයෙ අකඛ්ඛිති පබ්බජ්ජං, අකඛ්ඛිති උපසම්පදං, සො චත්තාරො මාසෙ පරිවසති, චතුත්තං මාසානං අව්වයෙන ආරභිවිත්තා භික්ඛු තං පබ්බාජෙන්නති, උපසම්පාදෙන්නති භික්ඛුභාවාය. අපි ව මෙත්ථ පුග්ගලචෙමත්තතා විදිතා”ති.

50. “සචෙ භනෙන අඤ්ඤාතිත්ථියපුබ්බො ඉමස්මිං ධම්මවිනයෙ අකඛ්ඛිත්තා පබ්බජ්ජං අකඛ්ඛිත්තා උපසම්පදං චත්තාරො මාසෙ පරිවසන්ති, චතුත්තං මාසානං අව්වයෙන ආරභිවිත්තා භික්ඛු තං පබ්බාජෙන්නති, උපසම්පාදෙන්නති භික්ඛුභාවාය. අහං චත්තාරි වස්සානි පරිවසිස්සාමි. චතුත්තං වස්සානං අව්වයෙන ආරභිවිත්තා භික්ඛු මං පබ්බාජෙන්නතු, උපසම්පාදෙන්නතු භික්ඛුභාවායා”ති.

51. අලත්ථ ඛො අචලො කස්සපො භගවතො සන්තිකෙ පබ්බජ්ජං අලඤ්චපසම්පදං. අවිරූපසම්පන්නො ඛො පතායස්මා කස්සපො එකො වූපකපට්ඨා අසාමනෙතා අතාපි පභිතනෙතා විහරන්තො, න විරසස්සව යස්සන්ථාය කුලපුත්තා සම්මදෙව අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජන්ති, තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දීපට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සචරිතො උපසම්පජ්ජ විහාසි. “ඛිණං ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණියං, නාපරං ඉත්තතායා”ති අබ්භඤ්ඤාසි.

අඤ්ඤාතරො ව ඛො පතායස්මා කස්සපො අරහතං අභොසිති.

සීහනාදසුත්තං නිවර්තං අවසිමං.

9. පොට්ඨපාදසූත්තං

1. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං හගවා සාවස්ථියං විහරති පජ්ඣවනො ආනාපිණ්ණිකස්ස ආරුමේ තෙන ඛො පත සමයෙන පොට්ඨපාදො පරිබ්බාජකො සමයපච්ඡාදකො තිඤ්ඤාච්ඡර එකසාලකො මලලිකාය ආරුමේ පටිවසති මතතිං පරිබ්බාජකපරිසාය සද්ධිං තිංසමිත්තෙති පරිබ්බාජකසතෙති.

2. අථ ඛො හගවා පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්වා පත්තවිවරමාදාය සාවස්ථිං පිණ්ඩාය පාටිසි. අථ ඛො හගවතො එතදගොසි: අනිප්පාගො ඛො භාව සාවස්ථියං පිණ්ඩාය වරිඤ්ඤං, යනුනුනාහං යෙන සමයප-ච්ඡාදකො තිඤ්ඤාච්ඡර එකසාලකො මලලිකාය ආරුමේ, යෙන පොට්ඨපාදො පරිබ්බාජකො, තෙනුපසඬකමෙය්‍යනති. අථ ඛො හගවා යෙන සමයප-ච්ඡාදකො තිඤ්ඤාච්ඡර එකසාලකො මලලිකාය ආරුමේ තෙනුපසඬකමි.

3. තෙන ඛො පත සමයෙන පොට්ඨපාදො පරිබ්බාජකො මහතියා පරිබ්බාජකපරිසාය සද්ධිං නිසින්නො තොති උත්තාදිනියා උච්චාසද්ද-මසාසද්දය අනෙකවිතිතං තීරව්ණිතකථං කපේනනියා - සෙය්‍යපීදං: රුජකථං. වොරකථං. මහාමිත්තකථං. සෙනාකථං. හයකථං. සුඛකථං. අන්තකථං. පානකථං. වත්තකථං. සයනකථං. ගකිකථං. මාලාකථං. ඤාතිකථං. යානකථං. භාමිකථං. නිගමිකථං. නගරකථං. ජනපදකථං. ඉන්ද්‍රියකථං. පුරිසකථං. සූරකථං. විසිඛාකථං. කුමහව්ණිතකථං. පුබ්බපෙතකථං. නාතත්තකථං. ලොකත්තාසිකං සමුදදත්තාසිකං ඉතිහවාහවකථං, ඉති වා'ති.

4. අද්දසා ඛො පොට්ඨපාදො පරිබ්බාජකො ගගවන්තං දුරතො'ව ආගච්ඡන්තං. දිඛාත සකං පරිසං සණ්ඨපෙසි: 1 “අප්පසද්දා භොනෙතා භොනතු. මා භොනෙතා සද්දමිකන්. අයං සමිඤ්ඤා ඉගාතමො ආගච්ඡති. අප්පසද්දකාමො ඛො සො පනායසමා, අප්පසද්දස්ස වණ්ණවාදී. අප්පසව-නාම අප්පසද්දං පරිසං විදිතා උපසඬකමිතබ්බං මඤ්ඤෙය්‍යා”ති. එවං වූතෙන තෙ පරිබ්බාජකා තුණ්හි අනෙසුං. අථ ඛො හගවා යෙන පොට්ඨපාදො පරිබ්බාජකො තෙනුපසඬකමි. අථ ඛො පොට්ඨපාදො පරිබ්බාජකො හගවන්තං එතදවොච: එතු ඛො හතෙත හගවා, ස්වාගතං 2 භන්ත හගවතො. වීරස්සං ඛො හතෙත හගවා ඉමං පරියායමිකාසි යදිදං ඉබ්බාගමිතාය. නිසිදතු හතෙත ගගවා, ඉදමාසතං පඤ්ඤාතනති. නිසිදි හගවා පඤ්ඤාතෙන ආසතෙ. පොට්ඨපාදො'පි ඛො පරිබ්බාජකො අඤ්ඤාතරං නිවං ආසතං ගතෙත්වා එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසින්නං ඛො පොට්ඨපාදං පරිබ්බාජකං හගවා එතදවොච: “කාය නු'න්ධ පොට්ඨපාද එතරති කථාය සන්තිසින්නා? කා ව පත වො අන්තරා කථා විප්පකතා?”ති.

5. එවං වුතෙන පොට්ඨපාදො පරිබ්බාජිතො භගවතනං එතදවොච: තිට්ඨතෙසා භනෙන කථා, යාය මයං එතර්හි කථාය සනතිසිත්තා. තෙසා භනෙන කථා භගවතො දුලලහා භවිස්සති පච්ඡාපි සචණ්දය. පුරිමොති භනෙන දිවසාති පුරිමතරුති නානාතිත්ථියානං සමණ්ඩ්‍රාහමණානං කුතුහලසාලාය සනතිසිත්තානං සනතිපතිතානං අභිසංඝොතිරොධො කථා උදපාදි “කථං නු ඛො හො අභිසංඝොතිරොධො හොති?”ති.

(1) තත්‍රෙකච්චෙව එවමාහංසු: “අගෙනු අපච්චියා පුරිසස්ස සංඝො උපපජ්ජන්ති’පි නිරුජ්ඣන්ති’පි. යස්මිං සමයෙ උපපජ්ජන්ති, සංඝොදි තස්මිං සමයෙ භොති. යස්මිං සමයෙ නිරුජ්ඣන්ති, අසංඝොදි තස්මිං සමයෙ භොති”ති ඉතෙකෙ අභිසංඝොතිරොධං පඤ්ඤාපෙනති.

(2) තමඤ්ඤො එවමාහ: “ත ඛො පන මේ’තං හො එවං භවිස්සති. සංඝො හි හො පුරිසස්ස අත්තා, සා ච ඛො උපෙති’පි අපෙති’පි. යස්මිං සමයෙ උපෙති, සංඝොදි තස්මිං සමයෙ භොති. යස්මිං සමයෙ අපෙති, අසංඝොදි තස්මිං සමයෙ භොති”ති ඉතෙකෙ අභිසංඝොතිරොධං පඤ්ඤාපෙනති.

(3) තමඤ්ඤො එවමාහ: “ත ඛො පන මේ’තං හො එවං භවිස්සති. සනති හි හො සමණ්ඩ්‍රාහමණා මහිද්ධිකා මහානුභාවා. තෙ ඉමස්ස පුරිසස්ස සංඝො උපකඩ්ඪන්ති’පි අපකඩ්ඪන්ති’පි. යස්මිං සමයෙ උපකඩ්ඪන්ති, සංඝොදි තස්මිං සමයෙ භොති. යස්මිං සමයෙ අපකඩ්ඪන්ති, අසංඝොදි තස්මිං සමයෙ භොති”ති ඉතෙකෙ අභිසංඝොතිරොධං පඤ්ඤාපෙනති.

(4) තමඤ්ඤො එවමාහ: “ත ඛො පන මේ’තං හො එවං භවිස්සති. සනති හි හො දෙවතා මහිද්ධිකා මහානුභාවා. තා ඉමස්ස පුරිසස්ස සංඝො උපකඩ්ඪන්ති’පි අපකඩ්ඪන්ති’පි. යස්මිං සමයෙ උපකඩ්ඪන්ති, සංඝොදි තස්මිං සමයෙ භොති. යස්මිං සමයෙ අපකඩ්ඪන්ති, අසංඝොදි තස්මිං සමයෙ භොති”ති ඉතෙකෙ අභිසංඝොතිරොධං පඤ්ඤාපෙනති.

6. තස්ස මයං භනෙන භගවතනං යෙව ආරබ්භ සති උදපාදි: ‘අහො නුත භගවා, අහො නුත සුගතො, යො ඉමෙසං ධම්මානං සුකුසලො’ති. භගවා භනෙන කුසලො භගවා පකතඤ්ඤා අභිසංඝොතිරොධස්ස. කථං නු ඛො භනෙන අභිසංඝොතිරොධො භොති?”ති.

1. පඤ්ඤාපෙනති, PTS.

3. දෙවො, සෘෂි.

2. ත ඛො, තාමෙතං, PTS.

4. තෙ, සෘෂි.

7. තත්‍ර පොඨිපාද යෙ තෙ සමණ්‍යාසමණෝ එවමාහංසු: අහෙනු අපච්චයා පුරිසස්ස සඤ්ඤා උපපජ්ඣති'පි නිරුජ්ඣන්ති'පි. ආදිතො'ව තෙසං අපරධං. නං කීස්ස හෙතු? සහෙනු හි පොඨිපාද සපච්චයා පුරිසස්ස සඤ්ඤා උපපජ්ඣති'පි නිරුජ්ඣන්ති'පි. සික්ඛා එකා සඤ්ඤා උපපජ්ඣති, සික්ඛා එකා සඤ්ඤා නිරුජ්ඣන්ති".

“කා ව සික්ඛා”ති නගවා අවොච:

ඉධ පොඨිපාද තථාගතො ලොකෙ උපපජ්ඣති අරහං සමමා- සමුද්ධො විජ්ජාචරණසමපන්නො සුගතො ලොකෙවිදු අනුත්තරො පුරිස- දම්මසාරපි සත්‍යා දෙවමිත්‍රස්සානං බුද්ධො භගවා. සො ඉමං ලොකං ඤෙවකං සමාරකං සමුග්ගකං, සස්සමණ්‍යාසමණෝ පජං සදෙවමත්‍රස්සං සයං අභිඤ්ඤා සවර්තනි: පච්චෙදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣිකල්‍යාණං පරිශොකානකල්‍යාණං සාත්ථං සබ්බඤ්ඤං කෙවල- පරිපුණ්ණං පරිපුර්ණං. බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති.

8. තං ධම්මං ,සුණාති ගහපති වා ගහපතිපුත්තො වා අඤ්ඤාතරස්මි- වා කුලෙ පච්චාජාතො. සො තං ධම්මං සුඤ්ඤා තථාගතෙ සද්ධං පටිලනති. සො තෙන සද්ධාපටිලාගෙන සමන්තාගතො ඉති පටිසංචික්ඛති: “සමික්ඛායො සරුවාසො රජොපථො¹, අබ්බොධාසො-පබ්බජ්ජා. න ඉදං සුකරං අගාරං අජ්ඣාචිකා එකන්තපරිපුණ්ණං එකන්තපරිපුර්ණං සඬාලිබ්බිතං බ්‍රහ්මචරියං චරිතුං. යනත්තානං කෙසම්ඤ්ඤං ඔනාරෙණි: කාසායාති වජ්ජාති අච්ඡාදෙණි අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජෙය්‍යන්ති”.

9. සො අපරෙත සමිසෙත අපං වා භොගක්ඛකිං පහාය මහන්තං වා භොගක්ඛකිං පහාය අපං වා ඤාතිපරිවට්ටං පහාය මහන්තං වා ඤාති- පරිවට්ටං පහාය කෙසම්ඤ්ඤං ඔනාරෙණි: කාසායාති වජ්ජාති අච්ඡාදෙණි අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො පාතිමොක්ඛසංවරසංවුත්තො විහරති ආචාරභොවරසමපන්නො අණුමත්තෙතසු විජෙජ්ජු ගගදස්සාවි. සමොදාය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු, -කායකම්මවපි- කම්මෙන සමන්තාගතො කුසලෙන, පරිපුර්ණාජ්චො සීලසමපන්නො ඉද්දියෙසු යුගතථොරො භොජනෙ මත්තඤ්ඤා සතිසම්පජ්ඣෙය්‍යත සමන්තාගතො සන්තුට්ඨො.

10. කප්ඤ්ඤා පොඨිපාද භික්ඛු සීලසමපන්නො භොති? ඉධ පොඨිපාද භික්ඛු පාණතිපාතං පහාය පාණතිපාතං පටිවරතො භොති තිතිතදඤ්ඤා තිතිතත්තො -පෙ-

1. රජාපථො, සංඝම.

අදින්නාදුතං පහාය අදින්නාදුතා පටිවිරතො හොති -පෙ- අබ්බිමචරිතං පහාය බ්බුමචාරී හොති -පෙ- මුසාවාදං පහාය මුසාවාදා පටිවිරතො හොති -පෙ- පිසුණං වාචං පහාය පිසුණාය වාචාය පටිවිරතො හොති -පෙ- ඵරුසං වාචං පහාය ඵරුසාය වාචාය පටිවිරතො හොති -පෙ-සම්ඵසලාපං පහාය සම්ඵසලාපා පටිවිරතො හොති -පෙ-, ඉදම්පි'ය්හ හොති සීලසම්මං.

11. ඛිජගාමගුහගාදිසමාරම්භා පටිවිරතො හොති -පෙ- ඡේදනවධං ඛකිනපිරාමොසආලොපසහසාකාරා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ය්හ හොති සීලසම්මං.

12. යථා වා පනෙකෙ ගොතොතා සමණ්ඩ්‍රාගමිණා සඤ්ඤායානි හොජනානි භුඤ්ජිතා තෙ ඵවරුපං විසුකදස්සනං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: නම්මං ගීතං -පෙ- අභිකදස්සනං. ඉති වා ඉති ඵවරුපා විසුකදස්සනා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ය්හ හොති සීලසම්මං.

13. යථා වා පනෙකෙ ගොතොතා සමණ්ඩ්‍රාගමිණා සඤ්ඤායානි හොජනානි භුඤ්ජිතා තෙ ඵවරුපං ජුතසමාදට්ඨානානුයොගං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: අවිච්ඡේදං දසපදං -පෙ- යථාචර්‍යං. ඉති වා ඉති ඵවරුපා ජුතසමාදට්ඨානානුයොගා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ය්හ හොති සීලසම්මං.

14. යථා වා පනෙකෙ ගොතොතා සමණ්ඩ්‍රාගමිණා -පෙ- ඵවරුපං උච්චාසසතමහාසයනං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: ආසජ්ඣං පලලබ්භං -පෙ- උගතොලොභිතකුපයානං. ඉති වා ඉති ඵවරුපා උච්චාසසතමහාසයනා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ය්හ හොති සීලසම්මං.

15. යථා වා පනෙකෙ ගොතොතා සමණ්ඩ්‍රාගමිණා -පෙ- මණ්ඩන-විගුහනවිඤ්ඤානානුයොගං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: උච්චාදනං පරිමද්දනං -පෙ- ඔද්දානි වන්ධානි දීඝදසානි. ඉති වා ඉති ඵවරුපා මණ්ඩනවිගුහනවිඤ්ඤානානුයොගා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ය්හ හොති සීලසම්මං.

16. යථා වා පනෙකෙ ගොතොතා සමණ්ඩ්‍රාගමිණා -පෙ- ඵවරුපා තීරච්ඡානකථං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: රුජකථං වොරකථං -පෙ- ඉතිහම්භවකථං. ඉති වා ඉති ඵවරුපා තීරච්ඡානකථාය පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ය්හ හොති සීලසම්මං.

17. යථා වා පනෙතෙ හොනොතා සමණ්ණාහමණා -පෙ- එවරුපං විඤාතිකකථං අනුසුත්තා විතරනති, සෙය්‍යපිදං: න තිං ඉමං ඛම්මවිතං ආජානාසි -පෙ- තිබ්බෙදෙති වා සචෙ පහොසි'ති. ඉති වා ඉති එවරුපාය විඤාතිකකථාය පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලසමිං.

18. යථා වා පනෙතෙ හොනොතා සමණ්ණාහමණා -පෙ- එවරුපං දුසෙය්‍යපටිණගමිනානුසොගමනුසුත්තා විතරනති, සෙය්‍යපිදං: රඤ්ඤං රාජමහාමත්තානං -පෙ- අමුත්ත ඉදං ආනරා'ති. ඉති වා ඉති එවරුපා දුසෙය්‍යපටිණගමිනානුසොගා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලසමිං.

19. යථා වා පනෙතෙ හොනොතා සමණ්ණාහමණා -පෙ- කුතකා ව හොනති -පෙ- ලාගෙන ලාගං නිජ්ඣිංසිනායෙ. ඉති වා ඉති එවරුපා කුතනලපතා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලසමිං.

20. යථා වා පනෙතෙ හොනොතා සමණ්ණාහමණා -පෙ- එවරුපාය තිරව්‍යානවිජ්ජාය මිව්‍යාජ්චෙත ජ්විකං කප්පෙතති, සෙය්‍යපිදං: අඛං තිඝ්ඝිතං -පෙ- මිගපකං. ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරව්‍යානවිජ්ජාය මිව්‍යාජ්චා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලසමිං.

21. යථා වා පනෙතෙ හොනොතා සමණ්ණාහමණා -පෙ- එවරුපාය තිරව්‍යානවිජ්ජාය මිව්‍යාජ්චෙත ජ්විකං කප්පෙතති, සෙය්‍යපිදං: මණ්ඩලකකණං වත්තලකකණං -පෙ- මිගලකකණං. ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරව්‍යාන- විජ්ජාය මිව්‍යාජ්චා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලසමිං.

22. යථා වා පනෙතෙ හොනොතා සමණ්ණාහමණා -පෙ- එවරුපාය තිරව්‍යානවිජ්ජාය මිව්‍යාජ්චෙත ජ්විකං කප්පෙතති, සෙය්‍යපිදං: රඤ්ඤං නිය්‍යාණං හපිස්සති -පෙ- ඉමිස්ස පරුජයො හපිස්සති. ඉති වා ඉති- එවරුපාය තිරව්‍යානවිජ්ජාය මිව්‍යාජ්චා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලසමිං.

23. යථා වා පනෙතෙ හොනොතා සමණ්ණාහමණා -පෙ- එවරුපාය තිරව්‍යානවිජ්ජාය මිව්‍යාජ්චෙත ජ්විකං කප්පෙතති, සෙය්‍යපිදං: වන්දනාභොගවිස්සති -පෙ- එවංවිපාකා වන්දිමිසුරියනකකතානං උග්ගඝිනං ඔගමිතං සඬ්ඬිලොකං වොදනං හපිස්සති. ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරව්‍යානවිජ්ජාය මිව්‍යාජ්චා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලසමිං.

24. යථා වා පනෙතෙ හොනොතා සමණ්ණාහමණා -පෙ- එවරුපාය තිරව්‍යානවිජ්ජාය මිව්‍යාජ්චෙත ජ්විකං කප්පෙතති, සෙය්‍යපිදං: සුඛිවුට්ඨිකං හපිස්සති -පෙ- ලොකායතං. ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරව්‍යානවිජ්ජාය මිව්‍යාජ්චා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලසමිං.

25. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ණාසමණො -පෙ- එවරුපාය තිරව්නානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙතති. සෙය්‍යපීදං: ආවාහනං -පෙ- සිරිව්‍යානං. ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරව්නානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චො පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ය්‍ය භොති සිලසමිං.

26. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ණාසමණො -පෙ- එවරුපාය තිරව්නානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙතති. සෙය්‍යපීදං: සන්තිකමිං. පණ්ඩිකමිං -පෙ- ඕසධිතං පටිමොකෙතා. ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරව්නානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චො පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ය්‍ය භොති සිලසමිං.

27. ස ඛො සො පොට්ඨපාද භික්ඛු එවං සිලසමපනෙතා න කුතොචි හං පස්සති යදීදං සිලසංවරතො -පෙ- සො ඉමිනා අරියෙන සිලකඩකෙන සමන්තාගතො අර්ඛිතං අනවජ්ජුඛං පටිසංවෙදෙති. එවං ඛො පොට්ඨපාද භික්ඛු සිලසමපනෙතා භොති.

28. කථංඤ්ච පොට්ඨපාද භික්ඛු ඉද්දියෙසු ගුත්තථොරො භොති? ඉධ පොට්ඨපාද භික්ඛු වක්ඛනා රූපා දිත්වා න නිමිත්තභ්‍යාති භොති නානුබ්‍යඤ්ඤානාති -පෙ- මනිද්දියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සො ඉමිනා අරියෙන ඉද්දියසංවරෙන සමන්තාගතො අර්ඛිතං අබ්‍යාසෙකසුඛං පටිසංවෙදෙති. එවං ඛො පොට්ඨපාද භික්ඛු ඉද්දියෙසු ගුත්තථොරො භොති.

29. කථංඤ්ච පොට්ඨපාද භික්ඛු සතිසමපජ්ඤෙඤ්ඤාන සමන්තාගතො භොති. ඉධ පොට්ඨපාද භික්ඛු අභික්ඛන්තො පටික්ඛන්තො සමපජානංකාරී භොති -පෙ- කුණ්ඨිභාවෙ සමපජානංකාරී භොති. එවං ඛො පොට්ඨපාද භික්ඛු සතිසමපජ්ඤෙඤ්ඤාන සමන්තාගතො භොති.

30. කථංඤ්ච පොට්ඨපාද භික්ඛු සන්තුට්ඨො භොති? ඉධ පොට්ඨපාද භික්ඛු සන්තුට්ඨො භොති කායපරිහාරියෙන විවරෙන -පෙ- සෙය්‍යථාපි පොට්ඨපාද පක්ඛි සක්ඛුණො යෙන යෙනෙව ඛෙති සපත්තභාගො'ව ඛෙති. එවමෙව ඛො පොට්ඨපාද භික්ඛු -පෙ- යෙන යෙනෙව පක්ඛමති සමාදයෙව පක්ඛමති. එවං ඛො පොට්ඨපාද භික්ඛු සන්තුට්ඨො භොති.

31. සො ඉමිනා ච අරියෙන සිලකඩකෙන සමන්තාගතො ඉමිනා ච අරියෙන ඉද්දියසංවරෙන සමන්තාගතො ඉමිනා ච අරියෙන සති-සමපජ්ඤෙඤ්ඤාන සමන්තාගතො ඉමාය ච අරියාය සන්තුට්ඨියා සමන්තාගතො විවිත්තං සෙත්තං සත්තං හජ්ජති අරඤ්ඤං -පෙ- පලාලප්‍රඤ්ඤං. සො පච්ඡා-ගතං පිණ්ඩපාතපටික්ඛන්තො නිසීදති පලලබ්බං ආකුජ්ඣා උජ්ජං කායං පණ්ඩාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙත්වා.

32. සො අභිජ්ඣං ලොකෙ පහාය -පෙ- බ්‍යාපාදපදෙහං පහාය -පෙ- මහමිඬං පහාය -පෙ- උඬව්වකුක්කුච්චං පහාය -පෙ- විවිකිච්ඡං පහාය කිණ්ණවිවිකිච්ඡං විහරති අකථංකපි කුසලෙසු බලෙමසු. විවිකිච්ඡාය විතතං පරිසොධෙති.

සෙය්‍යථාපි පොට්ඨපාද පුරිසො ඉණං ආදාය කම්මතොන පයොජෙය්‍ය, තස්ස තෙ කම්මතො; සමිජෙකියං -පෙ- සො තතො නිදානං ලහෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං.

සෙය්‍යථාපි පොට්ඨපාද පුරිසො ආබාධිතො අස්ස -පෙ- සො අපරෙත සම්මෙත තමා ආබාධා මුළුවියං -පෙ- සො තතො නිදානං ලහෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං.

සෙය්‍යථාපි පොට්ඨපාද පුරිසො බක්කිතාගාරෙ මිඬො අස්ස, සො අපරෙත සම්මෙත තමා බක්කිතාගාර මුළුවියං සොත්තො අබ්බසෙත, -පෙ- සො තතො නිදානං ලහෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං.

සෙය්‍යථාපි පොට්ඨපාද දුසො අස්ස -පෙ- සො අපරෙත සම්මෙත තමා දුසබ්‍යා මුළුවියං -පෙ- සො තතො නිදානං ලහෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං.

සෙය්‍යථාපි පොට්ඨපාද පුරිසො සධිතො සහොගො කන්තාරඤ්ඤා- මිත්තං පටිපජ්ජෙය්‍ය දුබ්බිකං සප්පටිගං, සො අපරෙත සම්මෙත තං කන්තාරං නිත්ථරය්‍ය -පෙ- සො තතො නිදානං ලහෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං.

ඵව්‍යමච ඛො පොට්ඨපාද භික්ඛු යථා ඉණං යථා රෙහං යථා බක්කිතාගාරං යථා දුසබ්‍යං යථා කන්තාරඤ්ඤානමිත්තං, ඵවා ඉලම පඤ්ච නිවරණෙ ධරමෙ අප්පභිණෙ අත්තති සම්නුපස්සති. සෙය්‍යථාපි පොට්ඨපාද ආනණ්‍යං යථා ආරෙහ්‍යං යථා බක්කිතා මොක්ඛං යථා භුජ්ජං යථා බෙමනනාමුකිං, ඵවමෙව ඛො පොට්ඨපාද භික්ඛු ඉසම පඤ්ච නිවරණෙ පභිණෙ අත්තති සම්නුපස්සති.

33. තස්සමෙ පඤ්ච නිවරණෙ පභිණෙ අත්තති සම්නුපස්සතො පාමොජ්ජං¹ ජායති. පමුදිතස්ස පිති ජායති. පිතිමිතස්ස කායො පස්සමානති. පස්සඤ්ඤානො පුබ්බං වෙදෙති². පුබ්බො විතතං සමාධිගති. සො විවිච්චෙව කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි බලෙමහි, සවිතකස්ස සවිචාරං විච්චකජං. පිතිපුබ්බං පඨමං ක්කානං³ උපසම්පජ්ජ විතරති. තස්ස යා පුරිමො කාමසංකල්පො හා නිරුජ්ඣති. විච්චකජපිතිපුබ්බපුබ්බසම්මසංකල්පො තස්මිං සම්මෙත භොති. විච්චකජපිතිපුබ්බපුබ්බසම්මසංකල්පො යෙව තස්මිං සම්මෙත භොති. ඵවමෙව සික්ඛා ඵකා සංකල්පො උපසජ්ජති.⁴ සික්ඛා ඵකා සංකල්පො නිරුජ්ඣති.⁵ 'අයං සික්ඛා'ති භගවා අවොච.

1. පාමොජ්ජං, PTS. 2. පටිසංවෙදෙති, සා. 3. පඨමජ්ඣිකා, සෙසුපි.

4. උපසජ්ජති, PTS. 5. නිරුජ්ඣති, PTS

“පුතච්චරං පොඨිපාද භික්ඛු විතක්කවිමාරුතං වූපසමා අජ්ඣන්තං සමසාදනං චේතසො එකොදිභාවං අවිතක්කං අවිමාරං සමාධිජං විභිත්තං දුඤ්ඤං කුසානං¹ උපසම්පජ්ජි විහරති. තස්ස යා පුරිමා විවේකජ-
විභිත්තසුත්තමසම්මසංඝාදො² සා නිරුජ්ඣති. සමාධිජවිභිත්තසුත්තමසම්මසංඝාදො³ තස්මිං සමසෙ භොති. සමාධිජවිභිත්තසුත්තමසම්මසංඝාදො⁴ යෙව තස්මිං සමසෙ භොති. එවම්පි සික්ඛා එකා සංඝො උපාජ්ජති. සික්ඛා එකා සංඝො නිරුජ්ඣති. අයම්පි සික්ඛා”ති භගවා අවොච.

“පුතච්චරං පොඨිපාද භික්ඛු පිඨිකා ව විරාගා උපෙක්ඛකො ව විහරති සන්තො ව සම්පජ්ජන්තො. සුඛස්ථ කායෙත පටිසංචෙදෙති. සන්තං අරියා ආවික්ඛන්ති ‘උපෙක්ඛකො සතිමා සුඛවිහාරී’ති තඨිකං-
කුසානං⁵ උපසම්පජ්ජි විහරති. තස්ස යා පුරිමා සමාධිජවිභිත්තසුත්තමසම්ම-
සංඝාදො⁶ සා නිරුජ්ඣති. උපෙක්ඛාසුත්තමසම්මසංඝාදො⁷ තස්මිං සමසෙ භොති. උපෙක්ඛාසුත්තමසම්මසංඝාදො⁸ යෙව තස්මිං සමසෙ භොති. එවම්පි සික්ඛා එකා සංඝො උපාජ්ජති. සික්ඛා එකා සංඝො නිරුජ්ඣති. අයම්පි සික්ඛා”ති භගවා අවොච.

“පුතච්චරං පොඨිපාද භික්ඛු සුඛස්ස ව පභානා දුක්ඛස්ස ව පභානා, පුබ්බෙව සොමිතස්සදෙමිතස්සානං අත්ථගමි⁹ අදුක්ඛමිත්තං උපෙක්ඛා-
සම්පජ්ජිත්ථං චතුස්සං කුසානං¹⁰ උපසම්පජ්ජි විහරති. තස්ස යා පුරිමා උපෙක්ඛාසුත්තමසම්මසංඝාදො¹¹ සා නිරුජ්ඣති. අදුක්ඛමිත්තසුත්තමසම්මසංඝාදො¹² තස්මිං සමසෙ භොති. අදුක්ඛමිත්තසුත්තමසංඝාදො¹³ යෙව තස්මිං සමසෙ භොති. එවම්පි සික්ඛා එකා සංඝො උපාජ්ජති. සික්ඛා එකා සංඝො නිරුජ්ඣති. අයම්පි සික්ඛා”ති භගවා අවොච.

“පුතච්චරං පොඨිපාද භික්ඛු සබ්බජො රූපසංඝාදානං සමතික්කමා පටිසංඝාදානං අත්ථගමි¹⁴ තාතත්තසංඝාදානං අමනඤ්ඤාරු
‘අතන්තො ආකාසො’ති ආකාසානස්වායතනං උපසම්පජ්ජි විහරති. තස්ස යා පුරිමා රූපසංඝාදො¹⁵ සා නිරුජ්ඣති. ආකාසානස්වායතනසුත්තමසම්මසංඝාදො¹⁶ තස්මිං සමසෙ භොති. ආකාසානස්වායතනසුත්තමසම්මසංඝාදො¹⁷ යෙව තස්මිං සමසෙ භොති. එවම්පි සික්ඛා එකා සංඝො උපාජ්ජති. සික්ඛා එකා සංඝො නිරුජ්ඣති. අයම්පි සික්ඛා”ති භගවා අවොච.

1. දුඤ්ඤං, PTS.

2. විවේකජං, විභිත්තං, සුත්තමසංඝාදො, PTS.

3. තඨිකං, කුසානං, කෙසුචි පොඨිපාදසු.

4. අවිතක්කං, කෙසුචි.

5. චතුස්සං, කෙසුචි.

“පුත ව පරං පොඨිපාද භික්ඛු සබ්බසං ආකාසානඤ්චායතනං සමතික්කමි, ‘අනන්තං විඤ්ඤාණ’නති විඤ්ඤාණඤ්චායතනං උපසමප්ප් විහරති. තස්ස යං පුරිමා ආකාසානඤ්චායතනසුත්තමසම්මසඤ්ඤා සං නිරුප්පිති. විඤ්ඤාණඤ්චායතනසුත්තමසම්මසඤ්ඤා තස්මිං සමයෙ භොති. විඤ්ඤාණඤ්චායතනසුත්තමසම්මසඤ්ඤාදී භෙව තස්මිං සමයෙ භොති. එවමපි සික්ඛා එකා සඤ්ඤා උපප්ප්ති.¹ සික්ඛා එකා සඤ්ඤා නිරුප්පිති. අගමපි සික්ඛා”ති භගවා අවොච.

“පුත ව පරං පොඨිපාද භික්ඛු සබ්බසං විඤ්ඤාණඤ්චායතනං සමතික්කමි ‘නථි කිඤ්චි’ති ආකිඤ්චඤ්චායතනං උපසමප්ප් විහරති. තස්ස යං පුරිමා විඤ්ඤාණඤ්චායතනසුත්තමසම්මසඤ්ඤා සං නිරුප්පිති. ආකිඤ්චඤ්චායතනසුත්තමසම්මසඤ්ඤා තස්මිං සමයෙ භොති. ආකිඤ්චඤ්චායතනසුත්තමසම්මසඤ්ඤාදී භෙව තස්මිං සමයෙ භොති. එවමපි සික්ඛා එකා සඤ්ඤා උපප්ප්ති. සික්ඛා එකා සඤ්ඤා නිරුප්පිති. අගමපි සික්ඛා”ති භගවා අවොච.

“යතො ඛො පොඨිපාද භික්ඛු ඉධ සකසඤ්ඤාදී භොති, සො තතො අච්ඡිත්ත තතො අච්ඡිත්ත අනුපුබ්බෙන සඤ්ඤායං පුසති. තස්ස සඤ්ඤායො සිතස්ස එවං භොති: ‘වේතයමිනස්ස මේ පාපියො’ අවේතයමිනස්ස මේ භෙතයො. අහඤ්චව ඛො පත වේතෙයො අභිසම්බරෙයො, ඉමා ව මම සඤ්ඤා නිරුප්පිතස්සං, අඤ්ඤා ව මිලාරිකා සඤ්ඤා උපප්ප්ති. යනනුතං ‘න වෙව’ වේතෙයො න වාභිසම්බරෙයො’නති. භො න වෙව වේතෙති න වාභිසම්බරෙති. තස්ස අවේතයතො අභිසම්බරෙතො තා වෙව සඤ්ඤා නිරුප්පිතති, අඤ්ඤා ව මිලාරිකා සඤ්ඤා න උපප්ප්ති. සො තිරොධං පුසති. එවං ඛො පොඨිපාද අනුපුබ්බාභිසඤ්ඤාතිරොධසමප්ප්තිනසමාපතති භොති.

තං කිම්මඤ්ඤසි පොඨිපාද? අපි නු² තෙ ඉතො පුබ්බෙ එවරුපො අනුපුබ්බාභිසඤ්ඤාතිරොධසමප්ප්තිනසමාපතති සුතපුබ්බො?”ති.

1. උපප්ප්ති කෙසුචි.

3 න ව, සා.

2. පාපියො, කෙසුචි පොභකෙසු.

4. නු ඛො, සා.

“නො හතමනෙන. එවං ඛො අහං හතෙන හතව්භතා භාසිතං ආජානාමි¹; යතො ඛො පොඨපාදු භික්ඛු ඉධ සකසඤ්ඤි හොති, සො තතො අමුත්ත ධනතො අමුත්ත අනුප්පබ්බෙන සඤ්ඤායං චුසති. තස්ස සඤ්ඤායො සීතස්ස එවං හොති: ‘වේතයමානස්ස මෙ පාපියො, අවේතයමානස්ස මෙ සෙයො. අභඤ්චො ඛො පන වේතෙයං අභිසංඛරෙයං, ඉමා ච මෙ සඤ්ඤා නිරුප්පකායං, අඤ්ඤා ච ඕලාරිකා සඤ්ඤා උපපජ්ජන්තං. යනත්තනාහං න වෙච්ච වේතෙයං න ච අභිසංඛරෙයං’නති. සො න වෙච්ච වේතෙති. න ච අභිසංඛරෙති. තස්ස අවේතයතො, අනභිසංඛරෙතො² තා වෙච්ච සඤ්ඤා නිරුප්පකානති. අඤ්ඤා ච ඕලාරිකා සඤ්ඤා න උපපජ්ජන්ති. සො නිරොධං චුසති. එවං ඛො පොඨපාදු අනුප්පබ්බාසිසඤ්ඤානිරොධසම්පජානසම්පන්නි හොති”ති.

“එවං ඛො පොඨපාදු”ති.

“එකඤ්ඤාච³ ණු ඛො හතෙන හතවා සඤ්ඤායං පඤ්ඤාපෙති උදුහු පුච්ඡි⁴ පඤ්ඤායො පඤ්ඤාපෙති ?”ති.

“එකමිච්ච ඛො අහං පොඨපාදු⁵ සඤ්ඤායං පඤ්ඤාපෙමි. පුච්ඡි පඤ්ඤායො පඤ්ඤාපෙමි”ති.

“යථාකථං පන හතෙන හතවා එකමිච්ච සඤ්ඤායං පඤ්ඤාපෙති ? පුච්ඡි පඤ්ඤායො පඤ්ඤාපෙති ?”ති.

“යථා යථා ඛො පොඨපාදු නිරොධං චුසති, තථා තථා”හං⁶ සඤ්ඤායං පඤ්ඤාපෙමි. එවං ඛො අහං පොඨපාදු එකමිච්ච සඤ්ඤායං පඤ්ඤාපෙමි, පුච්ඡි පඤ්ඤායො පඤ්ඤාපෙමි”ති.

“සඤ්ඤා ණු ඛො හතෙන පඨමං උපපජ්ජති, පච්ඡා ඤ්ඤං. ? උදුහු ඤ්ඤං පඨමං උපපජ්ජති, පච්ඡා සඤ්ඤා ? උදුහු සඤ්ඤා ච ඤ්ඤංඤා අප්පබ්බං අචරිමං උපපජ්ජන්ති ?”ති.

1. හතව්භතා භික්ඛු. දෙසිතා අනුජානාමිති, සා. 2. නාභිසංඛරෙතො, මජ්ඣ.

3. එකං සෙව (කෙසුචි පොඨකෙසු) 4. පොඨපාදු අහං, සා.

5. තථා අහං, සා.

“සඤ්ඤා ඛො පොඨිපාද පඨමං උප්පජ්ඣති පච්ඡා ඤාණං. සඤ්ඤාපාදා ච පන ඤාණාදාදෙ හොති. භො එවං පජානාති: ඉද්ධාච්චයා කිර මම් ඤාණං උද්චාදීති. ඉමිනා¹ ඛො එතං පොඨිපාද පරියායෙන වෙදිතඛං, යථා සඤ්ඤා පඨමං උප්පජ්ඣති පච්ඡා ඤාණං, සඤ්ඤාපාදා ච පන ඤාණාදාදෙ හොති”ති.

“සඤ්ඤා හු ඛො හන්ත පුරිසස්ස අත්තා? උද්භු අඤ්ඤා සඤ්ඤා, අඤ්ඤා අත්තා?”ති.

“කිං පන? කිං පොඨිපාද අත්තානං පච්චෙසි?”ති.

“මිලාරිකං ඛො අහං හන්ත අත්තානං පච්චෙමි රුපිං වායුමමහා-
භුතිකං² කඛලිකාරාහාරහක්ඛා³”⁴.

“මිලාරිකො ච හි තෙ පොඨිපාද අත්තා අහපිස්ස රුපි වායුමමහා-
භුතිකො⁵ කඛලිකාරාහාරහක්ඛා,⁶ එවං සන්තං ඛො තෙ පොඨිපාද අඤ්ඤා⁷ ව⁸ සඤ්ඤා හපිස්සති,⁹ අඤ්ඤා අත්තා¹⁰. තදමිනාපෙතං¹¹ පොඨිපාද පරියායෙන වෙදිතඛං, යථා අඤ්ඤා¹² ව සඤ්ඤා හපිස්සති, අඤ්ඤා අත්තා.

තිව්ඨතෙවසායං¹³ පොඨිපාද මිලාරිකො අත්තා රුපි වායුමමහා-
භුතිකො කඛලිකාරාහාරහක්ඛා. අථ ඉමස්ස පුරිසස්ස අඤ්ඤා¹⁴ ව සඤ්ඤා උප්පජ්ඣති¹⁵ අඤ්ඤා¹⁶ ව සඤ්ඤා නිරුජ්ඣති¹⁷. ඉමිනා¹⁸ ඛො එතං පොඨිපාද පරියායෙන වෙදිතඛං, යථා අඤ්ඤා¹⁹ ව සඤ්ඤා හපිස්සති, අඤ්ඤා අත්තා”ති.

“මනොමයං ඛො අහං හන්ත අත්තානං පච්චෙමි සබ්බඛා-
පච්චෙසිං²⁰ අභිනිජ්ඣසන්ති”.

“මනොමයො ච හි තෙ පොඨිපාද අත්තා අහපිස්ස සබ්බඛාපච්චෙසිං
අභිනිජ්ඣයො, එවං සන්තමි ඛො තෙ පොඨිපාද අඤ්ඤා²¹ ව සඤ්ඤා හපිස්සති, අඤ්ඤා අත්තා. තදමිනාපෙතං පොඨිපාද පරියායෙන වෙදිතඛං, යථා අඤ්ඤා²² ව සඤ්ඤා හපිස්සති, අඤ්ඤා අත්තා”.

“තිව්ඨතෙවසායං පොඨිපාද මනොමයො අත්තා සබ්බඛාපච්චෙසිං
අභිනිජ්ඣයො. අථ ඉමස්ස පුරිසස්ස අඤ්ඤා²³ ව සඤ්ඤා උප්පජ්ඣති, අඤ්ඤා²⁴ ව සඤ්ඤා නිරුජ්ඣති. ඉමිනාපි ඛො එතං පොඨිපාද පරියායෙන වෙදිතඛං, යථා අඤ්ඤා²⁵ ව සඤ්ඤා හපිස්සති, අඤ්ඤා අත්තා”ති”.

1. ඉමිනා ච ඛො එතං, මජ්ඣ. ඉමිනාපෙතං, PTS. 2. කිං, සිඬ්ඨ.
3. වායුමමහාභුතිකං, මජ්ඣ. 4. කඛලිකාරාහාරං, සං. 5. ව, සං.
6. අහපිස්ස, සිඬ්ඨ. 7. අත්තාති, සිඬ්ඨ. 8. තදමිනා, PTS.
9. තිව්ඨතෙව, අයං. 10. උප්පජ්ඣති, සං. 11. නිරුජ්ඣති, සං.
12. ඉමිනාපි ඛො, PTS. 13. පච්චෙසිං, සං.

“අරුපිං ඛො අහං භනෙත අත්තානං පච්චෙමි සඤ්ඤාමයන්ති”

“අරුපි ච තෙ පොඨිපාද අත්තා අභවිස්ස සඤ්ඤාමයො, එවං සත්තම්ඨි ඛො තෙ පොඨිපාද අඤ්ඤා’ව සඤ්ඤා භවිස්සති. අඤ්ඤා අත්තා. තදම්භාපෙනං පොඨිපාද පරියායෙන වෙදිතබ්බං යථා අඤ්ඤා’ව සඤ්ඤා භවිස්සති, අඤ්ඤා අත්තා. තිට්ඨතෙවායං පොඨිපාද අරුපි අත්තා සඤ්ඤාමයො. අථ ඉමිස්ස පුරිසස්ස අඤ්ඤා’ව සඤ්ඤා උපාජ්ඣති, අඤ්ඤා’ව සඤ්ඤා නිරුජ්ඣති. ඉමිත්ථි ඛො එතං පොඨිපාද පරියායෙන වෙදිතබ්බං යථා අඤ්ඤා’ව සඤ්ඤා භවිස්සති, අඤ්ඤා අත්තා’ති”.

“සකකා පණතං භනෙත මයා ඤාදාං සඤ්ඤා පුරිසස්ස අත්තා’ති වා, අඤ්ඤා සඤ්ඤා, අඤ්ඤා¹ අත්තා’ති ?”.

“දුජ්ජානං ඛො එතං පොඨිපාද තයා අඤ්ඤාදිට්ඨිකෙන අඤ්ඤා-බන්ධිකෙන අඤ්ඤාරුචිකෙන අඤ්ඤාත්‍රායොගෙන² අඤ්ඤාත්‍රාවර්ගකෙන³ සඤ්ඤා පුරිසස්ස අත්තා’ති වා, අඤ්ඤා සඤ්ඤා, අඤ්ඤා අත්තා’ති වා”ති.

“සචෙ තං භනෙත මයා දුජ්ජානං අඤ්ඤාදිට්ඨිකෙන අඤ්ඤාබන්ධි-කෙන අඤ්ඤාරුචිකෙන අඤ්ඤාත්‍රායොගෙන අඤ්ඤාත්‍රාවර්ගකෙන ‘සඤ්ඤා පුරිසස්ස අත්තා’ති වා, ‘අඤ්ඤා සඤ්ඤා, අඤ්ඤා අත්තා’ති වා. ‘කිං උත භනෙත සස්සතො ලොකො ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤාන්ති ?”.

“අඛ්‍යාතතං⁴ ඛො එතං පොඨිපාද මයා සස්සතො ලොකො ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤාන්ති”.

“කිං උත භනෙත අසස්සතො ලොකො ඉදමෙව සච්චං මොඝ-මඤ්ඤාන්ති ?”.

“එතම්ඨි ඛො පොඨිපාද මයා අඛ්‍යාතතං ‘අසස්සතො ලොකො ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤාන්ති’.

“කිං උත භනෙත අත්තවා ලොකො. ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤාන්ති ?”.

“එතම්ඨි ඛො පොඨිපාද මයා අඛ්‍යාතතං ‘අත්තවා ලොකො ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤාන්ති ?”.

“කිං උත භනෙත අත්තත්තවා ලොකො. ඉදමෙව සච්චං මොඝ-මඤ්ඤාන්ති ?”.

“එතම්ඨි ඛො පොඨිපාද මයා අඛ්‍යාතතං ‘අත්තත්තවා ලොකො ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤාන්ති ?”.

1. අඤ්ඤා මි, සා. 2. අඤ්ඤා මි, සා.

3. අඤ්ඤාත්‍රාවර්ගකෙන, සා.

4. අඤ්ඤාත්‍රාවර්ගකෙන, සා.

5. අඛ්‍යාතතං, සබ්බන්ත.

“කිං පන භනෙත තං ජීවං තං සරීරං. ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤානති?”.

“එතම්පි ඛො පොට්ඨපාද මයා අඛ්‍යාතතං ‘තං ජීවං තං සරීරං ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤානති’.

“කිං පන භනෙත අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරං. ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤානති?”.

“එතම්පි ඛො පොට්ඨපාද මයා අඛ්‍යාතතං ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරං. ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤානති’.

“කිං පන භනෙත හොති තථාගතො පරමමරණො. ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤානති?”.

“එතම්පි ඛො පොට්ඨපාද මයා අඛ්‍යාතතං. ‘හොති තථාගතො පරමමරණො. ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤානති’.

“කිං පන භනෙත න හොති තථාගතො පරමමරණො. ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤානති?”.

“එතම්පි ඛො පොට්ඨපාද මයා අඛ්‍යාතතං ‘න හොති තථාගතො පරමමරණො. ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤානති’.

“කිං පන භනෙත හොති ච න හොති ච තථාගතො පරමමරණො. ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤානති?”.

“එතම්පි ඛො පොට්ඨපාද මයා අඛ්‍යාතතං ‘හොති ච න හොති ච තථාගතො පරමමරණො. ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤානති’.

“කිං පන භනෙත තෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණො. ‘ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤානති?’.

“එතම්පි ඛො පොට්ඨපාද මයා අඛ්‍යාතතං ‘තෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණො. ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤානති’.

කසමා පනෙතං ගනෙත ගගවතා අබ්බාසකතනි ?

න හෙතං පොඨිපාද අත්තංගිතං න ධම්මසංගිතං නාදිබ්බුහම්චරියකං න නිබ්බිදාය න පිරිහාය න නිරෝධාය න උපසමාය න අභිඤ්ඤාය න සම්මොඛාය න නිබ්බානාය සංවත්තති. තසමා තං මයා අබ්බාසකතනි.

“ඉදං දුක්ඛතනි” ඛො පොඨිපාද මයා බ්බාසකතං. ‘අයං දුක්ඛ-සමුදයො’ති ඛො පොඨිපාද මයා බ්බාසකතං. ‘අයං දුක්ඛනිරෝධො’ති ඛො පොඨිපාද මයා බ්බාසකතං. ‘අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනිපට්ටද්’ති ඛො පොඨිපාද මයා බ්බාසකතනි”.

“කසමා පනෙතං ගනෙත ගගවතා බ්බාසකතනි ?”.

“එතං හි ඛො පොඨිපාද අත්තංගිතං එතං ධම්මසංගිතං එතං නාදිබ්බුහම්චරියකං. එතං නිබ්බිදාය පිරිහාය නිරෝධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සම්මොඛාය නිබ්බානාය සංවත්තති. තසමා එතං මයා බ්බාසකතනි”.

“එවමෙතං ගගවා, එවමෙතං සුගත, යස්සද්ධි ගනෙත ගගවා කාලං මිඤ්ඤති”ති.

අථ ඛො ගගවා උට්ඨායාසනා පක්කාමි.

අථ ඛො තෙ පරිබ්බාජකා අවිරපක්කනතස්ස ගගවතො පොඨිපාදං පරිබ්බාජකං සමන්තතො වාචාසතථිතොදකෙන¹ සඤ්ජම්භරිං.² අකංසු: “එවමෙව පනායං ගවා පොඨිපාදො යඤ්ඤදෙව සමිණො ගොතමො හාසති තං තදෙවස්ස අබ්බසුමොදති. ‘එවමෙතං ගගවා, එවමෙතං සුගතා’ති. න ඛො පත මයං කිඤ්චි සමිණස්ස ගොතමස්ස එකංගිකං, ධම්මං දෙසිතං ආජාතාමි: සස්සතො ලොකො’ති වා අසස්සතො ලොකො’ති වා, අත්තවා ලොකො’ති වා, අතත්තවා ලොකො’ති වා, තං ජීවං තං සරීරතනි වා, අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරතනි වා, ගොති තථාගතො පරමමරණො’ති වා, ත ගොති තථාගතො පරමමරණො’ති වා, ගොති ච ත ච ගොති තථාගතො පරමමරණො’ති වා, තෙව ගොති න ත ගොති තථාගතො පරමමරණො’ති වා”ති.

1. වාචාසතථිතොදකෙති, (කප්ථම්.) වාචාස සතථිතොදකෙන, සිවු.

2. සඤ්ජම්භරිං, මජ්ඣ.

එවං වුත්තො පොච්ඡාසාදො පරිබ්බාජකො තෙ පරිබ්බාජකෙ එතදවොච:
 “අහම්පි ඛො භො න කිඤ්චි සමිණස්ස ගොතමස්ස එකංසිකං ධම්මං
 දෙසිතං ආජානාමි: ‘සංඝාතො ලොකො’ති වා, ‘අසංඝාතො ලොකො’ති වා
 -පෙ- ‘තෙව භොති න න භොති තථාගතො පරමමරණා’ති වා. අපි ච
 සමිණො ගොතමො භූතං තච්ඡං තථං පටිපදං පඤ්ඤාපෙති¹ ධම්මච්ඡිතං²
 ධම්මනියාමිකං³. භූතං ඛො පත තච්ඡං තථං පටිපදං පඤ්ඤාපෙන්නස්ස
 ධම්මච්ඡිතං ධම්මනියාමිකං. කථං හි නාම මාදියො විඤ්ඤා සමිණස්ස
 ගොතමස්ස සුභාසිතං සුභාසිතතො තාබ්හත්තමොදෙය්‍යා? ති.

අථ ඛො දභිකතිහස්ස අච්ච්ඤාන වුත්තො ච හත්තිසාරිපුත්තො
 පොච්ඡාසාදො ච පරිබ්බාජකො යෙත හගවා පෙත්තපසඛකම්මංසු. උපසඛකම්මා
 වුත්තො හත්තිසාරිපුත්තො හගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි.
 පොච්ඡාසාදො පත පරිබ්බාජකො හගවන්තං සද්ධිං සමමාදි සමමාදනියං
 කථං සාරාණියං⁴ විතීසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසිත්තො
 ඛො පොච්ඡාසාදො පරිබ්බාජකො හගවන්තං එතදවොච: තද මං භන්තො තෙ
 පරිබ්බාජකො අවිරපක්කන්නස්ස හගවන්තො සමන්තතො වාචාසත්තොදසකත්ත
 සඤ්ජානෙමි. අකංසු: එවමෙව පතංසං හවං පොච්ඡාසාදො යඤ්ඤා-
 දෙව සමිණො ගොතමො භාසති, තා තදෙවස්ස අබ්හත්තමොදනි ‘එවමෙතං
 හගවා, එවමෙතං සුභාසා’ති. න ඛො පත මයං කිඤ්චි සමිණස්ස ගොත-
 මස්ස එකංසිකං ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි: ‘සංඝාතො ලොකො’ති වා,
 ‘අසංඝාතො ලොකො’ති වා, ‘අන්තවා ලොකො’ති වා, ‘අන්තත්වා ලොකො’ති
 වා, ‘තං ජිවං තං සරීරන්ති’වා, ‘අඤ්ඤං ජිවං අඤ්ඤං සරීරන්ති’ වා, ‘භොති
 තථාගතො පරමමරණා’ති වා, ‘න භොති තථාගතො පරමමරණා’ති වා,
 ‘භොති ච න භොති ච තථාගතො පරමමරණා’ති වා, ‘තෙව භොති න
 න භොති තථාගතො පරමමරණා’ති වා ති. එවං වුත්තො’හං හන්තො තෙ
 පරිබ්බාජකෙ එතදවොච: “අහම්පි ඛො භො න කිඤ්චි සමිණස්ස
 ගොතමස්ස එකංසිකං ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි ‘සංඝාතො ලොකො’ති වා,
 ‘අසංඝාතො ලොකො’ති වා -පෙ- ‘තෙව භොති න න භොති තථාගතො
 පරමමරණා’ති වා. අපි ච සමිණො ගොතමො භූතං තච්ඡං තථං පටිපදං
 පඤ්ඤාපෙති¹ ධම්මච්ඡිතං² ධම්මනියාමිකං³ භූතං ඛො පත තච්ඡං තථං
 පටිපදං පඤ්ඤාපෙන්නස්ස ධම්මච්ඡිතං⁴ ධම්මනියාමිකං⁵. කථං හි නාම
 මාදියො විඤ්ඤා සමිණස්ස ගොතමස්ස සුභාසිතං සුභාසිතතො තාබ්හත්තමො
 දෙය්‍යා?” ති.

1. පඤ්ඤාපෙති, පෙත්තප. 2. ධම්මච්ඡිතං, සිඬු. 3. ධම්මනියාමිකං, සිඬු.

4. සාරාණියං, මජ්ඣ. සංයුත්තං (මහාසංඝාත පොත්ති)

5. ධම්මච්ඡිතං, PTS. ධම්මච්ඡිතං, සිඬු.

6. ධම්මනියාමිකං, සිඬු. ධම්මනියාමිකං PTS. (තදපාදකං, වකං.)

සඤ්ඤා වං ඵත පොඨිපාද පරිබ්බාජකා අකිං අවකුක්ඛා. කං
සෙව නෙසං ඵතො වකුක්ඛා. එකංසිකා'පි හි ඛො පොඨිපාද මයා ධම්මා
දෙසිතො පඤ්ඤානො. අනෙකංසිකා'පි හි ඛො පොඨිපාද මයා ධම්මා
දෙසිතො පඤ්ඤානො.

කතමෙ ව තෙ පොඨිපාද මයා අනෙකංසිකා ධම්මා දෙසිතො පඤ්ඤානො?
'සංස්සානො ලොකො'ති වා ඛො පොඨිපාද මයා අනෙකංසිකා ධම්මා
දෙසිතො පඤ්ඤානො. 'අසංස්සානො ලොකො'ති වා ඛො පොඨිපාද
මයා අනෙකංසිකා ධම්මා දෙසිතො පඤ්ඤානො. 'අන්තවා ලොකො'ති
වා ඛො පොඨිපාද -පෙ- 'අන්තවා ලොකො'ති වා ඛො පොඨිපාද -පෙ-
'තං ජිවං තං සරිරන්ති' වා ඛො පොඨිපාද -පෙ- 'අඤ්ඤං ජිවං අඤ්ඤං
සරිරන්ති' වා ඛො පොඨිපාද -පෙ- 'භොති තථාගතො පරමමරණො'ති වා
ඛො පොඨිපාද -පෙ- 'න භොති තථාගතො පරමමරණො'ති වා ඛො
පොඨිපාද -පෙ- 'නොති ච ත ච භොති තථාගතො පරමමරණො'ති වා
ඛො පොඨිපාද -පෙ- 'තෙව භොති න නි භොති තථාගතො පරමමරණො'ති
වා ඛො පොඨිපාද මයා අනෙකංසිකා ධම්මා දෙසිතො පඤ්ඤානො.

කසමා ව තෙ පොඨිපාද මයා අනෙකංසිකා ධම්මා දෙසිතො
පඤ්ඤානො? න භෙතෙ පොඨිපාද අත්තංගිතො න ධම්මසංගිතො න
ආදිබ්බහවිරියකා න නිබ්බිදාය න විරාගාය න නිරෝධාය න උපසමාය න
අභිඤ්ඤාය න සම්මොඛාය න නිබ්බානාය සංවත්තන්ති. තසමා තෙ මයා
අනෙකංසිකා ධම්මා දෙසිතො පඤ්ඤානො.

කතමෙ ව තෙ පොඨිපාද මයා එකංසිකා ධම්මා දෙසිතො පඤ්ඤානො?
'ඉදං දුක්ඛ'න්ති ඛො පොඨිපාද මයා එකංසිකා ධම්මා දෙසිතො පඤ්ඤා-
නො. 'අයං දුක්ඛසමුදයො'ති ඛො පොඨිපාද මයා එකංසිකා ධම්මා
දෙසිතො පඤ්ඤානො. 'අයං දුක්ඛනිරෝධො'ති ඛො පොඨිපාද මයා
එකංසිකා ධම්මා දෙසිතො පඤ්ඤානො. 'අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී
පටිපදා'ති ඛො පොඨිපාද මයා එකංසිකා ධම්මා දෙසිතො පඤ්ඤානො.

කසමා ව තෙ පොඨිපාද මයා එකංසිකා ධම්මා දෙසිතො පඤ්ඤානො?
එතෙ පොඨිපාද අත්තංගිතො, එතෙ ධම්මසංගිතො, එතෙ ආදිබ්බහවිරියකා,
එතෙ නිබ්බිදාය විරාගාය නිරෝධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සම්මොඛාය
නිබ්බානාය සංවත්තන්ති. තසමා තෙ මයා එකංසිකා ධම්මා දෙසිතො
පඤ්ඤානො.

සතති ඛො පොඨිපාද එතෙ සමණබ්බාහුණං [එවංවාදිනො එවංදිට්ඨිනො: 'එකන්තසුඛං අත්තා හොති. අරොගො පරමමරණා'ති. ත්‍යාගං උපසඬ්ඛිකුත්වා එවං වදාමි: 'සච්චං කීර තුමෙහ ආයසමනෙතා එවංවාදිනො: එවංදිට්ඨිනො: 'එකන්තසුඛං අත්තා හොති, අරොගො පරමමරණා'ති? තෙ වෙ මෙ එවං පුට්ඨා: 'ආමා'ති! පටිජානනති, ත්‍යාගං එවං වදාමි: 'අපි පන තුමෙහ ආයසමනෙතා එකන්තසුඛං ලොකං ජානං පසාං විහරමා'ති. ඉති පුට්ඨා: 'නො'ති වදනති. ත්‍යාගං එවං වදාමි 'අපි ච පන තුමෙහ ආයසමනෙතා එකං වා රතති. එකං වා දිවසං උපසන්නා වා රතති. උපසන්නං වා දිවසං එකන්තසුඛං අත්තානං සමපජානාමා?' ති. ඉති පුට්ඨා: 'නො'ති වදනති, ත්‍යාගං එවං වදාමි 'අපි පන තුමෙහ ආයසමනෙතා ජානාම: 'අයං මග්ගො අයං පටිපදා එකන්තසුඛස්ස ලොකස්ස සච්ඡිකිරියාය?' ති. ඉති පුට්ඨා: 'නො'ති වදනති. ත්‍යාගං එවං වදාමි 'අපි පන තුමෙහ ආයසමනෙතා යා තා දෙවතා එකන්තසුඛං ලොකං උපපන්නා, තාසං භාසමානානං සද්දං සුණාම: 'සුපටිපන්නාන් මාරිසා, උත්තපටිපන්නාන් මාරිසා එකන්තසුඛස්ස ලොකස්ස සච්ඡිකිරියාය. මයමපි හි මාරිසා එවමපටිපන්නා එකන්තසුඛං ලොකං උපපන්නා'ති? ඉති පුට්ඨා: 'නො'ති වදනති.

තං කිං මඤ්ඤයි පොඨිපාද, “නනු එවං සනෙත තෙසං සමණ-බ්බාහුණානං අප්පාටිතිරකතං භාසිතං සමපජ්ඣති?” ති.

“අද්ධා ඛො හනෙත එවං සනෙත තෙසං සමණබ්බාහුණානං අප්පා-ටිතිරකතං භාසිතං සමපජ්ඣති” ති.

“සෙය්‍යමාපි පොඨිපාද පුරිසසා එවං වදෙය්‍ය: ‘අයං යා ඉමිසමිං ජනපදෙ ජනපදකල්‍යාණී, තං ඉච්ඡාමි, තං කාමෙමි’ ති. තමෙතං එවං වදෙය්‍ය: අමො පුරිස යං තිං ජනපදකල්‍යාණී ඉච්ඡති කාමෙසි, ජානාසි තං ජනපදකල්‍යාණී ඛතතිසි වා බ්බාහුණි වා වෙසසි වා සුද්දී වා? ති. ඉති පුට්ඨා: ‘නො’ති වදෙය්‍ය, තමෙතං එවං වදෙය්‍ය: අමො පුරිස යං තිං ජනපදකල්‍යාණී ඉච්ඡති කාමෙසි, ජානාසි තං ජනපදකල්‍යාණී එවන්තාමා එවචෙතාත්තා’ති වා, දීඝා වා රත්තා වා මජ්ඣමා වා, කාලී වා සාමා වා මඬ්ඤුරච්ඡි වා’ති, ‘අමුකහමිං ගාමෙ වා තිගමෙ වා නගරෙ වා’ති? ඉති පුට්ඨා: ‘නො’ති වදෙය්‍ය, තමෙතං එවං වදෙය්‍ය: අමො පුරිස යං තිං ත ජානාසි ත පසාසි, තං තිං ඉච්ඡති කාමෙසි? ති. ඉති පුට්ඨා: ‘ආමා’ති වදෙය්‍ය.

තං කිං මඤ්ඤයි පොඨිපාද, නනු එවං සනෙත තස්ස පුරිසස්ස අප්පාටිතිරකතං භාසිතං සමපජ්ඣති?” ති.

“අද්ධා ඛො හනෙත එවං සනෙත තස්ස පුරිසස්ස අප්පාටිතිරකතං භාසිතං සමපජ්ඣති” ති.

“එවමෙව ඛො පොට්ඨපාද යෙ තෙ සමණ්ණාගමිණො එවංවාදිනො එවංදිට්ඨිනො ‘එකන්තසුඛි අත්තා හොති අරොහො පරමමරණො’ ති, ත්‍යාගං උපසඛිකමිත්තිං එවං වදාමි: සච්චං කිර තුමො ආයස්මනො ඵලංවාදිනො එවංදිට්ඨිනො ‘එකන්තසුඛි අත්තා හොති අරොහො පරමමරණො’ති?” තෙ වෙ¹ මෙ එවං පුට්ඨා ‘ආමා’ති පටිජාතන්ති, ත්‍යාගං එවං වදාමි: අපි පන තුමො ආයස්මනො එකන්තසුඛං ලොකා ජාතං පස්සං විහරාමා”ති. ඉති පුට්ඨා ‘නො’ති වදන්ති.

ත්‍යාගං එවං වදාමි: අපි පන තුමො ආයස්මනො එකං වා රත්තිං එකං වා දිවසං උපසිංචං වා රත්තිං උපසිංචං වා දිවසං එකන්තසුඛං අත්තාතං සම්පජානාමා”ති. ඉති පුට්ඨා ‘නො’ති වදන්ති.

ත්‍යාගං එවං වදාමි: අපි පන තුමො ආයස්මනො ජාතාප ‘අයං මගො අයං පටිපදා එකන්තසුඛස්ස ලොකස්ස සච්ඡිකිරියායා’ ති. ඉති පුට්ඨා ‘නො’ති වදන්ති.

ත්‍යාගං එවං වදාමි: අපි පන තුමො ආයස්මනො යා තා දෙවතා එකන්තසුඛං ලොකං උපපන්නා, තාසං භාසමානාතං සද්දං සුණාම: සුපටිපන්නාන්ති මාරිසා, උජුපටිපන්නාන්ති මාරිසා, එකන්තසුඛස්ස ලොකස්ස සච්ඡිකිරියාය. මඤ්චි හි මාරිසා, එවං පටිපන්නා එකන්තසුඛං ලොකං උපපන්නා”ති. ඉති පුට්ඨා ‘නො’ති වදන්ති.

තං කිං මඤ්ඤාසි පොට්ඨපාද, නහු එවං සනෙත තෙසං සමණ්ණාගමිණාතං අපාරිභීරකතං භාසිතං සම්පජාති?” ති.

“අඬා ඛො සනෙත තෙසං සමණ්ණාගමිණාතං අපාරිභීරකතං භාසිතං සම්පජාති” ති.

සෙය්‍යමාපි පොට්ඨපාද පුරිසො වාතුමහාපථෙ නිස්සංඝිං කරොය්‍ය පාසාදස්ස ආරොහණාය, තමමිතං එවං වදෙය්‍ය: අමො පුරිස යස්ස නිං පාසාදස්ස ආරොහණාය නිස්සංඝිං කරොසි, ජානාසි තං පාසාදං පුරන්ධිමාය වා දිසාය දක්ඛිණාය වා දිසාය පච්ඡිමාය වා දිසාය උත්තරාය වා දිසාය, උචෙව්‍යා වා නිවෙ වා මජ්ඣමො වා?ති. ඉති පුට්ඨා ‘නො’ති වදෙය්‍ය. තමමිතං එවං වදෙය්‍ය: අමො පුරිස යං නිං ත ජානාසි න පස්සසි, තස්ස නිං පාසාදස්ස ආරොහණාය නිස්සංඝිං කරොසි?”ති. ඉති පුට්ඨා ‘ආමා’ති වදෙය්‍ය.

තං කිං මඤ්ඤාසි පොට්ඨපාද, නහු එවං සනෙත තස්ස පුරිසස්ස අපාරිභීරකතං භාසිතං සම්පජාති?” ති.

“අඬා ඛො සනෙත එවං සනෙත තස්ස පුරිසස්ස අපාරිභීරකතං භාසිතං සම්පජාති” ති.

“එවමෙච ඛො පොට්ඨපාද භය තෙ සමණ්ණාගමණා එවංවාදිනො එවංදිට්ඨිනො ‘එකන්තසුඛි අත්තා භොති අරොගො පරමමරණා’ ති. ත්‍යාගං උපසඬක්‍ෂිකා එවං වදාමි: සච්චං කීර තුමෙහ ආයස්මනෙතා එවංවාදිනො එවංදිට්ඨිනො ‘එකන්තසුඛි අත්තා භොති අරොගො පරමමරණා’ති?” තෙ වෙ මෙ එවං පුට්ඨා ‘අච්චා’ති පටිජානනති, ත්‍යාගං එවං වදාමි: අපි පන තුමෙහ ආයස්මනෙතා එකන්තසුඛං ලොකං ජාතං පස්සං විහරාමා’ ති ඉති පුට්ඨා ‘නො’ති වදනති, ත්‍යාගං එවං වදාමි: අපි පන තුමෙහ ආයස්මනෙතා එකං වා රත්තං එකං වා දිව්‍යං උපඝ්ඤා වා රත්තං උපඝ්ඤා වා දිව්‍යං එකන්තසුඛං අත්තාතං සමපජාතාමා’ ති ඉති පුට්ඨා ‘නො’ති වදනති. ත්‍යාගං එවං වදාමි: අපි පන තුමෙහ ආයස්මනෙතා ජාතාම ‘අයං මග්ගො අයං පටිපදා එකන්තසුඛස්ස ලොකස්ස සච්චිකීරියායාති?’ ඉති පුට්ඨා ‘නො’ති වදනති. ත්‍යාගං එවං වදාමි: අපි පන තුමෙහ ආයස්මනෙතා යා තා දෙවතා එකන්තසුඛං ලොකං උපපන්නා, තායං දෙවතාතං භාසං මානාතං සද්දං සුණාම ‘සුපට්ටන්නාසං මාරිසා, උජ්ජට්ටන්නාසං මාරිසා, එකන්තසුඛස්ස ලොකස්ස සච්චිකීරියාය. මයච්ච භි මාරිසා එවං පටිපන්නා එකන්තසුඛං ලොකං උපපන්නා’ති ඉති පුට්ඨා ‘නො’ති වදනති.

“තං කිමමඤ්ඤසි පොට්ඨපාද, නනු එවං සනෙත තෙසං සමණ්ණාගමණාතං අප්පාටිහීරකතං භාසිතං සමපජාති?” ති.

“අද්ධා ඛො හනෙත එවං සනෙත තෙසං සමණ්ණාගමණාතං අප්පාටිහීරකතං භාසිතං සමපජාති” ති.

“තයො ඛො’නම පොට්ඨපාද අත්තපට්ටලාහො: ඕලාරිකො අත්තපට්ටලාහො, මනොමයො අත්තපට්ටලාහො, අරුපො අත්තපට්ටලාහො’ ති.

කතමො ච පොට්ඨපාද ඕලාරිකො අත්තපට්ටලාහො? රූපි වාතුමමනා-
භුතිකො කඛලිකාරාභාරහකෙඛා, අයං ඕලාරිකො අත්තපට්ටලාහො.

කතමො මනොමයො අත්තපට්ටලාහො? රූපි මනොමයො සබ්බඛා-
පච්චඛිති අභිතිද්දිපයා, අයං මනොමයො අත්තපට්ටලාහො.

කතමො ච අරුපො අත්තපට්ටලාහො? අරුපි සඤ්ඤාමයො, අයං
අරුපො අත්තපට්ටලාහො.

පරෙ වෙ පොඨපාද අමෙහ ඵලං පුච්ඡෙය්‍යං: ‘කතමො පන සො ආවුසො ඕලාරිකො අත්තපට්ඨානො යස්ස භූමෙහ පහානාය ධම්මං දෙසෙථ යථාපට්ඨත්තානං වො සඛකිලෙසිකා ධම්මා පහිසිස්සන්ති, වොදනීයා ධම්මා අභිවඛිස්සන්ති, පඤ්ඤාපාරිසුරිං වෙපුලුත්තනඤ්ච දිවෙඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සාථා’ති. තෙසං මයං ඵලං පුට්ඨා ඵලං ඛ්‍යාකරෙය්‍යාමි: “අයං වා සො ආවුසො ඕලාරිකො අත්තපට්ඨානො යස්ස මයං පහානාය ධම්මං දෙසෙමි යථාපට්ඨත්තානං වො සඛකිලෙසිකා ධම්මා පහිසිස්සන්ති, වොදනීයා ධම්මා අභිවඛිස්සන්ති, පඤ්ඤාපාරිසුරිං වෙපුලුත්තනඤ්ච දිවෙඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සාථා” ති.

පරෙ වෙ පොඨපාද අමෙහ ඵලං පුච්ඡෙය්‍යං: ‘කතමො පන සො ආවුසො මනොමයො අත්තපට්ඨානො, යස්ස භූමෙහ පහානාය ධම්මං දෙසෙථ යථාපට්ඨත්තානං වො සඛකිලෙසිකා ධම්මා පහිසිස්සන්ති, වොදනීයා ධම්මා අභිවඛිස්සන්ති, පඤ්ඤාපාරිසුරිං වෙපුලුත්තනඤ්ච දිවෙඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සාථා’ති. තෙසං මයං පුට්ඨා ඵලං ඛ්‍යාකරෙය්‍යාමි: “අයං වා සො ආවුසො මනොමයො අත්තපට්ඨානො යස්ස මයං පහානාය ධම්මං දෙසෙමි යථාපට්ඨත්තානං වො සඛකිලෙසිකා ධම්මා පහිසිස්සන්ති, වොදනීයා ධම්මා අභිවඛිස්සන්ති, පඤ්ඤාපාරිසුරිං වෙපුලුත්තනඤ්ච දිවෙඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සාථා” ති.

පරෙ වෙ පොඨපාද අමෙහ ඵලං පුච්ඡෙය්‍යං: ‘කතමො පන සො ආවුසො අරුපො අත්තපට්ඨානො යස්ස භූමෙහ පහානාය ධම්මං දෙසෙථ යථාපට්ඨත්තානං වො සඛකිලෙසිකා ධම්මා පහිසිස්සන්ති, වොදනීයා ධම්මා අභිවඛිස්සන්ති, පඤ්ඤාපාරිසුරිං වෙපුලුත්තනඤ්ච දිවෙඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සාථා’ති. තෙසං මයං ඵලං පුට්ඨා ඵලං ඛ්‍යාකරෙය්‍යාමි: අයං වා සො ආවුසො අරුපො අත්තපට්ඨානො යස්ස මයං පහානාය ධම්මං දෙසෙමි යථාපට්ඨත්තානං වො සඛකිලෙසිකා ධම්මා පහිසිස්සන්ති, වොදනීයා ධම්මා අභිවඛිස්සන්ති, පඤ්ඤාපාරිසුරිං වෙපුලුත්තනඤ්ච දිවෙඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සාථා’ ති.

තං කිම්මඤ්ඤාසි පොඨපාදා, තඤ්ච ඵලං සලක්ඛන සප්පාටිතිරකතං භාසිතං සම්පජ්ජති? ති.

“අඬා බො හනෙත එවං සනෙත සප්පාටිභීරකතං භාසිතං සමප-
ඡති” ති.

තෙය්‍යථාපි පොට්ඨපාද පුරිනො නිසෙය්‍යෙණි කරොය්‍ය පාසාදෙය්‍ය
ආරොහණොය තනෙය්‍යව පාසාදෙය්‍ය හෙට්ඨා. තමමිතං එවං වදෙය්‍යො:
‘අනෙයො පුරිස යෙය්‍ය නිමං පාසාදෙය්‍ය ආරොහණොය නිසෙය්‍යෙණි කරොසි,
ථොකාසි තං පාසාදං පුරතීමොය වා දිසාය දක්ඛිණොය වා දිසාය පච්ඡි-
මොය වා දිසාය උත්තරොය වා දිසාය උච්චො වා නිච්චො වා මජ්ඣමො
වා’ති? තො වෙ එවං වදොය: ‘අයං සො ආවුසො පාසාදො, යෙය්‍යංහං
ආරොහණොය නිසෙය්‍යෙණි කරොමි තනෙය්‍යව පාසාදෙය්‍ය හෙට්ඨා’ ති.

තං කිං මඤ්ඤසි පොට්ඨපාද? තනු එවං සනෙත තෙය්‍ය පුරිසෙය්‍ය
සප්පාටිභීරකතං භාසිතං සමපඡති? ති.

“අඬා බො හනෙත එවං සනෙත තෙය්‍ය පුරිසෙය්‍ය සප්පාටිභීරකතං
භාසිතං සමපඡති” ති.

එවමෙව බො පොට්ඨපාද පරෙ වෙ අමෙත එවං පුච්ඡෙය්‍යො:
‘කතමො පත සො ආවුසො ඔදාරිකො අත්තපට්ටොහො? -පෙ- කතමො
පත සො ආවුසො මනෙමිකො අත්තපට්ටොහො? -පෙ- කතමො පත
සො ආවුසො අරුපො අත්තපට්ටොහො, යෙය්‍ය තුලෙහ පහංණොය ධම්මං
දෙසෙථ ‘යථාපට්ටනොතං වො සඛකිලෙසිකා ධම්මා පතිසිසානති, වොදා-
නියා ධම්මා අභිවඛිසානති, පඤ්ඤාපාරිසුරිං වෙසුලුත්තඤ්ඤා දිට්ඨොව ධම්මෙ
සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්ති උපසම්පජ්ඡ විහරිස්සාථා’ති, තෙසං මයං එවං
සුඛො එවං ඛ්‍යාකරොයාමි:

අයං වා සො ආවුසො ඔදාරිකො අත්තපට්ටොහො -පෙ- මනෙමිකො
අත්තපට්ටොහො -පෙ- අරුපො අත්තපට්ටොහො යෙය්‍ය මයං පහංණොය
ධම්මං දෙසෙමි යථාපට්ටනොතං වො සඛකිලෙසිකා ධම්මා පතිසිසානති
වොදානියා ධම්මා අභිවඛිසානති, පඤ්ඤාපාරිසුරිං වෙසුලුත්තඤ්ඤා දිට්ඨොව
ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්ති උපසම්පජ්ඡ විහරිස්සාථා’ති.

තං කිමමඤ්ඤසි පොට්ඨපාද? තනු එවං සනෙත සප්පාටිභීරකතං
භාසිතං සමපඡති? ති.”

“අඬා බො හනෙත එවං සනෙත සප්පාටිභීරකතං භාසිතං
සමපඡති” ති.

එවං වුත්තෙව විතොනො හන්ඨිසාපිපුත්තො හගට්ඨතං එතදවොච:
යසම්මි හනෙත සමෙය ඔදාරිකො අත්තපට්ටොහො නොති, මොසෙය්‍ය තසම්මි
සමෙය මනෙමිකො අත්ත පට්ටොහො නොති, මොසෙය්‍ය අරුපො අත්ත-
පට්ටොහො නොති. ඔදාරිකො වායො අත්තපට්ටොහො තසම්මි සමෙය සච්චො
නොති.

යසම් භන්ත සමයෙ මනොමයො අත්තපට්ඨානො භොති, මොඝස්ස තසම් සමයෙ ඔලාරිකො අත්තපට්ඨානො භොති, මොඝො අරුපො අත්තපට්ඨානො. මනොමයො ච අත්තපට්ඨානො තසම් සමයෙ සඤ්චො භොති.

යසම් භන්ත සමයෙ අරුපො අත්තපට්ඨානො භොති, මොඝස්ස තසම් සමයෙ ඔලාරිකො අත්තපට්ඨානො භොති, මොඝො මනොමයො අත්තපට්ඨානො අරුපො¹වාස්ස අත්තපට්ඨානො තසම් සමයෙ සඤ්චො භොති” ති.

“යසම් චිත්ත සමයෙ ඔලාරිකො අත්තපට්ඨානො භොති, තෙව තසම් සමයෙ මනොමයො අත්තපට්ඨානො” ති සබ්බං ගච්ඡති, න ‘අරුපො අත්තපට්ඨානො’ ති සබ්බං ගච්ඡති. ඔලාරිකො අත්තපට්ඨානො’ තෙව තසම් සමයෙ සබ්බං ගච්ඡති.

යසම් චිත්ත සමයෙ මනොමයො අත්තපට්ඨානො භොති, තෙව තසම් සමයෙ ‘ඔලාරිකො අත්තපට්ඨානො’ ති සබ්බං ගච්ඡති, න ‘අරුපො අත්තපට්ඨානො’ ති සබ්බං ගච්ඡති. මනොමයො අත්තපට්ඨානො’ තෙව තසම් සමයෙ සබ්බං ගච්ඡති.

යසම් චිත්ත සමයෙ අරුපො අත්තපට්ඨානො භොති, තෙව තසම් සමයෙ ‘ඔලාරිකො අත්තපට්ඨානො’ ති සබ්බං ගච්ඡති. න ‘මනොමයො අත්තපට්ඨානො’ ති සබ්බං ගච්ඡති. ‘අරුපො අත්තපට්ඨානො’ තෙව තසම් සමයෙ සබ්බං ගච්ඡති.

සඤ්චො තං චිත්ත ඵලං පුච්ඡෙය්‍යං: අභොසි තිං අභිතම්භානං, න තිං නාභොසි? භවිස්සති තිං අනාගතම්භානං, න තිං න භවිස්සති? අපි තිං ඵතරති, න තිං තප්පිති ඵලං පුච්ඡා තිං චිත්ත කිත්ති බ්‍යාකරෙය්‍යාසි?” ති.

“සඤ්චො මං භන්ත ඵලං පුච්ඡෙය්‍යං: අභොසි තිං අභිතම්භානං න තිං න භවිස්සති? අපි තිං ඵතරති, න තිං තප්පිති?” ති ඵලං පුච්ඡා ‘භං භන්ත ඵලං බ්‍යාකරෙය්‍යං: අභොසාහං¹ අභිතම්භානං, නාහං න අභොසිං. භවිස්සාමිහං අනාගතම්භානං, නාහං න භවිස්සාමි. අප්පාහං ඵතරති, නාහං තප්පිති. ඵලං පුච්ඡා ‘භං භන්ත ඵලං බ්‍යාකරෙය්‍යාසති.’”

යඤ්චො ජන තං චිත්ත ඵලං පුච්ඡෙය්‍යං: යො තෙ අභොසි අභිතො අත්තපට්ඨානො සෙවච² තෙ අත්තපට්ඨානො සඤ්චො, මොඝො අනාගතො, මොඝො පච්චුසානො? යො තෙ³ භවිස්සති අනාගතො අත්තපට්ඨානො, සෙවච තෙ අත්තපට්ඨානො සඤ්චො, මොඝො අභිතො, මොඝො පච්චුසානො අත්තපට්ඨානො. සෙවච තෙ අත්තපට්ඨානො සඤ්චො, මොඝො අභිතො, මොඝො අනාගතො? ති ඵලං පුච්ඡා තිං චිත්ත කිත්ති බ්‍යාකරෙය්‍යාසි?” ති.

1. අභොසහං,

2. භොසෙව, (සකම්)

3. යො වා තෙ, PTS

සථෙව් ටන මිං හනෙත්ත එවිං පුච්චෙය්‍යාදුං යො තෙ අහොසි අතිතො අත්තපට්ඨාභො, සෙව්ව තෙ අත්තපට්ඨාභො සථෙව්වා, මොඝො අනාගතො, මොඝො පච්චුසනෙත්තා? ශ්‍යො තෙ හව්‍ය්‍යති අනාගතො අත්තපට්ඨාභො, සෙව්ව තෙ අත්තපට්ඨාභො සථෙව්වා, මොඝො අතිතො, මොඝො පච්චුසනෙත්තා? යො ශ්‍යො එතරති පච්චුසනෙත්තා අත්තපට්ඨාභො, සෙව්ව තෙ අත්තපට්ඨාභො සථෙව්වා, මොඝො අතිතො, මොඝො අනාගතො? ති. එවිං පුච්චෙය්‍යා අහං හනෙත්ත එවිං බ්‍යාකෂරෙය්‍යාදුං යො මෙ අහොසි අතිතො අත්තපට්ඨාභො, සෙව්ව මෙ අත්තපට්ඨාභො තස්මිං සමයෙ සථෙව්වා අහොසි, මොඝො අනාගතො, මොඝො පච්චුසනෙත්තා. යො¹ මම හව්‍ය්‍යති අනාගතො අත්තපට්ඨාභො, සෙව්ව මෙ අත්තපට්ඨාභො තස්මිං සමයෙ සථෙව්වා හව්‍ය්‍යති, මොඝො පච්චුසනෙත්තා. යො මෙ එතරති පච්චුසනෙත්තා අත්තපට්ඨාභො, සෙව්ව මෙ අත්තපට්ඨාභො සථෙව්වා, මොඝො අතිතො, මොඝො අනාගතො? ති. එවිං පුච්චෙය්‍යා අහං හනෙත්ත එවිං බ්‍යාකෂරෙය්‍යාති.

“එවමෙව ඛො විත්ත යස්මිං සමයෙ ඔලාරිකො අත්තපට්ඨාභො භොති, තෙව තස්මිං සමයෙ මිනොමයො අත්තපට්ඨාභො’ති සංඛං ගච්ඡති. න අරුපො අත්තපට්ඨාභො’ති සංඛං ගච්ඡති. ඔලාරිකො අත්තපට්ඨාභො’ තෙව තස්මිං සමයෙ සංඛං ගච්ඡති. යස්මිං විත්ත සමයෙ මිනොමයො අත්තපට්ඨාභො භොති, තෙව තස්මිං සමයෙ ඔලාරිකො අත්තපට්ඨාභො’ති සංඛං ගච්ඡති. න අරුපො අත්තපට්ඨාභො’ති සංඛං ගච්ඡති. මිනොමයො අත්තපට්ඨාභො’ තෙව තස්මිං සමයෙ සංඛං ගච්ඡති. යස්මිං විත්ත සමයෙ අරුපො අත්තපට්ඨාභො භොති, තෙව තස්මිං සමයෙ ඔලාරිකො අත්තපට්ඨාභො’ති සංඛං ගච්ඡති, න මිනොමයො අත්තපට්ඨාභො’ති සංඛං ගච්ඡති. අරුපො අත්තපට්ඨාභො’ තෙව තස්මිං සමයෙ සංඛං ගච්ඡති.

සෙය්‍යථාපි විත්ත ගච්ඡා ඛිරං, ඛිරමා දග්ගි, දග්ගිමා නවතිතං, නවතිතමා සප්පි, සප්පිමා සප්පිමෙඤ්ඤා, යස්මිං සමයෙ ඛිරං භොති, තෙව තස්මිං සමයෙ දග්ගිති සංඛං ගච්ඡති. න නවතිතනති සංඛං ගච්ඡති. න සප්පිති සංඛං ගච්ඡති. න සප්පිමෙඤ්ඤාති සංඛං ගච්ඡති. ඛිරං තෙව තස්මිං සමයෙ සංඛං ගච්ඡති. යස්මිං සමයෙ දග්ගි භොති -පෙ- නවතිතං භොති -පෙ- සප්පි භොති -පෙ- යස්මිං සමයෙ සප්පිමෙඤ්ඤා භොති, තෙව තස්මිං සමයෙ ඛිරනති සංඛං ගච්ඡති. න දග්ගිති සංඛං ගච්ඡති. න නවතිතනති සංඛං ගච්ඡති. ‘සප්පිමෙඤ්ඤා’ තෙව තස්මිං සමයෙ සංඛං ගච්ඡති. එවමෙව ඛො විත්ත යස්මිං සමයෙ ඔලාරිකො අත්තපට්ඨාභො භොති -පෙ- යස්මිං විත්ත සමයෙ මිනොමයො අත්තපට්ඨාභො භොති -පෙ- යස්මිං විත්ත සමයෙ අරුපො අත්තපට්ඨාභො භොති, තෙව තස්මිං සමයෙ ඔලාරිකො අත්තපට්ඨාභො’ති සංඛං ගච්ඡති. න මිනොමයො අත්තපට්ඨාභො’ති සංඛං ගච්ඡති. ‘අරුපො අත්තපට්ඨාභො’ තෙව තස්මිං සමයෙ සංඛං ගච්ඡති.

ඉමා¹ ඛො විතත ලොකසමඤ්ඤා ලොකතිරුතතියො ලොකපමාහාරා ලොකපඤ්ඤාතතියො යාති තපාහතො වොහරති අපරමසතති.

එවං වුත්තත පොඩ්පාදෙ උරිබ්බාජකො හතවත්තං එතදවොච: අභික්ඛන්තං ගන්තං. අභික්ඛන්තං ගන්තං. සෙය්‍යථාපි ගන්තං නික්ඛුජ්ජිතං වා උක්ඛුජ්ජය්‍ය, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය, මුලහස්ස වා මග්ගං ආවිසක්ඛය්‍ය, අනිකාරෙ වා තෙලපජ්ජෙය්‍යාං බාරෙය්‍ය 'වක්ඛුමිත්තො රුපානි දක්ඛිත්ති'ති, එවමෙව ගන්තං ගගචතා අනෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො. එසංගං ගන්තං ගගචතං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මඤ්ච භික්ඛුසම්ඤ්ඤා. උපාසකං මං ගන්තං ගගචා² බාරෙය්‍ය අජ්ජතග්ගෙ පාණ්ඩුපෙතං සරණං ගතන්ති.

විත්තො පන හත්තිසාරිපුත්තො ගගචතො එතදවොච: අභික්ඛන්තං ගන්තං. අභික්ඛන්තං ගන්තං. සෙය්‍යථාපි ගන්තං නික්ඛුජ්ජිතං වා උක්ඛුජ්ජය්‍ය, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය, මුලහස්ස වා මග්ගං ආවිසක්ඛය්‍ය, අනිකාරෙ වා තෙලපජ්ජෙය්‍යාං බාරෙය්‍ය 'වක්ඛුමිත්තො රුපානි දක්ඛිත්ති'ති, එවමෙව ගන්තං ගගචතා අනෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො. එසංගං ගන්තං ගගචතං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මඤ්ච භික්ඛුසම්ඤ්ඤා. ලභෙය්‍යාහං ගන්තං ගගචතා සන්තිකෙ පබ්බජං, ලභෙය්‍යං උපසම්පදන්ති.

අලුත් ඛො විත්තො හත්තිසාරිපුත්තො ගගචතො සන්තිකෙ පබ්බජං. අලුත් උපසම්පදං. අවිරුපසම්පත්තො ඛො පනායස්මා විත්තො හත්තිසාරිපුත්තො එකො චුපකචෙඨා අපමිත්තො විහරන්තො ත විරස්සෙව යස්ස-ථාය කුලපුත්තා සම්මදෙව අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජන්ති තදනුත්තරං බුහම්චරියපරියෙය්‍යානං දිවෙඨව ධම්මෙ සංගං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්ති උපසම්පජ්ජ මහාසි. ඩිණො ජාති, වුසිතං බුහම්චරියං, කතං කරණියං, තාපරං ඉත්තතායා'ති අබ්භඤ්ඤාසි. අඤ්ඤාතරො ව ඛො පනායස්මා විත්තො හත්තිසාරිපුත්තො අරහතං අහොසිති.

පොඩ්පාදසුත්තං නිවසිතං නවමං.

සුභසුභය.

1. එවිට මේ සුභය. එකට සමය. ආයඟ්ගා ආනන්දය, සාවන්තිය, පිහරති පෙතවනේ අනාථපිණ්ඩකයා ආරාමේ අවිරපරිතිබුනේ හඟවති. තෙත බෝ පන සමයෙන් සුභයා මාණවෝ තොදෙයාපුතො සාවන්තිය පටි-වසති කෙතවිදෙව කරුණියෙන.

2. අප බෝ සුභයා මාණවෝ තොදෙයාපුතො අඤ්ඤාතරං මාණවකං ආමනෙතයි: එහි නිම මාණවක, යෙන සමණෝ ආනන්දය තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිනි මම වචනෙන සමණෝ ආනන්දෝ අපාඨාමං අපානඤ්ඤාමි. ලහුට්ඨානං බලං එතෙවිහාරං පුට්ඨි “සුභයා මාණවෝ තොදෙයාපුතො හවන්තං ආනන්දෝ අපාඨාමං අපානඤ්ඤාමි. ලහුට්ඨානං බලං එතෙවිහාරං පුට්ඨිති”ති. එවිට ව වදෙති “සාධු කිර හවිං ආනන්දය යෙන සුභයා මාණවයා තොදෙයාපුතො නිවෙසනං තෙනුපසඤ්ඤාමි අනුකම්පං උපාදායා” ති.

3. ‘එවිට හෝ’ති බෝ සො මාණවකො සුභයා මාණවයා තොදෙයා-පුතො පටිසුඤ්ඤාමි යෙනායඟ්ගා ආනන්දය තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිනි ආයඟ්ගා ආනන්දෙන සද්ධිං සමමාදි. සමමාදිනිං කපං සාරණියං¹ චිතිසාරණියා එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසින්නො බෝ සො මාණ-වකො ආයඟ්ගා ආනන්දෝ එතදවොච: සුභයා මාණවෝ තොදෙයාපුතො හවන්තං ආනන්දෝ අපාඨාමං අපානඤ්ඤාමි. ලහුට්ඨානං බලං එතෙවිහාරං පුට්ඨිති. එවිට ව වදෙති “සාධු කිර හවිං ආනන්දය යෙන සුභයා මාණවයා තොදෙයාපුතො නිවෙසනං තෙනුපසඤ්ඤාමි අනුකම්පං උපාදායා” ති.

4. එවිට වුතො ආයඟ්ගා ආනන්දය තං මාණවකං එතදවොච: අකාලො බෝ මාණවක. අනි මේ අජ් භෙසජ්ඣතො පිතා, අපොච්ඡාමි සොපි උපසඤ්ඤාමියාමි කාලඤ්ඤාමි සමයඤ්ඤාමි උපාදායාති. ‘එවිට හෝ’ති බෝ සො මාණවකො ආයඟ්ගා ආනන්දය පටිසුඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිනි යෙන සුභයා මාණවෝ තොදෙයාපුතො තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිනි සුභං මාණවං තොදෙයාපුතං එතදවොච: “අවොචුමා² බෝ මයං හොතො වචනෙන තං හවන්තං ආනන්දෝ සුභයා මාණවෝ තොදෙයාපුතො හවන්තං ආනන්දෝ අපාඨාමං අපානඤ්ඤාමි. ලහුට්ඨානං බලං එතෙවිහාරං පුට්ඨිති. එවිට ව වදෙති ‘සාධු කිර හවිං ආනන්දය යෙන සුභයා මාණවයා තොදෙයාපුතො නිවෙසනං තෙනුපසඤ්ඤාමි අනුකම්පං උපාදායා’ ති. එවිට වුතො හෝ සමණෝ ආනන්දය මං එතදවොච: ‘අකාලො බෝ මාණවක. අනි මේ අජ් භෙසජ්ඣතො පිතා, අපොච්ඡාමි සොපි උපසඤ්ඤාමියාමි කාලඤ්ඤාමි සමයඤ්ඤාමි උපාදායා’ ති. “එතො-වතාපි බෝ හෝ කතමෙව එතං, යතො සො හෝ හවිං³ ආනන්දය ඕකාසමිකාසි සාධුතොසපි උපසඤ්ඤාමියා” ති.

1. කපං සාරණියං (මොයනගපෙඤ්ඤා)

2. අවොචුමා, සිඬු.

3. බෝ හෝ හවිං, PTS.

5. අථ ඛො ආයසමා ආතජ්ඣ නස්සා රතතියා අව්වයෙන පුබ්බන්ත-
සමයං නිවාසෙති; පත්තව්වරං ආදයං වෙතකෙන භික්ඛුනා පච්ඡාසමිණෙන
යෙන සුභස්ස මාණවස්ස තොදෙය්‍යපුත්තස්ස නිවෙසනං තෙනුපසඞ්කමි.
උපසඞ්කමිති; පඤ්ඤානෙත ආසතෙ නිසීදි. අථ ඛො සුභො මාණවො
තොදෙය්‍යපුත්තො යෙනායසමා ආතජ්ඣ තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිති;
ආයසමා ආතජ්ඣ සඤ්ඤාං සමමාදී. සමමාදතීයං කථං සාරණීයං
විතිසාරෙති; එකමන්තං නිසීදි.

6. එකමන්තං නිසීදෙතො ඛො සුභො මාණවො තොදෙය්‍යපුත්තො
ආයසමන්තං ආතජ්ඣ එතදවොච: “භවං ති ආතජ්ඣ නස්ස භොතො
ගොතමස්ස දීඝරත්තං උපට්ඨාකො සන්තිකාවචරෙ සමීපවාටි. භවං එතං
ආතජ්ඣ ජානෙය්‍ය යෙසං සො භවං භොතමො ධම්මානං වණ්ණවාදී
අභොසි, යත්ථ ච ඉමං ජනතං සමාදපෙසි නිවෙසෙසි පතිට්ඨාපෙසි. කත-
මෙසානං ඛො භො ආතජ්ඣ ධම්මානං සො භවං ගොතමො වණ්ණවාදී
අභොසි? කත ච ඉමං ජනතං සමාදපෙසි නිවෙසෙසි පතිට්ඨාපෙසි?” ති.

7. “තිණ්ණං ඛො මාණව ධක්ඛානං සො භගවා වණ්ණවාදී අභොසි.
එත්ථ ච ඉමං ජනතං සමාදපෙසි නිවෙසෙසි පතිට්ඨාපෙසි. කතමෙසං
තිණ්ණං? අරියස්ස සීලක්ඛනස්ස අරියස්ස සමාධික්ඛනස්ස අරියස්ස
පඤ්ඤාක්ඛනස්ස. ඉමෙයං ඛො මාණව තිණ්ණං ධක්ඛානං සො භගවා
වණ්ණවාදී අභොසි. එත්ථ ච ඉමං ජනතං සමාදපෙසි නිවෙසෙසි
පතිට්ඨාපෙසි” ති.

8. “කතමො පත සො භොආතජ්ඣ අරියො සීලක්ඛනෙති; යස්ස සො
භවං ගොතමො වණ්ණවාදී අභොසි, යත්ථ ච ඉමං ජනතං සමාදපෙසි
නිවෙසෙසි පතිට්ඨාපෙසි?” ති.

9. “ඉධ මාණව තථාගතො ලොකෙ උප්පජ්ඣති අරහං සමමාසමුද්ධො
ච්ඡාචරණසමපන්නො සුභතො ලොකවිදු අනුත්තරෙ දුරිසදම්මසාරපි
සත්තා දෙවමනුස්සානං බ්‍රහ්මා භගවා. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං
සමාරකං සමුග්ගකං සස්සමිණ බ්‍රාහ්මණීං පජං සදෙවමනුස්සං සයං අභිඤ්ඤා
සව්ඪකතී පච්චෙදති. සො ධම්මං දෙසෙති ආදීකල්‍යාණං මජ්ඣිකල්‍යාණං
පරිගොසාතකල්‍යාණං සාත්ථං සබ්බඤ්ජනං කෙවලපරිපුණ්ණං. පරිසුඤ්ඤා
බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති.

10. තං ධම්මං සුණංඤ්ඤාංගං ගතපති වා ගතපතිසුත්තො වා අඤ්ඤානරභං වා කුලෙ පච්චාරාමො. සො තං ධම්මං සුඤ්ඤාංගං ගතො සංඝං පටිලභති. සො තෙන සංඝාපටිලාභෙන සමන්තාගතො ඉති පටිසංචික්ඛති: 'සම්මාද්ධං සර්වාද්ධං රජාපථො'¹. අබ්බොකාමසං පබ්බජ්ජා, නසිදං සුකරං අගාරං අරක්ඛාවසනං එකන්තපරිපුණ්ණං එකන්තපරිසුඤ්ඤාං සංඛලිඛිතං බ්‍රහ්මචරියං චරිතුං. යන්ත්‍රානාහං කෙසමස්සුං ඕනාරෙඤ්ඤා කාසායානි වන්දානි අච්ඡාදෙඤ්ඤා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජෙය්‍ය'න්ති.

11. සො අපරෙත සම්මතෙත අපං වා භොගක්ඛනිං පහාය මහන්තං වා භොගක්ඛනිං පහාය අපං වා ඤ්ඤිපරිච්චිං පහාය මහන්තං වා ඤ්ඤිපරිච්චිං පහාය කෙසමස්සුං ඕනාරෙඤ්ඤා කාසායානි වන්දානි අච්ඡාදෙඤ්ඤා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජති. සො එවං පබ්බජ්ඤො සමාදායා පාති-මොක්ඛසංවරසංවුත්තො විහරති අච්ඡාරොවරසමපන්නො අඤ්ඤානෙතසු වජ්ජෙසු සංඝදස්සාවි, සමාදාය රක්ඛති සික්ඛාපදෙසු කායසමමන සමන්තාගතො කුසලෙන, පරිසුඤ්ඤාපථො සීලසමපන්නො ඉද්ධිසෙසු ගුහන-ආරො භොජනෙ මහනඤ්ඤා සතිසමපරඤ්ඤාන සමන්තාගතො සන්තුලෙඤ්ඤා.

12. කප්ඤ්ඤා මාණව භික්ඛු සීලසමපන්නො භොති? ඉධ මාණව භික්ඛු පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතං පටිච්චිතො භොති නිභිතදණ්ඩො නිභිතසන්ධො ලජ්ජා දයාපන්නො, සබ්බපාණගුහනිකානුකම්පි විහරති. ඉද්ධිපි'ස්ස භොති සීලස්මිං.

13. අදික්කාදානං පහාය අදික්කාදානං පටිච්චිතො භොති දික්කාදාසි දික්කපාටිකඛිති. අපථතෙන සුචිතතෙන අත්තනං විහරති. ඉද්ධිපි'ස්ස භොති සීලස්මිං.

14. අබ්‍රහ්මචරියං පහාය බ්‍රහ්මචාරී භොති ආරාමාරී² වර්තො මේථුනා ගාමධම්මො. ඉද්ධිපි'ස්ස භොති සීලස්මිං.

15. මුසාවාදං පහාය මුසාවාද පටිච්චිතො භොති සම්මච්චාදී සම්මසන්ධො පෙත්තො³ පච්චිසික්ඛො අවිසංවාදකො ලොකස්ස. ඉද්ධිපි'ස්ස භොති සීලස්මිං.

1. රජාපථො, කප්ථො.

2. අභාමාරී, මජ්ඣ.

3. පෙත්තො, සං.

16. පිසුණං වාචං¹ පහාය පිසුණාය වාචාය පටිවිරතො හොති. ඉතො සුඤ්ඤාන අමුත්ත අක්ඛාතා ඉමෙසං හෙදාය. අමුත්ත වා සුඤ්ඤාන ඉමෙසං අක්ඛාතා අමුසං හෙදාය. ඉති භික්ෂානං වා සකාතා, සංභික්ෂානං වා අනුපාදානා² සමග්ගාරාමො³ සමග්ගරතො සමග්ගතඤ්ඤිං සමග්ගකරණිං වාචං භාසිතා හොති. ඉදමපි⁴ ඥාන හොති සීලසම්මං.

17. ඵරුසං වාචං⁵ පහාය ඵරුසාය වාචාය පටිවිරතො හොති. යා සා වාචා කෙලා කණ්ණසුඛා පෙමනීයා⁶ හදයඛිමා පොරි බහුජනකන්තා බහුජනමනාපා, තථාරුපං⁷ වාචං භාසිතා හොති. ඉදමපි⁸ ඥාන හොති සීලසම්මං.

18. සමථපප්පාපං පහාය සමථපප්පාපා පටිවිරතො හොති. කාලවාදී භූතවාදී අත්ථවාදී ඛම්මවාදී විතයවාදී. නිධානවතීං වාචං භාසිතා හොති කාලෙන සාපදෙසං පරියන්තවතීං අත්ථසඤ්ඤිතං. ඉදමපි⁹ ඥාන හොති සීලසම්මං.

19. ඩිජ්ඣාඤ්ඤානාමසමාරම්භා පටිවිරතො හොති. එකභතතිකො හොති රතතුපරතො පටිවිරතො විකාලභොජනා. නව්වහිතවාදිතවිසුකදස්සනා පටිවිරතො හොති. මාලාගනිවිලෙපනධාරණමණ්ඩනවිභූතනවිධානා පටිවිරතො හොති. උච්චාසයනමිත්තාසයනා පටිවිරතො හොති. ජාතරූපරජතපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. අමකධඤ්ඤාපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. අමකමංසපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. ඉන්ධ්‍රියමාර්ජකපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. දුස්සිද්ධපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. අපේළකපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. කුක්කුචසුකරපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. හත්ථිගමිකාවලවෘත්තපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. ඛෙතනවච්ඡුපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. දුතෙය්‍යපහෙණගමනානුයෝගා පටිවිරතො හොති. කයවිකකයා පටිවිරතො හොති. කුලාකුටිකංසකුටිමානකුටි පටිවිරතො හොති. උතෙකාවතවඤ්ඤානනිකතිසාවියෝගා පටිවිරතො හොති. ඡේදනවිධිබ්බන්ධවිපරාමොසආලොපසහසාකාරං පටිවිරතො හොති. ඉදමපි¹⁰ ඥාන හොති සීලසම්මං.

මූලපිලං නිවේශනං.

1. පිසුණං වාචං, PTS. 2. අපපදානා, PTS. 3. සමග්ගාරාමො, මජ්ඣං.
4. ඵරුසං වාචං, PTS. 5. පෙමනීයා, මජ්ඣං.
6. ඵරුසං වාචං, PTS.

20 යථා වා පනෙතො හොතොහා සමණ්ත්වාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි හොජ්ඣානි භුඤ්ජානා තෙ ඵවරුපං ඛිජ්ඣාමිභුතභාමසමාරම්භං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: මුලඛිජං ඛනිඛිජං ඵලුඛිජං අග්ගඛිජං ඛිජඛිජමෙව පඤ්චමි. ඉති වා ඉති ඵවරුපා ඛිජ්ඣාමිභුතභාමසමාරම්භා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලසමි.

21. යථා වා පනෙතො හොතොහා සමණ්ත්වාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි හොජ්ඣානි භුඤ්ජානා තෙ ඵවරුපං සන්තිධිකාරපරිභොගං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: අන්තසන්තිධිං පාතසන්තිධිං වන්ධසන්තිධිං යාත-සන්තිධිං සංගතසන්තිධිං ගතිසන්තිධිං ආමිසසන්තිධිං. ඉති වා ඉති ඵවරුපා සන්තිධිකාරපරිභොගා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලසමි.

22. යථා වා පනෙතො හොතොහා සමණ්ත්වාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි හොජ්ඣානි භුඤ්ජානා තෙ ඵවරුපං විසුකදස්සනං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: නච්චං ගීතං වාදිතං ථෙතකං අක්ඛානං පාණ්ඩුකාරං වේතාලං කුම්භපුෂ්පං සොහනකං වණ්ඤාලං වංසං බොපනකං හස්සිපුෂ්පං අස්සපුෂ්පං මග්ගිසපුෂ්පං උසනපුෂ්පං අජපුෂ්පං මෙණ්ඩපුෂ්පං කුකුඤ්චපුෂ්පං වට්ඨකපුෂ්පං දණ්ඩපුෂ්පං මුට්ඨිපුෂ්පං නිබ්බුද්ධං උය්‍යාසකං බලහං සෙතාබ්‍රහ්මං අණ්ඩකදස්සනං. ඉති වා ඉති ඵවරුපා විසුකදස්සනා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලසමි.

23. යථා වා පනෙතො හොතොහා සමණ්ත්වාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි හොජ්ඣානි භුඤ්ජානා තෙ ඵවරුපං ජුතප්පමාදව්‍යානානුයොගං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: අව්ච්චදං දසපදං ආකාසං පරිහාරපථං සන්තිකං බලිකං ඝටිකං සලාකහස්ථං අකං පඛිතවීරං වඛකං මොක්ඛවීකං විඛ්ඞාලකං පත්තාලකං රථකං ඛනුකං අකඛරිකං මනෙසිකං යථාචර්ජං. ඉති වා ඉති ඵවරුපා ජුතප්පමාදව්‍යානානුයොගා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලසමි.

24. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ණායම්ණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජේතා තෙ ඵවරුපං උච්චාසයනමනාසයනං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: ආසන්දිං පලලඛකං ගොනකං විත්තකං පටිකං පටලිකං තුලිකං විකන්තකං උද්දලොමිං ඵකන්තලොමිං කට්ඨිකං කොසෙය්‍යං කුත්තකං හත්තකං අක්කන්තං රත්තකං අජිතපාලෙණිං කාදලිමිගපචර-පච්චන්තං සඋත්තරච්ඡදං උභතොලොභිතකුපධානං. ඉති වා ඉති ඵවරුපං උච්චාසයනමනාසයනං පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලසම්.

25. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ණායම්ණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජ-නාති භුඤ්ජේතා තෙ ඵවරුපං මණ්ඩනවිභුසනට්ඨානානුයොගං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: උච්ඡාදනං පරිමද්දනං නභාපනං සම්බාහනං ආදාසං අඤ්ජනං මාලාවිලෙපනං මුඛමුණ්ණකං මුඛලෙපනං හත්ථඛිං සිඛාඛිං දණ්ඩකං නාළිකං බහං ජතං විත්තූපාතනං උණ්ඨිකං මණ්ඩිං වාලවිජ්ජිං ඕද්දානාති වතාති දීඝදසාති. ඉති වා ඉතිඵවරුපං මණ්ඩනවිභුසනට්ඨානානු-යොගං පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලසම්.

26. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ණායම්ණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජේතා තෙ ඵවරුපං තීරච්ඡානකථං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: රුජකථං චොරකථං භොමත්තකථං තොනකථං හයකථං යුග්ගකථං අත්තකථං පානකථං වත්තකථං සයනකථං මාලාකථං ගතිකථං ඤාතිකථං යානකථං ගාමකථං නිගමකථං තහරකථං ජනපදකථං ඉන්ද්-රකථං පුරිසකථං [කුමාරකථං කුමාරිකථං] සුරකථං විහිංසකථං කුම්භට්ඨාන-කථං පුබ්බපෙතකථං තානත්තකථං ලොකකඩාසිකං සමුද්දකඩාසිකං ඉතිහවාහවකථං. ඉති වා ඉතිඵවරුපාය තීරච්ඡානකථාය පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලසම්.

27. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ණායම්ණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජේතා තෙ ඵවරුපං වික්ඛාතිකකථං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: න ඤං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාසි. අහං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාමි. කිං ඤං ඉමං ධම්මවිනයං ආජාතිස්සසි? මිච්ඡාපටිපන්නො නම්සි. අහමස්මි සම්මාපටිපන්නො. සංභිතං මේ, අසංභිතං තෙ. පුරෙ වචනීයං පච්ඡා අවච. පච්ඡා වචනීයං පුරෙ අවච. ආවණ්ණං තෙ විපරුවතො. ආණ්ඩපිනො තෙ වාදො. නිග්ගහිතො නම්සි. වර වාදප්පමොක්ඛාය. නිබ්බෙ-සෙති වා සචෙ පභොසිති. ඉති වා ඉතිඵවරුපාය වික්ඛාතිකකථාය පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලසම්.

28. යථා වා පතෙනෙක භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමණං සඤ්ඤාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජේතා තෙ එවරුපං දුතෙය්‍යපභිණගමිනානුයොගමිනුසුභතා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං රඤ්ඤං රුජමහාමත්තානං ඛත්තියානං චූෂමණානං ගහපතිකානං කුමාරානං “ඉධ ගච්ඡ අමුත්‍රාගච්ඡ. ඉදං හර. අමුත්‍ර ඉදං ආහරු”ති. ඉති වා ඉති එවරුපා දුතෙය්‍යපභිණගමිනානුයොගා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි’ස්ස භොති සිලසමිං.

29. යථා වා පතෙනෙක භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමණං සඤ්ඤාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජේතා තෙ කුහකා ව භොනති ලපකා ව නෙමිතතිකා ව නිසෙය්‍යසිකා ව ලාභෙන ව ලාභං නිජ්ඣංසිතාගරු. ඉති වා ඉති එවරුපා කුහතලපතා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි’ස්ස භොති සිලසමිං.

මජ්ඣිමනිකායෙ නිවසිතං.

30. යථා වා පතෙනෙක භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමණං සඤ්ඤාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජේතා තෙ එවරුපාය තීරව්‍යානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්ඣෙත ජිවිකං කප්පෙතති, සෙය්‍යපීදං අභිතං නිමිත්තං උප්පාදං සුපිතං ලක්ඛණං මුසිකච්ඡිකානං අග්ගිහොමං දඛ්ඛිකාමං ඵ්‍රසහොමං තණ්හුලහොමං සප්පි-හොමං කෙලහොමං මුඛහොමං ලොභිතහොමං අඛිතවිජ්ජා වජ්ජිවිජ්ජා ඛත්ත-විජ්ජා සිව්විජ්ජා භුතවිජ්ජා භූරිවිජ්ජා අභිවිජ්ජා විසවිජ්ජා චිච්ඡිකවිජ්ජා මුසිකවිජ්ජා සකුණ්ඩවිජ්ජා වායාසවිජ්ජා පක්කජ්ඣානං සරපරිත්තානං මිහ-පක්ඛං. ඉති වා ඉති එවරුපාය තීරව්‍යානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්ඣා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි’ස්ස භොති සිලසමිං.

31. යථා වා පතෙනෙක භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමණං සඤ්ඤාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජේතා තෙ එවරුපාය තීරව්‍යානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්ඣෙත ජිවිකං කප්පෙතති, සෙය්‍යපීදං මණ්ඩලක්ඛණං වජ්ජලක්ඛණං දණ්ඩලක්ඛණං අසිලක්ඛණං උසුලක්ඛණං ධනුලක්ඛණං අංජුධලක්ඛණං ඉසිලක්ඛණං පුරිසලක්ඛණං කුමාරලක්ඛණං කුමාරිලක්ඛණං දසලක්ඛණං දසිලක්ඛණං තජ්ජිලක්ඛණං අසාලක්ඛණං මිහිසලක්ඛණං උසහලක්ඛණං ගොලක්ඛණං අජලක්ඛණං මෙණ්ඩිලක්ඛණං කුකකුට්ඨලක්ඛණං වට්ඨකලක්ඛණං ගොඩා-ලක්ඛණං කණ්ණිකාලක්ඛණං කච්ඡපලක්ඛණං මිහලක්ඛණං. ඉති වා ඉති එවරුපාය තීරව්‍යානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්ඣා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි’ස්ස භොති සිලසමිං.

32. යථා වා පනෙතෙ හොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමණං සඤ්ඤාදෙය්‍යානි හොජනාති භුඤ්ජේතිා තෙ එවරුපාය තිරව්ජානපිජ්ජාය මිච්ජාජ්චෙත ජිවිකං කප්පෙතති, සෙය්‍යපීදං: “රඤ්ඤං නිය්‍යානං හවිස්සති. රඤ්ඤං අනිය්‍යානං හවිස්සති. අබ්බන්තරුතං රඤ්ඤං උපයානං හවිස්සති. බාහිරුතං රඤ්ඤං අපයානං හවිස්සති. බාහිරුතං රඤ්ඤං උපයානං හවිස්සති. අබ්බන්තරුතං රඤ්ඤං අපයානං හවිස්සති. අබ්බන්තරුතං රඤ්ඤං ජයො හවිස්සති. බාහිරුතං රඤ්ඤං පරුජයො හවිස්සති, බාහිරුතං රඤ්ඤං ජයො හවිස්සති, අබ්බන්තරුතං රඤ්ඤං පරුජයො හවිස්සති. ඉති ඉමස්ස ජයො හවිස්සති. ඉමස්ස පරුජයො හවිස්සති.” ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරව්ජානපිජ්ජාය මිච්ජාජ්චා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි’ස්ස හොති සිලසමං.

33. යථා වා පනෙතෙ හොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමණං සඤ්ඤාදෙය්‍යානි හොජනාති භුඤ්ජේතිා තෙ එවරුපාය තිරව්ජානපිජ්ජාය මිච්ජාජ්චෙත ජිවිකං කප්පෙතති, සෙය්‍යපීදං: “විජ්ජානාසො හවිස්සති. සුරියනාසො හවිස්සති. නක්ඛතනාසො හවිස්සති. විජ්ජිසුරියානං පථගමනං හවිස්සති. විජ්ජිසුරියානං උපපථගමනං හවිස්සති. නක්ඛතනානං පථගමනං හවිස්සති. නක්ඛතනානං උපපථගමනං හවිස්සති. උක්කාපාතො හවිස්සති. දිසාඛාසො හවිස්සති භුමිචාලො හවිස්සති. දෙවද්‍රුක්ඛි හවිස්සති. විජ්ජිසුරියනක්ඛතනානං උග්ගමනං ඕනමනං සංකිලෙසං වොදුනං හවිස්සති. එවංවිපාකො විජ්ජානාසො හවිස්සති. එවංවිපාකො සුරියනාසො හවිස්සති. එවංවිපාකො විජ්ජිසුරියානං පථගමනං හවිස්සති, එවංවිපාකො විජ්ජිසුරියානං උපපථගමනං හවිස්සති. එවංවිපාකො නක්ඛතනානං පථගමනං හවිස්සති. එවංවිපාකො නක්ඛතනානං උපපථගමනං හවිස්සති. එවංවිපාකො උක්කාපාතො හවිස්සති. එවංවිපාකො දිසාඛාසො හවිස්සති. එවංවිපාකො භුමිචාලො හවිස්සති. එවංවිපාකො දෙවද්‍රුක්ඛි හවිස්සති. එවංවිපාකො විජ්ජිසුරිය නක්ඛතනානං උග්ගමනං ඕනමනං සංකිලෙසං වොදුනං හවිස්සති”. ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරව්ජානපිජ්ජාය මිච්ජාජ්චා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි’ස්ස හොති සිලසමං.

34. යථා වා පනෙතෙ හොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමණං සඤ්ඤාදෙය්‍යානි හොජනාති භුඤ්ජේතිා තෙ එවරුපාය තිරව්ජානපිජ්ජාය මිච්ජාජ්චෙත ජිවිකං කප්පෙතති, සෙය්‍යපීදං: “සුඛුට්ඨිකා හවිස්සති. දුඛුට්ඨිකා හවිස්සති. සුභික්ඛං හවිස්සති. දුඛික්ඛං හවිස්සති. ඛෙමං හවිස්සති. හයං හවිස්සති. ඤෙතො හවිස්සති. ආරොග්‍යං හවිස්සති. මුද්දාගණනා සංඛාතං කාවෙය්‍යං ලොකායතං.” ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරව්ජානපිජ්ජාය මිච්ජාජ්චෙත පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි’ස්ස හොති සිලසමං.

35. යථා වා පනෙතෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමණං සඤ්ඤායානං භොජනානි භුක්ඤ්ඤානි තෙ ඵවිරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්ඣේන ජිවිකං කප්පෙතති, සෙය්‍යපිදං: ආවාහනං විවාහනං සංවදනං විවිදනං සංකිරණං විකිරණං සුභගකරණං දුභගකරණං විරුද්ධගච්ඡකරණං ජිව්‍යාතිස්ථිතනං හනුසංහතනං හස්ථාභිජ්ජානං හනුජ්ජානං කණණ්- ජ්ජානං ආදායපඤ්ඤාං කුමාරිපඤ්ඤාං දෙවපඤ්ඤාං ආදිවවුපට්ඨානං මහතු- පට්ඨානං අභිතුජ්ජලනං සිරිවිතායනං. ඉති වා ඉති ඵවිරූපාය තිරච්ඡාන- විජ්ජාය මිච්ඡාජ්ඣා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ය්‍ය භොති සිලසමිං.

36. යථා වා පනෙතෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමණං සඤ්ඤායානං භොජනානි භුක්ඤ්ඤානි තෙ ඵවිරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්ඣේන ජිවිකං කප්පෙතති, සෙය්‍යපිදං: සන්තිකමමං පණ්ඩිකමමං භුතකමමං භූරිකමමං වස්සකමමං චෝස්සකමමං වජ්ජකමමං වජ්ජපරිකිරණං ආවමිතං තභාපනං ජුගතං වමිතං විරෝවනං උද්ධවිරෝවනං අධ්‍යවිරෝවනං සිසවිරෝවනං කණණ්ණෙලං තෙතනතප්පනං තජ්ජකමමං අඤ්ජනං පච්චඤ්ජනං සාලාකියං සලලකතියං දුරකතීකිච්ඡා මූලභෙසජ්ජානං අනුපාදනං මහගිතං පටිමොභෙසා. ඉති වා ඉති ඵවිරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්ඣා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ය්‍ය භොති සිලසමිං.

37. ස ඛො සො මාණව භික්ඛු ඵවං සිලසම්පන්නො න කුතොචි හයං සම්නුපස්සති යදිදං සිලසංවරතො. සෙය්‍යථාපි මාණව ඛතතියො මුඤ්ඤාච්ඤිතො නිහතපච්චාමිතො න කුතොචි හයං සම්නුපස්සති යදිදං පච්චත්ථිකතො, ඵවමෙව ඛො මාණව භික්ඛු ඵවං සිලසම්පන්නො න කුතොචි හයං සම්නුපස්සති යදිදං සිලසංවරතො. සො ඉමිනො අරියෙත සිලකඩකේත සම්මානාගතො අර්ඤ්ඤානං අනවර්තසුඛං පටිසංගේදෙති. ඵවං ඛො මාණව භික්ඛු සිලසම්පන්නො භොති.

38. අයං ඛො සො මාණව අරියො සිලකඩකේතො යස්ස සො හගවා වණ්ණවාදී අහොසි යස්ථ ච ඉමං ජතනං සමාදපෙසි තිවේසෙසි පතිට්ඨා- පෙසි. අපි ඵෙවෙස්ථ උත්තරිං කරණියතති."

39. “අවජරියං හො ආනන්ද, අබ්බුතං හො ආනන්ද, සො’පාසං හො ආනන්ද අරියො සිලකඩනිවහො උප්පන්නො හො අපරිප්පන්නො. එවමපරිප්පන්නොද්වාරාහිතො ආනන්ද අරියං සිලකඩනිවහො ඉතො බහිද්ධා අඤ්ඤාසු සමිණ්ඩාගමිණිසු න සමිනුපසාමි. එවමපරිප්පන්නොද්වාරාහිතො ආනන්ද අරියං සිලකඩනිවහො ඉතො බහිද්ධා අඤ්ඤා සමිණ්ඩාගමිණි අත්තති සමිනුපසාමියං, තෙ තාවතකෙනෙව අත්තමිතා අස්ස ‘අලමිත්තාවතා, කතමිත්තාවතා, අනුසත්තො හො සමිඤ්ඤාදො, තස්සි හො කිඤ්චි උත්තරං කරණිය’නති. අප එ පත හමිං ආනන්ද එවමාහ: අස්සි වෙවෙඨ උත්තරං කරණිය’නති.

පඨමකතාණ්ඩාරං.

40. “කතමො පත සො හො ආනන්ද අරියො සමාධිකඩනිවහො සො හො හමිං ගොතමො වණ්ණවාදි අගොධි යථ ව ඉමං ජනතං සමාදාපෙති නිවේසෙසි පතිට්ඨාපෙසි?” ති.

41. කප්ඤ්ච මාණව භික්ඛු ඉඤ්ඤාසු ගුහතථොරො හොති? ඉධ මාණව භික්ඛු වක්ඛනා රූපං දිස්සා න නිවේතනාහි සොති තානුඛ්‍යඤ්ඤානාහි. සමාධිකරණමෙතං වක්ඛන්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනාසංවෙසනං, තස්ස සංවරය පටිපජ්ජති. රක්ඛති වක්ඛන්ද්‍රියං. වක්ඛන්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සොතෙත සග්ගං සුඤ්ඤා -පෙ- හාණෙන ගතං සාධනං -පෙ- ජ්වහාය රසං සාධනං -පෙ- කායෙන ථොට්ඨබ්බං පුසිනං -පෙ- මහසා ධම්මං විඤ්ඤා න නිවේතනාහි සොති තානුඛ්‍යඤ්ඤානාහි. සමාධිකරණමෙතං මනිජ්ඣියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනාසංවෙසනං, තස්ස සංවරය පටිපජ්ජති. රක්ඛති මනිජ්ඣියං. මනිජ්ඣියෙ සංවරං ආපජ්ජති හො ඉමිනා අරියෙන ඉඤ්ඤාසංවරෙන සමන්තාගතො අරක්ඛතං අබ්‍යාසෙකසුඛං පටිසංවෙදෙති. එවං ඛො මාණව භික්ඛු ඉඤ්ඤාසු ගුහතථොරො හොති.

42. කරුණු මාණව හිකුටු සත්සම්පන්නයෙන් සමන්තාගතො ගොති? ඉඛ මාණව හිකුටු අභික්කන්තන පටික්කන්තන සම්පජානකාරී ගොති. ආලොකිතෙ විලොකිතෙ සම්පජානකාරී ගොති. සම්මේඤ්ජෙන පසාරිතෙ සම්පජානකාරී ගොති. සංකාපිපත්තවිවරධාරණ සම්පජානකාරී ගොති. අසිතෙ පිතෙ බාසිතෙ සාසිතෙ සම්පජානකාරී ගොති. උච්චාරපසාරිකමෙ සම්පජානකාරී ගොති. ගතෙ සිතෙ නිසිතෙ සුතෙත ජාගරිතෙ හාසිතෙ කුණ්ඨිතාලෙ සම්පජානකාරී ගොති. එවං ඛො මාණව හිකුටු සත්සම්ප-
න්නයෙන් සමන්තාගතො ගොති.

43. කරුණු මාණව හිකුටු සන්තුට්ඨො ගොති? ඉඛ මාණව හිකුටු සන්තුට්ඨො ගොති කායපරිහාරියෙන විවරත කුච්ඡිපරිහාරියෙන පිණ්ඩ-
පාතෙන. සො යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදයෙව පක්කමති සෙය්‍යපාපි මාණව පක්ඛි සකුණො යෙන යෙනෙව ඛෙති සපත්තහාඤ්ච ඛෙති, එවමෙව ඛො මාණව හිකුටු සන්තුට්ඨො ගොති කායපරිහාරියෙන විවරත කුච්ඡි-
පරිහාරියෙන පිණ්ඩපාතෙන. සො යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදයෙව පක්කමති, එවං ඛො මාණව හිකුටු සන්තුට්ඨො ගොති.

44. සො ඉමිනා ව අරියෙන සිලකබ්බෙන සමන්තාගතො ඉමිනා ව අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්තාගතො ඉමිනා ව අරියෙන සත්සම්ප-
න්නයෙන් සමන්තාගතො ඉමාය ව අරියාය සන්තුට්ඨො සමන්තාගතො විචිත්තං සෙතාසනං හජති අරඤ්ඤං රුක්ඛමුලං පබ්බතං කඤ්ජං භිරිගුහං සුසානං චතපත්ථං අභේදාකායං පලාලපුඤ්ජං. සො පච්ඡාහතං පිණ්ඩ-
පාතපටික්කන්තො නිසිදති පලලබ්බං අභුජ්ඣා උජ්ජං කායං පණ්ඩාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙඤ්ඤා.

45. සො අභිජ්ඣං ලොකෙ පතාය විගතාභිජ්ඣන වේතසා විහරති. අභිජ්ඣාය විතං පරිසොඛෙති. බ්‍යාපාදපදෙසං පතාය අබ්‍යාපත්තවිතො විහරති සබ්බපාණ්ණතභිතානුකම්පි. බ්‍යාපාදපදෙසා විතං පරිසොඛෙති. පිනමිඤ්ඤං පතාය විගතපිනමිඤ්ඤා විහරති ආලොකසඤ්ඤා සතො සම්ප-
ජානො. පිනමිඤ්ඤා විතං පරිසොඛෙති. උභවවකුක්කුචං පතාය අනුභවො විහරති අර්ඝ්‍යතං වූපසත්තවිතො. උභවවකුක්කුචං විතං පරිසොඛෙති. විචිකිච්ඡං පතාය තිණ්ණවිචිකිච්ඡා විහරති අකථංකපි කුසලෙසු ධම්මෙසු, විචිකිච්ඡාය විතං පරිසොඛෙති.

46. සෙය්‍යථාපි මාණව පුරිසො ඉණං ආදය කම්මනෙත පයො-
රෙය්‍ය, තස්ස තෙ කම්මනො සමිජෙකියද්දං, සො යානි ච පොරණාති
ඉණමුලාති තාති ච බ්‍යන්තිකරෙය්‍ය, සියා වස්ස උතතරිං අවසිට්ඨං
ඉරන්තරණං, තස්ස ඵවමිසො: “අහං ඛො පුබ්බ ඉණං ආදය කම්මනෙත
පයොරෙය්‍යං. තස්ස මේ තෙ කම්මනො සමිජකියං. සො’හං යානි ච
පොරණාති ඉණමුලාති තාති ච බ්‍යන්ති අකාසිං. අපි ච මේ උතතරිං
අවසිට්ඨං දරන්තරණං”ති. සො තතො නිද්දනං ලහෙථ පාමොජ්ජං, අධි-
ගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

47. සෙය්‍යථාපි මාණව පුරිසො ආබාසිකො අස්ස දුක්ඛිතො බාලො-
ගිලානො, හතතං වස්ස නච්ඡාදෙය්‍ය, න වස්ස කායෙ බලමිතො, සො
අපරෙත සමයෙන තමා ආබාසා මුලෙවය්‍ය, හතතඤ්චස්ස ඡායෙය්‍ය,
සියා වස්ස කායෙ බලමිතො, තස්ස ඵවමිසො: “අහං ඛො පුබ්බ ආබාසිකො
අසොසිං දුක්ඛිතො බාලොගිලානො. හතතං ච මේ නච්ඡාදෙය්‍ය. න වස්ස
මේ අසි කායෙ බලමිතො. සො’මහි ඵතරහි තමා ආබාසා මුතො.
හතතඤ්ච මේ ඡායෙය්‍ය. අපි ච මේ කායෙ බලමිතො”ති. සො තතො නිද්දනං
ලහෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

48. සෙය්‍යථාපි මාණව පුරිසො ඛනිකායාරෙ බද්ධො අස්ස, සො
අපරෙත සමයෙන තමා ඛනිකායාර මුලෙවය්‍ය සොපිනා අබ්බසෙත,
න වස්ස කිඤ්චි භොගානං වජ්ජා, තස්ස ඵවමිසො: “අහං ඛො පුබ්බ
ඛනිකායාරෙ බද්ධො අසොසිං. සො’මහි ඵතරහි තමා ඛනිකායාර මුතො
සොපිනා අබ්බසෙත. තපි ච මේ කිඤ්චි භොගානං වජ්ජා”ති. සො
තතො නිද්දනං ලහෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

49. සෙය්‍යථාපි මාණව පුරිසො දුසො අස්ස අතතායාසිනො පරු-
ගිනො න යෙනකාමබ්බසො, සො අපරෙත සමයෙන තමා දුසබ්‍යා
මුලෙවය්‍ය අතතායාසිනො අපරුගිනො භුජිසො යෙනකාමබ්බසො, තස්ස
ඵවමිසො: “අහං ඛො පුබ්බ දුසො අසොසිං අතතායාසිනො පරුගිනො
න යෙනකාමබ්බසො. සො’මහි ඵතරහි තමා දුසබ්‍යා මුතො අතතායාසිනො
අපරුගිනො භුජිසො යෙනකාමබ්බසො”ති. සො තතො නිද්දනං ලහෙථ
පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

50. සෙය්‍යථාපි මාණව පුරිසො සධිනො සහොගො කන්තාරභාන-
මිසං පට්ටජෙය්‍ය දුබ්බිකං සප්පට්ඨං, සො අපරෙත සමයෙන තං
කන්තාරං තිත්ථෙය්‍ය, සොපිනා ගාමිනං අනුපාපුණෙය්‍ය ඛෙමිං
අප්පට්ඨං, තස්ස ඵවමිසො: “අහං ඛො පුබ්බ සධිනො සහොගො
කන්තාරභානමිසං පට්ටජං දුබ්බිකං සප්පට්ඨං. සො’මහි ඵතරහි
තං කන්තාරං තිත්ථෙය්‍ය සොපිනා ගාමිනං අනුපාපුණො ඛෙමිං අප්පට්-
ඨං”ති. සො තතො නිද්දනං ලහෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

51. එවමේව ඛො මාණව භික්ඛු යථා ඉණං යථා රොගං යථා ඛික්ඛිනාශාරං යථා දුසංඝං යථා කන්තාරඤ්ඤානමග්ගං, එවං ඉමේ පඤ්ච නිවරණේ අපාතිණේ අත්තනි සම්පුප්පස්සති. සෙය්‍යථාපි මාණව ආකණ්ණං, යථා ආරේණ්ණං, යථා ඛික්ඛිනා මොක්ඛං, යථා භුජ්ඣං, යථා බෙමන්තභුමිං, එවමේව ඛො මාණව භික්ඛු ඉමේ පඤ්ච නිවරණේ පභිණේ අත්තනි සම්පුප්පස්සති.

52. තස්සිනම පඤ්ච නිවරණේ පභිණේ අත්තනි සම්පුප්පස්සතො පාමොඤ්ජං ජායති. චක්ඛිදිගස්ස පිති ජායති. පිතිමන්තස්ස කායො පස්සං-
ථාති. පස්සඤ්ඤායො සුඛං වෙදෙති. සුඛිතො විතතං සමාධිංගති.

53. සො විච්චේවච කාමේහි විච්චච අකුසලෙහි ධර්මෙහි සවිතක්ඛං සවිමාරං විචේකජං පිතිසුඛං පඨමං ඤාතං උපසම්පජ්ජ පිහරති. සො ඉමමේව කායං විචේකජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපුරති. තාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස විචේකජෙන පිතිසුඛෙන අපච්චං ගොති.

54. සෙය්‍යථාපි මාණව දුකෙධා න්‍යාපකො වා න්‍යාපකන්තොවංසි වා කංසථාලෙ න්‍යාතිසවුණ්ණොති අකිරිණි උදකෙන පරිපෙථාසකං පරි-
පෙථාසකං සන්තප්පය, සංගං න්‍යාතිසවිණ්ණි සෙත්තභානුගතො සෙත්තභපරෙතො සන්තර්ඛාතිරි පුට්ඨා සෙත්තභෙන න ව පග්ගරණි, එවමේව ඛො මාණව භික්ඛු ඉමමේව කායං විචේකජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපුරති. තාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස විචේකජෙන පිතිසුඛෙන අපච්චං ගොති.

55. යථෙ මාණව භික්ඛු විච්චේවච කාමේහි විච්චච අකුසලෙහි ධර්මෙහි සවිතක්ඛං සවිමාරං විචේකජං පිතිසුඛං පඨමං ඤාතං උපසම්පජ්ජ පිහරති, සො ඉමමේව කායං විචේකජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපුරති, තාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස විචේකජෙන පිතිසුඛෙන අපච්චං ගොති, ඉදංවි'ස්ස නොති සමාධිංගමිං.

56. පුන ව පරං මාණව භික්ඛු විතක්ඛවිමාරිතං චූපසමා අර්ඛිතං සමාසාදනං වේතසස ඵලකාදිභාවං අවිතක්ඛං අවිමාරං සමාධිජං පිතිසුඛං උභිසං ඤාතං උපසම්පජ්ජ පිහරති. සො ඉමමේව කායං සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපුරති. තාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අපච්චං ගොති.

57. සෙය්‍යථාපි මාණව උදකර්තෘද උඛතිදදදකො, තස්ස නෙවස්ස පුරත්තිමාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, ත දකඤ්ඤාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, ත පච්ඡිමාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, ත උත්තරාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, දෙවො ච ත කාලෙත කාලං සමමා ධාරං අනුප්පවෙඡන්ත, අථ ඛො තමා ච උදකර්තෘද සිතා වාරිධාර උඛතිජ්ඣිතා තමෙව උදකර්තදං සිතෙන වාරිතා අභිසංඥයා පරිසංඥයා පරිපුරෙයා පරිපථරෙයා, තාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො උදකර්තදස්ස වාරිතා සිතෙන අපච්චං අස්ස, එවමෙව ඛො මාණව භික්ඛු ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඥති පරිසංඥති පරිපුරෙති පරිපථරති. තාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අපච්චං හොති.

58. යමපි මාණව භික්ඛු විතකකම්මාරාතං වූපසමා අජකිත්තං සමප-
සාදනං වෙතසො ඵකොදිග.වං අවිතකකං අවිචාරං සමාධිජං පිතිසුඛං
දුතියං කුතං උපසමපඡ්ඡ විහරති, සො ඉමමෙව කායං සමාධිජෙනපිති-
සුඛෙන අභිසංඥති පරිසංඥති පරිපුරෙති පරිපථරති. තාස්ස කිඤ්චි
සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අපච්චං හොති. ඉදම්පි'ස්ස
හොති සමාධියමිං.

59. පුත ච පරං මාණව භික්ඛු පිතියා ච විරතා උපෙක්ඛකොච
චිතරති සතො සමපජානො සුඛඤ්චි කායෙන පටිසංවේදෙති. යත්තං
අරිතං ආවිකක්ඛනති 'උපෙක්ඛසකා සතිමා සුඛපිනාරීති', තං තතියං කුතං
උපසමපඡ්ඡ විහරති. සො ඉමමෙව කායං නිපට්ඨිකෙන සුඛෙන අභිසංඥති
පරිසංඥති පරිපුරෙති පරිපථරති. තාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස
නිපට්ඨිකෙන සුඛෙන අපච්චං හොති.

60. සෙය්‍යථාපි මාණව උප්පලිතියං වා පදුමිතියං වා පුණ්ඩරිකිතියං වා
අපොකම්මාති උප්පලාති වා පදුමාති වා පුණ්ඩරිකාති වා උදකෙ ජාතාති
උදකෙ සංවඤ්ඤාති උදකානුගතාති අනෙතාතිමුග්ගපොසිති, තාති යාව
මස්සා යාව ච මූලා සිතෙන වාරිතා අභිසංඥනාති පරිසංඥනාති පරිපුරති
පරිපච්චාති, තාස්සා කිඤ්චි සබ්බාවතං උප්පලාතං වා පදුමාතං වා
පුණ්ඩරිකාතං වා සිතෙන වාරිතා අපච්චං අස්ස, එවමෙව ඛො මාණව
භික්ඛු ඉමමෙව කායං නිපට්ඨිකෙන සුඛෙන අභිසංඥති පරිසංඥති පරි-
පුරෙති පරිපථරති. තාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස නිපට්ඨිකෙන
සුඛෙන අපච්චං හොති.

61. යම්පි මාණව භික්ඛු පිතූනා ව පිරුගා උපෙක්ඛකො ව විහරති සතො සම්පජ්ඣතො සුඛඤ්ච කායෙන පටිසංවෙදෙති, යං තං අරියො ආවික්ඛන්ති උපෙක්ඛකො සත්මා සුඛවිහාරීති තං තතීනං කුෂානං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො ඉමමේව කායං නිප්පීතිකෙන සුඛෙන අභිසංඤ්ඤාති පරිසංඤ්ඤාති පරිපුරෙති පරිපථරති, තාංසං කිංඤ්ච සම්බාවතො කායංසං නිප්පීතිකෙන සුඛෙන අපඤ්චං ගොති, ඉදම්පි'ංසං ගොති සමාධිගමිං.

62. පුත ව පරං මාණව භික්ඛු සුඛංසං ව පහානා දුක්ඛංසං ව පහානා පුඤ්ඤව සොමනස්සදොමනස්සානං අත්ථගමා අදුක්ඛම්පුඤ්චං උපෙක්ඛා-සත්පාරිසුද්ධිං වතුන්තං කුෂානං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො ඉමමේව කායං පරිසුද්ධෙන වෙතසා පරියොදානෙන ඵරිතො නිසිත්තො ගොති. තාංසං කිංඤ්ච සම්බාවතො කායංසං පරිසුද්ධෙන වෙතසා පරියොදානෙන අපඤ්චං ගොති. සෙය්‍යථාපි මාණව පුරිසො ඕදානෙන වත්තෙන සසීසං පාරුපිත්තො නිසිත්තො අස්ස, තාංසං කිංඤ්ච සම්බාවතො කායංසං ඕදානෙන වත්තෙන අපඤ්චං අස්ස, ඵවමේව ඛො මාණව භික්ඛු ඉමමේව කායං පරිසුද්ධෙන වෙතසා පරියොදානෙන ඵරිතො නිසිත්තො ගොති. තාංසං කිංඤ්ච සම්බාවතො කායංසං පරිසුද්ධෙන වෙතසා පරියොදානෙන අපඤ්චං ගොති.

63. යම්පි මාණව භික්ඛු සුඛංසං ව පහානා දුක්ඛංසං ව පහානා පුඤ්ඤව සොමනස්සදොමනස්සානං අත්ථගමා අදුක්ඛම්පුඤ්චං උපෙක්ඛාසත්පාරිසුද්ධිං වතුන්තං කුෂානං උපසම්පජ්ජ විහරති, සො ඉමමේව කායං පරිසුද්ධෙන වෙතසා පරියොදානෙන ඵරිතො නිසිත්තො ගොති, තාංසං කිංඤ්ච සම්බාවතො කායංසං පරිසුද්ධෙන වෙතසා පරියොදානෙන අපඤ්චං ගොති, ඉදම්පි'ංසං ගොති සමාධිගමිං. අයං ඛො සො මාණව අරියො සමාධිකඩ්ඪකො යස්ස සො භගවා වණ්ණවාදී අහොසි, යත්ථ ව ඉමං ජතතං සමාදාපෙසි තිවේසෙසි පතිට්ඨාපෙසි. අත්ථි වෙවෙත්ථ උත්තරිං කරණීයන්ති.

64. “අව්ජරියං ගො අනන්ද අබ්බුතං ගො අනන්ද. සො වායං ගො ආනන්ද අරියො සමාධිකඩ්ඪකො පරිපුරණො නො අපරිපුරණො. ඵලං පරිපුරණඤ්චාහං ගො අනන්ද අරියං සමාධිකඩ්ඪකං ඉතො ඛගිඤ්ඤා අඤ්ඤාසු සමිණ්ඩාහම්ඤ්ඤා න සමිහුපස්සාමි. ඵලං පරිපුරණඤ්ච ගො අනන්ද අරියං සමාධිකඩ්ඪකං ඉතො ඛගිඤ්ඤා අඤ්ඤා සමිණ්ඩාහම්ඤ්ඤා අත්තති සමිහුපස්සායස්සං, තෙ තාවතනෙතෙව අත්තමනා අස්ස අලමේතනා-වතා, කතමේතනාවතා, අනුපතෙතො නො සාමිඤ්ඤාත්තො, තත්ථි නො කිංඤ්ච උත්තරිං කරණීයන්ති.

65. අප ව පන හවං ආනන්ද ඵවමාහ: අනි වෙවෙඤ්ඤා උත්තරං කරණි-
යනති. කතමො පන සො හො ආනන්ද අරියො පඤ්ඤාකවණ්ණො, යස්ස
සො හවං ගොතමො වණ්ණවාදී අහොසි යත් ව ඉමං ජනතං සමාදුපෙසි
තිවෙගෙසි පතිට්ඨාපෙසි?”ති.

66. “පුත ව පරං මාණව සො භික්ඛු ඵවං සමාසිතො විතොන පරිසුද්ධො
පරියොදානො අනඛණ්ණො විගතපකකිලෙසො මුද්දානො කම්මතිශය සිතො
ආනෙඤ්ජානො ඤාණදස්සනාය විතො අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති.
සො ඵවං පජානාති: අයං ඛො මෙ කායො රූපි වාතූමමහාභුතිකො
මාතෘපෙතතිකසමානො ඔදනකුමාසුපවයො අතිවුච්ඡාදනපරිමද්දන-
ගෙදනවිද්ධංසනධමො. ඉදං ව පන මෙ විඤ්ඤාණං ඵත්ථ සිතං ඵත්ථ
පටිබ්බානති.

67. සෙය්‍යථාපි මාණව මණ්ඩ වෙච්චරියො සුභො ජාතිමා අට්ඨංසො
සුපරිකම්මකතො අවෙජ්ඣාපිසසනෙතො අනාපිලො සබ්බාකාරසමපනෙතො තත්ත්ව-
ස්ස සුභතො ආවුතං නිලං වා පිතං වා ලොහිතං වා ඔදනං වා පණ්ඩු-
සුභතං වා, තමෙනං වක්ඛමා පුරිසො හත්ථ කර්ණාං පටිවෙච්ඤානාය:
අයං ඛො මණ්ඩ වෙච්චරියො සුභො ජාතිමා අට්ඨංසො සුපරිකම්මකතො
අවෙජ්ඣා පිසසනෙතො අනාපිලො සබ්බාකාරසමපනෙතො, තත්ත්වං සුභතං
ආවුතං නිලං වා පිතං වා ලොහිතං වා ඔදනං වා පණ්ඩුසුභතං වා”ති.
ඵවමෙව ඛො මාණව භික්ඛු ඵවං සමාසිතො විතොන පරිසුද්ධො
පරියොදානො අනඛණ්ණො විගතපකකිලෙසො මුද්දානො කම්මතිශය සිතො
ආනෙඤ්ජානො ඤාණදස්සනාය විතො අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති.
සො ඵවං පජානාති: අයං ඛො මෙ කායො රූපි වාතූමමහාභුතිකො
මාතෘපෙතතිකසමානො ඔදනකුමාසුපවයො අතිවුච්ඡාදනපරිමද්දනගෙදන-
විද්ධංසනධමො. ඉදං ව පන මෙ විඤ්ඤාණං ඵත්ථ සිතං ඵත්ථ පටිබ්බානති.

68. යමපි මාණව භික්ඛු ඵවං සමාසිතො විතොන -පප- ඵවං පජානාති
-පප- ඉදං ව පන මෙ විඤ්ඤාණං ඵත්ථ සිතං ඵත්ථ පටිබ්බානති, ඉදමපි”ස්ස
භොති පඤ්ඤාය.

69. සො ඵලං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොදානෙ අනඛගණේ විගතූපකකිලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මනිගෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජානෙත මනොමයං කායං අභිනිමිත්තනයං විතතං අභිනිගරති අභිනිත්තනාමෙති. සො ඉමමිතා කායා අඤ්ඤං කායං අභිනිමිත්තාති රූපිං මනොමයං සබ්බඛගපච්චබ්බිං අභිනිත්ථියං.

70. සෙය්‍යථාපි මාණව පුරිසො මුඤ්ඤාමිතා ඉසිකං පචාගෙය්‍ය, තස්ස ඵලමස්සා: අයං මුඤ්ඤා: අයං ඉසිකා. අඤ්ඤා මුඤ්ඤා: අඤ්ඤා ඉසිකා. මුඤ්ඤා: තෙව ඉසිකා පබ්බලා'ති. සෙය්‍යථාපි චා පන මාණව පුරිසො අසිං කොසියා පචාගෙය්‍ය, තස්ස ඵලමස්සා: අයං අසි අයං කොසි, අඤ්ඤා අසි අඤ්ඤා කොසි, කොසියා තෙව අසි පබ්බලො 'ති. සෙය්‍යථාපි චා පන මාණව පුරිසො අසිං කරණො උද්ධරෙය්‍ය, තස්ස ඵලමස්සා: අයං අසි අයං කරණො, අඤ්ඤා අසි අඤ්ඤා කරණො. කරණොතෙව අසි උබ්බතො'ති. ඵලමෙව ඛො මාණව භික්ඛු ඵලං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොදානෙ අනඛගණේ විගතූපකකිලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මනිගෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජානෙත මනොමයං කායං අභිනිමිත්තනයං විතතං අභිනිගරති අභිනිත්තනාමෙති. සො ඉමමිතා කායා අඤ්ඤං කායං අභිනිමිත්තාති රූපිං මනොමයං සබ්බඛගපච්චබ්බිං අභිනිත්ථියං.

71. යමපි මාණව භික්ඛු ඵලං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො-පෙ-අඤ්ඤං කායං අභිනිමිත්තාති රූපිං මනොමයං සබ්බඛගපච්චබ්බිං අභිනිත්ථියං, ඉදම්පි'ය්‍ය හොති පඤ්ඤා.

72. සො ඵලං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොදානෙ අනඛගණේ විගතූපකකිලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මනිගෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජානෙත ඉද්ධිවිධාය විතතං අභිනිගරති අභිනිත්තනාමෙති. සො අනෙකපිහිතං ඉද්ධිවිධං පච්ච-ක්ඛුගොති: ඵකො'පි සුත්ථිං ඛුද්ධා හොති ඛුද්ධාපි සුත්ථිං ඵකො හොති, ආවිහාචං තිරොහාචං තිරොකුඛ්ඛං තිරොපාසාරං තිරොපබ්බතං අසත්ථ-මානො ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ. පඨවියා'පි උමමුජ්ජතිමුජ්ජං කරොති, සෙය්‍යථාපි උදුකෙ. උදුකො'පි අභිජ්ජමානෙ ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි පඨවියං. ආකාසො'පි පලලභෙකත කම්මි සෙය්‍යථාපි පකම්මි සකුණො. ඉමෙ'පි චන්ද්‍රිමසුරිගෙ ඵලං මහිද්ධිකෙ ඵලං මහානුභාගෙ පාණිතා පරමසති පරිමජ්ජති. යාව චුගමෙලොකාපි කායෙත වසං විතෙතති.

73. සෙය්‍යථාපි මාණව දකෙඛා කුමහකාරො වා කුමහකාරනෙත්තවාසී වා සුපරිකම්මකතාය මත්තකායං යං යදෙව භාජනවිකතිං ආකෂෙඛය්‍ය තං තදෙව කරොග්‍ය අභිනිප්පාදෙය්‍ය-

74. සෙය්‍යථා වා පන මාණව දකෙඛා දන්තකාරො වා දන්තකාරනෙත්තවාසී වා සුපරිකම්මකතායං දන්තසම්මං යං යදෙව දන්තවිකතිං ආකෂෙඛය්‍ය තං තදෙව කරොග්‍ය අභිනිප්පාදෙය්‍ය-

75. සෙය්‍යථා වා පන මාණව දකෙඛා සුවණ්ණකාරො වා සුවණ්ණකාරනෙත්තවාසී වා සුපරිකම්මකතායං සුවණ්ණසම්මං යං යදෙව සුවණ්ණවිකතිං ආකෂෙඛය්‍ය තං තදෙව කරොග්‍ය අභිනිප්පාදෙය්‍ය-

76. එවමෙව ඛො මාණව හික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොදානෙ අනඛගණේ විගතූපකක්ඛිලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මතිසෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජානෙත ඉද්ධිවිධාය විතතං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො අනෙකවිතිතං ඉද්ධිවිධං පච්චන්ද්‍රගොති: එකො'පි හුච්චා ඛහුඛා හොති -පෙ-යාව චුභමලොකාපි කායෙත වසං වතෙතති.

77. යම්පි මාණව හික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත-පෙ-යාව චුභමලොකාපි කායෙත වසං වතෙතති, ඉදම්පි'ය්‍ය හොති පඤ්ඤාය.

78. සො එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොදානෙ අනඛගණේ විගතූපකක්ඛිලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මතිසෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජානෙත දිඛොය සොතඛාදායා විතතං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො දිඛොය සොත-ඛාදායා විසුද්ධාය අතික්කන්තමානුසිකාය උභො සද්දෙ සුණ්ඤ්ඤානි දිඛෙ ව මානුසෙ ව යෙ දුරෙ සන්තිකෙ ව.

79. සෙය්‍යථාපි මාණව පුරිසො අභ්‍යාතමග්ගපටිපන්නො, සො සුණ්ණොග්‍ය හෙරිසද්දම්පි මුද්ධිගසද්දම්පි සඛ්ඛපණ්ණවදෙණ්ඩිමසද්දම්පි, තස්ස එවමග්ගො: හෙරිසද්දෙ ඉති'පි මුද්ධිගසද්දෙ ඉති'පි සඛ්ඛපණ්ණවදෙණ්ඩිමසද්දෙ ඉති'පි. එවමෙව ඛො මාණව හික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොදානෙ අනඛගණේ විගතූපකක්ඛිලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මතිසෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජානෙත දිඛොය සොතඛාදායා විතතං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො දිඛොය සොතඛාදායා විසුද්ධාය අතික්කන්තමානුසිකාය උභො සද්දෙ සුණ්ඤ්ඤානි දිඛෙ ව මානුසෙ ව යෙ දුරෙ සන්තිකෙ ව.

80. යම් මාණව භික්ෂු එම සමාගිතෙවිතොන පරිසුඤා -පෙ- උභාසංඤා සුඤාන දිශෙව ච මානුසෙ ච ගෙ දුරෙ සතතිකෙ ච, ඉදංචි'යා හොති පඤ්ඤා.

81. සො එව්. සමීහිතෙ විතෙත පරිපුද්දා පරිසොදුතෙ අතඩනසෙ විහතුපකකිපලෙස මුදුභුතෙ කම්මකිසෙ සිතෙ අතෙසුප්පතෙත වෙතො- පරිසොදුතොස විතනං අභිනිභරති අභිනිත්තාමෙති. සො පරසත්තාතං පරපුඤාලාභං වෙතසා වෙතො පරිච්චි පජාතාති; සරංගං වා විතනං සරංගං විතතනති පජාතාති. විතරංගං වා විතනං විතරංගං විතතනති පජාතාති. සදෙසං වා විතනං සදෙසං විතතනති පජාතාති. විතදෙසං වා විතනං විතදෙසං විතතනති පජාතාති. සමොගං වා විතනං සමොගං විතතනති පජාතාති. විතමොගං වා විතනං විතමොගං විතතනති පජාතාති. විකඤ්ඤාතං වා විතනං විකඤ්ඤාතං විතතනති පජාතාති. මහඤ්ඤාතං වා විතනං මහඤ්ඤාතං විතතනති පජාතාති. අමහඤ්ඤාතං වා විතනං අමහඤ්ඤාතං විතතනති පජාතාති. සඋත්තරං වා විතනං සඋත්තරං විතතනති පජාතාති අනුත්තරං වා විතනං අනුත්තරං විතතනති පජාතාති. සමාහිතං වා විතනං සමාහිතං විතතනති පජාතාති. අසමාහිතං වා විතනං අසමාහිතං විතතනති පජාතාති. විමුත්තං වා විතනං විමුත්තං විතතනති පජාතාති. අවිමුත්තං වා විතනං අවිමුත්තං විතතනති පජාතාති.

82. සත්‍යථාපි මාණව, ඉපි වූ පුරිසො වූ දහරො වූ සුචා මණ්ඩිතක-
 ජාතිකො ආදයො වූ පරිසුද්ධි පරියොද්ධතො අවෙජ්ච වූ උදකපතො
 සකං මුඛතිමිතං පච්චිවෙකම්මානො සකණ්ණිකං වූ සකණ්ණිකාති
 ජාතෙසා, අකණ්ණිකං වූ අකණ්ණිකාති ජාතෙසා, එවමෙව චො මාණපි
 භික්ඛු එවං සමාසිතො විතො පරිසුද්ධි පරිශොද්ධතො අනඛණ්ණ
 විගුපකතිපලසො මුද්දුතො කම්මතිසො සීතො ආනෙඤ්ජපපොතො වෙතොපථිසො
 ඤ්ඤායො විතො අභිනිනරති අභිනිනාමෙති. සො පරසත්තාතං පර-
 පුක්ඛලාතං චෙතසා චෙතො පටිච්ච පජාතාති: සරාගං වූ විතං සරාගං
 විතනාති පජාතාති. විතරාගං වූ විතං විතරාගං විතනාති පජාතාති.
 සද්දෙසං වූ විතං සද්දෙසං විතනාති පජාතාති. විතද්දෙසං වූ විතං
 විතද්දෙසං විතනාති පජාතාති. සමොගං වූ විතං සමොගං විතනාති
 පජාතාති. විතමොගං වූ විතං විතමොගං විතනාති පජාතාති. සබ්බිතං
 වූ විතං -පෙ- පිකඛිතං වූ විතං -පෙ- මහග්ගං වූ විතං -පෙ-
 අමහග්ගං වූ විතං -පෙ- සඋතතරං වූ විතං -පෙ- අනුතතරං වූ
 විතං -පෙ- සමාසිතං වූ විතං -පෙ- අසමාසිතං වූ විතං -පෙ-
 විච්ඡිතං වූ විතං විච්ඡිතං විතනාති පජාතාති. අපිච්ඡිතං වූ විතං
 අපිච්ඡිතං විතනාති පජාතාති.

83. යමපි මාණව භික්ඛු එවං සමාභිනෙ විතෙත පරිසුද්ධං - පෙ - අව-
මුත්තං වා විතතං අවමුත්තං විතතනති පජානාති, ඉදමපි'ස්ස හොති
පඤ්ඤාය.

84. සො එවං සමාභිනෙ විතෙත පරිසුද්ධං පරියොදානෙ අනඛගණේ
විගතුපකකිලෙසෙ මුදුභුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජයතෙත පුඤ්ඤ-
නිවාසානුස්සානිඤ්ඤාණං විතතං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සො අනෙ-
කවිතිතං පුඤ්ඤනිවාසං අනුස්සරති, සෙය්‍යපිදං: එකමපි ජාතං ද්වෙ'පි
ජාතියො තිස්සො'පි ජාතියො චතස්සො'පි ජාතියො පඤ්ඤා'පි ජාතියො දස'පි
ජාතියො විසමපි ජාතියො තිංසමපි ජාතියො චතසාරිසමපි ජාතියො
ජාතිසතමපි ජාතිසතස්සමපි ජාතිසතසතස්සමපි අනෙකෙ'පි සංවට්ටකපෙස
අනෙකෙ'පි විවට්ටකපෙස අනෙකෙ'පි සංවට්ටිවට්ටකපෙස 'අමුත්‍රාසිං එවං-
නාමො එවංගොතෙතා: එවංවිඤ්ඤාණං එවමාහාරො එවං සුඛදුක්ඛපට්ඨංචෙදී
එවමාසුපරිසරෙතො. සො තතො වුතො අමුත්‍ර උපපාදිං. තත්‍රාපාසිං එවං-
නාමො එවංගොතෙතා: එවංවිඤ්ඤාණං එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපට්ඨංචෙදී
එවමාසුපරිසරෙතො. සො තතො වුතො ඉබ්බපරෙතො'ති. ඉති සාකාරං
සඋදෙඤ්ඤං අනෙකවිතිතං පුඤ්ඤනිවාසං අනුස්සරති.

85. සෙය්‍යපාපි මාණව පුරිමසා සකම්මා ගාමා අඤ්ඤං ගාමං ගච්ඡ්ඤා
තම්මා'පි ගාමා අඤ්ඤං ගාමං ගච්ඡ්ඤා. සො තම්මා ගාමා සකඤ්ඤෙව
ගාමං පච්චාගච්ඡ්ඤා, තස්ස එවමස්ස: 'අහං ඛො සකම්මා ගාමා අමු-
ගාමං අගච්ඡිං. තත්‍ර එවං අට්ඨාසිං එවං නිසීදිං එවං අහාසිං එවං තුණ්හි
අගහාසිං. තම්මාපි ගාමා අමු ගාමං අගච්ඡිං. තත්‍රාපි එවං අට්ඨාසිං එවං
නිසීදිං එවං අහාසිං එවං තුණ්හි අගහාසිං. සො'මහි තම්මා ගාමා
සකඤ්ඤෙව ගාමං පච්චාගතො'ති. එවමෙව ඛො මාණව භික්ඛු එවං
සමාභිනෙ විතෙත පරිසුද්ධං පරියොදානෙ අනඛගණේ විගතුපකකිලෙසෙ
මුදුභුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජයතෙත පුඤ්ඤනිවාසානුස්සානිඤ්ඤාණං
විතතං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සො අනෙකවිතිතං පුඤ්ඤනිවාසං
අනුස්සරති, සෙය්‍යපිදං: එකමපි ජාතං ද්වෙ'පි ජාතියො තිස්සො'පි ජාතියො
චතස්සො'පි ජාතියො පඤ්ඤා'පි ජාතියො දස'පි ජාතියො විසමපි ජාතියො
තිංසමපි ජාතියො චතසාරිසමපි ජාතියො පඤ්ඤා'පි ජාතියො ජාතිසතමපි
ජාතිසතස්සමපි ජාතිසතසතස්සමපි අනෙකෙ'පි සංවට්ටකපෙස අනෙකෙ'පි
විවට්ටකපෙස අනෙකෙ'පි සංවට්ටිවට්ටකපෙස 'අමුත්‍රාසිං එවංනාමො
එවංගොතෙතා: එවංවිඤ්ඤාණං එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපට්ඨංචෙදී
එවමාසුපරිසරෙතො. -

සො තතො චුතො අමුත්ත උපපාදිං. තත්තාපාසිං එවින්නාමො එවංගොතොතා
එවංවග්ගොණො එවමානාගො එවංසුඛදුක්ඛපටිසංවේදී එවමාසුපරිසරොතො
සො තතො චුතො ඉබ්බපපන්නො'ති. ඉති සාකාරං සඋද්දොසං අනෙකවිහිතං
ප්‍රඥෙකම්මාසං අනුස්සරති.

86. යමපි මාණව භික්ඛු එවං සමාසිතෙ විෂත්ත පරිසුද්ධො-ප-
අනෙකවිහිතං ප්‍රඥෙකම්මාසං අනුස්සරති, ඉදම්පි'යං නොති පඤ්ඤාය.

87. සො එවං සමාසිතෙ විෂත්ත පරිසුද්ධො පරියොදනෙ අනඛිතණ්
විගතුපක්ඛිලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජාපතෙක සත්තානං
චුතුපපාතඤ්ඤාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො දිඤ්ඤිත
චක්ඛුතා විසුද්ධාන අතික්කන්තමානුසකෙක සත්තෙක පස්සති වචමානෙ
උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පඤ්ඤිතෙ සුවග්ගණ් දුඛග්ගණ් සුගතෙ දුග්ගතෙ
යපාකම්මුපගෙ සත්තෙක පජානාති: 'ඉමෙ වත භොතොතා සත්තා ඤාය-
දුච්චරිතෙක සම්මන්තාගතා වච්චුච්චරිතෙක සම්මන්තාගතා මනොදුච්චරිතෙක
සම්මන්තාගතා අරියානං උපවාදකා මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨිකම්මසමාදානා.
තෙ කායස්ස භෙදා පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විතිපාතං. නිරයං උපපන්නා.
ඉමෙ වා පත නොතොතා සත්තා කායසුචරිතෙක සම්මන්තාගතා වච්චුච්චරිතෙක
සම්මන්තාගතා මනොසුචරිතෙක සම්මන්තාගතා අරියානං අනුපවාදකා සම්මා-
දිට්ඨිකා සම්මාදිට්ඨිකම්මසමාදානා. තෙ කායස්ස භෙදා පරමමරණා සුගතීං
සග්ගං ලොකං උපපන්නා'ති. ඉති දිඤ්ඤිත චක්ඛුතා විසුද්ධාන අතික්ක-
න්තමානුසකෙක සත්තෙක පස්සති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පඤ්ඤිතෙ
සුවග්ගණ් දුඛග්ගණ් සුගතෙ දුග්ගතෙ යපාකම්මුපගෙ සත්තෙක පජානාති.

88. සෙය්‍යථාපි මාණව මජ්ඣෙක සිංඝාවකෙ පාසාදෙ. තත්ථ චක්ඛුමා
පුරිත්තා සීතො පස්සෙය්‍ය මනුස්සෙ ගෙහං පටිසන්නො'පි රජියා වීඨිසඤ්ච-
රන්නො'පි මජ්ඣෙක සිංඝාවකෙ නිසින්නො'පි, තස්ස එවමස්ස: එතෙ මනුස්සා
ගෙහං පටිසත්ති. එතෙ නික්ඛමන්ති. එතෙ රජියා වීඨිසඤ්චරන්ති. එතෙ
මජ්ඣෙක සිංඝාවකෙ නිසින්නා'ති.

89. එවමෙව ඛො මාණව භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ පරි-
 යොද්දතෙ අනඛිනණේ විහතුපකක්ඛිලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මනියෙ ධීතෙ
 ආතෙඤ්ඤාපතෙත සත්තානං වුත්ථපපානඤ්ඤාය විතතං අභිනිගරති
 අභිනින්නාමෙති. සො දිබ්බෙත වක්ඛුතා විසුද්ධෙන අතික්කන්නමානු-
 සකෙත සතෙත පසාති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ භීතෙ පණිතෙ
 සුවණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මුපගෙ සතෙත පජානාති.
 ඉමේ වත භොතෙතා සත්තා කායදුච්චරිතෙත සමන්නාගතා වච්චුච්චරිතෙත
 සමන්නාගතා මනෙතාදුච්චරිතෙත සමන්නාගතා අරියානං උපවාදකා මිච්ඡා-
 දිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨිකම්මසමාදානා. තෙ කායස්ස හෙදා පරමමරණා අපායං
 දුග්ගතීං විනිපාතං තිරයං උපපන්නා. ඉමේ වා පන භොතෙතා සත්තා
 කායසුච්චරිතෙත සමන්නාගතා වච්චුච්චරිතෙත සමන්නාගතා මනෙතාදුච්චරිතෙත
 සමන්නාගතා අරියානං අනුපවාදකා සම්මාදිට්ඨිකා සම්මාදිට්ඨිකම්මසමාදානා.
 තෙ කායස්ස හෙදා පරමමරණා සුගතීං සග්ගං ලොකං උපපන්නා'ති.
 ඉති දිබ්බෙත වක්ඛුතා විසුද්ධෙන අතික්කන්නමානුසකෙත සතෙත
 පසාති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ භීතෙ පණිතෙ සුවණේණ දුබ්බණේණ
 සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මුපගෙ සතෙත පජානාති.

90. යමපි මාණව භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ -පෙ- සුගතෙ
 දුග්ගතෙ යථාකම්මුපගෙ සතෙත පජානාති, ඉදං මපි'ස්ස භොති පඤ්ඤාය

91. ණො එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ පරිසොද්දතෙ අනඛිනණේ
 විහතුපකක්ඛිලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මනියෙ ධීතෙ ආතෙඤ්ඤාපතෙත ආසවානං
 ඛයඤ්ඤාය විතතං අභිනිගරති අභිනින්නාමෙති. සො ඉදං දුක්ඛස්සති
 යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛසමුදයො'ති යථාභූතං පජානාති. අයං
 දුක්ඛනිරෝධො'ති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදා'ති
 යථාභූතං පජානාති. ඉමෙ ආසවා'ති යථාභූතං පජානාති. අයං ආසව-
 සමුදයො'ති යථාභූතං පජානාති. අයං ආසවනිරෝධො'ති යථාභූතං
 පජානාති. අයං ආසවනිරෝධගාමිනී පටිපදා'ති යථාභූතං පජානාති. තස්ස
 එවං ජාතතො එවං පස්සතො කාමාසවාපි විතතං විමුච්චති. භවාසවාපි
 විතතං විමුච්චති. අවිජ්ජාසවාපි විතතං විමුච්චති. විමුත්තස්මිං විමුත්තමස්සි
 ඤ්ඤාං භොති. භිණ්ණා ජාති, වුසිතං බුහුමච්චරියං, කතං කරණියං, නාපරං
 ඉත්තතායාති පජානාති.

සෙය්‍යථාපි මාණව පබ්බතසංඛිධපෙ උදකරහදො අවේජා විපපසනෙනා අනාවිලො, තත්ථ චක්ඛුමා පුරිසො තිරෙ ධීතො පසෙසය්‍ය සිප්පිසමුක්ඛපි සකකරකයීලම් මච්ඡගුමමපි චරන්නමපි තිට්ඨන්නමපි, තස්ස එවමස්ස අයං ඛො උදකරහදො අවේජා විපපසනෙනා අනාවිලො. තත්ථිමෙ සිප්පිසමුක්ඛා'පි සකකරකයීලා'පි මච්ඡගුමමා'පි චරන්ති'පි තිට්ඨන්ති'පිති, එවමෙව ඛො මාණව තික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ පරියොදානෙ අනභගණෙ විගතූපකතිලෙසෙ මුදුහුතෙ කම්මනියෙ ධීතෙ ආනෙක්ඤ්ජපතෙත ආසවානං ඛයඤ්ඤාණාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛසමුදයො'ති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛ නිරොධො'ති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපදා'ති යථාභූතං පජානාති. ඉමෙ ආසවා'ති යථාභූතං පජානාති. අයං ආසවසමුදයො'ති යථාභූතං පජානාති. අයං ආසවනිරොධො'ති යථාභූතං පජානාති. අයං ආසවනිරොධගාමිනී පටිපදා'ති යථාභූතං පජානාති.

92. තස්ස එවං ජාතතො එවං පසසතො කාමාසවා'පි විතතං විමුච්චති. භවාසවා'පි විතතං විමුච්චති. අවිජ්ජාසවා'පි විතතං විමුච්චති. විමුක්තස්මිං විමුක්තමිති ඤාණං භොති. ඛිණ්ණ ජාති, වුට්ඨිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණියං, නාපරං ඉත්ථත්තායාති පජානාති. යමපි මාණව තික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ -පෙ- කතං කරණියං නාපරං ඉත්ථත්තායා'ති පජානාති. ඉදම්පි'ස්ස භොති පඤ්ඤාය.

93. අයං ඛො මාණව සො අරියො පඤ්ඤාකඛ්ඤො යසස සො භගවා චණ්ණවාදී අභොසි, යත්ථ ච ඉමං ජතතං සමාදපෙසි තිවෙසෙසි පතිට්ඨාපෙසි. තත්ථී චෙවෙස්ථ උතතරිං කරණියන්ති.

94. අච්ඡරියං භො ආනන්ද, අබ්භූතං භො ආනන්ද, සො වායං භො ආනන්ද අරියො පඤ්ඤාකඛ්ඤො පරිපුරුණණො. එවංමපරිපුරුණණඤ්ඤානං භො ආනන්ද අරියං පඤ්ඤාකඛ්ඤං ඉතො ඛග්ගිධා අඤ්ඤාසු සමණ්ඩ්‍රාහමිණෙසු න සමනුපස්සාමි. නුත්ථී චෙත්ථ උතතරිං කරණියන්ති. අභික්කන්තං භො ආනන්ද, අභික්කන්තං භො ආනන්ද, සෙය්‍යථාපි භො ආනන්ද, නික්කුජ්ජිතං වා උක්කුජ්ජය්‍ය, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය, මුළුඤ්ඤා වා මග්ගං ආවිකෙඛිය්‍ය, අත්ථකාරෙ වා තෙලපජේජානං ධාරෙය්‍ය චක්ඛුමනෙතා රූපානි දක්ඛින්නිති, එවමෙව ඛො භොතා ආනන්දෙන අනෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො. එසාහං භො ආනන්ද, භගවන්තං ගොතමං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මඤ්ඤා හික්ඛුසඛික්ඛාදව. උපාසකං මං භවං ආනන්දො ධාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතන්ති.

කෙවඩඩ සුත්තං.

1. එවං මෙ සුත්තං: එකං සමයං භගවා නාළන්දායං විහරති පාවාරිකමඛවනේ. අප්ථං ඛො කෙවඩෙඨා ගහපතිටුතො යෙන භගවා තෙනුපස්ඛිකම්. උපස්ඛිකම්භවා භගවන්තං අභිවාදෙභවා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීනො ඛො කෙවඩෙඨා ගහපතිටුතො භගවන්තං එතදවොච: 'අයං භතො නාළන්දා ඉද්ධා වෙව ථීතා ව, ඛහුජාන ආකිණ්ණමනුසසා, භගවති අභිපාසනා. සාධු භතො භගවා එකං හිකචුං සමාදිසතු යො උත්තරිමනුසසධම්මො ඉද්ධිපාටිහාරියං කරිස්සති. එවායං නාළන්දා හියෙතාසොමත්තාය භගවති අභිපාසිදිස්සති'ති.

2. එවං චුතො භගවා කෙවඩ්ඨං ගහපතිටුත්තං එතදවොච: න ඛො අහං කෙවඩ්ඨ හිකචුතං එවං ධම්මං දෙසෙමි 'එප් තුමෙහ හිකඛවෙ ගිහීනං ඔදාතචසනානං උත්තරිමනුසසධම්මො ඉද්ධිපාටිහාරියං කරොථා'ති.

3. දුතියමපි ඛො කෙවඩෙඨා ගහපතිටුතො භගවන්තං එතදවොච: නාහං භතො භගවන්තං ධංසෙමි. අපි ව එවං වදාමි: 'අයං භතො නාළන්දා ඉද්ධා වෙව ථීතා ව, ඛහුජනා ආකිණ්ණමනුසසා, භගවති අභිපාසනා. සාධු භතො භගවා එකං හිකචුං සමාදිසතු යො උත්තරිමනුසසධම්මො ඉද්ධිපාටිහාරියං කරිස්සති. එවායං නාළන්දා හියෙතාසොමත්තාය භගවති අභිපාසිදිස්සති'ති. දුතියමපි ඛො භගවා කෙවඩ්ඨං ගහපතිටුත්තං එතදවොච: න ඛො අහං කෙවඩ්ඨ හිකචුතං එවං ධම්මං දෙසෙමි 'එප් තුමෙහ හිකඛවෙ ගිහීනං ඔදාතචසනානං උත්තරිමනුසසධම්මො ඉද්ධිපාටිහාරියං කරොථා'ති.

4. තතියමපි ඛො කෙවඩෙඨා ගහපතිටුතො භගවන්තං එතදවොච: නාහං භතො භගවන්තං ධංසෙමි. අපි ව එවං වදාමි: 'අයං භතො නාළන්දා ඉද්ධා වෙව ථීතා ව, ඛහුජනා ආකිණ්ණමනුසසා, භගවති අභිපාසනා, සාධු භතො භගවා එකං හිකචුං සමාදිසතු යො උත්තරිමනුසසධම්මො ඉද්ධිපාටිහාරියං කරිස්සති. එවායං නාළන්දා හියෙතාසොමත්තාය භගවති අභිපාසිදිස්සති'ති.

5. තිණි බො ඉමානි කෙවඩ්ඪ පාරිභාරියානි මයා සයං අභිඤ්ඤා සව්ඨිකත්වා පවෙදිතානි. කතමානි තිණි ? ඉද්ධිපාරිභාරියං ආදෙසනාපාරිභාරියං. අනුසාසනීපාරිභාරියනි. කතමඤ්ඤ කෙවඩ්ඪ ඉද්ධිපාරිභාරියං? ඉධ කෙවඩ්ඪ හිකචු අනෙකවිහිතං ඉද්ධිවිධං පච්චිනුභොති: එකො'පි හුත්වා බහුධා භොති. බහුධා පි හුත්වා එකො භොති. ආචීභාවං තිරොභාවං, තිරොකුඩධං තිරොපාකාරං තිරොපබ්බතං අසජ්ජමානො ගච්ඡති සෙය්‍යරාපි ආකාසෙ. පඨවියාපි උමුච්ඡතිමුච්ඡං කරොති සෙය්‍යරාපි උදකෙ. උදකෙ'පි අභිජ්ජමානෙ ගච්ඡති සෙය්‍යරාපි පඨවියං. ආකාසෙ'පි පලලභේකත කමති සෙය්‍යරාපි පකඨී සකුණො. ඉමෙ'පි චජ්ජිමසුරියෙ එවංමහිද්ධිකෙ එවංමහානුභාවෙ පාණීනා පරිමසති පරිමජ්ජති. යාව චුභමලොකාපි කායෙන වසං වතෙතති.

6. තමෙතං අඤ්ඤතරො සද්ධො පසනෙතා පසසති තං හිකචුං අනෙකවිහිතං ඉද්ධිවිධං පච්චිනුභොතනං: එකමපි හුත්වා බහුධා භොතනං, බහුධාපි හුත්වා එකං භොතනං, ආචීභාවං තිරොභාවං තිරොකුඩධං තිරොපාකාරං තිරොපබ්බතං අසජ්ජමාන ගච්ඡතං සෙය්‍යරාපි ආකාසෙ, පඨවියාපි උමුච්ඡතිමුච්ඡං කරොතං සෙය්‍යරාපි උදකෙ, උදකෙ'පි අභිජ්ජමානෙ ගච්ඡතං සෙය්‍යරාපි පඨවියං, ආකාසෙ'පි පලලභේකත කමතං සෙය්‍යරාපි පකඨී සකුණො, ඉමෙ'පි චජ්ජිමසුරියෙ එවංමහිද්ධිකෙ එවංමහානුභාවෙ පාණීනා පරිමසතං පරිමජ්ජතං, යාව චුභමලොකාපි කායෙන වසං වතෙතතං.

7. තමෙතං සො සද්ධො පසනෙතා අඤ්ඤතරසස අසසද්ධසස අපසනනසස අරොවෙති: අච්ඡරියං වත භො අබ්බතං වත භො සමණසස මහිද්ධිකතා මහානුභාවතා. අමාහං හිකචුං අඤ්ඤං අනෙකවිහිතං ඉද්ධිවිධං පච්චිනුභොතනං: එකමපි හුත්වා බහුධා භොතනං, බහුධාපි හුත්වා එකමපි භොතනං -පෙ- යාව චුභමලොකාපි කායෙන වසං වතෙතනනති. තමෙතං සො අසසද්ධො අපසනනෙතා තං සද්ධං පසනනං එවං වදෙය්‍යා: අපී බො භො ගන්ධාරී නාම විජ්ජා. තාය සො හිකචු අනෙකවිහිතං ඉද්ධිවිධං පච්චිනුභොති: එකො'පි හුත්වා බහුධා භොති -පෙ- යාව චුභමලොකා'පි කායෙන වසං වතෙතති. තං කිංමඤ්ඤපි කෙවඩ්ඪ? අපි නු සො අසසද්ධො අපසනනෙතා තං සද්ධං පසනනං එවං වදෙය්‍යා?"ති. "වදෙය්‍ය හතෙත"ති. "ඉමං බො අහං කෙවඩ්ඪ ඉද්ධිපාරිභාරියෙ ආදීනවං සමපසමානො ඉද්ධිපාරිභාරියෙන අට්ඨියාමි හරායාමි ජිගුච්ඡාමි.

8. කතමඤ්ච කෙවදිසි ආදෙසනාපාටිභාරියං? ඉධ කෙවදිසි හිකචු පරසත්තානං පරපුග්ගලානං විත්තමපි ආදිසති වෙතසිකමපි ආදිසති විතකතිතමපි ආදිසති විචාරිතමපි ආදිසති: එවමපි තෙ මනො, ඉඤ්චමපි තෙ මනො, ඉතිපි තෙ විත්තනති. තමෙනං අක්කදාතරො සද්ධො පසනො පසසති තං හිකචුං පරසත්තානං පරපුග්ගලානං විත්තමපි ආදිසනං වෙතසිකමපි ආදිසනං විතකතිතමපි ආදිසනං විචාරිතමපි ආදිසනං: එවමපි තෙ මනො, ඉඤ්චමපි තෙ මනො, ඉතිපි තෙ විත්තනති. තමෙනං සො සද්ධො පසනො අක්කදාතරස්ස අසසදධස්ස අප්පසනාස්ස අරොචෙති: අච්ඡරියං වත භො අබ්භුතං වත භො සමණස්ස මහිද්ධිකතා මහානුභාවතා. අමාහං හිකචුං අඤ්ඤං පරසත්තානං පරපුග්ගලානං විත්තමපි ආදිසනං වෙතසිකමපි ආදිසනං විතකතිතමපි ආදිසනං විචාරිතමපි ආදිසනං: එවමපි තෙ මනො, ඉඤ්චමපි තෙ මනො, ඉතිපි තෙ විත්තනති. තමෙනං සො අසසද්ධො අප්පසනො තං සද්ධං පසනං එවං වදෙය්‍යා: අපි ඛො භො මණ්ඩා නාම විජ්ජා. තාය සො හිකචු පරසත්තානං පරපුග්ගලානං විත්තමපි ආදිසති, වෙතසිකමපි ආදිසති, විතකතිතමපි ආදිසති, විචාරිතමපි ආදිසති: එවමපි තෙ මනො, ඉඤ්චමපි තෙ මනො, ඉතිපි තෙ විත්තනති. තං කිං මක්කදාසි කෙවදිසි? අපි නු සො අසසද්ධො අප්පසනො සං තං සද්ධං පසනං එවං වදෙය්‍යා?"ති. "වදෙය්‍ය හතෙත"ති. ඉමං ඛො අහං කෙවදිසි ආදෙසනා පාටිභාරියෙ ආදීනවං සමපසමානො ආදෙසනාපාටිභාරියෙන අට්ටියාමි හරායාමි ජිගුච්ඡාමි.

9. කතමඤ්ච කෙවදිසි අනුසාසනීපාටිභාරියං? ඉධ කෙවදිසි හිකචු එවමනුසාසති: එවං විතකෙකථ, මා එවං විතකකසිත්ථ, එවං මතසිකරොථ, මා එවං මතසාකත්ථ, ඉදං පඡහථ, ඉදං උපසමපඡ්ඡ විහරාති. ඉදමපි චුචචති කෙවදිසි අනුසාසනීපාටිභාරියං.

10. පුන ච පරං කෙවදිසි ඉධ තථාගතො ලොකෙ උප්පජ්ජති අරහං සමමාසමුද්දො විජ්ජාවරණසමපනො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරථී සත්ථා දෙවමනුසාසනං බුද්දො හගවා. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සමුහමකං සසාමණ්ඩාහමණීං පඡං සදෙවමනුසාසං සයං අභික්ඛා සච්ඡිකත්වා පචෙදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣිමකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාත්ථං සබ්බඤ්ඡනං කෙවලපරිපුණ්ණං පරිපුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති.

11. තං ධම්මං සුණාති ගහපති වා ගහපතිපුතො වා අඤ්ඤාතරස්මිං වා කුලෙ පව්වාජාතො, සො තං ධම්මං සුඤ්ඤා තථාගතෙ සද්ධං පටිලභති. සො තෙන සද්ධාපටිලාභෙන සමන්තාගතො ඉති පටිසංචිකංකි: 'සම්බ්බාදො සරාවාසො රජාපථො.' අබ්බොකාසො පබ්බජ්ජා. නයිදං සුකරං අගාරං අජ්ඣාචසතා එකන්තපරිපුණ්ණං එකන්තපරිපුට්ඨං සංකල්පිතං බ්‍රහ්මචරියං චරිතුං. යන්ත්‍රානාහං කෙසම්ඤ්ඤං ඔභාරෙත්වා කාසායානි වත්ථානි අච්ඡාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජෙය්‍ය'න්ති. සො අපරෙත සමයෙන අප්පං වා භොගකඛන්ධං පහාය මහන්තං වා භොගකඛන්ධං පහාය අප්පං වා ඤාතිපට්ඨට්ටං පහාය මහන්තං වා ඤාතිපට්ඨට්ටං පහාය කෙසම්ඤ්ඤං ඔභාරෙත්වා කාසායානි වත්ථානි අච්ඡාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජති, සො එවං පබ්බජිතො සමානො පාතිමොක්ඛසංචරසංවුතො විහරති ආචාරගොචරසම්පන්නො, අණුමනෙක්ඛ චරෙජ්ජ භයදසස්සාවී, සමාදාය සිකති සිකතිපදෙස්ස කායකමෙමන සමන්තාගතො කුසලෙන, පරිසුද්ධාජ්ඣො සීලසම්පන්නො ඉන්ද්‍රියෙස්ස ගුහාදවාරො භොජනෙ මත්තඤ්ඤා සතිසම්පජ්ඤාදන සමන්තාගතො සන්තුට්ඨා.

12. කථංඤ්ඤා කෙවච්ඡි හිකුඤ්ඤා සීලසම්පන්නො භොති? ඉධ කෙවච්ඡි හිකුඤ්ඤා පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටිච්චිතො භොති නිගිතදණ්ඩා නිගිතසඤ්ඤා ලජ්ඣ දයාපන්නො. සංකප්පාණභුතබ්බිකානුකම්පි විහරති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලස්මිං. අදින්නාදානං පහාය අදින්නාදාන පටිච්චිතො භොති දින්නාදාසී දින්නපාටිකඛිඤ්ඤා අපේතෙන සුචිභුතෙන අත්තනා විහරති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලස්මිං. අබ්‍රහ්මචරියං පහාය බ්‍රහ්මචාරී භොති ආරාචාරී' වීරතො මෙට්ඨනා ගාමධම්මා. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලස්මිං. මුසාවාදං පහාය මුසාවාදා පටිච්චිතො භොති සච්චවාදී සච්චසඤ්ඤා ථෙතො' පච්චයිතො අවිසංවාදකො ලොකස්ස. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලස්මිං. පිසුණං වාචං' පහාය පිසුණං වාචාය පටිච්චිතො භොති: ඉතො සුඤ්ඤා න අමුත්‍ර අකංඛානා ඉමෙසං භෙදාය. අමුත්‍ර වා සුඤ්ඤා න ඉමෙසං අකංඛානා අමුසං භෙදාය. ඉති හින්නානං වා සන්ධානා, සංහිතානං වා අනුපපදානා' සමගගරාමො' සමගගරතො සමගගනඤ්ඤා සමගගතරණිං වාචං භාසිතා භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලස්මිං. එරුසං වාචං' පහාය එරුසාය වාචාය පටිච්චිතො භොති.

1. රජාපථො, කප්පථි. 2. අනාචාරී, මජ්ඣං 3. ථෙතො, සතා.
 4. පිසුණොවාචං, PTS 5. අප්පදානා, PTS 6. සමගගරාමො, මජ්ඣං
 7. එරුසාවාචං, PTS

යා සා වාචා තෙළා කණ්ණසුඛා පෙමනීයා¹ හදයඛගමා පොරි බහුජනකනා බහුජනමනාපා, තථාරූපිං² වාචං භාසිතා හොති. ඉදමපි³ සස හොති සිලසමිං. සමථපප්පලාපං පහාය සමථපප්පලාපා පටිච්චරතො හොති කාලවාදී භූතවාදී අත්ථවාදී ධම්මවාදී විනයවාදී. නිධානවතිනං වාචං භාසිතා හොති කාලෙන සාපදෙසං පරියනතවතිං අත්ථසඤ්ඤිතං, ඉදමපි³ සස හොති සිලසමිං.

13. ඕජගාමභූතගාමසමාරම්භා පටිච්චරතො හොති. එකභතතිකො හොති රත්තපරතො පටිච්චරතො විකාලභොජනා. නවවිතවාදිතවිසුකදසසනා පටිච්චරතො හොති. මාලාගන්ධවිලෙපනධාරණමණ්ඩනවිභූසනධාරිතා පටිච්චරතො හොති. උච්චාසයනමහාසයනා පටිච්චරතො හොති. ජාතරූපරජතපටිග්ගහණා පටිච්චරතො හොති. ආමකධඤ්ඤපටිග්ගහණා පටිච්චරතො හොති. ආමකමංසපටිග්ගහණා පටිච්චරතො හොති. ඉප්පිකුමාරිකපටිග්ගහණා පටිච්චරතො හොති. දාසිදාසපටිග්ගහණා පටිච්චරතො හොති. අපේළකපටිග්ගහණා පටිච්චරතො හොති. කුකකුටසුකරපටිග්ගහණා පටිච්චරතො හොති. හත්ථිගවාසසවාළවාපටිග්ගහණා පටිච්චරතො හොති. බෙතතවත්ථුපටිග්ගහණා පටිච්චරතො හොති. දුතෙයාපභිණගමනානුයොගා පටිච්චරතො හොති. කයවිකකයා පටිච්චරතො හොති. තුලාතුටකංසතුටමානතුටා පටිච්චරතො හොති. උතෙකාටනවත්ථන නිකතිසාවියොගා පටිච්චරතො හොති. ඡෙදනවධබන්ධනවිපරාමොස ආලොපසහසාකාර පටිච්චරතො හොති. ඉදමපි³ සස හොති සිලසමිං.

14. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ණාහමණා සද්ධාදෙයානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤා තෙ එවරූපං ඕජගාමභූතගාමසමාරම්භං අනුයුතා විහරන්ති, ඡෙයාච්ඡිදං මූලඕජං බන්ධඕජං එලුඕජං අගගඕජං ඕජඕජමෙව පඤ්චමං. ඉති වා ඉති එවරූපා ඕජගාමභූතගාමසමාරම්භා පටිච්චරතො හොති ඉදමපි³ සස හොති සිලසමිං.

15. යථා වා පනෙනෙ භොනෙතා සමණ්ණාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤාතෙ එවරුපං සන්නිධිකාරපරිභොගං අනුයුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථිදං අනනසන්නිධිං පානසන්නිධිං වත්ථසන්නිධිං යානසන්නිධිං සයනසන්නිධිං ගන්ධසන්නිධිං ආමිසසන්නිධිං, ඉති වා ඉති එවරුපා සාන්නිධිකාරපරිභොගා පටිවිරතො භොති, ඉදමපි'සස භොති සීලසමිං.

16. යථා වා පනෙනෙ භොනෙතා සමණ්ණාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤාතෙ එවරුපං විසුකදස්සනං අනුයුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථිදං නචිං ගිතං වාදිතං පෙක්ඛං අක්ඛානං පාණිස්සරං වේතාලං කුමාඥුතං සොහනකං චණ්ඩාලං වංසං ඛොපනකං හත්ථියුද්ධං අසසයුද්ධං මහිසයුද්ධං උසහයුද්ධං අජයුද්ධං මෙණ්ඩයුද්ධං කුක්කුටයුද්ධං වට්ඨකයුද්ධං දණ්ඩයුද්ධං මුට්ඨියුද්ධං නිබ්බුද්ධං උයෙය්‍යාධිකං බලග්ගං සෙනාබ්‍යුහං අණිකදස්සනං, ඉති වා ඉති එවරුපා විසුකදස්සනා පටිවිරතො භොති, ඉදමපි'සස භොති සීලසමිං.

17. යථා වා පනෙනෙ භොනෙතා සමණ්ණාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤාතෙ එවරුපං ඡුක්ඛපමාදට්ඨානානුයොගං අනුයුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථිදං අට්ඨපදං දසපදං ආකාසං පරිහාරපථං සන්නිකං බලිකං සටිකං සලාකාහස්ථං අක්ඛං පඞ්ගවීරං වඞ්ඛකං මොක්ඛවිකං විඞ්ගුලකං පත්තාළහකං රථකං ධනුකං අක්ඛරිකං මනෙසිකං යථාවජ්ජං, ඉති වා ඉති එවරුපා ඡුක්ඛපමාදට්ඨානානුයොගා පටිවිරතො භොති, ඉදමපි'සස භොති සීලසමිං.

18. යථා වා පනෙනෙ භොනෙතා සමණ්ණාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤාතෙ එවරුපං උච්චාසයනමහාසයනං අනුයුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථිදං ආසද්දිං පලලඞ්ඛකං ගොනකං විත්තකං පටිකං පටලිකං කුලිකං විකතිකං උග්ගලොමිං එක්කනලොමිං කට්ඨිස්සං කොසෙය්‍යං කුත්තකං හස්ථස්ථරං අස්සස්ථරං රථස්ථරං අජිනපපවෙණීං කාදලිමිගපවරප චිත්ථරණං සඋත්තරච්ඡදං උහතොලොගිතකුපධානං, ඉති වා ඉති එවරුපා උච්චාසයනමහාසයනා පටිවිරතො භොති, ඉදමපි'සස භොති සීලසමිං.

19. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤා තෙ එවරුපං මණ්ඩනවිභුසනධ්‍යානානුයොගං අනුයුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යාපීදං උච්ඡාදනං පරිමද්දනං නභාපනං සම්බාහනං ආදාසං අක්ඤ්ඤා මාලාවිලෙපනං මුඛවුණ්ණකං මුඛලෙපනං හස්ථබන්ධං සිංඛාබන්ධං දණ්ඩකං නාමිකං බග්ගං ජත්තං විත්ථාපාහනං උණ්ඨිසං මණිං වාළවීජනිං ඔදාතානි වස්ථානි දීඝදසානි. ඉති වා ඉති එවරුපා මණ්ඩනවිභුසනධ්‍යානානුයොගං පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'සස භොති සීලසම්මං.

20. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤා තෙ එවරුපං තිරච්ඡානකථං අනුයුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යාපීදං රාජකථං වොරකථං මහාමත්තකථං සෙනාකථං හයකථං යුද්ධකථං අනන්තකථං පානකථං වස්ථකථං සයනකථං මාලාකථං ගන්ධකථං කදාඛිකථං යානකථං ගාමකථං නිගමකථං නගරකථං ජනපදකථං ඉත්ථිකථං පුරිසකථං [කුමාරකථං කුමාරිකථං] ඉරුකථං විසිඛාකථං කුමහට්ඨනකථං සුබ්බපෙතකථං නානත්තකථං ලොකකබ්බායිකං සමුද්දකබ්බායිකං ඉතිහවාහවකථං, ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරච්ඡානකථාය පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'සස භොති සීලසම්මං.

21. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤා තෙ එවරුපං විග්ගාහිකකථං අනුයුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යාපීදං න තං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාසි. අහං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාමි. කිං තං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානිසසසි? මිච්ඡාපටිපනෙතා තවමසි. අහමසම් සම්මාපටිපනෙතා. සංහිතං මෙ, අසංහිතං තෙ. පුරෙ වචනීයං පච්ඡා අවච. පච්ඡා වචනීයං පුරෙ අවච. ආවිණ්ණං තෙ විපරාවක්ඛං ආරොපිතො තෙ වාදො. නිග්ගහිතො තවමසි. වර වාදපාමොක්ඛාය. නිබ්බේදොහි වා සචෙ පභොසිති ඉති වා ඉතිඑවරුපාය විග්ගාහිකකථාය පටිවිරතො භොති ඉදම්පි'සස භොති සීලසම්මං.

22. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤා තෙ එවරුපං දූතෙය්‍යාපහිණගමනානුයොගමනුයුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යාපීදං රක්ඤ්ඤං රාජමහාමත්තානං ධක්ඛිසානං බ්‍රාහ්මණානං ගහපතිකානං කුමාරානං "ඉධ ගච්ඡ අමුත්තාගච්ඡ. ඉදං හර. අමුත්ත ඉදං ආහරා"ති. ඉති වා ඉති එවරුපා දූතෙය්‍යාපහිණගමනානුයොගං පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'සස භොති සීලසම්මං.

23. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණවුහමණ සඤ්ඤායානි භොජනානි භුඤ්ජානා තෙ කුහකා ව භොනති ලපකා ව කෙමිතතිකා ව නිසෙසකා ව ලාභෙන ව ලාභං නිජ්ඣංසිතාගේ. ඉති වා ඉති එවරුපා කුහකලපතා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි'ස්ස භොති සිලසමිං.

24. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණවුහමණ සඤ්ඤායානි භොජනානි භුඤ්ජානා තෙ එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චෙන ජීවිකං කපෙන්නති, සෙය්‍යපීදං: අභිතං නිමිත්තං උප්පාදං සුපිතං ලකඛණං මුහිකව්ජිත්තං අභිසංගමං දුඛිකමං පුසංගමං තණ්හුලභොමං සප්පි-භොමං කෙලභොමං මුඛභොමං ලොභිතභොමං අභිතවිජ්ජා වජ්ජිවිජ්ජා ඛතන-විජ්ජා සිව්විජ්ජා භුතවිජ්ජා භුරිවිජ්ජා අභිවිජ්ජා විසව්විජ්ජා විවිච්ඡව්විජ්ජා සකුණවිජ්ජා වායසවිජ්ජා පක්කකඛාතං සරපරිත්තාතං මග-පක්කං. ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි'ස්ස භොති සිලසමිං.

25. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණවුහමණ සඤ්ඤායානි භොජනානි භුඤ්ජානා තෙ එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චෙන ජීවිකං කපෙන්නති, සෙය්‍යපීදං: මණ්ඩලකඛණං වත්තලකඛණං දණ්ඩලකඛණං අසිලකඛණං උසුලකඛණං ඛනුලකඛණං ආට්ඨිකලකඛණං ඉසිලකඛණං පුරිසලකඛණං කුමාරලකඛණං කුමාරිලකඛණං දසලකඛණං දසිලකඛණං හත්තිලකඛණං අසාලකඛණං මගිසලකඛණං උසහලකඛණං ගොලකඛණං අජලකඛණං මේණ්ඩලකඛණං කුක්කුලකඛණං වට්ඨකලකඛණං ගොඩා-ලකඛණං කණ්ණිකාලකඛණං කව්චපලකඛණං මීගලකඛණං. ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි'ස්ස භොති සිලසමිං.

26. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණවුහමණ සඤ්ඤායානි භොජනානි භුඤ්ජානා තෙ එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චෙන ජීවිකං කපෙන්නති, සෙය්‍යපීදං: “රඤ්ඤං තිස්සානං හවිස්සති. රඤ්ඤං අතිස්සානං හවිස්සති. අභිනන්තරං රඤ්ඤං උපයානං හවිස්සති. ඛාතිරුතං රඤ්ඤං අපයානං හවිස්සති. ඛාතිරුතං රඤ්ඤං උපයානං හවිස්සති. අභිනන්තරං රඤ්ඤං අපයානං හවිස්සති. අභිනන්තරං රඤ්ඤං ජයො හවිස්සති. ඛාතිරුතං රඤ්ඤං පරුජයො හවිස්සති, ඛාතිරුතං රඤ්ඤං ජයො හවිස්සති, අභිනන්තරං රඤ්ඤං පරුජයො හවිස්සති. ඉති ඉමස්ස ජයො හවිස්සති. ඉමස්ස පරුජයො හවිස්සති.” ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි'ස්ස භොති සිලසමිං.

27. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණවුහමිණි සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජිමා තෙ එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චෙන ජිවිකං කපෙන්නති, සෙය්‍යපීදං: “චන්ද්‍රිතාහො හවිස්සති. සුරියග්ගාහො හවිස්සති. තක්ඛතතාහො හවිස්සති. චන්ද්‍රිමසුරියානං පථගමිනං හවිස්සති. චන්ද්‍රිමසුරියානං උපපගමිනං හවිස්සති. තක්ඛතතානං පථගමිනං හවිස්සති. තක්ඛතතානං උපපගමිනං හවිස්සති. උක්කාපාහො හවිස්සති, දියාඛාහො හවිස්සති. භුමිවාලො හවිස්සති, දෙවදුන්දුති හවිස්සති. චන්ද්‍රිමසුරියතක්ඛතතානං උග්ගමිනං ඕගමිනං සංකිලෙසං වොදුනං හවිස්සති. එවංවිපාකො චන්ද්‍රිතාහො හවිස්සති. එවංවිපාකො සුරියග්ගාහො හවිස්සති. එවංවිපාකං චන්ද්‍රිමසුරියානං පථගමිනං හවිස්සති. එවංවිපාකං චන්ද්‍රිමසුරියානං උපපගමිනං හවිස්සති. එවංවිපාකං තක්ඛතතානං පථගමිනං හවිස්සති. එවංවිපාකං තක්ඛතතානං උපපගමිනං හවිස්සති. එවංවිපාකො උක්කාපාහො හවිස්සති. එවංවිපාකො දියාඛාහො හවිස්සති. එවංවිපාකො භුමිවාලො හවිස්සති. එවංවිපාකො දෙවදුන්දුති හවිස්සති. එවංවිපාකං චන්ද්‍රිමසුරියතක්ඛතතානං උග්ගමිනං ඕගමිනං සංකිලෙසං වොදුනං හවිස්සති”. ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි’ස්ස හොති සීලගමිං.

28. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණවුහමිණි සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජිමා තෙ එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චෙන ජිවිකං කපෙන්නති, සෙය්‍යපීදං: “සුඛුට්ඨිකා හවිස්සති. දුඛුට්ඨිකා හවිස්සති. සුභික්ඛං හවිස්සති. දුඛික්ඛං හවිස්සති. ඛෙමිං හවිස්සති. හයං හවිස්සති. රොහො හවිස්සති. අරොහං හවිස්සති. මුද්දා ගණනා සංඛාතං කාවෙය්‍යං ලොකායතං.” ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චෙන පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි’ස්ස හොති සීලගමිං.

29. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණවුහමිණි සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජිමා තෙ එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චෙන ජිවිකං කපෙන්නති, සෙය්‍යපීදං: අචාහනං විචාහනං සංවදනං විවදනං සංකිරණං විකිරණං සුභගකරණං දුභගකරණං පිරුඤ්ඤාගභගකරණං ජිව්හාතිස්සනං භක්ඛසංඝතනං භජාභිජ්ජානං භක්ඛජ්ජානං කණ්ණජ්ජානං ආදායපඤ්ඤාං කුමාරිපඤ්ඤාං දෙවපඤ්ඤාං අදිව්වුපට්ඨානං මහතුපට්ඨානං අභිතුජ්ජානං සිරිව්හායතං. ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි’ස්ස හොති සීලගමිං.

30. යථා වා පතෙකෙ භොතො සමණත්තමණා සඤ්ඤායාති භොජනාති භුක්ඤ්ඤාති තෙ එවිරුපාය තීරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්ඣෙත ජිවිකං කප්පෙතති, සෙය්‍යපීදං: සන්තිකමමං පණ්ඩිතමමං භුතකමමං භුරිකමමං වික්ඛාකමමං වොස්සකමමං වජ්ජකමමං වජ්ජපරිකිරණං අචමනං නතාපනං ජුතනං වමනං විරෙවනං උඤ්චිතෙවනං අනඛාපිතෙවනං සිසවිතෙවනං කණ්ණතෙලං තෙතනතප්පනං නත්ථකමමං අඤ්ඤානං පච්චඤ්ඤානං සාලාකියං සලලකතියං දුරකතිකිච්ඡා මූලභෙසජානං අනුපාදනං ඔසසිතං පටිමොජකං. ඉති වා ඉති එවිරුපාය තීරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්ඣා පටිවිරතො හොති. ඉද්ධපි'ස්ස හොති සිලගමං.

31. ස ඛො සො කෙවඬිසි භික්ඛු එවං සිලසම්පන්නො න කුතොපි භයං සම්නුපස්සති යදිදං සිලසංවරතො. සෙය්‍යථාපි මාණව ඛතතියො මුඛාවසින්නො නිභතපච්චාමින්නො න කුතොපි භයං සම්නුපස්සති යදිදං පච්චත්තිකතො. එවමෙව ඛො කෙවඬිසි භික්ඛු එවං සිලසම්පන්නො න කුතොපි භයං සම්නුපස්සති යදිදං සිලසංවරතො. සො ඉමිනා අරියෙන සිලකඩකේත සමන්තාගතො අර්ඤ්ඤානං අනවර්ජසුඛං පටිසංවෙදෙති. එවං ඛො කෙවඬිසි භික්ඛු සිලසම්පන්නො හොති.

32. කථංඤ්ඤා කෙවඬිසි භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තආචාරෙ හොති? ඉධ කෙවඬිසි භික්ඛු චක්ඛුතා රූපං දිස්සා න නිමිත්තභ්‍යාති හොති නානුබ්බාඤ්ඤානභ්‍යාති. යථාධිකරණමෙතං චක්ඛුන්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අඛාස්සවෙය්‍යං, තස්ස සංවරය පටිපජ්ජති. රක්ඛති චක්ඛුන්ද්‍රියං. චක්ඛුන්ද්‍රියෙ සංවරං අපජ්ජති. සොතෙන සද්දං සුඤ්ඤා -පෙ- භාණෙන ගඤ්ඤා සංඝිඤ්ඤා -පෙ- ජිව්හාය රසං සංඝිඤ්ඤා -පෙ- කාශෙන ථොච්ඡාඛං ජුස්සිඤ්ඤා -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය න නිමිත්තභ්‍යාති හොති නානුබ්බාඤ්ඤානභ්‍යාති. යථාධිකරණමෙතං මනින්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අඛාස්සවෙය්‍යං, තස්ස සංවරය පටිපජ්ජති. රක්ඛති මනින්ද්‍රියං. මනින්ද්‍රියෙ සංවරං අපජ්ජති. සො ඉමිනා අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්තාගතො අර්ඤ්ඤානං අඛාස්සකසුඛං පටිසංවෙදෙති. එවං ඛො කෙවඬිසි භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තආචාරෙ හොති.

33. කප්ඤ්ච කෙවලික භික්ඛු සතිසම්පජ්ඣෙඤ්ඤාන සම්නතාගතො හොති? ඉධ කෙවලික භික්ඛු අභික්කන්තෙත පටික්කන්තෙත සම්පජානකාරී හොති. ආලොකිතෙ විලොකිතෙ සම්පජානකාරී හොති. සම්මිඤ්ජිතෙ පසාරිතෙ සම්පජානකාරී හොති. සංකාපිපත්තම්මරධාරණ සම්පජානකාරී හොති. අසිතෙ පිතෙ බාසිතෙ සාසිතෙ සම්පජානකාරී හොති. උම්මාරපස්සාවකමෙම සම්පජානකාරී හොති. ගතෙ සිතෙ නිසින්නෙ සුතෙත ජාගරිතෙ තාසිතෙ කුණ්ඨිතාවෙ සම්පජානකාරී හොති. එවං බො කෙවලික භික්ඛු සතිසම්පජ්ඣෙඤ්ඤාන සම්නතාගතො හොති.

34. කප්ඤ්ච කෙවලික භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති? ඉධ කෙවලික භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති කායපටිභාරිගෙන විචරෙන කුච්ඡිපටිභාරිගෙන පිණ්ඩපාතෙන. සො යෙන යෙනෙව පක්කමිති සමාදයෙව පක්කමිති. සෙය්‍යපාපි කෙවලික පක්ඛි සකුණො යෙන යෙනෙව ඛෙති සපත්තහාරොව ඛෙති, එවමෙව බො කෙවලික භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති කායපටිභාරිගෙන විචරෙන කුච්ඡිපටිභාරිගෙන පිණ්ඩපාතෙන. සො යෙන යෙනෙව පක්කමිති සමාදයෙව පක්කමිති. එවං බො කෙවලික භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති.

35. සො ඉමිනා ව අරියෙන සීලකඩකේතන සම්නතාගතො ඉමිනා ව අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංචරෙන සම්නතාගතො ඉමිනා ව අරියෙන සතිසම්පජ්ඣෙඤ්ඤාන සම්නතාගතො ඉමාය ව අරියාය සන්තුට්ඨො සම්නතාගතො විමිත්තං. සෙතාසතං හජ්ඣි අරඤ්ඤං රුක්ඛමුලං පබ්බතං කාන්තං භිරුකං සුයානං චතප්පං අභිභාකාසං පලාලප්පඤ්ඤං. සො පච්ඡාහත්තං පිණ්ඩපාතපටික්කන්තො නිසිද්ධි පලලඛකං අතුර්ථා උජ්ජං කායං පණ්ඩාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙය්‍යා.

36. සො අභිජ්ඣං ලොභෙක පහාය විහතාභිජෙඤ්ඤාන වේතසං විහරති. අභිජ්ඣාය විතතං පරිසොඛෙති. බ්‍යාපාදපදෙසං පහාය අබ්‍යාපත්තවිතොයා විහරති සබ්බපාණ්ඩුතභිතානුකම්පි. බ්‍යාපාදපදෙසා විතතං පරිසොඛෙති. ඵ්ඵිකම්භං පහාය විහතඵ්ඵිකම්භො විහරති ආලොකකඤ්ඤාදී සතො සම්පජානො. ඵ්ඵිකම්භා විතතං පරිසොඛෙති. උභ්බව්වකුක්කුච්චං පහාය අනුභවො විහරති අජ්ඣන්තං වූපසන්තවිතොයා. උභ්බව්වකුක්කුච්චං විතතං පරිසොඛෙති. විවිකිච්ඡං පහාය නිණ්ණපිටිකිච්ඡො විහරති අකපංකම් කුසලෙසු ධම්මසු. විවිකිච්ඡාය විතතං පරිසොඛෙති.

37. සෙය්‍යථාපි කෙවඬ්ඤා පුරිසො ඉණං ආදාය කම්මන්තො පයො-
ජෙය්‍ය, තස්ස තෙ කම්මන්තා සම්පේක්ඛය්‍යං, තො යාති ච පොරුණාති
ඉණ්නුලාති තාති ච බ්‍යන්තිකරෙය්‍ය, සියං වස්ස උත්තරිං අවසිට්ඨං
දුරභරණාය, තස්ස එවම්ඤා: “අහං බො පුබ්බෙ ඉණං ආදාය කම්මන්තො
පයොජෙසිං. තස්ස මෙ තෙ කම්මන්තා සම්පේක්ඛං. සො’හං යාති ච
පොරුණාති ඉණ්නුලාති තාති ච බ්‍යන්තිකරෙය්‍යං. අපි ච මෙ උත්තරිං
අවසිට්ඨං දුරභරණාය”ති. සො තතො නිදානං ලභෙථ පාමොජ්ඣං, අධි-
ගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

38. සෙය්‍යථාපි කෙවඬ්ඤා පුරිසො ආබාධිකො අස්ස දුක්ඛිතො බාලා-
ශීලානො, හත්තං වස්ස නච්ඡාදෙය්‍ය, න වස්ස කායෙ බලම්භනො, සො
අපරෙත සමයෙන තම්හා ආබාධා මුළුවෙය්‍ය, හත්තඤ්චස්ස ඡාදෙය්‍ය,
සියං වස්ස කායෙ බලම්භනො, තස්ස එවම්ඤා: “අහං බො පුබ්බෙ ආබාධිකො
අභොසිං දුක්ඛිතො බාලාශීලානො. හත්තං ච මෙ නච්ඡාදෙසි. න වස්ස
මෙ ආසි කායෙ බලම්භනො. සො’මහි එතරහි තම්හා ආබාධා මුත්තො.
හත්තඤ්ච මෙ ඡාදෙති. අපි ච මෙ කායෙ බලම්භනො”ති. සො තතො නිදානං
ලභෙථ පාමොජ්ඣං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

39. සෙය්‍යථාපි කෙවඬ්ඤා පුරිසො ඛනිකාගාරෙ ඛද්ධො අස්ස, සො
අපරෙත සමයෙන තම්හා ඛනිකාගාරා මුළුවෙය්‍ය සොත්ථිනා අබ්බයෙන,
න වස්ස කිඤ්චි ගොගානං වයො, තස්ස එවම්ඤා: “අහං බො පුබ්බෙ
ඛනිකාගාරෙ ඛද්ධො අභොසිං. සො’මහි එතරහි තම්හා ඛනිකාගාරා මුත්තො
සොත්ථිනා අබ්බයෙන. තපි ච මෙ කිඤ්චි ගොගානං වයො”ති. සො
තතො නිදානං ලභෙථ පාමොජ්ඣං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

40. සෙය්‍යථාපි කෙවඬ්ඤා පුරිසො දුසො අස්ස අත්තනාධිතො පරු-
ධිතො න යෙනකාමඛගමො, සො අපරෙත සමයෙන තම්හා දුසබ්‍යා
මුළුවෙය්‍ය අත්තනාධිතො අපරුධිතො භුජ්ඣෙය්‍ය යෙනකාමඛගමො, තස්ස
එවම්ඤා: “අහං බො පුබ්බෙ දුසො අභොසිං අත්තනාධිතො පරුධිතො
න යෙනකාමඛගමො. සො’මහි එතරහි තම්හා දුසබ්‍යා මුත්තො අත්තනාධිතො
අපරුධිතො භුජ්ඣෙය්‍ය යෙනකාමඛගමො”ති. සො තතො නිදානං ලභෙථ
පාමොජ්ඣං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

41. සෙය්‍යථාපි කෙවලිඛි පුරිසො සඛනො සහොගො කන්තාරඤ්ඤාන-
මිඤ්ඤං පටිපජ්ජෙය්‍ය දුඛතික්ඛං සප්පට්ඨං, සො අපරෙත සමයෙන තං
කන්තාරං නිත්ථරෙය්‍ය, සොත්ථිතා ගාමිනතං අනුපාපුණ්ණයා ඛෙමිං
අප්පට්ඨං, තස්ස එවමස්ස: “අහං ඛො පුඤ්ඤ සඛනො සහොගො
කන්තාරඤ්ඤානමිඤ්ඤං පටිපජ්ජිං දුඛතික්ඛං සප්පට්ඨං. තො’මහි එතරහි
තං කන්තාරං තිණ්ණො සොත්ථිතා ගාමිනතං අනුපාපෙනා ඛෙමිං අප්පට්ඨ-
හං”තති. සො තතො නිද්දතං ලභෙට්ඨා පාමොජ්ජං අභිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

42. එවමෙව ඛො කෙවලිඛි භික්ඛු යථා ඉණං යථා රුහං යථා
ඛික්ඛාතාරං යථා දාසඛ්‍යං යථා කන්තාරඤ්ඤානමිඤ්ඤං, එවං ඉමෙ පඤ්ච
නිවරණේ අප්පට්ඨිණේ අත්තනි සමනුපස්සති. සෙය්‍යථාපි කෙවලිඛි ආතණ්ණං,
යථා ආරුහං, යථා ඛික්ඛා මොක්ඛං, යථා භුජ්ජං, යථා ඛෙමිනතභූමිං,
එවමෙව ඛො මාණව භික්ඛු ඉමෙ පඤ්ච නිවරණේ පභිණේ අත්තනි
සමනුපස්සති.

43. තස්සිමෙ පඤ්ච නිවරණේ පභිණේ අත්තනි සමනුපස්සතො
පාමොජ්ජං ජායති. පඤ්චිකස්ස පිති ජායති. පිතිමනස්ස කායො පස්ස-
මාති. පස්සඤ්ඤායො සුඛං වෙදෙති. සුඛතො විතතං සමාඛියති.

44. සො විච්චේව ඛො මෙති විච්චි අකුසලෙහි ඛමෙමති සවිතක්ඛං
සවිචාරං විවෙකජං පිතිසුඛං පඨමං කූතං උපසම්පජ්ජි පිහරති. සො
ඉමෙව කායං විවෙකජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා
පරිපුරෙති පරිපුරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස විවෙකජෙන
පිතිසුඛෙන අපච්චං හොති.

45. සෙය්‍යථාපි කෙවලිඛි දුක්ඛා න්‍යාපකො වා න්‍යාපකතොමාසි වා
කංසථාලෙ න්‍යානිසුත්තණ්ණාති ආකිරිණි උදකෙන පරිපෙඨාසකං පරි-
පෙඨාසකං සතෙතය්‍ය, සංයං න්‍යානිසුත්තණ්ණා සෙතනපරෙතො
සන්තර්ඛාතිරු දුචා සෙතනෙන න ච පහසරණි, එවමෙව ඛො කෙවලිඛි
භික්ඛු ඉමෙව කායං විවෙකජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා
පරිපුරෙති පරිපුරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස විවෙකජෙන
පිතිසුඛෙන අපච්චං හොති.

යමපි කෙවලික භික්ඛු විවිධෙව්ව කාමෙති විවිධෙ අකුසලෙති බලෙමති සවිතකකං සවිචාරං විචාරකරං පිතිසුඛං පඨමං කුතං උපසම්පජ්ඣති, සො ඉමමෙව කායං විවෙකාජන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපථරති, නායං කිංඤ්ඤි සබ්බාවතො කායස්ස විවෙකාජන පිතිසුඛෙන අපච්චං ගොති. ඉදම්පි'ය්‍ය හොති සමාධිසම්.

46. පුන ච පරං කෙවලික භික්ඛු විතකකවිචාරනං වූපසමා අර්ඛිතතං සම්පාදනං චේතසො ඵලසංදිභාවං අවිතකකා අවිචාරං සමාධිජං පිතිසුඛං දුතියං කුතං උපසම්පජ්ඣති. සො ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපථරති. නායං කිංඤ්ඤි සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අපච්චං ගොති.

47. තෙය්‍යථාපි කෙවලික උදකරහද උබ්භිද්දදකො, තස්ස තෙවස්ස පුරුජමාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, ත දකුණිණාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, ත චුළුමාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, ත උත්තරාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, දෙවො ච ත කාලෙන කාලං සමමා ධාරං අනුප්පවෙච්ඡන්, අථ ඛො තමො ච උදකරහදා සිතා වාරිධාරා උබ්භිජ්ඣා තමෙව උදකරහදා සිතෙන වාරිතා අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙත් පරිපථරෙත්, නායං කිංඤ්ඤි සබ්බාවතො උදකරහදස්ස සිතෙන වාරිතා අපච්චං අස්ස, ඵමමෙව ඛො කෙවලික භික්ඛු ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපථරති. නායං කිංඤ්ඤි සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අපච්චං ගොති. යමපි කෙවලික භික්ඛු විතකකවිචාරනං වූපසමා අර්ඛිතතං සම්පාදනං චේතසො ඵලසංදිභාවං අවිතකකා අවිචාරං සමාධිජං පිතිසුඛං දුතියං කුතං උපසම්පජ්ඣති, සො ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපථරති. නායං කිංඤ්ඤි සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අපච්චං ගොති. ඉදම්පි'ය්‍ය හොති සමාධිසම්.

48. පුන ච පරං කෙවලික භික්ඛු පිතියා ච පිරිතා උපෙක්ඛකො ච විහරති සතො සම්පජාතො සුඛඤ්ච කායෙන ටට්ඨංවෙදෙති. යතං අරියා ආවික්ඛන්ති 'උපෙක්ඛකො සත්මා සුඛපිභාරි'ති, තං තතියං කුතං උපසම්පජ්ඣති.

සො ඉමිමේව කායං නිප්පිතිකෙන සුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපථරති. තාංස කිංඤ්ඤි සබ්බාවතො කායංසා නිප්පිතිකෙන සුඛෙන අපච්චං ගොති.

49. සෙය්‍යථාපි කෙවසිසු උප්පලිතිං වා පදුමිතිං වා පුණ්ඩරිකිතිං වා අපොකම්බාති උප්පලාති වා පදුමාති වා පුණ්ඩරිකාති වා උදකෙ ජාතාති උදකෙ සංවඤ්ඤාති උදකානුගතාති අනෙතාතිමුග්ගපොසිති, තානි යාව වග්ගා යාව ව මුලා සිතෙන වාරිතා අභිංසනනාති පරිංසනනාති පරිපුරාති පරිපච්චාති, තාංසා කිංඤ්ඤි සබ්බාවතං උප්පලාතං වා පදුමාතං වා පුණ්ඩරිකාතං වා සිතෙන වාරිතා අපච්චං අස්ස, එවමේව ඛො කෙවසිසු භික්ඛු ඉමිමේව කායං නිප්පිතිකෙන සුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපථරති. තාංස කිංඤ්ඤි සබ්බාවතො කායංසා නිප්පිතිකෙන සුඛෙන අපච්චං ගොති.

50. පුත ව පරං කෙවසිසු භික්ඛු සුඛංසා ව පහානා දුක්ඛංසා ව පහානා පුඤ්ඤා භොමිනස්සද්දමනස්සානං අත්ථගමා අදුක්ඛමසුඛං උපෙක්ඛා-සතිපාරිසුද්ධිං වතුත්ථං ඤාතං උපසම්පජ්ඣ්ථ විහරති. සො ඉමිමේව කායං පරිසුද්ධාන වේතසං පරියොදානෙන ඵරිත්ථා නිසින්නො ගොති. තාංස කිංඤ්ඤි සබ්බාවතො කායංසා පරිසුද්ධාන වේතසං පරියොදානෙන අපච්චං ගොති. සෙය්‍යථාපි කෙවසිසු පුරිසො ඔදනෙන ව්‍යෙඨන සසිංසං පාරුපිත්ථා නිසින්නො අස්ස, තාංස කිංඤ්ඤි සබ්බාවතො කායංසා ඔදනෙන ව්‍යෙඨන අපච්චං අස්ස, එවමේව ඛො කෙවසිසු භික්ඛු ඉමිමේව කායං පරිසුද්ධාන වේතසං පරියොදානෙන ඵරිත්ථා නිසින්නො ගොති. තාංස කිංඤ්ඤි සබ්බාවතො කායංසා පරිසුද්ධාන වේතසං පරියොදානෙන අපච්චං ගොති. යම්පි කෙවසිසු භික්ඛු සුඛංසා ව පහානා දුක්ඛංසා ව පහානා පුඤ්ඤා භොමිනස්සද්දමනස්සානං අත්ථගමා අදුක්ඛමසුඛං උපෙක්ඛාසතිපාරිසුද්ධිං වතුත්ථං ඤාතං උපසම්පජ්ඣ්ථ විහරති, සො ඉමිමේව කායං පරිසුද්ධාන වේතසං පරියොදානෙන ඵරිත්ථා නිසින්නො ගොති, තාංස කිංඤ්ඤි සබ්බාවතො කායංසා පරිසුද්ධාන වේතසං පරියොදානෙන අපච්චං ගොති. ඉදම්පි'ස්ස ගොති සම්මානිසං.

51. පුත ව පරං කෙවසිසු සො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ පරිශොදායෙන අතභිගණේ විගතුපකකිලෙසෙ මුද්දුතෙක කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජානෙත ඤාණදස්සානාය විතතං අභිනිභරති අභිනින්නාමෙති. සො එවං පජානාති: අයං ඛො මෙ කායො රුපි වාතූමමිහාභුතිකො මානාපෙතතිකසම්මතෙව, ඔදනකුම්මාසුපවසො, අනිච්චුච්ඡාදනපරිමද්දන-හෙදනවිද්ධංසතධමෙමා, ඉදං ව පත මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිඛණ්ඩනති.

52. සෙය්‍යපාපි කෙවසිසු මණ්ණි වෙච්චියො සුභො ජාතීමා අට්ඨංසො සුපරිකම්මකතො අච්ඡාදනා විපාසනෙතා අනාපිලො සබ්බාකාරසම්පන්නා, තත්ත්ව සුත්තං ආවුතං නිලං වා පිතං වා ලොහිතං වා ඔදනං වා පණ්ඩු-සුත්තං වා, තමෙතං චක්ඛුමා පුරිසො හත්ථ කර්තො පච්චවෙසකඛයා: අයං ඛො මණ්ණි වෙච්චියො සුභො ජාතීමා අට්ඨංසො සුපරිකම්මකතො අච්ඡාදනා විපාසනෙතා අනාපිලො සබ්බාකාරසම්පන්නා, තත්ත්ව සුත්තං ආවුතං නිලං වා පිතං වා ලොහිතං වා ඔදනං වා පණ්ඩුසුත්තං වා'ති. එවමෙව ඛො කෙවසිසු භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ පරිශොදායෙන අතභිගණේ විගතුපකකිලෙසෙ මුද්දුතෙක කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජානෙත ඤාණදස්සානාය විතතං අභිනිභරති අභිනින්නාමෙති. සො එවං පජානාති: අයං ඛො මෙ කායො රුපි වාතූමමිහාභුතිකො මානාපෙතතිකසම්මතෙව, ඔදනකුම්මාසුපවසො, අනිච්චුච්ඡාදනපරිමද්දනහෙදන-විද්ධංසතධමෙමා, ඉදං ව පත මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිඛණ්ඩනති.

53. යම්පි කෙවසිසු භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත -පෙ- එවං පජානාති -පෙ- ඉදං ව පත මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිඛණ්ඩනති, ඉදම්පි'ස්ස භොති පඤ්ඤාය.

54. සො එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඛතණ් විගතපකක්කිලෙසෙ මුද්දහුතෙ කම්මතිගෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජපතෙත මනොමයං කායං අභිනිමිතතාය විතතං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො ඉමමිතා කායා අඤ්ඤං කායං අභිනිමිතාති රූපිං මනොමයං සබ්බඛගපච්චඛිං අභිනිත්ථියං. සෙය්‍යථාපි කෙවලික පුරිසො මුඤ්ඤමිතා ඉසිකං පවාහෙය්‍ය, තස්ස එවමස්සා: අයං මුඤ්ඤා අයං ඉසිකා. අඤ්ඤා මුඤ්ඤා අඤ්ඤා ඉසිකා. මුඤ්ඤමිතා තෙව ඉසිකා පබ්බලා'ති. සෙය්‍යථාපි වා පන කෙවලික පුරිසො අසිං කොසියා පවාහෙය්‍ය, තස්ස එවමස්සා: අයං අසි අයං කොසි, අඤ්ඤා අසි අඤ්ඤා කොසි, කොසියා තෙව අසි පබ්බලො 'ති. සෙය්‍යථාපි වා පන කෙවලික පුරිසො අභි කරණො උග්ගරෙය්‍ය, තස්ස එවමස්සා: අයං අභි අයං කරණො, අඤ්ඤා අභි අඤ්ඤා කරණො. කරණො තෙව අභි උබ්බතො'ති. එවමෙව ඛො කෙවලික භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඛතණ් විගතපකක්කිලෙසෙ මුද්දහුතෙ කම්මතිගෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජපතෙත මනොමයං කායං අභිනිමිතතාය විතතං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො ඉමමිතා කායා අඤ්ඤං කායං අභිනිමිතාති රූපිං මනොමයං සබ්බඛගපච්චඛිං අභිනිත්ථියං. යමි කෙවලික භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ-පෙ-අඤ්ඤං කායං අභිනිමිතාති රූපිං මනොමයං සබ්බඛගපච්චඛිං අභිනිත්ථියං, ඉදමපි'ස්ස තොති පඤ්ඤාය.

55. සො එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඛතණ් විගතපකක්කිලෙසෙ මුද්දහුතෙ කම්මතිගෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජපතෙත ඉද්ධිවිධාය විතතං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො අනෙකවිසිතං ඉද්ධිවිධං පච්ච-නුගොති: එකො'පි හුතී ඛහුඛා හොති. ඛහුඛාපි හුතී එකො හොති. ආවිහාවං තිරොහාවං තිරොකුඛිං තිරොපාකාරං තිරොපබ්බතං අසජ්-මානො ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි ආකාශෙ. පඨමො'පි උමමුජ්ජතිමුජ්ජං කරොති සෙය්‍යථාපි උදුකෙ. උදුකෙ'පි අභිජ්ජමානෙ ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි පඨවියං. ආකාශො'පි පලලබ්බකත කම්මති සෙය්‍යථාපි පකඨි සකුණො. ඉමො'පි චන්ද්‍රිමසුරිගෙ එවංමසිඤ්ඤෙ එවංමහානුහාමෙ පාණිතා පරමසති පරිමජ්ජති. යාව ඛුගමලොකාපි කාශෙත වසං විතෙතති.

56. සෙය්‍යථාපි කෙවලික දුකෙකා කුම්බකාරො වා කුම්බකාරොනොවාසී වා සුපරිකම්මකතාය මහතිකායං යං යදෙව හාජනපිකතිං ආකමෙඛය්‍ය හං තදෙව කුරෙය්‍ය අභිනිත්ථාදෙය්‍ය-

සෙත්තපා වා පන කෙවලික දකෙඛා දන්තකාණේ වා දන්ත-
කාරන්තවාසී වා සුපරිකම්මකතංගම් දන්තංගම් යං යදෙව දන්තවිකතිං
ආකෂඛියා නං තදෙව කරොග්ග අභිනිප්පාදෙග්ග, සෙත්තපා වා පන
කෙවලික දකෙඛා සුවණ්ණකාණේ වා සුවණ්ණකාරන්තවාසී වා සුපරි-
කම්මකතංගම් සුවණ්ණංගම් යං යදෙව සුවණ්ණවිකතිං ආකෂඛියා නං
තදෙව කරොග්ග අභිනිප්පාදෙග්ග, එවමෙව ඛො කෙවලික භික්ඛු එවං
සමාහිතෙ විතෙත පරිසුඤ්ඤා පරිඤ්ඤාදානෙ අනඛතණේ විගනුපකක්ඛිලෙසෙ
මුද්දග්ගෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජානෙත ඉද්ධිවිධාය විතතං
අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො අනෙකවිහිතං ඉද්ධිවිධං පච්චක්ඛුසොති:
එකො'පි සුඤ්ඤා ඛෙව භොති -පෙ- යාව බ්‍රහ්මලොකාපි කායෙත වසං
වතෙතති. යමපි කෙවලික භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත-පෙ-යාව
බ්‍රහ්මලොකාපි කායෙත වසං වතෙතති, ඉද්ධිපි'ත්ත භොති පඤ්ඤාය.

57. සො එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුඤ්ඤා පරිඤ්ඤාදානෙ අනඛතණේ
විගනුපකක්ඛිලෙසෙ මුද්දග්ගෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජානෙත දිබ්බාය
සොතබ්බාදාය විතතං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො දිබ්බාය සොත-
බ්බාදාය විසුඤ්ඤාය අතිකක්ඛන්තමානුසිකාය උභො සද්දෙ සුඤ්ඤාති දිබ්බෙ ව
මානුසෙ ව යෙ දුරෙ සන්තිකෙ ව. සෙත්තපාපි කෙවලික පුරිසො අභිත-
මයහපටිපන්නො, සො සුභණ්ඩාග්ග භෙරිසද්දමපි මුද්දිඛගද්දමපි සඛ්ඛපණ්ඩ-
දෙඤ්ඤිමසද්දමපි, තත්ත එවමත්තං භෙරිසද්දෙ ඉති'පි මුද්දිඛගද්දෙ ඉති'පි
සඛ්ඛපණ්ඩවදෙඤ්ඤිමසද්දෙ ඉති'පි, එවමෙව ඛො කෙවලික භික්ඛු එවං
සමාහිතෙ විතෙත පරිසුඤ්ඤා පරිඤ්ඤාදානෙ අනඛතණේ විගනුපකක්ඛිලෙසෙ
මුද්දග්ගෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජානෙත දිබ්බාය සොතබ්බාදාය විතතං
අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො දිබ්බාය සොතබ්බාදාය විසුඤ්ඤාය
අතිකක්ඛන්තමානුසිකාය උභො සද්දෙ සුඤ්ඤාති දිබ්බෙ ව මානුසෙ ව යෙ
දුරෙ සන්තිකෙ ව.

58. යමපි කෙවලික භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුඤ්ඤා -පෙ- උභො
සද්දෙ සුඤ්ඤාති දිබ්බෙ ව මානුසෙ ව යෙ දුරෙ සන්තිකෙ ව, ඉද්ධිපි'ත්ත
භොති පඤ්ඤාය.

59. සො එවං සමාසිතෙ විතෙත පරිසුද්ධි පරියොද්දතෙ අතඛනණේ විගතුපක්කිලෙසෙ මුද්දුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ අනෙඤ්ජප්පතෙත වෙතො-පරිගඤ්ඤාය විතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො පරසත්තානං පරපුඤාලානං චෙතසා චෙතො පරිච්ච පජානාති; සරාගං වා විතං සරාගං විතනනති පජානාති. විතරාගං වා විතං විතරාගං විතනනති පජානාති. සද්දෙසං වා විතං සද්දෙසං විතනනති පජානාති. විතද්දෙසං වා විතං විතද්දෙසං විතනනති පජානාති. සමොහං වා විතං සමොහං විතනනති පජානාති. විතමොහං වා විතං විතමොහං විතනනති පජානාති. විකම්මිතං වා විතං විකම්මිතං විතනනති පජානාති. මහග්ගතං වා විතං මහග්ගතං විතනනති පජානාති. අමහග්ගතං වා විතං අමහග්ගතං විතනනති පජානාති. සඋතතරං වා විතං සඋතතරං විතනනති පජානාති අනුතතරං වා විතං අනුතතරං විතනනති පජානාති. සමාසිතං වා විතං සමාසිතං විතනනති පජානාති. අසමාසිතං වා විතං අසමාසිතං විතනනති පජානාති. විමුත්තං වා විතං විමුත්තං විතනනති පජානාති. අවිමුත්තං වා විතං අවිමුත්තං විතනනති පජානාති.

60. සෙය්‍යථාපි කෙවලිසු ඉති වා පුරිසො වා දහරො වා සුවා මණ්ඩකකජාතිකො අද්දසෙ වා පරිසුද්ධි පරියොද්දතෙ අචෙත් වා උදක-පතෙත සකං මුඛනිමිතං පච්චලෙකඛමානො සකණ්ණිකං වා සකණ්ණිකනති ජාතෙය්‍ය, අකණ්ණිකං වා අකණ්ණිකනති ජාතෙය්‍ය, එවමෙව ඛො කෙවලිසු භික්ඛු එවං සමාසිතෙ විතෙත පරිසුද්ධි පරියොද්දතෙ අතඛනණේ විගතුපක්කිලෙසෙ මුද්දුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ අනෙඤ්ජප්පතෙත වෙතො-පරිග-ඤ්ඤාය විතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො පරසත්තානං පර-පුඤාලානං චෙතසා චෙතො පරිච්ච පජානාති; සරාගං වා විතං සරාගං විතනනති පජානාති. විතරාගං වා විතං විතරාගං විතනනති පජානාති. සද්දෙසං වා විතං සද්දෙසං විතනනති පජානාති. විතද්දෙසං වා විතං විතද්දෙසං විතනනති පජානාති. සමොහං වා විතං සමොහං විතනනති පජානාති. විතමොහං වා විතං විතමොහං විතනනති පජානාති. සංඛිතං වා විතං -පෙ- විකම්මිතං වා විතං -පෙ- මහග්ගතං වා විතං -පෙ- අමහග්ගතං වා විතං -පෙ- සඋතතරං වා විතං -පෙ- අනුතතරං වා විතං -පෙ- සමාසිතං වා විතං -පෙ- අසමාසිතං වා විතං -පෙ- විමුත්තං වා විතං විමුත්තං විතනනති පජානාති. අවිමුත්තං වා විතං අවිමුත්තං විතනනති පජානාති.

61. යමපි කෙවලිසු භික්ඛු එවං සමාසිතෙ විතෙත පරිසුද්ධි -පෙ- අවි-මුත්තං වා විතං අවිමුත්තං විතනනති පජානාති, ඉදමපි'ය්‍ය හොති පඤ්ඤාය.

62. සො එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ පරියොද්දතෙ අනඛනණේ විගතුපක්කිලෙසෙ මුද්දගුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජානෙත පුරෙබ්බ-
නිවාසානුස්සතිඤ්ඤාය විතතං අභිනිභරති අභිනින්නාමෙති. සො අනෙක-
විතිතං පුරෙබ්බනිවාසං අනුස්සරති. සෙය්‍යපීදං: එකමපි ජාතිං ඥෝපි
ජාතියො තිසස්සා'පි ජාතියො චතස්සා'පි ජාතියො පඤ්චපි ජාතියො දස'පි
ජාතියො විසමපි ජාතියො තිංසමපි ජාතියො චතසාරිසමපි ජාතියො
ජාතීසතමපි ජාතීසතස්සමපි ජාතීසතසතස්සමපි අනෙකෙ'පි සංවට්ටකපො
අනෙකෙ'පි විවට්ටකපො අනෙකෙ'පි සංවට්ටවිවට්ටකපො 'අමුත්‍රාසිං එවං-
තාමො එවංතොතො: එවංවණණං එවමානාණො එවං සුඛදුක්ඛපටිසංවේදී
එවමාසුපරියනො: සො තතො වුතො අමුත්‍ර උපපාදිං. තත්‍රාපාසිං එවං-
තාමො එවංතොතො: එවංවණණං එවමානාණො එවං සුඛදුක්ඛපටිසංවේදී
එවමාසුපරියනො: සො තතො වුතො ඉබ්බපපන්නා'ති. ඉති සාකාරං
සලඤ්ඤං අනෙකවිතිතං පුරෙබ්බනිවාසං අනුස්සරති.

63. සෙය්‍යථාපි කෙවලික පුරිසො සකඛා: ගාමො අඤ්ඤං ගාමං ගවේජ්‍යා,
තඛා'පි ගාමො අඤ්ඤං ගාමං ගවේජ්‍යා, සො තඛා: ගාමො සකඤ්ඤව
ගාමං පච්චාගවේජ්‍යා, තස්ස එවමස්ස: 'අහං ඛො සකඛා: ගාමො අමුං
ගාමං අගච්ඡිං. තත්‍ර එවං අට්ඨාසිං එවං නිසිදිං එවං අභාසිං එවං තුණ්හි
අභාසිං. තඛාපි ගාමො අමුං ගාමං අගච්ඡිං. තත්‍රාපි එවං අට්ඨාසිං එවං
නිසිදිං එවං අභාසිං එවං තුණ්හි අභාසිං. සො'වති තඛා: ගාමො
සකඤ්ඤව ගාමං පච්චාගතො'ති. එවමෙව ඛො කෙවලික භික්ඛු එවං
සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ පරියොද්දතෙ අනඛනණේ විගතුපක්කිලෙසෙ
මුද්දගුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජානෙත පුරෙබ්බනිවාසානුස්සතිඤ්ඤාය
විතතං අභිනිභරති අභිනින්නාමෙති. සො අනෙකවිතිතං පුරෙබ්බනිවාසං
අනුස්සරති. සෙය්‍යපීදං: එකමපි ජාතිං ඥෝපි ජාතියො තිසස්සා'පි ජාතියො
චතස්සා'පි ජාතියො පඤ්චපි ජාතියො දස'පි ජාතියො විසමපි ජාතියො
තිංසමපි ජාතියො චතසාරිසමපි ජාතියො පඤ්ඤාසමපි ජාතියො ජාතීසතමපි
පඤ්ඤාසමපි ජාතියො ජාතීසතස්සමපි ජාතීසතසතස්සමපි අනෙකෙ'පි
සංවට්ටකපො අනෙකෙ'පි විවට්ටකපො අනෙකෙ'පි සංවට්ටවිවට්ටකපො
'අමුත්‍රාසිං එවංතාමො එවංතොතො: එවංවණණං එවමානාණො
එවං සුඛදුක්ඛපටිසංවේදී එවමාසුපරියනො: සො තතො වුතො අමුත්‍ර
උපපාදිං. තත්‍රාපාසිං එවංතාමො එවංතොතො: එවංවණණං
එවමානාණො එවං සුඛදුක්ඛපටිසංවේදී එවමාසුපරියනො: සො තතො
වුතො ඉබ්බපපන්නා'ති. ඉති සාකාරං සලඤ්ඤං අනෙකවිතිතං පුරෙබ්බ-
නිවාසං අනුස්සරති. යමපි කෙවලික භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධ-
-ම- අනෙකවිතිතං පුරෙබ්බනිවාසං අනුස්සරති, ඉදමපි'ස්ස හොති පඤ්ඤං.

64. සො ඵවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුඤ්ඤා පරියොදනෙ අනඛණ්ණෙ විගතුපක්කිලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජාපනෙත සත්තානං චුතුපපාතඤ්ඤායා විතතං අභිනීභරති අභිනින්නාමෙති. සො දිඤ්ඤානං චක්ඛුතං විසුඤ්ඤානං අතික්කන්තමානුසංකෙත සතෙත පස්සති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පණීතෙ සුවණ්ණෙ දුඛණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මුපගෙ සතෙත පජානාති: 'ඉමෙ වත භොනෙතා සත්තා කාය-දුච්චරිතෙත සමික්කාගතා වච්චුච්චරිතෙත සමික්කාගතා මනෝදුච්චරිතෙත සමික්කාගතා අරියානං උපවාදකා මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨිකම්මසමාදානා. තෙ කායස්ස භෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපන්නා. ඉමෙ වා පන භොනෙතා සත්තා කායසුචරිතෙත සමික්කාගතා වච්චුච්චරිතෙත සමික්කාගතා මනෝසුචරිතෙත සමික්කාගතා අරියානං අනුපවාදකා සම්මා-දිට්ඨිකා සම්මාදිට්ඨිකම්මසමාදානා. තෙ කායස්ස භෙද පරමමරණා සුගතීං සග්ගං ලොකං උපපන්නා'ති. ඉති දිඤ්ඤානං චක්ඛුතං විසුඤ්ඤානං අතික්කන්තමානුසංකෙත සතෙත පස්සති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පණීතෙ සුවණ්ණෙ දුඛණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මුපගෙ සතෙත පජානාති.

65. සෙය්‍යථාපි කෙවලසිසු මජ්ඣෙ සිංඝාවකෙ පාසාදෙ. තත්ථ චක්ඛුමි පුරිසො සීතො පස්සෙය්‍ය මනුස්සෙ ගෙහං පටිසන්නෙ'පි රජීයා විනිසඤ්ච-රනෙත'පි මජ්ඣෙ සිංඝාවකෙ නිසින්නෙ'පි. තස්ස ඵවමස්ස: ඵතෙ මනුස්සා ගෙහං පටිසන්ති. ඵතෙ නික්කම්හති. ඵතෙ රජීයා විනිසඤ්චරන්ති. ඵතෙ මජ්ඣෙ සිංඝාවකෙ නිසින්නා'ති. ඵවමෙව ඛො කෙවලසිසු භික්ඛු ඵවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුඤ්ඤා පරියොදනෙ අනඛණ්ණෙ විගතුපක්කිලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජාපනෙත සත්තානං චුතුපපාත-ඤ්ඤායා විතතං අභිනීභරති අභිනින්නාමෙති. සො දිඤ්ඤානං චක්ඛුතං විසුඤ්ඤානං අතික්කන්තමානුසංකෙත සතෙත පස්සති වචමානෙ උපපජ්ජ-මානෙ හිතෙ පණීතෙ සුවණ්ණෙ දුඛණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මුපගෙ සතෙත පජානාති: ඉමෙ වත භොනෙතා සත්තා කාය-දුච්චරිතෙත සමික්කාගතා වච්චුච්චරිතෙත සමික්කාගතා මනෝදුච්චරිතෙත සමික්කාගතා අරියානං උපවාදකා මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨිකම්මසමාදානා. තෙ කායස්ස භෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපන්නා. ඉමෙ වා පන භොනෙතා සත්තා කායසුචරිතෙත සමික්කාගතා වච්චු-ච්චරිතෙත සමික්කාගතා මනෝසුචරිතෙත සමික්කාගතා අරියානං අනුපවාදකා සම්මාදිට්ඨිකා සම්මාදිට්ඨිකම්මසමාදානා. තෙ කායස්ස භෙද පරමමරණා සුගතීං සග්ගං ලොකං උපපන්නා'ති. ඉති දිඤ්ඤානං චක්ඛුතං විසුඤ්ඤානං අතික්කන්තමානුසංකෙත සතෙත පස්සති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පණීතෙ සුවණ්ණෙ දුඛණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මුපගෙ සතෙත පජානාති.

66. යමි කෙවසිසු භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත පරික්ඛෙදො -පෙ-
සුතතෙ දුග්ගතෙත යථාකම්මිපයෙ සතෙත පජානාති, ඉදං චිත්තං නොති
පඤ්ඤාය.

67. සො එවං සමාහිතෙ විතෙත පරික්ඛෙදො පරිශොදනෙ අතඛනණේ
පිගත්ථාසකිලෙසෙ මුද්දගුතෙ කම්මතිසෙ සිතෙ ආතෙඤ්ජාපතෙත ආසවානං
බයඤ්ඤායං විතතං අභිනිතරති අභිනින්නාමෙති. සො ඉදං දුක්ඛතති
යථාගුතං පජානාති. අයං දුක්ඛසමුදයො'ති යථාගුතං පජානාති. අයං
දුක්ඛනිරෝධො'ති යථාගුතං පජානාති. අයං දුක්ඛනිරෝධශාමිනි පටිපදා'ති
යථාගුතං පජානාති. ඉමෙ ආසවා'ති යථාගුතං පජානාති. අයං ආසව-
සමුදයො'ති යථාගුතං පජානාති. අයං ආසවනිරෝධො'ති යථාගුතං
පජානාති. අයං ආසවනිරෝධශාමිනි පටිපදා'ති යථාගුතං පජානාති. තස්ස
එවං ජාතතො එවං පග්ගතො කාමාසවාපි විතතං පිච්චෙවති. භවාසවාපි
විතතං පිච්චෙවති. අවිජ්ජාසවාපි විතතං පිච්චෙවති. පිච්චතතස්මිං පිච්චතතමිති
ඤ්ඤාං නොති. ඩිණං ජාති, වුසිතං බුහුවරිතං, කතං කරණියං, නාපරං
ඉත්තතායාති පජානාති.

68. ඉදං වුච්චති කෙවසිසු අනුසංසතිපාටිසාරියං. ඉමානි ඛො කෙවසිසු
තිණි පාටිසාරියානි මයා සයං අභිඤ්ඤා සප්පිකතා පච්චේදිතාති.

69. භූතපුබ්බං කෙවසිසු ඉමිසමිසෙදුදුව භික්ඛුසංඛ්ඤා අඤ්ඤාතරස්ස භික්ඛු-
තො එවං චේතසසා පරිවිතසෙක්ඛා උදපාදි: කත්තං ඛො ඉමෙ චිතතාතරං
මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣිකති, සෙය්‍යපීදං පඨවිඛාතු ආපොඛාතු තෙජෝ-
ඛාතු වායොඛාතු'ති. අථ ඛො සො කෙවසිසු භික්ඛු තථාගුතං සමාසිං
සමාපජ්ඣි, යථා සමාහිතෙ විතෙත දෙවයානියො මහෙස්සා පාතුරතෙයි.
අථ ඛො සො කෙවසිසු භික්ඛු යෙන වාතුමිහාරජ්ඣා දෙවො තෙනුප-
සබ්බමි. උපසබ්බමිතා වාතුමිහාරජ්ඣා දෙවෙ එතදවොච: කත්තං ඛො
ආවුසො ඉමෙ චිතතාතරං මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣිකති, සෙය්‍යපීදං
පඨවිඛාතු ආපොඛාතු තෙජෝඛාතු වායොඛාතු'ති. එවං වුතෙත කෙවසිසු
වාතුමිහාරජ්ඣා දෙවො තං භික්ඛුං එතදවොච: මයමි ඛො භික්ඛු න
ජානාමි යජ්ජිමෙ චිතතාතරං මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣිකති, සෙය්‍යපීදං
පඨවිඛාතු ආපොඛාතු තෙජෝඛාතු වායොඛාතු'ති. අත්ති ඛො භික්ඛු චිතතාතරං
මහාරජාතො අමොහි අභිකක්ඛතතරං ව පණිතතරං ව. තෙ ඛො එතං
ජාතෙය්‍යං යජ්ජිමෙ චිතතාතරං මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣිකති, සෙය්‍ය-
පීදං පඨවිඛාතු ආපොඛාතු තෙජෝඛාතු වායොඛාතු'ති.

70. අථ ඛො සො කෙවලිකං භික්ඛු යෙන චත්තාථො මහාරාජානො තෙනු-
පසඛකම්. උපසඛකම්නිචා චත්තාථො මහාරාජෙ එතදචොචි: කථං හු ඛො
ආවුසො ඉමෙ චත්තාථො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං
පඨවිමාතු ආපොමාතු තෙජෝමාතු වායොමාතුති?

71. එවං වුත්තෙ කෙවලිකං චත්තාථො මහාරාජානො තං භික්ඛුං එතද-
චොචු: මග්ගෙ ඛො භික්ඛු ත ජාතාම යතිමෙ චත්තාථො මහාභුතා අපරි-
සෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං? පඨවිමාතු ආපොමාතු තෙජෝමාතු වායො-
මාතුති. අතී ඛො භික්ඛු තාවතීංසා නාම දෙවො අමොගි අභික්ඛන්තතරො
ච පණීතතරො ච. මග්ගෙ ඛො එතං ජාතෙය්‍යං යතිමෙ චත්තාථො මහා-
භුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං පඨවිමාතු ආපොමාතු තෙජෝ-
මාතු වායොමාතුති.

72. අථ ඛො සො කෙවලිකං භික්ඛු යෙන තාවතීංසා දෙවො තෙනු-
පසඛකම්. උපසඛකම්නිචා තාවතීංසෙ දෙවෙ එතදචොචි: කථං හු ඛො
ආවුසො ඉමෙ චත්තාථො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං
පඨවිමාතු ආපොමාතු තෙජෝමාතු වායොමාතුති? එවං වුත්තෙ කෙවලිකං
තාවතීංසා දෙවො තං භික්ඛුං එතදචොචු: මග්ගෙ ඛො භික්ඛු ත ජාතාම
යතිමෙ චත්තාථො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං: පඨවි-
මාතු ආපොමාතු තෙජෝමාතු වායොමාතුති. අතී ඛො භික්ඛු සකෙකා
නාම දෙවොනම්නෙදු අමොගි අභික්ඛන්තතරො ච පණීතතරො ච. සො
ඛො ජාතෙය්‍යං යතිමෙ චත්තාථො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති,
සෙය්‍යපීදං පඨවිමාතු ආපොමාතු තෙජෝමාතු වායොමාතුති.

73. අථ ඛො සො කෙවලිකං භික්ඛු යෙන සකෙකා දෙවොනම්නෙදු
තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්නිචා සකකං දෙවොනම්නෙදු එතදචොචි: කථං හු
ඛො ආවුසො ඉමෙ චත්තාථො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍ය-
පීදං: පඨවිමාතු ආපොමාතු තෙජෝමාතු වායොමාතුති; එවං වුත්තෙ
කෙවලිකං සකෙකා දෙවොනම්නෙදු තං භික්ඛුං එතදචොචි: අග්ගෙ ඛො
භික්ඛු ත ජාතාම යතිමෙ චත්තාථො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති,
සෙය්‍යපීදං පඨවිමාතු ආපොමාතු තෙජෝමාතු වායොමාතුති. අතී ඛො
භික්ඛු යාමා නාම දෙවො අමොගි අභික්ඛන්තතරො ච පණීතතරො ච. තෙ
ඛො එතං ජාතෙය්‍යං යතිමෙ චත්තාථො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති,
සෙය්‍යපීදං පඨවිමාතු ආපොමාතු තෙජෝමාතු වායොමාතුති.

74. අථ ඛො සො කෙවලිකං භික්ඛු යෙන යාමා දෙවො තෙනුපස-
ඛකම්. උපසඛකම්නිචා යාමෙ දෙවෙ එතදචොචි: කථං හු ඛො ආවුසො
ඉමෙ චත්තාථො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං පඨවිමාතු
ආපොමාතු තෙජෝමාතු වායොමාතුති? එවං වුත්තෙ කෙවලිකං යාමා
දෙවො තං භික්ඛුං එතදචොචු: මග්ගෙ ඛො භික්ඛු ත ජාතාම යතිමෙ
චත්තාථො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං පඨවිමාතු ආපො-
මාතු තෙජෝමාතු වායොමාතුති. අතී ඛො භික්ඛු හුයාමො නාම දෙව-
පුත්තො අමොගි අභික්ඛන්තතරො ච පණීතතරො ච. සො ඛො එතං
ජාතෙය්‍යං යතිමෙ චත්තාථො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං
පඨවිමාතු ආපොමාතු තෙජෝමාතු වායොමාතුති.

75. අප බොහෝ කෙටිකිය, හිකුටි යන සුභාමිය දෙවපුතෙකා හෙතෙමෙකි. උපකාරකයෙකි, සුභාමිය දෙවපුතෙකි. එතෙමෙමෙ: කතා හු බොහෝ අපුතෙකි ඉමේ වතකාරේ මහාභුතා අපරිකෙසා නිරුපකාරකි, සෙසා-පිදු: පඨවිමාතු අපපාමාතු තෙජෝමාතු වායෝමාතු'ති? එවං වුතෙක කෙටිකිය, සුභාමිය දෙවපුතෙකා නං හිකුටි එතෙමෙමෙ: අනම්බි බොහෝ හිකුටි න ජාතාමි යනිමේ වතකාරේ මහාභුතා අපරිකෙසා නිරුපකාරකි, සෙසා-පිදු: පඨවිමාතු අපපාමාතු තෙජෝමාතු වායෝමාතු'ති. අනම් බොහෝ හිකුටි කුසිතා නාම දෙවො අපමනහි අතිකතනතරො ව පණිතතරො ව. තෙ බොහෝ එතං ජාතෙයසං යනිමේ වතකාරේ මහාභුතා අපරිකෙසා නිරුපකාරකි, සෙසාපිදු: පඨවිමාතු අපපාමාතු තෙජෝමාතු වායෝමාතු'ති.

76. අර බො සො කෙවසිස, හිකුු යෙන තුසිතා දෙව්ව තෙනුප-
සව්හම්. උපසව්හම්නි තුසිතන දෙව්ව එතදවොව: කත්තු බො අවුසො ඉමේ
වතතායො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣනති, සෙය්පිදං පඨව්විධාතු අපො-
ඛාතු තෙජ්ජාමාතු වායොමාතු'ති' එවං වුතෙන කෙවසිස තුසිතා දෙව්ව තං
හිකුුං එතදවොවුං: මයමි බො හිකුු ත ජාතාම යජිමේ වතතායො
මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣනති, සෙය්පිදං පඨව්විධාතු අපොඛාතු
තෙජ්ජාමාතු වායොමාතු'ති. අත්ති බො හිකුු සානුසිතො නාම දෙව-
පුතො අමෙහි අතික්කන්තතො ව පණිතතො ව. සො බො එතං
ජාතෙය් යජිමේ වතතායො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣනති, සෙය්-
පිදං පඨව්විධාතු අපොඛාතු තෙජ්ජාමාතු වායොමාතු'ති.

77. අප බොහෝ කෙටිසිංහ, හික්කු යෙහ සතකුසිනො නම් දෙව-
පුතෙකු; තෙත්තපසිංහයා. උපසිංහයානිසා සතකුසිනං දෙවපුතං. එතදවෙල:
කපි හු බොහෝ අප්පිකා ඉති විතතායේ මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣිකති,
සෙසාපිදං: පඨවිබාහු අපොඛාහු තෙජොඛාහු වායොඛාහු'ති. එවං වුතො
කෙටිසිංහ සතකුසිනො දෙවපුතො: තං හික්කු. එතදවෙල: අහමි බො
හික්කු ත ජාතාමි යජිතම් විතතායේ මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣිකති,
සෙසාපිදං: පඨවිබාහු අපොඛාහු තෙජොඛාහු වායොඛාහු'ති. අපි බො
හික්කු නිමමානරතී නාමි ඉදවා අමෙහි අභික්කන්තතරං ව පණිතතරං ව.
තෙ බො එතං ජාතෙසුං යජිතම් විතතායේ මහාභූතා අපරිසෙසා නිරු-
ජ්ඣිකති, සෙසාපිදං: පඨවිබාහු අපොඛාහු තෙජොඛාහු වායොඛාහු'ති.

78. අප බොහෝ සො කෙවිණි, සිකු සෙක කිව්මාතරනි දෙවො තෙත්ත-සකුමි. උපසකුමිණි කිව්මාතරනි දෙවෙ එතදවොචො: කන් තු බොහාපුසො ඉමෙ චතතාඤ්ඤ මහාසුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙසාපිදං පඨවිධාතු අපොඤාතු තෙජොධාතු වායොධාතු'නි? එවං වුතෙත කෙවිණි කිව්මාතරනි දෙවො තං සිකුමි එතදවොචො: ඔමපි බො සිකුමි න ජාතාමි යන්තිමෙ චතතාඤ්ඤ මහාසුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙසාපිදං පඨවිධාතු අපොඤාතු තෙජොධාතු වායොධාතු'නි. අන්ති බො සිකුමි සුතිමිතො නාම දෙවපුතො අමෙති අසිකකන්තතරෙ ව පණ්ඩිතතරෙ ව. සො බො එතං ජාතෙසා යන්තිමෙ චතතාඤ්ඤ මහාසුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති සෙසාපිදං පඨවිධාතු අපොඤාතු තෙජොධාතු වායොධාතු'නි.

79. අථ ඛො සො කෙවබ්බ, භික්ඛු යෙන සුතිමිත්තො දෙවපුත්තො තෙනුපසඛකම්. උපසඛකමිත්තා සුතිමිත්තං දෙවපුත්තං එතදවොච: කප්ප නු ඛො ආවුසො ඉමෙ චත්තාරො මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපිදං: පඨවිබාදු ආපොඛාදු තෙජෝබාදු වායොබාදු'ති? එවං වුත්තො කෙවබ්බ සුතිමිත්තො දෙවපුත්තො තං භික්ඛුං එතදවොච: අහමපි ඛො භික්ඛු න ජාතාමි යත්තිමෙ චත්තාරො මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපිදං: පඨවිබාදු ආපොඛාදු තෙජෝබාදු වායොබාදු'ති. අත්ථ ඛො භික්ඛු පරතිමිත්තවසවන්ති තාම දෙවා අමෙතති අභික්ඛන්තතරො ච පණීතතරො ච. තෙ ඛො එතං ජාතෙය්‍ය යත්තිමෙ චත්තාරො මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපිදං: පඨවිබාදු ආපොඛාදු තෙජෝබාදු වායොබාදු'ති.

80. අථ ඛො සො කෙවබ්බ, භික්ඛු යෙන පරතිමිත්තවසවන්ති දෙවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකමිත්තා පරතිමිත්තවසවන්ති දෙවෙ එතදවොච: කප්ප නු ඛො ආවුසො ඉමෙ චත්තාරො මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපිදං: පඨවිබාදු ආපොඛාදු තෙජෝබාදු වායොබාදු'ති? එවං වුත්තො කෙවබ්බ පරතිමිත්තවසවන්ති දෙවා තා භික්ඛුං එතදවොචු: මයමපි ඛො භික්ඛු න ජාතාමි යත්තිමෙ චත්තාරො මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපිදං: පඨවිබාදු ආපොඛාදු තෙජෝබාදු වායොබාදු'ති. අත්ථ ඛො භික්ඛු වසවන්ති තාම දෙවපුත්තො අමෙතති අභික්ඛන්තතරො ච පණීතතරො ච. සො ඛො එතං ජාතෙය්‍ය යත්තිමෙ චත්තාරො මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපිදං: පඨවිබාදු ආපොඛාදු තෙජෝබාදු වායොබාදු'ති.

81. අථ ඛො සො කෙවබ්බ, භික්ඛු යෙන වසවන්ති දෙවපුත්තො තෙනුපසඛකම්. උපසඛකමිත්තා වසවන්ති දෙවපුත්තං එතදවොච: කප්ප නු ඛො ආවුසො ඉමෙ චත්තාරො මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපිදං: පඨවිබාදු ආපොඛාදු තෙජෝබාදු වායොබාදු'ති? එවං වුත්තො කෙවබ්බ වසවන්ති දෙවපුත්තො තං භික්ඛුං එතදවොච: අහමපි ඛො භික්ඛු න ජාතාමි යත්තිමෙ චත්තාරො මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපිදං: පඨවිබාදු ආපොඛාදු තෙජෝබාදු වායොබාදු'ති. අත්ථ ඛො භික්ඛු බ්‍රහ්මකායිකා තාම දෙවා අමෙතති අභික්ඛන්තතරො ච පණීතතරො ච. තෙ ඛො එතං ජාතෙය්‍ය යත්තිමෙ චත්තාරො මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපිදං: පඨවිබාදු ආපොඛාදු තෙජෝබාදු වායොබාදු'ති.

82. අථ ඛො සො කෙවබ්බ, භික්ඛු තථාරූපං සමාධිං සමාපජ්ඣි යථසමාසිතෙ විතෙත බ්‍රහ්මයාතිශයා මග්ගො පාදුරගොති. අථ ඛො සො කෙවබ්බ භික්ඛු යෙන බ්‍රහ්මකායිකා දෙවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකමිත්තා බ්‍රහ්මකායිකෙ දෙවෙ එතදවොච: කප්ප නු ඛො ආවුසො ඉමෙ චත්තාරො මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපිදං: පඨවිබාදු ආපොඛාදු තෙජෝබාදු වායොබාදු'ති? එවං වුත්තො කෙවබ්බ බ්‍රහ්මකායිකා දෙවා තං භික්ඛුං එතදවොචු: මයමපි ඛො භික්ඛු න ජාතාමි යත්තිමෙ චත්තාරො මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපිදං, පඨවිබාදු ආපොඛාදු තෙජෝබාදු වායොබාදු'ති. අත්ථ ඛො භික්ඛු බ්‍රහ්මා මහාබ්‍රහ්මා අභිභූ අනභිභූතො අඤ්ඤදඤ්ඤසො වසවන්ති ඉක්කරෙ කතතා නිම්මාතා සෙවෙය්‍ය සජ්ජා¹ වසී පිතා භූතභව්‍යාතං අමෙතති අභික්ඛන්තතරො ච පණීතතරො ච. සො ඛො එතං ජාතෙය්‍ය යත්තිමෙ චත්තාරො මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපිදං: පඨවිබාදු ආපොඛාදු තෙජෝබාදු වායොබාදු'ති.

83. “කතං පනාටුසො එතරති සො මහාබ්‍රහ්මා?”ති “මයමිධි බො භික්‍ෂු න ජාතාම යත්ථ වා බ්‍රහ්මා යෙන වා බ්‍රහ්මා යතිං වා බ්‍රහ්මා’ති. අපි ච භික්‍ෂු යථා තිමිත්තා දිස්සන්ති ආලොකො සඤ්ජායති ඕහාසො පාතුහවති, බ්‍රහ්මා පාතුහවස්සති. බ්‍රහ්මිනො හෙතං පුබ්බතිමිත්තං පාතුහාචාය යද්දං ආලොකො සඤ්ජායති ඕහාසො පාතුහවතිති. අථ බො සො කෙවලික මහාබ්‍රහ්මා න චිරස්සෙව පාතුරහොසි. අථ බො සො කෙවලික භික්‍ෂු යෙන මහාබ්‍රහ්මා තෙනුපසබ්බමි. උපසබ්බමිඤ්ඤා නං මහාබ්‍රහ්මානං එතදචොච: කත්ථ ඤු බො ආටුසො ඉමෙ වත්තාගරො මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපිදං: පඨවිධාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු’ති? එවං වුත්තෙ කෙවලික සො මහාබ්‍රහ්මා නං භික්‍ෂුං එතදචොච: අහමම් භික්‍ෂු බ්‍රහ්මා මහාබ්‍රහ්මා අභිභූ අනභිභූතො අඤ්ඤදද්දුදස්සො වසවතති ඉස්සගරො කතතා නිම්මාතා සෙවෙය්‍යා සජ්ජා වසී පිතා භූතභව්‍යානන්ති.

84. දුතියමිධි බො සො කෙවලික, භික්‍ෂු නං මහාබ්‍රහ්මානං එතදචොච: න බො’හං නං ආටුසො එවං පුච්ඡාමි: කිමසි බ්‍රහ්මා මහාබ්‍රහ්මා අභිභූ අනභිභූතො අඤ්ඤදද්දුදස්සො වසවතති ඉස්සගරො කතතා නිම්මාතා සෙවෙය්‍යා සජ්ජා වසී පිතා භූතභව්‍යානන්ති? එවඤ්ච බො අහං නං ආටුසො පුච්ඡාමි: කත්ථ ඤු බො ආටුසො ඉමෙ වත්තාගරො මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපිදං: පඨවිධාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු’ති? දුතියමිධි බො කෙවලික සො මහාබ්‍රහ්මා නං භික්‍ෂුං එතදචොච: අහමම් භික්‍ෂු බ්‍රහ්මා මහාබ්‍රහ්මා අභිභූ අනභිභූතො අඤ්ඤදද්දුදස්සො වසවතති ඉස්සගරො කතතා නිම්මාතා සෙවෙය්‍යා සජ්ජා වසී පිතා භූතභව්‍යානන්ති.

85. තතියමිධි බො සො කෙවලික, භික්‍ෂු නං මහාබ්‍රහ්මානං එතදචොච: න බො’හං නං ආටුසො එවං පුච්ඡාමි: කිමසි බ්‍රහ්මා මහාබ්‍රහ්මා අභිභූ අනභිභූතො අඤ්ඤදද්දුදස්සො වසවතති ඉස්සගරො කතතා නිම්මාතා සෙවෙය්‍යා සජ්ජා වසී පිතා භූතභව්‍යානන්ති? එවඤ්ච බො අහං නං ආටුසො පුච්ඡාමි: කත්ථ ඤු බො ආටුසො ඉමෙ වත්තාගරො මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපිදං: පඨවිධාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු’ති?

86 අළු බෝ සො කෙටිකි මහාබ්‍රහ්මා නං හිකුටු. බාහංගං ගතෙති. එකමන්තං අපනෙති. නං හිකුටු එතදවොච: ඉමෙ බෝ මං හිකුටු බ්‍රහ්ම-කායිකාදෙවං එවං ජාතනති: තත්ති කිඤ්චි බ්‍රහ්මනො අද්ධං, තත්ති කිඤ්චි බ්‍රහ්මනො අද්ධං, තත්ති කිඤ්චි බ්‍රහ්මනො අගච්ඡිකතනති. තසමාහං තෙහං සම්මුඛං ත බ්‍යාකායං. අහමි බෝ හිකුටු ත ජාතාම යජිතෙම චත්තාරො මහාභුතා අපරිපෙසා නිරුජ්ඣන්ති, පෙසාපිදො: පඨවිධාතු ආපො-ධාතු තෙජෝධාතු වායෝධාතු'ති. තසමාතිහ හිකුටු තුග්ගෙවෙතං දුක්ඛං භුග්ගෙවෙතං අපරද්ධං යං තිං තං භගවන්තං අතිසිති: ඛෙද්ධා පරිපෙට්ඨං ආපජ්ජි ඉමිග්ග පඤ්ඤාග්ග මෙධ්‍යාකරණං. ගච්ඡති හිකුටු තමෙම භගවන්තං උපසම්බුද්ධා ඉමං පඤ්ඤං පුච්ඡති. යථා ව තෙ භගවා බ්‍යාකරොති තථා නං ධාරොසාසිති.

87. අප බොහෝ කෙටිකිසි, හික්කු සෙසරාපි නම් බලවා පුරිසෝ සම්මිඤ්ජිතං වා බාහං පසාරෙය්‍ය පසාරිතං වා බාහං සම්මිඤ්ජෙය්‍ය එවං-
 මෙව බොහෝ බුද්ධිමත්තෙ අනතර්ගිතො මෙ පුරිසො පාතුරුහොති. අප බොහෝ කෙටිකිසි, හික්කු මං අභිවාදෙතීං එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො බොහෝ කෙටිකිසි සො හික්කු මං එතදවොච: කස්ස ඤා බොහෝ සො ඉමෙ චිත්තොරො මහාඥා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති සෙසරාපිදං: පඨවිඛාදා ආපොඛාදා තෙජොඛාදා වායොඛාදා'ති?

88. එවං වුතෙන අහං කෙවසිං තං භික්ඛුං ඵතදෙවාචිං භුතපුබ්බං භික්ඛු සංඞ්ඤිකා වාණීරු තීරදංසිං සකුණං ගජකභිං තාවාය සමුද්දං අපෙකිංගාගතති. තෙන අතීරදංසිනිගං තාවාය තීරදංසිං සකුණං ඞ්ඤානති. සො ගච්ඡෙව පුරුසිමං දිසං, ගච්ඡති දක්ඛිණං දිසං, ගච්ඡති පච්ඡිමං දිසං, ගච්ඡති උත්තරං දිසං, ගච්ඡති උඤ්චං, ගච්ඡති අනුදිසං. සථෙ සො සමන්තා තීරං පසාති, තථාගතකොච¹ තොති. සථෙ පන සො සමන්තා තීරං න පසාති, තමෙව තාවං පච්චාගච්ඡති. එවිමෙව ඛො තිං භික්ඛු යතො යාව භුගච්ඡොකා පරිඝගසමානො ඉමිංසා පඤ්ඤායා වේශ්ශාකරණං තාඤ්ඤිකා, අථ මමිඤ්ඤෙව සනතිකෙ පච්චාගතො. න ඛො එසො භික්ඛු පඤ්ඤා ඵලං පුච්ඡතබ්බො: “කසා නු ඛො ගන්තො ඉමෙ චිත්තාඤ්ඤ මහාභුතා අපරිඝගත තීරාඤ්ඤිකති, සෙශ්ශපිදං: පඨවිධාතු ආපොඛාතු තෙරො- ඛාතු වායොඛාතු’ ති? එවිඤ්ච ඛො එසො භික්ඛු පඤ්ඤා පුච්ඡතබ්බො:

1. කර්ම, ප්‍රතිපත්ති, ව, සහ,

කථං අපො ච පඨවී තෙජෝ වායො න ගාඛති,
කථං දීඝඤ්ච රක්ඝඤ්ච අභ්‍රං ඵුලං ප්‍රභාසුතං,
කථං නාමඤ්ච රූපඤ්ච අසෙසං උපරුජ්ඣති.

තත්‍ර වෙය්‍යාකරණං හවති:

විඤ්ඤාණං අනිදුක්ඛතං අනන්තං සබ්බන්තා පනං
එතං අපො ච පඨවී තෙජෝ වායො න ගාඛති
එතං දීඝඤ්ච රක්ඝඤ්ච අභ්‍රං ඵුලං ප්‍රභාසුතං
එතං නාමඤ්ච රූපඤ්ච අසෙසං උපරුජ්ඣති.
විඤ්ඤාණස්ස නිෂරුණං එතෙතං උපරුජ්ඣති.

ඉදම්මෙවාච හගමා. අතතම්මෙනා කෙවබ්බසා හතපතිප්‍රතොතා හගවමනා
භාසිතං අභිනන්දීති.

කෙවබ්බසුත්තං නිවසිතං එකාදගමං.

ලොහිවවසුන.

1. එවං මේ සුතං. එකං සමයං ගගවා ගොසලසු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ෂුසංඝෙකන සද්ධිං පඤ්චමනෙනහි භික්ෂුසතෙහි යෙන සාලවනිකා තදවසරී. තෙන ඛො පන සමයෙන ලොහිවෙව්වා බ්‍රාහ්මණො සාලවනිකං අර්කාවසති සතතුසාදං සත්ථෙකසෙට්ඨාදකං සබ්බඤ්ඤං රුජගොභං රඤ්ඤං පනෙනදිනා කොසලෙන දිනනං රාජදයං බ්‍රහ්මදෙයං.

2. තෙන ඛො පන සමයෙන ලොහිවසුන බ්‍රාහ්මණො එවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං. උපානතං හොති: ඉධ සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා කුසලං ධම්මං අභිග්‍රහෙව්‍යය, කුසලං ධම්මං අභිගතං, න පරසා ආරෙවෙය්‍ය, කිං හි පරෙ පරසා කරිසාති? සෙය්‍යථාපි නාම පුරුණං ඛකිනං ජිජ්ඣා අඤ්ඤං තවං ඛකිනං කරෙය්‍ය? එවං සමපදමිදං පාපකං ලොහධම්මං වදාමි. කිං හි පරෙ පරසා කරිසාති'ති.

3. අගස්සාහි ඛො ලොහිවෙව්වා බ්‍රාහ්මණො: සමණො ඛපු ගො ගොතමො සකාසුතො සකාසකුලා පබ්බරිතො කොසලසු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ෂුසංඝෙකන සද්ධිං පඤ්චමනෙනහි භික්ෂුසතෙහි සාලවනිකං අනුපානෙනා. තං ඛො පන ගවනතං ගොතමං එවං කල්‍යාණො කිත්තිසද්දො අබ්බුග්ගතො: ඉතිපි සො ගගවා අරහං සමමාසමිවුද්ධො පිඤ්ජවරණසමපනො සුගතො ලොකවිද්ධ අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරථී සතා දෙවමිත්‍රසාතං බ්‍රහ්මා ගගවා. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සබ්‍රහ්මකං, සසාමණ්ඩ්‍රාහ්මණිං. පරං සදෙවමිත්‍රසාතං සයං අභිඤ්ඤා සවිජ්ජනිං පච්චෙදෙති. සො ධම්මං දෙවසති ආදිකල්‍යාණං මරේකිකල්‍යාණං පරිගොසතකල්‍යාණං සාන්ධං සමාසඤ්ඤං කෙවලපරිපුර්ණං පරිපුර්ණං. බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති. සාධු ඛො පන තථාරුපානං අරහතං දස්සනං හොතිති.

4. අථ ඛො ලොහිවෙව්වා බ්‍රාහ්මණො හෙසිකං නතාපිතං අමනෙතසි: එහි නිං සමම හෙසිකෙ, යෙන සමණො ගොතමො තෙනුපසඛකම. උපසඛකමිති: මම වචනෙන සමණං ගොතමං අපාඞාධං අපාතඛකං ලුහුට්ඨානං බලං ථාපුට්ඨාරං පුච්ඡ: ලොහිවෙව්වා ගො ගොතම බ්‍රාහ්මණො ගවනතං ගොතමං අපාඞාධං අපාතඛකං ලුහුට්ඨානං බලං ථාපුට්ඨාරං පුච්ඡති. එවඤ්ඤා වදෙති: අභිවංසෙතු කිරි ගවං ගොතමො ලොහිවසුන බ්‍රාහ්මණො ස්වාතනාය ගතං සද්ධිං භික්ෂුසංඝෙකනාති.

5. එවං භනෙතති ඛො භෙසිකා නභාපිතො ලොභිච්චස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස උට්ඨස්සුතො යෙන භගවා තෙනුපසඛිකමි. උපසඛිකමිතො භගවන්තං අභිවාදෙතො එකමන්තං නිසීදී. එකමන්තං නිසින්නො ඛො භෙසිකා නභාපිතො භගවන්තං එතදචොචි: ලොභිච්චො භනෙත බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං අප්පාඛාධං අප්පාතඛිකං ලහුට්ඨානං බලං එංසුච්ඡාරං පුච්ඡති. එවස්සුචි වදෙති. අභිවාසෙසදු කිර භනෙත භගවා ලොභිච්චස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස ස්වාතනාය භතතං සද්ධිං භික්ඛුසංඝෙසනාති. අභිවාසෙසි භගවා දුණ්භිභාවෙන.

6. අඵ ඛො භෙසිකා නභාපිතො භගවතො අභිවාසනං විදිතො උට්ඨායං සනා භගවන්තං අභිවාදෙතො පදකඛිණං කතො යෙන ලොභිච්චො බ්‍රාහ්මණො තෙනුපසඛිකමි. උපසඛිකමිතො ලොභිච්චො බ්‍රාහ්මණං එතදචොචි: අචො-චුම්භා ඛො මයං භනෙත තච වචනෙත තං භගවන්තං. ලොභිච්චො භනෙත බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං අප්පාඛාධං අප්පාතඛිකං ලහුට්ඨානං බලං එංසුච්ඡාරං පුච්ඡති. එවස්සුචි වදෙති. අභිවාසෙසදු කිර භනෙත භගවා ‘ලොභිච්චස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස ස්වාතනාය භතතං සද්ධිං භික්ඛුසංඝෙසනා’ති. අභිවුත්ථස්සුචි පන තෙන භගවතාති.

7. අඵ ඛො ලොභිච්චො බ්‍රාහ්මණො තස්සා රතතියා අවමයෙන සකෙ නිවේසනෙ පණීතං බාදනීයං භොජනීයං උට්ඨාදපෙතො භෙසිකං නභාපිතං ආමිනෙතසි: එහි තිං සම්ම භෙසිකෙ යෙන සම්මෙණො ගොතමො තෙනුපසඛිකමි. උපසඛිකමිතො සම්මෙණස්ස ගොතමස්ස කාලං ආරොචෙහි: කාලො ගො ගොතම නිට්ඨිතං භතතනති. එවං භනෙත’ති ඛො භෙසිකා නභාපිතො ලොභිච්චස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස උට්ඨස්සුතො යෙන භගවා තෙනුපසඛිකමි. උපසඛිකමිතො භගවන්තං අභිවාදෙතො එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං සිතො ඛො භෙසිකා නභාපිතො භගවතො කාලං ආරොචෙහි: කාලො භනෙත. නිට්ඨිතං භතතනති. අඵ ඛො භගවා පුබ්බන්තසම්මං නිවාසෙතො පත්තච්චරමාදය සද්ධිං භික්ඛුසංඝෙසන යෙන සාලච්ඡිකා තෙනුපසඛිකමි.

8. තෙන ඛො පන සම්මයෙන භෙසිකා නභාපිතො භගවන්තං පිට්ඨිතො පිට්ඨිතො අනුබ්භො: හොති. අඵ ඛො භෙසිකා නභාපිතො භගවන්තං එතදචොචි: “ලොභිච්චස්ස භනෙත බ්‍රාහ්මණස්ස එච්චරූපං පාපකං දිට්ඨිතං. උප්පන්නං: ඉධ සම්මෙණො වා බ්‍රාහ්මණො වා කුසලං ධම්මං අධිගච්ඡෙය්‍ය, කුසලං ධම්මං අධිගන්තො න පරස්ස ආරොචෙය්‍ය. කිං හි පරො පරස්ස කර්‍යස්සති. සෙය්‍යපාපි පුරාණං බ්‍රහ්මනං ජිද්දිතො අඤ්ඤං තචං බ්‍රහ්මනං කරෙය්‍ය, එවං සම්පදමිදං පාපකං ලොභධම්මං වදාමි. කිං හි පරො පරස්ස කර්‍යස්සති”ති. සාමු භනෙත භගවා ලොභිච්චො බ්‍රාහ්මණං එතස්මා පාපකා දිට්ඨිතො විවේචෙතු”ති. “අප්පෙචතාම සියා භෙසිකෙ අප්පෙචතාම සියා භෙසිකෙ”ති.

9. අථ ඛො හගවා යෙන ලොහිව්වස්ස චුඤ්ඤානං නිවේසනං තෙනු පසඛකම්. උපසඛකම්භිං පඤ්ඤාතෙත ආසනෙන නිසීදි. අථ ඛො ලොහිව්වො චුඤ්ඤානං බුද්ධියාමුඛං භික්ඛුසඛිකං පඤ්ඤාතෙන බාදනියෙන භොජනියෙන සහජා සන්තප්පෙසි සම්පවාසෙයි. අථ ඛො ලොහිව්වො චුඤ්ඤානං හගවන්තා භුත්තාපිං භීතිතපත්තපාණිං අඤ්ඤාතරං නිවං අත්තං ගහෙතී ඵකම්න්තං නිසීදි. ඵකම්න්තං නිසීන්තං ඛො ලොහිව්වං චුඤ්ඤානං හගවා ඵකදුවොච: “සම්මං කීර්තෙ ලොහිව්ව ඵචිරුපං පාපකං දිව්ඪිගතං උපාන්තං: ඉධ සම්මන්තො වා චුඤ්ඤානො වා කුසලං ධම්මං අධිගමෙත්ඤ්, කුසලං ධම්මං අධිගන්තො ත පරස්ස ආරොසෙත්ඤ්, කිං හි පරො පරස්ස කරස්සති? සෙත්ඤ්-ථාපි තාම පුරාණං ඛකුතං ජිජ්ඣාසා අඤ්ඤං තචං ඛකුතං කරෙත්ඤ්, ඵචං සම්පදම්දං පාපකං ලොහධම්මං වද්ධම්. කිං හි පරො පරස්ස කරස්සති?”ති.

“ඵචං හො හොතම්.”

10. “තං කිං මඤ්ඤාසි ලොහිව්ව? තනු තිං සාලවතීකං අජ්ඣා-වසසි?”ති

“ඵචං හො හොතම්.”

“යො නු ඛො ලොහිව්ව ඵචං වදෙත්ඤ් ‘ලොහිව්වො චුඤ්ඤානං සාල-වතීකං අජ්ඣාවසති. යං සාලවතීකාය සමුදාසකඤ්ජාති ලොහිව්වො’ච තං චුඤ්ඤානං ඵකකො පරිභුජෙත්ඤ්, ත අඤ්ඤාසං දුෂදත්ඤ්’ති ඵචංවාදි හො යෙ තං උපජිවන්ති තෙසං අන්තරායකරො වා හොති තො වා?”ති.

“අන්තරායකරො හො හොතම්.”

“අන්තරායකරො සමානො ලොහිව්ව භිත්තානුකම්පි වා තෙසං හොති අභිත්තානුකම්පි වා?”ති.

“අභිත්තානුකම්පි හො හොතම්.”

“අභිත්තානුකම්පස්ස මේත්තං වා තෙසු විත්තා පච්චුපට්ඨිතං හොති සපත්තකං වා?”ති.

“සපත්තකං හො හොතම්.”

“සපත්තකෙ විතො පච්චුපට්ඨිතෙ භ්වත්ඤ්ඤි වා හොති සම්මාදිව්ඪි වා?”ති

“භ්වත්ඤ්ඤි හො හොතම්.”

“භ්වත්ඤ්ඤස්ස ඛො අහං ලොහිව්ව දථිත්තං ගතීතං අඤ්ඤාතරං ගතීං වද්ධම්: තීරයං වා තීරව්ජාතයොතිං වා.”

11. තං කිමඤ්ඤාසි ලොහිව්ව, තනු රාජා පසෙනදී කොසලො කාසි-
කොසලං අජ්ඣාචසති?”ති.

“එවං හො ගොතම.”

“ගො තු බො ලොහිව්ව එවං වදෙය්‍ය: ‘රාජා පසෙනදී කොසලො කාසිකොසලං අජ්ඣාචසති. යා කාසිකොසලෙ සමුදයසඤ්ජාති, රාජා’ව තං පසෙනදී කොසලො එකකො පරිභුඤ්ජෙය්‍ය, ත ඉඤ්ඤාසං දදෙය්‍යා’ති. එවංචාදී සො ගෙ රාජානං පසෙනදී කොසලං උපජ්චන්ති තුමෙහ මෙව අඤ්ඤා ව, තෙසං අනතරායකරො වා හොති, නො චා?” ති.

“අනතරායකරො හො ගොතම.”

“අනතරායකරො සමානො ගිතානුකම්පි වා තෙසං හොති අභිතානු-
කම්පි චා?” ති.

“අභිතානුකම්පි හො ගොතම.”

“අභිතානුකම්පියං ලොහිව්ව ඡේතනං චා තෙසු විතනං පච්චුපට්ඨිතං
සපත්තකං චා?” ති.

“සපත්තකං හො ගොතම.”

“සපත්තකෙ විතෙන පච්චුපට්ඨිතෙ මිච්ඡාදිට්ඨි චා හොති සම්මාදිට්ඨි
චා?” ති.

“මිච්ඡාදිට්ඨි හො ගොතම.”

“මිච්ඡාදිට්ඨියං බො අහං ලොහිව්ව ආනනං ගතීනං අඤ්ඤාතරං ගතීං
චදුමි තීරයං චා තීරච්ඡානගොතීං චා.

12. ඉති කීර ‘ලොහිව්ව ගො එවං වදෙය්‍ය: ලොහිව්වො බ්‍රාහ්මණො
සාලවතීකං අජ්ඣාචසති. යා සාලවතීකං සමුදයසඤ්ජාති, ලොහිව්වො’ව
තං බ්‍රාහ්මණො එකකො පරිභුඤ්ජෙය්‍ය, ත ඉඤ්ඤාසං දදෙය්‍යා’ති.
එවංචාදී සො ගෙ තං උපජ්චන්ති, තෙසං අනතරායකරො හොති. අනතරාය-
කරො සමානො අභිතානුකම්පි හොති. අභිතානුකම්පියං සපත්තකං
විතනං පච්චුපට්ඨිතං හොති. සපත්තකෙ විතෙන පච්චුපට්ඨිතෙ මිච්ඡාදිට්ඨි
හොති. එවමෙව බො ලොහිව්ව ගො එවං වදෙය්‍ය: “ඉධ සමිණො චා බ්‍රාහ්ම-
ණො චා කුසලං ධම්මං අභිඥචේය්‍ය, කුසලං ධම්මං අභිගන්තො න පරස්ස
ආරොපව්‍යය, කිං හි පරො පරස්ස කරිස්සති? සෙය්‍යථාපි නාමි පුරුණං
බකිනං ජිහ්වො අඤ්ඤා නචං බකිනං කරෙය්‍ය, එවං සම්පදමිදං පාපකං
ලොහධම්මං චදුමි. කිං හි පරො පරස්ස කරිස්සති” ති. එවංචාදී සො ගෙ
තෙ කුලපුත්තා ත්ථාගතස්සචදිතං ධම්මවිතයං ආගමිමි එවරුපං උලාරං
විසෙසං අභිගමන්ති: සොනාපත්තිඵලම්පි සමජ්ඣෙය්‍යන්ති, සකද්ධාමිඵලම්පි
සමජ්ඣෙය්‍යන්ති, අනාගාමිඵලම්පි සමජ්ඣෙය්‍යන්ති, අරහත්තම්පි සමජ්ඣෙය්‍යන්ති,
ගෙවිමෙ දිබ්බා ගබ්බා පරිපාචෙත්ති දිබ්බානං භවානං අභිතිබ්බත්තියා, තෙසං
අනතරායකරො හොති. අනතරායකරො සමානො අභිතානුකම්පි හොති.
අභිතානුකම්පියං සපත්තකං විතනං පච්චුපට්ඨිතං හොති. සපත්තකෙ
විතෙන පච්චුපට්ඨිතෙ මිච්ඡාදිට්ඨි හොති. මිච්ඡාදිට්ඨියං බො අහං ලොහිව්ව
ආනනං ගතීනං අඤ්ඤාතරං ගතීං චදුමි තීරයං චා තීරච්ඡානගොතීං චා.

13. ඉති කීර ලොගිච්චි යො එවං වදෙය්‍ය: ‘රාජා පසෙනදි කොසලො කාසිකොසලං අරුකාවසති, යා කාසිකොසලෙ සමුදයසඤ්ජාති, රාජා’ව තං පසෙනදි කොසලො එකකො පරිභුඤ්ජෙය්‍ය, ත අඤ්ඤාසං දූෂදය්‍යා’ති එවං- වාදි සො යෙ රාජානං පසෙනදිං කොසලං උපජ්චන්ති භුමො වෙච්ච අඤ්ඤා ව, තෙසං අනතරායකරො හොති. අනතරායකරො සමානො අභිනානුකම්පි හොති. අභිනානුකම්පිස්ස සපත්තකං විතතං පච්චුපට්ඨිතං හොති. සපත්තකෙ විතෙන පච්චුපට්ඨිතෙ මිච්ජාදිට්ඨි හොති. එවමෙව ඛො ලොගිච්චි යො එවං වදෙය්‍ය: ‘ඉධ සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා කුසලං ධම්මං අධිගමෙත්තය, කුසලං ධම්මං අධිගන්ත්වා ත පරස්ස ආරොචෙය්‍ය, කිං හි පරො පරස්ස කරිස්සති? සෙය්‍යථාපි නාම පුරාණං ඛකිතං ජිජ්ඣිතා අඤ්ඤාං තචං ඛකිතං කරෙය්‍ය, එවං සම්පදමිදං පාපකං ලොහබම්මං වදමි. කිං හි පරො පරස්ස කරිස්සති’ති? එවංවාදි සො යෙ තෙ කුල- පුත්තා තථාගතපාපවදිතං ධම්මවිනයං ආගම්ම එවරුපං උළාරං විසෙසං අධිගමිත්තති: සොනාපතතිඵලම්පි සමිත්තරොනති, සකදගාමිඵලම්පි සමිත්තරොනති, අනාගාමිඵලම්පි සමිත්තරොනති, අරහත්තම්පි සමිත්තරොනති, යෙ විෂමි දිඛො ගඛො පරිපාපවන්ති දිඛානං ගවානං අතීතිඛන්තියා, තෙසං අනතරායකරො හොති. අනතරායකරො සමානො අභිනානුකම්පි හොති අභිනානුකම්පිස්ස සපත්තකං විතතං පච්චුපට්ඨිතං හොති. සපත්තකෙ විතෙන පච්චුපට්ඨිතෙ මිච්ජාදිට්ඨි හොති. මිච්ජාදිට්ඨිස්ස ඛො අතං ලොගිච්චි ද්විත්තං ගතීතං අඤ්ඤාතරං ගතීං වදමි තීරයං වා තීරච්ඡානකොනිං වා.

14 තයො ඛො’මෙ ලොගිච්චි සත්ථාරො යෙ ලොකෙ වොදනාරහා, යො ව පනෙවරුපෙ සත්ථාරො වොදෙති, සා වොදනා භුතා තච්ජා ධම්මිකා අතචජ්ජා. කතම ඛො? ඉධ ලොගිච්චි එකචෙවා සත්ථා යස්සත්ථාය අගාරසමා අතගාරිතං පඛබ්ජිතො හොති, සථාස්ස සාමඤ්ඤාදෙථො අනනුපාසෙත්තා හොති, සො තං සාමඤ්ඤාදං අනනුපාපුණිත්තා සාවකානං ධම්මං දෙසෙති: ඉදං වො භිතාය ‘ඉදං වො සුඛායා’ති. තස්ස සාවකා න සුසුඤ්ඤානති, න සොතං ඔදහන්ති, න අඤ්ඤා විතතං උපට්ඨපෙන්නති, වොකකම්ම ව සත්ථුසාසනා වත්තන්ති. සො එවම්ස්ස වොදෙතඤ්ඤා: “ආයසමා ඛො යස්සත්ථාය අගාරසමා අතගාරිතං පඛබ්ජිතො, සො තෙ සාමඤ්ඤාදෙථො අනනුපාසෙත්තා. තං කිං සාමඤ්ඤාදං අනනුපාපුණිත්තා සාවකානං ධම්මං දෙසෙති ‘ඉදං වො භිතාය ඉදං වො සුඛායා’ති. තස්ස තෙ සාවකා න සුසුඤ්ඤානති. න සොතං ඔදහන්ති. න අඤ්ඤා විතතං උපට්ඨපෙන්නති වොකකම්ම ව සත්ථුසාසනා වත්තන්ති”ති. සෙය්‍යථාපි නාම ඔස්සකකන්තියා වා උස්සකකන්තා¹, පරමමුඛිං වා ආලිඛිතය්‍ය, එවං සම්පදමිදං පාපකං ලොහබම්මං වදමි. කිං හි පරො පරස්ස කරිස්සති?” අයං ඛො ලොගිච්චි පඨමො සත්ථා යො ලොකෙ වොදනාරහො, යො ව පනෙවරුපං සත්ථාරො වොදෙති, සා වොදනා භුතා තච්ජා ධම්මිකා අතචජ්ජා.

1. උස්සකකන්තා, කෙසු ව.

15. පුනව්ථරං ලොභිවට්ඨ ඉධෙකථෙව්වා සත්ථා යස්සත්ථාය අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති, ස්වාස්ස සාමිඤ්ඤත්ථො අනුප්පතෙනා හොති. සො තං සාමිඤ්ඤත්ථං අනුප්පාපුණ්ණිභි සාවකානං ධම්මං දෙසෙති 'ඉදං වො හිතාය ඉදං වො පුබ්බායා'ති. තස්ස තෙ සාවකා පුස්සුසනති, සොතං ඔදහනති, අඤ්ඤා විතතං උපට්ඨපෙන්නති, න ච වොක්කමම සඤ්ඤාසාසනා වත්තනති. සො එවම්ස්ස වොදෙතථෙබ්බා: "ආයස්මා බො යස්සත්ථාය අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො, සො තෙ සාමිඤ්ඤත්ථො අනුප්පතෙනා. තං භිං සාමිඤ්ඤත්ථං අනුප්පාපුණ්ණිභි සාවකානං ධම්මං දෙසෙති 'ඉදං වො හිතාය, ඉදං වො පුබ්බායා'ති. තස්ස තෙ සාවකා පුස්සුසනති, සොතං ඔදහනති, අඤ්ඤා විතතං උපට්ඨපෙන්නති, න ච වොක්කමම සඤ්ඤාසාසනා වත්තනති සෙය්‍යථාපි තාම සකං බෙතතං භිනාය පරබෙතතං නිබ්බාසි-තබ්බං¹ මිඤ්ඤායා, එවං සම්පදෙමිදං පාපකං ලොභධම්මං වදාමි. කිං හි පරො පරස්ස කරිස්සාති" ති. අයං බො ලොභිවට්ඨ දුතියො සත්ථා යො ලොභෙක වොදතාරහො, සො ච පනෙවරුපං සත්ථාරං වොදෙති, සා වොදනා භූතා තච්ඡා ධම්මිකා අනවඤ්ඤා

16. පුනව්ථරං ලොභිවට්ඨ ඉධෙකථෙව්වා සත්ථා යස්සත්ථාය අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති, ස්වාස්ස සාමිඤ්ඤත්ථො අනුප්පතෙනා හොති. සො තං සාමිඤ්ඤත්ථං අනුප්පාපුණ්ණිභි සාවකානං ධම්මං දෙසෙති 'ඉදං වො හිතාය ඉදං වො පුබ්බායා'ති. තස්ස සාවකා න පුස්සුසනති, න සොතං ඔදහනති, න අඤ්ඤා විතතං උපට්ඨපෙන්නති, වොක්කමම ච සඤ්ඤාසාසනා වත්තනති. සො එවම්ස්ස වොදෙතථෙබ්බා: "ආයස්මා බො යස්සත්ථාය අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො, සො තෙ සාමිඤ්ඤත්ථො අනුප්පතෙනා. තං භිං සාමිඤ්ඤත්ථං අනුප්පාපුණ්ණිභි සාවකානං ධම්මං දෙසෙති 'ඉදං වො හිතාය ඉදං වො පුබ්බායා'ති. තස්ස තෙ සාවකා න පුස්සුසනති, න සොතං ඔදහනති, න අඤ්ඤා විතතං උපට්ඨපෙන්නති, වොක්කමම ච සඤ්ඤාසාසනා වත්තනති. සෙය්‍යථාපි තාම පුරාණං ඛනිතං ජිනිද්ධා අඤ්ඤං තචං ඛනිතං කරෙය්‍ය, එවං සම්පදෙමිදං පාපකං ලොභධම්මං වදාමි. කිං හි පරො පරස්ස කරිස්සා-ති" ති අයං බො ලොභිවට්ඨ තුතියො සත්ථා යො ලොභෙක වොදතාරහො, සො ච පනෙවරුපං සත්ථාරං වොදෙති, සා වොදනා භූතා තච්ඡා ධම්මිකා අනවඤ්ඤා

ඉමෙ ඛො ලොහිව්ව තඤා සත්ථාරො යෙ ලොකෙ වොදනාරහා, යො ච පතෙවරුපෙ සත්ථාරො වොදෙති, සා වොදනා භුතා තච්ඡා ඛම්මකා අතච්ඡා”ති.

17. එවං වුත්තෙ ලොහිව්වො බුහමණො භගවන්තං එතදවොචා: “අත්ථි පන භො ගොතමි කොචි සත්ථා යො ලොකෙ ත වොදනාරහො?”ති.

“අත්ථි ඛො ලොහිව්ව සත්ථා යො ලොකෙ ත වොදනාරහො” ති.

“කතමො පන සො භො ගොතමි සත්ථා යො ලොකෙ ත වොදනාරහො” ති.

18. ඉඛ ලොහිව්ව තථාගතො ලොකෙ උසස්සති අරහං සම්මා-සම්බුද්ධො විජ්ජාමරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරො පුරිස-දමමසාරපි සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සමුග්ගිකං, සංසාරමණ්ඩාගමිණිං පථං සදෙවමනුස්සං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතො පථෙදෙති. සො ඛම්මං දෙසෙති ආදීක්ඛ්‍යාණං මජ්ඣිමනිකායාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාත්ථං සබ්බසුත්තං කෙවලපරි-පුණ්ණං පරිසුද්ධං, බුහමවරියං පකාසෙති. තං ඛම්මං සුණ්ණාති ගහපති වා ගහපතිපුත්තොවා අඤ්ඤාතරසම්චා කුලෙ පච්චාරාතො. සො තං ඛම්මං සුත්වා තථාගතෙ සද්ධං පටිලභති. සො තෙන සද්ධාපටිලාභෙන සම්මනාගතො ඉති පටිසංචික්ඛති: “සම්මාඛො සර්වබොධො රජාපථො¹. අබොධාකාශො පබ්බජ්ජා, නසිදං සුභරං අගාරං අජ්ඣාචසනා එකන්ත-පරිපුණ්ණං එකන්තපරිසුද්ධං සංඛලිඛිතං බුහමවරියං වරිකුං. යනත්තනාහං කෙසමස්සුං ඔහාරෙණා කාසායාති වත්ථාති අච්ඡාදෙණා අගාරසමා අනාහාරියං පබ්බජෙත්ථ”නති.

19 සො අපරෙත සම්මෙතෙ අපං වා භොගඛකිං පහාය මහන්තං වා භොගඛකිං පහාය අපං වා ඤාතිපරිවට්ටං පහාය මහන්තං වා ඤාතිපරිවට්ටං පහාය කෙසමස්සුං ඔහාරෙණා කාසායාති වත්ථාති අච්ඡාදෙණා අගාරසමා අනාහාරියං පබ්බජති. සො එවං පබ්බජිතො සමාප්තො පාඨමොක්ඛසංවරසංවුත්තො විහරති අච්ඡාරතොවරසම්පන්නො, අණුමතෙතසු වජේරසු භයදස්සාපී, සමාදාය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු, කායකමෙතෙ සම්මනාගතො කුසලෙත, පරිසුද්ධාච්චො පීලසම්පන්නො ඉන්ද්‍රියෙසු ගුහනආරො භොජනෙ මත්තඤ්ඤා සතිසම්පර්ඤ්ඤාන සම්මනාගතො සන්තුට්ඨා.

1. රජොපථො, කන්ථි.

20. කථංඤ්ඤා ලොභිව්ව භික්ඛු සිලසම්පන්නො හොති? ඉධ ලොභිව්ව භික්ඛු පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටිවිරතො හොති තිතිතදුණේනා තිතිතසතේනා ලජ්ජා දයාපන්නො සබ්බපාණභූතභිතානුකම්පි විහරති. ඉදම්පි'ය්ස හොති සිලසම්මං. අදින්නාදුතං පහාය අදින්නාදුතා පටිවිරතො හොති දින්නාදුති දින්නපාටිකඛිති අපේතෙන සුචිගුතෙන අත්තනා විහරති. ඉදම්පි'ය්ස හොති සිලසම්මං. අබ්බහම්මරියං පහාය බ්බහම්මරියා' හොති ආරාමාරි¹ විරතො මෙට්ඨනා ගාමධම්මා. ඉදම්පි'ය්ස හොති සිලසම්මං. මුසාවාදං පහාය මුසාවාදා පටිවිරතො හොති සම්මව්වාදී සම්මසකේනා ථෙට්ඨො² පච්චස්සකො අවිසංවාදකො ලොකස්ස. ඉදම්පි'ය්ස හොති සිලසම්මං. පිත්තණං වාචං පහාය පිත්තණං වාචං පටිවිරතො හොති: ඉතො සුඤ්ඤා න අමුත්ත අක්ඛාතා ඉමේසං හෙදාය, අමුත්ත වා සුඤ්ඤා න ඉමේසං අක්ඛාතා අමුසං හෙදාය; ඉති භික්ඛානං වා සක්ඛාතා, සංභිතානං වා අනුප්පාදනා, සම්භාරාමො සම්භාරාමො සම්භාරාමො සම්භාරාමො වාචං භාසිතා හොති. ඉදම්පි'ය්ස හොති සිලසම්මං. ඵරුසං වාචං පහාය ඵරුසං වාචං පටිවිරතො හොති. යා යා වාචා තෙලා කණ්ණසුඛා පෙම්මියා³ හදායකමා පොරි බ්බුජ්ජනකතනා බ්බුජ්ජනමනාපා, තථාරුපිං⁴ වාචං භාසිතා හොති. ඉදම්පි'ය්ස හොති සිලසම්මං. සම්මප්පලාපං පහාය සම්මප්පලාපා පටිවිරතො හොති කාලවාදී භූතවාදී අත්ථවාදී ඛම්මවාදී විතයවාදී. නිබ්බානවතිං වාචං භාසිතා හොති කාලොත සාපදෙසං පරියන්තවතිං අත්ථසඤ්ඤිතං. ඉදම්පි'ය්ස හොති සිලසම්මං.

21. තො ඛිජ්ජාමහාමහාමහාමහා පටිවිරතො හොති. ඵකභවතිකො හොති රතතුපරතො පටිවිරතො විකාලභොජනා, නම්මිතිතවාදිතවිසුකාදස්සනා පටිවිරතො හොති. මාලාගකිව්ලෙපතධාරණමණ්ඩනවිභූතනවිකාතා පටිවිරතො හොති. උච්චාසයනමහාසයනා පටිවිරතො හොති. ජාතරූප-රජතපටිභාගණා පටිවිරතො හොති. ආමිකධඤ්ඤාපටිභාගණා පටිවිරතො හොති. ආමිකමංසපටිභාගණා පටිවිරතො හොති. ඉත්තිකුමාරිකපටිභාගණා පටිවිරතො හොති දුසිද්ධපටිභාගණා පටිවිරතො හොති.-

1. ආරාමාරි, මජ්ඣ.

2. ථෙට්ඨො, සක.

3. පෙම්මියා, මජ්ඣ.

4. ඵරුපි, කප්ප.

අපේළකපටිග්ගහණං පටිවිරතො හොති. කුක්කුචසුකරපටිග්ගහණං පටි-
විරතො හොති. හත්ථිගවාක්ඛවලවෘපටිග්ගහණං පටිවිරතො හොති. බෙත්තවිජු
පටිග්ගහණං පටිවිරතො හොති. දුෂෙය්‍යපභිණගමිනානුසොගා පටිවිරතො
හොති. කසපිකකසා පටිවිරතො හොති. කුලාකුචකංසකුචමානකුචා පටිවි-
රතො හොති. උකෙකාවනවඤ්චනනිකතිසාවියොගා පටිවිරතො හොති.
ජේදනවඩබ්බකිත්ථපරාමොසඤාපසහසාකාරං පටිවිරතො හොති.
ඉදම්පි'ක්ඛ හොති සිලසමිං.

22. යථා වා පනෙකෙ හොනෙතා සමණ්‍යාගමිණං සඤ්ඤායාති
හොජනාති භුඤ්ජේතා තෙ ඵවරුපං ඩිජගාමිභුතගාමිසමාරම්භං අනුයුත්තා
විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: මුලඛිජං. බකිඛිජං. ඵලුඛිජං. අග්ගඛිජං. ඩිජඛිජමේව
පඤ්චමං. ඉති වා ඉති ඵවරුපා ඩිජගාමිභුතගාමිසමාරම්භා පටිවිරතො
හොති. ඉදම්පි'ක්ඛ හොති සිලසමිං.

23. යථා වා පනෙකෙ හොනෙතා සමණ්‍යාගමිණං සඤ්ඤායාති
හොජනාති භුඤ්ජේතා තෙ ඵවරුපං සන්තිධිකාරපරිභොගං අනුයුත්තා
විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: අත්තසන්තිධිං. පානසන්තිධිං. වජ්ජසන්තිධිං. සාත-
සන්තිධිං. සග්ගසන්තිධිං. ගකිසන්තිධිං. ආමිසසන්තිධිං. ඉති වා ඉති
ඵවරුපා සන්තිධිකාරපරිභොගා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ක්ඛ හොති
සිලසමිං.

24. යථා වා පනෙකෙ හොනෙතා සමණ්‍යාගමිණං සඤ්ඤායාති
හොජනාති භුඤ්ජේතා තෙ ඵවරුපං විසුකදස්සනං අනුයුත්තා විහරන්ති,
සෙය්‍යපීදං: නච්චං. ගීතං. වාදිතං. පෙකං. අක්ඛානං. පාණ්ඩුකං. චේතාලං.
කුම්භචුතං. සොතනකං. වණ්ඩාලං. වංසං. බොපනකං. හත්ථිසුඤ්ඤං. අස්සසුඤ්ඤං.
මහිසසුඤ්ඤං. උසත්තසුඤ්ඤං. අජසුඤ්ඤං. මෙණ්ඩසුඤ්ඤං. කුක්කුචසුඤ්ඤං. වට්ඨකසුඤ්ඤං.
දණ්ඩසුඤ්ඤං. මුට්ඨිසුඤ්ඤං. තිබ්බුඤ්ඤං. උය්‍යාසාධිකං. බලග්ගං. සෙතාබ්බුතං.
අණ්ඩකදස්සනං. ඉති වා ඉති ඵවරුපා විසුකදස්සනා පටිවිරතො හොති.
ඉදම්පි'ක්ඛ හොති සිලසමිං.

25. යථා වා පනෙතෙ භොනෙතා සමිණ්ඩාගමිණා සඤ්ඤායාති භොජනාති භුඤ්ජිතා තෙ ඵවරුපා ජුතපාමාදව්ඨානානුයොගං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: අව්ඨපදං දසපදං ආකාසං පරිභාරපථං සන්තිකං ඛලිකං සපිකං සලාකාහත්ථ, අක්ඛං පඬහවීරං විඬකකං මොක්ඛවිකං විඬභුලකං පත්තාලකං රථකං ඛනුකං අක්ඛරිකං මිනෙයිකං යථාච්ඡං. ඉති වා ඉති ඵවරුපා ජුතපාමාදව්ඨානානුයොගා පටිවරතො භොති, ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලගම්.

26. යථා වා පනෙතෙ භොනෙතා සමිණ්ඩාගමිණා සඤ්ඤායාති භොජනාති භුඤ්ජිතා තෙ ඵවරුපං උච්චාසයනමනාසයනං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: ආසඤ්ඤං පලලඬකං ගොතකං විතතකං පපිකං පටලිකං තුලිකං විකතිකං උද්දලොමිං එකන්තලොමිං කට්ඨිස්සං කොසෙය්‍යං භුත්තකං හත්ථිත්ථරං අස්සත්ථරං රථත්ථරං අර්තපාථෙණිං කාදලිමිගපචර-පච්චත්ථරණං සඋත්තරච්ඡදං උහත්තාලොභිතභූපඛාතං. ඉති වා ඉති ඵවරුපා උච්චාසයනමනාසයනා පටිවරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලගම්.

27. යථා වා පනෙතෙ භොනෙතා සමිණ්ඩාගමිණා සඤ්ඤායාති භොජ-නාති භුඤ්ජිතා තෙ ඵවරුපං මිණ්ඩිනවිභූසනව්ඨානානුයොගං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: උච්ඡාදනං පරිමද්දනං තභාපනං සමබ්භතං ආදාසං අඤ්ඤානං මාලාවිලෙපනං මුඛවුණ්ණකං මුඛලෙපනං හත්ථඛිකං සිඛාඛිකං දණ්ඩකං තාලිකං ඛග්ගං ජත්තං විත්තූපාහනං උණ්ඨිකං මණ්ණිං වාලවීජනිං ඔද්දාති විත්තාති දීඤ්ඤාති. ඉති වා ඉති ඵවරුපා මිණ්ඩිනවිභූසනව්ඨානානු-යොගා පටිවරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලගම්.

28. යථා වා පනෙතෙ භොනෙතා සමිණ්ඩාගමිණා සඤ්ඤායාති භොජනාති භුඤ්ජිතා තෙ ඵවරුපං තීරව්ජානකථං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: රුජකථං වොරකථං ඕභාමිත්තකථං සෙත්තකථං භයකථං සුඤ්ඤකථං අත්තකථං පානකථං වත්තකථං සග්ගකථං මාලාකථං ගඬකථං ඤාතිකථං යානකථං ගාමකථං තිගමිකථං තගරකථං ජනපදකථං ඉන්ද්-කථං පුරිසකථං [කුමාරකථං කුමාරිකථං] සුරකථං පිට්ඨකථං කුමිහව්ඨාන-කථං පුඛ්ඛපතකථං නානත්තකථං ලොකකඛාසිකං සමුද්දකඛාසිකං ඉතිහව්‍යාහවිකථං. ඉති වා ඉති ඵවරුපා තීරව්ජානකථාය පටිවරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලගම්.

29. යථා වා පනතෙක හොනෙතා සමණ්ණායමණා සඤ්ඤායාති හොජනාති භුඤ්ජේතා තෙ එවරුපං පිඤ්ඤාතිකකථං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපිදං: ත ඤීං ඉමිං ඛම්මජිත්තං ආජානාති. අහං ඉමිං ඛම්මජිත්තං ආජානාමි. කීං ඤීං ඉමිං ඛම්මජිත්තං ආජාතිස්සයි? මච්ඡාපට්ටනෙතා ඤීමිසි. අහමිසමි සමමාපට්ටනෙතා, සතිතංමෙ, අසතිතං තෙ¹, පුරෙ වචනීයං පච්ඡා අවචි. පච්ඡා වචනීයං පුර අවචි. ආචිණ්ණං තෙ විපරිච්ඡානං ආරොපිතො තෙ වාදො, නික්ඛන්තිතො ඤීමිසි, චර වාදසමොක්ඛාය, තිබ්බෙද්ධෙති වා සචෙ පහොසිති. ඉති වා ඉති එවරුපාය පිඤ්ඤාතිකකථාය පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලසමිං.

30. යථා වා පනතෙක හොනෙතා සමණ්ණායමණා සඤ්ඤායාති හොජනාති භුඤ්ජේතා තෙ එවරුපං දුතෙය්‍යපටිණ්ණමිත්තානුසෙය්‍යමනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපිදං: රඤ්ඤං රුජමභාමිත්තානං ඛතතියානං බ්‍රාහ්මණානං ගහපතිකානං කුමාරානං “ඉඛ ගච්ඡ අමුත්තාගච්ඡ. ඉදං හර. අමුත්ත ඉදං ආහර”ති. ඉති වා ඉති එවරුපා දුතෙය්‍යපටිණ්ණමිත්තානුසෙය්‍යා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලසමිං.

31. යථා වා පනතෙක හොනෙතා සමණ්ණායමණා සඤ්ඤායාති හොජනාති භුඤ්ජේතා තෙ කුහකා ව හොන්ති ලපකා ව තෙමිතතිකා ව තිසොසිකා ව ලාහෙත ව ලාහං තිජ්ඣිංසිතාරො. ඉති වා ඉති එවරුපා කුහතලපතා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලසමිං.

32. යථා වා පනතෙක හොනෙතා සමණ්ණායමණා සඤ්ඤායාති හොජනාති භුඤ්ජේතා තෙ එවරුපාය තීරච්ඡානවිජ්ජාය මච්ඡාජීවන ජීවිකං කපොතති, සෙය්‍යපිදං: අභිතං නිමිත්තං උප්පාදං පුපිතං ලක්ඛණං මුසිකච්ඡිත්තං අහතිහොමිං. දඤ්ඤිකාමිං උප්පහොමිං තණ්හුලහොමිං සප්පි-හොමිං තෙලහොමිං බ්‍රවහොමිං ලොභිතහොමිං අභිතපිජ්ජා වඤ්චිජ්ජා ඛතත-විජ්ජා සිව්චිජ්ජා භුතවිජ්ජා භුට්චිජ්ජා අභිපිජ්ජා විසව්ජ්ජා විච්ඡිකව්ජ්ජා මුසිකවිජ්ජා සාකුණවිජ්ජා වායසවිජ්ජා පකකර්කානං සරපට්ටනානං මහ-පකං. ඉති වා ඉති එවරුපාය තීරච්ඡානවිජ්ජාය මච්ඡාජීවා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලසමිං.

1. ස.සිතං මෙ, අස.සිතං තෙ?

33. යථා වා පනෙනකෙ භොනෙනා සමණ්ඩ්‍රාගමිණා සඤ්ඤායානි භොජනානි භුඤ්ජිතා තෙ එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ඡාච්චෙන ජීවිකං කප්පෙනති, සෙය්‍යපීදං: මණ්ඩලකඩණං වජ්ජලකඩණං දණ්ඩලකඩණං අසිලකඩණං උසුලකඩණං බහුලකඩණං අභිබලකඩණං ඉප්පිලකඩණං පුරිසලකඩණං කුමාරලකඩණං කුමාරිලකඩණං දාසලකඩණං දාසිලකඩණං හප්පිලකඩණං අසාලකඩණං මහිසලකඩණං උසහලකඩණං ගොලකඩණං අජලකඩණං මෙණ්ඩලකඩණං කුක්කුටලකඩණං වට්ටකලකඩණං ගොඩා-ලකඩණං කණණිකාලකඩණං කව්ච්ඡලකඩණං මිගලකඩණං. ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ඡාච්චා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සිලසම්මං.

34. යථා වා පනෙනකෙ භොනෙනා සමණ්ඩ්‍රාගමිණා සඤ්ඤායානි භොජනානි භුඤ්ජිතා තෙ එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ඡාච්චෙන ජීවිකං කප්පෙනති, සෙය්‍යපීදං: “රඤ්ඤං නිය්‍යානං හවිස්සති. රඤ්ඤං අනිය්‍යානං හවිස්සති. අබ්බන්ධාරතං රඤ්ඤං උපයානං හවිස්සති. බාහිරතං රඤ්ඤං අපයානං හවිස්සති. බාහිරතං රඤ්ඤං උපයානං හවිස්සති. අබ්බන්ධාරතං රඤ්ඤං අපයානං හවිස්සති. අබ්බන්ධාරතං රඤ්ඤං ජයො හවිස්සති. බාහිරතං රඤ්ඤං පරුජයො හවිස්සති. බාහිරතං රඤ්ඤං ජයො හවිස්සති. අබ්බන්ධාරතං රඤ්ඤං පරුජයො හවිස්සති. ඉති ඉමස්ස ජයො හවිස්සති. ඉමස්ස පරුජයො හවිස්සති.” ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ඡාච්චා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සිලසම්මං.

35. යථා වා පනෙනකෙ භොනෙනා සමණ්ඩ්‍රාගමිණා සඤ්ඤායානි භොජනානි භුඤ්ජිතා තෙ එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ඡාච්චෙන ජීවිකං කප්පෙනති, සෙය්‍යපීදං: “වන්දනාහො හවිස්සති. සුරියනාහො හවිස්සති. තක්කිත්තනාහො හවිස්සති. වන්දිමසුරියානං පඨගමනං හවිස්සති. වන්දිමසුරියානං උප්පඨගමනං හවිස්සති. තක්කිත්තනානං පඨගමනං හවිස්සති. තක්කිත්තනානං උප්පඨගමනං හවිස්සති. උක්කාපාතො හවිස්සති. දිසාඛාහො හවිස්සති. භූමිවාලො හවිස්සති. දෙවදුන්ද්‍රි හවිස්සති. වන්දිමසුරියතක්කිත්තනානං උග්ගමනං ඕගමනං සංකිලෙසං වොදනං හවිස්සති. එවංවිපාකො වන්දනාහො හවිස්සති. එවංවිපාකො සුරියනාහො හවිස්සති. එවංවිපාකො වන්දිමසුරියානං පඨගමනං හවිස්සති. එවංවිපාකො වන්දිමසුරියානං උප්පඨගමනං හවිස්සති. එවංවිපාකො තක්කිත්තනානං පඨගමනං හවිස්සති. එවංවිපාකො තක්කිත්තනානං උප්පඨගමනං හවිස්සති. එවංවිපාකො උක්කාපාතො හවිස්සති. එවංවිපාකො දිසාඛාහො හවිස්සති. එවංවිපාකො භූමිවාලො හවිස්සති. එවංවිපාකො දෙවදුන්ද්‍රි හවිස්සති. එවංවිපාකො වන්දිමසුරියතක්කිත්තනානං උග්ගමනං ඕගමනං සංකිලෙසං වොදනං හවිස්සති”. ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ඡාච්චා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සිලසම්මං.

36. යථා වා පතෙනෙක භොනෙතා සමණවුහමිණා සඤ්ඤාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජේතා තෙ ඵවරුපාය තීරව්‍යානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙනති, සෙය්‍යපීදං: “සුඛබ්බුට්ඨිකා හවිස්සති. දුඛබ්බුට්ඨිකා හවිස්සති. සුභික්ඛං හවිස්සති. දුඛික්ඛං හවිස්සති. ඛෙමං හවිස්සති. භයං හවිස්සති. රොගො හවිස්සති. අරොග්‍යං හවිස්සති. මුද්‍යා ගණනා සංඛාතං කාවෙය්‍යං ලොකායතං” ඉති වා ඉති ඵවරුපාය තීරව්‍යානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන පටිවිරතො භොති. ඉද්ධපි’ස්ස භොති සීලස්මිං.

37. යථා වා පතෙනෙක භොනෙතා සමණවුහමිණා සඤ්ඤාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජේතා තෙ ඵවරුපාය තීරව්‍යානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙනති, සෙය්‍යපීදං: ආවාහනං විවාහනං සංවදනං විවදනං සංකීරණං විකීරණං සුභගකරණං දුඛගකරණං විරුද්ධගබ්භකරණං ජව්හාතිත්ථමහනං හනුසංහතනං හත්ථාභිජ්ජානං හනුජ්ජානං කණණ්ණ-ජ්ජානං ආදාසපඤ්ඤානං කුමාරිපඤ්ඤානං දෙවපඤ්ඤානං ආදිවවුපට්ඨානං මහතු-පට්ඨානං අබ්භුජ්ජානං සිරිත්තායතං. ඉති වා ඉති ඵවරුපාය තීරව්‍යාන-විජ්ජාය මිච්ඡාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉද්ධපි’ස්ස භොති සීලස්මිං.

38. යථා වා පතෙනෙක භොනෙතා සමණවුහමිණා සඤ්ඤාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජේතා තෙ ඵවරුපාය තීරව්‍යානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙනති, සෙය්‍යපීදං: සන්තිකමමං පණ්ඨිකමමං භුතකමමං භූජිකමමං වස්සකමමං වොස්සකමමං වජ්ජිකමමං වජ්ජිපට්ඨිකරණං ආවමිතං තභාපනං ජුහනං වමිතං විරෙවනං උද්ධවිරෙවනං අබ්බාපිරෙවනං සීඝ්‍රවිරෙවනං කණණ්ණකෙලං තෙතතතප්පානං තජ්ජිකමමං අඤ්ඤානං පච්චඤ්ඤානං සාලාකීයං සලලකතතීයං දුරකතීකිච්ඡා මූලගෙසජ්ජානං අනුපාදනං ඕසධීතං පටිමොකෙබ්බං. ඉති වා ඉති ඵවරුපාය තීරව්‍යානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉද්ධපි’ස්ස භොති සීලස්මිං.

39. ස ඛො සො ලොභිව්ව භික්ඛු එවං සීලසම්පන්නො න කුතොචි භයං සම්නුපස්සති යදිදං සීලසංවරතො. සොයථාපි මාණව ඛතතිසො මුඛාවසිභෙනා නිහතපච්චාමිතො න කුතොචි භයං සම්නුපස්සති යදිදං පච්චන්තිකතො. එවමෙව ඛො ලොභිව්ව භික්ඛු එවං සීලසම්පන්නො න කුතොචි භයං සම්නුපස්සති යදිදං සීලසංවරතො. සො ඉමිනා අරියෙන සීලසංකේත සමන්තාගතො අර්කිතං අනවජ්ජුඛං පටිසංචෙදෙති. එවං ඛො ලොභිව්ව භික්ඛු සීලසම්පන්නො භොති.

40. කථංඤ්ච ලොභිව්ව භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තථොරො භොති? ඉධ ලොභිව්ව භික්ඛු චක්ඛුතා රූපං දිස්වා න නිමිත්තභාවාහි භොති තානුඛ්‍යඤ්ජනභාවාහි. යජ්ඣාධිකරණමේතං චක්ඛුන්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනායාසවෙය්‍යං, තස්ස සංවරය පටිපජ්ජති. රක්ඛති චක්ඛුන්ද්‍රියං, චක්ඛුන්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සොතෙන සග්ගං සුඤ්ඤා -පෙ- භාණෙන ගඤ්ඤා සාධිතා -පෙ- ජිව්හාරය රසං සාධිතා -පෙ- කාශෙන ථොච්ඡිධං පුඤ්ඤා -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය න නිමිත්තභාවාහි භොති තානුඛ්‍යඤ්ජනභාවාහි. යජ්ඣාධිකරණමේතං මනික්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනායාසවෙය්‍යං, තස්ස සංවරය පටිපජ්ජති. රක්ඛති මනික්ද්‍රියං, මනික්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සො ඉමිනා අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්තාගතො අර්කිතං අබ්‍යාසොසකසුඛං පටිසංචෙදෙති. එවං ඛො ලොභිව්ව භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තථොරො භොති.

41. කථංඤ්ච ලොභිව්ව භික්ඛු සතිසම්පජ්ඣෙඤ්ජන සමන්තාගතො භොති? ඉධ ලොභිව්ව භික්ඛු අභිකක්කන්තො පටික්කක්කන්තො සම්පජානකාරී භොති. ආලොකිතෙ විලොකිතෙ සම්පජානකාරී භොති. සම්මිඤ්ජිතෙ පසාරිතෙ සම්පජානකාරී භොති. සංකප්පිතෙ විවර්ධාරණෙ සම්පජානකාරී භොති. අසිතෙ පිතෙ බාසිතෙ සාසිතෙ සම්පජානකාරී භොති. උච්චාරපස්සාවකමෙම සම්පජානකාරී භොති ගතෙ ධිතෙ නිසින්නෙ සුතොත ජාගරිතෙ තාඤ්ඤෙ කුණ්ඨිතාසෙ සම්පජානකාරී භොති. එවං ඛො ලොභිව්ව භික්ඛු සතිසම්පජ්ඣෙඤ්ජන සමන්තාගතො භොති.

42. කථංඤා ලොහිච්ච භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති? ඉධ ලොහිච්ච භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති කායපරිහාරියෙන විචරෙන කුච්ඡිපරිහාරියෙන පිණ්ඩපාතෙන. සො යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදයෙව පක්කමති. සෙය්‍යථාපි ලොහිච්ච පක්ඛි සක්ඛණො යෙන යෙනෙව ඛෙති සපත්තභාගේ'ව ඛෙති, එවමෙව ඛො ලොහිච්ච භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති කායපරිහාරියෙන විචරෙන කුච්ඡිපරිහාරියෙන පිණ්ඩපාතෙන. සො යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදයෙව පක්කමති. එවං ඛො ලොහිච්ච භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති.

43. සො ඉමිනා ව අරියෙන සීලක්ඛනේන සමන්තාගතො ඉමිනා ව අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්තාගතො ඉමිනා ව අරියෙන සතිසම්පජ්ඣෙය්‍යෙය්‍ය සමන්තාගතො ඉමාය ව අරියාය සන්තුට්ඨො සමන්තාගතො විවිත්තං සෙතාසතං හත්ති අරඤ්ඤං රුක්ඛමූලං පබ්බතං කන්දරං ගිරිගුහං සුසානං වතපථං අබ්බොකාසං පලාලපුඤ්ඤං. සො පච්ඡාහතං පිණ්ඩපාතපටික්කනෙතො නිසීදති පලලඛකං ආභුජ්ඣා උජ්ජං කායං පණ්ඩාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙතො.

44. සො අභිජ්ඣං ලොකෙ පතාය විගතාභිජේඛිත චේතසා විහරති. අභිජ්ඣාය විතතං පරිසොධෙති. බ්‍යාපාදපදෙසං පතාය අබ්‍යාපන්නවිනේතො විහරති සබ්බපාණ්ණතභිතානුක්ඛමි. බ්‍යාපාදපදෙසා විතතං පරිසොධෙති. ඵතභිඤ්ඤං පතාය විගතඵතභිඤ්ඤා විහරති ආලොකකඤ්ඤා සතො සම්පජ්ඣො විතභිඤ්ඤා විතතං පරිසොධෙති. උඤ්චවකුක්ඛකුච්චං පතාය අනුඤ්ඤා විහරති අරක්ඛතං වූපසන්නවිනේතො. උඤ්චවකුක්ඛකුච්චං විතතං පරිසොධෙති. විචිකිච්ඡං පතාය තිණ්ණවිචිකිච්ඡො විහරති අකථංකපි කුසලෙසු ධම්මෙසු. විචිකිච්ඡාය විතතං පරිසොධෙති.

45. සෙය්‍යථාපි ලොහිච්ච පුරිසො ඉණං ආදාය කම්මනේන පයොජේය්‍ය, තස්ස තෙ කම්මනා සමිජේඛියස්ස, සො යාති ච පොරුණාති ඉණමූලාති තාති ච බ්‍යන්තිකරෙය්‍ය, සියා වස්ස උත්තරිං අවසිට්ඨං දුරහරණාය, තස්ස එවමස්ස: “අහං ඛො පුබ්බ ඉණං ආදාය කම්මනේන පයොජෙසිං. තස්ස මෙ තෙ කම්මනා සමිජේඛියස්ස. තො'හං යාති ච පොරුණාති ඉණමූලාති තාති ච බ්‍යන්තිකරෙය්‍ය. අහි ච මෙ උත්තරිං අවසිට්ඨං දුරහරණාය”ති. සො තතො නිදනං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අභිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

46. සෙය්‍යථාපි ලොභිවට්ඨ පුරිසො ආබාධිතො අස්ස දුක්ඛිතො බාලන-
 භිලානො, හත්තං වස්ස නච්ඡාදෙය්‍ය, න වස්ස කායෙ බලමන්තා, සො
 අපරෙත සමයෙන තමහා ආබාධා මුළුවෙය්‍ය, හත්තඤ්චස්ස ඡාදෙය්‍ය,
 සියා වස්ස කායෙ බලමන්තා, තස්ස එවමස්ස: “අහං ඛො පුබ්බො ආබාධිතො
 අහොසිං දුක්ඛිතො බාලනභිලානො. හත්තං ච මෙ නච්ඡාදෙසි. න වස්ස
 මෙ ආසි කායෙ බලමන්තා. සො’මහි එතරහි තමහා ආබාධා මුත්තො.
 හත්තඤ්ච මෙ ඡාදෙසි. අත්ථ ච මෙ කායෙ බලමන්තා”ති. සො තතො නිදුතං
 ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමන්තස්සං-

47. සෙය්‍යථාපි ලොභිවට්ඨ පුරිසො ඛකිනාගාරෙ බද්ධො අස්ස, සො
 අපරෙත සමයෙන තමහා ඛකිනාගාරා මුළුවෙය්‍ය සොත්ථිතා අබ්බසෙත,
 න වස්ස කිඤ්චි භොගානං වයො, තස්ස එවමස්ස: “අහං ඛො පුබ්බො
 ඛකිනාගාරෙ බද්ධො අහොසිං. සො’මහි එතරහි තමහා ඛකිනාගාරා මුත්තො
 සොත්ථිතා අබ්බසෙත. තත්ථ ච මෙ කිඤ්චි භොගානං වයො”ති. සො
 තතො නිදුතං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමන්තස්සං-

48. සෙය්‍යථාපි ලොභිවට්ඨ පුරිසො දුසො අස්ස අත්තතාධිතො පරු-
 ඨිතො න යෙනකාමඛගමො, සො අපරෙත සමයෙන තමහා දුසබ්‍යා
 මුළුවෙය්‍ය අත්තතාධිතො අපරුඨිතො භුජ්ඣො යෙනකාමඛගමො, තස්ස
 එවමස්ස: “අහං ඛො පුබ්බො දුසො අහොසිං අත්තතාධිතො පරුඨිතො
 න යෙනකාමඛගමො. සො’මහි එතරහි තමහා දුසබ්‍යා මුත්තො අත්තතාධිතො
 අපරුඨිතො භුජ්ඣො යෙනකාමඛගමො”ති. සො තතො නිදුතං ලභෙථ
 පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමන්තස්සං-

49. සෙය්‍යථාපි ලොභිවට්ඨ පුරිසො සධ්ධතො සන්තොගො කන්තාරද්ධාන-
 මඤ්ඤං පටිපජ්ජෙය්‍ය දුබ්භික්ඛං සප්පට්ඨයං, සො අපරෙත සමයෙන තං
 කන්තාරං නිත්ථරෙය්‍ය, සොත්ථිතා ගාමන්තං අනුපාපුණ්ණෙය්‍ය ඛෙමං
 අප්පට්ඨයං, තස්ස එවමස්ස: “අහං ඛො පුබ්බො සධ්ධතො සන්තොගො
 කන්තාරද්ධානමඤ්ඤං පටිපජ්ජං දුබ්භික්ඛං සප්පට්ඨයං. සො’මහි එතරහි
 තං කන්තාරං නිත්ථරෙය්‍ය සොත්ථිතා ගාමන්තං අනුපාපුණ්ණො ඛෙමං අප්පට්-
 ඨයං”ති. සො තතො නිදුතං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමන්තස්සං-

50. එවමෙව ඛො ලොභිවට්ඨ භික්ඛු යථා ඉණං යථා රෙගං යථා
 ඛකිනාගාරා යථා දුසබ්‍යා යථා කන්තාරද්ධානමඤ්ඤං, එවං ඉමෙ පඤ්ච
 නිවරණේ අපාභිණේ අත්තනි සමනුපස්සති. සෙය්‍යථාපි ලොභිවට්ඨ ආතණ්ණං,
 යථා ආරෙග්‍යං, යථා ඛකිනා මොක්ඛං, යථා භුජ්ඣං, යථා ඛෙමන්තභුමිං,
 එවමෙව ඛො ලොභිවට්ඨ භික්ඛු ඉමෙ පඤ්ච නිවරණේ පභිණේ අත්තනි
 සමනුපස්සති.

51. තස්සිමෙ පඤ්ච නිවරණෙ පභිණෙ අතතති සමනුපස්සතො පාමොඡං ජායති. පමුදිතස්ස පිති ජායති. පිතිමනස්ස කායො පස්ස-
මහති. පස්සඤ්ඤායො සුඛං වෙදෙති. සුඛිනො විතතං සමාගිගති.

52. සො විච්චේව කාමෙහි විච්චි අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතක්කං
සවිචාරං විචෙකජං. පිතිසුඛං පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජි විහරති. සො
ඉමමෙව කායං විචෙකජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා
පරිපුරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස විචෙකජෙන
පිතිසුඛෙන අපඤ්චං හොති.

53. සෙය්‍යථාපි ලොභිච්ච දකෙඛා න්‍යාපකො වා න්‍යාපකනෙතවාසී වා
කංසථාලෙ න්‍යානිසුඤ්ඤානි ආකිරිතා උදකෙන පරිපොඤ්ඤං පරි-
පොඤ්ඤං සනෙතය්‍ය, සායං න්‍යානිසුඤ්ඤා සෙනහානුගතා සෙනහපරෙතා
සනතරමාගිඤ්ච සුඛං සෙනහෙන න ච පස්සරණී, එවිමෙව ඛො ලොභිච්ච
හික්ඛු ඉමමෙව කායං විචෙකජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා
පරිපුරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස විචෙකජෙන
පිතිසුඛෙන අපඤ්චං හොති.

54. යමපි ලොභිච්ච හික්ඛු විච්චේව කාමෙහි විච්චි අකුසලෙහි ධම්මෙහි
සවිතක්කං සවිචාරං විචෙකජං. පිතිසුඛං පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජි විහරති,
සො ඉමමෙව කායං විචෙකජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා
පරිපුරෙති පරිපථරති, නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස විචෙකජෙන
පිතිසුඛෙන අපඤ්චං හොති. ඉදමපි'ස්ස හොති සමාගිගමි.

55. යස්මිං ඛො ලොභිච්ච සන්ඨරි සාවකො ඵවරුපං උලාරං විසෙසං
අගිගච්ඡති අයමපි ඛො ලොභිච්ච සන්ඨා යො ලොකෙ න වොදනාරතො
යො ච පනෙවරුපං සන්ඨාරං වොදෙති, සා වොදනා අභුතා අතච්ඡා
අබ්බිකා සාවඡ්ඡා.

56. පුන ච පරං ලොභිච්ච හික්ඛු විතක්කවිචාරතං චූපසමා අරක්ඛතං
සම්පසාදනං චේතසො එකොදිභාවං අවිතක්කං අවිචාරං සමාගිපි පිතිසුඛං
දුතියං කුතං උපසම්පජ්ජි විහරති. සො ඉමමෙව කායං සමාගිජෙන
පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිඤ්චි
සබ්බාවතො කායස්ස සමාගිජෙන පිතිසුඛෙන අපඤ්චං හොති.

57. තෙශ්ශථාපි ලොභිව්ව උදකරහද උබ්භිද්දෙකො, තස්ස නෙවස්ස පුරත්තිමාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, ත දක්ඛිණාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, ත පච්ඡිමාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, ත උත්තරාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, දෙවො ව ත කාලෙන කාලං සමමා ධාරං අනුසාවෙවෙජ්ජයා, අථ ඛො තමා ව උදකරහද සිතා වාරිඛාර උබ්භිජ්ජිමා තමෙව උදකරහදං සිතෙන වාරිනා අභිසංඤ්ඤාය පරිසංඤ්ඤාය පරිපුරෙය්‍ය පරිපථරෙය්‍ය, නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො උදකරහදස්ස සිතෙන වාරිනා අපච්චං අස්ස, ඵවමෙව ඛො ලොභිව්ව භික්ඛු ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අපච්චං ගොති.

58. යමපි ලොභිව්ව භික්ඛු විතක්ඛවිචාරානා වූපසමා අරක්ඛිතං සමපදාදනං වෙනතසා ඵකොදිහංවං අවිතක්ඛං අවිචාරං සමාධිජං පිතිසුඛං දුතියං කුතං උපසම්පජ්ජ විහරති, සො ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අපච්චං ගොති. ඉදමපි'ස්ස ගොති සමාධිසමී.

59. යස්මිං ඛො ලොභිව්ව සත්ථරි සාවකො ඵවරුපං උගාරං විසෙය්‍ය අභිගමන්ති, අයමපි ඛො ලොභිව්ව සත්ථා යො ලොකෙ ත වොදනාරතො. යො ව පනෙවරුපං සත්ථාරං වොදෙති සා වොදනා අතුතා අතච්ඡා අබමිකා සාවරුපා.

60. පුත ව පරං ලොභිව්ව භික්ඛු පිතියා ව විරහා උපෙක්ඛකො ව විහරති සතො සමපජාතො සුඛඤ්ච කායෙන උපසංවෙදෙති. යනතං අරියා ආවිකඛනති 'උපෙක්ඛකො සතිමා සුඛවිහාරි'ති තං තතියං කුතං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො ඉමමෙව කායං නිපට්ඨිකෙන සුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස නිපට්ඨිකෙන සුඛෙන අපච්චං ගොති.

61. සෙය්‍යථාපි ලොභිව උප්පලිතිං වා පදුමිතිං වා පුණ්ඩරිකිතිං වා අපොකච්චාති උප්පලාති වා පදුමාති වා පුණ්ඩරිකාති වා උදකෙ ජාතාති උද්දක සංවඤ්ඤාති උදකානුගතාති අනෙතාතිමුග්ගපොසිති, තාති යාවචග්ගා යාව ච මූලා සිංගෙන වාරිතා අභිස්සන්තාති පරිස්සන්තාති පරිපුරුති පරිපුරාති, නාස්සා කිඤ්චි සබ්බාවතං උප්පලාතං වා පදුමාතං වා පුණ්ඩරිකාතං වා සිංගෙන වාරිතා අපුරං අස්ස, එවමෙව ඛො ලොභිව භික්ඛු ඉමමෙව කායං නිපට්ඨිතෙතෙ සුඛෙන අභිසංඤ්ඤාති පරිසංඤ්ඤාති පරිපුරෙති පරිපුරති. තාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස නිපට්ඨිතෙතෙ සුඛෙන අපුරං හොති.

62. යමපි ලොභිව භික්ඛු පිතියා ව විරාගා උපෙක්ඛකො ව විහරති සතො සමපජානො සුඛඤ්ච කායෙන පටිසංවේදෙති, යං තං අරියා අභික්ඛන්ති 'උපෙක්ඛකො සතිමා සුඛවිහාරී'ති තං තතිං කුතං උපසම්පජ්ඣ විහරති සො ඉමමෙව කායං නිපට්ඨිතෙතෙ සුඛෙන අභිසංඤ්ඤාති පරිසංඤ්ඤාති පරිපුරෙති පරිපුරති, තාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස නිපට්ඨිතෙතෙ සුඛෙන අපුරං හොති, ඉදම්පි'ස්ස හොති සමාධිස්මිං.

63. යස්මිං ඛො ලොභිව සන්ධි සාමකො එවරුපං උලාරං විසෙසං අභිගමන්ති, අයමපි ඛො ලොභිව සත්ථා යො ලොකෙ න චොදනාරහො. යො ව පනෙවරුපං සන්ධාරං චොදෙති සා චොදනා අභුතා අතච්ඡා අධම්මිකා සාවජ්ඣා.

64. පුත ව පරං ලොභිව භික්ඛු සුඛස්ස ව පහානා දුක්ඛස්ස ව පහානා පුබ්බෙව සොමනස්සදොමනස්සාතං අත්ථග්ගමා අදුක්ඛමිත්‍රං උපෙක්ඛා-සතිපාරිසුද්ධිං චතුස්සං කුතං උපසම්පජ්ඣ විහරති. සො ඉමමෙව කායං පරිසුද්ධොන චේතසා පරියොදනෙන ඵරිතො නිසින්නො හොති. තාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස පරිසුද්ධොන චේතසා පරියොදනෙන අපුරං හොති.

65. සෙය්‍යථාපි ලොභිව පුරිසො ඔදනෙන වජේන සසීයං පාරුපිතො නිසින්නො අස්ස, තාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස ඔදනෙන වජේන අපුරං අස්ස, එවමෙව ඛො ලොභිව භික්ඛු ඉමමෙව කායං පරිසුද්ධොන චේතසා පරියොදනෙන ඵරිතො නිසින්නො හොති. තාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස පරිසුද්ධොන චේතසා පරියොදනෙන අපුරං හොති.

66. යමපි ලොභිව භික්ඛු සුඛස්ස ව පහානා දුක්ඛස්ස ව පහානා පුබ්බෙව සොමනස්සදොමනස්සාතං අත්ථග්ගමා අදුක්ඛමිත්‍රං උපෙක්ඛාසතිපාරිසුද්ධිං චතුස්සං කුතං උපසම්පජ්ඣ විහරති, සො ඉමමෙව කායං පරිසුද්ධොන චේතසා පරියොදනෙන ඵරිතො නිසින්නො හොති, තාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස පරිසුද්ධොන චේතසා පරියොදනෙන අපුරං හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සමාධිස්මිං.

67. යසම් ඛො ලොභිච්ච සන්ථරි සාවකො ඵවරුපං උලාරං විසෙසං අභිගව්ඡති, අයමපි ඛො ලොභිච්ච සන්ථා යො ලොකෙ න වොදනාරහො. යො ච පනෙවරුපං සන්ථාරං වොදෙති, සා වොදනා අභුතා අතච්ඡා අබම්මකා සාවජ්ජා.

68. පුත ච පරං ලොභිච්ච සො භික්ඛු ඵලං සමාගිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරිසොදාතො අතභිග්ගෙ විගතූපකකිලෙසෙ මුද්දහුතෙ කම්මතිසෙ සිතෙ ආතෙඤ්ඤාපතෙත ඤාණදස්සනාය විතතං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සො ඵලං පජානාති: අයං ඛො මෙ කායො රුපි වාතූමමභාහුතිසො මාතෘපෙතතිකසම්භවො ඔදනකුමමාසුපච්චයො අනිච්චුච්ඡාදනපරිමද්දන-හෙදනවිඤ්ඤාසනධම්මො ඉදං ච පන මෙ විඤ්ඤාණං ඵන්ධං සිතං ඵන්ධං පටිබ්බානති.

69. සෙය්‍යථාපි ලොභිච්ච මණ්ණි වෙථරියො සුභො ජාතීමා අට්ඨංසො සුපරිකම්මකතො අවෙජා විසසනෙතා අනාපිලො සබ්බාකාරසම්පන්නො, තත්ත්වං සුත්තං ආවුතං නීලං වා පිතං වා ලොභිතං වා ඔදනං වා පණ්ඩු-සුත්තං වා, තමෙතං චික්ඛුමා පුරිසො ගජෙඨ කර්තීමා පච්චවෙකෙඛය්‍ය “අයං ඛො මණ්ණි වෙථරියො සුභො ජාතීමා අට්ඨංසො සුපරිකම්මකතො අවෙජා විසසනෙතා අනාපිලො සබ්බාකාරසම්පන්නො. තත්ත්වං සුත්තං ආවුතං නීලං වා පිතං වා ලොභිතං වා ඔදනං වා පණ්ඩුසුත්තං වා”ති, ඵලමෙව ඛො ලොභිච්ච භික්ඛු ඵලං සමාගිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරිසොදාතො අතභිග්ගෙ විගතූපකකිලෙසෙ මුද්දහුතෙ කම්මතිසෙ සිතෙ ආතෙඤ්ඤාපතෙත ඤාණදස්සනාය විතතං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සො ඵලං පජානාති: අයං ඛො මෙ කායො රුපි වාතූමමභාහුතිසො මාතෘපෙතතිකසම්භවො ඔදනකුමමාසුපච්චයො අනිච්චුච්ඡාදනපරිමද්දනහෙදන-විඤ්ඤාසනධම්මො. ඉදං ච පන මෙ විඤ්ඤාණං ඵන්ධං සිතං ඵන්ධං පටිබ්බානති.

70. යමපි ලොභිච්ච භික්ඛු ඵලං සමාගිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො -පෙ- ඵලං පජානාති -පෙ- ඉදං ච පන මෙ විඤ්ඤාණං ඵන්ධං සිතං ඵන්ධං පටිබ්බානති, ඉදමපි’යං භොති පඤ්ඤාය.

71. යසම් ඛො ලොභිච්ච සන්ථරි සාවකො ඵවරුපං උලාරං විසෙසං අභිගව්ඡති, අයමපි ඛො ලොභිච්ච සන්ථා යො ලොකෙ න වොදනාරහො. යො ච පනෙවරුපං සන්ථාරං වොදෙති, සා වොදනා අභුතා අතච්ඡා අබම්මකා සාවජ්ජා.

72. සො එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොදානෙ අනඛග්ගේ විගතූපකක්ඛිලෙසෙ මුද්දහුතෙ කම්මනියෙ ධීනෙ ආනෙඤ්ජානෙත මනොමයං කායං අභිනිමිත්තනාය චිත්තං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො ඉමමිනා කායා අඤ්ඤං කායං අභිනිමිත්තාති රූපිං මනොමයං සබ්බඛගපච්චඛිතිං අභිනිජ්ඣයං.

73. සෙය්‍යථාපි ලොභිච්ච පුරිසො මුඤ්ඤමිනා ඉසිකං පවාගෙය්‍ය, තස්ස එවමස්ස: 'අයං මුඤ්ඤා, අයං ඉසිකා. අඤ්ඤා මුඤ්ඤා, අඤ්ඤා ඉසිකා. මුඤ්ඤමිනා ඤේව ඉසිකා පබාලා'ති. සෙය්‍යථාපි චා පන ලොභිච්ච පුරිසො අසිං කොසිලා පවාගෙය්‍ය, තස්ස එවමස්ස: 'අයං අසි අයං කොසි. අඤ්ඤා අසි, අඤ්ඤා කොසි. කොසිලා ඤේව අසි පබාලො'ති. සෙය්‍යථාපි චා පන ලොභිච්ච පුරිසො අතිං කරණකා උද්ධරෙය්‍ය, තස්ස එවමස්ස: 'අයං අති, අයං කරණකා. අඤ්ඤා අති, අඤ්ඤා කරණකා. කරණකා ඤේව අති උබ්බතො'ති. එවමෙව ඛො ලොභිච්ච භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොදානෙ අනඛග්ගේ විගතූපකක්ඛිලෙසෙ මුද්දහුතෙ කම්මනියෙ ධීනෙ ආනෙඤ්ජානෙත මනොමයං කායං අභිනිමිත්තනාය චිත්තං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො ඉමමිනා කායා අඤ්ඤං කායං අභිනිමිත්තාති රූපිං මනොමයං සබ්බඛගපච්චඛිතිං අභිනිජ්ඣයං.

74. යමපි ලොභිච්ච භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො -පෙ- අඤ්ඤං කායං අභිනිමිත්තාති රූපිං මනොමයං සබ්බඛගපච්චඛිතිං අභිනිජ්ඣයං, ඉදමපි'ස්ස භොති පඤ්ඤාය.

75. යස්මිං ඛො ලොභිච්ච සත්ථරි සාවකො එවරූපං උලාරං විසෙසං අභිගච්ඡති. අයමපි ඛො ලොභිච්ච සත්ථා යො ලොකෙ න වොදනාරහො. යො ච පනෙවරූපං සත්තාරං වොදෙති, සා වොදනා අභුතා අතච්ඡා අධම්මකා සාවර්ජා.

76. සො එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොදානෙ අනඛග්ගේ විගතූපකක්ඛිලෙසෙ මුද්දහුතෙ කම්මනියෙ ධීනෙ ආනෙඤ්ජානෙත ඉද්ධිවිධාය චිත්තං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො අනෙකච්ඡිතං ඉද්ධිවිධං පච්චක්ඛෙතාති: එකො'පි සුඤ්ඤා ඛුඤ්ඤා භොති. ඛුඤ්ඤාපි සුඤ්ඤා එකො භොති. ආචිභාවං තිරෙහාවං තිරෙකුඤ්ඤා තිරෙපාකාරං තිරෙපබ්බතං අසර්- මානොගච්ඡති සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ. පඨවියා'පි උමුච්ඡිත්තිමුච්ඡං කරෙති සෙය්‍යථාපි උදකෙ. උදකෙ'පි අභිජ්ජමානෙ ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි පඨවියං. ආකාසෙ'පි පලලකෙකත කම්මති සෙය්‍යථාපි පකඨි සකුණො. ඉමෙ'පි වජ්ඣමසුරියෙ එවංමිද්ධිකෙ එවංමිභාසුභානෙව පාණිනා පරිමෙති පරිමජ්ජති. යාව චුග්ගලොකාපි කායෙන චසං චිත්තෙති.

77. සෙය්‍යථාපි ලොභිව උකෙඛා කුම්භකාරෙ වා කුම්භකාරනෙතවාසී වා සුපරිකම්මකතාය මතතිකාය යං යදෙව භාජනවිකතිං ආකඛෙය්‍ය නං තදෙව කරෙය්‍ය අභිනිප්පාදෙය්‍ය, සෙය්‍යථා වා පන ලොභිව උකෙඛා දන්තකාරෙ වා දන්තකාරනෙතවාසී වා සුපරිකම්මකතයම් දන්තයම් යං යදෙව දන්තවිකතිං ආකඛෙය්‍ය නං තදෙව කරෙය්‍ය අභිනිප්පාදෙය්‍ය, සෙය්‍යථා වා පන ලොභිව උකෙඛා සුවණ්ණකාරෙ වා සුවණ්ණකාරනෙතවාසී වා සුපරිකම්මකතයම් සුවණ්ණයම් යං යදෙව සුවණ්ණවිකතිං ආකඛෙය්‍ය නං තදෙව කරෙය්‍ය අභිනිප්පාදෙය්‍ය, එවමෙව ඛො ලොභිව භික්ඛු ඵලං සමාභිනෙ විතෙත පරිසුද්ධ පරියොද්ධෙ අනඛණ්ඩෙ විග්ගුපකතිලෙසෙ මුද්දුගෙ කම්මතිසෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජනෙත ඉද්ධිවිධාය විතතං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො අනෙකවිතිතං ඉද්ධිවිධං පච්චන්තොති: එකො'පි සුඤ්ඤා ඛොති -පෙ- යාච චුභලොකාපි කායෙත වසං වතෙතති. යමපි ලොභිව භික්ඛු ඵලං සමාභිනෙ විතෙත -පෙ- යාච චුභලොකාපි කායෙත වසං වතෙතති, ඉද්ධි'ය්‍ය ඛොති පඤ්ඤා

78. යයම් ඛො ලොභිව සන්ධි සාවකො ඵවරුපං උපාරං විසෙසං අධිගච්ඡති, අයමපි ඛො ලොභිව සන්ධි යො ලොකෙ න චොදනාරහො. යො ච පනෙවරුපං සන්ධාරං චොදෙති, සා චොදනා අනුතා අතච්ඡා අධිමිකා සාවරු.

79. සො ඵලං සමාභිනෙ විතෙත පරිසුද්ධ පරියොද්ධෙ අනඛණ්ඩෙ විග්ගුපකතිලෙසෙ මුද්දුගෙ කම්මතිසෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජනෙත දිබ්බාය සොතබ්බාදාය විතතං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො දිබ්බාය සොතබ්බාදාය විසුද්ධාය අතිකකන්තමානුසිකාය උභො සද්දෙ සුඤ්ඤා දිබ්බෙ ව මානුසෙ ව යෙ දුරෙ සන්තිකෙ ව. සෙය්‍යථාපි ලොභිව පුරිසො අධානමහාපට්ටනො, සො සුඤ්ඤා ගෙරිසද්දමපි මුද්ධිසද්දමපි සබ්බපණ්ණදෙණිමසද්දමපි, තස්ස එවමස්ස ගෙරිසද්දෙ ඉති'පි මුද්ධිසද්දෙ ඉති'පි සබ්බපණ්ණදෙණිමසද්දෙ ඉති'පි. එවමෙව ඛො ලොභිව භික්ඛු ඵලං සමාභිනෙ විතෙත පරිසුද්ධ පරියොද්ධෙ අනඛණ්ඩෙ විග්ගුපකතිලෙසෙ මුද්දුගෙ කම්මතිසෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජනෙත දිබ්බාය සොතබ්බාදාය විතතං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො දිබ්බාය සොතබ්බාදාය විසුද්ධාය අතිකකන්තමානුසිකාය උභො සද්දෙ සුඤ්ඤා දිබ්බෙ ව මානුසෙ ව යෙ දුරෙ සන්තිකෙ ව.

80. යමපි ලොභිව භික්ඛු ඵලං සමාභිනෙ විතෙත පරිසුද්ධ -පෙ- උභො සද්දෙ සුඤ්ඤා දිබ්බෙ ව මානුසෙ ව යෙ දුරෙ සන්තිකෙ ව, ඉද්ධි'ය්‍ය ඛොති පඤ්ඤා.

81. යඤ්චිං ඛො ලොභිච්ච සන්ධර් සාවකො ඵවරුපං උලාරං විසෙසං අභිගච්ඡති, අයමි ඛො ලොභිච්ච සත්ථා යො ලොකෙ න චොදනාරහො. යො ච පනෙවරුපං සන්ධාරං චොදෙති, සං චොදනා අගුතා අතච්ඡා අබම්භා සාවජ්ජා.

82. සො ඵචං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධා පරියොද්දතෙ අතභිගණේ විගතූපකතිලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මකියෙ සීතෙ අනෙඤ්ජපනෙත චෙතො-පරියඤ්ඤාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො පරසත්තානං පරපුඤ්ජානං චෙතසා චෙතො පරිච්ච පජානාති; සරාගං වා විතතං සරාගං විතතනති පජානාති. විතරාගං වා විතතං විතරාගං විතතනති පජානාති. සද්දෙසං වා විතතං සද්දෙසං විතතනති පජානාති. විතද්දෙසං වා විතතං විතද්දෙසං විතතනති පජානාති. සමොහං වා විතතං සමොහං විතතනති පජානාති. විතමොහං වා විතතං විතමොහං විතතනති පජානාති. සඛිතිතං වා විතතං සඛිතිතං විතතනති පජානාති. විකම්මිතං වා විතතං විකම්මිතං විතතනති පජානාති. මහග්ගතං වා විතතං මහග්ගතං විතතනති පජානාති. අමහග්ගතං වා විතතං අමහග්ගතං විතතනති පජානාති. සඋතතරං වා විතතං සඋතතරං විතතනති පජානාති. අනුතතරං වා විතතං අනුතතරං විතතනති පජානාති. සමාහිතං වා විතතං සමාහිතං විතතනති පජානාති. අසමාහිතං වා විතතං අසමාහිතං විතතනති පජානාති. චිත්තං වා විතතං චිත්තං විතතනති පජානාති. අචිත්තං වා විතතං අචිත්තං විතතනති පජානාති.

83. සෙය්‍යථාපි ලොභිච්ච ඉප්ඵි වා පුරිසෙ වා දහරො වා සුචා මණ්ඩකඤ්ජානිකා අදසෙ වා පරිසුද්ධා පරියොද්දතෙ අචෙත්ථ වා උදක-පනෙත සකං මුඛනිමිතං පච්චචෙකඛමානො සකඤ්ඤිකං වා සකඤ්ඤිකනති ජාතෙය්‍ය, අකඤ්ඤිකං වා අකඤ්ඤිකනති ජාතෙය්‍ය, ඵචෙමෙව ඛො ලොභිච්ච භික්ඛු ඵචං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධා පරියොද්දතෙ අතභිගණේ විගතූපකතිලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මකියෙ සීතෙ අනෙඤ්ජපනෙත චෙතොපරියඤ්ඤාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො පරසත්තානං පරපුඤ්ජානං චෙතසා චෙතො පරිච්ච පජානාති; සරාගං වා විතතං සරාගං විතතනති පජානාති. විතරාගං වා විතතං විතරාගං විතතනති පජානාති. සද්දෙසං වා විතතං සද්දෙසං විතතනති පජානාති. විතද්දෙසං වා විතතං විතද්දෙසං විතතනති පජානාති. සමොහං වා විතතං සමොහං විතතනති පජානාති. විතමොහං වා විතතං විතමොහං විතතනති පජානාති. සඛිතිතං වා විතතං -පෙ- විකම්මිතං වා විතතං -පෙ- මහග්ගතං වා විතතං -පෙ- අමහග්ගතං වා විතතං -පෙ- සඋතතරං වා විතතං -පෙ- අනුතතරං වා විතතං -පෙ- සමාහිතං වා විතතං -පෙ- අසමාහිතං වා විතතං -පෙ- චිත්තං වා විතතං චිත්තං විතතනති පජානාති. අචිත්තං වා විතතං අචිත්තං විතතනති පජානාති.

84. යමපි ලොභිච්ච භික්ඛු ඵචං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධා -පෙ- අචිත්තං වා විතතං අචිත්තං විතතනති පජානාති, ඉදම්පි'ස්ස හොති පඤ්ඤා

85. යසම්භිං ඛො ලොභිවට්ඨ සන්ථරි සාවකො ඵවරුපං උළාරං විසෙසං අභිගච්ඡති, අයමපි ඛො ලොභිවට්ඨ සන්ථා යො ලොකෙ න වොදනාරහො, යො ච පනෙවරුපං සන්ථාරං වොදෙති, සා වොදනා අභුතා අතච්ඡං අධම්මිකා සාවජ්ජා.

86. සො ඵලං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධං පරියොදනෙ අතඛග්ගේ විගභුපකතිලෙසෙ මුදුගුතෙ කමමනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජ්ජානෙත පුබ්බෙතිවාසානුස්සතිඤ්ඤාය විතතං අභිනීභරති අභිනීන්තාමෙති. සො අනෙක-විනිසං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති. සෙය්‍යපීදං: ඵකමපි ජාතිං දො'පි ජාතියො තිස්සො'පි ජාතියො චතස්සො'පි ජාතියො පඤ්ඤා'පි ජාතියො දස'පි ජාතියො විසමපි ජාතියො තිංසමපි ජාතියො චතසාරිසමපි ජාතියො පඤ්ඤාසමපි ජාතියො ජාතිසතමපි ජාතිසතස්සමපි ජාතිසතසතස්සමපි-අනෙකෙ'පි සංවට්ටකපො අනෙකෙ'පි විවට්ටකපො අනෙකෙ'පි සංවට්ටිවිවට්ටකපො 'අමුත්‍රාසිං ඵලංතාමො ඵලංගොතෙතා ඵලංවණේණ ඵලමාහාරො ඵලං සුඛදුක්ඛපට්ඨංවෙදී ඵලමාසුපරියනෙතා. සො තතො චුතො අමුත්‍ර උපපාදිං. තත්‍රාපාසිං ඵලංතාමො ඵලංගොතෙතා ඵලංවණේණ ඵලමාහාරො ඵලංසුඛදුක්ඛපට්ඨංවෙදී ඵලමාසුපරියනෙතා. සො තතො චුතො ඉබ්බපනෙතා'ති. ඉති සාකාරං සඋදෙසං අනෙකවිනිසං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති.

87. සෙය්‍යථාපි ලොභිවට්ඨ පුරිභො සකමනා ගාමා අඤ්ඤං ගාමං ගච්ඡන්තා, තමනා'පි ගාමා අඤ්ඤං ගාමං ගච්ඡන්තා, සො තමනා ගාමා සකඤ්ඤෙව ගාමං පච්චාගච්ඡන්තා, තස්ස ඵලමස්ස: 'අහං ඛො සකමනා ගාමා අමුං ගාමං අගච්ඡිං. තත්‍ර ඵලං අට්ඨාසිං ඵලං නිසිදිං ඵලං අහාසිං ඵලං තුණ්හි අගහාසිං. තමනාපි ගාමා අමුං ගාමං අගච්ඡිං. තත්‍රාපි ඵලං අට්ඨාසිං ඵලං නිසිදිං ඵලං අහාසිං ඵලං තුණ්හි අගහාසිං. සො'මහි තමනා ගාමා සකඤ්ඤෙව ගාමං පච්චාගතො'ති. ඵලමෙව ඛො ලොභිවට්ඨ භික්ඛු ඵලං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධං පරියොදනෙ අතඛග්ගේ විගභුපකතිලෙසෙ මුදුගුතෙ කමමනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජ්ජානෙත පුබ්බෙතිවාසානුස්සතිඤ්ඤාය විතතං අභිනීභරති අභිනීන්තාමෙති. සො අනෙකවිනිසං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති. සෙය්‍යපීදං: ඵකමපි ජාතිං දො'පි ජාතියො තිස්සො'පි ජාතියො චතස්සො'පි ජාතියො පඤ්ඤා'පි ජාතියො දස'පි ජාතියො විසමපි ජාතියො තිංසමපි ජාතියො චතසාරිසමපි ජාතියො පඤ්ඤාසමපි ජාතියො ජාතිසතමපි ජාතිසතස්සමපි ජාතිසතසතස්සමපි, අනෙකෙ'පි සංවට්ටකපො අනෙකෙ'පි විවට්ටකපො අනෙකෙ'පි සංවට්ටිවිවට්ටකපො 'අමුත්‍රාසිං ඵලංතාමො ඵලංගොතෙතා ඵලංවණේණ ඵලමාහාරො ඵලංසුඛදුක්ඛපට්ඨංවෙදී ඵලමාසුපරියනෙතා. සො තතො චුතො අමුත්‍ර උපපාදිං. තත්‍රාපාසිං ඵලංතාමො ඵලංගොතෙතා ඵලංවණේණ ඵලමාහාරො ඵලංසුඛදුක්ඛපට්ඨංවෙදී ඵලමාසුපරියනෙතා. සො තතො චුතො ඉබ්බපනෙතා'ති.

ඉති සාකාරං සලකෙත්තං අනෙකපිතිතං ප්‍රබන්ධිතං අනුසාරති. යම් ලෝකීය භික්ෂු එවං සමාතිතෙ විතත පරිසුද්ධි -ප- අනෙකපිතිතං ප්‍රබන්ධිතං අනුසාරති, ඉදම්පි'යං තොති පඤ්ඤාය.

88. යමෙකං බො ලෝකීය භික්ෂු සාධකො එවරුපං උලාරං විසෙසං අග්‍රිහවත්ති, අයමෙකං බො ලෝකීය භික්ෂු යො ලොකෙ න වොදනාරතො. යො ච පනෙවරුපං සන්ධාරං වොදෙති, සා වොදනා අභුතා අනවත්තං අධිමිතිකා සාවරු.

89. යො එවං සමාතිතෙ විතත පරිසුද්ධි පරියොදනෙ අනභිකරණෙ විග්‍රහකරණෙ මුද්‍රානෙ කම්මකරණෙ සිතෙ අනෙකපිතිතං අනුසාරති. යො දිබ්බිකා වික්ෂිප්තං විසුද්ධිතං අතිකාන්තමානුසංකතං සතෙත පසාති විවමානෙ උපපජ්ජමානෙ සිතෙ පඤ්ඤානෙ සුචරිතෙ දුබ්බිකානෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මපතෙ සතෙත පජානාති: 'ඉමෙ වත භොනෙතා සත්තා කාය-දුච්චරිතෙත සමන්තාගතා වච්චවරිතෙත සමන්තාගතා මනොදුච්චරිතෙත සමන්තාගතා අරියානං උපවාදකා මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨිකම්මසමාදානා. තෙ කායසංගෙද පරමමරණං අපාසං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපන්නා. ඉමෙ වා පන භොනෙතා සත්තා කායසුචරිතෙත සමන්තාගතා වච්චවරිතෙත සමන්තාගතා මනොසුචරිතෙත සමන්තාගතා අරියානං අනුපවාදකා සමමා-දිට්ඨිකා සමමාදිට්ඨිකම්මසමාදානා. තෙ කායසංගෙද පරමමරණං සුගතිං සංගං ලොකං උපපන්නා'ති. ඉති දිබ්බිකා වික්ෂිප්තං විසුද්ධිතං අතිකාන්තමානුසංකතං සතෙත පසාති විවමානෙ උපපජ්ජමානෙ සිතෙ පඤ්ඤානෙ සුචරිතෙත දුබ්බිකානෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මපතෙ සතෙත පජානාති.

90. සෙය්‍යොපි ලෝකීය මජ්ඣෙක සිංහාවතෙ පාසාදෙ. තත්ථ වික්ෂිප්තං පුරිසො සිතො පසොයො මනුසො ගෙහං පවිසනො'පි නික්ඛමනො'පි රජියා විනිසඤ්ඤානො'පි මජ්ඣෙක සිංහාවතෙ නිසිනො'පි. තස්ස එවමස්ස: එතෙ මනුසො ගෙහං පවිසති. එතෙ නික්ඛමති. එතෙ රජියා විනි-සඤ්ඤාති. එතෙ මජ්ඣෙක සිංහාවතෙ නිසින්නා'ති. එවමෙව බො ලෝකීය භික්ෂු එවං සමාතිතෙ විතත පරිසුද්ධි පරියොදනෙ අනභිකරණෙ විග්‍රහකරණෙ මුද්‍රානෙ කම්මකරණෙ සිතෙ අනෙකපිතිතං අනුසාරති. යො දිබ්බිකා වික්ෂිප්තං විසුද්ධිතං අතිකාන්තමානුසංකතං සතෙත පසාති විවමානෙ උපපජ්ජමානෙ සිතෙ පඤ්ඤානෙ සුචරිතෙත දුබ්බිකානෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මපතෙ සතෙත පජානාති: ඉමෙ වත භොනෙතා සත්තා කායදුච්චරිතෙත සමන්තාගතා වච්චවරිතෙත සමන්තාගතා මනොදුච්චරිතෙත සමන්තාගතා අරියානං උපවාදකා මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨිකම්මසමාදානා-

තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං තිරයං උපපන්නා, ඉමෙ වා පන භොතෙතා සත්තා ඤායසුචරිතෙන සමන්නාගතා වජ්ජුචරිතෙන සමන්නාගතා මනොසුචරිතෙන සමන්නාගතා අරියානං අනුපවාදකා සමමාදිට්ඨිකා සමමාදිට්ඨිකමමසමාදානා, තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නා' ති. ඉති දිබ්බෙන් වක්ඛන්තා විසුඤ්ඤාන අතික්කන්තමානුසංකෙන සතෙන පස්සති වචමානෙ උපපජ්ජ-මානෙ හිතෙ පණිතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකමමුපගෙ සතෙන පජානාති. යමපි ලොහිව්ව භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙන පරිසුඤ්ඤා-පෙ- සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකමමුපගෙ සතෙන පජානාති, ඉදං මි'ස්ස භොති පඤ්ඤාය.

91. යසම්ම ඛො ලොහිව්ව සන්ධර්සාවකො එවරුපං උලාරං විසෙසං අභිගච්ඡති, අයමපි ඛො ලොහිව්ව සන්ධා යො ලොකෙ න වොදනාරහො. යො ච පතෙවරුපං සන්ධාරං මොදෙති, සා වොදනා අභුතා අතච්ඡා අබමමිකා සාවජ්ජා.

92. යො එවං සමාහිතෙ විතෙන පරිසුඤ්ඤා පරියොදනෙ අනඛනණේ විගනුපක්ඛිලෙසෙ මුදුහුතෙ කම්මතියෙ ඕතෙ අතෙඤ්ජපතෙන අසචාතං බයඤ්ඤාය විතතං අභිනිතරති අභිනින්නාමෙති. යො ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛසමුදයො'ති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛනිරෝධො'ති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපද්ධි'ති යථාභූතං පජානාති. ඉමෙ අසචා'ති යථාභූතං පජානාති. අයං අසච-සමුදයො'ති යථාභූතං පජානාති. අයං අසචනිරෝධො'ති යථාභූතං පජානාති. අයං අසචනිරෝධගාමිනී පටිපද්ධි'ති යථාභූතං පජානාති. තස්ස එවං ජාතතො එවං පස්සතො කාමාසවාපි විතතං විමුච්චති, ගවාසවාපි විතතං විමුච්චති. අවිජ්ජාසවාපි විතතං විමුච්චති. විමුත්තස්මිං විමුත්තමිති ඤාණං භොති. ඩිණං ජාති, චුභිතං චුගම්චරිතා, කතං කරණීයං, නාපරං ඉත්තතායාති පජානාති.

93. සෙය්‍යථාපි ලොභිච්චි පබ්බතඝබ්බිපථ උදකරහඳො අචේතො විප්පසනේනා අනාපිලො. තත්ථ චික්ඛුමි පුරිසො තිරෙ සීතො පග්ගොය්‍ය සිප්පිඝමුක්ඛමි සක්ඛරකඨලමි මච්ඡගුමමි චිරන්තමි තිට්ඨන්තමි. තස්ස ඵමිත්තො අයං ඛො උදකරහඳො අචේතො විප්පසනේනා අනාපිලො. තත්ත්වමෙ සිප්පිඝමුක්ඛා'පි සක්ඛරකඨලා'පි චිරන්ති'පි තිට්ඨන්ති'පිති.

94. ඵච්චෙව ඛො ලොභිච්චි භික්ඛු ඵචං සමාහිතෙ විනේන පටිසුඥො පරිඥොදාතෙ අතඛිතණේ විගතාසක්ඛිපලසෙ මුද්දගුතෙ කම්මනියෙ සීර්ත ආතෙඤ්ඤාසතත ආසවාතං බසඤ්ඤාස විතතං අභිනිගරති අභිනින්නාමේති. යො ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛසමුදයො'ති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛනිරෝධො'ති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛනිෂ්ඨරුධගාමිති පටිපදා'ති යථාභූතං පජානාති. ඉමෙ ආසවා'ති යථාභූතං පජානාති. අයං ආසවනිරෝධො'ති යථාභූතං පජානාති. අයං ආසවනිෂ්ඨරුධගාමිති පටිපදා'ති යථාභූතං පජානාති.

95. තස්ස ඵචං ජාතතො ඵචං පග්ගතො කාමාසවා'පි විතතං විමුච්චති. භවාසවා'පි විතතං විමුච්චති. අවිජ්ජාසවා'පි විතතං විමුච්චති. විමුත්තසම්මි. විමුත්තමිති ඤාණං හොති. ඩිණං ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරිතං, කතං කරණිතං, නාපරං ඉත්තතොයාති පජානාති.

96. යස්මිං ඛො ලොභිච්චි සප්පරි සාවකො ඵචරුපං උලාරං විසෙසං අධිගච්ඡති, අගමිධි ඛො ලොභිච්චි සත්ථා යො ලොකෙ න චොදනාරහො. යො ච පනෙවරුපං සත්ථාරං චොදෙති, සා චොදනා අභූතා අතච්ඡා අබ්මිකා සාවජාති.

97. ඵචං වුත්තෙ ලොභිච්චි ඩ්‍රාගමණො භගවන්තං ඵතදචොචි: සෙය්‍යථාපි හො ගොතම් පුරිසො පුරිසං තරකප්පපාතං පපතන්තං ලකසෙසු ගතෙතිං උඤ්චිතිං ඵපල පතිට්ඨාපෙය්‍ය, ඵච්චෙවං හොතා ගොතමේන තරකප්පපාතං පපතනේනා උඤ්චිතිං ඵලෙ පතිට්ඨාපිතො. අභික්ඛන්තං හො ගොතම් අභික්ඛන්තං හො ගොතම්. සෙය්‍යථාපි හො ගොතම් නික්ඛුජ්ජිතං වා උක්ඛුජ්ජෙය්‍ය පටිච්ඡන්තං වා විචිතරය මුලාසං වා මග්ගං ආවිසෙකය්‍ය අකිකාරෙ වා තෙලපජ්ජාතං ඩාරෙය්‍ය චක්ඛුමනේන රුපාභි දක්ඛන්ති, ඵච්චෙව හොතා ගොතමේන අනෙකපරිසාරෙය්‍ය ඩිසමිථා පකාසිතො. ඵසාගං භවන්තං ගොතමිං සරණං ගච්ඡාමි ඩම්මඤ්ච භික්ඛුඝරිඝඤ්ච. උපාසකං මං භවං ගොතමො ඩාරෙඤ්ච අජ්ඣතෙහ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතන්ති.

තෙවිජ්ජසුත්තං

1. එවමෙමසුත්තං: එකං සමයං භගවා කොශලෙසු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ෂුසංඝෙහි සද්ධිං පඤ්චමෙත්තති භික්ෂුසතෙති යෙන මනසාකම්භං නාම කොසලානං බ්‍රාහ්මණභාමො තදවසරි. තත්‍ර පුදං භගවා මනසාකථෙ විහරති උත්තරෙත මනසාකථස්ස අවිරමිතියා තදියා තීරෙ අම්බවනෙ

2. තෙන ඛො පත සමයෙන සම්බුද්ධා අභිඤ්ඤානා අභිඤ්ඤානා බ්‍රාහ්මණමහාසාලා මිත්තසාකෂට පටිවසන්ති. සෙය්‍යපිදං: චංඤ්ඤා බ්‍රාහ්මණො තාරුකෙක්ඛා බ්‍රාහ්මණො පොක්ඛරසාඨී බ්‍රාහ්මණො ජානුසෙය්‍යාඨී බ්‍රාහ්මණො භොගද්දෙය්‍යා බ්‍රාහ්මණො, අඤ්ඤා ච අභිඤ්ඤානා අභිඤ්ඤානා බ්‍රාහ්මණ-මහාසාලා.

3. අථ ඛො වාසෙඨ්ඨි-භාරදවාජානං ජඛාංවිහාරං අනුච්චික්ඛමන්තානං අනුච්චරන්තානං මය්‍යාමය්‍යෙ කථා උදරාදි. අථ ඛො වාසෙඨ්ඨි මාණවො එවමාහ: 'අයමෙව උජ්ජමය්‍යො අයමඤ්ඤායෙනා තිය්‍යාඤ්ඤො තිය්‍යාඨී තක්කරස්ස බ්‍රහ්මසභව්‍යතාය යථායං අක්කාතො බ්‍රාහ්මණෙන පොක්ඛර-සාඨීනා'ති.

4. භාරද්වාජො මාණවො එවමාහ: අයමෙව උජ්ජමය්‍යො අයමඤ්ඤාය-යෙනා තිය්‍යාඤ්ඤො තිය්‍යාඨී තක්කරස්ස බ්‍රහ්මසභව්‍යතාය යථායං අක්කාතො බ්‍රාහ්මණෙන තාරුකෙක්ඛනා'ති. තෙව චංඤ්ඤා¹ වාසෙඨ්ඨි මාණවො භාරද්වාජං මාණවං සඤ්ඤාපෙද්ධං. ත පතාසක්ඛී භාරද්වාජො මාණවො වාසෙඨ්ඨි මාණවං සඤ්ඤාපෙද්ධං.

5 අථ ඛො වාසෙඨ්ඨි මාණවො භාරද්වාජං මාණවං ආමනෙත්ති: අයං ඛො භාරද්වාජ, සමණො ගොතමො සක්ඛ්‍යපුත්තො සක්ඛ්‍යකුලා පබ්බ-ථිතො මනසාකථෙ විහරති උත්තරෙත මනසාකථස්ස අවිරමිතියා තදියා තීරෙ අම්බවනෙ. තං ඛො පත භවන්තං ගොතමං එවං කල්‍යාණො කිත්තිසද්දො අභිභුත්තො: ඉතිපි සො භගවා අරතං සම්මාසම්බුද්ධො විජ්ජා-වරණසම්පන්නා සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරෙ පුරිසදම්මසාරපි සථො දෙවමිත්‍රස්සානං බ්‍රහ්මා භගවා'ති. ආරාම ගො භාරද්වාජ යෙන සමණො ගොතමො තෙනුපසම්බුද්ධස්සාම. උපසම්බුද්ධා ඒතමථං සමණං ගොතමං පුච්ඡිස්සාම. යථා තො සමණො ගොතමො ඛ්‍යාකරිස්සති තථා තං ධාරෙස්සාමාහි. 'එවමො'ති ඛො භාරද්වාජො මාණවො වාසෙඨ්ඨස්ස මාණවස්ස පටිවෙස්සාහි.

¹ තෙව[ඛො අසක්ඛි. (කෙසුචි පොළකෙසු, සිහලකාරඉද්දිතධ්වංසාය ව.)
594

6. අථ ඛො වාසෙට්ඨභාරථාජා මාණවො යෙන භගවා තෙනුප-
සඬකම්භු. උපසඬකම්භා නගවතා සද්ධං සමෙමාදිංසු. සමෙමාදනියං කථං
සාරුණියං විතීසාරෙතීථා එකමනතං නිසිදිංසු. එකමනතං නිසින්නො ඛො
වාසෙට්ඨා මාණවො භගවතනං එතදවොච: “ඉධ හො ගොතම අවතාං
පඬකාපිභාරං අනුච්චිකම්නතාතං අනුච්චරනතාතං මග්ගාමග්ගෙ කථා උදොදි.
අහං එවං වදාමි: ‘අයමෙව උජුමග්ගො අයමඤ්ඤසංයතො නියසාණිකො
නියසාති තකකරස්ස බ්‍රහ්මසහව්‍යතාය යායං අකඬාතො බ්‍රාහ්මණෙන
පොකඬරසාතිතා’ති. භාරථාජො මාණවො එවමාහ: ‘අයමෙව උජුමග්ගො
අයමඤ්ඤසංයතො නියසාණිකො නියසාති තකකරස්ස බ්‍රහ්මසහව්‍යතාය
යායං අකඬාතො බ්‍රාහ්මණෙන තාරුකෙඬතා’ති. එතථ හො ගොතම
අනෙව චිත්තතො අපි විවාදො අපි තාතාවාදො”ති.

7. “ඉති කිර වාසෙට්ඨ තිං එවං වදෙසි: අයමෙව උජුමග්ගො
අයමඤ්ඤසංයතො නියසාණිකො නියසාති තකකරස්ස බ්‍රහ්මසහව්‍යතාය යායං
අකඬාතො බ්‍රාහ්මණෙන පොකඬරසාතිතා’ති. භාරථාජො මාණවො එව-
මාහ: අයමෙව උජුමග්ගො අයමඤ්ඤසංයතො නියසාණිකො නියසාති
තකකරස්ස බ්‍රහ්මසහව්‍යතාය යායං අකඬාතො බ්‍රාහ්මණෙන තාරුකෙඬතාති.
අථ කීයම් පන වො වාසෙට්ඨා විග්ගතො? කීයම් විවාදො? කීයම්
තාතාවාදො?” ති.

8. “මග්ගාමග්ගෙ හො ගොතම. කිඤ්චාපි හො ගොතම බ්‍රාහ්මණ:
තාතාමග්ගෙ පඤ්ඤපෙතති අභිරියා බ්‍රාහ්මණ, තිත්තිරියා බ්‍රාහ්මණ. ජ්ඣෙය්‍යා
බ්‍රාහ්මණ, ඛට්ඨිරිවා¹ බ්‍රාහ්මණ, අථ ඛො සබ්බාති තාති නියසාණිකාති
නියසාති තකකරස්ස බ්‍රහ්මසහව්‍යතාය. සෙය්‍යථාපි හො ගොතම ගාමිස්ස
වා නිගමිස්ස වා අවිදුරෙ ඛහුති චෙපි තාතාමග්ගාති භවන්ති, අථ ඛො
සබ්බාති තාති ගාමිසමොසරණාති භවන්ති. එවමෙව ඛො හො ගොතම
කිඤ්චාපි බ්‍රාහ්මණ: තාතාමග්ගෙ පඤ්ඤපෙතති අභිරියා බ්‍රාහ්මණ, තිත්තිරියා
බ්‍රාහ්මණ, ජ්ඣෙය්‍යා බ්‍රාහ්මණ, ඛට්ඨිරිවා බ්‍රාහ්මණ, අථ ඛො සබ්බාති තාති
නියසාණිකාති නියසාති තකකරස්ස බ්‍රහ්මසහව්‍යතාය”ති

9. “නියසන්තීති වාසෙට්ඨ වදෙසි?”

“නියසන්තීති හො ගොතම වදාමි.”

“නියසන්තීති වාසෙට්ඨ වදෙසි?”

“නියසන්තීති හො ගොතම වදාමි.”

1. ඛට්ඨිරිජා, ඛට්ඨිරිජකී, භට්ඨිරිජකී, ඛට්ඨිරියා, කෙහුචි. බ්‍රහ්මචරියා PTS.

“කියානයිති වාසෙට්ඨ වදෙසි?”

“කියානයිති හො හොතම වදාමි.”

10. “කිං පන වාසෙට්ඨ අත්ථි කොච්ඡි තෙව්ජ්ඣනං බ්‍රාහ්මණානං එක-
බ්‍රාහ්මණො’පි යෙන බ්‍රහ්මා සකඛි දිට්ඨො?” ති.

“නො හිදං හො හොතමි.”

“කිං පන වාසෙට්ඨ අත්ථි කොච්ඡි තෙව්ජ්ඣනං බ්‍රාහ්මණානං එක-
ච්ඡාචරියො’පි යෙන බ්‍රහ්මා සකඛි දිට්ඨො?” ති.

“නො හිදං හො හොතමි.”

“කිං පන වාසෙට්ඨ අත්ථි කොච්ඡි තෙව්ජ්ඣනං බ්‍රාහ්මණානං එක-
ච්ඡාචරියො’පි යෙන බ්‍රහ්මා සකඛි දිට්ඨො?” ති.

“නො හිදං හො හොතමි.”

“කිං පන වාසෙට්ඨ අත්ථි කොච්ඡි තෙව්ජ්ඣනං බ්‍රාහ්මණානං යාව
සත්තමා ආචරියමහසුගා යෙන බ්‍රහ්මා සකඛි දිට්ඨො?” ති.

“නො හිදං හො හොතමි.”

“කිං පන වාසෙට්ඨ යො’පි තෙව්ජ්ඣනං බ්‍රාහ්මණානං පුබ්බකා
ඉසසො මන්තානං ඤාතානං මන්තානං පචත්තානං යෙසමිදං එතරසි
තෙව්ජ්ඣ බ්‍රාහ්මණා පොරාණං චිත්තපදං ගීතං පවුත්තං සමුසිතා තදනු-
ගායනති තදනුභාසනති තාසිතමනුභාසනති වාචිතමනුච්චනති, සෙය්‍යපීදං:
අට්ඨකො වාචිකො වාචිදෙවො වෙසාමිත්තො යමිතභ්‍ය අඛිතිරසො
භාරථාපො වාසෙට්ඨො කසාපො හගු, තෙ’පි එච්චිහංසු: මයමේතං ජාතාමි
මයමේතං පසාමා යත්ථ වා බ්‍රහ්මා යෙන වා බ්‍රහ්මා යති වා බ්‍රහ්මා’ති ?”.

“නො හිදං හො හොතමි.”

11. “ඉති කිර වාසෙට්ඨ නත්ථි කොච්ඡි තෙව්ජ්ඣනං බ්‍රාහ්මණානං
එකබ්‍රාහ්මණො’පි යෙන බ්‍රහ්මා සකඛි දිට්ඨො. නත්ථි කොච්ඡි තෙව්ජ්ඣනං
බ්‍රාහ්මණානං එකච්ඡාචරියො’පි යෙන බ්‍රහ්මා සකඛි දිට්ඨො. නත්ථි කොච්ඡි
තෙව්ජ්ඣනං බ්‍රාහ්මණානං එකච්ඡාචරියො’පි යෙන බ්‍රහ්මා සකඛි දිට්ඨො.
නත්ථි කොච්ඡි තෙව්ජ්ඣනං බ්‍රාහ්මණානං යාව සත්තමා ආචරියමහසුගා යෙන
බ්‍රහ්මා සකඛි දිට්ඨො:-

ඥේපි කීර තෙව්ජ්ජුතං බ්‍රාහ්මණානං පුබ්බකා ඉභයො මනනානං කතනාරො මනනානං පච්ඡනාරො, යෙසමිදං එතරගි තෙව්ජ්ජු බ්‍රාහ්මණා ථෙරාණං මනනපදං ගීතං පට්ටතං සමුභිතං තදනුභාසනාති තදනුභාසනාති භාසිතමනුභාසනාති වාචිතමනුච්චෙනාති, තෙය්‍යපිදං: අට්ටකො වාමකො වාමදෙවො වෙසාමිතනා යමතගි අභිභීරසො භාරථාපො වාසෙට්ඨො කසාපො හගු, ඥේපි න එවමාහ: සු: මසමේතං ජානාම මසමේතං පසාම යථ වා බ්‍රහ්මා යගිං වා බ්‍රහ්මා'ති. තෙ වත තෙව්ජ්ජු බ්‍රාහ්මණා එවමාහ: සු: යං මයං න ජානාම යං න පසාම, තසා සභව්‍යතාය මග්ගං දෙසෙමි: අයමෙව උජ්ජමග්ගො අයමඤ්ඤායතො නිශ්‍යාණිකො නිශ්‍යාති තකකරසා බ්‍රහ්මසභව්‍යතායා'ති.

12. තං කිමඤ්ඤපි වාසෙට්ඨ, තනු එවං සනෙත තෙව්ජ්ජුතං බ්‍රාහ්මණානං අපාටිභීරකතං භාසිතං සමපජ්ජති?" යි.

“අථා ඛො භො ගොතම, එවං සනෙත තෙව්ජ්ජුතං බ්‍රාහ්මණානං අපාටිභීරකතං භාසිතං සමපජ්ජති” යි.

13. සාමු වාසෙට්ඨ, තෙ වත වාසෙට්ඨ තෙව්ජ්ජු බ්‍රාහ්මණා යං න ජානනාති යං න පසානාති තසා සභව්‍යතාය මග්ගං දෙසෙසානාති: ‘අයමෙව උජ්ජමග්ගො අයමඤ්ඤායතො නිශ්‍යාණිකො නිශ්‍යාති තකකරසා බ්‍රහ්මසභව්‍යතායා'ති තෙතං ථානං පිජ්ජති. සෙය්‍යපාපි වාසෙට්ඨ අභිච්ඡේදපරමපරං සංසතනා පුරිමො'පි න පසාති මජ්ඣිමො'පි න පසාති පච්ඡිමො'පි න පසාති, එවමෙව ඛො වාසෙට්ඨ අභිච්ඡේදමං මඤ්ඤ තෙව්ජ්ජුතං බ්‍රාහ්මණානං භාසිතං. පුරිමො'පි න පසාති, මජ්ඣිමො'පි න පසාති, පච්ඡිමො'පි න පසාති. තෙසමිදං තෙව්ජ්ජුතං බ්‍රාහ්මණානං භාසිතං භසාකඤ්ඤෙව සමපජ්ජති, තාමකඤ්ඤෙව සමපජ්ජති, ඊතතකඤ්ඤෙව සමපජ්ජති, තුච්ඡකඤ්ඤෙව සමපජ්ජති.

14. “තං කිමඤ්ඤපි වාසෙට්ඨ, පසානාති තෙව්ජ්ජු බ්‍රාහ්මණා චජ්ජිම-සුරියෙ අඤ්ඤෙ වාපි බහු ජනා, යතො ච චජ්ජිමසුරියා උග්ගච්ඡනාති, යථ ච ඔගච්ඡනාති, අයාචනාති, ථොමයනාති, පඤ්ඤිකා නමසාමානා අනුපරිවතනනාති?” යි.

“එවං භො ගොතම, පසානාති තෙව්ජ්ජු බ්‍රාහ්මණා චජ්ජිමසුරියෙ අඤ්ඤෙ වාපි බහු ජනා, යතො ච චජ්ජිමසුරියා උග්ගච්ඡනාති යථ ච ඔගච්ඡනාති, අයාචනාති, ථොමයනාති, පඤ්ඤිකා නමසාමානා අනුපරිවතනනාති” යි.

15. 'තං කිම්මඤ්ඤාසි වාසෙට්ඨ, යං පසානති තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා චූළමුත්තරියෙ අඤ්ඤා වාපි ඛුජ්ජනා, යතො ච චූළමුත්තරියා උග්ගච්ඡති, යත්ථ ච ඔගච්ඡති, ආයාචනති ථොමයනති පඤ්ඤාපට්ඨානා අනු-පරිවත්තනති, පඤ්ඤානති තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා චූළමුත්තරියානං සහව්‍යායාය මග්ගං දෙසෙය්‍යා: අයමෙව උජ්ජමග්ගො අයමඤ්ඤායතො නිය්‍යාණිකො නිය්‍යාති තකකරස්ස චූළමුත්තරියානං සහව්‍යායායා'ති.

“තො හිදං හො ගොතම.”

16. ඉති කීර වාසෙට්ඨ යං පසානති තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා චූළමු-
ත්තරියෙ, අඤ්ඤා වාපි ඛුජ්ජනා, යතො ච චූළමුත්තරියා උග්ගච්ඡති,
යත්ථ ච ඔගච්ඡති, ආයාචනති ථොමයනති පඤ්ඤාපට්ඨානා අනු-
පරිවත්තනති, තෙ'පි නප්පභොනති චූළමුත්තරියානං සහව්‍යායාය මග්ගං
දෙසෙය්‍යා: අයමෙව උජ්ජමග්ගො අයමඤ්ඤායතො නිය්‍යාණිකො නිය්‍යාති
තකකරස්ස චූළමුත්තරියානං සහව්‍යායායාති. කිං පන, න කීර තෙවිජ්ජෙති
බ්‍රාහ්මණෙති බ්‍රහ්මා සකඛී දිට්ඨො. න පි කීර තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං
ආචරියෙති බ්‍රහ්මා සකඛී දිට්ඨො. න පි කීර තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං ආචරිය-
පාචරියෙති බ්‍රහ්මා සකඛී දිට්ඨො. න පි කීර තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං
යාච සත්තමා ආචරියමහසුතා යෙන බ්‍රහ්මා සකඛී දිට්ඨො. “ගෙ'පි කීර
තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං පුබ්බකා ඉසයො මන්තානං කත්තාදො මන්තානං
පචත්තාරා, යෙසංඥං එතරති තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා පොරුණං මන්තපදං
ගීතං පවුත්තං සමුතිතං, තදනුගායනති තදනුගායනති භාසිතමනු-
ගායනති වාචිතමනුචාචෙතති, සෙය්‍යපීදං: අට්ටකො වාමකො වාමදෙවො
වෙය්‍යාමිතො යමෙතති අචිකිරිසො භාරථොජො වාසෙට්ඨො කස්සපො
හගු. තෙ'පි න එවමාහංසු: මයමෙතං ජානාමි, මයමෙතං පසාමි, යත්ථ
වා බ්‍රහ්මා යෙන වා බ්‍රහ්මා සති වා බ්‍රහ්මා'ති. තෙ වත තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා
එවමාහංසු: යං ත ජානාමි යං ත පසාමි, තස්ස සහව්‍යායාය මග්ගං දෙසෙය්‍යා:
අයමෙව උජ්ජමග්ගො අයමඤ්ඤායතො නිය්‍යාණිකො නිය්‍යාති තකකරස්ස
බ්‍රහ්මසහව්‍යායායා'ති.

“තං කිම්මඤ්ඤාසි වාසෙට්ඨ, නනු එවං සනෙත තෙවිජ්ජානං
බ්‍රාහ්මණානං අප්පාටිකීරකතං භාසිතං සමපජ්ජති”ති.

“අඤ්ඤා ඛො හො ගොතමි එවං සනෙත තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං
අප්පාටිකීරකතං භාසිතං සමපජ්ජති” ති.

17. සංචු වාසෙට්ඨ තෙ වත වාසෙට්ඨ තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා යං
න ජානනති යං ත පසානති තස්ස සහව්‍යායායාය මග්ගං දෙසෙය්‍යානති:
අයමෙව උජ්ජමග්ගො අයමඤ්ඤායතො නිය්‍යාණිකො නිය්‍යාති තකකරස්ස
බ්‍රහ්මසහව්‍යායායාති තෙතං යානං විජ්ජති ති.

18. සෙය්‍යථාපි වාසෙට්ඨ පුරිසො ඵලං වදෙය්‍ය: අහං බො යා ඉමස්මි ජනපදෙ ජනපදකල්‍යාණී, තං ඉච්ඡාමි තං කාමෙමිති. තමෙනං ඵලං වදෙය්‍ය: අමො පුරිස, යං නිං ජනපදකල්‍යාණිං ඉච්ඡාමි කාමෙමි, ජානාසි තං ජනපදකල්‍යාණිං බහනිති¹ වා බ්‍රාහ්මණී² වා වෙස්සී³ වා සුද්දී⁴වා? ති ඉති පුට්ඨො 'තො'ති වදෙය්‍ය තමෙනං ඵලං වදෙය්‍ය: "අමො පුරිස යං නිං ජනපදකල්‍යාණිං ත ජානාසි, ත පස්සාසි, ඵලංතාමා වා ඵලංගොතනා වා, දිසා වා රස්සා වා මජ්ඣිමා වා කාලී වා සාමා වා ඔඩ්දුරච්ඡි වා'ති, අමුකස්මිං ගාමෙ වා නිගමෙ වා නගරෙ වා" ති ඉති පුට්ඨො 'තො'ති වදෙය්‍ය. තමෙනං ඵලං වදෙය්‍ය: "අමො පුරිස යං නිං ත ජානාසි, ත පස්සාසි, තං නිං ඉච්ඡාමි කාමෙමි" ති. ඉති පුට්ඨො 'අමො'ති වදෙය්‍ය. තං කිම්මඤ්ඤාසි වාසෙට්ඨ තනු ඵලං සනෙත තස්ස පුරිසස්ස අප්පාටිතිරකතං භාසිතං සම්පජ්ජති?" ති.

"අඬා බො ගො ගොතමි තස්ස පුරිසස්ස අප්පාටිතිරකතං භාසිතං සම්පජ්ජති" ති.

19. ඵලමෙව බො වාසෙට්ඨ ත කිර තෙවිජ්ජුති බ්‍රාහ්මණෙති බ්‍රහ්මා සකඛී දිට්ඨො. තපි කිර තෙවිජ්ජුතං බ්‍රාහ්මණානං අවරිගෙති බ්‍රහ්මා සකඛී දිට්ඨො. තපි කිර තෙවිජ්ජුතං බ්‍රාහ්මණානං අවරිගපාවරිගෙති බ්‍රහ්මා සකඛී දිට්ඨො. තපි කිර තෙවිජ්ජුතං බ්‍රාහ්මණානං යාව සත්තමා අවරිග-මහස්සගාසෙන බ්‍රහ්මා සකඛී දිට්ඨො. යෙ'පි කිර තෙවිජ්ජුතං බ්‍රාහ්මණානං පුබ්බකා ඉසයො මනනානං කතනාගේ මනනානං පච්ඡතනාගේ යෙසඤ්ඤං ඵතරති තෙවිජ්ජුතං බ්‍රාහ්මණා පොරුණං මනනපදං. භිතං පච්ඡතනං සමුභිතං තදනුගායනති තදනුගාසනති භාසිතමනුගාසනති වාචිතමනු-වාචෙනති, සෙය්‍යථිදං අට්ටකො වාමකො වාමජදවො වෙස්සාමිතො යමතගති අභිතිරිකො තාරථාපො වාසෙට්ඨා කස්සපො හග්ග, තෙ'පි ත ඵල-මාහංසු: මගමෙතං ජානාම මගමෙතං පස්සාම යජ්ඨ වා බ්‍රහ්මා යෙන වා බ්‍රහ්මා යති. වා බ්‍රහ්මා'ති. තෙ වත තෙවිජ්ජුතං බ්‍රාහ්මණා ඵලමාහංසු: යං ත ජානාම යං ත පස්සාම, තස්ස සභව්‍යතාය මග්ගං දෙසෙමි: අයමෙව උජ්ජමිකො අයමඤ්ඤාසායනො නියාණිකො නියාති තකකරස්ස බ්‍රහ්ම-සභව්‍යතායා' ති. තං කිම්මඤ්ඤාසි වාසෙට්ඨ, තනු ඵලං සනෙත තෙවිජ්ජුතං බ්‍රාහ්මණානං අප්පාටිතිරකතං භාසිතං සම්පජ්ජති?" ති.

"අඬා බො ගො ගොතමි ඵලං සනෙත තෙවිජ්ජුතං බ්‍රාහ්මණානං අප්පාටිතිරකතං භාසිතං සම්පජ්ජති" ති.

20. සංචු වාසෙට්ඨ. තෙ වත වාසෙට්ඨ, තෙවිජ්ජුතං බ්‍රාහ්මණා යං ත ජානනති, යං ත පස්සනති, තස්ස සභව්‍යතාය මග්ගං දෙසෙස්සනති: අය මෙව උජ්ජමිකො අයමඤ්ඤාසායනො නියාණිකො නියාති තකකරස්ස බ්‍රහ්මසභව්‍යතායා' ති තෙතං ථාතං විජ්ජති ති.

1. බහනිති, හා.
2. බ්‍රාහ්මණී, හා.

3. වෙස්සී, හා.
4. සුද්දී, හා.

21. සෙය්‍යථාපි වානෙට්ඨ පුරිසො වාතුමමතාපථෙ තිසෙණ්ණිං කරොය්‍ය පාසාදස්ස ආරොහණාය, තමෙනං එවං වදෙය්‍ය්‍යං: අමො: පුරිස යස්ස නිං පාසාදස්ස ආරොහණාය තිසෙණ්ණිං කරොසි, ජාතාසි තං පාසාදං පුරප්පිමාය වා දිසාය දක්ඛිණාය වා දිසාය පච්ඡිමාය වා දිසාය උත්තරාය වා දිසාය, උච්චො වා නිෂචො වා මජ්ඣමො වා?ති ඉති පුට්ඨො ‘තො:’ති වදෙය්‍ය, තමෙනං එවං වදෙය්‍ය්‍යං: අමො: පුරිස යං නිං න ජාතාසි ත පස්සසි තස්ස නිං පාසාදස්ස ආරොහණාය තිසෙණ්ණිං කරොසි?ති. ඉති පුට්ඨො: ‘ආනමා’ති වදෙය්‍ය. තං කිම්මඤ්ඤසි වාසෙට්ඨ, නනු එවං සනෙත තස්ස පුරිසස්ස අප්පාටිතිරකතං. භාසිතං සම්පජ්ඣති? ති.

“අඬා බො නො ගොතම් එවං සනෙත තස්ස පුරිසස්ස අප්පාටි-
තිරකතං භාසිතං සම්පජ්ඣති” ති

22. එව්මෙව බො වානෙට්ඨ න කිර තෙවිජ්ජාති බ්‍රාහ්මණෙහි බ්‍රහ්මා සකඛි දිට්ඨො. තපි කිර තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං ආචරියෙහි බ්‍රහ්මා සකඛි දිට්ඨො. තපි කිර තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං ආචරියපාචරියෙහි බ්‍රහ්මා සකඛි දිට්ඨො. තපි තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං යාව සත්තමා ආචරියමන-
සුභාසෙන බ්‍රහ්මා සකඛි දිට්ඨො. ඥෙ’පි කිර තෙවිජ්ජානං බ්‍රහ්මණානං පුබ්බකා ඉසසයා මන්තානං කත්තාරො මන්තානං පචත්තානාරා, යෙසමිදං එතරහි තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා පොරාණං මන්තපදං ගීතා පවුත්තං සමුභිතං තදනු-
ගායනති තදනුභාසනති භාසිතමනුභාසනති වාචිතමනුභාවෙනති, භෙය්‍යපිදං: අට්ඨපකා වාමකො වාමදෙවො වෙස්සාමිතො: යමිතහි අභිතිරසො: භාරආඡරො වාසෙට්ඨො කස්සපාහගු, තෙ’පි න එවමාහංගු: මයමෙතං ජාතාම් මයමෙතං පස්සාම් යථා වා බ්‍රහ්මා යෙන වා බ්‍රහ්මා යතිං වා බ්‍රහ්මා’ති. තෙ වත තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා එවමාහංගු: යං න ජාතාම් යං න පස්සාම් තස්ස සහව්‍යතාය මිඤ්ඤං දෙසෙම ‘අයමෙම උජ්ඣෙය්‍යො අයමඤ්ඤ-
තායෙනො නිය්‍යාණිකො නිය්‍යාති තකකරස්ස බ්‍රහ්මසහව්‍යතායා’ති තං කිම්මඤ්ඤසි වාසෙට්ඨ? නනු එවං සනෙත තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං අප්පාටිතිරකතං. භාසිතං සම්පජ්ඣති?” ති.

“අඬා බො නො ගොතම් එවං සනෙත තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං
අප්පාටිතිරකතං භාසිතං සම්පජ්ඣති” ති.

23. සංචු වාසෙට්ඨ. තෙ වත වාසෙට්ඨ තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා: යං න ජානනති, යං න පස්සනති, තස්ස සහව්‍යතාය මිඤ්ඤං දෙසෙස්සනති ‘අය මෙම උජ්ඣෙය්‍යො අයමඤ්ඤසංයො නිය්‍යාණිකො නිය්‍යාති තකකරස්ස බ්‍රහ්මසහව්‍යතායා’ති තෙතං. ථානං පිජ්ඣති.

24. සෙය්‍යථාපි වාසෙට්ඨ අයං අචිරවති තදි පුරා උදකස්ස සමිතිතතිකා කාකපෙය්‍යා, අථ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය පාරත්ථිකො පාරගච්ඡි පාරගාමි පාරං තරිතුකාමො, තො ඔරිමෙ තිරෙ ඕතො පාරිමං තිරං අචිරය්‍යා: එහි පාරාපාරං, එහි පාරාපාරනති, තං කිම්මඤ්ඤසි වානෙට්ඨ අපි නු තස්ස පුරිසස්ස අව්‍යායනගෙතු වා ආයාචනගෙතු වා පථිතාගෙතු වා අභිනඤ්ඤගෙතු වා අචිරවතියා තදියා පාරිමං තිරං ඔරිමං තිරං ආගච්ඡෙය්‍යා?” ති.

“නො හිදං භො භොතම”.

25. එවමෙව ඛො වාසෙධං තෙවිජ්ඣා බ්‍රාහ්මණො යෙ ධම්මා බ්‍රාහ්මණකරණො තෙ ධම්මෙ පහාය වත්තමානා, යෙ ධම්මා අබ්‍රාහ්මණකරණො තෙ ධම්මෙ සමාදාය වත්තමානා එවමානංසු: ඉන්ද්‍රියයාම, සොමමවහයාම, වරුණමවහයාම, ඊසානමවහයාම, පජාපභිමවහයාම, බ්‍රහ්මමවහයාම, මහිඤ්ඤමවහයාම යාමමවහයාමා¹ති. තෙ වත වාසෙධං තෙවිජ්ඣා බ්‍රාහ්මණො යෙ ධම්මා බ්‍රාහ්මණකරණො තෙ ධම්මෙ පහාය වත්තමානා, යෙ ධම්මා අබ්‍රාහ්මණකරණො තෙ ධම්මෙ සමාදාය වත්තමානා, අවිතානභෙදා වා ආයාචනභෙදා වා පඤ්ඤානභෙදා වා අභිනන්දනභෙදා වා කායස්ස භෙදා පරමමරණො බ්‍රහ්මිණො² සත්වස්සපහා හවිස්සන්තීති තෙතං ධාතං විජ්ජති.

26. සෙය්‍යථාපි වාසෙධං අයං අවිරච්ඡති තදි පුරා උදකස්ස සමිත්තිකා කාකපෙය්‍යා, අථ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය පාරජචකො පාරගච්ඡෙසි පාරගාමි පාරං තරිතුකාමො, සො ඕරිමෙ තීරෙ දලහාය අඤ්ඤා³ පච්ඡා-බාහං ශාලාබ්ඛිකං බඳ්ධො, තං කිම්මඤ්ඤෙසි වාසෙධං, අපි නු සො පුරිසො අවිරච්ඡියා තදියා ඕරිමා තීරා පාරිමං තීරං ගච්ඡෙය්‍යා?” ති.

“නො හිදං භො භොතම”

27. “එවමෙව ඛො වාසෙධං පඤ්චමෙ කාමගුණො අරියස්ස විතයෙ අඤ්ඤා⁴ති⁵ ව්‍රිච්චන්ති බ්‍රහ්මන්ති⁶ ව්‍රිච්චන්ති. කතමෙ පඤ්ච? වක්ඛු-විඤ්ඤෙය්‍ය රූපා ඉධං කන්තා මිනාපා පිඨරූපා කාමුපසංහිතා රජනියා. සොතවිඤ්ඤෙය්‍යා සඤ්ඤා -පෙ- කාණ්ඩිඤ්ඤෙය්‍යා ගඤ්ඤා -පෙ- ජීව්‍යාච්ඤ්ඤෙය්‍යා රසා -පෙ- කායවිඤ්ඤෙය්‍යා ඓදංඛො ඉධං කන්තා මිනාපා පිඨරූපා කාමුපසංහිතා රජනියා. ඉමෙ ඛො වාසෙධං පඤ්ච කාමගුණො අරියස්ස විතයෙ අඤ්ඤා⁷ති⁸ ව්‍රිච්චන්ති බ්‍රහ්මන්ති⁹ ව්‍රිච්චන්ති. ඉමෙ ඛො වාසෙධං පඤ්ච-කාමගුණො තෙවිජ්ඣා බ්‍රාහ්මණො ගටිතා මුච්ඡිතා අජෙක්ඛාපන්තා අනාදීනව-දස්සාවිනො අභිස්සරණපඤ්ඤා පරිභුඤ්ඤාති.

28. තෙ වත වාසෙධං තෙවිජ්ඣා බ්‍රාහ්මණො යෙ ධම්මා බ්‍රාහ්මණකරණො තෙ ධම්මෙ පහාය වත්තමානා, යෙ ධම්මා අබ්‍රාහ්මණකරණො තෙ ධම්මෙ සමාදාය වත්තමානා, පඤ්චකාමගුණො ගටිතා මුච්ඡිතා අජෙක්ඛා-පන්තා අනාදීනවදස්සාවිනො අභිස්සරණපඤ්ඤා පරිභුඤ්ඤාති කාමඤ්ඤා-බ්‍රහ්මන්ති¹⁰ කායස්ස භෙදා පරමමරණො බ්‍රහ්මිණො සත්වස්සපහා හවිස්සන්තීති තෙතං ධාතං විජ්ජති.

29. සෞඛ්‍යමය වාතෙය්‍ය අයං අවිරවති නදි පුරං උදකස්ස සමතිතතිකා කාකපෙය්‍යා, අථ පුරිසො ආගමෙය්‍ය පාරත්තිකො පාරගවෙසී පාරත්තම් පාරං තරිතුකමො, සො ඔරිමෙ තිලර සසිසං පාරුපිකා නිපජ්ජෙය්‍ය, තං කිම්මඤ්ඤයි වාතෙය්‍ය, අපි හු සො පුරිසො අවිරවතිතා නදියා ඔරිමා තීරා පාරිමං තීරං ගමෙය්‍යා ති.

“ဘော ဟိန္ဒု ဟေ၊ ဟေသဏိ”

30. එවලේ වූ බො වාසෙය් පඤ්චමේ නීවරණා අරියයා විනයෙ ආවරණා'ති'පි චුළ්චනති, නීවරණා' ති' පි චුළ්චනති, ඔනාහා'ති'පි චුළ්චනති. පරියොනාහා'ති'පි චුළ්චනති. කතමෙ පඤ්චා කාමච්ඡදානීවරණං ව්‍යාපාදනීවරණං චිතමිඤ්ඤානීවරණං උඤ්චවකුක්කුළ්චනීවරණං විවික්චන්- නීවරණං. ඉමෙ බො වාසෙය් පඤ්චනීවරණා අරියයා විනයෙ ආවරණා'ති' පි චුළ්චනති, නීවරණා'ති'පි චුළ්චනති, ඔනාහා'ති'පි චුළ්චනති, පරියොනාහා'ති'පි චුළ්චනති. ඉමෙහි බො වාසෙය් පඤ්චති නීවරණෙහි තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා ආවුටා නිවුටා ඔවුටා¹ පරියොනඤ්ඤා. තෙ චත වාසෙය් තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා යෙ ධම්මා බ්‍රාහ්මණකරණා තෙ ධම්මෙ පහාය වත්තමානා, යෙ ධම්මා අබ්‍රාහ්මණකරණා තෙ ධම්මෙ සමාදාය වත්තමානා, පඤ්ච නීවරණෙහි ආවුටා නිවුටා ඔවුටා පරියොනඤ්ඤා කායයා හෙද පරමාරණා බ්‍රහ්මණො සත්ත්වපතා හවිසානනි'ති තෙනං ථානං විජ්ජති.

31. ඩං කිම්බද්දයි වාණේඨ, කිනති භෙ හුඨං ඩ්‍රාහම්ණානං චුඛානං මහලුකානං ආචරියමාචරියානං භාගමානානං;

“සපරිග්‍රහණය වා බුහුමං අපරිග්‍රහණය වා” නි.

“අපරිභයො හො හොති.”

“සභවරච්ඡායා චා අභවරච්ඡායා චා?” කී.

“අපවර්තනයක හෝ ගොඩනැගීමක්.”

“සමහරපරික්ෂිතයෝ වා අවහරපරික්ෂිතයෝ වෑ” කි.

“අව්‍යාපජඛවිෂ්‍යායා හො ගොතමි.”

“සබ්බකිලිට්ඨවිජෙනාං චා අසබ්බකිලිට්ඨවිජෙනාං චා?”හි.

“අපඛික්ඛිට්ඨිපිඤ්ඤාං භො භො භොතිමි.”

1. **අවුත, නිවුත, බිජු, පොත්.**

“වසවතනි වා අවසවතනි වා?” කි.

“වසවතනි හො ගොතම.”

32. තං කිම්මඤ්ඤාදි වාසෙට්ඨ, සපරිඤ්ඤා වා තෙවිජ් චූළභික්ඛා අපරිඤ්ඤා වා?” කි.

“සපරිඤ්ඤා හො ගොතම.”

“සචෙරවිතතා වා අචෙරවිතතා වා?” කි

“සචෙරවිතතා හො ගොතම.”

“සව්‍යාපර්කඤ්චිතතා වා අව්‍යාපර්කඤ්චිතතා වා?” කි.

“සව්‍යාපර්කඤ්චිතතා හො ගොතම.”

“සඛකිලිට්ඨවිතතා වා අසඛකිලිට්ඨවිතතා වා?” කි.

“සඛකිලිට්ඨවිතතා හො ගොතම.”

“වසවතනි වා අවසවතනි වා?” කි.

“අවසවතනි හො ගොතම.”

33. ඉති කිර වාසෙට්ඨ සපරිඤ්ඤා තෙවිජ් චූළභික්ඛා. අපරිඤ්ඤා චූළභික්ඛා. අපි නු ඛො සපරිඤ්ඤානං තෙවිජ්ඤානං චූළභික්ඛානං අපරිඤ්ඤානෙත චූළභික්ඛා සද්ධිං සංසද්දති සමෙති?” කි.

“නො හිදං හො ගොතම.”

සාධු වාසෙට්ඨ. තෙ වත වාසෙට්ඨ සපරිඤ්ඤා තෙවිජ් චූළභික්ඛා කායස්සභෙදා පරමමරණා අපරිඤ්ඤානං චූළභික්ඛා සත්ථව්‍යපට්ඨා භවස්සන්තීති තෙතං ථානං විජ්ඣති.

34. ඉති කිර වාසෙට්ඨ සචෙරවිතතා තෙවිජ් චූළභික්ඛා. අචෙර-විතතා චූළභික්ඛා. අපි නු ඛො අචෙරවිතතානං තෙවිජ්ඤානං චූළභික්ඛානං අචෙරවිතතෙත චූළභික්ඛා සද්ධිං සංසද්දති සමෙති?” කි.

“නො හිදං හො ගොතම.”

සාධු වාසෙට්ඨ. තෙ වත වාසෙට්ඨ සචෙරවිතතා තෙවිජ් චූළභික්ඛා කායස්සභෙදා පරමමරණා අචෙර විතතානං චූළභික්ඛා සත්ථව්‍යපට්ඨා භවස්සන්තීති තෙතං ථානං විජ්ඣති.

35. ඉති කීර වාසෙට්ඨ සවාපර්කඛ්ඛිත්තා තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණො, අවාපර්කඛ්ඛිත්තො බ්‍රහ්මා. අපි නුඛො සවාපර්කඛ්ඛිත්තානං තෙවිජ්ජානං බ්‍රහ්මණානං අවාපර්කඛ්ඛිත්තෙන බ්‍රහ්මිනා සද්ධිං සංසද්දති සමෙති?” ති.

“තො හිදං හො ගොතමි.”

සංඛු වාසෙට්ඨ. තෙ වත වාසෙට්ඨ සවාපර්කඛ්ඛිත්තා තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණො කායස්ස හෙද පරමමරණො අවාපර්කඛ්ඛිත්තස්ස බ්‍රහ්මිනො සහව්‍යුපයා හවිස්සන්ති තෙනං ධානං විජ්ජති.

36. ඉති කීර වාසෙට්ඨ සංකිලිට්ඨිත්තා තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණො, අසංකිලිට්ඨිත්තො බ්‍රහ්මා. අපි නු ඛො සංකිලිට්ඨිත්තානං තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං අසංකිලිට්ඨිත්තෙන බ්‍රහ්මිනා සද්ධිං සංසද්දති සමෙති?” ති.

“තො හිදං හො ගොතමි.”

සංඛු වාසෙට්ඨ. තෙ වත වාසෙට්ඨ සංකිලිට්ඨිත්තා තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණො කායස්ස හෙද පරමමරණො අසංකිලිට්ඨිත්තස්ස බ්‍රහ්මිනො සහව්‍යුපයා හවිස්සන්ති තෙනං ධානං විජ්ජති.

37. ඉති කීර වාසෙට්ඨ අවසවන්ති තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණො, වසවන්ති බ්‍රහ්මා. අපි නු ඛො අවසවන්තිනං තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං වසවන්තිනා බ්‍රහ්මිනා සද්ධිං සංසද්දති සමෙති? ති.

“තො හිදං හො ගොතමි.”

සංඛු වාසෙට්ඨ. තෙ වත වාසෙට්ඨ අවසවන්ති තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණො කායස්ස හෙද පරමමරණො වසවන්තිස්ස බ්‍රහ්මිනො සහව්‍යුපයා හවිස්සන්ති තෙනං ධානං විජ්ජති.

ඉධ ඛො පන තෙ වාසෙට්ඨ තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණො ආසිද්ධිං සංසිද්ධන්ති, සංසිද්ධිං විසදං වා පාපුණන්ති. සුක්ඛතරණං¹ මඤ්ඤ පතරන්ති. තස්මා ඉදං තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං තෙවිජ්ජං² ඉරණන්ති³ ප්‍රච්චිති. තෙවිජ්ජං පිටිනන්ති³ ප්‍රච්චිති. තෙවිජ්ජං ව්‍යසනන්ති³ ප්‍රච්චිති” ති.

38. එවං වුත්තෙත වාසෙට්ඨා මිණ්ණෙවා හගවන්තං එතදවොච: “සුතං මේ තං හො ගොතමි, සමිණො ගොතමො බ්‍රහ්මිනො සහව්‍යාය මණං ජාතාති” ති.

තං කිමමඤ්ඤසි වාසෙට්ඨ ආසන්නෙ ඉතො මනසාකථං, තස්මිනො දුරෙ මනසාකථන්ති?”

“එවං හො ගොතමි. ආසන්නෙ ඉතො මනසාකථං. තස්මිනො දුරෙ මනසාකථන්ති.”

1. සුක්ඛතරං, කෙසුචි.

2. තෙවිජ්ජා, බ්‍රහ්ම.

3. චිරණං, දීඝවිකා.

39. තං කිම්මඤ්ඤයි වාසෙට්ඨි, ඉධංසං පුරිසෙං මනසාකථෙට්ඨි ජාත-
වඥො, තමෙනං මනසාකථිතො තාවදෙව දවසටං මනසාකථංසං මග්ගං
පුච්ඡෙය්‍යං, සියා හු ඛො වාසෙට්ඨි තස්ස පුරිසස්ස මනසාකථෙට්ඨි ජාතවඥස්ස
මනසාකථංසං මග්ගං පුට්ඨස්ස දඤ්ඤිතත්තං වා විජ්ජාසිතත්තං වා?ති.

“තො: හිදං හොගොතමි. තං කිස්ස හෙතු? අපු භි හොගොතමි
පුරිසෙං මනසාකථෙට්ඨි ජාතවඥො. තස්ස සබ්බානෙව මනසාකථංසං මග්ගාති
සුච්ඡිකාති” ති

40. “සියා ඛො වාසෙට්ඨි තස්ස පුරිසස්ස මනසාකථෙට්ඨි ජාතවඥස්ස
මනසාකථංසං මග්ගං පුට්ඨස්ස දඤ්ඤිතත්තං වා විජ්ජාසිතත්තං වා, තජෙව
තථාගතස්ස බ්‍රහ්මලොකෙ වා බ්‍රහ්මලොකනාමිතියා වා පටිපදාය පුට්ඨස්ස
දඤ්ඤිතත්තං වා විජ්ජාසිතත්තං වා. බ්‍රහ්මානඤ්ඤායං වාසෙට්ඨි පජානාමි
බ්‍රහ්මලොකඤ්ඤා බ්‍රහ්මලොකනාමිතිඤ්ඤා පටිපදං. යථාපටිපන්නො බ්‍රහ්ම-
ලොකං උපපන්නො, තඤ්ඤාපජානාමි” ති.

41. එවං වුත්තො වාසෙට්ඨො මිණ්ණෙවො හගවත්තං එතදවොච: “සුතං
මේධං හොගොතමි ‘සමිණො ගොතමො: බ්‍රහ්මුත්තො සහව්‍යායාය මග්ගං
දෙසෙති’ති. සාධු තො හවං ගොතමො: බ්‍රහ්මුත්තො සහව්‍යායාය මග්ගං
දෙසෙතු. උලුළුමසු හවං ගොතමො බ්‍රහ්මණිං පජ”න්ති.

“තෙන භි වාසෙට්ඨි සුණාහි. සාධුකං මනසිකරෙහි. හාසිස්සාමි”ති.

‘එවං හො’ති ඛො වාසෙට්ඨො මිණ්ණෙවො හගවත්තො පට්ඨස්සෙයි.
හගමා එතදවොච:

42. ඉධ වාසෙට්ඨි තථාගතො ලොකෙ උප්පජ්ජති අරහං සමමා-
සම්බුඥො විජ්ජාමරණසම්පන්නො සුගතො ලොකපිදු අනුත්තරො පුරිස-
දම්මසාරපි සත්ථා දෙවමත්තස්සානං බුඥො හගවා. සො ඉමං ලොකං
සදෙවකං සමාරකං සබ්‍රහ්මකං, සස්සමණ්‍යබ්‍රහ්මණිං පජං සදෙවමත්තස්සං
සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා පච්චෙදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං
මජ්ඣිකල්‍යාණං පරිග්‍යාසානකල්‍යාණං සාත්ථං සම්මාදානං කෙවලපරි-
පුණ්ණං පරිසුද්ධං, බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති.

ඵරුභං වාචං පභාස ඵරුභාස වාචාස පටිවිරතො හොති. සා සා වාචා තෙළා කණ්ණසුඛා පෙමිනිසා හදයඛිතමා පොරි ඔහුජනකානා ඔහුජනමනාපා, තථාරූපිං¹ වාචං හාසිතා හොති. ඉදමපි'ය්හ හොති සිලසමිං. සමථසලාපං පභාස සමථසලාපා පටිවිරතො හොති කාලවාදී භූතවාදී අත්වාදී ධම්මවාදී විනයවාදී. තිබානවතිං වාචං හාසිතා හොති කාලෙත සාපදෙසං පරිගනනවතිං අත්ථසඤ්ඤිතං. ඉදමපි'ය්හ හොති සිලසමිං.

46. ඛිජගාමිභූතගාමසමාරම්භා පටිවිරතො හොති. එකගතතිකො හොති රතකුපරතො පටිවිරතො විකාලභොජනා. නව්චගිතවාදිතවිසුකදණ්ණනා පටිවිරතො හොති. මාලාගකිපිලෙපනධාරණමණ්ඩනවිභූසනවතීනා පටිවිරතො හොති. උච්චාසයනමිභාසයනා පටිවිරතො හොති. ජාතරූපරජතපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. ආමිකධඤ්ඤපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. ආමිකමංසපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. ඉන්ද්‍රියමාර්කපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. දුශ්චයපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. අජෙලකපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. කුකකුචසුකරපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. හත්ථගම්භාසවලවාපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. බෙතතවිජුපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. දුතෙය්‍යපතිණගම්භානුසොගා පටිවිරතො හොති. කයවිකකයා පටිවිරතො හොති. කුලාකුචකංසකුචමානකුචා පටිවිරතො හොති. උතෙකාචනවඤ්චනනිකතිසාවයොගා පටිවිරතො හොති. ඡේදනවධබ්බකිතවිපරාමොසආලොපසහසාකාරා පටිවිරතො හොති. ඉදමපි'ය්හ හොති සිලසමිං.

47. යථා වා පනෙතො ගොතෙතා සමණ්ඩ්‍රාහමණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජිතා තෙ ඵවරූපං ඛිජගාමිභූතගාමසමාරම්භං අනුසුතතා විතරනති, සෙය්‍යපිදං: මුලබ්බං. ඛකිබ්බං. ඵලුබ්බං. අග්ගබ්බං. ඛිජබ්බමෙව පඤ්චමං. ඉති වා ඉති ඵවරූපං ඛිජගාමිභූතගාමසමාරම්භා පටිවිරතො හොති. ඉදමපි'ය්හ හොති සිලසමිං.

48. යථා වා පනෙකෙ ගොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමණා සඤ්ඤායාති ගොඤ්ඤාති භුඤ්ජේති තෙ ඵවරුපං සන්තිසිකාරපරිගොතං අනුසුතතා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: අනතසන්තිසිං පාතසන්තිසිං වන්තසන්තිසිං යන්තසන්තිසිං සන්තසන්තිසිං ගන්තිසන්තිසිං ආමිසසන්තිසිං, ඉති වා ඉති ඵවරුපං සන්තිසිකාරපරිගොතා පටිපිටිතො හොති, ඉදම්පි'ය්‍ය හොති සිලසම්.

49. යථා වා පනෙකෙ ගොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමණා සඤ්ඤායාති ගොඤ්ඤාති භුඤ්ජේති තෙ ඵවරුපං විසුකදස්සනං අනුසුතතා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: නච්චං ගීතං වාදිතං ථෙකකං අකානං පාණ්ඩ්‍යාරං චේතාරං කුම්භාද්‍රුතං සොගතකං වණ්ඩාරං වංසං බොපතකං හත්තිසුඤ්ඤා අස්සසුඤ්ඤා මිහිසසුඤ්ඤා උසතසුඤ්ඤා අජසුඤ්ඤා මේණ්ඩ්‍යුඤ්ඤා කුක්කුචසුඤ්ඤා වට්ඨකසුඤ්ඤා දණ්ඩසුඤ්ඤා මුඛසුඤ්ඤා තිබ්බසුඤ්ඤා උග්ගසාධකං බලග්ගං සෙතාබ්‍රහ්මං අභිකදස්සනං, ඉති වා ඉති ඵවරුපං විසුකදස්සනා පටිපිටිතො හොති ඉදම්පි'ය්‍ය හොති සිලසම්.

50. යථා වා පනෙකෙ ගොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමණා සඤ්ඤායාති ගොඤ්ඤාති භුඤ්ජේති තෙ ඵවරුපං ජ්ඣාප්පාද්ධිකානුගොතං අනුසුතතා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: අධිපදං දසපදං ආකාසං පරිභාරපථං සන්තිකං බලිකං භට්ඨකං සලාකාහත්ථං අකකං පඛ්ඛවිරං වඛ්ඛකං මොක්ඛවිකං විඛ්ඛුලකං පතතාලකං රථකං ඛනුකං අකඛරිකං මනෙසිකං යථාචර්‍යං, ඉති වා ඉති ඵවරුපං ජ්ඣාප්පාද්ධිකානුගොතා පටිපිටිතො හොති ඉදම්පි'ය්‍ය හොති සිලසම්.

51. යථා වා පනෙකෙ ගොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමණා සඤ්ඤායාති ගොඤ්ඤාති භුඤ්ජේති තෙ ඵවරුපං උම්මාසගතමහාසගතං අනුසුතතා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: ආසන්දිං පලලඛකං ගොතකං විතතකං පටිකං පට්ඨිකං කුලිකං විකතිකං උද්දලොමිං එකන්තලොමිං කට්ඨිකං කොසෙය්‍යං කුන්තකං හත්ථිහරං අස්සන්තරං රථන්තරං අජිතපාලෙණිං කාදලිමිගපවර-පච්චිත්තරණං සඋත්තරච්ඡදං උභතොලොභිතකුපධානං, ඉති වා ඉති ඵවරුපං උම්මාසගතමහාසගතා පටිපිටිතො හොති, ඉදම්පි'ය්‍ය හොති සිලසම්.

52. යථා වා පනෙකෙ හොනොතා සමණ්‍යාගමණං සඤ්ඤායානං
 හොජ්ඣාති භුඤ්ජාති තෙ ඵවරුපං මණ්ඩනවිභුසනවර්ධානානුයෝගං අනුසුතතා
 විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: උච්ඡාදනං පරිමද්දනං නහාපනං සමබ්‍රාහනං ආදාසං
 අඤ්ඤානං මාලාවලෙපනං මුඛමුණ්ණකං මුඛලෙපනං හත්ථබ්‍රාහි සිඛාබ්‍රාහි
 දණ්ඩකං නාමිකං බහ්‍යං ජනනං විත්‍රාපානනං උණ්ඨිනං මණ්ඩනං වාලවිජ්ඣිතං
 ඔද්දානං වසානං දීඝදසාති. ඉති වා ඉති ඵවරුපා මණ්ඩනවිභුසනවර්ධානානු-
 යෝගා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ය්‍ය හොති සිලසම්මං.

53. යථා වා පනෙකෙ හොනොතා සමණ්‍යාගමණං සඤ්ඤායානං
 හොජ්ඣාති භුඤ්ජාති තෙ ඵවරුපං තීරව්ජානකපං අනුසුතතා විහරන්ති,
 සෙය්‍යපීදං: රුජකපං චොරකපං මහාමනනකපං සොනකපං හයකපං
 යුග්ගකපං අනනකපං පානකපං වත්ථකපං සග්ගකපං මාලාකපං ගතිකපං
 ඤාතිකපං යානකපං ගාමකපං තීගමකපං නගරකපං ජනපදකපං ඉන්ද්‍රි-
 යකපං පුරිසකපං [කුමාරකපං කුමාරිකපං] පුරකපං විසිඛාකපං කුමාරවර්ධන-
 කපං පුබ්බලෙපකපං නානත්තකපං ලොකකඩාසිකං සමුද්දකඩාසිකං
 ඉතිහවාගවකපං. ඉති වා ඉති ඵවරුපා තීරව්ජානකපාය පටිවිරතො
 හොති. ඉදම්පි'ය්‍ය හොති සිලසම්මං.

54. යථා වා පනෙකෙ හොනොතා සමණ්‍යාගමණං සඤ්ඤායානං
 හොජ්ඣාති භුඤ්ජාති තෙ ඵවරුපං විකාශකකපං අනුසුතතා විහරන්ති,
 සෙය්‍යපීදං: න ඤාතිං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාති. අහං ඉමං ධම්මවිනයං
 ආජානාමි. කිං ඤාතිං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාසි? මිත්ථං පටිපනොතා
 ඤාතිං. අහමිති සම්මාපටිපනොතා. සතිතං මේ, අසතිතං තෙ. පුරෙ වචනීයං
 පච්ඡා අවච. පච්ඡා වචනීයං පුරෙ අවච. ආචණ්ණං තෙ විපරිවතනං.
 ආරොපිතො තෙ වාදො නිග්ගන්තිතො ඤාතිං වර වාදසාමොකකාය. කිංබ්බදොති
 වා සචෙ පහොසිති. ඉති වා ඉති ඵවරුපා විකාශකකපාය පටිවිරතො
 හොති. ඉදම්පි'ය්‍ය හොති සිලසම්මං.

55. යථා වා පනෙකෙ හොනොතා සමණ්‍යාගමණං සඤ්ඤායානං
 හොජ්ඣාති භුඤ්ජාති තෙ ඵවරුපං දුතෙය්‍යපටිඤ්ඤායානානුයෝගමනුසුතතා
 විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: රඤ්ඤං රුජමහාමනතානං බතතියානං බ්‍රාහ්මණතං
 ගහපතිකානං කුමාරානං “ඉධ ගච්ඡ අමුත්තාගච්ඡ. ඉදං හර. අමුත්ත ඉදං
 ආහර”ති. ඉති වා ඉති ඵවරුපා දුතෙය්‍යපටිඤ්ඤායානානුයෝගා පටිවිරතො
 හොති. ඉදම්පි'ය්‍ය හොති සිලසම්මං.

56. යථා චා පනෙතෙ භොනෙතා සමණ්ණාහමිණා සඤ්ඤායාසානි භොජනානි භුඤ්ජේත්වා තෙ කුහකා ව භොනති ලපකා ව තෙමිතතිකා ව නිපොසිකා ව ලාභොත ව ලාභා නිජිහංසිතාණේ. ඉති චා ඉති එවරුපා කුහතලපතා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ය්හ භොති සිලසමිං.

57. යථා චා පනෙතෙ භොනෙතා සමණ්ණාහමිණා සඤ්ඤායාසානි භොජනානි භුඤ්ජේත්වා තෙ එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ජාජ්චෙත ජිවිකං කපොනති, සෙය්‍යපීදො: අඛිතං නිමිත්තං උපායං පුපිතං ලකඛණං මුසිකච්ඡිතං අභිග්භොමිං දුඛිග්භොමිං ථුසග්භොමිං තණ්හුලභොමිං සප්පි-භොමිං තෙලභොමිං මුඛග්භොමිං ලොභිතභොමිං අඛිතවිජ්ජා වජ්ජුච්ඡිජ්ජා ඛත්ත-විජ්ජා සිච්චිජ්ජා භුතවිජ්ජා භුරිවිජ්ජා අභිවිජ්ජා වසවිජ්ජා විච්ඡිකවිජ්ජා මුසිකවිජ්ජා සාකුණ්ඩවිජ්ජා වාය්‍යවිජ්ජා පක්කජ්ජානං සරපරිත්තානං මිග-පක්කං. ඉති චා ඉති එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ජාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ය්හ භොති සිලසමිං.

58. යථා චා පනෙතෙ භොනෙතා සමණ්ණාහමිණා සඤ්ඤායාසානි භොජනානි භුඤ්ජේත්වා තෙ එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ජාජ්චෙත ජිවිකං කපොනති, සෙය්‍යපීදො: මණ්ඩලකඛණං වත්ථලකඛණං දණ්ඩලකඛණං අසිලකඛණං උසුලකඛණං බහුලකඛණං අංජුබලකඛණං ඉසරිලකඛණං පුරිසලකඛණං කුමාරලකඛණං කුමාරිලකඛණං දුසලකඛණං දුසිලකඛණං හස්සිලකඛණං අය්‍යලකඛණං මහිසලකඛණං උසහලකඛණං ගොලකඛණං අජලකඛණං මෙණ්ඩලකඛණං කුකකුට්ඨලකඛණං වට්ටකලකඛණං ගොඩා-ලකඛණං කණ්ණිකාලකඛණං කච්ඡපලකඛණං මිගලකඛණං. ඉති චා ඉති එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ජාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ය්හ භොති සිලසමිං.

59. යථා චා පනෙතෙ භොනෙතා සමණ්ණාහමිණා සඤ්ඤායාසානි භොජනානි භුඤ්ජේත්වා තෙ එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ජාජ්චෙත ජිවිකං කපොනති, සෙය්‍යපීදො: “රඤ්ඤං තිග්ගානං හවිසානි. රඤ්ඤං අතිග්ගානං හවිසානි. අබ්බන්ධරුතං රඤ්ඤං උපයානං හවිසානි. ඛාගිරුතං රඤ්ඤං අපයානං හවිසානි. ඛාගිරුතං රඤ්ඤං උපයානං හවිසානි. අබ්බන්ධරුතං රඤ්ඤං අපයානං හවිසානි. අබ්බන්ධරුතං රඤ්ඤං ජයො හවිසානි. ඛාගිරුතං රඤ්ඤං පරුජයො හවිසානි. ඛාගිරුතං රඤ්ඤං ජයො හවිසානි. අබ්බන්ධරුතං රඤ්ඤං පරුජයො හවිසානි. ඉති ඉමිසා ජයො හවිසානි. ඉමිසා පරුජයො හවිසානි.” ඉති චා ඉති එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ජාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ය්හ භොති සිලසමිං.

60. යථා චා පතෙනෙක භොජෙනා සමණ්ත්වාහමණා සඤ්ඤාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජේතිා තෙ එවිරුපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙනති, සෙය්‍යපිදං: “ච්ඡෙදනාභො හවිස්සති. සුරියභාගො හවිස්සති. තකඛතතභාගො හවිස්සති. ච්ඡෙදිසුරියානං පථගමිනං හවිස්සති. ච්ඡෙදිසුරියානං උපපගමිනං හවිස්සති. තකඛතතානං පථගමිනං හවිස්සති. තකඛතතානං උපපගමිනං හවිස්සති. උකකාපාභො හවිස්සති. දිසාඛාභො හවිස්සති. භූමිචාලො හවිස්සති. දෙවදුදුහි හවිස්සති. ච්ඡෙදිසුරියනකඛතතානං උග්ගමිනං ඕගමිනං සංකිලෙසං චොදනං හවිස්සති. එවංවිපාකො ච්ඡෙදනාභො හවිස්සති. එවංවිපාකො සුරියභාගො හවිස්සති. එවංවිපාකං ච්ඡෙදිසුරියානං පථගමිනං හවිස්සති. එවංවිපාකං ච්ඡෙදිසුරියානං උපපගමිනං හවිස්සති. එවංවිපාකං තකඛතතානං පථගමිනං හවිස්සති. එවංවිපාකං තකඛතතානං උපපගමිනං හවිස්සති. එවංවිපාකො උකකාපාභො හවිස්සති. එවංවිපාකො දිසාඛාභො හවිස්සති. එවංවිපාකො භූමිචාලො හවිස්සති. එවංවිපාකො දෙවදුදුහි හවිස්සති. එවංවිපාකං ච්ඡෙදිසුරියනකඛතතානං උග්ගමිනං ඕගමිනං සංකිලෙසං චොදනං හවිස්සති”. ඉති චා ඉති එවිරුපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි’කං භොති සීලකම්.

61. යථා චා පතෙනෙක භොජෙනා සමණ්ත්වාහමණා සඤ්ඤාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජේතිා තෙ එවිරුපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙනති, සෙය්‍යපිදං: “චුඤ්චුච්චිකා හවිස්සති. චුඤ්චුච්චිකා හවිස්සති. සුභිකඛං හවිස්සති. චුඤ්චිකඛං හවිස්සති. ඛෙමං හවිස්සති. හයං හවිස්සති. රොභො හවිස්සති. ආරොග්‍යං හවිස්සති. මුද්දා ගණනා සංඛානං කාමෙය්‍යං ලොකායතං”. ඉති චා ඉති එවිරුපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි’කං භොති සීලකම්.

62. යථා චා පතෙනෙක භොජෙනා සමණ්ත්වාහමණා සඤ්ඤාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජේතිා තෙ එවිරුපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙනති, සෙය්‍යපිදං: ආමාහනං විමාහනං සංවිදනං විවදනං සංකිරණං විකිරණං සුභගකරණං චුඤ්චකරණං විරුභගභකරණං ජිව්භාතිසම්භතං භවුභංභතං භව්භාතිජප්පතං භවුජප්පතං කණ්ණජප්පතං ආදසපඤ්ඤාං කුමාරිපඤ්ඤාං දෙවිපඤ්ඤාං ආදිච්චුපච්චානං මහකුපච්චානං අභිභුජ්ජතං සිරිව්භාගතං. ඉති චා ඉති එවිරුපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි’කං භොති සීලකම්.

63. යථා චා පනෙතෙ භොනො සමණත්ථායො සඤ්ඤායොති භොජනාති භුඤ්ජාති තෙ ඵවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජිවිකං කපොතති, සෙය්‍යාපීදං සන්තිකමිං පණ්ඩිතමිං භුතකමිං භූරිකමිං වස්සකමිං චෙය්‍යකමිං වජ්ජකමිං වජ්ජපරිකිරණං අවමිනං තභාපනං ජුතනං වමනං විරෙවනං උඤ්චිරෙවනං අබොධිරෙවනං සිහවිරෙවනං කණ්ණතෙලං තෙතතතපානං තජ්ජකමිං අඤ්ඤං පච්චඤ්ඤං සංලාඛිතං සලලකතති සං දුරකතිකිච්ඡා මූලභෙසජ්ජානං අනුපාදනං ඕභතිතං පටිමොඤ්ඤං ඉති චා ඉති ඵවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චා පටිවිරොකොති. ඉදම්පිට්ඨං භොති සීලසමිං.

64. ස ඛො සො වාසෙවති භික්ඛු ඵම් සීලසමිපනො න කුතොචි භයං සමනුපසාති යදිදං සීලසංවරතො. සෙය්‍යාපාචි වාසෙවති ඛතතිසො මූඤ්ඤාමසිතො තිහතපච්චාමිතො න කුතොචි භයං සමනුපසාති යදිදං පච්චිත්තිකතො. ඵවමේච ඛො වාසෙවති භික්ඛු ඵම් සීලසමිපනො න කුතොචි භයං සමනුපසාති යදිදං සීලසංවරතො. සො ඉමිනා අරියෙත සීලසක්ඛිනෙ සමන්තාගතො අර්ඤ්ඤං අනවජ්ජුඛං පටිසංචෙදෙති, ඵම් ඛො වාසෙවති භික්ඛු සීලසමිපනො භොති.

65. කථඤ්ච වාසෙවති භික්ඛු ඉද්දියෙසු භුතතඤ්ඤා භොති? ඉඛ වාසෙවති භික්ඛු චක්ඛුතා රූපං දිස්සා න නිමිතතභොති භොති නානුඛ්‍යාඤ්ජනභොති. යධොධිකරණමේතං චක්ඛුද්දියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදෙමිනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අභ්‍යාසාවෙග්ගං, තස්ස සංවරය පටිපජ්ජති. රක්ඛති චක්ඛුද්දියං, චක්ඛුද්දියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සොතෙත සද්දං සුඤ්ඤා -පෙ- සාණෙන ශබ්බං සාධිතො -පෙ- ජිව්‍යාය රසං සාධිතො -පෙ- කාශෙන ඵොට්ඨිබ්බං පුසිතො -පෙ- මිත්තං ධර්මං විඤ්ඤාය න නිමිතතභොති භොති නානුඛ්‍යාඤ්ජනභොති. යධොධිකරණමේතං මතිද්දියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදෙමිනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අභ්‍යාසාවෙග්ගං, තස්ස සංවරය පටිපජ්ජති. රක්ඛති මතිද්දියං. මතිද්දියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සො ඉමිනා අරියෙත ඉද්දියසංවරෙන සමන්තාගතො අර්ඤ්ඤං අභ්‍යාසකසුඛං පටිසංචෙදෙති. ඵම් ඛො වාසෙවති භික්ඛු ඉද්දියෙසු භුතතඤ්ඤා භොති

66. කථංඤ්ච වාසෙට්ඨ භික්ඛු සතිසම්පජ්ඣෙඤ්ඤාන සම්මන්තාගතො හොති? ඉධ වාසෙට්ඨ භික්ඛු අභික්ඛන්තො පටික්ඛන්තො සම්පජානකාරී හොති. ආලොකිතෙ විලොකිතෙ සම්පජානකාරී හොති. සම්මිඤ්ජේතෙ පසාරිතෙ සම්පජානකාරී හොති. සංඛ්‍යාපිපත්තච්චරධාරණෙ සම්පජානකාරී හොති. අසිතෙ පිතෙ බාසිතෙ සාසිතෙ සම්පජානකාරී හොති. උච්චාරපක්ඛාවකම්මෙ සම්පජානකාරී හොති. ගතෙ ඕතෙ නිසින්නෙ සුතෙන ජාගරිතෙ හාසිතෙ කුණ්ඨිභාගෙ සම්පජානකාරී හොති. එවං ඛො වාසෙට්ඨ භික්ඛු සතිසම්පජ්ඣෙඤ්ඤාන සම්මන්තාගතො හොති.

67. කථංඤ්ච වාසෙට්ඨ භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති? ඉධ වාසෙට්ඨ භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති කායපරිහාරියෙන විචරෙන කුච්ඡිපරිහාරියෙන පිණ්ඩිපානෙන. සො යෙන යෙනෙව පක්ඛම්ඨි සමාදයෙව පක්ඛම්ඨි. සෙය්‍යථාපි වාසෙට්ඨ පක්ඛි සකුණො යෙන යෙනෙව ඛෙති සපත්තභාගේ'ව ඛෙති, එවම්මෙව ඛො වාසෙට්ඨ භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති කායපරිහාරියෙන විචරෙන කුච්ඡිපරිහාරියෙන පිණ්ඩිපානෙන. සො යෙන යෙනෙව පක්ඛම්ඨි සමාදයෙව පක්ඛම්ඨි. එවං ඛො වාසෙට්ඨ භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති.

68. සො ඉමිනා ච අරියෙන සීලකඩ්දකින සම්මන්තාගතො, ඉමිනා ච අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සම්මන්තාගතො, ඉමිනා ච අරියෙන සතිසම්පජ්ඣෙඤ්ඤාන සම්මන්තාගතො, ඉමාය ච අරියාය සන්තුට්ඨියා සම්මන්තාගතො, විවිත්තං සෙතාසතං භජති අරඤ්ඤං රුක්ඛමූලං පඛිත්තං කන්දරං භිරිගුහං සුසානං චිත්තථං අභිකාසායං පලාලප්පඤ්ඤං. සො පච්ඡාභත්තං පිණ්ඩිපාතපටික්ඛන්තො නිසීදති පලලඛකං අඤ්ජනිං උජ්ජං කායං පණ්ඩාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙතී.

69. සො අභිජ්ඣං ලොකෙ පහාය විගතාභිජේඤ්ඤාන වේදකා විහරති. අභිජ්ඣාය විතතං පරිසොඛෙති. ඛ්‍යාපාදපදෙසං පහාය අඛ්‍යාපත්තවිත්තො විහරති සංඛපාණ්භුතභිත්තානුකම්පි. ඛ්‍යාපාදපදෙසා විතතං පරිසොඛෙති. පිනමිඬං පහාය විගතපිනමිඬො විහරති ආලොකසඤ්ඤා සතො සම්පජානො. පිනමිඬා විතතං පරිසොඛෙති. උභවචකුක්ඛචං පහාය අනුභවො විහරති අජ්ඣන්තං වූපසන්තවිත්තො. උභවචකුක්ඛචං විතතං පරිසොඛෙති. විවිකිච්ඡං පහාය නිණ්ණවිවිකිච්ඡො විහරති අකථංකපි කුසලෙසු ධම්මෙසු. විවිකිච්ඡාය විතතං පරිසොඛෙති.

70. සෙය්‍යථාපි වාසෙට්ඨ පුරිසො ඉණං ආදාය කම්මන්තෙත පයොජෙය්‍ය, තස්ස තෙ කම්මන්තා සම්පේක්ඛිය්‍යං, සො යානි ච පොරුණාති ඉණ්ණිලාති තාති ච බ්‍යන්ධිකරෙය්‍ය, සියං මිඤ්ඤ උත්තරිං අවසිට්ඨං දුරභරණාය, තස්ස ඵවමිඤ්ඤ: “අහං ඛො පුඤ්ඤ ඉණං ආදාය කම්මන්තෙත පයොජෙය්‍යං. තස්ස මේ තෙ කම්මන්තා සම්පේක්ඛිංසු. සො’හං යානි ච පොරුණාති ඉණ්ණිලාති තාති ච බ්‍යන්ධිකාසිං. අපි ච මේ උත්තරිං අවසිට්ඨං දුරභරණායා”ති. සො තතො නිදානං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමන්තං—

71. සෙය්‍යථාපි වාසෙට්ඨ පුරිසො ආබාධිකො අස්ස දුක්ඛිතො ඛාලොතිලානො, භතතං මිඤ්ඤ නච්ඡාදෙය්‍ය, න මිඤ්ඤ කායෙ ඛලම්භතා, සො අපරෙත සම්මෙතෙත තමා ආබාධා මූලේවය්‍ය, භතතඤ්ඤ ජායෙය්‍ය, සියං මිඤ්ඤ කායෙ ඛලම්භතා, තස්ස ඵවමිඤ්ඤ: “අහං ඛො පුඤ්ඤ ආබාධිකො අභොසිං දුක්ඛිතො ඛාලොතිලානො. භතතං ච මේ නච්ඡාදෙය්‍ය. න මිඤ්ඤ මේ අසි කායෙ ඛලම්භතා. සො’මිති ඵතරහි තමා ආබාධා මූලෙය්‍ය. භතතඤ්ඤ මෙ ජායෙය්‍ය. අපි ච මෙ කායෙ ඛලම්භතා”ති. සො තතො නිදානං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමන්තං—

72. සෙය්‍යථාපි වාසෙට්ඨ පුරිසො ඛකිනායාසෙ බ්‍යෙදා අස්ස, සො අපරෙත සම්මෙතෙත තමා ඛකිනායාසෙ මූලේවය්‍ය සොඤ්ඤා අබ්බයෙත, න මිඤ්ඤ කිඤ්ඤි ගොගානං වයො, තස්ස ඵවමිඤ්ඤ: “අහං ඛො පුඤ්ඤ ඛකිනායාසෙ බ්‍යෙදා අභොසිං. සො’මිති ඵතරහි තමා ඛකිනායාසෙ මූලෙය්‍ය සොඤ්ඤා අබ්බයෙත. තපි ච මේ කිඤ්ඤි ගොගානං වයො”ති. සො තතො නිදානං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමන්තං—

73. සෙය්‍යථාපි වාසෙට්ඨ පුරිසො දුසො අස්ස අනත්තාධිකො පරාධිකො න යෙනකාමිඛමො, සො අපරෙත සම්මෙතෙත තමා දුසො මූලේවය්‍ය අනත්තාධිකො අපරාධිකො භුජ්ඣො යෙනකාමිඛමො, තස්ස ඵවමිඤ්ඤ: “අහං ඛො පුඤ්ඤ දුසො අභොසිං අනත්තාධිකො පරාධිකො න යෙනකාමිඛමො. සො’මිති ඵතරහි තමා දුසො මූලෙය්‍ය අනත්තාධිකො අපරාධිකො භුජ්ඣො යෙනකාමිඛමො”ති. සො තතො නිදානං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමන්තං—

74. සෙය්‍යථාපි වාසෙට්ඨ පුරිසො සධිකො සභොගො කන්තාරභානමිඤ්ඤං පටිපජ්ජෙය්‍ය දුඛිකඛං සප්පට්ඨං, සො අපරෙත සම්මෙතෙත තං කන්තාරං තිත්ථෙරෙය්‍ය, සොඤ්ඤා ගාමිනං අනුපාපුජෙය්‍ය ඛෙමිං අප්පට්ඨං, තස්ස ඵවමිඤ්ඤ: “අහං ඛො පුඤ්ඤ සධිකො සභොගො කන්තාරභානමිඤ්ඤං පටිපජ්ජං දුඛිකඛං සප්පට්ඨං. සො’මිති ඵතරහි තං කන්තාරං තිත්ථෙය්‍ය සොඤ්ඤා ගාමිනං අනුපාපුජෙය්‍ය ඛෙමිං අප්පට්ඨං”ති. සො තතො නිදානං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමන්තං—

75. එවමෙව ඛො වාසෙට්ඨ භික්ඛු යථා ඉණං යථා රොහං යථා ඛකිනායාරං යථා අසභ්බං යථා කන්තාරභිංතමයං, එවං ඉමෙ පඤ්ච නිවරණේ අපාඨිණේ අත්තනි සම්ප්පසාති. සෙය්‍යථාපි වාසෙට්ඨ ආතණ්ණං, යථා අංජරායං, යථා ඛකිනා මොක්ඛං, යථා භුජිංසං, යථා ඛෙමන්තභූමිං එවමෙව ඛො වාසෙට්ඨ භික්ඛු ඉමෙ පඤ්ච නිවරණේ පභිණේ අත්තනි සම්ප්පසාති.

76. තස්සිමෙ පඤ්ච නිවරණේ පභිණේ අත්තනි සම්ප්පසාදො පාමොජ්ජං ජායති. පඤ්ඤිතස්ස පිති ජායති. පිතිමිනස්ස කායො පස්සමානති. පස්සභිකායො ප්‍රබං මෙඥෙති. ප්‍රබිනො විතතං සමාබ්බති.

77. සො මෙත්තාසභගතෙන මේතස්ස එකං දිසං එරිකිං විහරති තථා දුඨියං තථා තඨියං තථා චතුර්ථිං. ඉති උභිමිඛො නිරියං සබ්බසි සබ්බත්තතාය¹ සබ්බාවන්තං ලොකං මෙත්තාසභගතෙන මේතස්ස විපුලෙන මහග්ගතෙන අපාමාණෙන අමෙරෙන අව්‍යාපජේඛිත එරිකිං විහරති. සෙය්‍යථාපි වාසෙට්ඨ ඔලවා සබ්බධමො අපාකසිරෙනෙව වාතුද්දිසං සරෙන විඤ්ඤපෙය්‍ය, එවමෙව ඛො වාසෙට්ඨ එවං භාවිතාය මේතාය මේතො-විමුක්තිසාය යං පමාණකතං කම්මං න තං තත්ත්වසිංහති, න තං තත්ත්ව-වතිට්ඨති. අගමපි ඛො වාසෙට්ඨ බ්‍රහ්මිනො² සභව්‍යතාය මග්ගො.

78. පුත ව පරං වාසෙට්ඨ භික්ඛු කරුණාසභගතෙන මේතස්ස එකං දිසං එරිකිං විහරති. තථා දුඨියං තථා තඨියං තථා චතුර්ථිං. ඉති උභිමිඛො නිරියං සබ්බසි සබ්බත්තතාය සබ්බාවන්තං ලොකං කරුණා-සභගතෙන මේතස්ස විපුලෙන මහග්ගතෙන අපාමාණෙන අමෙරෙන අව්‍යා-පජේඛිත එරිකිං විහරති. සෙය්‍යථාපි වාසෙට්ඨ සබ්බධමො අපා-කසිරෙනෙව වාතුද්දිසං සරෙන විඤ්ඤපෙය්‍ය, එවමෙව ඛො වාසෙට්ඨ එවං භාවිතාය කරුණාය මේතොවිමුක්තිසාය යං පමාණකතං කම්මං න තං තත්ත්වසිංහති න තං තත්ත්වසිට්ඨති. අගමපි ඛො වාසෙට්ඨ බ්‍රහ්මිනො සභව්‍යතාය මග්ගො.

79. පුන ච පරං වාසෙට්ඨ භික්ඛු මුද්දිතාසහගතෙන චේතසා එකං දිසං ඵරිතීං විහරති තථා දුතියං තථා තතියං තථා චතුත්ථිං. ඉති උභිමමොතිරියං සබ්බති සබ්බත්තතාය සබ්බාවන්තා ලොකං මුද්දිතාසහගතෙන චේතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අපාමාණෙන අවේරෙන අව්‍යාපර්ණිකිත ඵරිතීං විහරති. සොයාපාපි වාසෙට්ඨ ඔලවා සබ්බවමො අපාකසිරෙනව වාතුද්දිසං විඤ්ඤපෙය්‍ය, එවිමෙව ඛො වාසෙට්ඨ එවං භාමිතාය මුද්දිතාය චේතො-විමුත්තියා යං පමාණකතං කම්මං න තං තත්ත්වසිංහයාති, න තං තත්ත්වචිතිති. අයමිති ඛො වාසෙට්ඨ බ්‍රහ්මනො සහව්‍යතාය මග්ගො.

80. පුන ච පරං වාසෙට්ඨ භික්ඛු උපෙක්ඛාසහගතෙන චේතසා එකං දිසං ඵරිතීං විහරති තථා දුතියං තථා තතියං තථා චතුත්ථිං. ඉති උභිමමොතිරියං සබ්බති සබ්බත්තතාය සබ්බාවන්තා ලොකං උපෙක්ඛාසහගතෙන චේතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අපාමාණෙන අවේරෙන අව්‍යාපර්ණිකිත ඵරිතීං විහරති. සොයාපාපි වාසෙට්ඨ ඔලවා සබ්බවමො අපාකසිරෙනව වාතුද්දිසං, විඤ්ඤපෙය්‍ය එවිමෙව, ඛො වාසෙට්ඨ එවං භාමිතාය උපෙක්ඛාය චේතොවිමුත්තියා යං පමාණකතං කම්මං න තං තත්ත්වසිංහයාති, න තං තත්ත්වචිතිති. අයමිති ඛො වාසෙට්ඨ බ්‍රහ්මනො සහව්‍යතාය මග්ගො.

81. තං කිං මඤ්ඤාසි වාසෙට්ඨ? එවංවිහාරී භික්ඛු සපරිග්ගහො වා අපරිග්ගහො වා?ති.

“අපරිග්ගහො හො හොතම්.”

“සචේරවිතොනො වා අචේරවිතොනො වා?ති.

“අචේරවිතොනො හො හොතම්.”

“සබ්බාපර්කි විතොනො වා අබ්බාපර්කිවිතොනො වා?ති.

“අබ්බාපර්කි විතොනො හො හොතම්.”

“සංකිලිට්ඨවිතොනො වා අසංකිලිට්ඨවිතොනො වා?ති.

“අසංකිලිට්ඨවිතොනො හො හොතම්.”

“වසවතති වා අවසවතති වා?ති.

“වසවතති හො හොතම්.”

82. ඉති කීර් වාසෙට්ඨ අපරිග්ගහො භික්ඛු. අපරිග්ගහො බ්‍රහ්මා. අපි නු ඛො අපරිග්ගහස්ස භික්ඛුනො අපරිග්ගහෙන බ්‍රහ්මිනො සද්ධිං සංසද්දති සමෙති?ති.

“එවං හො හොතම්.”

“සාධු වාසෙධං. සො වත වාසෙධං අපරිඤ්ඤාං භික්ඛු කායස්ස හෙද පරමමරණං අපරිඤ්ඤාං චුහමුතො සහව්‍යුපගො හවිස්සතිති ථානමෙතං විජ්ජති”

83. ඉති කීර වාසෙධං අවෙරවිතො භික්ඛු. අවෙරවිතො චුහමා. අපි නු ඛො අවෙරවිතොස්ස භික්ඛුතො අවෙරවිතොන චුහමුතා සද්ධං සංසද්දති සමෙති”ති

“එවං හො ගොතමි.”

“සාධු වාසෙධං. සො වත වාසෙධං අවෙරවිතො භික්ඛු කායස්ස හෙද පරමමරණං අවෙරවිතොස්ස චුහමුතො සහව්‍යුපගො හවිස්සතිති ථානමෙතං විජ්ජති.”

84. ඉති කීර වාසෙධං අඛ්‍යාපර්කිවිතො භික්ඛු. අඛ්‍යාපර්කිවිතො චුහමා. අපි නු ඛො අඛ්‍යාපර්කිවිතොස්ස භික්ඛුතො අඛ්‍යාපර්කිවිතොන චුහමුතා සද්ධං සංසද්දති සමෙති”ති.

“එවං හො ගොතමි.”

“සාධු වාසෙධං. සො වත වාසෙධං අඛ්‍යාපර්කිවිතො භික්ඛු කායස්ස හෙද පරමමරණං අඛ්‍යාපර්කිවිතොස්ස චුහමුතො සහව්‍යුපගො හවිස්සතිති ථානමෙතං විජ්ජති.”

85. ඉති කීර වාසෙධං අසංකිලිට්ඨවිතො භික්ඛු. අසංකිලිට්ඨවිතො චුහමා. අපි නු ඛො අසංකිලිට්ඨවිතොස්ස භික්ඛුතො අසංකිලිට්ඨවිතොන චුහමුතා සද්ධං සංසද්දති සමෙති”ති.

“එවං හො ගොතමි.”

“සාධු වාසෙධං. සො වත වාසෙධං අසංකිලිට්ඨවිතො භික්ඛු කායස්ස හෙද පරමමරණං අසංකිලිට්ඨවිතොස්ස චුහමුතො සහව්‍යුපගො හවිස්සතිති ථානමෙතං විජ්ජති.”

86. ඉති කීර වාසෙධං වසවතී භික්ඛු. වසවතී චුහමා. අපි නු ඛො වසවතීස්ස භික්ඛුතො වසවතීතා චුහමුතා සද්ධං සංසද්දති සමෙති”ති.

“එවං හො ගොතමි.”

“සාධු වාසෙධං. සො වත වාසෙධං වසවතං හික්ඛු කායස්ස හෙද පරමමරණං වතවතනිස්ස ඩුහමුතො සහවසුපගො හවිස්සතිති ධාතමෙන විජ්ජති”ති.

87. එවං චුතො වාසෙධංතාරථාජා මාණවා හගචන්තං එතදවොචුං: “අභික්ඛන්තා හො ගොතම අභික්ඛන්තං හො ගොතමි. සෙය්‍යථාපි හො ගොතමි නික්ඛුජ්ජිතං වා උක්ඛුජ්ජය්‍ය, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය, මුලාස්ස වා මහං ආවිජ්ජෙය්‍ය, අක්ඛිකාරෙ වා තෙලපාජෙය්‍යං ඛාරෙය්‍ය වක්ඛු-මන්තො රුපානි දක්ඛිතතිති, එවමෙව හොතා ගොතමෙන අනෙකපරිදා-ගෙන බමෙමා පකාසිතො. එතෙ මයං හගචන්තා ගොතමිං සරණං ගච්ඡාමි බමමඤ්ච හික්ඛුසබ්බඤ්ච. උපාසකො නො හවං ගොතමො ඛාරෙතු අජ්ඣතෙහ පාණ්ණපෙන සරණංගතො”ති.

තෙවිජ්ජුන්තං නිට්ඨිතං තෙරසමං.

සීලකඛනිවග්ගො නිට්ඨිතො පඨමො.

දීක්ෂිතායෙ සිලකබ්බවගෙහ පද්‍යානකමණිකා

	පිටුවකිනා		පිටුවකිනා
අ		අප්පකාති	248
අකවපිඨං	98	අජිතකම්පං	366
අකවං	98	අජිතපාමෙණි	12, 114
අකණ්ඩං	138	අජිතං	366
අකණ්ඩකා	262	අපේළකපටිග්ගහණං	112
අකිම්බකාරි	262	අජ්ඣා	536
අකිරියං	92	අජ්ඣාතං සමාසංදනං	62, 130
අකුසලකම්බානා	358	අජ්ඣාතං චූපසනචිතො	124
අකබ්බකං	12, 114	අජ්ඣාසකො	150
අකබ්බං	12, 114	අජ්ඣාචයාමි	260
අකබ්බානං	10, 112, 114	අපේකාගාහති	206
අකබ්බසති	62	අපේකාපත්තා	608
අකබ්බෙතො	226	අඤ්ජනං	20
අකච්ඡාද්දායකො	226	අඤ්ජලිප්පණංමෙකා	88
අකරු	154	අඤ්ජසායකො	594
අකතතිපං	112	අඤ්ඤාබ්බතකෙන	410
අකතලං	154	අඤ්ඤාතරොපි	30
අකතිපට්ඨිතං	208	අඤ්ඤාතිස්සප්පෙබ්බං	386
අකතිප්පාමං	16	අඤ්ඤාතිස්සං	382
අකතිං පට්ඨිතො	208	අඤ්ඤාත්‍යාමිතිකෙන	410
අකතායාරං	208	අඤ්ඤාත්‍යායාගෙන	410
අකතචර්ජා	16	අඤ්ඤාත්‍රෙම	372
අකතං	16	අඤ්ඤාථා'ති'පි	44
අකුලිප්පකොදකෙති	156	අඤ්ඤාදච්ඡා	156, 206
අකෙකප්ප	222	අඤ්ඤාදච්ඡාදකො	30, 582
අචකුලා	418	අඤ්ඤාදිවිසිකෙන	410
අචරපට්ඨිතිකුලෙත	438	අඤ්ඤාමඤ්ඤං	34
අචරමතිතා	594	අඤ්ඤාච්චිකෙන	410
අමෙලකො	364	අඤ්ඤං ජිමං අඤ්ඤං සරිරං	388
අච්චිගමා	146	අඤ්ඤාදිකො	214
අච්චිගෙත	30	අච්චියමි	486
අච්චිගො	148	අච්චිපදං	12, 114
අච්චිති	208	අච්චිගො	132
අමෙප්ප	138	අච්චිකමෙමි	92
අමෙප්පා	132	අච්චිකදකතං	10, 114
අප්පකුඨං	114	අච්චිමෙතප්ප	110
අප්පකුඨණං	16	අච්චං	538

පිට්ඨකයා		පිට්ඨකයා	
අතකකාවචරා	20	අබොච්ඡෙරවනං	20
අතච්ඡං	4	අතගාරියං	32
අතරමානො	154	අතඛණ්ණං	136
අතිකකතමානුසිකාය	138	අතඤ්ඤා	152
අතිපි	232	අතතතමතවාචං	92
අතිබාලකං	158	අතතතසඤ්ඤා	40
අතියානං	16	අතතතාසිනො	126
අතිපිකාලො	216	අතනුපාතො	548
අතිච්ඡෙදං	34	අතනතවා අතතා	54
අතිනො අතතපටිලානො	434	අතනතසඤ්ඤා ලොකයමිං	40
අතතනො සමසමං	380	අතනතං	538
අතතපටිලානො	424	අතබ්බකකාතුකාමා	356
අතතා	22, 408	අතභිභුතො	30
අතතාසිනො	126	අතභිරතී	30
අතතානං	22	අතභිරඤ්ඤා	4
අතභිමං	28	අතභිසංඛරොතො	404
අතභිරතෙකන	216	අතභිසංඛරොතො	206
අතභිරාලං	80	අතච්ඡෙදසංඛාරා	362
අතභිමං	8, 110	අතච්ඡෙදසංඛාරං	122
අතභිසංඛාරං	110	අතච්ඡෙදං	362, 548
අතභිසංඛාරං	414	අතච්ඡෙදං	150, 226
අතභිසංඛාරං	156	අතාගතො අතතපටිලානො	434
අතභිසංඛාරං	96	අතාදිතච්ඡෙදානං	608
අතභි	266	අතාච්ඡෙදානං	266
අතභි	6, 110	අතාච්ඡෙදානං	332
අතභිමං	402	අතාච්ඡෙදානං	132, 146
අතභිමං	54	අතිකුල්ලො	92
අතභිමං	82	අතිච්ඡං	32
අතභිමං	372	අතිච්ඡෙදානං	132
අතභිමං	596	අතිච්ඡෙදානං	92
අතභිමං	236, 276	අතිච්ඡෙදානං	538
අතභිමං	2, 138	අතිමොනා	98
අතභිමං	30	අතිමොනා	98
අතභිමං	540	අතිසාරං	608
අතභිමං	260	අතිසාරං	278
අතභිමං	50	අතිසාරං	92
අතභිමං	50	අතිසාරං	156
අතභිමං	380	අතිසාරං	150
අතභිමං	380	අතිසාරං	138
අතභිමං	20	අතිසාරං	86
අතභිමං	226	අතිසාරං	80

පිටුවකයා		පිටුවකයා	
අනුපක්‍ෂණවර්ග	226	අනු	608
අනුපක්‍ෂණදත්	240	අනුපවණ	600
අනුපගවණ	96	අනුපවණුපම	600
අනුපරපණ	168	අනු	418
අනුපරවණක	600	අනුපකණ්ඩ	112
අනුපාදපිණිතය	28	අනුප	22
අනුප්‍රබන්ධයකුණුතිරෝග-		අනුපාදවණ	122
සමපරාතසමපතන	404	අනුපකණ්ඩ	390
අනුපෙති	96	අනුපකමම	210, 274
අනුපාදය	8, 110	අනුපකාලක	220, 320
අනුපාදෙතු	262	අනුපාලය	246
අනුපාල	262	අනුපාත	16
අනුපාලකයා	122	අනුපාත	392
අනුපාත	170	අනුපාත	54
අනුපාතකයා	264, 276	අනුපාතකයා	54
අනුපාත	214	අනුපාතකයා	54
අනුපාතය	274	අනුපාතකයා	220, 320
අනුපාතය	112, 264	අනුපාතකයා	28
අනුපාතය	46	අනුපාතකයා	610
අනුපාතය	22	අනුපාතකයා	94
අනුපාතය	88	අනුපාතකයා	232
අනුපාතය	486	අනුපාතකයා	40
අනුපාතය	22	අනුපාතකයා	530
අනුපාතය	418	අනුපාතකයා	240
අනුපාතය	2	අනුපාතකයා	92, 164
අනුපාතය	212	අනුපාතකයා	366
අනුපාතය	20	අනුපාතකයා	366
අනුපාතය	212	අනුපාතකයා	230
අනුපාතය	226	අනුපාතකයා	206
අනුපාතය	268, 274	අනුපාතකයා	262
අනුපාතය	2	අනුපාතකයා	390
අනුපාතය	544	අනුපාතකයා	4
අනුපාතය	44	අනුපාතකයා	128
අනුපාතය	98	අනුපාතකයා	278
අනුපාතය	80	අනුපාතකයා	358
අනුපාතය	54	අනුපාතකයා	158
අනුපාතය	3	අනුපාතකයා	386
අනුපාතය	40	අනුපාතකයා	54
අනුපාතය	38	අනුපාතකයා	22
අනුපාතය	38, 40	අනුපාතකයා	388
අනුපාතය	78	අනුපාතකයා	278
අනුපාතය	180	අනුපාතකයා	420, 60

පිටිඛ්ඛකා		පිටිඛ්ඛකා	
අපාතඛකං	438	අභිනිහරති (විතතං)	132, 136, 138
අපාඛාධං	438	අභිසංසිද්ධිකාති	484
අපාසුකතරා	32	අභිසු	30
අපොකච්චාති	130	අභිරුපො	226
අපොච්චාමි	82, 388, 438, 542	අභිරුහිනා	86
අපොසකකතරා	32	අභිවදන්ති	20
අපච්චිං	128	අභිවුජ්ජ	260
අඛලා	92	අභිසංඛාරෙය්‍ය	404
අඛයෙත	126	අභිසංජ්ඣං	158
අඛනුමොදති	276	අභිසංඤ්ඤාතිරෙය්‍යො	390
අඛනුමොදෙය්‍ය	416	අභිසංඤ්ඤති	128
අඛ්‍යාකුටිකො	230	අභිතටං	364
අඛ්‍යාචිකති	356	අමතසිකාරා	402
අඛ්‍යාට්ඨාසි (වඛකමිං)	212	අමරුමෙකකපං	44
අඛ්‍යාජ්ජලතං	18	අමරුමෙකකපිකා	44
අඛ්‍යානාමෙය්‍යං	246	අමතගතතං විතතං	138
අච්චොකාසං	124	අමාතං	488
අච්චොකාසිකො	366	අමුත්‍ර	22
අච්චොකාසෙස	152	අමං වා පුරෙය්‍යා	92
අච්චොකාසො	108	අමංචෙය්‍යා	150
අඛ්‍යාතො	234	අමංචිණියා	80
අඛ්‍යාකතං	410	අමංචනෙ	82
අඛ්‍යාපනාවිතො	124	අයොකුටං	164
අඛ්‍යාසෙසකුටං	122	අරඤ්ඤං	124
අභිකකතං	146	අරඤ්ඤායතනං	206
අභිකකතො	124	අරහති හපිතුං	276
අභිකකම	86	අරියානං උපමාදකා	142
අභිජංතිත්‍ර	92	අරියා පරමා පඤ්ඤා	380
අභිජානාති	276	අරියාය සත්‍යාට්ඨියා	122
අභිජානාසි	90	අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන	124
අභිජ්ජමානෙ (උදෙසක)	136	අරියෙන සතිසම්පජ්ඣෙය්‍යෙ	124
අභිජ්ඣං	124	අරියෙන සීලකඩ්ඛිකෙන	124
අභිජ්ඣා දෙමනස්සා	122	අරුපො අත්තපටිලාහො	424
අභිඤ්ඤා	20	අරුපි අත්තා	56
අභිඤ්ඤාතකොලඤ්ඤා	154	අරොහො	54, 420
අභිඤ්ඤාතා	594	අවිණිණිං භාසෙය්‍යං	4
අභිනන්දනගෙතු	608	අවසටං	613
අභිනන්දිං	92	අවසවතති	612
අභිතින්තාමෙති	132	අවසා	92
අභිතිප්පාදෙය්‍ය	136	අවිජ්ජාසවං	144
අභිතිබ්බතඨියා	546	අවිනිත්තානධෙමං	332
අභිතිමන්තෙය්‍යාමපි	104	අවිපරිණාමධම්මො	32

පිට්ඨකයා

පිට්ඨකයා

අවික්ඛිතං විතතං	138
අවිසංවාදකා	6, 110
අවුසිතවා	156
අවුසිතවාදෙන	156
අවෙරවිතො	610
අව්‍යාපජ්ඣවිතො	610
අච්ඡායනගෙතු	606
අසඬ්ඛිත්‍රිට්ඨවිතො	610
අසජ්ජමානො	136
අසඤ්ඤාසනො	50
අසඤ්ඤි	390
අසඤ්ඤිගමො	94
අසමාහිතං විතතං	138
අසමිතිත්තඛිතතිකතුලා	230
අසිතො	124
අසිලකඛණං	16
අසාපරං	12, 114
අසාප	4
අසාපිට්ඨ	210
අසාපුප්ඵත	168
අසාපුඤ්ඤි	114
අසාලකඛණං	16
අසාමාය	266
අසාදං	28
අසායොගා	88
අසාමුඛො	274
අභිමිජ්ජා	16
අභිතිජ්ජිකං	134
අභිතිජ්ජිකං	60, 424
අහු	86
අහුමො	32
අහොතුප්පාච්චිකා	92
අහො චත	30
අහො චත රෙ	216
ආ	
ආකඛ්ඛිති	386
ආකඛ්ඛිතං	236
ආකාසං	12, 96, 114
ආකාසානඤ්ඤාසනපුත්‍රිමි -	
සච්චිසඤ්ඤා	402
ආකාසානඤ්ඤාසනපුත්‍රිමි	60

ආකිඤ්ඤාසනපුත්‍රිමි -	
සච්චිසඤ්ඤා	404
ආකිඤ්ඤාසනපුත්‍රිමි	62
ආකිඤ්ඤාසනපුත්‍රිමි	484
ආකිඤ්ඤා	128
ආකොට්ඨි	154
ආගතං	358
ආචමනං	20
ආචරිතපාචරිතං	226
ආචරිතමනසා	598
ආචාරිකාසකං	366
ආචාරිකාචරිතපාචරිතං	110
ආචාරිකාසකං	146
ආචාරිකාසකං	94
ආචාරිකාසකං	22
ආචාරිකාසකං	22
ආචාරිකාසකං	386
ආදායකං	18
ආදායං	12
ආදායං	138
ආදිකල්‍යාණං	150
ආදිච්චිපච්චිකං	18
ආදිකල්‍යාණං	164
ආදිකල්‍යාණං	164
ආදිකල්‍යාණං	414
ආදිකල්‍යාණං	488
ආදිකල්‍යාණං	28
ආදිකල්‍යාණං	486
ආදිකල්‍යාණං	6
ආදිකල්‍යාණං	220
ආදිකල්‍යාණං	132
ආදිකල්‍යාණං	96
ආදිකල්‍යාණං	30
ආදිකල්‍යාණං	112
ආදිකල්‍යාණං	112
ආදිකල්‍යාණං	10, 112
ආදිකල්‍යාණං	212
ආදිකල්‍යාණං	606
ආදිකල්‍යාණං	146
ආදිකල්‍යාණං	130
ආදිකල්‍යාණං	600
ආදිකල්‍යාණං	30

පිටිබඩකා		පිටිබඩකා	
ආරකා	208, 366	ඉස්තනං	30
ආරඬුවිතනා	386	ඉස්තකුමාරිකාපටිගතණං	112
ආරාමාරී	6, 110	ඉස්තිලකඩිණං	16
ආරාමෙය	236	ඉස්තකෙ	390
ආරොග්ගං	18	ඉදප්පච්චයා	408
ආරොග්ගේයං	86	ඉදමෙව් ඥවං	410
ආලිමඛග්ග	548	ඉදං දුක්ඛනති	144
ආලිප්පං	154	ඉඬා	484
ආලොකකඤ්ඤ	124	ඉඬාභිසඛාරං	214
ආලොකිමත	124	ඉඬාපාටිකාරියං	484
ආලොප	8, 112	ඉඬාපිටි	136, 486
ආචරිං	168	ඉද්දමිමග්ගාම	608
ආචරණං	610	ඉද්දියතෙ	94
ආචාගතං	18	ඉද්දියාති	96
ආචාගතිමාගතිනිඛඬං	172	ඉද්දියෙසු ගුත්තථාමරං	110, 122, 486
ආචාගතිමාගො වා	172	ඉඬා	154
ආචාගො වා	172	ඉසග්ගා	210
ආචිතාවං	136	ඉසිකං	134
ආචුටා	610	ඉසිතතාය	210
ආචුතං	132	ඉසාගරං	30
ආචුටලකඩිණං	16		
ආසජ්ජ	216		
ආසනපටිකම්මෙනා	366	ථසානමිමග්ගාම	608
ආසජ්ජිපඤ්ඤාමා	96		
ආසජ්ජිං	12, 114		
ආසවනිරොගො	144	උක්කප්පිං	150
ආසවනිරොගගාමිනි පටිපදා	144	උක්කංසාවකංගෙ	94
ආසවසමුද්දගො	144	උක්කාපාතො	18
ආසවා	144	උක්කාමුඛං	158
ආසවානං ඛයඤ්ඤාය	144	උක්කාසිතසද්දො	86
ආසි	276	උක්කාසිප්පා	154
ආහාරෙති	364	උක්කාසු	86
ආහුතිගො	96	උක්කිණ්ණපට්ඨාසු	212
ආලාරිකා	88	උක්කුජේය්‍ය	146
		උක්කුපිකප්පාධානං	366
ඉ		උක්කුපිකො	366
ඉච්ඡිතං	236	උක්කොවත	8, 112
ඉඤ්ජන්ති	98	උග්ගච්ඡන්ති	600
ඉණ්මුලානි	126	උග්ගමනං (විද්දමසුරිය	
ඉණං	126	නකඩතතානං)	18
ඉතිහවාගවකපං	14	උග්ගා	88
ඉතිහ	2	උචාරපඤ්ඤාවකමෙම	124
ඉතිහාසපඤ්ඤාමානං	150		

	පිටිබඩකා
උච්චාසයනමහාසයනා	12, 112
උච්ඡාදනං	12
උච්ඡිජ්ජති	60
උච්ඡින්නාහමනෙතතිකො	80
උච්ච්ඡදමාදා	60
උච්ච්ඡදං (සතො සතතකා)	60, 96
උජ්ජමෙකා	594
උජ්ජිපච්චිතිකමාදා	2
උණ්ඨිකං	12
උත්තරිතරං	28
උත්තරිමිත්තකාමමා	484
උත්තරි	126
උත්තානමුඛො	230
උදකදහං	78
උදකරහදා	130
උදකානුගතතාති	130
උදකොරොහණානුගතො	366
උදකච්චතං	220
උදානං උදනෙසි	82
උද්දලොමිං	12, 114
උද්දකාකරිං	364
උඬාසිකං	88
උඬාච්චකුකකුච්චිතිමරණං	610
උඬාච්චකුකකුච්චං	124
උඬාමාසාතනා	54
උඬාමාසාතතිකා	54
උඬාමිතරමතං	20
උඬං	80
උද්දිසිකාති	166
උත්තාදිතිකා	388
උපකඝ්ඨිති	390
උපකෙකාසති	356
උපකඛ්චො	248
උපජ්චිතති	544
උපච්චිතො (කා)	364
උපච්චිකාසති	84
උපනෙකා	316
උපඝ්ඨං	422
උපපජ්ජති	22
උපපජ්ජිකා	276
උපපතතිං	358
උපපනෙකා	22

	පිටිබඩකා
උපපාදිං	22
උපයානං	16
උපරිපාසංදවරහතො	82
උපරිමෙකාසං	164
උපරිඤ්ඤාති	538
උපරිදමානො	156
උපසමාස	414
උපසමෙත	88
උපසතො	148
උපාදානපච්චිකා හමො	78
උපාදානපරිජෙදාදිප්පං	46
උපාදානසං	46
උපාසකකුලාති	220
උපෙකකාසතිපාරිසුද්ධං	66, 132
උපෙකකාසුච්චිත්තමුඛසමාසකා	402
උපපභමිකං (මාදිමුඛසමාසං)	18
උපප්පිතිකං	130
උපාසං	16
උඛ්චිලාච්චතනං	6, 62
උඛ්චිලාච්චනො	6
උඛ්චාච්චකො	366
උඛ්චිද්දෙකො	130
උභයොලොභිතකුපධානං	12, 114
උමුච්චිජ්ජති	136
උමුච්චිජ්ජිකා	78
උමෙකාසිකං	10, 114
උරසික	248
උරෙ	262
උරුකපකඝ්ඨිකං	366
උරුමාදා	616
උසහසුද්ධං	114
උසහලකඛණං	16
උසහසතාති	248
උසුලකඛණං	16
උසාසකකාස	548
උසාසංසු	262
ඵ	
ඵකාසහාච්චනො	328
ඵකංසිකං	416
ඵකංසිකා	418
ඵකංසෙත	248
ඵකෙකා	544

පිටිමඩකා		පිටිමඩකා	
එකවිමදාසකතිකා	28	මදනකුමාරපමයො	132
එකවිමසකතිකා	28	මදනනති (සොතං)	548
එකවිමං අසකතං	28	මදනවිසමසනා	212
එකවිමං සකතං	28	මදනවිසනානං	484
එකනතසකුද්දි අතතා	54	මනාකා	610
එකනතපුකුද්දි අතතා	54	මනිතපතතපාළිං	322
එකනතපරිපුණ්ණං	108	මපපාතිකා	48
එකනතලොමි	12, 114	මපපාතිකො	332
එකනතසුඛං ලොකං	420	මපනකුමා	266
එකනතසුඛි	54, 420	මමුනකුමා	246
එකපසාසකො	366	මරමතකා	6
එකපතතිකො	8, 110	මරමාසියානං	332
එකමංසබලං	90	මවාදපටිකරාස	266
එකමංසපුකුද්දි	90	මවුචා	610
එකසාලක	388	මසතිතං පටිමොකකා	20
එකායාදිකං කපරාතො	90	මසකකතතිකා	548
එකායාදිකා	364	මහාස	550
එකාලොපිකො	364	මලාරිකං	62
එකාතිකං	364	මලාරිකා සකුද්දි	404
එකකුද්දිහාමං	130	මලාරිකො අතතපටිලාසො	424
එතතකපරමා	244		
එතතකවිමසකුද්දි	232	ක	
එමංගතිමපරාසං	28	කංසකුච	8, 112
එමංගතිකා	28, 88	කංසපාල	128
එමංගතිකා	28	කඩබති	214
එමංගයතො	22	කවිජලකඩණං	16
එමංපරාමිඨා	28	කට්ඨිකං	12, 114
එමමානුපරිසතො	22	කණගකො	366
එමමානුපරා	22	කණගොමි	16
එමමිපි නො	44	කණිකාපසාසකො	366
එමංමකුද්දි	22	කණිකාපසාසනං	18
එමංගුඛපුකුද්දි	22	කණිකානෙලං	20
එසිකවිමසිකො	22, 98	කණිකානුඛං	8, 110
එසිකදකතිකො	364	කණිකාසොධාති	214
එසිකානවමාදි	230	කණිකාලකඩණං	16
එලකමනාරං	364	කණිකාසොධාතා	358
ක		කණිකා	154, 358
මකාසං කපරාති	88	කතපරපාලාදු	46, 358
මකුඛතපටිකානු	212	කතතා	80
මකවිජනති	600	කතතාපරා (මනාතං)	600
මකමිතං (මකුමුද්දිසානං)	18	කපාසලාපො	216
මකරොසා	78	කඳුච	30
		කතතාරභානමග	128

පිටිවිධකා		පිටිවිධකා	
කන්දුමුලප්පතොපනො	206	කාරකාරකො	106
කන්දුරං	124	කාරකතො	90
කපාකා	88	කාලවාදී	110, 362
කපාපෙති	86	කාලං ව සමයං ව උපාදාය	438
කප්පකසකේසු	212	කාලං මිඤ්ඤාසි	148
කප්පිකානි	86	කාමෙය්‍යං	18
කපොති	86	කාමි	420
කබ්බිකාරාගාරහකො	60		
කම්මකරා	274	කි	
කම්මකරො	104	කිංකාරපටිකොවි	104
කම්මනෙතා පයොපෙය්‍ය	126	කිඤ්චිදෙව දෙතං	88
කම්මවාදී	230	කිම්බමම	28
කම්මුනො	92	කිමාරබ්බ	28
කමම ව	92	කීර	438
කයපිකකයා	8, 112	කිරියවාදී	230
කරහවි	30	කීලනාකායා	34
කරොතො	90	කීලමෙතො	90
කල්‍යාණවාකකරණං	160, 226		
කල්‍යාණවාචො	226	කු	
කල්‍යාණං	220	කුකකුට්ඨං	114
කල්‍යාණො	80	කුකකුට්ඨකභිණං	16
කල්ලවිතං	226	කුකකුට්ඨකරපටිකකණං	112
කල්ලං වච්චකය	370	කුච්ඡිපරිතාරිකෙන	124
කසිගොරකෙති	262	කුතොපභුතිකා	162
කතං	88	කුතතකං	12, 114
කමොපිච්චො	364	කුතතවාමෙති වලමාරපෙති	212
		කුඤ්ඤපිටකං	206
කා		කුමාරලකභිණං	16
කාකපය්‍යා	606	කුමාරිකපඤ්ඤා	18
කාදලිමෙපවරපච්චකරණං	12, 114	කුමාරිලකභිණං	16
කාපොතකානි	96	කුමාකාරො	88, 136
කාමගුණං	608	කුමානුතං	10
කාමමත්තදුතිවරණං	610	කුමානුසිංහං	370
කාමිකුචකිකබ්බො	608	කුමිතිමුඛං	364
කාමිලාපිනි	158	කුලාවකෙ	158
කාමිසමාපි	144	කුසප්පි	366
කාමුපසංගිතානි	226	කුසලං	44
කාමෙමි	420	කුසලං බමමං	540
කායපරිතාරිකෙන	124	කුතනලපතා	14
කායා	34, 98		
කායෙන වසං වනෙතනනි	136	කු	
කායො පසංගිතානි	334	කුට්ඨෙකා	22
		කුට්ඨාගාරකාලායං	324

	පිටිකඩකා
කෙ	
කෙවලො	78
කෙවලපරිපුණ්ණං	150
කෙවලං	212
කෙසකම්බලං	366
කෙසුමිසුලොචනො	366
කෙසුමිසුලොචනානුගංග- මුසුනො	366
කෙසෙසු ගතොනා	592
කො	
කොමුදිය	82
කොසලකා	324
කොසෙය්‍යං	12, 114
කොසොතිනෙ ව වන්දුගො	214
කි	
කිතො	148
කිතවිජ්ජා	16
කිතං	248
කිතතිසි	604
කිතො	222
කිකිපිජ්.	112
කිමෙය්‍ය	106
කිලිකං	12, 114
කිං	
කිංගුමිතකා	248
කිංගුමිතමාදාය	206
කි	
කිංකා	34
කිංකාපදෙසිකා	34
කිපිතසද්දො	86
කි	
කිණකාමිරාගො	230
කි	
කිරපරිගතොතන	90
කිරපං	164
කිරපුණ්ණං	168
කිරපෙතො	158
කි	
කිංකාමිතා	112
කිංකාමිතා	262

	පිටිකඩකා
කෙමනනගුමිං	128
කෙමිං	18
ක	
කණකා	88
කණකා	18
කණවර්ගසංවකසබ්බො	358
කණවර්ගො	82
කණි	82
කණිගුතා	222
කණි (පුඤ්ඤානං)	106
කණියො (දෙව)	152
කණිං ව	358
කණ	124
කණි	608
කණිකනතිසිං	110
කණිකා	22
කණකා	278
කණකිනෙමිසිකා	270
කා	
කාධිති	538
කාමිකා	262
කාමිකමි	110
කාමිකරණාති	596
කාමිකමිතො	208
කාලකිකිතං	608
කි	
කිරිගුතං	124
කි	
කිතං	114
කො	
කොතමිසංවකසබ්බො	360
කොතතපරිකාරිනො	170
කොතතවාදවිතිකිකා	172
කොතතවාදො	172
කොමාලකඩණං	16
කොතකං	12, 114
කොමියගතකඩා	366
කොලකඩණං	16
ක	
කපිකං	12, 114
කපාමාගො	108
කපාමාදානපරමිතාය	104

පිටතිබ්බා		පිටතිබ්බා	
ම		මෙලකා	88
වක්කමනති	152	මමා	
වක්කුඤ්ඤා අනංවුතං	122	මොදනාරතා ගතොගො	548
වක්කුඤ්ඤා සංවරං	122	ජ	
වක්කුඤ්ඤායා	608	ජනක	44
මහොලං	10, 114	ජනකා	596
වතුසං කාතං	132	ජම්බුකානි	366
වතුආරං	208	ජම්බුකානං	86
වතුරම්බනියා සෙනාය	266	ජම්බුකානං	94
වතුසායනං	18	ජා	
වතුමුත්තරියා	600	ජාදෙති	126
වතුමුත්තරියානං උපපාදාමනං	18	ජාදෙති (ජම්බුකා)	126
වතුමුත්තරියානං පටාමනං	18	ජි	
වම්බොධිනා	98	ජිජිංසු	274
වරණසමාදා	206	ජෙ	
වලකා	88	ජෙදන	112
වමනති	22	ජ	
මා		ජකාපිකාරං	594
වාතුඤ්ඤා ගම්බං	280	ජකපදකලායානි	420
වාතුමාසිනියා	82	ජකපදකාමිරියානෙතා	152
වාතුමාසිනාපථං	208, 422	ජා	
වාතුමාසිනාභුතියො	60, 132	ජාගරිතො	124
වාතුයාමසංවරං	100	ජාතරාජපටපිකානං	112
වාතුරතො	152	ජාතමුත්තං	616
මි		ජාතපමිතං පරාමරණං	78
මිහිඳුලකං	12, 114	ජාතිමා	132
මිතකං	12, 114	ජාතිමාදෙන	226
මිතකසමාදා	366	ජාතිමාදිවිතිබ්බා	172
මිතකානි	34	ජාතිමාදා	172
මිත්‍රාපානනං	12	ජාතිසමාදෙනං	158
මිරපබ්බරිතො	82	ජාතපදා	204
මිරං දිසමුත්තං	30	ජාතං පඤ්ඤා	422
මු		ජාලෙන	78
මුත්තං	358	ජි	
මුත්තපපානසූත්තං	204	ජිගුලාමි	486
මු		ජිගුලාමිනිසංකං	18
මුලාසිනිකපුත්තං	94	ජි	
මෙ		ජමා	92
මෙතසානකං	404	ජමපටරියාදානං	80
මෙතසිකං	488	ජ	
මෙතසො ථකොදිහාමං	62	ජ්ඣනං	20
මෙතෙයා	404	ජ්	
මෙතොපරියං සූත්තං	138	ජ්ඣපාමාදාමානානුයොගං	19, 114
මෙතොපිමුත්තං	322	කා	
මෙතොසමාසි	22	කායනති	86

		පිටුබඩකා			පිටුබඩකා
පේතො	පේ	6, 110	දිව්භිජං		80
	පේ,		දිව්භිජංකා		28
පොංචිකා		600	දිත්තපාටිකම්භි		6, 110
			දිත්තාදුසි		6, 110
	ද	80, 146	දිබ්බා ගම්බා		546
			දිබ්බානං ගම්බා		546
දකඛිකා		128	දිබ්බාය සොතබ්බාදායා		138
දකඛිකං		12	දිසෙවන මිත්තනා		142
දකඛිකජ්ඣිකා		274	දිසෙවන		60
දකඛිකාගාරා		278	දිවාසෙත්තං		250
දකඛිමිත්තරං		364	දිසා		160
දකඛිසුඤ්ඤා		114	දිසාමාසො		18
දකඛිලක්ඛණං		16		දි	
දකඛිකං		210	දිසාසුත්තපරා		32
දකඛිකා		364	දිසාසිමිඤ්ඤා		212
දකඛිකාදායකං		96		දි	
දකඛිලක්ඛණං		366	දුක්ඛකිරොසො		144
දකඛිසිත්තං		616	දුක්ඛනිරොධායාමෙති පටිපදා		144
දකඛි		274	දුක්ඛසමුදයො		144
දකඛිසංකමං		16	දුක්ඛසංකතං		94
දකඛි		90	දුජ්ජාපො		162
දකඛිසංකතා		6, 110	දුජ්ජාපො		372
දකඛිදං		12, 114	දුජ්ජාසං		130
දකඛිසංකතා ලොකබ්බාදා		80	දුජ්ජාසං		20
දකඛිසංකතං		262	දුක්ඛණ්ණත්තරා		32
දකඛිසංකතං (පිටුබඩකං)		158	දුක්ඛගතරණං		18
	ද		දුක්ඛිකං		18
දුරකඛිකිත්තං		30	දුරනුබොධා		20
දුරකඛිකං		126		දි	
දුරකඛිකා		334	දුරෙත්තං		8
දුරකඛිකා		88	දුරෙත්තංපටිපත්තං		8, 14
දුරකඛිකා		126		පද	
දුරකඛිකා		16	දෙවද්දුත්තං		18
දුරකඛිකා		274	දෙවද්දුත්තං		18
දුරකඛිකා		112	දෙවද්දුත්තං මිත්තං		526
දුරකඛිකා		16		පද	
	දි		දෙවද්දුත්තං		94
දුරකඛිකා		62	දෙවද්දුත්තං		82
දුරකඛිකා		220, 320	දෙවද්දුත්තං		44
දුරකඛිකා (ජාතං)		540			
දුරකඛිකා		46, 358			

	පිටුකඛකා
දඬු	
දඬුකතරකපයා	94
දඬුපට්ඨපද	94
දඬුකතරකපයා	152
දඬුකතරකපයා	364
දඬුකතරකපයා	364

	බ
බහුකා	12, 114
බහුකායා	88
බහුකායා	16
බහුකායා	148, 320
බහුකායා	80
බහුකායා	416
බහුකායා	268
බහුකායා	416
බහුකායා	80
බහුකායා	146
බහුකායා	110
බහුකායා	414
බහුකායා	104
බහුකායා	548
බහුකායා	130
බහුකායා	32

	බො
බොකතකා	114
බොකතකා	10

	න
නගරමාර්ගසංඛ්‍යා	358
නගරමාර්ගසංඛ්‍යා	358
නගරමාර්ගසංඛ්‍යා	18
නගරමාර්ගසංඛ්‍යා	18
නගරමාර්ගසංඛ්‍යා	18
නගරමාර්ගසංඛ්‍යා	212
නගරමාර්ගසංඛ්‍යා	114
නගරමාර්ගසංඛ්‍යා	112
නගරමාර්ගසංඛ්‍යා	262
නගරමාර්ගසංඛ්‍යා	156
නගරමාර්ගසංඛ්‍යා	20
නගරමාර්ගසංඛ්‍යා	592
නගරමාර්ගසංඛ්‍යා	540

	පිටුකඛකා
නගරමාර්ගසංඛ්‍යා	434
නගරමාර්ගසංඛ්‍යා	88
නගරමාර්ගසංඛ්‍යා	20
නගරමාර්ගසංඛ්‍යා	542
නගරමාර්ගසංඛ්‍යා	89
නගරමාර්ගසංඛ්‍යා	214

	නා
නාගරමාර්ගසංඛ්‍යා	324
නාගරමාර්ගසංඛ්‍යා	88
නාගරමාර්ගසංඛ්‍යා	94
නාගරමාර්ගසංඛ්‍යා	212
නාගරමාර්ගසංඛ්‍යා	14
නාගරමාර්ගසංඛ්‍යා	60, 402
නාගරමාර්ගසංඛ්‍යා	54
නාගරමාර්ගසංඛ්‍යා	54
නාගරමාර්ගසංඛ්‍යා	4
නාගරමාර්ගසංඛ්‍යා	596
නාගරමාර්ගසංඛ්‍යා	600
නාගරමාර්ගසංඛ්‍යා	214
නාගරමාර්ගසංඛ්‍යා	12

	ති
තිකතකා	8, 112
තිකතකා	146
තිකතකා	94
තිකතකා	262
තිකතකා	208
තිකතකා	86
තිකතකා	32
තිකතකා	14
තිකතකා	274
තිකතකා	550
තිකතකා	128
තිකතකා	8, 110
තිකතකා	214
තිකතකා	20, 158
තිකතකා	132
තිකතකා	14
තිකතකා	414
තිකතකා	28
තිකතකා	10, 114
තිකතකා	80

පිටිමිකා:		පිටිමිකා:	
		නහ	
තිබ්බසියමානමෙව	94	නහාපකනෙතවාසි	128
තිබ්බසේතබ්බං	4	නහාපකො	128
තිමිතතනං	364	නහාතිගවුණ්ණාති	128
තිමිතොයාමපි	104	නහාතිගපිණි	128
තිමිතතං	16	ප	
නිමිතතයාගි	122	පකතඤ්ඤ	390
නිමිතෑමානං	78	පකති	372
නිමිමානං	30	පකපාදු	262
නිමිමානෙගි	158	පකරණ	168
නිමිතං	30	පකකඤ්ඤානං	16
නිගතිසංකතිගාචපරිණං	92	පකඛිද්දිකො	88
නියතො	332	පකති සකුණො	124
නිත්තං	16	පකරණි	128
නියතාණිකා	594	පකමරං	12, 114
නිත්තං	594	පච්චිකුප්පං	20
නිත්තං	80	පච්චිතතඤ්ඤාච	28
නිරයසංග	94	පච්චිතිකතො	122
නිරොධං පුග්ගි	404	පච්චිකො	6, 110
නිරොධාය	414	පච්චිකෙකෙය්ග	122
නිලලාපං ගරතො	90	පච්චිපට්ඨිතං	544
නිවුලා	610	පච්චිපට්ඨිතානං	4
නිවෙසෙගි	440	පච්චිපානො අතතපට්ඨිතො	434
නිසිතො	124	පච්චිකා	86
නිසාරණං	28	පච්චිමි	40
නිසෙසණි	422	පච්චිමොරොගණං	246
නිගතපච්චාමිතො	122	පච්චිමොරොගිතො	88
නිගිතදුගණි	6, 110	පච්චිතිපාති	104
නිගිතසංගො	6, 110	පච්චිතිමණි	440
නි		පජං	616
නිමරණං	610	පජාතනං	28
නිමාරගසංගො	366	පජාපතිමිතො	608
නො		පඤ්ච නිමරණං	128
නෙගමා	264	පඤ්චලිකා	600
නෙතතතපානං	20	පඤ්ඤ	242
නෙමිතතිකා	14	පඤ්ඤකතිකිකා	440
නෙමිතතවා අතතා	54	පඤ්ඤගතෙත	46, 358
නෙමරුපි නාරුපි අතතා	54, 56	පඤ්ඤපරිමොකා	242
නෙමිකඤ්ඤාතංසඤ්ඤා		පඤ්ඤපාරිසුරි	426
තනුපයො 62		පඤ්ඤපෙතති	22
තෙළා	8, 110	පඤ්ඤපිමුතති	332

පිලිකඩකා		පිලිකඩකා	
පඤ්ඤාගම්පද	366	පඤ්ඤාගම්පද	262
පට්ටිකං	12, 114	පට්ටිකං	94
පටිකං	12, 114	පට්ටිකං	32
පටිකරොසි යථාධම්මං	148	පට්ටිකං	108
පටිකකතෙත	124	පට්ටිකං	124
පටිකෙකාසිං	92	පට්ටිකං	262
පටිකානුකතෙත	268	පට්ටිකං	168
පටිකසඤ්ඤානං	60, 402	පට්ටිකං	160
පටිකසා	44	පට්ටිකං	210
පට්ටිකසාසි	162	පට්ටිකං	82
පට්ටිකතං	146	පට්ටිකං	402
පට්ටිකානු	244	පට්ටිකං	550
පට්ටිකතො	160, 162	පට්ටිකං	60
පට්ටිකතොදසි	268	පට්ටිකං	172
පට්ටිකදෙසි	86	පට්ටිකං	160
පට්ටිකලිතො	326	පට්ටිකං	226
පට්ටිකවේදිකානු	78	පට්ටිකං	600
පට්ටිකරොසිං	274	පට්ටිකං	548
පට්ටිකපෙත්තං (දුතං)	276	පට්ටිකං	152
පට්ටිකං කාතං	128	පට්ටිකං	126
පට්ටිකායං	96	පට්ටිකං	28
පට්ටිකානු	260	පට්ටිකං	274
පට්ටිකානු	20	පට්ටිකං	332
පට්ටිකා	20	පට්ටිකං	276
පට්ටිකා	216	පට්ටිකං	264
පට්ටිකවේදිකා	20	පට්ටිකං	206
පට්ටිකානු	132	පට්ටිකං	62
පට්ටිකරොසි	82	පට්ටිකං	138
පට්ටිකා	266	පට්ටිකං	46
පට්ටිකාපෙසි	440	පට්ටිකං	50
පට්ටිකානු	214	පට්ටිකං	70
පට්ටිකානු	220, 320	පට්ටිකං	30
පට්ටිකානු	12	පට්ටිකං	78
පට්ටිකානු	88	පට්ටිකං	54
පට්ටිකානු (විජිමිත්තරොසි)	18	පට්ටිකං	94
පට්ටිකා	150	පට්ටිකං	90
පට්ටිකානු	216	පට්ටිකං	546
පට්ටිකානු	84	පට්ටිකං	94
පට්ටිකානු	130	පට්ටිකං	260
පට්ටිකානු	84	පට්ටිකං	130
පට්ටිකානු	22	පට්ටිකං	128
පට්ටිකානු	22	පට්ටිකං	128

පිටිය බයා		පිටිය බයා	
පරිප්පුවාති	130	පහුතජාතරුපරජතො	260
පරිප්පුවාසකං	128	පහුතජ්චතාය	214
පරිබොජ්ජකසත	94	පහුතඛතබ්බෙසු	260
පරිබොජ්ජකා	2, 418	පහුතචිතතුපකරණො	260
පරිභවෙය්‍ය	234	පතෙතගමිනානුසොගා	112
පරිභූතෙසුය්‍ය	544	පලෙති	94
පරිමිජ්ජති	136		
පරිමිද්දනං	12	පා	
පරිමුඛි	212	පංගුකුලාති	366
පරිමුඛං	124	පංචිකාරියාති	486
පරියතතකතෙත	94	පංගුකාරං	10, 114
පරියතතචිතිං	8, 110	පංගුපෙතං	146
පරිතාපතතා	78	පංචිමොකඛසංචර සංවුතො	110
පරිතායතතං	364, 366	පානසතතිතිං	10, 112
පරිතායමකාසි	388	පාපියො	404
පරිතොගාලුකබ්බෙමො	220, 320	පාහතං	262
පරිතොතථා	610	පාමොජ්ජං	334
පරිතොතාසා	610	පායාසි	86
පරිතොසාතකලාසං	150	පාරගමිසි	606
පරිවිදුමො	38	පාරගාමි	606
පරිවිසති	386	පාරතීකො	606
පරිසගතො	246	පාරාපාරං	606
පරිසගෙදුති	128	පාරිසත්ථා	264
පරිසත්තාති	130	පාරිසජ්ජ	160
පරිහාරපථං	12, 114	පාවචන	150
පලංගිකසි	86	පාසාදිකා	82
පලංගපුඤ්ඤං	124	පානුතෙත	166
පලංගිකං	12, 114		
පලංගිකං ආභුජ්ජිතා	124	පි	
පලංගිකා කමති	136	පිඤ්ඤාකහනෙකා	366
පලංගිමො	166	පිට්ඨිතො	2
පච්ඡතථලහොජ්ජනො	206	පිණ්ඩදායකා	88
පච්ඡතථලහොජ්	366	පිණ්ඩපාතපටිකකපනතා	124
පච්ඡතාතො (මනනාතං)	600	පිතා භුතභව්‍යාතං	30
පච්ඡතෙකසි	216	පිතාමිහසුතා	226
පච්චා	94	පිතිතො	168
පච්චතං	210, 598	පිතරුපාති	326
පච්චදෙති	20	පිතමාදි	104
පසාරිතෙ	124	පිත්‍රණං වාචං	110
පසාදාකායො	128, 334	පි	
පසාදිකාති	128	පිභිගතං	62
පභිතපනතා	386	පිභිහකා	30
		පිභිමනසා	128

පිටුපිටු		පිටුපිටු	
පිතෙ	124	එ	
පිතෙතනි	88	එකුග්ගො	90
පි		එරුකං වාමං	110
පුඤ්ඤකඩයා	30	එරුකා	156
පුඤ්ඤකිකිකියං	130	එලකච්චං	366
පුඤ්ඤමාය	83	එලකගෙග්ගං	366
පුප්ඵතිකරාතං	232	එකපච්චයා	72
පුප්ඵසිපායතනාති	88	එකායතනෙති	78
පුබ්බකා ඉසයො	600	එච්චිජං	112
පුබ්බතනකපටිකා	20	එපුප්ඵකරං	438
පුබ්බතනං ආරබ්බ	20	ච	
පුබ්බතනානුද්විතො	20	චිතා	484
පුබ්බතනාපරතනකපටිකා	66	චු	
පුබ්බපුරිසො	162	චුග්ගි	22
පුබ්බහාසි	231	චුග්ග චුග්ග බන්ධනකරොති	78, 94
පුබ්බුච්චාසි	104	ච	
පුභ්බනිව්භංගං	22	චකිතං	608
පුභ්බනිව්භංගානුග්ගාතිකුණං	104	චකිතානංගෙර චග්ගො	126
පුරකඩනො	88	චක්ඛුරාදුපච්චා	154
පුරාණචකිතං	540	චරිතිසන්ථාය	274
පුරිකරාති	390	චරග්ගං	10, 114
පුරිකොති දිවසාති	390	චරමතතා	126
පුරිකකාමෙර	92	චලි	274
පුරිකපාමො	92	චලිමුඛිගෙරග්ග	262
පුරිකදම්මසාරපි	86	චචිතිරිචා	596
පුරිකනතරගතාය	364	චනුජනකතනා	110
පුරිකපරකකමො	92	චනුජනමානාරා	110
පුරිකගුමියො	94	චනුසුත්තක	216
පුරිකලකඩණං	16	චා	
පුරොගිතං	262	චාලෙ	94, 234
පෙ		චි	
පෙකඩං	112	චිජගාමි	8, 10, 112
පෙකඩානං	10	චිජචිජමෙව	112
පෙමිණියා	110	චිජගතතං	262
පෙසකාරා	88	චු	
පෙසාමා	94	චුඛං සරණං ගච්චති	280
පෙසායා	274	චුග්ගො	86
පෙසා		චුපාදාදෙගං	124
පො			
පොරොණාති ඉණ්ඩුලාති	126		
පොරිකා	228		
පොරි	8, 110		

පිටිවිධාන		පිටිවිධාන	
මු		කි	
බ්‍රහ්මකායිකා	532	භිග්ගො	380
බ්‍රහ්මවිරියං	6, 94		
බ්‍රහ්මචාරී	6	භූ	
බ්‍රහ්මජාලං	2, 80	භූර්කොං	126
බ්‍රහ්මඤ්ඤාසංඛාරා	364	භූ	
බ්‍රහ්මඤ්ඤා	364	භූතං	416
බ්‍රහ්මඤ්ඤා ජජාය	230	භූතභාම	8, 110
බ්‍රහ්මදේශනං	150	භූතභව්‍යානං	30
බ්‍රහ්මවේදිකාම	608	භූතචාදී	110, 362
බ්‍රහ්මයාතිකො	532	භූතවිජ්ජා	16
බ්‍රහ්මලොකභාමිනියා පටිපදාය	616	භූතා	548
බ්‍රහ්මවච්චසි	226	භූමිචාලො	18
බ්‍රහ්මවණ්ණි	226	භූමිකම්මං	30
බ්‍රහ්මසත්‍යව්‍යාපාර	596	භූමිවිජ්ජා	16
බ්‍රහ්ම	30, 534		
බ්‍රහ්මනො සහව්‍යාපාර මහං	616	භෙ	
		භෙරිසද්දමි	138
		භෙසජ්ජමනා	428
මු			
මුහම්මකරණං	608	භොගකඩකිං	106
මුහම්මකුතං	324		
මුහම්මකං ජඤ්ඤාපෙති	236		
මුහම්මකං පජං	616		
මුහම්මකි	604	ම	
මුහම්මකො	366	මකභිකා	364
		මගධානං මුහම්මකාමො	248
හ		මග්ගාමග්ග	594
හගව්‍යකරුපො	90	මඛගුරුවජ්ජි	420
හතං වග්ග නවත්තදෙති	126	මච්ඡං	364
හතනමෙවනං	262	මච්ඡගුමෙවි	146
හතං	18	මජ්ඣිමනිකායං	160
හතකල්පිතා	274	මජ්ඣිමනිකායාපකො	144
හතදකාමී	110	මඤ්ඤා	46, 266
හමං	274	මච්ඡරුපි	164
හමපච්චයා ජාති	78	මණිකා	488
හමසච්චපි	144	මණිලකඩකං	16
හමභානං	80	මණි මෙවරියො	132
හසමනා	96	මණ්ඩිත	12, 110
හසකකඤ්ඤාපි	600	මණ්ඩිතජාතිකා	138
		මණ්ඩිලමාලො	4, 86
හා		මතකාය	372
හාභිනිකයොගා	242	මතතිකාය	136
හාජනවිකල්පං	136	මනාපචාරී	104
හාසිනෙ	124	මනිකුයං	122

පිට්ඨකයා		පිට්ඨකයා	
මනෙසිකං	12, 114	මව්ඡාදිට්ඨි	544
මනොපදෙසිකා	34	මව්ඡාදිට්ඨිකමමසමාදානා	144
මනොමිඨං කායං	134	මත්තාමිච්ච	88
මනොමයා	30		
මනොමසයා	60, 408	මු	
මනොමසයා අත්තපට්ඨිලාභො	424	මුඛනිෂේතනං	138
මත්තප්පිකා	226	මුඛසහාමිං	16
මත්තවරො	150, 226	මුත්තිපල්ලාකකා	104
මත්තපදං	210, 598	මුච්ඡිතා	608
මත්තා	238	මුඤ්ඤානති	536
මත්තානං කත්තාභො	210	මුඤ්ඤාමා	134
මත්තානං පච්ඡත්තාභො	210	මුට්ඨිසුඤ්ඤා	114
මනෙද්දා	48	මුඤ්ඤාකා	154
මකාණාති	366	මුත්තාමාභො	364
මත්තකතං විතතං	138	මුද්දා	262
මකච්ච	86	මුද්දිකාසද්දමපි	138
මකභුට්ඨිකා	18	මුද්දිකා	220
මකානාමා	88	මුද්දා	18
මකානිසංසතභො	280	මුද්දිකා	88
මොජ්ඣිමස්කප්පකාණ්ඩ	212	මුද්දා ඵලිකාති	162
මොජ්ඣිමස්කප්පකා	152	මුද්දා විසේතනා	122
මහාමුඛමා	30, 534	මුද්දා මත්තරා	364
මහාභුතා	530	මුද්දාති	34
මහායඤ්ඤා	248		
මහාරාජාභො	528	මු	
මහායකා	112	මුලසිඤ්ඤා	112
මහිද්දමව්භාසා	608	මුලභාසරාජානං අනුසාරානං	20
මහෙසකඩ්ඩවරො	32	මුසිකවිජ්ජනං	16
		මුසිකවිජ්ජා	16
මා		මුලාසා	146
මාගධිකා	324		
මාතෘපෙත්තිකාමනවො	60, 132	මම	
මාතකුට්ඨා	8, 112	මමොඤ්ඤාසුඤ්ඤා	114
මාතව්භාදිපිතිච්චා	172	මමොඤ්ඤාසුඤ්ඤා	16
මාතව්භාදෙ	172	මමත්තවිතතං	368
මානුසකා නොගා	260	මමරාමං	364
මානුසො	94		
මාලාකාරා	88	මමා	
මි		මොකඩ්ඩිකං	12, 114
මිගපකඩං	16	මොසමඤ්ඤා	412
මිගලකඩං	16	මොසො	430
මිච්ඡාච්චා	16	මොදානං	274
		මොමුභො	48

පිටිකඩකා

පිටිකඩකා

ය	ය	ය	ය
ගණන	104	සුරතාය	274
ගජතං	268	ගණ	
ගජතො	90	ගෙනකාමිහිතමො	126
ගඤ්ඤකාලො	264	ගෙභුගොත	80
ගඤ්ඤතාය	248	ගො	
ගඤ්ඤගම්පදා	250, 276	ගොතිපාමුඛසතාති	92
ගඤ්ඤගාමි	276	ගොතිගො	284
ගඤ්ඤවංගො	276, 322	ර	
ගඤ්ඤ	166	රකඩවරණභුතතිං	104
ගතොතිකරණමො	122	රජකා	98
ගජව	154	රජතං	320
ගජාඤ්ඤගලං	146	රජතියාති	328
ගජාකපං	216	රජාපථො	108
ගජාකමුඛපගෙ ගතො	142	රජොජලලබ්භො	366
ගජා පටිපත්තානං	426	රජොඛාදුගො	94
ගජාපෙමං	88	රතිබමිමො	34
ගජාඛාලං	146	රතතඤ්ඤ	82
ගජාභුචං	20	රතතුරරතො	8, 110
ගජාභුතං	28	රජකං	12, 114
ගජාමුලං	146	රජකරං	12, 114
ගජාචරං	12, 114	රජිකා	88
ගජාසතතතිකො	366	රජුරජාපර	210
ගදගො	326	රහතා	156
ගද්දකබ්බසි	88	රහදමිච	88
ගද්දං	122	රහොගතතො	260
ගසගසි	82	ග	
ගහොලභා	286	ග	
ගා		ග	
ගාජතා	276	රහො	44
ගාතසතතිං	112	රජදං	150
ගාමිමිහතොමි	608	රජපුත්තා	88
ගාමිතිකා	88	රජගණිතං	210
සි		රජගොතො	150
සිවං	96	රජාතොරක	2
සිවංගා	268	රජාමුඛපටිපත්තො	82
සිවංකාමගා	268	රසිකො	262
සි		රසිවංගතො	106
සි		සි	
සුචා	138	රතතතඤ්ඤ	600

පිටිඨධනා		පිටිඨධනා	
රු		ව	
රුකඩමුලං	124	වඩකකං	12, 114
රුපසඤ්ඤානං	60	වච්ඡතරසතානි	248
රුපසඤ්ඤානං සමතිකකමා	402	වච්ඡතරිසතානි	248
රුපි	60	වජ්ජේසු	110
රුපි අත්තා	54, 56	වඤ්චන	8, 112
රුපි ව අරුපි ව අත්තා	56	වඤ්චෙසි	86
ථෙ		වඤ්ඤා	98
ථෙගො	18	වඤ්ඤාඤා	22
උ		වට්ඨකපුඤ්ඤා	114
ලකඤ්ඤා	82	වට්ඨකලකඤ්ඤා	16
ලජ්ජ	6	වණ්චවර්තනාය	80
ලච්ඡිකා	158	වණ්චපට්ඨකානි	80
ලපකා	14	වණ්ණං	20
ලච්ඡිකං ව්‍යාකරෙය්‍ය	92	වණ්ණවත්තතරො	32
ලහුච්ඡානං	438	වණ්ණණං	238
ලහුසා	156	වත ගො	82
ඌ		වතෙත	94
ලිච්ඡවිපරිසාය	324	වත්ථලකඤ්ඤා	16
ඌ		වත්ථසකතිසිං	112
ලුඛාජ්චිං	356	වත්ථකමමං	20
ලුසිංසු	274	වත්ථපරිකමමං	20
ඌ		වත්ථපරිකර්ණං	20
ලෙණගවෙසි	164	වත්ථපිඤ්ඤා	16
ඌ		වත්ථපි	22
ලොකා	22	වදෙකති	358
ලොකකාසිකං	14	වඩ්ඪකති	112
ලොකනිරුත්තිකො	436	වඩ්ඪිනා	168
ලොකපඤ්ඤාතියො	436	වතපථං	124
ලොකපිඤ්ඤා	86	වතමුලප්පායාරො	366
ලොකපොභාරා	436	වමනං	20
ලොකසමඤ්ඤා	436	වමොත්තො	156
ලොකායතං	18	වමො අනුප්පත්තො	82
ලොකායතමොසුරිසලකඤ්ඤා		වමො (ගොතානං)	126
අත්ථගො	150	වසවතති	30, 532, 612
ලොහධම්මං	540	වසි	30
ලොමගච්ඡාජනා	86, 164	වසාකමමං	20
ලොමහංගො	86	වළුච්ඡාරප්පාරායා	154
ලොභිකානාමං	16	වංසං	10, 114
		වා	
		වාකවිරං	366
		වාචාපිකෙවපං	44, 46

පිටිමකිනා		පිටිමකිනා	
මාමාසතතිනොදකෙන	414	විතයමාදී	110
මාවිතමනුමාවෙතනි	210	විනිවරණවිතන.	220
මාදනුමාදෙ	356	විපතෙය්	276
මාදිත.	112	විපරාමොස	8, 112
මාසසපිජ්	16	විපරාච්ඡතන.	14
මායොකායං	96	විපරිණමිනති	98
මාහතෙ	212	විපරිණමිධම්මා	62
මාලකම්මලා	366	විපරිණමිඤ්ඤාථාගාමා	62
මාලවිජ්ඣි	12	විපරියායනති	212
මාලවෙබ්බරුපා	46, 358	විපුලා	260
ම		විප්පකතා	4
විකවහොජ්ඣානුයොගං	366	විප්පපිසාරො	268
විකඤ්ඤා	12, 114	විප්පසන්නා	132
විකාලගොජනා	110	විහම්මං	60
විකිරණං	18	විකුසන	12
විකම්බිතවිතන.	138	විකුසනවිචාරානා	112
විගච්ඡිකාති	268	විමුත්තං විතනං	138
විගතකථංකමො	220, 320	විමුත්තසම්මං විමුත්තමිතිඤ්ඤං	144
විගතමාපලො	230	විරාගාය	414
විගතාභිජේඛන	124	විරුද්ධිගම්භකරණං	18
විගතුපකකිලෙසෙ	136, 138, 140	විජරමිතං	20
විග්ගහො	596	විලාපො	96
විග්ගාතිකකථං	14	විලොකිතෙ	124
විකාතො	44	විවට්ඨකප්පො	140
විමාරිතං	62, 488	විවට්ඨති	30
විමිතිච්ඡති	214	විවිතනච්ඡද්දො	152
විමිතිච්ඡා	124	විවිදනං	18
විමිතිච්ඡාතිවරණං	610	විවරමනුපතති	98
විමිතකාලකං	212	විවරෙය්	146
විමිතිකපිජ්	16	විමාදෙ	596
විජ්ජාසමපදා	206	විමාහනං	18
විජ්ජාසමපන්නා	86, 206	විමානො	172
විඤ්ඤාණං	538	විප්පම්ම	128
විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසුත්තං සම්මං -		විමිතං සෙතාසනං	124
සඤ්ඤා	400	විවෙකජ්ඣිතිසුඛසුත්තං සම්මං සඤ්ඤා	400
විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසුත්තං	62	විසම්මා	16
විඤ්ඤාපතියා (අත්තං)	226	විසාරදෙ	382
විතකකිතං	62, 488	විසුකදස්සනං	10, 112, 114
විතකකථා	488	විසුඤ්ඤාය	226
විත්ථාසිතනා	616	විහඤ්ඤාති	236
විදිතධම්මො	320, 220	විහාරදුතෙත	280
විධා (තිස්සා)	268	විහාරපච්ඡායායං	326

පිටස්ථාන		පිටස්ථාන	
පි		ව්‍යා	
විතදොතං විතතං	138	ව්‍යාකරොති	46
විතමොතං විතතං	138	ව්‍යාපාදතිවරණං	610
විතරංගං විතතං	138	ව්‍යාඛ්‍යානෙති	98
විතිසංඝවරණති	144	ස	
විමංසානුවරිතං	26	සඋත්තරවත්ථං	12, 114
විමංසි	26	සඋත්තරං විතතං	138
විරඞ්කරූපා	152	සඋද්දෙසං	22, 140
පු		සඋපිලො	262
පුත්තවාදිනො	856	සකණ්ණිකං	138
පුභිසිලෙන	226	සකණ්ඩකො	262
පුභිසිලී	226	සකදුගාමී	332
පු		සකමමපසුතා	262
පුපකවේදා	886	සකං ඛෙත්තං	550
වෙ		සකසංඝද්දි	404
වෙකපිකො	866	සකුණවිජ්ජා	16
වේදනං	246	සකුණිකා	158
වේදනකපසාගි තාරිති	212	සකරකපිලමි	146
වේදනාලං	10, 114	සකිදිවේදා	598
වේදනානං සමුදයං	28	අකාසාලා පබ්බජිතො	150
වේදනාපච්චායං තණ්හා	78	සකාප්පාති	156
වේදසිතං	70	අකාසප්පොතා	150
වේදිසාමි	152	සබ්බලො	230
වේදුලලතනං	426	සබ්බමෙත්ති	96
වේදසාකරණං නාප්පිතං	536	සබ්බිතතිපු	364
වේදසාකරණසම්මං	80	සබ්බිතරණං	18
වේදසාකරණාය	88	සබ්බිලිච්චිමිතො	610
වේදසාකරණෙන	150, 212	සබ්බිලෙසං	18
වේදාරජ්ජපානො	220, 320	සබ්බිලෙසිකා	426
වේසසි	604	සබ්බපණ්ඩ	138
වො		සබ්බලිච්චිතං	108
වොකකමම	548	සබ්බිතනං විතතං	138
වොදනං (විජ්ජිමසුරිය		සබ්බානං	18
තකකතනං)	18	සබ්බිතාධිමෙමා	4
වොදනිසා ධම්මා	426	සබ්බසංසි	222
වොභිදුතො	46, 358	සංඝාපිපත්තවිවරධාරණ	124
වොරොපෙසි	146	සබ්බානං	274
වොසාකමමං	20	සංසි	82
		සච්චවජ්ජන	90
		සච්චනකො	6, 110
		සච්චා	480
		සච්චිකා	20

පිටිමිකා	පිටිමිකා
සර්වතා	30
සමජාතිකතා	164
සමජාතිය	268, 274
සමජාතියකතා	156
සමජාතිකතා	414
සමජාතිකතා	404, 406
සමජාතිකතා	392, 406
සමජාතිකතා	594
සමජාතිකතා	424
සමජාතිකතා	54
සමජාතිකතා	94
සමජාතිකතා	54
සමජාතිකතා	50
සමජාතිකතා	408
සමජාතිකතා	388
සමජාතිකතා	364
සමජාතිකතා	108
සමජාතිකතා	166
සමජාතිකතා	34
සමජාතිකතා	150
සමජාතිකතා	124
සමජාතිකතා	124
සමජාතිකතා	152
සමජාතිකතා	364
සමජාතිකතා	92
සමජාතිකතා	364
සමජාතිකතා	150
සමජාතිකතා	82
සමජාතිකතා	548
සමජාතිකතා	548
සමජාතිකතා	108
සමජාතිකතා	138
සමජාතිකතා	128
සමජාතිකතා	170
සමජාතිකතා	150
සමජාතිකතා	50
සමජාතිකතා	128
සමජාතිකතා	20
සමජාතිකතා	12, 114
සමජාතිකතා	20
සමජාතිකතා	440
සමජාතිකතා	536
සමජාතිකතා	124, 458
සමජාතිකතා	156
සමජාතිකතා	268, 274
සමජාතිකතා	88
සමජාතිකතා	208
සමජාතිකතා	110
සමජාතිකතා	22
සමජාතිකතා	10, 112
සමජාතිකතා	544
සමජාතිකතා	124
සමජාතිකතා	610
සමජාතිකතා	128
සමජාතිකතා	434
සමජාතිකතා	434
සමජාතිකතා	16
සමජාතිකතා	60, 424, 134
සමජාතිකතා	538
සමජාතිකතා	6, 110, 124
සමජාතිකතා	100
සමජාතිකතා	100
සමජාතිකතා	100
සමජාතිකතා	100
සමජාතිකතා	132
සමජාතිකතා	128
සමජාතිකතා	150
සමජාතිකතා	108
සමජාතිකතා	110
සමජාතිකතා	8, 110
සමජාතිකතා	8, 110
සමජාතිකතා	8, 110
සමජාතිකතා	62
සමජාතිකතා	154
සමජාතිකතා	326
සමජාතිකතා	366
සමජාතිකතා	606
සමජාතිකතා	46
සමජාතිකතා	46
සමජාතිකතා	46
සමජාතිකතා	212
සමජාතිකතා	64
සමජාතිකතා	388

පිට්ඨකයා		පිට්ඨකයා	
සමයො	30	සමුක්ඛිභාවමපි	510
සමසමො	242	සමොදකො	230
සමොදපෙසි	268, 440	සමොදනිකං	90
සමොදපෙව පක්කමති	124	සමොසා	34
සමොදිසතු	484	සගනසනතිධං	112
සමොධිකබ්බිකා	440	සගමපටිභාතං	26
සමොධිජපිතිසුබසුක්ඛම-		සගමපභා	30
සමමසඤ්ඤා	402	සරණගමනෙති	280
සමාරකං	108	සරණගමෙති	164
සමාරමා	8, 110	සරපටිත්තාණං	16
සමාතිතං විතතං	138	සරා	94
සමිජේඛයද්ධං	126	සරාගං විතතං	138
සමිඤ්ඤා	124	සලාකකපං	114, 12
සමිපමාරි	440	සලකතතිසං	20
සමුත්තතජෙසි	268	සවෙරවිත්තො	610
සමුදයං	28	සව්‍යාපජ්ඣවිත්තො	610
සමුදයසඤ්ඤාති	544	සසාතවාදු	22
සමුගනිසාමි	262	සසාතිසමි	22
සමුගිතං	210, 598	සසාතො	22
සමෙති	598	සසාමිණ්ඩාගමිණිං ජජං	108
සමොගං වා විතතං	138	සහධිමිත්තො	162, 356
සමපජානකාරි	124	සහධිමෙමන	240
සමපජ්ඣති	206, 600	සහව්‍යතං	30
සමපජ්ඣලිතං	164	සහසාකාරා	8, 112
සමපදජිදං	540	සතිතං	14
සමපසිදති	214	සංගමෙන	90
සමපහංසෙසි	268	සංගොජනාතං	332
සමපාසෙය්‍යං	46	සංවට්ඨකපො	140
සමථපාලාපං	110	සංවට්ඨති	30
සමබ්බුලා	154	සංවට්ඨවිවට්ඨකපො	140
සමබ්බො	108	සංවට්ඨවිවට්ඨං	24
සමබ්බතං	12	සංවදනං	18
සමබ්බාධිපරායණො	332	සංවදානි	130
සමමග්ගතා	96	සංවිජග්ගා	86
සමමදෙව	220	සංවිදග්ගයාම	106
සමමනති	160	සංවිධානං	262
සමම, දිට්ඨිකමමසමාදානා	142	සංවුත්තරො	154
සමොපටිපත්තා	96	සංවුත්තො	104
සමොමනසිකාරමනිකං	22	සංසරනති	22
සමොසමුච්ඡිත්තො	60	සංසරසුඤ්ඤා	94
සමොසමුච්ඡිත්තො	86	සංසුඤ්ඤාගමනො	226
සමුක්ඛා	536	සංහිතාතං	8, 110
		සංගතං	388

සා	පිටති බකා	සිලසමපද	366
සාකතකකි	366	සිලසමපනතා	442
සාකසකකි	158	සිසමිරවතං	20
සාකසකකි	158	සිහතදං	382
සාකාරං	22, 142	සිහතදපුතනං	358
සාකකිරපාතෙදනං	150	සිහතා	358
සාතරපරිසනනං	152	සි	
සාමිකොතං	8, 112	පුකවළකකවතං	48
සාණානි	366	පුකුසලො	390
සාන්තං	150	පුකකසකිතං	362
සාබ්‍රසමිතො	82	පුබුදකි	54
සාපදෙසං	8, 110	ඉබ්‍රමවිජිකත	78
සාමකුකුජො	548	පුකෙතනි	88
සාමකුකුජලං	82	පුහතො	86, 390
සාමකුකුසකිතං	364	පුමිසුතෙන	6, 10
සාමකුකු	366	පුමිමංසුපසෙවතං	212
සාමකුකුච	382	පුජාතො උහතො	226
සාමා	420	පුකුකු, පුහමිමිතං	30
සාමාකතකකි	366	පුකජාතක	266
සාමුකක සිකා	220	පුතනගුලෙ	94
සාමුද්දිකා වාණිජා	536	පුතෙන	124
සායතනිකං	366	පුජුජාතො	372
සාසිතෙත	124	පුද්දුසො	210
සාජාණිකං	90	පුද්දි	104
සාලාකිකං	20	පුතනාත	212
සාලිතං මිදනං	212	පුරිකමිකකාය	136
සාමජ්ජකං බාතා	358	පුරිකමිකතො	132
සි		පුරිතො	94
		පුබුට්ඨිකා	18
සිකකා	392	පුහගකරණං	18
සිකකාපදනි සමාදිගති	282	පුහට්ඨාසිතො	30
සිබාබකිං	12	පුතිකකිං	18
සිබාබකෙ	144	පුතො	132, 438
සිතා	78	පුරිකකාතො	18
සිපාපිලං	88	පුමිලිතො	212
සිපිසමිබුකමිපි	146	පුසාතං	124
සිරිවතාතං	18	පුසපුසනති	548
සිවමිජා	16	සි	
සි			
සිලකකිකක	440	සුද	88
සිලපකුකුතං	242	සුරා	88, 152
සිලපරිබොතං	242		

පිටුබඩකා		පිටුබඩකා	
අස		හස්සිගමාසාමලමාපටිගහගණ	
සෙවෙණ	30	හස්සිගමාය වා නිසිනෙතා	210
සෙතාබ්බුතං	10, 114	හස්සිනිකා	86
සෙය්‍යා	404	හස්සියානානි	86
සෙවිතබ්බා	362	හස්සිගුඛං	114
අසා		හස්සිලකඩණං	16
සොවයතො	90	හදාසිගමා	8, 110
සොතාපතො	332	හනුජපානං	18
සොත්ථිතා	126	හනුසංහතනං	18
සොධිසාමි	212	හන්ද ව දාහි	148
සොහතකං	10, 114	හරයාමි	486
සොමමවනාම	608	හසාසිඛාරාතිබමමසමාපනතා	84
සොවගහිකං	88	හා	
සොලුසපරිකාරං	250	හායනවර්ධනෙ	94
අසන		හි	
සෙනහපරෙතා	128	හිතානුකම්පි	541
සෙනහානුගතා	128	හු	
හ		හුතං	96
හටහකෙකා	366	හෙ	
හතාවසෙසකා	262	හෙවං	94
හස්සිස්සරං	12	හො	
හස්සිබ්බං	12	හොනතං	486
හස්සිපලෙඛනො	364, 366		
හස්සිච්ඡපානං	18		
හස්සිරොහා	88		

සකුසුභාමානුකම්භිකා

පිටිමකා		පිටිමකා	
අග්ගිවෙසාන	120	ජෙතවන	388
අභිතමා	240	තාරුකෙඩා	594
අභිතිරමා	210	තාවතියා	528
අවෙලො කාසපො	356	තිස්සකාචිතර	388
අජාතකතතු	82	තුසිතා	530
අජිතො කෙසකම්මලො	84	තොදෙයාපුතො	438
අට්ටකා	210	තොදෙයො	594
අම්බලවිසිකායං	2, 246	තාලුතු	2, 484
අංතකු	438	තිගණකා නාතපුතො	84
ඉච්ඡාතභිලං	150	තිලොභා	384
ජිහ්වා	608	තිමිංණරති	530
උකාමුභා	158	පකුභා කච්චාගතො	84
උජ්ඣාසු	356	පජාපති	608
උදාසිගෙදා	88	පරතිමිතවසවතී	532
ඔකාකො	158	පසෙතදි ලකාගලො	546
ඔට්ටිභො	324	පුරණා කාසපො	82
කණ්ණකප්පලො	356	පොකරිතාති	150, 594
කරකණ්ඩු	158	පොට්ඨපාදො	388, 416
කාසපො	210, 326	පිම්බිසාතරත	222, 248
කාසිකොපලං	546	ප්‍රභේදනොතන	2
කුට්ඨෙනතො	248	ගගු	210
කුට්ඨායාරහාලායං	324	භාරභාජො	212
කෙට්ඨො	484	ගෙසිකා	542
කෙසකම්මලො	84	මිකඩලි ගොතාලො	82
කොමාරහවිසා	82	මිකඩකො	334
කොසම්මියං	334	මිතොකට්ටං	594
කොසලෙපු	150, 540, 594	මුලුකාය	388
බාණ්ඩුමතං	248	මහාවතන	324
ගගාරාය	222	මහාවිජිතො	260, 274
ගිජ්ඣකුපට්	384	මහිනු	608
ගොතමො	150	ගමිතකි	210
කොසි තාරාමේ	334	යාමි	608
වඩ්ඪි	594	යාමා දෙව්	528
වම්පා	222	රාජගල	2, 82, 384
වමේපයාකා	222	ලොගිතව්වා	540
වාතුමිහාරාජකා	526	වජ්ජපාණි	164
විතො	416	වරුණො	608
වෙතකා	440	වාමකො	210
ජානුකොසාති	594	වාමදෙවො	210
ජාලිගො	334	වාසෙට්ඨාගාරභාජා	594
ජම්මකා කොමාරගවෙට්ටා	84	වාසෙට්ඨා	210

පිටිකමනා		පිටිකමනා	
පෙළෙහිපුතෙතා	82	සුතකමතෙතා	326
පෙළාලිතං	324	සුනිමිමිතො	532
පෙළාමිතෙතා	210	සුපිතො	2
සකකා දෙව්නමිතො	528	සුතො මංගමො	440
සකාකුලා	150	සුතමො	530
සකුලො බෙලුරිපුතෙතා	84	සොගුදුතො	222
සකුලිතො	330	සොමි.	608
සාලවතීකා	540	සානිතිකා	158
සාවතී	388	සානිකාරිපුතෙතා	416